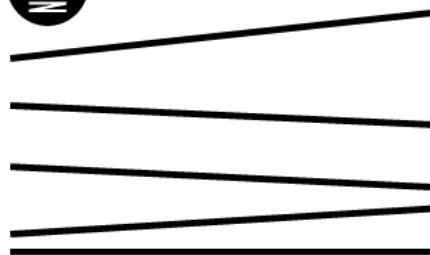

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Holk, Hans.; uddraget af de bedste Skrivter ved Hans Holk.

Titel | Title:

Provincial-Lexicon over Dannemark og Hertugdømmerne Schlesvig og Holsteen, indeholdende en geographisk og chorografisk Beskrivelse over Stifter, Amter, Herreder, Sogne ... i Form af en Ordbog

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : trykt hos M. Hallager ... paa Samlerens eget Forlag, 1778

Fysiske størrelse | Physical extent:

[4], 572, [1] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

32-27 2. April 1873

8°

Gave fra Carl H.

ix. 3

Til
Herr J. A. Lange

med venlig hilsen
fra

Wih. Mowberg.

29/1-1924.

John Arthur LANGE

John Arthur Lange,

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019428061

J. H. Schlegel
Provincial-Lexicon

Nr. 28 Juni 1886.
D a n n e m a r k

Næder. Herogriphsin 2/4 73

Hertugdømmene *for C.H.*

Schlesvig og Holsteen,

indeholdende
geographisk og chorographisk Beskrivelse

over

Stifter, Amter, Herreder, Sogne, Stæder, Kiebstæder
og Landsbyer, Herregaarde, Slotte, Fæstninger, Sunde,
Floder, Søer, Høie ic., med kort, dog fuldstændig Efter-
retning om deres geographiske, oeconomiske
og politiske Forfatning,

i Form af en Ordbog.

Uddraget af de bedste Skrifter

ved

Hans Holk.

Kiebenhavn, 1778.

Troft hos M. Hallager, boende paa Rosenaaarden No. 115.
paa Samlerens eget Forlag, og sælges paa Alise
Contoiret for 1 Rigsdaler.

John
Arthur
Lange

19936

Forerindring.

Nærværende korte Beskrivelse over alle de danske Provinzers nærværende Tilstand har jeg samlet af den Correspondence, jeg har havt, betræffende mine udgivne Handels-Speil, Weisiseren og Lomme-Bøgerne, af det danske Atlas, Büschings nyeste Dplag af sin store Geographie, og Hansens Stats-Beschreibung des Herzogthums Schleswig. Jeg tænker dermed at kunde tiene mine Landsmænd, som med en Haandbog paa Reiser,

Forerindring.

Reiser, og til at slaae op i ved lige Forret-
ninger, da de her strax kan finde, hvor et
hvert Sogn, Herred og Amt ligger, samt
det Fornødenste, som derom kan være at
merke. De, som ville vide meer, henvises
til ovenmeldte større Verker, hvoraf dette
kun er et Udtog. De heri forekommende
Feil vilde Læseren behage at undskylde.

A

Abiert, en frie Herregaard i Veiersøe Sogn, Hindherred, Bøvling Amt, Ribes Stift, Bygningen er uanfælig af Muur- og Bindingsværk med en smuk Have ved en Sø. 1471. tilhørte den Niels Voesen. Hovedg. Tært 49 Tdr. 4 Skpr. Vandergods 202 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Tiender 9 Tdr. 7 Skpr. 2 og to tredie Alb.

Abbye Sogn, i Haslev-Herred, Hareballegaards Amt, Aarhus Stift, dertil hører Abbye. Den residerende Cappellan til Vor Frue Kirke i Aarhus, som tillige er Hospitalspræst, er og Sognepræst til Abbye.

Abbye Sogn, i Rier-Herred, i Venssøel Land i Nalborg Stift, dertil høre Abby, Haugen, Aastrup: Gaarde, Sovebakken, Bierget, Teglladen, Korngaard, Knudsgaard, Skieltrimmen, Havggaard, et Haus Møllegaard, Koppet, Volbroe, Abbye Mølle, Røstierhuse, Birkelse Hovedgaard.

Algaard, en Herregaard i Gierlov Soan, Løve-Herred, Søbygaards Amt, bygt 1670. eendeel af Grundmuur, eendeel af Bindingsværk, samt en smuk

Have. Hovedg. Tært 59 Tdr. 4 Skpr. 2 Skr. 1 Alb.

Algaard, en Herregaard i Rietterup Sogn, Vester Hants Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift, tilhørte 1390 Hr. Peder Nielsøn Ridder, paa Gaarden holdes Stude til Besætning. Hovedg. Tært er 57 Tdr. 1 Skp. 2 Skr. 2 Alb. Møllest. 10 Tdr. 5 Skpr. Vandergods 337 Tdr. 1 Skr. Tiender 30 Tønder.

Alagebye Sogn, i Juagelse Herred, Nalholms Amt, Laalande Stift, dertil hører Alagebye, Opaaer, Rorterup, Tinsstrup, Olstrup Herregaard. I Sognet er en Høj med Grauer omkring kaldet Sparreshøj. Sognet bestaaer af 16 G. 16 H.

Alagerup Sogn, i Mørkes Herred, Holbek Amt, Siel. Stift, dertil hører Alagerup By, 10 G. 16 H. Vredved, 5 G. 3 H. Torup, 3 G. 4 H. Maltis Kroe, 1 H. Kongstrup, 4 G. 3 H. Lunake, 4 G. 4 H.

Alagerup Sogn, i Sommes Herred, Roeskilde Amt, Siel. Stift, dertil hører Alagerup By, 7 G. 14 H. Store Valbye, 8 G. 9 H. Lille Valbye, 3 G. 3 H.

Alagestrup Sogn i Sønder Herred

Herred, i Nyekøbings Amt, Laalands Stift, dertil høre Aagestrup, Veyringe, Maarsbye, Høsneshuuse, Durebye, Næsbye, Høstlegaard, Garnevrægaard.

Aaker Sogn, i Sønder-Herred, Bornholms Amt, Siel. Stift, dertil høre: Selveyere 679. Nye ditto 259. til dette Sogn hører Riibsteden Aakerkebye.

Aaker Amt i Aarhus Stift, grændser mod Norden til Hævreballegaards Amt, mod Vesten til Skanderborg Amt, mod Søndsten til Horsens Fiord, mod Østen til det store Belt, det bestaaer kun af 1 Herred, Hads Herred, hvori ere 15 Sogner, 16 Kirker, 51 Bondebyer, 483 Gaarde, 63 Huse, 6 Herregaarde, 10 Præstegaarde, det contribuerende Hartkorn er 2500 Edr. Amtet staaer til lige med Skanderborg Amt under en Amtmand og Amtsforsvalter; Amtstuen holdes i Skanderborg. Hele Amtet har ypperligt Kornland, god Græsning, flitrig Bønder, hvis Husstruer forfærdige een Mængde Perreder og hjemmegiort Lø, hvoraf de have god Fordeel. Her avles og een Deel Hø, her gives og eendeel Skove, men ingen særste Øer, men nogle Aaer som drive 7 Vandmøller. Paa den eene Punt af Landet, et Stykke uden for Rysing i Saxild Sogn er en liden dog sikker Havn, kaldet Nørre-Minde. I dette Amt er ingen Riibsted.

Aaker, en Herregaard i Halling-Sogn, Hads-Herred, Aaker Amt, Aarhus Stift, tilhøre forudm Biskopperne i Aarhus siden kom den til Kronen og blev et kongeligt Slot og Læn. 1699 fik Etatsraad Vendix Lassen den. Gaarden er ombygget af Oberst Rosenørn anseelig paa en høj Grund med 3 Fløie, Ladegaarden er ogsaa stor af Muur- og Bindingsværk. Hovedg. Lart 64 Edr. 1 Skp. 3 Fkr. Skovsk. 6 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. 2 Alb. Møllek. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods over 481 Edr. Kongetiender 50 Edr. 2 og sem serdeel Fkr. Kirketiender 81 Edr. 6 Skpr.

Aakerkebye, Riibsted i Sønder-Herred paa Den Bornholm. Byens Vaaben er en Mand med en Fugl paa Haanden. Kirken er den smukkeste og stærkeste der paa Den, bygt af sort Marmor, som brydes der i Sognet. Byen har et Hospital for sem Lemmer, en dansk Skole, et Ammunitionens- og Materialhuus, 76 Huuse, som ere vurderede for 6009 Rdl. og Kirken 18000, en Vysfoged og By- skriver, 1 Landsdommer, 1 Sognepræst, 2 Riibmænd, 17 Haandværkere, i alt 305 Personer. Byetinget holdes om Fredagen og Landstinget om Onsdagen. Her holdes og Provstemødet.

Aalborg, Hovedstaden for Aalborg-Stift i Jylland, en gammel, stor, velbebygget og folkerig By, og næst Riibenhavn den

den beste og meest fornuende Rigsstede i Danmark. Den ligger ved Liimfjorden's søndre Strandsbred, 3 Meile fra Ror-borg's Indløb ved Hals, 10 Meile fra Viborg, og 10 Meile fra Randers, under den 57 Grad 3 Min. i Bredden, og 26 Grad 12 Min. i Længden. Staden ligger ligesom i en Dal paa nedrig og jevn Grund og har jevnt Land paa den vestre Side, men høie Kridtberge saavel for Sønden som Østen. Nalborg ligger egentlig i Viborg-Stift, men er efter Christian III. Befalning afskilt derfra for at være Hovedstaden for Vendelbo-Stift, som deraf blev kaldet Nalborg-Stift. Byen deeles af Øster Nae i toende Deele, hvori Budolphi Kirke og Sogn ligger i Hornum-Herred og Vor Frue Kirke og Sogn i Flesskum-Herred. Hvem der har anlagt Byen vides ikke, men af Adamus Bremensis sees at den allerede 1070. var en bekendt Handelstad. 1534. blev den befæstet af Skipper Elemen, dog har den allerede 1513. havt nogle Volde og 1481. Graver, Christian IV. har siden gjort Begyndelse til en Befæstning, men hvoraf nu ikke sees nogen Tegn. Byens ældste Privilegium, som nu havees er fra 1540. af Christian III. Byens Vaaben er en Bygning med 3 Taarne uden Spidse, paa det mellemste Taarn en Port, deri staaer en Løve i blaåt Fæld, hvorunder ere 3 Nal- Byen deeles i to Sogner og efter de 4 igiennem løbende

Nae i 4 Qvarterer eller Vort-ger-Compagnier, som udgjøre 8 Roder af hvilke de 5 ere i Budolphi og 3 i Frue Sogn. Qvartererne ere 1) Vester-Nae, 2) Vester-Nae, 2) Vester-Nae, 3) Nye Torvs Qvarter, fra Øster- til Peder Barfæs Nae, og 4) Øster-Nae til Østerports Nae. Hvert Compagnie bestaaer af 100 Mand, en Capitain, en Lieutenant, en Fændrik, 3 Sergeantier og 3 Corporaler. Den øverste Borgemeester er Chef. I Byen ere 68 Gader og Gyder, 2 Torve, 4 Porte, 8 Broer, 5 Nae, neml. 1) Vester Nae, 2) Hæssers Nae, 3) Øster Nae, 4) Peder Barfæs Nae, 5) Østerports Nae eller Sønder-Graven og Teglsgaards Bekken, 3 Kirker, 2 Kirker St. Budolphi og Vor Frue Kirke. Den første, som findes allerede nævnet 1399, har et anseeligt Taarn, en smuk Altartavle, ægte forgyldt, i denne Kirke ere mange Begravelser, her holdes Præste Vials for heele Stifter; hvad der hører til denne Kirke, see Art. St. Budolphi Sogn. Vor Frue Kirke har allerede været til 1116. den har et smuk Taarn, paa ny istandsat 1767. med et anseeligt aatfantet Spiir med toende forgyldte Kobber-Kugler og en forgyldt Fløj af Kaaber med Christian VII. Navn og Aars-tallet 1767, i denne Kirke ere mange adelige Begravelser.

Hvad der hører til dette Sogn, see Art. Vor Frue Sogn. St. Jørgens Kirke eller Kapel er en Bygning af St. Jørgens-Hospital. Her holdes Liigprædikener og paa Kirkegaarden begravet nogle Liig der af Byen og alle Liig fra Hasseris. Foruden disse Kirker har Byen forud endnu havt følgende: 1) St. Peders Kirke, 2) Graabrødre Kirke, 3) den Hellig Aands Kirke, 4) Hellig Kors Kapel, samt følgende Klostere: 1) Vor Frue, 2) Graabrødre, 3) Hellig Aands, 4) St. Jørgens-Hospital. Den latinske Cathedral-Skole er en af de største og best benificerede i Riget, den er en stor grundmuuret Bygning, ved samme er et stort Taarn hvori der ringes til Gudstienesten i Hospitalet. Lærerne ere 7, nemlig Rector, Conrector, fem Collegæ eller Hørere, af hvilken en er Cantor. Disse nyde alle aarlig Kostpenge af Hospitalet, Rector 50 Rdr. Conrector 40 Rdr. og hver af Hørerne 31 Rdr. 4 Mk. saa og 16 Discipler hver 8 Rdr. 4 Mk. og 5 Discipler som nyder hver 5 Rdr. 1 Mk. 8 s. Hospitalet som tilforn var den Hellig Aands Kloster og Hospital stiftet omtrent 1434, og efter Reformationen ophørte at være Kloster 1540. Dets Bygninger er af gammel stærk Grundmuur, deraf ere nogle Huuse, som endnu kaldes Klosteret, to Etager høje, men det, som egentlig er Hospital, er ifkun en Etage, og bestaer af

31 Sag, hvoraf de tre ere 1681. tilbygget til Kirken, Alter og Prædikestol, i de øvrige ere Sengene. Ved dette Hospital underholdes 20 Mandfolk og 40 Qvindfolk, som nyde hver ugentlig 2 Mk. derforuden er der og indrettede tvende Daarekister. Hospitalet har sin egen Kirke og Præst, samt en stor Kirkegaard. Dets Kapitaler beløbe sig til 45000 Rdr., til Hospitalets Bygning er en stor Sal, som og kaldes Convent-Huuset, derudi holdes de aarlige Landemoder og Tamperretten for Aalborg Stift. Byen har 4 danske, en tydsk og en Navigationsskole, 2 Fattighuuse, det ene uden Vesterport stiftet 1637. af Jens Bang til 26 Fattige, det andet i Skolegaden stiftet 1709. af Cancelleraad Gisrup med 26 Senge til Fruentimmer og 20 til Mandfolk. Bisperesidenzen er en grundmuuret Bygning stiftet til Biskoppernes Beboelse 1684. af Christian V. Raadshuuset er en stor grundmuuret og nye Bygning 42 Al. lang, 17½ Alen dyb og 12 Alen høj. Compagnie eller Gildehuuset er en smuk grundmuuret Bygning opført 1461. af Vorgemester Hans Jyde, forbedret 1737, er Riibmandenes Børs og daglige Samlingsplads. Ved Indgangen kommer man i en lang og viid Sal, ved Enden af den er en stor Kielder, og der oven over en stor Sal, hvor der kan være Varmer, naar der indfals-

der

der nogen offentlig Solennitet i Byen med Spiisning, Ball og Musik holdes samme ogsaa her. Ved Byens søndre Side imellem begge Sognerne sees en Plads med Graver om, hvor det ældste Aalborg Slot har staaet. Det nu værende ligger Nord Ost for Byen tet ved Liimfjorden, adskilt fra Staden ved Graver og Bolde, Bygningen er opført under Christian III. ved Lehnsmanden Axel Juul, Volden er nu sløiset, og der i steden for anlagt en smuk Have. Paa dette Slot boer Stiftamtmanden og Amtsforvalteren. Apotheket er 37 Alen langt og 18 Alen bredt af stærk Grundmuur, 4 Etager høit, byggt 1623. af Riismand Jens Wang. Byen har i alt 593 G. og H., 5 Sprogter med behørigt Brandvesen, Brandfolkene ere inddeelt i 4 Compagnier med deres Over- og Vice-Brandmajor. Byens Indvaanere ere foruden Stiftamtmanden og Biskoppen ved Budolphi Kirke, Stiftsprovsten og Sognepræsten, en residerende Capellan, en personel Capellan, en Klokker, en Graver, en Organist. Ved Vor Frue Kirke Sognepræsten, en residerende Capellan, en personel Capellan, en Klokker, en Graver, en Organist. Ved Hospitals Kirken, en Præst. Lærerne ved Skolerne. En Doctor Medicinæ og Physicus. 2 Borgmestere, 2 Raadmand, og en Vice-Raadmand, Byfoged, By- og Raadskueskrivere, 79 Riismand,

250 Haandværker, 38 Skippere, 4 Chirurgi og Barbere, i alt 3000 Personer. Til Byen er 8 Møller. Havnen er ikkun maadelig om Vinteren. En af Havnene kaldes Frisenborg-Havn. Den kongelige Toldbod og Væverhuset er en Bygning af Bindingsværk, to Etager høit. Derunder sorterer Controleuren og Toldbetjenterne ved Hals. Byen har 34 Skibe og et Færgebøi imellem Byen og Sundby, hvortil bruges 12 Færger og trende Raage. Her ved Byen har tilforn været et stort Fiskerie med Aal og Sild som nu meget har aftaget. Handelen er her betydelig, og føres paa Norge og adskillige udenlandske Stæder. Her er og et Sukker Raffinaderie, et Sæbesnyderie, en Kærsgs Fabrik, et Trykkerie som trykker alle slags uldent og linnet, et Teglblanderie, en Veyrmølle, hvorpaa males fiine Byggryn og Daugebyg, Væsemager, Sadelmager, Hattemager og Kæbslager. Arbeide gøres her meget got. Af Jorder har Byen 14 Indelusse til 15 Tdr. 1 Skr. Hartkorn, samt 7 andre stykker Jorder til 24 Tdr. 7 Skpr. 3 Skr. Hartkorn. 3 Consumption har Byen tillige med Sundby og Nibe 1769. svaret 12900 Rdr. Den ridende Post fra Riisenhavn ankommer hver Onsdag og Loverdag, og afgaer hver Mandag og Torsdag. Den agende Post ankommer hver 14 Dag om Fredagen og afgaer samme Dag.

Aalborghuus Amt i Viborg Stift, grændser mod Norden til Liimfjorden og Aalborg-Stift mod Østen til Kattegat, mod Sønden til Mariagerfjord, mod Vesten til Mariager Amt og Liimfjorden. Det kaldes og efter Landets gamle Inddeeling *Zimmersyssel*, det strekker sig i Længden omirent 10 Miile og i Bredden 6 Miile, det bestaaer af 6 Herreder: *Narsherred*, *Zindstedherred*, *Sletherred*, *Hellumherred*, *Hornumherred*, *Flekkumherred*. I de toende sidste Herreder ligger *Kiøbstæden* Aalborg, Kiønt den nu ikke hører til Viborg Stift, men blev ført efter Reformationen lagt til *Vendelboe* eller Aalborg Stift. Stiftamtmanden over Aalborg Stift er tillige Amtmand udi dette Amt, som ogsaa hører under Amtstuen i Aalborg Stift, hvorfor det og af nogle regnes til Aalborg Stift. Dette Amt er et af de største i Jylland, da dets contribuierende Jordegods beløber sig til 11700 Tdr. Hartkorn, foruden det fri Hartkorn til Herregaarde og Præstegaarde. Grunden i dette Amt er forskiellig. I *Narsherred* er den noget skarp og sandig ja tildeels Heede, men god Rug-Egn, paa de fleste Steder slet Græsning uden ved Herregaardene. Den største Deel af de andre Herreder har aot Agerland og Græsning. Her opfores mange Creature, meest Horn-Naag. I de fleste Herreder,

undtagen *Sletherred*, er ypperlig Skov. Ved Stranden falder meget Kiønt Fiskerie. Indbyggerne ere arbeidsomme og formuende. Foruden Aalborg *Kiøbsted* ligger her den liden *Kiøbsted Nibe* og den Flekke *Lægstør*.

Aalborg Stift grændser paa den vestre, nordlige og østre Kant mod Nord-Søen og Kattegat, paa den sydlige Side Kilder Liimfjorden det fra Viborg og Riberskrifter og det øvrige Jylland, saa at Stiftet er som en omflødt Ø, men sammensøyes ved en liden Landstrimmel imellem Liimfjorden og Vesterhavet fra Vestervig til Harbo-Øre. Det er 18 Miile langt fra Ortesund til Skagen, og næsten ligesaa bredt; kaldtes tilforn *Bjerglum* eller *Vendelbo-Stift* og var deelt i 4 Deele 1) *Vendsyssel*, 2) *Begge Handherrederne*, 3) *Thyeland*, 4) *Morsø*, nu er det deelt i 6 Amter: 1) *Nastrup Amt*, 2) *Bjerglum Amt*, 3) *Seigstrup Amt*, hvilke tre Amter som udgiøre Landet *Vendsyssel*, regnes for Eet. 4) *Grum Amt*, 5) *Vestervig Amt*, 6) *Dueholms Amt*, i disse Amter ere 14 Herreder, 8 Kiøbsteder, 200 Kirke-Sogne, 81 komplette og fri Herregaarde og 50 deels ucomplete og deels ufri Sædegaarde.

Nal-Sogn, i *Vesterherred*, *Ribershuus Amt*, *Riberskrift*, dertil høre *Skjoldstrup-Bye*, *Orbøll Bye*, *Vorre Bye*, *Vester-Bjergum Bye*, *Vester-Bjergum Bye*,

Dne, Borsmose Dne, Grærup Dne, Hesselmed Hovedgaard, Gieberg, Markskiel G., Fredtost G., Broen G., Skareborg, Ridsholm, Vilumvad G., Vistost, Trolldholm, Søehuse, Kiergaard, Kirken er lang og smal og har et smukt Taarn. Foruden den store Jilse som støder hertil, findes i dette Sogn 16 andre Søer, men alle smaae, som give got Fiskeerie.

Nalegaard, en Herregaard, i Skrem Sogn, Øster-Hanherred, Vendsyssel Land, i Nalborg Stift, Borgegaarden bestaaer af 1. og Ladegaarden af 3 Huuse af Muur og Bindingsværk. Forpagteren holder Kier og Stude til Besætning. Hovedg. Tact 15 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. Denne Gaard hører nu til Orholm Hovedgaard og under dens Virk.

Nale Sogn, i Bradsøherred, Silkeborg Amt, Nalhuss Stift, dertil høre Nale Dne, Nalstedbroehuss, Bierg eller Bierregaard Hovedgaard, BiergsMølle, Bregenholm G. Bregenholm Mølle, Havbiere G. Kirken er liden af huggen Steen uden Taarn. Bregenholm Mølle ligger ved en Nac som kommer fra Halle-Søe. I Sognet er meger god Agerland.

Nalholm og Mariboe Klosters Amt paa Den Laaland under Laaland Stift, kaldet efter det ældgamle og i Historien navnkundige Stort Nalholm nu Christiansholm. Dette Amt ligger Østen for Haldsted Klosters Amt, har

tilførn været tvende som nu ere foreenede. Grunden er lidet høiere end i Haldsted Klosters Amt, men ikke slet saa seet og frugtbar; men deri meere Skov, det bestaaer af to Herreder, nemlig Fugelse Herred, som egentlig hører til Mariboe Klosters Amt, og Nusse Herred, begge Herreder bestaaer af 35 Sogne. I Amtet 4 Ridssteder: Ridsbye, Særfjøbing, Nysted og Mariboe.

Nalum Sogn, i Sønder Lyngherred, Dronningborg Amt, Nalhuss Stift, dertil høre Nalum Dne, Giernerup Dne, Venning Dne, Svinnung Dne, Volstrup Gaarde, Fusing Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Biergegrav.

Nalstegaard hører til St. Hans Sogn i Odense Ridssted, Fyens Stift, blev solgt ved Auction 1765. til Borgemeister Holm i Odense, som bygde endeel af Gaarden, siden bygde Sr. Møller et grundmuuret Huus med Kielder og 2 fløye. Hovedgaards Tact er 64 Tdr. 4 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. Bøndergods 233 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr. 1 og en tredie Deel Alb.

Nalstrup Herregaard i Nagebye Sogn, Fuglsøherred, Nalholm og Mariboe Klosters Amt, Laalands Stift, paa Den Laalland. Gaarden som er af Bindingsværk, er bygt 1605. af Jesper Grubbe, hører nu til Grevskaet Christiansbæde. Hovedg. Tact 57 Tdr. 1 Skp.

I Skr. Skovff. I Edr. 5 Skpr.
I Skr. 2 Alb.

Nalsøe Sogn i Sønderherred, Kalløe Amt, Narhuus Stift, dertil høre Nalsøe By, Nalsrode By, Gualfana By, Høbjerg By, Hessel Hovedgaard, Katholm Hovedgaard.

Narbye Sogn i Artzherred, i Kallundborg Amt, Siel. Stift, dertil høre Narbye By, 12 G. 15 H. Moelbye, 15 G. 18 H. Bastrup, 11 G. 13 H.

Narestrup Sogn i Hørnumherred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Narestrup By, Torstedlund Hovedgaard, Torsted By, Ersted By, Gruberup 2 G., Rød-Mølle, Foldager en eneste Gaard. Kirken er af huggen Steene, tækket med Blye, her er Taarn med Spiir. I Narestrup By er et Hospital for 5 fattige Lemmer, og en Skole for Sognets Ungdom, stiftede af Hr. Gregers Krabbe.

Narhuus, Hovedstaden i Narhuus Stift, hvor Stift-Besalningsmanden og Biskoppen have deres Residenz, ligger ved det store Belt lige over for Samsø, i en frugtbar og yndig Egn, med Skov paa begge Sider, i det gamle Nalsøe-Syssel, nu Havreballegaards Amt, imellem Havet og den saa kaldte Brand eller Nabyesø, hvorfra en Aae flyder i tvært igiennem Byen, og gjør Skilsmisse imellem Hæslev og Ningsherred, saa at den nordre Deel af Byen ligger i det første og den søndre

i det sidste Herred. Narhuus ligger under 56 Grad 13 Min. Latitudinis og 26 Grad 3 Min. Longitudinis. Dens Vaaben er 3 Aarer i et Huus med 2 Wildmænd ved Siderne. Byen skal tilforn have ligget $\frac{3}{4}$ Wei længer ind i Landet mod Norden hos Naen ved Lisberg, men siden omtrent 1102. er den flyttet derhen, hvor den nu ligger. Dens ældste Privilegier, som vides, ere af Christoffer af Beyer 1441. Byen deeltes i det geistlige i tvende Sogner: St. Clemens eller Domkirke Sognet i Hæslevherred og Vor Frue Sogn i Ningsherred, i det verdslige deeltes den i 3 Roder, efter dens 3 Torve, den har 36 Gader og Stræder, 7 Porte, 2 Broer over Naen samt 2 ved Møllen, 850 Huuse assurerede for 310400 Rdr. de offentlige Bygninger Kirken, Skolen, Hospitalet, Raadhuuset, Ræstentzer og Fattighuuse for 110560. i alt 420960 Rdr. Domkirken eller St. Clemens Kirke, hvortil Grunden blev lagt under Knud VI. omtrent 1201, er een af de største Kirker i Dannemark, 147 Alen lang og 37 Alen breed med Muur og alt. Taarnet er fra Grunden til Spidsen 108 Alen, den høieste Hvalving over Korsgangen er 35 Alen høj, Altertavlen er af stort Billedhugger Arbeide med Laager uden og inden og stærk forgyldt, som Biskop Jens Jverson lod forfærdige. 1479. Prædikestolen er af

af rart Billedbugger Arbeide fra 1588. Orgelverket er anseeligt, har 42 Stemmer, er forfærdiget 1730. og har kostet 3500 Rdr. St. Maria Capel stiftet 1477. af Biskop Jens Jverson, er af Biskop Braem indrettet til Contventhuus, hvor Landemødet holdes to gange om Aaret. Et andet Kapel under Taarnet, stiftet 1419. af Biskop Doe, blev 1702. solgt til et Begravelse for Baron Marselis og Baron Rodsteen, som der hvile under et prægtigt Marmor Monument, forfærdiget 1703. af den berømte Italiener Quilino, og har kostet 4500 Rdr. I flere Kapeller ligge de Skeeler, Sebesteder, Lindenover, Zuler, Munker, Dodebusker, og mange andre adelige lærde og berømte Familier. Vor Frue Kirke holdes for at være bygt 1280. er af middelmaadig Størrelse, 70 Alen lang udvendig og 28 Alen breed, Taarnet er 89 Alen høit, Kirken er indvendig smuk med et Orgelverk af 19 Stemmer. St. Olai Kirke, hvis Soan hører til Domkirken er den Frækirke som blev bygt 1102. paa Bierget ved Stranden, da Byen var flyttet, her er den hellige Nicolaus i Narhuus begravet. 1632. blev den ombygget til et Kapel 14 Fag Bindingsværk uden Alter med Prædikestol og 2 Rader Stole, men er nu meget brøstfældig. Hospitalet som før var et Sorte Brødre

Kloster, bestaaer af 3 store Fløie af Grundmuur, sammenbygget med Vor Frue Kirke, har nogle Ud-Huuse af Bindingsværk, Lemmerne ere 50. som ugentlig nyde 2 Mk. Skoelen er en grundmuuret Bygning 72 Alen lang og 16 Al. breed af een Etage opført 1763. Ved Skoelen er 1 Rector, 1 Conrector og 4 Hørere. Raadhuuset er af Grundmuur, 2 Etager høit og meget anseeligt. Raadstue-Møtten holdes hver Mandag og Byetingen hver Torsdag. Bisperesidenzen er 2 Etager grundmuur. Stiftsprovste Residenzen er ligeledes en stor grundmuuret Bygning af 2 Etager. Rector Residenzen ligger næst ved Skolen og er 1746. af nye opbygget 2 Etager Bindingsværk. Af private Bygninger ere de merkværdigste: den saa kaldte Bisgaard eller Bispegaarden; er en stor grundmuuret Bygning, 3 Etager høi, som bortleies til Kongeligt Magazinkorn, og Trods Katholm ligeledes et stort grundmuuret Kornmagazin, opbygget 1606. af Frue Christenze Dyrsk, Hr. Thomas Fastis Enke, til trods for Herregaarden Katholm. Byens Vorighed er 2 Borgemestere, 3 Raadsmænd, en Vofoged, en Byes og Raadstueskriver, og 6 Mænd af Borgerne, ligesom de 32 Mænd i Kjøbenhavn, foruden disse er her 1 Stiftammmand, 1 Amtsforsvalter, 1 Zolder, Controleur, Strandcontroleur, Visiterer, Postmester, Byer

og Maaler, Hospitalsforvalter, Consumptionssforpagter, foruden andre Betientere, og af Geistlige, Biskoppen, 2 Sognepræster, 3 Capellaner, hvoraf den til Vor Frue Kirke er tilføjede Hospitalspræst, Skolelærerne, 30 Discipler, 2 Doctores Medicinæ, 2 Apothekere, 3 Farvere, 5 Giestgivere, 2 Chirurgi, 51 Kiøbmænd og Handlende, og 42 Haandværkere, i alt 3200 Personer. Borgerstædet er deelt i 2 Compagnier, som hver har sine Officerer. Handelen føres med Korn, Fædvarre og Væg til Kiøbenhavn og Norge, hvorfra igjen føres alle slags Vahre. Byen har 3 Markeder: et Krammarked, kaldet St. Olé Marked den 29 Jul. og 2 Vægmarkeder den 15 Febr. og 19 Oct. samt ugentlig Torvedag hver Lørdag. Byens Fartøyer ere 28 samt 3 Færgetmaaker. Haven ligger ved Mundingen af Aaen, som løber igiennem Byen, den bestaaer af 2 Arme udbygte i Søen, omgivne med Steenfar og Volværker paa begge Sider, og kaldes det narre og søndre Mindelhoved. Byens Consumption var 1767. 9800 Rdr. Dens Jorder bestaae af 3 Vænger: Møllevangen, Skovvangen, og Borregaardsvangen, inddeelte i 272 Portioner, foruden adskillige Toster, som i alt bestaaer af 184 Rdr. 3 Skpr. 2 Alb. derforuden Oldjorden som bestaaer af 2 Vænger og bortleies aarlig

for 280 à 300 Rdr. Paa Byens Fællede kan aarlig græfdes 650 til 700 store Høveder. Til Byen ligger Kiøstov, en $\frac{1}{2}$ Fierding Mål lang og halv saa bred. Smakkerne gaar hver Tirsdag og Fredag fra Jylland til Siælland forbi Samsø til Kallundborg. For den største Smakke betales om Sommeren 11 Rdr. og om Vinteren 12 Rdr. for den 2. og 3. om Sommeren 10 Rdr. om Vinteren 11 Rdr. For Færgebaaden om Sommeren 6 Rdr. om Vinteren 8 Rdr. Endstaaent Byen ligger ved Stranden, saa er dog Fiskeriet af liden Betydning, da det meeste her falder er Hvillingen. Fra Skiering, en Landsby, omtrent en Mål nord for Narhuus, kommer daglig Fiskere til Byen i søer med Fisinger og Flyneder; fra Brabrand eller Naby Sø haves og undertiden Giedder og Aborrer. Strax vesten for Byen ligger den betydelige Narhuus Mølle, som tilforn har tilhørt Kongen, og i 1289. været kaldet Kongens Mølle, men blev af Friderich III. solgt til Raminerraad Jens Wissing. Ved Møllen er en anseelig smuk Bygning med en stor Frugtave og en stor Eng, kaldet Kloster Engen. Paa Møllen males og Malt, til samme haves en anseelig stor Veirmølle indrettet til Sigtning opsat 1756. Den ridende Post fra Kiøbenhavn ankommer hver Tirsdag og Fredag Formiddag og bortgaar

gaaer samme Dags Eftermiddag. Den agende Post kommer hver 14 Dag om Fredagen og bortgaaer om Søndagen.

Narhuus Stift i Jylland, grændser mod Norden til Mariager Fiord og Viborg Stift, mod Østen til Kattegat, mod Vesten og Sønden til Nibe Stift, hvorfra der stilles ved Veile Fiord, strekker sig i Længden 15 Miile, i Bredden 8 til 9 Miile, er det beste og folkeriigste af de 4 Jyske Stifter, har overalt en ypperlig og frugtbar Jord, saa at derfra aarlig udføres en stor Mængde Kornvahre, foruden andre Producenter, her er og en Høi store Skove, Rigen Jaat, seglbare Fjorde, Fiskerige Søer, Aaer og Strømme, og flere Grevskaber, Baronier og Herregaarde end i de andre Stifter. Det staaer under en Stiftamtmand og en Biskop, som residere i Narhuus. Fjorden var dette Stift deelt i 2 Sysler, Aabo og Lov-Syssel. Efter Souveraineteten er det deelt i 8 Amt: 1) Hareballegaards Amt, 2) Stiernholms Amt, 3) Skanderborg Amt, 4) Nakier Amt, 5) Kallø Amt, 6) Dronningborg Amt, 7) Silkeborg Amt, 8) Mariager Amt. I disse Amt er 30 Herreder i det Verflige og 29 i det Geistlige, 7 Kibstæder i det Verflige og 8 i det Geistlige, 358 Kirkesogner, 1057 Landsbyer, 109 fri Herregaarde, 212 eeneste Gaar-

de, 56 Vandmøller, Kibstæderne ere: Narhuus, Gressens, Skanderborg, Gressnae, Ebeltoft, Randers, Mariager, og derforuden Høbroe, som i det Geistlige hører under Narhuus Stift.

Narsherred, i Nalsborghuus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner, 1) Skivum, 2) Giver, 3) Nars, 4) Høbroe, 5) Ravkilde, 6) Haverslev, 7) Brorstrup, 8) Hornum, 9) Hyllebjerg, 10) Kleisborg, 11) Ulstrup, 12) Blære, 13) Edrup.

Nars Sogn i Narsherred, Nalsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Nars Bye, Sundestrup Bye, Svenstrup G. Vester Nustrup G., Dybrads Mølle, Øster Nustrup G., Steenild Bye, Slemstrup, Tandrup Gaarde, Sofstrup Bye, Virgelhøj Bye, Dalsgaard, Renshale, Tølsstrup Bye, Dalsgaard, Narsgaard, Pugholm, Dronningholm. Imellem Nars og Sunderstrup Byer er en stor Greendunge, 36 Alen lang og 4 Alen bred, kaldet Kæmperøgelen. Paa Nars Mark løber en Aae imellem høie Bakker.

Narslevgaard, en Sødegaard i Narslev Sogn, i Vindingherred, Nyborg Amt, Høns Stift, paa 15 Tdr. 5 Skpr. Hartkorn. Gaarden er af Oberstlieutenant Riørbitz til Lammehave smukt opbygget og Markerne for sig selv inddeelte.

Narslev Sogn i Hæslevherred, Hæreballegaards Amt, Narslevs Stift, dertil hører Narslev Bys.

Narslev Sogn i Sønderhaldherred, Kallø Amt, Narslevs Stift, dertil høre Narslev Bys, Eistrup en eneste Gaard, Narslev Mølle.

Narslev Sogn i Vindingherred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Narslev Bys, 17 G. 1 B. 18 H. Narslev en Sædegaard. Et Huus paa 1 Ed. Hartkorn af Sæbys Sæegaards yderste Eenemærke.

Nars, en Herregaard, i Tors Sogn, Borglumherred og Amt, Nalborg Stift. Borge og Ladegaard er af Vindingsværk istandsat 1750. Hovedg. Tært 14 Edr. 3 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 5 Skpr. 1 Alb. Mølle: Skild 1 Ed. 2 Fkr. Bøndergods 230 Edr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Ed. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Mølle. 4 Edr. 2 Fkr.

Nasted Sogn i Hæreherred, Skivehuus Amt, i Viborg Stift, dertil høre Nasted Bys, Østergaards Hovedgaard, Nessum Bys, Nessum Mølle, Vilholm, Vestenbiørg G., Sægaard, Sæbysgaard, Sæbysgaards Mølle, Nisum Bys, Tors Bys, Elfiø G., Nastedskov, Hjørbusk. Dette Sogn er et Annex til Selde i Nørreherred, har en smuk Landsby Kirke med høit Taarn, tækket med Blys.

Nasted Sogn i Vennebergherred, Næstved Amt, i Nal-

borg Stift, dertil høre Nasted Bys, Favrholt Bys, Mølling Bys, Bekman Bys, Quislev Bys, Næstved Bys, Skibsholt Hovedgaard, Nasted Kirke kaldes St. Nikolai Kirke.

Næstved, en gammel fri men ucomplet Herregaard i St. Hans Sogn ved Hjørring i Vennebergherred, Næstved Amt, Nalborg Stift. Borge og Ladegaarden er opbyggt 1746. af Grev Levetzau. 1406. blev den kaldet Næstved og var siden et Kongeligt Slot men hører nu under Stamhuuser Næstved. Hovedg. Tært er 34 Edr. 7 Skpr. 2 Fkr.

Næstved, en Herregaard i Sæbys Sogn, Næstvedherred, Næstved Amt, Siøllands Stift, byggt 1613. af Pnevold Kruse. Dens Hovedgaards Tært er 80 Edr. 4 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 2 Edr. 2 Skpr. Borgegaarden er to Huuse to Etager høj, omringet med Graver, med en Hauge og en Skov.

Næstved-Næ, en Fiskerig Næ i Vendsyssel, Nalborg Stift i Jylland.

Næstved Amt i Nalborg Stift i Jylland, hører under Stiftamtmanden i Nalborg, og bestaaer af Venneberg og Horns Herreder hvori ligger Risheden Hjørring, Skagen, Hadsstrand og Den Læssø. Jorden er midt i Landet meget frugtbar, saa og langs Limfjorden, men paa den Side langs mod Vesterhavet til Skagens Sandbanke, er næsten intet andet

andet end Klier, Sand og ufrugtbaart Land, ved Stranden falder rigt Hifferie.

Nastrup Sogn i Giørdingherred, i Niderhuus Amt, Nider Stift, dertil høre Nastrup Bye, Terpling Bye, Toile Bye, Toilhoved, Skovbøllinggaard, Grene, Gietterup, Karbøl, Boldinggaard, Gleisborg, Beisinggaard, Anneret Starup ligger i Skalsherred.

Nastrup Sogn i Hadersleberred og Amt ligger i Slesvig.

Nastrup Sogn i Sallingherred, Nyeberg Amt, Fyens Stift, dertil hører Nastrup Bye, Naakkebølle Herregaard og Mølle.

Nasum Sogn i Nasumherred, i Odense Amt, Fyns Stift, dertil hører Nasum Bye, 13 heele, 2 halve Gaarde, 13 $\frac{1}{2}$ og Skolen. Nægelund, 3 heele og 2 halve Gaarde.

Nasum Herred i Odense Amt, Fyns Stift, bestaaer af følgende Sogner 1) Rønnige, 2) Rolsted, 3) Seeden, 4) Søbeye, 5) Nasum, 6) Graude, 7) Næraae, 8) Allerup, 9) Davinde, 10) Nørrelyndelse, 11) Søbeye.

Abel eller Abbild Sogn, ligger i Tønderherred og Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Adelsby Sogn, ligger i Husbyherred, Flensborg Amt, Hertugdømmet Slesvig, hertil hører endeel af Jørgensby ved Flensborg.

Adelskov, halvdeelen ligger i Husum Amt, den anden halvdeel i Eydersted Amt.

Adslø Sogn i Hiølmøllerherred, Standerborg Amt, Nærhuus Stift, dertil høre Adslø Bye, Jering Bye, Roldensgaard og Mølle. I dette Sogn ere Jeringss Dale med meget høie Daffer paa begge Sider af en siørdingvejs Stræning.

Adzerballing Sogn ligger paa Den Als i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg. I dette Sogn ligger Høgelberg, som er 160 Favne høit.

Errø eller Arrø, en De henhørende under Norborg Amt paa Den Als, ligger $1\frac{1}{2}$ Mil fra Fyn, 2 Mil fra Als, er 3 Mil lang og $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Mil breed, den er temmelig frugtbar paa Korn, har mange Kistfens og Haverter i sær Hvidkaal, Løg og dansk Rummen. Den har 2 temmelig gode Havne. Indvaernerne ere danske, og høre i det geistlige under Biskoppen af Fyn, men i det verslige under Hertugdømmet Slesvig. Den har 5 Kirke Sogner, 1) Nisse, hvori ligger Herregaardene Grausteen og Gudsgeve, 2) Marskal, 3) Tranderup, 4) Bregninge, 5) Søbye, i hvilket sidste ligger Herregaarden Søbyegaard. Paa Den er 2 Steder Errøskibbing og Marskal en liden Flette.

Verraskjøbing, en liden Stad paa Den Verrøe, som hører under Hertugdømmet Slesvig, har en god Havn, som bedækkes af den der ligger over for liggende liden De Dreyerøe. Kirken, hvortil er 2 Præster, staaer under Bispe- skoppen af Sjn. Magistraten bestaaer af 1 Borgemeester og 2 Raadmand, hvoraf den een er Raadstueskriver.

Agedrup Sogn i Biergerherred, i Odense Amt, Sjys Stift, dertil hører Agedrup Bye, 4 G. 2 H. Bullerup Bye, 7 G. 7 H. Bullerup Mølle, Vester Kierbye, 12 G. 6 H. Kirken er istandsat 1756. af Major von Høim til Ulrichsholm.

Ager, en liden De i Liimfjorden, hører til Karby Sogn paa Mors De, i Ducholms Amt, Aalborg Stift.

Agerkrog, en ucomplet men Tiende fri Sædegaard, i Eistrup Sogn, Østerherred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, beboes af 3 Bønder, var tilforn en komplet Herregaard omgivet med Graver, tilhørte 1544. Niels Krag. Hovedg. Tækt 10 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb.

Agernæs eller Kjørup Sogn, i Skamherred, i Odense Amt, Sjys Stift, dertil hører Kjørup Herregaard, Einsidelsborg Herregaard, Agernæs Bye, 20 G. 14 H. og en Veyr-Mølle, Tørresøe Bye, 20 G. 10 H. Kirken er byggt tet ved Herregaarden Kjørup,

den har tilforn staaet ved Agernæs Bye, hvor nu er et Bedehuus og en Kirkegaard; denne Kirke er anseelig med et høyt Taarn, Kirken er byggt 1534. Om Vinteren holdes Endstieneste i Bedehuset ved Agernæs formedelst Strandens Indløb imellem Kjørup og Byen. Næst er Hundstrup.

Agersborggaard, en Herregaard i Agersborg Sogn, Øster Hanherred, i Vendsyssel Land, Aalborg Stift, ligger tet ved Liimfjorden lige over for Løgstør, imellem Gaarden og Kirken ligger et Sted kaldet Vorgen, hvor Agersborg Slot eller Kongens Gaard for- dum skal have staaet. Dette Slot var allerede til 1086. da Knud den Hellige drog i Op- røret mod ham fra Børglum hertil. Hovedg. Tækt 34 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Bønderg. 464 Tdr. 1 Hfr. $\frac{3}{4}$ Alb. Møllest. 3 Tdr. 3 Skpr. 3 Hfr. 2 Alb. Tiender 101 Tdr. 6 Skpr. 3 Hfr.

Agersborg Sogn i Øster Hanherred, i Vendsyssel Land, i Aalborg Stift, dertil høre Agersborg Bye, Bullerup Bye, Torup Bye, Krøllerup, Agersunds Færgested, Agersunds Huuse, Agersborg Hoved- gaard. Fra Agersborg til Løgstør gaaer en liden Færge, men det rette Færgested er Agersund, en halv Mil neden for. Kiorden giver Helt, Gedder, Abor- rer, Flyn- der, Sild og Al i Mængde.

Agersbøl, en Herregaard i Øster-Stede Sogn, Nørre Vangherred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, Gaarden er opbyggt paa ny af Muur- og Bindingsværk 1738. af Madame Jørgensen, og Ladegaarden af Peder Markussen. 1641. tilhørte den Jørgen Juul. Ved Gaarden er god Eg og Bøge Skov og en smuk Have. Der staldes 180 Stude. Hovedg. Tart 43 Tdr. 4 Skpr. 2 Alb. Skovf. 4 Skpr. 1 Fkr. Bøndergods 177 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 og to tredie Deel Alb. Møllest. 1 Td. 4 Skpr. 3 Fkr. derforuden i Steenholms Amt, Bøndergods 54 Tdr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovf. 3 Skpr. 2 Fkr.

Agersunds Færgeløb i Næsby Sogn, Slesherred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, bruges Skifteviis af tvenne der boende Bønder. Ved samme falder godt Fiskerie i søer Sild.

Agger Sogn i Hassingherred paa Den Ehye, dertil høre Vester Agger Ehye, Øster Agger Ehye, Synder Nalum Ehye, Nørre Nalum Ehye, Tost Ehye, Nabe nu Eusted Gaard, Nørre Ehye. Dette Sogn er et Anner til Vestervig i Nørreherred. Indbyggerne i dette Sogn have liden eller ingen Agerdyrkning men nære sig alleene af Fiskerie; midt om Sommeren i en vis tilladt Tid fare de need i Liimfiorden, legger sig under Salling, Mors og Ehye og med deres Pultsvaade drive en stærk Nalefangst.

Aggerland, saaledes kaldes den smale Strimmel Land som sammensøger Egheland eller Drum og Vestervig Amter med Harsfussel og Bøvling Amt i Riber Stift, den er $1\frac{1}{2}$ Miil lang men neppe en halv Miil breed. Indbyggerne nære sig af Fiskerie i Drum Søe, Liimfiorden og Vesterhavet. Marcken fordærvs gandske af Glyvesand. Den kaldes og Haralds Eid, fordi Harald Haarderaade, lod med stor Behændighed og Arbeide sine Skibe drage over denne smale Strimmel ud i Vesterhavet og saaledes lykkelig undkom fra Kong Svend Estrids søns Hænder.

Aggerflov Sogn ligger i Nørreangstrupherred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Aggersøe, en Øe i det store Belt lige ud for Landsbyen Etismæs, $\frac{1}{2}$ Miil fra Landet og 3 Miile fra Langeland, er knap 1 Miil lang, $\frac{1}{2}$ Miil breed, har 24 G. og 18 H. foruden Præstegaarden, og udgjør et Kirkesogn for sig selv i Vester Flakkebjergherred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, Kirken og Taarnet er af Bindingsværk. Paa Øen er en liden Lystgaard med en smuk Have og en Bævermølle. Til dette Sogn hører Den Eegholm, hvorpaa er een Gaard, og Sælleholm, hvorpaa ligeledes er een Gaard.

Aggersvold, en Herregaard i Hiembek Sogn, Tudeherred, Holbek Amt, Siellands

lands Stift, Gaarden er af Bindingsværk opbyggt 1724. Markerne ere inddeelte i 7 Deele, 3 til Sød og 4 til Græsning, den har et Høllænderie til 150 à 200 Risd, Eeg og Bøge Skov til Fornødenhed, god Gierfel-Hug og Fiske-rie i Damme. Hovedg. Tarten er 37 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. $\frac{1}{2}$ Alb. og Skovfl. 4 Edr. 3 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Agrie Sogn i Mols Herred, Ralløe Amt, Aarhus Stift, dertil høre Agrie Bye, Grønsfeld Bye, Vassballe Bye, Svandkier 2 G., Essendrup, Provstskov-Huus, Over-Mølle, Kieris Mølle, Glads Mølle, Bruns Mølle, Canike Mølle, Ravn's Mølle.

Ahrensboft Amt i Fyrstendømmet Plen, i Hertugdømmet Holsteen, bestaer af 147 Plove, deri følgende Sogner:

- 1) Ahrensboft, 2) Gniffau,
- 3) Kårau, 4) Jarpen Sogn.

Ahrensboft Sogn i bemeldte Ahrensboft Amt, bestaer af en Flekke, kaldet Ahrensboft, og 7 Lødsbyer. Ved Ahrensboft er et Slot, byggt af Hertug Joachim Ernst, har en stor Dyrehave.

Ahrentoft, en Herregaard i Skjolef Sogn, 2 Miile fra Flensborg i Hertugdømmet Slesvig.

Ahrup, en Herregaard i Ensted Sogn, Luntosteherred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, ligger en halv Miil fra Apenrade og tilhører Herzugen af Augustenburg.

Aigt Sogn i Hovelbiere herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Aigt Bye, Tungelund Bye, Maunudrup, Aistrup en eenlig Gaard, Salpeterhuset. Dette Sogn er et Annex til Veder-lev. Kirken har intet Taarn, Altartavlen er gjort 1601. Prædikestoelen foræret 1659. af Tien Klausen, som boede i det endnu saa kaldte Salpeterhuus og havde der indrettet et Salpetersyderie.

Aistrup Sogn i Kierherred, i Vendsyssel Land, dertil høre Aistrup Bye, Bredholt, Tylstrup Bye, Kiersgaard, Ahlsvedgaard, Lasgaard, Kirkegaard, Vilgaard, Heden Brandeborg, Følsted, Hollegaard, Sindholt, Vraa Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Jammer.

Aistrup Sogn i Slettherred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Aistrup Bye, Skovhuuset, Bunkhuuset, Rye Hovedgaard, Røde Mølle, Viderupgaard. Dette Sogn er et Annex til Jastrup. Ved Kirken ligger en liden Skov kaldet Rye Skov.

Albek, en gammel Herregaard i Suldrup Sogn, Hørnsherrred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, Borge- og Lødegaaarden er af Muur- og Bindingsværk med Graver omkring, hvori er god Karpegund. Paa Marken sees Rudera af et Kapel og Kirkegaard. Denne Herregaard hører til Stamhuuset

Aistrup

Kestrup og sorterer under sam-
mes Birkering. Dens første
Eyer som vides er Holmarus
Jacobi de Albek 1406. Paa
Gaarden holdes Stalsstude. Ho-
vedg. Taft er 17 Edr. 5 Skpr.
3 Fkr.

Albek Sogn i Børglum-
herred og Amt, i Aalborg Stift,
dertil høre Albek Bye, Haur-
holt Bye, Langsøe Bye, Vaar-
søe Bye, Rugtved Hoved-
gaard. Anneret Vaar ligger i
Jerslevherred.

Albek Sogn i Støvring-
herred, Dronningborg Amt,
Aarhus Stift, dertil høre Al-
bek Bye, Albek Mølle, Vestrup
Bye, Østrup Bye. Dette Sogn
er et Anner til Hardslev.

Albersdorf eller Alvers-
dorp et Sognesogderie i Land-
skabet Sønderdjursken i Her-
tugdømmet Holsteen.

Albøge Sogn i Sønderher-
red, Kalløe Amt, Aarhus
Stift, dertil høre Albøge Bye,
Søbye, Hallendrup Bye. Dette
Sogn er et Anner til Lyngbye.

Alheden i Kragelunds Sogn,
Silkeborg Amt, Aarhus Stift,
var tilforn et bde og formedelst
dets tildeels skarpe Grund ube-
boet Land, som 1760 og føl-
gende Aaringer blev af højsalig
Kong Friderich V. besat med
214 Familier deels Tydske, deels
da mange af dem igien tog bort,
Danske, som bleve forsynede med
Huse og Redskaber, og satte i
Stand til at dyrke den før u-
brugte Landstrækning. Derpaa
ere følgende Kolonier:

Friderichshede, som 1769
bestoed af 151 Personer, der
have smukke Huse i brede Ga-
der med inddigede Haver. De
ere Lutheriske og Reformeerte,
og vare de første, som ankom her
til Landet. Denne Kolonie er
i skien Stand. Den har en
lutherisk og en reformeert Præst,
samt en tyfsk Skolemester som
lønnes af Kongen.

Friderichshøj bestoed sam-
me Aar af 85 Personer, er i
skien Stand, og har en Skole-
holder som lønnes af Kongen.

Imellem disse store Kolonier
ligger Kirken, indviert den 16
April 1766. Altetavlen er gi-
vet af Etatsraad Hans de Hof-
man. Ved Kirken er 2 Gaar-
de, hvori boe 11 Personer og
Kosthuuset bygt 1765. som be-
boes af en Dansk hvis Familie
bestaaer af 5 Personer.

Gammel Friderichsdal,
bestoed samme Aar af 21 Per-
soner.

Gammel Friderichsmose,
bestoed af 18 Personer.

Over-Friderichsmose, be-
stoed af 22 Personer.

Middel Friderichsmose,
bestoed af 16 Personer.

Neder Friderichsmose, be-
staaer af 2 Gaarde og 2 danske
Familier af 8 Personer.

Over Friderichsdal, op-
bygt 1765. har 2 Gaarde og 2
danske Familier af 6 Siede.

Middel Friderichsdal, op-
bygt 1765. bestaaer af 2 Gaarde
med en tyfsk og en dansk Familie
af 8 Personer, er i god Stand.

Neder Friderichsdal, opbyggt 1765. bestaaer af en Gaard med en dansk Familie af 5 Personer.

Christianshøj, byggt 1765. bestaaer af 3 Gaarde og 1 Huus, har 17 Personer.

Disse Byer ligge alle omkring Graaemosen, har deres Agre omkring deres Gaarde men Græsning i Graaemosen.

Neder Julianehede, bestaaer af 4 Gaarde med 8 tydske og 2 danske Gaardmænd, i alt 15 Personer.

Over Julianehede, bestaaer af 2 Gaarde 1 Huus danske Familier, i alt 5 Personer. Jorden er skarpere end ved de forrige.

Friderichsverk, en dansk Gaardmand, som tillige er Teglbænder og Portemager, hans Familie bestaaer af 4 Personer. Agerdyrkningen har han sat i god Stand.

Christianshede, bestaaer af 4 G. og 5 H. Familierne ere danske af 27 Personer. Jorden er meget skarp, men giver dog god Rug. Græsningen er meget ringe.

Allsaa bestaaer Kolonierne her i Allheden, som ligger paa 5 Milles Distance, i alt af 90 Gaarde og 7 Huuse, hvori boe 428 Personer. Disse Kolonier høre under følgende Sogner: Til Vinum Sogn den Gaard Kofhuuset, til Torning Sogn gammel Friderichsdal 4 Gaarde, gammel Friderichsmose 4 Gaarde, Over Friderichsmose

5 Gaarde. Til Kragelund Sogn Middel Friderichsmose 3, Neder Friderichsmose 2, Over Friderichsdal 2, Middel Friderichsdal 2, Neder Friderichsdal 1, Christianshøj 4, Neder Julianehede 4, i alt 17 Gaarde og 1 Huus. Til Bording Sogn i Bindingherred, Lundenæs Amt, Christianshede 4 Gaarde 5 Huuse, Over Julianehede 2 Gaarde 1 Huus, Friderichsverk 1 Gaard, i alt 8 Gaarde 7 Huuse.

Allindemagle Sogn i Ringstedherred, Ringsted Amt, Sielands Stift, dertil høre Allindemagle By, 15 G. 39 H. Estrup, 3 G. 4 H. I Sognet findes Levninger af en Herregaard kaldet Allinge, som skal have været en af de ældste her i Landet og have tilhørt de Vilslers Familie.

Aller Sogn ligger i Tøstrupherred, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Allerup Sogn i Alsumberred, Odense Amt, Fyns Stift, dertil hører Allerup By, Præstegaarden, 11 G. 13 H. Torup By, 9 G. 5 H. og Degnevoeligen. Anneret er Davins Sogn.

Alleskov Sogn i Boldsborgherred, Roskilde Amt, Sielands Stift, dertil hører Alleskov By, 14 G. 15 H. Tøkkerup, 4 G. 6 H. Leirebye, 6 G. 11 H. Huulegaard, 2 G. 1 H. Petraborg, Grevens Residentz. I Sognet er 3 Bønder, Dellinge 4 Eder. Hartkorn,

Korn, Gule Mølle ligeledes, og Leire Mølle.

Allesøe Sogn i Lundeherred, Odense Amt, Fyns Stift, dertil høre Allesøe Bye, 25 G. foruden Præste: Gaarden, 3 Boelsmænd og 22 Huusmænd. Imellem Allesøe og Broby i Odenseherred, som er Annexet, er Vide: og Maalemøser.

Alling Sogn i Giernherred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Alling Bye, Bauholt en eenlig Gaard.

Vester Alling Sogn i Syn: der: Haldherred, Rallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Vester Alling Bye, Ring Bye, Øvstrup 2 eneste Gaarde. Kirken har et lidet Tårn, er indviet til St. Karen, og skal være byggt af en Herremand Ove Stigsen.

Vester Alling Sogn i Sønder: Haldherred, Rallø Amt, Aarhus Stift, dertil hører Vester Alling Bye. Dette Sogn er et Annex til Øster Alling. Kirken er liden og uanseelig, indviet til St. Jørgen, uden Tårn, byggt af en Herremand Esbern Utison eller Udsen, som boede i Boelhaage, en Gaard paa Vester Alling Mark, hvoraf endnu sees Ruidera.

Allinge, en Bye paa Den Bornholm paa Landets Nordre Side. Har en Kirke hvortil hører Byen Sandvig og Annexet Øster Sogn, kaldes Ty: Kirken, og er byggt paa en Klippe. Byen har 74 Gaarde og Huuse, assicurerede for 3814

Rdr. I Byen boer I Bye: og Herredsfoged, I Bye: og Herredsskriver, 4 andre kongelige Betientere, og i begge Byerne Allinge og Sandvig 484 Personer. Havnen ved denne Bye er stet. Her er et Borger Bagthuus og af Far: tøyer en liden Jagt, en Lodse: og Ladeplads og liden Handling, Byens Næring bestaaer i Av: ling, Fiskerie og Kroehold, til den og Sandvig skal være 382 Tdr. Søde: Jord, men i Jorde: Bogen ikkun anslagen for 28 Tdr. Hartkorn. Disse to Byer have deres eget Virk som kaldes Hammerhusets Virk og egen Vir: kesfoged, og siden 1708. et Bor: ger: Compagnie.

Allinggaard, en Søde: gaard i Øvstrup Sogn, Hids: herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, den har Staldre: tighed men er ufrie. Gaarden som er af Muur: og Bindings: verk ligger meget fornøvelig med Skov omkring og neden for Alling: Søe, hvorfra udslyder en Aae, som gaaer igiennem Ha: ven, der er meget vel anlagt med et smukt Drangerie: Huus. Beboerne søge til Grønbe: Kirke i Vogsøgaardherred. Hovedg. Tørr er 38 Tdr. I Skp. I Alb. Vond: dergodset samt det der hører til underliggende Gravballegaard er i alt 623 Tdr. 4 Skp. 3 Fkr. 1 1/2 Alb. Skovf. 20 Tdr. I Skp. Møllef. 10 Tdr. 3 Fkr. Tien: der 254 Tdr. 6 Skp.

Allistov Herregaard i Allistov Sogn, Baarsøherred, B 2 Tryg:

Tryggevelde Amt, Siellands Stift. Bygningen er opført 1764. af Krigsraad Neergaard, den hører nu til Grevskabet Brezentved.

Allisløv Sogn i Baarsøherred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Rekindø By, 3 G. foruden Præstegaarden, Tjørnehoved 7 G., Alløde 14 G., Nebbelegaard 2 G., Gierdere, 3 G., Nuenstrup 4 hele og 9 halve Gaarde, Kragevig, 4 G.

Almegaard, en Proprietair Gaard i Knudsøier Sogn, Vesterherred paa Den Bornholm, har 5 Eder. Land.

Almind Sogn i Brustherred, Koldinghuus Amt, Ribes Stift, dertil høre Almind By, Dons By, Dons Mølle, Mosseveeraa By. Neden for denne By ligge nogle ferske Søer kaldte Dons Søer. Den residerende Kapellan i Kolding er Sognepræst for Almind Sogn.

Almind Sogn i Lysegaardherred, Silkeborg Amt, Aars huus Stift, dertil høre Almind By, Branum By, Mosgaard en G., Mosgaard Mølle, Tolstrup en Eensied Gaard, Toststrup ligeledes, Snabe en Eensied Gaard. Norden for Almind gaar en Dal ned til Halsøe, kaldet Kapel-Dal, af et Kapel, hvis Runder endnu vises.

Alsø, en De i Hadsøherred, Aakier Amt, i Indløbet af Horsens Fiord, en Fierding Vej fra det fjerde Land, bestaar kun af en By og Sogn af samme Navn.

Deri er 19 Gaarde. Her skal Kong Hiarnes Dronning Al-rune være begravet. Kirken er af huggen Kampsteen med en muuret Hvelving over Choret, uden Taarn.

Als, en De i Østersøen, som hører til Hertugdømmet Slesvig, er 3 til 4 Mil lang og $\frac{3}{4}$ til $1\frac{1}{2}$ Mil bred, er overmaade frugtbar og behagelig, frembringer en stor Mængde alle slags Korn undtagen Hvede, gode Have- og Kiøkkenfrugter, har ingen Mangel paa Skov men meget Vildt, mange Fiskerige Søer fornemmelig i den Nordre Deel. Den inddeles i Sønder og Nørreherred, som ogsaa kaldes Sønderborg og Nørborg Amt, og Hertugen af Augustenburgs District. Til Sønderherred eller Sønderborg Amt hører ogsaa Kækenis Viik. Paa Den er 9 Sogner, har en Amtmand, en Amtsforvalter og 2 Herredsfogeder.

Als Sogn i Hinstedherred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Als By, Helberisken By, Gassevegaard, Odde en G., Rudum By, Fruerlund By, Hurup By, Hedegaard, Tofte en Gaard, Kragelund, Sillegaard, Langrendhuus.

Alstestrup, en upriviligeret Sædegaard i Sollesøier Sogn, Skippingeherred, Rallundborg Amt, Siellands Stift, oprettet 1735. har 15 Eder. fri og 39 Eder. ufri Harkorn, bestaar af maadelig Bindingsværk.

værk. Paa Gaarden holdes 100 Rior.

Alsted Sogn i Skads herred, Riberhus Amt, Riber Stift, dertil høre Alsted Bye, Toftnæs Bye, Alsted Mølle, Tulsmark G., Torup G., Langsom G., Laursmark G. nu kaldet Danmark, Visselberg Hovedgaard. Kirken er tækket med Blø og har et Taarn.

Alsted Sogn i Farsø herred, Bordingborg Amt, Siølands Stift, dertil hører Alsted Bye, 8 G. 9 H., Taagerup 8 G. 5 H., Bunderød, 5 G. 8 H. Alsted Herregaard, Holtegaard 1 G., Markhuuse, 3 H.

Alsted, en Herregaard i Nykirke Sogn, Nørvangs herred, Roldinghus Amt, Riber Stift, Jordegodset er nu samlet og bruges tillige med Stovgaard. Af Ejerne vides Peder Skram 1540. Forpagteren holder Stald- og føde Stude. Hovedg. Tært 21 Eder. 2 Skpr. 1 Hfr. Skovsk. 2 Eder. 5 Skpr. 1 Hfr. Mølleff. 5 Eder. 2 Skpr. 2 Hfr. Vndergods 213 Eder. 7 Skpr. 3 Hfr. 2 Alb. Skovsk. 1 Skp. 3 Hfr. Tiender 21 Eder.

Alsted Herred i Søge Amt, Siølands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Slaglille, 2) Biernede, 3) Siønnisløv, 4) Alsted, 5) Gyrstinge, 6) Braabye, 7) Pedersborg, 8) Bromage, 9) Liunge, 10) Glinterup, 11) Steenmagle, 12) Munkelberg By, 13) Bringstrup, 14) Siøgersted.

Alsted Sogn i Alsted herred, Søge Amt, Siølands Stift, dertil hører Knudstrup, Hylstrup, Glinterup, en Vandmølle. Anneret er Siønnisløv.

Alsted Sogn i Nørre herred, paa Den Mors, i Alborg Stift, dertil høre Alsted Bye, Skarum Bye. Paa Kirkegaarden ligger en Gravsteen $6\frac{1}{2}$ Fod lang og 2 Fod bred, hvorpaa staar et Kors med nogle Rune Bogstaver over.

Alsted Sogn i Galling herred, Nyeherred Amt, Fyns Stift, dertil hører Alsted, 26 G. hele og halve, 8 H. Anneret er Veile.

Alster, en bekendt Flod i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, falder ved Hamborg ind i Elven.

Alstrup Sogn i Gislum herred, Mariager Amt, Nørhuns Stift, dertil høre Alstrup Bye, Elster 2 G., Elster en eenlig Gaard, Lundgaard en eenlig Gaard, Kaldal en eenlig Gaard, Hestbek 2 Gaarde, Hestbek Mølle. Dette Sogn er et Anner til Lovens. Kirken er af hugne Steen uden Taarn. Kaldal ligger i en Dal omringet af store Bakker. Hestbek har sit Navn af en liden Bæk som udspringer ved Gaarden og driver en Vandmølle.

Alstrup Sogn i Hvetboe herred, i Vestsø Land, dertil høre Alstrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Ingstrup.

Alstønderup Sogn i Strøge herred, Friderichsborg Amt, Siø-

Siellands Stift, dertil hører
 Alsønderup Bye, 9 G. 18 H.,
 Quælftrup 8 G. 17 H., Ven-
 strup 3 G. 6 H., Strøgegaard
 1 G., Neide 3 G. 11 H. Des-
 foruden 8 G. til Annise Sogn,
 Taagerup 1 G., Tipperup 1 G.

Altenhof, en Herregaard i
 Dänisch Wald i Mill fra Eckern-
 færde i Hertugdømmet Slesvig,
 dertil hører Landbyen Born-
 stein i Gertorf Sogn.

Altona, en anseelig Stad i
 Landskabet Stormarn i Hertug-
 dømmet Holsteen ved Elvstrøm-
 men, er Bøsseskud fra Hamborg,
 er en berømt Handelstad meget
 smuk og ordentlig bygt, som be-
 standig tiltager og bliver stedse
 skønnere, den har tilforn ikkun
 været en Flekke, som har hørt til
 Grevskabet Pinneberg, men da
 Pinneberg efter Greven af
 Schaumburgs Død faldt til
 Kongen af Danmark, kom
 denne Stad 1640. ligeledes til
 Hans Majestæt. Den fik sin
 Stadsret 1664. af Kong Fri-
 derich III., og under Christian VI.
 blev den paa den Kant mod
 Hamborg udvidet $47\frac{1}{2}$ Fod.
 Den er inddeelt i 4 Kvarterer,
 Øster: Sønder: Vester: og
 Nørre: Deel. Gaderne ere 45.
 foruden smaae Stræder, Huse-
 nes Antal beløber sig til 3000.
 næsten alle af Brændmuur. Ind-
 byggernes Tal beløbe sig til
 30000. Alle Religioner have
 fri Religions Boelse, undtagen
 Socinianerne. Her er 2 Lu-
 theriske, 2 Reformerte, 1 Ka-
 tholsk og 2 Mennonistkirker,

samt en stor Synagoge. Ved
 den Lutheriske Hovedkirke er en
 Sognepræst og Provst i det Al-
 tonaiske og Pinnebergske Con-
 sistorium og 2 Compastores.
 Den Nye Kirke eller Hellig Gie-
 steskirke er indviet 1743. den
 8 Sept. er meget smuk, har
 en Sognepræst og Kapellan.
 Raadhuset er bygt 1711. Det
 Akademiske Gymnasium som
 blev oprettet den 3 Febr. 1738.
 og dets Stifter til Vre kalder
 Christianeum blev den 26 May
 1744. høitidelig indviet. Ved
 den latinske Skole er en Rector,
 en Subrector, en Cantor, en
 Skrive- og Regnemester. Thea-
 trum Anatomicum er en ansee-
 lig Bygning opført 1740. til
 det akademiske Gymnasii Nytte.
 Tugt- og Fattighuset er anlagt
 1720. derved er en Fattig- og
 Veisenhuusskole, hvortil er 2
 Katheter. Byens Overighed
 bestaaer af en Præsident, 2 Bor-
 gemestere, 1 Syndicus, 1 Poli-
 tiemester og 4 Raadmænd. I
 Consistorium ere Præsidenten og
 Provsten de Fornemste. De
 Reformerte have deres eget
 Consistorium. Denne Stads
 Handel er overmaade anseelig
 paa Engeland, Italien, Spa-
 nien, Tyssland, Nederlandene og
 Schweiz foruden Danmark
 og Norge. Den har over 50
 Skibe, hvoraf nogle gaar paa
 Hvalfiske Fangst. Her er 3 for-
 treffelige Skibsverfter, alle slags
 Haandverkere, mange Fabrikker
 og Manufakturere, 1 Boghand-
 lere og 2 Bogtrykkerier. Her
 males

males og meget Gryn og Malt, brygges meget Øl og brændes meget Brændevin. Her træktes det kongelige Tøllotterie. Byens Baaben som den har faaet af Fridrich III. 1665. er 3 høie spidse Taarne over en Stadspørt. 1712. i Decemb. havde denne Stad den Ulykke at blive reent afbrændt af den Svendske General Grev Steenbuhl, men igien ved Kong Fridrich IV. Understøttelse opbyggt og med anseelige Privilegier forsynet. Keiseren af Rusland Peter I. Kienkede og de afbrændte Indbyggere 1000 Rubler og gav dem anseelige Privilegier til deres Handel paa Rusland. Byen har 3 Markeder, 1) fiorten Dage for Paaske, 2) Mandagen efter Marie Fødsel, 3) Mandagen efter Nicolai. Fra Holandsborg i Bredgaden gaaer en Allee af fire Rader Træer, paa begge Sider besat med smukke Huuse og anseelige Haver, her fra Byen til Ottense og kaldes Palmegille. Staden indbringer Kongen aarlig omtrent 27000 Rdr.

Amaliiegaard eller Sophie Amaliiegaard, en ufri Avlsgaard i Hornslet Sogn, Øster Bisbergherred, Kallø Amt, Narhuus Stift, hører under Clausholm og er kaldet efter Groskantzlerinde Neventlov. Frue Sophia Amalia Hahn. Bygningen er Muur- og Bindingsværk. Har tilforn været en liden Bonde-Bye kaldet Elkiergaard. Gaarden har god Eng og anseelig Skov.

Amager, en liden De i Søkkelundsherred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, $1\frac{1}{2}$ Mil lang og $\frac{3}{4}$ Mil bred, ligger Sydøst for Kiøbenhavn, hvorfra den stilles ved et smalt men dybt Stienemløb af Havet, hvorover ligger Christianshavnsbroe. Landet er fladt og jevnt har ingen Skov men er meget frugtbart i sær paa Havevæxter, men har Mangel paa Brænde og godt Vand. Indbyggerne som fornemmelig ere Hollændere ere indkomne her i Landet 1516. under Christian II., legges meest Bind paa Væg og Kiøkkenuurter, hvoraf de føre Mælk, Kaal og Urter daglig i Mængde til Kiøbenhavn. Den bestaaer af to Sogner Maglebye eller Hollænderbyen og Taarnesbye. Maglebye Sogn bestoer af de Hollandske Amagere, de have en dansk og en hollandsk Præst, bære hollandsk Dragt og tale imellem sig det hollandske Sprog. Dette Sogn bestaaer af 2 Byer, Store Maglebye som har sin egen Jurisdiktion, som forvaltes af en Schout, som er en Hollænder, en Skriver og 7 Scheepens eller Disidere som hvert Aar afvæxle, men naar Ting af Bigtighed skal afgøres, samles de tvende næst forrige Aars Scheepens med i Raadet i alt 21. Her i Byen er og 2 Smede, 1 Møller og nogle andre Haandværksfolk. Den anden Bye er Dragøe, et Sæstед bestaaende af 2 Gaarde og omtrent 400 Huuse, sorteer

under Schoutens Jurisdiction i Hollanderbyen, og har sin egen Foged samt 4 Raadmænd, som afveple. Den største Deel af Byens Indbyggere ere Skippere, Botser og andre Søfarende, hvis Høner næsten alle nære sig med at væve. Ellers er her en Tolder og en Strandrider, et privilegeret Vertshuus og nogle Haandverkere. Taarnbye Sogn bestaaer af 7 Byer som hver har sin egen Foged, 1) Taarnbye har 12 heele Gaarde, 2) Sundbye Vester har 13 heele Gaarde, 3) Sundbye Øster har 14 heele Gaarde, 4) Lustrup har 10 Gaarde, 5) Maglebye lille har 18 heele Gaarde og 1 Mølle, 6) Tømmerup med Skielgaard udgiør tilsammen 18 heele Gaarde, 7) Uglerup har 6 Gaarde med Viverup som bestaaer af 2 Gaarde og Raagaard en eenlig Gaard. Disse Gaarde, som her opregnes, maae forstaaes om Jorderne, som fra gammel Tid af have været til Gaardene og findes i Matrifikulen, hvoraf svares Skatter og Tiender. Ellers kigge og sælge Amagerne deres Jorder fra een Gaard til en anden, saa at nogle Gaarder ere blyvne øde og deres Jorder kommen til andre Gaarde. Hver Bye har sin egen Skole som vedligeholdes og Skoleholderen lønnes af Byemændene og 1 og 2 Bøgere efter Byens Størrelse, og Sprøjter med Brandredskab, hvorover er en saa kaldet Brandmajor eller Op-

synsmand, boende i Taarnbye. I Syndbye Øster ligger den saa kaldte Rødes eller Svaneleie: Gaard, som er et Giestgiverhuus. I Lustrup er en Kajance Fabrik samt en ny Mølle med 4 Qværner anlagt 1768, hvorpaa males Femerske Bryn, Perlegrøn, Bantebyg og Sigtemeel. I dette Sogn er over 300 Hunsæ, 6 Smiede, 3 Bødkere, 4 Bøgere og andre Haandverkere. Uden for Amager Port er 5 Møller, deriblandt 2 Oliemøller og paa Lustrup en ny Hollandsk Mølle. Indvaanerne i dette Sogn ere Landets Indfødte og kaldes de danske Amagere, bære næsten samme Dragt som de andre, have en Birkedommer og Landfiskal og en Birkeskriver. Retten holdes hver Fredag i Sundbye Øster; herforuden er paa Den en Hederider og en Skovfoged som har Opsigt over de smaae Lunde eller saa kaldede Remisser, da her ellers ingen anden Skov er. Indbyggernes Tal paa heele Den beløber sig omtrent til 4000 Personer gamle og nye. Hollænderne ere fri for Hovorie og Reiser undtagen 24 tilsiges til Fædeboers Reiser med Kongens Rikffen; men de danske Amagere maa gjøre Reiser naar de af Amtsforvalteren tilsiges, Landets Seigl som bruges i Stevnemaal og andre Sager er en Amager i fuld Corpus med et Bøger i Haanden og en Kurv med Blomster paa Armen.

Amrom, en liden De, langagtig dannet som en halv Maane, ligger en Fierdingvei i Sydvest fra Fjør og hører ganske til Niberhuus Amt, Niber Stift, under Voeherreeds Provstie og Vesterlandsfjørs Birk, er en god Mål i Længden, men formelst de mange Sanddyner ikke over $1\frac{1}{2}$ Fierdingvei breed. Af samme Aarsag er Jorden her paa Landet ikke synderlig frugtbar. Indvaanerne have samme Søder og Levemaade som Føringerne, samme Klædedragt og samme Sprog, nemlig en Art af det gamle Frisiske endeligt her prædikes thst. De leve meest af Søefart og Fiske-rie. Om Vinteren bruge de Ofers Fangst imellem Fjør og Amrom. Deres Søefart er paa Grønland, Holland og andre Steder. Paa Den er kun een Kirke kaldet St. Clemens Kirke, hvortil er 3 Byer, som bestaaer af 159 Huuse, og 600 Personer, hvoriblandt 150 Søefarende. Landet har 14 smaae Skibe af smale Smakker og flere slags, dog tilhøre de ikke alle Indbyggere.

Amterne i Sielland, Fyhn og Jylland, see Stifterne i Dannemark.

Amterne i Hertugdømmet Slesvig, see Slesvig.

Amterne i Hertugdømmet Holsteen, see Holsteen.

Andrupgaard, en Sødegård paa 20 Tdr. Hartkorn i Rumbye Sogn, Lundeherred,

Odense Amt, Fyns Stift, den er smuk opbyggt.

Andstherred i Koldinghuus Amt, Niber Stift, bestaaer af følgende Sogner 1) Seest, 2) Jorderup, 3) Andst, 4) Vandrup, 5) Skanderup, 6) Ziarup, 7) Giesten, 8) Bekke, 9) Leirskov, 10) Verst.

Andst Sogn i Andstherred, Koldinghuus Amt, Niber Stift, dertil høre Store Andst By, Lille Andst By, Moes By, Geising By, Gamst By, Slipstrup By, Rosved By. Ved Gamst By er et skönt Fiske-rie i Søen af Giedder, Aborrer, Brasen og Slynder.

Angeln, et Land i Hertugdømmet Slesvig imellem Flensborg, Flensborg Havn, Østersøen, Elie og Staden Slesvig, er 4 Meile langt og breedt, og meget frugtbar, deri ligesom af Flensborg Amt Husbye og Nieherreder, samt tvende Sogner i Uggelherred, Groß og Klein Solt, af Gottorf Amt Strurdorf, Schles- og Mohrkirkens Herred, og Landsbyen Fåsing; af Glücksborg Amt 4 adelige Sogner og endel adelige Godser.

Anholt, en bekiendt De i Nørreherred, Ralsø Amt, Nærhuus Stift, 7 Meile fra Grenaa, er en halv Mål breed og liden meer end en dansk Mål lang. Sandriset strækker sig meere end en Mål ud i Søen. Den har 1643. taget Skade af Sandflugt, da den østre Deel er gjort usrugtbar, den giver ellers

ellers god Rug, Byg, noget Himmelforn og i sær godt Fiskerie og Sælhundefangst. Brag, opfisket Gods og Strandrettighed, som Landets Eyer har havt siden 1713. giver og noget af sig. Indbyggerne bestaaer af 16 Halvgaards Mænd, 4 Huusmænd, nogle Inderster, Præsten og Fogeden, i alt 100 Siæle. Landet er taxeret for 10 Edr. 2 Sk. 1 Alb. Hartkorn og Præstegaarden for 1 Ed. 3 Sk. 2 Alb. og hører under Amtstuen i Narhus, har deres egen Kirke og Præst. Kirken har en liden Bogsamling af meer end 100 Bøger. Den har og sit eget Virk, kaldet Anholt's Virk. 1688. solgte Friederich III. Den til Fyrforvalter Peder Jensen Græve og er siden kommen til de Rostgaarders Familie. Her holdes et Fyr som stedse brænder formiddels det store Sandris som er saa farligt for de Seilende. Ved samme er en Forvalter, paa Den er:

Anholt Sogn, hvortil hører Anholt Bye.

St. Anne Sogn i den nørre Deel af Dittmarsken i Hertugdømmet Holsteen.

Anneberg-Gaard, en Herregaard i Høiby Sogn, Nads-herred, Dragholms Amt, Sjøllands Stift, er opbyggt 1661. af Bindingzverf paa en Bye kaldet Musbye, som blev nedbrudt, omkring Gaarden er Graver 25 Alen i Bredden, som tillige omgive den smukke Have.

Ved Gaarden er og en Humlehave, den ligger meget behagelig tet ved Skoven og Stranden, lige over for Jagerspris Slot paa den anden Side af Stranden, som gaaer tet til begge Steder. Ved Gaarden er god Over- og Under-Skov. Gaardens Jorder ere inddeelte i 6 Marker, hvoraaf de 3 hvile imedens de 3 besaaes vepelviis. Under Anneberg Gaard er lagt Ellingeladegaard hvis Pløieland og Høeslet er samlet i een Mark, hvoraaf en trediedeel hviler imedens to tredieele dyrkes og besaaes. Denne Gaard ligger 3 Miil fra Anneberg. Begge Gaardene ere assureerede, Anneberg for 10950 Rdr. og Ellinge for 5500 Rdr. Fri Hovedg. Tært til begge Gaardene er 49 Edr. 3 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 3 Skpr. Vøndergodset, hvorpaa er 55 Gaardmænd og 56 Huusmænd, staaer for 326 Edr. 4 Skpr. 2 Sk. fem tolvdeel Alb. Hartkorn. Skovsk. 1 Sk. 1 Alb. Møllek. 2 Skpr. Anneberg med Rørvig Kirkes Tiende 23 Edr. Hartkorn er bortforpagtet til den 1 May 1783. for aarlig Afgift 1000 Rdr. Jordebogens aarlige Beslæb er: Rug 39 Edr. 2 Skpr. Byg 292 Edr. 2 Skpr. Havre 38 Edr. 4 Skpr. 3 Sk. Pensge 262 Rdr. 3 Sk. 12 Sk. 72 Lam, 42 Siæs, 88 Høns, 35 Snesse Eg og 32 Potter Tran. Ved Vøndergodset er noget Fiskerie i Fiskefjorden som løber paa den østre Side, hvor meget

meget store Skibe kan losse og lade.

Annisf Sogn i Holboehered, Cronborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Annisf Bys 20 B. 50 H., Huuse Bys 6 G. 2 H.

Ansager Sogn i Østerherred, Lundenas Amt, Riber Stift, dertil hører Ansager Bys. Stenderup Bys, Qvie Bys, Aaling Bys, Lundgaarde, Berkeholt, Skovling Bys, Møllehøje G., Krongaard, Geil, Tiphede, Udde G., Krogager, Mølgaard. Kirken er tækket med Blys, har et høit Taarn og er baade indvendig og udvendig sat i god Stand. I Sognet er mange Bække og Aar, hvorover er ikke mindre end 8 Broer.

Antvorskov Amt har mod Norden Søder Amt, mod Østen Bordingborg Amt, mod Sønden Østersøen, og mod Vesten Corføer Amt. Dets Omkreds er 12 Miile. Jorden er frugtbar, ved Stranden findes en deel Fiske. Amtet bestaaer af 2 Herreder Vester- og Øster-Slackebierg Herred og 33 Kirkesogner.

Antvorskov Slot og Herregaard i Slagelseherred, Corføer Amt, Siellands Stift, hører til St. Peders Sogn i Slagelse, efter at der ikke længere holdes Prædiken i Slots-Kapellet; var forudm et meget rigt Kloster af St. Johannis Hierosolymitani Orden, stiftet 1177. af Valdemar I. det blev ombygget af Kong Frederich II.

1580. som døde paa dette Slot 1588. Siden have de kongelige Amtmænd boet her. Paa Kirken har været et meget høyt Spiir som er nedtaget. Dette Slot blev solgt 1774. den 27 May til Hr. Finantstraad Roes for 129000 Rdr. Hovedg. Tært med Bøndergods 1131 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb.

Apenrade, en af de beste og nærsomste Steder i Hertugdømmet Slesvig, som i 300 Aar er bleven meer end dobbelt saa stor som den var før og tager ved Handelen stedse meer og meer til, og bliver immer bedre bebygget. Den ligger i Apenrade Amt ved en bred og aaben Bugt af Østersøen omgivet paa 3 Sider med høie Banker. Staden meenes at have sin Stadsret af Hertug Valdemar IV. 1288. Den har en Sognekirke hvortil ere 2 Præster. Havnen er ikke sikker nok for Østlige Vinde og neppe saa dyb, at Skibene kan lægge gandiske nær til Broen. Vørgerskabet har god Næring af deres Skibsfart, da det i de nyere Tider har anskaffet sig mange store og anseelige Skibe. Under den her værende Consistorial-Ret staaer 13 Sogner forsynede med 14 Præster. Uden for Byen ligger Slottet eller Amtmandens Huus Brønslund, opbyggt 1411. af Dronning Margreta, er kun lidet. Amtmanden over Apenrade og Evgumkloster Amter boer derpaa.

Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig grændser mod Norden til Hadersleb Amt, mod Westen til Hadersleb, Lyngumkloster og Tøndern, mod Sønden ligeledes til Tøndern, mod Østen til Østersøen. Det staaer tillige med Lyngumkloster under en Amtmand som boer paa det Slot Brønslund. Amtet har 9 Kirker hvori overalt prædikes dansk. Det bestaaer af 2 Herreder Kiisherred og Sønder-Rangstrupherred samt Vitz-Fet Varniz.

Arensberg eller Ahrensburg i Landskabet Stormarn, Tremsbüttel Amt, i Hertugdømmet Holsteen, $3\frac{1}{2}$ Meile mod Norden fra Hamborg; er en god Flekke, og et adeligt Gods som tilhører en Linie af Greverne af Rantzau, som heraf kaldes Grever af Rantzau-Ahrensberg.

Arensherred i Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er 2 Meile langt og 1 til 2. breedt, har kun slet Jord, og megen Hede og Sand. Deri ligger Arenholts Sø som er en god halv Meil lang. I dette Herred laae i forrige Tider en god Deel af den berømte Vold Dannevirke, som Kong Gottfred lod 808. opføre til Forsvar for sit Land i en Længde af 2 tydske Meile. Der er endnu en god Deel, skjønt forfaldet, deraf tilovers. Til dette Herred hører Fogderiet Bollingsted som bestaaer af nogle Landsbyer. Herredet har 2 Sogner, Bollingsted og Gaddeby, hvortil er 2 Præster.

Aresøe, en Fiskerig Sø i Cronborg Amt.

Arfrade, see Breitenburg. Arnafke, en Gaard i Svinninge Sogn, Tudeherred, Holsbø Amt, Siellands Stift, Stuehuuset er teglhængt og vel indrettet. Den har sine indelukte Marker, hvori er 50 Eder. Sædeland og kan avle omtrent 36 Læs Høe.

Arnborg Sogn i Hamrumherred, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil høre Arnborg, Anner-Gaarden, Tovdal, Storre Hjulund, Lille Hjulund, Virkebek, Torvig, Søehye, Fasterholt, Bierre, Skivild, Tornvig, Holtum, Green. Dette Sogn er et Anner til Skarrild.

Arninge Sogn i Sanderherred, Høltedkloster Amt, Siellands Stift, dertil høre Arninge, Emsbye, Rebbitse, Holsbye, Ørrebye, Sudevalle, Freghuus, Brødebølle i Gaard.

Aris, en liden Ø i Sliefjorden, som hører under Domskirkens Distrikt i det Slesvigske Domkapitels Amt. Denne Ø var tilforn begroet med Skov, men da Eyeren af det adelige Gods Røst vilde besvære Indbyggerne i Kappel med usædvanlige Paalæg, drog 100 Familier, som bestod af over 600 Personer, i 667. derfra, begave sig til denne Ø og fik endel Privilegier af Hertug Christian Albrecht, nu er der 56 Huuse, de fleste Indbyggere nære sig af Skibsfart.

Arrestov, en Herregaard i Øster-Hæsinge Sogn, Sallinge

herred, Nyborg Amt, Høens Stift. Vorgegaarden bestaaer af 4 grundmurede Huse med et Taarn, bygt af Erich Rosenkrantz fra 1558 til 1568, den ligger meget behagelig ved Flemminge eller Arreskovs Sø, som er meget Fiskeri. Det gamle Slot stod et Bøsseskud derfra. Dens Hovedg. Tælt er 42 Tdr. 2 Skpr. 3 Ffr. Skovsk. 6 Tdr. 6 Skpr. 2 Ffr. 1 Alb. Møllest. 2 Tdr. 2 Skpr.

Arrild Sogn ligger i Hviddingherred, Haderslev Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Arz:herred i Kallundborg Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Svalderup, 2) Store Fuglede, 3) Lille Fuglede, 4) Udbye, 5) Rørbye, 6) Narbye, 7) Raskløv, 8) Tommerup, 9) Resnæs.

Arup Sogn i Vester-Hanherred, Benschel Land, Aalborg Stift, dertil høre Sønder Arup By, Nør Arup, Amtøst G., Feggesunds Færgested. Dette Sogn er et Anner til Ørslø.

Ascheberg, en Flekke i Neumünster Amt, i Landskabet Wagrien, i Hertugdømmet Holsten, ikke langt fra Staden Pløn, har et overmaade smukt Slot, som tilhører Huset Rantzau-Ascheberg.

Aschov, en Herregaard i Gottorf Sogn, i Dansk Skovland, i Hertugdømmet Slesvig.

Asdal, en Herregaard i Asdal Sogn, Hornsherred, Aastrup Amt, Aalborg Stift,

tilhørte i Dronning Margretes Tid Hr. Niels Offeson. Vorgegaarden bestaaer af to grundmurede Huse. Forpagteren holder Stald-Stude til Besætning. Gaarden har sit eget Birketing, som holdes hver Torsdag. Hovedg. Tælt 148 Tdr. 3 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 3 Tdr. 4 Skpr. 1 Ffr. 1 Alb. Møllest. 1 Td. 4 Skpr. 3 Ffr. Vøndergods 300 Tdr. 1 Skpr. 2 Ffr. 1 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 7 Skpr. Tiender 89 Tdr.

Asdal Sogn i Hornsherred, Aastrup Amt, i Aalborg Stift, dertil høre Asdal Hovedgaard, Skovsgaarde, Næker, Ryvel, Grønhøj, Gadehuuse, Steigelsberg, Vastved, Putheden, Houlskov, Røntved. Dette Sogn er et Anner til Horne.

Asferg Sogn i Nørre Haldeherred, Dronningborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Asferg By, Rastrup By, Eistrup By, Eistrup Mølle, Purre-Huset.

Aske, en De i Sønderherred, Nykøbings Amt, ved Den Fælster, har 13 Gaarde og nogle Huse, og er meget frugtbar paa Korn.

Asminderød Sogn i Ringe Cronborgherred, Cronborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Asminderød By, 7 G. og endel Huse, Fredensborg Slot, Kraagerupgaard, Langstrup 23 G. Endrup 9 G. Dagelykke 10 G. Øverste Tørp 5 G., Nederste Tørp 4 G., Danstrup 8 G., Nyboe 4 G., Søeholm,

Eschholm, 8 G. Beseboe 4 G. Langerød 4 G. Voelandsgaard 2 G., ved samme er endeel Høye kaldet Voelands Høye. Kuurenborghuus, Skjæremølle 1 H., Baastrupgaard 2 G., Høysagergaard 2 G., Tieltsgaard 4 G., Noegaard 1 G., Sletten 22 H., Humlebeck et Fiskerleje 24 H.

Åsminderup Sogn i Mær: løsherred, Holbek Amt, Sielands Stift, dertil høre Åsminderup Bye, 6 G. 6 H., Vallestrup 3 G. 1 H., Af Hellestrup 4 G. 2 H., Søegaard Herregaard, Alkestrup 9 G. 9 H., Sigersholm 2 G. 1 H., Egstrup, 1 G. 1 H., Vinstrup 8 G. 6 H.

Åsminderup Sogn i Ods: herred, Drarholms Amt, Sielands Stift, dertil høre Åsminderup Bye 6 G. 1 B. 11 H., Svenninge 14 G. 2 B. 13 H., Brente 4 G. 2 H., Skanrup 3 G. 1 B. 2 H., Svenstrup 1 B.

Åsnæs Sogn i Ods: herred, Drarholms Amt, Sielands Stift, dertil høre Åsnæs Bye 18 G. 23 H., Aastøfte 8 G. 8 H., Høve 19 G. 18 H., Tolsager 7 G. 3 H. I Sog: net er en Høy kaldet Ester hvor: fra kan sees Skagen i Jylland. I Byens Mark er to store Steene kaldet Skieppe Steene. I Høye Bye er et Tinghuus for Herredet, hvor der om Fre: dagen holdes Ting.

Åsmildkloster, en Herre: gaard i Åsmild Sogn, Mør: Lyng: Herred, Halds Amt,

Viborg Stift, var tilforn et Nonne: Kloster, confirmeret 1257. af Pave Alexander IV. kaldet St. Margerete Kloster, siden kaldt det ved Reformatio: nen til Kongen, 1671. eyede Billum Lango det. Gaarden er af Muur: og Bindingsverk opbyggt 1714. af Frue Char: lotta Amalia Gyldenparre. L: degaarden er ligeledes af Muur: og Bindingsverk med Straae: tag. Den har sit eget Kirk. Paa Gaarden holdes Føde: fæe og har halv Fiskerie i Viborg Søe. Hovedg. Tætt 31 Eder. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovf. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Møllef. 9 Eder. 1 Fkr. Vøndergods 212 Eder. 6 Skpr. 2 Alb. Skovf. 7 Skpr. 2 Fkr. Møllef. 7 Eder. 3 Skpr. 2 Fkr. Tiender 22 Eder. 1 Skp: fiorten femtende Deel Fkr.

Åsmild Sogn i Mør: Lyngherred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Åsmild: Kloster Hovedgaard, Overlund Bye, Lille Åsmild Bye, Holms: gaard, Gammel Åsmild Bye, Dalsgaard, Søegaard, Tran: borghuus, Rindsholm, Søndre Mølle, Hale Mølle, Førgebu: set. Dette Sogn er et Anner til Graabrødre Sogn i Vi: borg. Kirken er det fjerde paa Åsmildklosters Borggaard, kal: det St. Margareta. Kir: ke, er uden Taarn, indvendig meget jætlig, har en skøn Alt: tertavle, Prædikestol: Arbeide, med Forgyltning og Malning, og et lidet Orgelverk.

Usp Sogn i Hiernherred, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil høre Østerbye, Lindebye, Nørbye, Birkebilde, Lindtorp Hovedgaard.

Uffe Sogn ligger i Bilslevmarke i Hertugdømmet Holsten. I dette Sogn ligger Slottet Friderichsruhe, see samme.

Usserup Sogn i Bendsherred, Hindsøgaavls Amt, Fyns Stift, dertil hører Usserup 15 G., Baaring 24 G., Anneget er Moerløv.

Øster-Uffels Sogn i Sønderherred paa Den Mors i Nalborg Stift, dertil høre Øster-Uffels Bye, Lund Hovedgaard, Sillerslev Bye. Kirken kaldes Vor Frue Kirke. I Sognet er Sillerslev, Kral og Sillerslevore et lidet Fiskerleie.

Vester-Uffels Sogn i Sønderherred, paa Den Mors i Nalborg Stift, dertil høre Vester-Uffels Bye, Mydom Mølle. Dette Sogn er et Anneget til Øster-Uffels. Kirken kaldes St. Mikkel's Kirke.

Ussendrup, en Herregaard i Aversø Sogn, Tykierherred, Bordingborg Amt, Siellands Stift. Borgegaarden er en Etage Grundmuur bygt 1696. den hører til Gisselsfeld Kloster. Hovedg. Aart er 27 Eder. 7 Ekpr. i Hfr. 1 Alb.

Usserboe, var i gamle Dage en Herregaard, i Holbocherred, paa Cronborg Amt, Siellands Stift, har tilhørt iblandt andre den berømte Paul Læmmand,

som blev ihjelskudt paa Højbroes i Kiøbenhavn, den blev tillige med sine Marker ved Glyvesandset fordærvet.

Uffens Kiøbsted i Uffens Amt, Fyns Stift, ligger 5 Miile fra Odense, 4 fra Faaborg, og 4 fra Middelfart. Byens Aaben er et Lam med en Fane 1591. Kirken er anseelig med et aattekantet Taarn og et aattekantet Spiir, paa den østre Ende et mindre aattekantet Spiir, alt med Blye belagt, den kaldes Vor Frue Kirke og fik endeel Tilbygning 1500. af Peder Berrildsen. Prædikestolen er af smuk Billedhugger Arbeide, stærk forgyldt, Daaben er og meget smuk. I Byen er 2 danske Skoeler, fem katolige Voder. Raadstuen bestaaer af to Etager Bindingsværk. Nu er der kun en Borgemeister, som tillige er Byefoged, og en Bye- og Raadstueskriver. Bytinget holdes om Tirsdagen. Private Bygninger ere 260, hvoriblandt endeel store Gaarde, dog alle af Bindingsværk, som paa nogle Aar ere meget forbedrede og assurerede for 70300 Rdr. i Brandcassen. Gaderne ere 13, et Torv og 4 grundmuurede Poste. Indvaanerne bestaaer af 5 Geistlige, 11 kongelige Betientere, 10 Kiøbmænd, 103 Haandværkere, i alt 170 Børgere og 830 Personer, foruden en Eskadron Dragoner. Byens Skibe ere fem, en Jagtbaad og nogle Baade. Havnen er temmelig god,

da et Ris fra Næstet Ryder sig lanet ud i Havet, og giver at Færøerne kan ligge i Sikkerhed. Færgerne ere to aabne Smækker, en Postjagt og to store Baade. Vnens Jornder er 176 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 1½ Alb. Hartkorn. Enhver har sin Deel for sig selv. Der er to Korn- og Gryn-Møller, og en Stampe-Mølle til et Feldberederie ved en Bæk strax uden for Byen. Consumptionen er 2830 Rdr. Markeder holdes den 27 Junii, 7 Oct. og 28 dito. Ved Aßens er 3 Kilder den eene ved Strandbredden kaldet en hellig Kilde. Den anden ligger noget derfra ved Havbredden og den tredie oppe paa Marken, som har ypperligt Vand.

Aßens Amt i Høens Stift, har mod Norden Hisingavls og Rugaards Amter, mod Østen Ødense Amt, mod Vesten og Søndsten det lille Belt. Jorden er meget frugtbar undtagen paa nogle Banke i Drølev Sogn, som formedelst liden Glyvesand maae ligge udyrket. Her tillægges mange Kreaturer, især Humle og Ebler. Her er og noget Fiskerie og Vildt. Jøderne ere arbeidsomme og i god Stand. Amtet bestaaer af et Herred, nemlig Baag-Herred, hvori er 22 Sogner og Kirkesteden Aßens. Dette Amt staaer tillige med Hisingavls Amt under en Amtmand.

Aßens Sogn i Biergeherred, Stiernholms Amt, Narsø Stift, dertil hører Pals-

gaard Hovedgaard, Overbye, Høbye, Kirkeholm Bye. Disse eeneste Gaarde og Huuse: Ringstholm, Synderhaab, Thømsenhøj, Havnsg, Hedebyhusene. Kirken har et smukt lidet Tårn. Paa Marken er en meget stor Høj kaldet Ashøj.

Aßerstrup i Sandbye Sogn, Nørreherred, Haldsted Amt, paa Den Laaland. Bygningen er af en Etage med dybe Graver omkring og Vindebroe, og er alleene Tiende fri, meenes at være byggt af Niels Lunge 1570. Hovedg. Tært 49 Eder. 2 Skpr. 1 Fkr.

Aßing Sogn i Hamrums herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil hører Ribes, Hareskov, Vildhøstet, Ølling Bye, Paarup Bye, Bondkier Bye, Veilgaard, Ågersig, Over Kirkegaard, Neder Kirkegaard, Mosegaard, Høe- eller Nal-Hvede. Dette Sogn er et Annex til Felding.

Astrup, en Herregaard i Grindsted Sogn, Nørreherred, Skivehus Amt, Viborg Stift. Borgegaarden er paa ny opbyggt af Muur- og Vindingsværk af Peder Walling, som kjøbte den 1749. for 9000 Rdr., kjøbte Gods dertil for 3000 Rdr. og solgte den 1766. for 31700 Rdr. til Axel Larsen. 1440. tilhørte Gaarden Jørgen Juul. Paa Gaarden holdes 100 Stald-Vren foruden andet Dvæg. Hovedg. Tært 132 Eder. 7 Skpr. 1 Fkr. Skovst. 1 Skp. 1 Alb. Bøndergods

349 Edr. 7 Skpr. fem sex og tredive Deel Ffr. Tiender 60 Edr. 1 Skp. 1 Ffr.

Astrup, en Sædegaard i Rallundborg Amt, Siellands Stift, hører til Stamhuset Lerchenborg.

Astrup Sogn i Hinstedherred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Astrup Bye, Tisted Bye, Møldrup Bye, Arelterp, Lille Arden Bye, Vorum Bye, Villestrup Hovedgaard, Villestrup Mølle, Vester Skovhuus, Birkeholm, Hilmenshuus, Lavlund, Kirkehoi-huus, Burenholt, Steenberg-huus, Raalshuus, Dræghuus, Mølberghuus, Skielshuus, Stovhøghuus, Leerbekhuus. Kirken er en smuk Bygning med store Vinduer, en smuk Altertavle og et anseeligt Taarn med Spiir. I Kirken er en Deel adelige Begraveller.

Astrup Sogn i Hornsherred, Aastrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Astrup Bye, Skierpinge G., Solberg, Torne, Skovhuuse, Aastrup Bye, Mølshov, Hving, Hving-Mølle, Skrederholt, Hvidberg, Aastrup, Sønderhov, Vegholt, Skovhoe, Skippereshov, Svibacken, Sparrevogn, Verriidsholt, Biørnsballe, Grimshauge, Putten, Høien, Grud, Tirup, Sandager, Dassen, Ryd, Bøgested Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Sindal.

Astrup Sogn i Ringherred, Havreballegaards Amt, Aarhus Stift, dertil hører

Astrup Bye, Bøghov, Bye, Drammellstrup Bye, Bientier Bye, Aft Bye, Mølshov: Gaard. Kirken er en flon Bygning med et høyt Taarn. Astrup har tvende Annexer: Tullstrup i Ring: og Hvilsted i Hadsherred.

Attrup Gaard, en uprivilegeret Sædegaard i Hamer Sogn, Kierherred, Aalborghuus Amt, Aalborg Stift, tilhørte 1350. Johannes Ralf de Attrup. Hovedg. Taart 16 Edr. 3 Skpr. 2 Ffr. Skovsk. 1 Skp. 1 Ffr. 2 Alb. Møllest. 1 Edr. 2 Ffr. Vøndergods 15 Edr. 1 Skp. 2 Ffr. Møllest. 4 Skpr. 1 Ffr.

Atzbüll Sogn i Landet Sundevit, i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg. Sogne-Præsten, som kaldes af Hertugen af Augustenborg, forretter tillige Gudstienesten i Kapellet paa Slottet Gravensteen.

Auenbüllgaard et adeligt Gods i Ulstrup Sogn, Møbelherred, i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg.

Augustenborg, et Slot i Ketting Sogn paa Den Als ved Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg, og er bygt af Hertig Ernst Günther, som døde 1689. og var Stifteren for den Augustenborgske Stamme. Dette Slot ligger meget behageligt $\frac{3}{4}$ Mil fra Staden Sønderborg, er af Muur: og Bindingsværk men stort og af smuk Anseelse, har et

Kapel hvori holdes Gudstiensen, og en smuk Have hvorved er en Skov med 2 lange, breede og smukke Spadseergange. Ved Slottet ligger en liden Flette af omtrent 40 Huuse, som meest beboes af de Fyrstelige Hofbetientere.

Det Augustenborgske Distrikt, som tilhører den Augustenborgske Linie, oprettet af Herrug Ernst Günther, ligger paa Den Als og i Landet Sundevit, og bestaaer af følgende Sogner: 1) Ketting hvori ligger Augustenborg Slot og Godset Gammelgaard, 2) Nottmark, 3) Adzerhallig, 4) Tandzleth, 5) Ntzbüll i Sundevit, 6) det adelige Gods Gravensteen, 7) de adelige Godser: Auenbülgaard, Kielstrup, Ahrup.

Ly: Augustenkog ligger ved gammel Augustenkog, Vesten for Høsterhever Kirke i den Vestre Deel af Landskabet Eidersted, er oetroyeret og har sin egen Diet, blev indiget 1698.

Aunede Sogn i Sønderherred, i Halsted Kloster Amt, Siellands Stift, dertil hører Aunede, Bester Aunede, Utteslev Torpe. Dette Sogn er et Anner til Haldsted i Nørreherred.

Nunsø, en Sø i Nunsø Sogn, Skippingsherred, Kallundborg Amt, omgiver Nunsøes Kirke paa 3 Sider.

Nunsø Sogn i Skippingsherred, Kallundborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Sveller-

bolle, 8 G. 8 D. 22 H., Stensvand, 2 G. 2 H., Kongens Mølle, Nunsø Herregaard, Strids Mølle.

Nunsøegaard, en Herregaard i Nunsø Sogn, i Skippingsherred, Kallundborg Amt, Siellands Stift, ligger meget behagelig imellem høye Klinte og Søen. Gaarden er af Bindingsværk, tilhører Stamhuset Lerchenborg. Hovedg. Tært 46 Eder. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Ed. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Nusomgaard, en Hertegaard i Veirum Sogn, Hiernherred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, tilhørte 1554. Mogens Munk. Gaarden bestaaer af 3 Fløye, opbyggt og Godset i standsat af Consistorial: Raad M. Jens Jermin, Provst og Sogne: Præst i Hiern, som døde 1742. Hovedg. Tært 11 Eder. 2 Skpr. 3 Fkr. Bøndergods 346 Eder. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Møllest. 2 Eder. 1 Skp. Tiens der 129 Eder.

Nvensbiærg, en Herregaard i Sørflev Sogn, Nysgaardherred, Silkeborg Amt, Nørhøns Stift, har været til 1391. Borgegaarden bestaaer af et anseeligt Huus, tre Etager høit, foruden grundmaurede Kiøldere, Sommeret er af Ege af ugemeen Størrelse, Bælkerne 18 Alen lang, Tverlægteerne af savskaaren Riis Ege 24 Alen lange. Samme er nu moderne indrettet, desuden 2 Huuse af Muur og Bindingsværk. Ladegaarden

er stor, opbyggt af Caneelie-Raad Steensen. Ved Gaarden er en prægtig Have med lange og skionne Alléer og anseelige Skove. Hovedg. Tært 66 Edr. 4 Sk. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 3 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Møllest. 4 Edr. 2 Skpr. Vøndergods 293 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Møllest. 7 Edr. 3 Skpr. 2 Fkr. Tiender 69 Edr. 3 Skpr.

Avernakke, en De i Saltingherred, Nyborg Amt, Fyns Stift, derpaa er Munkesby, Kørshavn.

Aversie Sogn i Tvebiærgs herred, Vordingborg Amt, Sielands Stift, dertil hører Aversie Bye, 20 G. 14 H., Ussendrup Herregaard.

Aulum Sogn i Hamrumherred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Tved Bye, Løring Bye, Hierfeld Bye, Lund Bye, Værbø Bye, Skerløbe Bye, Præstegaarden, Leersgrav Hovedgaard. Kirken er smuk af hugne Steene, tækket med Blye, og har Taarn.

Auning Sogn i Sønderhaldherred, Kallø Amt, Narsø Stift, dertil høre Auning Bye, Torup Bye, Estrup Hovedgaard, Estrup Mølle. Dette Sogn er et Annex til Saxing.

Avnalev Sogn i Vindingherred, Nyborg Amt, Fyns Stift, dertil hører Avnø Bye, 25 smaae og store Steder. Skænderup 12 G. 6 H., Næstvedgaard, 2 G., Grønholst, 1 G.

1 H., Agerød 16 B., Næstved 12 G. 3 H., Knurrenborg 1 H., Næstved et Skovhuus, Kirken: drup, 9 G. 3 H., Schrøbbelshauge, 1 B. 1 H., Rastenberg Herregaard. Annexet er Vørgense.

Aventoft Sogn ligger i Vidingherred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, endel af dette Sogn ligger til Høvers og Sønderherred.

B

Baadesgaard, en Herregaard i Græshauge Sogn, Sønderherred, Haldsted Amt, paa Den Laaland, indrettet af to Vønder: Byer: Baadesby og Langholm 1660. af Borgemeester i Næstved Hans Michelsen Hødenfse; tilhører nu Prindsesse Charlotta Amalia. Dens Hovedg. Tært er 64 Edr. 1 Alb. Hartkorn men ved 6 Sogners tillagde Tiender er det forøget til 1200 Edr. Saa at den er een af de største Sædegaarde i Laaland.

Baag: Herred i Afsens Amt, Fyns Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Rødbjerg, 2) Rødbjerg, 3) Ørre, 4) Vedtofte, 5) Speby, 6) Værbø, 7) Skærbjergs, 8) Rierum, 9) Ørsted, 10) Turup, 11) Hollevad, 12) Dreslette, 13) Sollested, 14) Flemstø, 15) Rier, 16) Sønderby, 17) Gamtofte, 18) Haarbø, 19) Sandager, 20) Tanderup, 21) Gellenes, 22) Visselberg.

Baagse, en De i Grønsund Sydvest for den De Møen, og lige over for Stubbekjøbing paa Fjallster, er fem tierding Bey lang og en tierding Bey bred, hører til Nørreherred i Fjallster, under Høens Stift i det Geistlige, men under Møens Amt i det Verelike. Paa Den er den gamle Bye som bestaaer af 29 Gaarde med en Kirke, og den ny Bye indrettet for Mætroser ligesom Nyboder i Ribe, København, hvert Huus til to Partier i alt 42 Huusmænd. Der ved er tvende Streen Dyrger, hvor forudum skal have været holdt Ting. Paa Vester Kant en imod Sielland skal have staaet et Slot hvoraf seer Møderne og Stedet kaldes endnu Hofgaarden. Landet bestaaer af 145 Eder. Hartkorn og 5 Eder. Skovskyl.

Baarse: Herred i Vordingborg Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Kallehauge, 2) Ørslev, 3) Udbye, 4) Øster: Egitsbiere, 5) Møhn, 6) Allislev, 7) Joens eller Jungs: hoved, 8) Skibbinge, 9) Beltringe, 10) Baarse, 11) Snefere, 12) Everdrup.

Baarse Sogn i Baarseherred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Baarse Bye, 25 S. 19 H., Niisbye, 8 S. 8 H., Brokøu, 3 S. 3 H. Annexet er Beltringe.

Bælum Sogn i Hællumherred, Nalborghuus Amt, Vordingborg Stift, dertil høre Bælum

Bye, Bælumgaard, Vorgaard Hovedgaard, Blæsborg Boel, Lille Brendum Bye, Dragsgaard, Smidie Bye. Kirken har et smukt Taarn tækket med Bløe.

Bafvelse Søe, en Søe ved Herregaarden Bafvelse, i Bafvelse Sogn, Tybjerg Herred, Vordingborg Amt.

Bafvelse Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Atterup, 5 S. 6 H., Regerup, 5 S. 4 H., Strids Mølle, nu en Beyr Mølle, Bafvelse Herregaard.

Baggegaard, en Proprietair Gaard i Nørre Herred paa Bornholm, har 12 Eder Land.

Baggesvogn, en Herregaard i Sindal Sogn, Horns Herred, Nalstrup Amt, Nalborg Stift. Borgegaarden er opbyggt 1744 af Conferents: Raad de Braem af Muur og Bindingsværk, 3 Floie, 89 Sag, en Etage, moderne og meget beqvem indrettet. Her er en god Frugthave og i Gaardens Graver, Damme og Aær, Fiskerie af Karudser, Gedder og Aborrer. Ladegaarden er ligeledes ny af Muur og Bindingsværk. Hovedg. Tært 47 Eder. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 3 Eder. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Møllest. 2 Eder. 1 Skp. Vndergods 204 Eder. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Tiender 42 Eder.

Bailumgaard i Hiert Sogn, Harre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift; en gammel Tiender

desfri

besat Sødegaard men ucomplet, paa 11 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. Hartkorn. Baaningshuuset er opbygget 1730.

Bakkendrup Sogn i Løve Herred, i Søbyegaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Bakkendrup Bne, 7 G. 11 F. Altertavlen i Sognet kirken er fra 1595.

Balle, en liden ucomplet men Tiendfri Sødegaard i Falslev Sogn, Onsild Herred, Mariaager Amt, Nørhuus Stift. Bygningen er af Egetømmer men ikke af stor Anseelse opført 1582. af Laurids Kruse. Hovedg. Tart 12 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 84 Tdr. 1 Alb. Møllest. 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Tiender 73 Tdr.

Ballegaard, et adeligt Gods i Allerslev Sogn, Næbel Herred, i Hertugdømmet Slesvig.

Balle Sogn i Hids Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Balle Bne, Hvinningdal, Overgaard, Vester Vørring, Øster Vørring, Vester Kiellstrup, Kierregaard. Dette Sogn er et Annex til Godvad.

Ballerup Sogn i Smørum Herred, Kiøbenhavns Amt. Dertil hører Byen Ballerup, 24 G. 59 F. Her holdes Kiøbenhavns Amts Birketing hver Mandag i et Huus uden for Byen, Skovlund, 18 G. 20 F., Pederstrup, 7 G. 5 F., Agerup, 5 G. 3 F.

Balling Sogn i Rødding Herred, Skivehuus Amt, i Vi-

borg Stift, dertil høre Sønder-Balling Bne, Nørre Balling Bne, Braa Bne, Nittrup Bne, Gust Bne, Nør Bne, Vester Bne, Nesbekgaard, Ballingsgaard, Over-Mølle, Neder-Mølle. Anneret hertil er Volting i Hindborg Herred.

Ballum Birk i Løve Herred, Nørhuus Amt, Nør Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Ballum, 2) Meolden, 3) Rømpse.

Ballum Sogn i ovennævnte Ballum Birk, dertil høre Vesterende Bne, Østerende Bne, Mølby, Kringelum Bne, Bysted et eenligt Huus, Horknog, Husum, Vødsdal, Buntie Bne, Reis Bne. Kirken kaldes St. Nicolai, er stor og anseelig, takket med Blye og indvendig med Hvalvinger, Taarnet er med Spiir 12 Alen høit. Dette Sogns Beboere sære gemeenlig paa Holland.

Balslev Sogn i Vends Herred, i Hindsgavl Amt, Fyns Stift, dertil hører Balslev Bne, Balslev Mosegaard, Gielbieregaard, Sogner har 33 Gaarde. Altertavlen er af Billeb hugget Arbeide fra 1553. Anneret er Lyby.

Bandsdorf Sogn ligger paa Den Femern i Hertugdømmet Slesvig. Fra dette Sogn sætter man over til Laaland.

Bandholmsgaard i Ørsted Sogn, Rugelse Herred, Nørholms og Mariæboe Klosters Amt paa Den Laaland, hører under Grevskabet Knuthenborg.

borg. Dens Hovedg. Tært er 22 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb.

Bangsboe, en Herregaard i Flade Sogn, Vinneberg Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Waade Borge: og Ladegaarden ere ny opbygte af Jens Møller. Hovedg. Tært 41 Edr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 3 Edr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 207 Edr. 3 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 4 Skpr. 2 Fkr. Møllest. 4 Edr. 3 Skpr. 1 Alb.

Bannerslund, en uprivilegeret Hølsgaard i Elling Sogn, Hørns Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Den ligger under Hovedgaarden Ellinggaard. Hovedg. Tært 14 Edr. 6 Skpr.

Bannerslund, en Herregaard i Fens Sogn, Bends Herred, i Hindsgavls Amt, Fyens Stift. Bygningen er Bindingsværk. Hører under Grevskabet Vedelsborg og er tilforn kaldet Sparretorn efter Claus Sparre. Hovedg. Tært er 21 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. Frit Gods 20 Edr. 4 Skpr. 3 Fkr. Kirke Jord 5 Edr. 1 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Bøndergods 219 Edr. har 100 Rior til Hollenderie. Den ligger meget behagelig paa en Halvø indsluttet af tvende Fjorder.

Barbek, en Herregaard i Rensborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, ved den Flekke Kellinghusen.

Barchtheide, et Sogn i Tremshøftel Amt i Stormarn, i Hertugdømmet Holsteen.

Barenfleth, et adeligt Gods i Fzrehoe Distrikt i Stormarn, i Hertugdømmet Holsteen, der til hører Kirkebyen Neuenkirchen.

Bargum Sogn ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Bargums Kog ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Barkau, et Sogn i Kiels Amt, i Hertugdømmet Holsteen, hører til Preetze-Kloster. Herregaarden Bothkamp har Deel i Kaldrettigheden.

Barlet Sogn ligger i Sønder-Ditmarsken i Hertugdømmet Holsteen, laae forðum under Meldorf Sogn og betaler endnu aarlig en Skieppe Sed af hver Plov eller ligesaa meget i Penge til Meldorf Kirke. 1600. fik dette Sogn sin egen Kirke, hvortil er 2 Præster.

Barløsegaard, en Herregaard i Barløse Sogn, Waage Herred, Aßens Amt, Fyens Stift, ligger ved Byen Barløse og har tilhørt Peder Brok 1550.

Barløse Sogn i Waag Herred, Aßens Amt, Fyens Stift, dertil høre Barløse By, 13 G. 3 B. 14 H., Børing By, 2 G. 1 B. 3 H., Barløsegaard en Herregaard, Ruge Mølle, Haslunde By, 8 G. 2 B. 2 H., Møllerup, 3 G., Geneste Stæder: Stuen og Joermose.

Barrit Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt, Narhøus Stift, dertil hører Barrit By

Bye eller Over-Barrit, Barritshole Bye, Barritskov Hovedgaard, Bredt og Bredtorp Bye, Barritskov Bye, Stare-rode Bye. Ved Kirken er et anseeligt Kapel hvori ere mange adelige Liig.

Barritskov, en Herregaard i Barrit Sogn, Bierge Herred, Stiernholms Amt, Nørhuus Stift. Borgegaarden bestaaer af 4 Længder hvoraf de 2 ere grundmuurede 2 Etager. Det største Huus bygt af Steen Brahe 1598. Staldgaarden af Bindingøversk, Læden af Grundmuur bygt af Fridrik Keerz. Derved er en smuk Have. Om Borgegaarden er Graver og et skönt Vælde-Band som gaaer igiennem Gaarden og Haven. Ved samme er en stor Skov som gaaer ned til Stranden. 1261 levede Hr. Nicolaus de Baritzskov, Ridder, som stiftede Franciskaner Klosteret i Horsens. Besætningen bestaaer af Stald-Dren og Joer-Stude. Under Gaarden er Lottrup Lædegaard, (see samme). Af Gaardens Grund svares Kongelige Skatter men ey Tiende. Hovedg. Tækt 48 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 6 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. Møllest. 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods over 375 Tdr. Hartkorn, Tiender 69 Tdr.

Barmisted, en Flette som fik Fletterettighed 1736. hører til Grevskabet Rantzau i Hertugdømmet Holsteen, og bestaaer af 120 Huuse og er temmelig vel bygget. Ved Kirken er 2 Præster.

Barsøe, en liden De som hører til Voit Sogn i Riisherred, Apenrade Amt, ligger en $\frac{1}{2}$ Miil fra Landet og er $\frac{1}{4}$ Miil lang og bred.

Basnes Herregaard i Tve-rebye Sogn, Vester-Flakkebjerg Herred, Siellands Stift. Borgegaarden var tilforn grundmuuret med Taarn, Spir og et smuk Kapel som afbrændte 1758. nu er den paa ny opbyggt af Bindingøversk, rund omkring er Graver; Læden er bygt af store Kampsteen. Dens Hartkorn i fri Hovedg. Tækt er 103 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 4 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Bau Sogn ligger i Wiesherred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Her sees endnu Levninger af Slottet Neuhaus.

Bavelse Herregaard i Bavelse Sogn, Tyberg Herred, Siellands Stift. Gaarden ligger tæt ved Bavelse Kirke og Søe, er af Bindingøversk, ved Gaarden er en smuk Skov, den ligger under Grevskabet Lethræborg. Hovedg. Tækt. 77 Tdr. 4 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 6 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Barverd, en Landsbye i Gladsfaxe Sogn, Søkkelunds Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, nær ved Frideriksdahl, har Kongelige Skidder paa deres Gaarder hvis Jorder ere deelte og 2 Gaarder udflottede paa deres Marker, har formodelst sin smukke Beliggenhed fire Lyssfeder, hvor endeel fra Kiøbenhavn opholder sig om Sommeren.

Beckmünde, et adeligt Gods i Heillingstedt Sogn, Steinburg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører 6 Plouge Land.

Beder Sogn i Nimb Herred, Havreballegaards Amt, Narhuus Stift, dertil høre Beder Bye, Kløistrup Bye, Lillefulden Bye, Selderupgaarb.

Bederslev Sogn i Skam Herred, Odense Amt, Fyns Stift, dertil hører Bederslev Bye, 14 G. 11 H., Vellinge, 4 G. 7 H., Rugholm en Aulsgaard. Af Bederslev Marker er Dalemærk sandig og med smaa Lyngbanker som er usædvanligt i Fyen.

Bedstedt Sogn ligger i Sønderrangstrup Herred, Apenrade Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Beenløse Sogn i Ringsted Herred, Ringsted Amt, Sielands Stift, dertil hører Beenløse Bye, 23 G. 25 H., Hovledshuus, 1 H., Vigersdal, 1 H.

Bestoft Sogn ligger i Nørre-rangstrup Herred, Haderslev Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Beistrup Sogn i Øster-Han Herred, Bensyssel Land, i Aalborg Stift, dertil høre Beistrup Bye, Manstrup Bye, Holmgaard, Heehuse, Tanderup G., Blegbrønd, Lille Krøllerup, Et Huus ved Agerfund, Sønderstrup. Dette Sogn er et Anner til Haderslev. Kirken er bygget af store hugne Steene. Taarnet hviler paa en Hvalving som bæres af 4 Steenpiller.

Beffe Sogn i Andst Herred, Roldinghuus Amt, Ribes Stift, dertil høre Beffe Bye, Raage-lund Bye, Asboe Bye, Skøde G. Dette Sogn er et Anner til Verst.

Beffestov, en Herregaard i Everdrup Sogn, Baarse Herred, Bordingborg Amt. Gaarden er af Bindingsværk. Dens Skov og Marker omringes af tvende Bække. Hovedg. Tarten er 10 Tønder, 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 9 Tdr. 4 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Beßmark, en fri men ucomplet Herregaard i Klynder Sogn, Skodborg Herred, Børling Amt, Ribes Stift. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk. 1508 tilhørte den Marquard Juul. Hovedg. Tært 34 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 59 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Bellinge Sogn i Odense Herred og Amt, Fyens Stift, dertil hører Bellinge, 23 G. 10 H., Damsboegaard, 1 G. 2 H., Burrebysgaard og Mølle, Bolds-gaard, 1 G.

Beltringe Herregaard i Beltringe Sogn, Baarse Herred, Bordingborg Amt, Sielands Stift. Borgegaarden er et grundmuuret Huus to Etager med Taarn, Hov-Marken er inddeelt i 8 Parceller, hver Vønde paa Godset har Jorden ved sin Gaard for sig selv.

Beltringe Sogn i Baarse Herred, Bordingborg Amt, Sielands Stift, dertil hører Hastrup,

strup, 10 G. 10 H., Døslav, 15 G. 5 H., Faringe, 12 G. 8 H., Dregaardshuuse, 2 B., Beltringe Herregaard.

Det store Belt gaaer fra Kattegat til Østersøen imellem Siælland og Fyen og er 4 Miile bredt, Overfarten er fra Korsør i Siælland til Nyborg i Fyen.

Det lille Belt gaaer ligeledes fra Kattegat til Østersøen imellem Fyen og Jylland, er $\frac{1}{2}$ Miil bred, Overfarten skeer fra Middelfart til Rødinge.

Bennitze, Herregaard i Hellested Sogn, Fugelse Herred, Nalholms og Marieboe Klosters Amt, en liden ufri Korpagtergaard under Grevskabet Knuthenborg.

Benzonsdal, en ny Herregaard i Torslund Sogn, Smørum Herred, Kiøbenhavns Amt, Siøllands Stift, indrettet 1728. af Conferentz-Raad Peder Bentzon. Dens Hovedg. Tact er 28 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. Skovsk. 25 Tdr.

Benzons-Egede, en Herregaard i Ørsted Sogn, Naunse Herred, Roeskilde Amt, Siøllands Stift, oprettet 1728. af Conferentz-Raad Peder Bentzon. Dens Hovedgaards Tact er 29 Tdr. 8 Skpr. 2 Fkr. Ved Gaarden er en smuk Have og et med Træer omgivet Sted kaldet Troiborg, hvori er Grøngange og Fiskeparke.

Benzonslund, en Herregaard i Holmstrup Sogn, Tude Herred, Rallundborg Amt, var tilforn en Bønde-Bye, kaldet

Donerup, men nu en ny privilegeret Herregaard, med Kongelig Tilladelse 1730. opbygget af Bindingsskriver af Eriksen-Conferentz-Raad Peder Bentzon. 3 Eenemerkerne ere opbygget 12 Huuse og anseelige Fiske damme indrettede. Dens Hovedgaards Tact er 22 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Bergenhufen Sogn ligger i Landskabet Stapelholm i Hertugdømmet Slesvig.

Berritzgaard i Taars Sogn, Musse Herred, Nalholms og Marieboe Klosters Amt. Hovedg. Tact 66 Tdr. 6 Skpr. Skovsk. 2 Tdr. 3 Fkr. 1 Alb.

Bernstorf, et Lysslot 1 Miil fra Kiøbenhavn, opført 1762. af salig Grev Bernstorf overmaade jirrligt med en smuk Have og en liden Skov, kaldet Hasnehaven. Til Slotet hører de Landsbyer: Gienstofte, Ørdrup og Vangede.

Besser Sogn i Samsø Land, Siøllands Stift, dertil hører Besser Bye, Langemark, Thorup, Østerbye, Agerup, Alstrup, 53 G. 96 H., 20 Bønder-Møller.

Benschau, et adeligt Gods i Øtzbüll Sogn, Nibel Herred, i Hertugdømmet Slesvig.

Beyensfleth eller Beidenfleth, et Sogn i Wilstermarsk i Hertugdømmet Holsteen, har 2 Præster.

Beyerholm, en Meyergaard i Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Bidsted Sogn i Hassing Herred, Vester Vig Amt, i Nal-

borg Stift, dertil høre Vidsted Bye, Hørsfeld Bye, Fuglsang Bye, Hundkier, Slangberg, Brogaarde, Grønroft, Glads-kier, Stadshauge, Store Hav-bek, Lille Havbek, Møllegaard, Maarup Mølle, Skottergaard, Vidtoft, Ulmsgaard, Lande-rup Hovedgaard. Vidsted Kniv-smede ere bekiendte for deres gode og nette Arbeide.

Biesverfkov Herred i Tryg-gevelde Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Biesverfkov, 2) Haarløv, 3) Himlingøye, 4) Valløbye, 5) Taarnebye, 6) Lidemark, 7) Vollersløv, 8) Gidsløv, 9) Hørføgle, 10) Sædder, 11) Endesløv, 12) Vraabye, 13) Lellinge.

Biesverfkov Sogn i Bies-verfkov Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, dertil hører Biesverfkov Bye, 19 G. 11 H., Kiulerup, 9 G. 2 H., Ganersmark, 5 G. 2 H., Vem-medrup, 4 G. 6 H., Lundskaar-de, 2 G., Vindegaarde, 2 G.

Bienebek, et adeligt Gods i Siese Bye Sogn i Landet Schwanden, i Hertugdømmet Slesvig, hertil hører 1) Siese-Bye en Kirke Bye, 2) Sene-Bye et eenlig Sted, 3) Staue en Meyergaard.

Bierbyegaard, en Herre-gaard i Bierby Sogn, Tudsø Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, har en smuk Bygning og Hauge, skønne Skove, god Fiskerie og Deel i Skatte Søg. Dens Hovedg. Tært er 35 Tdr.

3 Skpr. 3 Ktr. Skovsk. 1 Td. 5 Skpr.

Bierbye Sogn i Horns Her-red, Næstруп Amt, Nalborg Stift, dertil høre Bierbye, Sar-trup Bye, Krattet, Ørnebolle-gaarde, Snevre Bye. Kirken ligger meget høit og er overalt tækket med Bløe.

Bierbye Sogn i Nørre Herred paa Den Mors i Nal-borg Stift, dertil høre Bierbye, Gunderup Bye. Dette Sogn er et Anner til Alsted.

Bierbye Sogn i Tudsø Her-red, Holbek Amt, Siellands Stift, dertil hører Bierbye Bye, 25 G. 36 H., En Græs Mølle og et Mark Huus, Bierbye Herregaard, Prestegaarden, Deagne Boligen og Skolen.

Bierg eller Bierre, en Her-regaard i Nal Sogn, Brads Herred, Silkeborg Amt, Nar-huus Stift, Borgegaarden er for faa Aar siden opbyggt af Muur- og Bindingsværk, har gode Skove. 1638. eyede Mor-ten Paks Gaarden. Hovedg. Tært 32 Tdr. 6 Skpr. 1 Ktr. 1½ Alb. Skovsk. 4 Skpr. 1 Ktr. Møllest. 7 Tdr. 2 Skpr. 2 Ktr. Bøndergods 114 Tdr. 1 Skp. 3 Ktr. Skovsk. 1 Td. 6 Skpr. 2 Ktr. Møllest. 3 Tdr. 5 Skpr. 3 Ktr. Tiender 18 Tdr. 4 Skpr.

Biergager Sogn i Hads Herred, Næstруп Amt, Narkhuus Stift, dertil høre Biergager Bye, Dyrng Bye, Hølsen Bye, Bovelstrup Bye, Rørt Bye. Dette Sogn er et Anner til Randlev. Kirken ligger paa Marken

Marken et Stykke fra Byen, omplantet med Eftetræer. Bygningen er af huggen Steen med Hvalvinger.

Biergby Sogn i Slagelse Herred, Sorø Amt, Sjællands Stift, dertil hører Biergby, 23 G. 17 H.

Bierge Herred i Odense Amt, Fyns Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Rislstrup, 2) Munkeboe, 3) Drigstrup, 4) Marsløv, 5) Birkende, 6) Rykkebye, 7) Agedrup, 8) Refninge.

Bierge Herred i Stiernholms Amt, Næstved Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Udt, 2) Raarup, 3) Skjold, 4) Hiarnø, 5) Hornum, 6) Nebesager, 7) Urlev, 8) Ørum, 9) Klakring, 10) Glud, 11) Bierge, 12) Barrit, 13) Uffens, 14) Vrigsted, 15) Stoubye.

Bierge Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt, Næstved Stift, dertil hører Bierge Bye. Dette Sogn er et Anneks til Nebesager. Kirken har et stort Taarn er indvendig hvælvet, ny malede Stole og Pryddelser bekostede 1744. af Etats-Maad de Hofman; strax ved Kirken ligger en høj Bakke kaldet Biergelide, hvor oven paa er en stor Mark som saes og pløyes. Paa Bierge Mark ved Broen Østen for Stenderup ligger et Huus hvori Herreds Ringet holdes for Bierge og Hattings Herreder.

Biergegrav Sogn i Sønder Lyng Herred, Dronningborg Amt, Næstved Stift, dertil hører Biergegrav Bye, Overhusing Bye.

Biergegrav Sogn i Rindø Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Biergegrav Bye, Hørup Gaarde, Hørup Mølle, Næstved Bye, Næstved Mølle, Næstved G., Hørgaard, Hørgaards Hovedgaard, Over Hørgaards. Dette Sogn er et Anneks til Sønder Lyng.

Biergested Sogn i Skjærbjerg Herred, Rasklunde Amt, Sjællands Stift, dertil hører Biergested Bye og Sønderup, 18 G. 22 H., Sønderup en Sødegaard, 1 G., Sønderup en Sødegaard, 1 G., Sønderup en Sødegaard, 1 G., Sønderup en Sødegaard, 1 G., Sønderup en Sødegaard, 1 G.

Biering Sogn i Næstved Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Biering Bye, Biering Mølle, Sønderup G., Sønderup, Sønderup, Sønderup. Kirken er en smuk Bygning med et anseeligt Taarn 1754 fra Grunden istandsat, har en fin Altertavle og Prædikestol.

Biernede Sogn i Næstved Herred, Sønder Amt, Sjællands Stift, dertil hører Biernede Bye, 7 G. 14 H., Sønderup, 10 G. 15 H., Sønderup, 8 G. 6 H. 3 Sogner, 8 H. Kirken er byggt af Kvader-Steen i Form af de gamle Bispehuus, paa Knappen af Huen er Taarnet med to Klokker, indvendig hviler Hval-

Hvælvingen paa 4 Piller. Den er bygt af Ebbe Schjalm's Søn. I Biernebo er en stor Gaard paa 15 Eder. Hartk. som har sin Jord for sig selv. Til dette Sogn hører og Krebshuuset, et stort Vertshuus, Harzebroe Mølle, to Skovhuuse og Vindebroehuuse.

Bierning Sogn i Hadersleb Herred og Amt i Slesvig, er et Anner til Moltrup Sogn.

Bierrebøye Sogn paa Den Laasinge i Sunds Herred, Nyeborg Amt, Fyns Stift, dertil hører Bierrebøye, 20 G. 14 H., Søebøye, 11 G. 11 H., Høllav, 4 G. 2 H., Stioul, 10 G. 3 H., Baarpe, 9 G., Skovballe, 7 G. 6 H., Bommenes, 21 G. 13 H. Ved denne Bøye er Færgestedet, hvorfra Overfarten skeer til Langeland. Østen for Bøyen Stioul ligge to ubeboede Holme kaldet store og lille Ralm.

Bierresønder Sogn i Vesterflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Bierresønder Bøye, 16 G. 10 H., Bøgelund, 10 G. 8 H. Paa Alteret er St. Chatrine Billede, hvoraf Kirken kaldes St. Karens Kirke. Paa Bøyns Mark er en stor Sten kaldet Tværsteen, hvorpaa et udhugget 2 Træeskoe.

Biersted Sogn i Rier Herred, Bønsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Biersted Bøye, Greis Kommen, Sønderbjerg G., Krogen, Nørkier Nørhølle Bøye, Bjørnkier Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til

Nabøye. Kirken ligger meget høyt paa en Bakke.

Bierte Sogn ligger i Nystrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Billesbølle, en Herregaard i Fielsled Sogn, Bønds Herred, Hindsgavls Amt, Fyns Stift, Bygningen som er Grundmur, 2 Etager, er bygt 1652 af Anders Bille, har fiön Skov, 100 Riser og et lidet Stutterie, men er usire. Hovedg. Tært 46 Eder. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 6 Skpr. 2 Alb.

Billeshave, en Herregaard i Veilbøye Sogn, Bønds Herred, Hindsgavls Amt, i Siellands Stift. Hovedbygningen er 2 Etager Bindingsværk. Hovedg. Tært er 25 Eder. 4 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Hartkorn. Til Gaarden er 30 Gaardmænd, 40 Huusmænd, et Hollenderie af 100 Riser og fiön Skov. Ved Bøgelund Skov er en stor Plads 40 Alen i Længden og 9 i Bredden, rundt om besadt med store Kampesteene, kaldet Steenkiste, oven paa disse hviler store Kampesteene, som har været et hedsel Offerstед dog større og anseeligere end de sædvanlige.

Bille, en Flod i Stormarn i Hertugdømmet Holfteen, er 7 Miile lang og falder ud i Elvstrømmen ved Hamborg.

Billestov, en Herregaard i Rierte Sogn, Baag Herred, Afsens Amt, Fyns Stift. Stuehuuset er 2 Etager Bindingsværk bygt af Steen Bille 1577. paa en Holm med Graver omkring.

Kring. Hovedg. Tært 28 Tdr.
3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk.
1 Td. 6 Skpr. 1 Fkr.

Billisborg, en Herregaard
i Herfogle Sogn, Biesverflov
Herred, Tryggevælde Amt, Siel-
lands Stift. Hovedbygningen
er af Grundmuur en Etage høy
med gehvælvend Kielder, de øvri-
ge Bygninger ere alle af Vin-
dingsværk, imellem Borge og
Ladegaarden løber en Aae med
Broe over. Ladegaarden er to
anfælgige Længder Grundmuur,
den tredie Bindingsværk. Bag
ved Hovedbygningen er en
smuk Have, hører til Balløe
Stift. Hovedg. Tærten er 67
Tdr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 6
Tdr. 2 Skpr.

Billum Sogn i Vester Her-
red, Nibershuus Amt, Nibers
Stift, dertil høre Billum Bye,
Billumgaard, Buurgaard en
Boel, Tarp Bye, Kiøst Bye,
Billumkier G., Hannevang tre
smaa Steder. Dette Sogn er
et Anner til Janderup.

Binderup Sogn i Bislum
Herred, Mariager Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Store
Binderup Bye, Lille Binderup
Bye, Høfflev Mølle. Dette
Sogn er et Anner til Tisted.
Igiennem ovenmeldte Binderup
Byer falder Lande: Veien ved
Høfflev Mølle, imellem Viborg
og Halsborg. Imellem Bin-
derup og Tisted Sogners Mark
løber en Aae kaldet Mølleaved.

Bindsløv Sogn i Horns
Herred, Aastrup Amt, Halsborg
Stift, dertil høre Sønder Vin-

sløv Bye, Nørre Bindsløv Bye,
Aagaard Bye, Stensbek Ho-
vedgaard. Dette Sogn er et
Anner til Tversted.

Biolderup Sogn ligger i
Ries Herred, Apenrade Amt i
Hertugdømmet Slesvig.

Biørnemose, en Herregaard
i Tved Sogn, Sunds Herred,
Nyborg Amt, Svends Stift, en
fierding Vey fra Kiøbsteden
Svendborg, den er af ny opbyggt
af Oberstlieutenant, Erich Chris-
tian Sehested fra 1745 til
1750. til Gaarden hører godt
Strand-Fiskerie og gode Skove.
Iffe langt derfra ligger Kirsten
Steens Kilde som bemeldte Se-
hested lod 1746. ved Rønder
lede ind i Ladegaarden, Kiøfke-
net, Bryggeriet og Haven. Ho-
vedg. Tært er 15 Tdr. 2 Skpr.
1 Alb. Skovsk. 4 Skpr.

Biørnkier, en liden complet
Ladegaard i Biersted Sogn,
Horns Herred, Aastrup Amt,
Halsborg Stift. Bygningen er
af Bindingsværk. Paa Gaarden
holdes Stutterie og Stald-Stu-
de. Hovedg. Tært 16 Tdr. 2
Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Vønder-
gods 228 Tdr. 3 Fkr. 4 fem-
tende Deel Alb.

Biørnsholm, en Herre-
gaard i Biørnsholms Sogn,
Skerherred, Halsborghuus Amt,
Viborg Stift. Gaarden heed
tilforn Vitskølkloster, og var
for Reformationen et af de an-
fælgste Munkeløstere, stiftet
1158. af Kong Valdemar I.
paa hans Arvegods Vithstuele,
indviøt Jomfrue Marie til Vre

og besadt med Bernhardiner Munke, 1573 afstod Kong Friderich II. det til Bjørn Andersen til Steenalt, som indrettede det til en Herregaard og kaldte det med sit nærværende Navn. Borgegaarden er opbyggt af Mads Læsson af Grundmuur to Etager højt med hvelvede Kiøldere og et højt Taarn, en Kiølfen: og en Lusthave. Ladegaarden er af Bindingsværk. Gaarden ligger ved Piimfjorden, har en Kirke opbyggt 1668. af Jul Arelson, see her efter Art. Bjørnsholms Sogn. Ved Gaarden er vigtigt Fiskerie, 2 Vandmøller, Sønder: og Nør: Mølle, den eene en Stampe Mølle. Under Bjørnsholm hører en liden Sædegaard Lundegaard, som ligger strax derved og den Lyppe. Hovedg. Tært 52 Edr. 3 Skpr. 3 Hfr. Vøndergods 465 Edr. 2 Skpr. 2 Hfr. Mølleff. 2 Edr. 6 Skpr. 1 Alb. Tiender 103 Edr. 4 Skpr.

Bjørnsholm Sogn i Slet Herred, Nalborghuus Amt, Bjørg Stift, dertil høre Bjørnsholm Hovedgaard, Lundgaard, Munke: Siørup Bye, Østerfald, 2 G., Vesterfald, 2 G., Dorregaard Bye, Sønderlade, 2 G., Tændhuuse, Overlade Bye, Rannum Bye, Rønberg Bye, Kiergaard, Næsbye, Livge Land. Dette Sogn er et Annex til Strandbye i Gislum Herred. Kirken er det fjerde Huus af Herregaarden Bjørnsholm, og tilhører ikke denne Gaards men Gunderupsgaards Eyere. Paa

Marken holdes et aarlig Marked kaldet Kloster: Marked eller Bjørnsholms: Marked. I Rannum Bye har den residerende Kapellan sin Præstegaard.

Bjørn De, en liden De en fjerding Vey for Kiøbsteden Gaaborg i Nyborg Amt, Svends Stift, og hører til samme. Derpaa er 7 halve Gaarde paa 24 Edr. 5 Skpr. 1 Hfr.

Birkemohr, en anseelig Meyergaard i Dänisch Wald i Hertugdømmet Slesvig.

Birkelse, en Herregaard i Nabye Sogn, Kierherred, Nalborghuus Amt, Nalborg Stift, blev 1204 skienket af Kongen til Bittstøl Kloster, ligger paa den Østre Side af den store Aae: Nye Aae. Borgegaarden er et grundmuuret og 3 Bindingsværks: Huuse i sirkant 2 Etager høje, og Ladegaarden 6 Huuse. Gaarden er af Otte Skeel oprettet til et Stamhuus tillige med Kestiergaard, Giermid: slevggaard og Halvhamelmose. Forpagterne holder Stude til Besætning. Hovedg. Tært 57 Edr. 3 Skpr. 1 Alb. Mølleff. 2 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 333 Edr. 1 Hfr. Skovff. 1 Ed. 6 Skpr. 2 Hfr. 2 Alb. Mølleff. 1 Ed. 2 Hfr. 2 Alb. Tiender 170 Edr.

Birkendegaard, en fri Herregaard i Børslev Sogn i Skippinge Herred, Rallundborg Amt, nylig opbyggt af Grev Lerche midt i Gaardens Mark; den ligger nu under Stamhuuset Lerchenborg. Hovedg. Tært

Tart 114 Tdr. 5 Skpr. 3 Ffr.
Skovsk. 5 Skpr. 3 Ffr.

Birkende Sogn i Bierge Herred, Odense Amt, Hyens Stift, dertil hører Birkende Bye, 18 G. 19 H., Selleberg en Herregaard, Vilhelms Mølle og 2 H., Skistemoose, 1 H. Kirken er nylig meget smuk istandsat af Major Løvenhielm, her er den berømte Hans Tausen født 1494. død 1561.

Birkersød, en Landsbye i Hirschholms Amt med en Sognekirke, hvori lige over for Prædikestoelen hænger de Lænker som Mag. Henrich Gerner, fordum Præst der paa Stedet, siden Biskep i Viborg, maatte bære i 18 Uger da den Svenske Konge Carl X. havde fældet Døds Dom over ham, da han havde taget Deel i visse Anslag til sit Fædrelands Frelse i Aaret 1659, over bemeldte Lænker staaer en Tavle med følgende Ovskrift:

*Triplicibus ferri cinctus sua
membra catenis,*

*Candorem mentis frangier
haud vocuit.*

*Ante oculos ferrum, carcer ver-
satur & urna*

*Infracto est ferrum carcer
& urna nihil,*

*Pro Patria dulci memorem tot
tantaque posse.*

*Nominis hæc famam Sve-
cica vincla ferunt.*

Birkersød Sogn i Liunge Cronborg Herred, Hirschholms Amt, Sielands Stift, dertil hører Birkersød 3 G. 4 H. foru-

den en Deel Indsiddershuse, Præste- og Degneboeligen og nogle Lystgaarde samt Haandverksbhuse. I Kirken ved Prædikestoelen hænger de Lænker som Sognepræst Henrich Gerner har baaeret da han blev fangen af de Svenske. Paa en Stamtavle er Sognepræsten Mag. Jens Hermansen afmalet med 2 Husfruer, 3 Sønner og 5 Døttre. Han var Stamfader for de lærde Birkersøder. Bistrup 4 G. 5 H., Kajerød, 6 G. 2 H., Ravnshæs, 2 G. 3 H., Høsterkøb, 7 G. 10 H., Sandberg, 10 G. 3 H., Ubberrød, 2 G. Jsterrød, 11 G. 2 H. og en stor Vandmølle, Vallerød, 10 G. 4 H., Kongsted 6 G. og en anseelig Gaard med Auling, Smidstrup, 5 G. 5 H. derforuden 17 eeneste Gaarde og Huuse, Hestekøb-gaardhuus, Eskemosøgaard, Ebberødsøgaard, Dombedals Mølle, Skovrødsbhuse, Laalekebhuse, Ruderødals Kroe, Dols-holmsbhuse, Ebberøds Fiskerbhuse, Ebberødsblegdam, Peterøsborg, Birkehaugehuus, Bukkeballegaard, Koffedal, Mikelborggaard en Kroe, Helleholm, Folkhaugegaard, byggt af Kammerherre Skindel. Gaardene ere alle affecurerede i Brandkassen og forsynede med Brandredskaber og Eppiter.

Birkersød Søe, en Fiskerig Søe i Hirschholms Amt i Sielands Stift.

Birket Sogn i Nørreherred, Haldsted-Kloster Amt, Laalands Stift, dertil hører Birket,

ket, Torrig, Hielmholt, Kragesnes, Hierringe, Lille Lunde, Store Lunde, Rauns Bye.

Birkholm i Butterup Sogn, i Mærløse Herred, Holbøks Amt, Siellands Stift, er med Kongelig Tilladelse indrettet af Conferents-Raad Severin von Løvenskiold, Ridder, 26. til et Stamhuus kaldet Løvenborg og 1773 indrettet til et Baronie, see Art. Løvenborg.

Birkumgaard, en uprivilegered Nolsgaard i Gisl Sogn, Hvetboherred, Aalborghuus Amt, Aalborg Stift, hørte 1469. til Børglum Kloster. Hovedg. Tært 10 Edr. 3 Fkr. 2 Alb.

Visgaard, en Sædegaard paa Den Samse, skal forudm have lagt til Biskoppen af Aarhus, Gaarden er bygt af Christian IV. Hovedg. Tært 34 Edr. 2 Fkr. 2 Alb. til Gaarden hører den største Deel af Hiortholm, hvorpaa kan græsses 50 Stude.

Vislev Sogn i Hornumherred, Aalborghuus Amt, Birkbørg Stift, dertil høre Vislev Bye, Lundbø Hovedgaard, Holmager Bye, Hedegaarden, Snarupgaard, Pindstrup G., Tyrestrupgaarde, Jidsø G., Dørup Bye, Halkier Mølle. Dette Sogn er et Annex til Vegger Bye. Paa Lundbø Mark er en Høi omgivet med store Steene kaldet Troldkirken.

Bistrup en Herregaard i Grandstev Sogn, Hovelberg-

herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 Fløis Grundmuur med hvælvede Kiøldere anseelig bygt af General-Lieutenant Johan Nantzov 1698. meget smuk paa ny indrettet af Etatsraad de Lichtenberg, og Lade samt Staldgaarden af ham ny opbygt af Grundmuur. Gaarden ligger meget fornøvelig strax ved Skoven og 1763. oprettet til et Stamhuus for den Lichtenbergske Familie, har tilhørt Stig Andersen Hvide som døde 1363. efter denne Familie er en Sal paa Gaarden som kaldes Stig Hvides Sal. Hovedg. Tært 43 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. 1½ Alb. Skovsk. 3 Edr. 5 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 7 Edr. 3 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods 491 Edr. 3 Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 13 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. Møllest. og Giesferie 33 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Tiender 35 Edr.

Bistrup eller Koeskilde Sædegaard i St. Jørgens Sogn, Sammeherred, Koeskilde Amt, Siellands Stift, hører tillige med det dertil liggende Bøndergods til Kiøbenhavn og dens Magistrat og er skienet dertil 1661. af Friderich III. at dens halve Indkomster skal tilhøre Magistraten og den anden halve Deel Bnen. Dens Hovedg. Tært er 85 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Edr. 2 Fkr. 2 Alb., her har tilforn været et Slot kaldet Bistrop, hvorf endnu sees Rudera.

Blaaebjerg, en Kiede af Klinte og Sandbanke i Vesterherred, Niborhuus Amt, Ribe Stift, kan sees over to Milie ind i Landet.

Blære Sogn i Nars Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Blære Bye, Troelstrup Bye, Langdal, 2 G. Kirken har et temmelig stort Taarn. Langdal har fordum været et Herresæde, men beboes nu af 2 Bønder, har sit Navn af en lang Dal som Gaarden ligger i.

Blansgaard, et adeligt Gods i Ulstrup Sogn i Nibelherred, i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Glücksborg. Borgegaarden kaldes Schönenleben.

Blaumühle, et Sted med en Mølle og Varesangst i Birkefogderiet Warnitz ved Østersøen i Hertugdømmet Slesvig.

Blaustrød Sogn i Hirskeholms Amt, og hører ellers til Liunge: Kronborg Herred, til dette Sogn høre følgende Byer og Gaarde: Ludserød, Totke: Kiøbs Gaard, Kiettinge, Hofvils Gaard, Sandholm Gaard, Stampelses Gaard, Sølsmark.

Bleckendorp, et Sogn i Wagrien i Hertugdømmet Slesvig, har 1 Præst. Dertil hører de adelige Godser Futterkamp som har 37. og Klehtkamp som har 32 Plove.

Blegind Sø, en stor Fiske: rig Sø i Blegind Sogn, Hielslev Herred, Skanderborg Amt,

Narhuus Stift, giver Brasen, Nal, Aborrer, Giedder og Skaller.

Blegind Sogn i Hielslev Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, dertil hører Blegind Bye. Her i Byen er en Præst: Enke Boelig, bygt 1753. af Sognepræsten Lauritz Sørensen Borsør, hvortil hører en Tofte 18 Favn lang og 15 breed, som beboes af den ældste Enke i Kalder. Sønden for Byen er en stor Sø en Mil lang, hvori fanges Brasen, Nal, Aborrer, Gieder og Skaller.

Blenstrup Sogn i Høllum Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Blenstrup Bye, Lindenberg Hovedgaard, Afsilstrup Bye, Dølerup Bye, Horsens Bye, Ørens vad Mølle. Dette Sogn er et Anner til Gierding. Kirken er stor og tækket med Blø, ved samme er et adeligt Begravelse af huggen Steen.

Blidstrup, en Herregaard i Blidstrup Sogn, Sønderherred, Dueholms Amt, Aalborg Stift, paa Morsland, blev fordum kaldet Blirtorp. Bygningen er af Muur: og Bindings: verk. Kirken ligger ved Gaarden. Tilhørte Torck Jenson af Blirtorp 1407. Hovedgaardens Aart 25 Eder. 4 Ekpr. 3 Ftr.

Blidstrup Sogn i Holboes herred, Kronborg Amt, Sielands Stift, dertil hører Blidstrup Bye, 3 G. 6 H., Høffelsberg, 4 G. 9 H., Udsholt, 15 G. 22 H., Høvel, 8 G. 13 H.,
D
Nogeleie,

Nogeleie, 5 Fiskerhuuse, Smidstrup, 6 G. 11 H., Bakkebjerg, 5 G. 5 H., Roldsbek, 10 G. 15 H.

Blidstrup Sogn i Sønderherred paa Den Mors i Aalborg Stift, dertil høre Blidstrup Hovedgaard, Molsgaard, Møstrup G., Gammel Bye, Gammelgaard, Møraae G., Emb Bye. Dette Sogn er et Ainer til Veierslev. Kirken ligger ved Herregaarden Blidstrup.

Blodhøj, en Høj kort uden for Slangerup imellem Jordhøj og Qvinderup, kaldet af et blodigt Feldtsflag, som her blev holdt imellem Svend Grathe og Knud, hvilken maatte flye til Jylland.

Bloustrød Sogn i Liunge-Eronborg Herred, i Hirtsholms Amt, dertil hører Bloustrød Bye, 8 G. 8 H. foruden Præster og Degneboeligen, Ludserød, 9 G. 13 H., Tøllekiøbsgaard en smuk Bygning med Auling 1 G., Riettinge, 3 G. 3 H., Hofviltgaard, 1 G., Stampedørgaard, 1 G., Siælsmark, 5 G. 6 H., Stutterupgaard, 1 G., Stinestrupgaard, 1 G., Nebbegaard, 1 G., Agiltgaard, 1 G., Grænegodsgaard, 1 H., Langelte Torp, 1 G., Hvedehauge Torp, 1 G., Møttenstrupgaard, 1 G., Svenstrupgaard, 1 G., Overdamshuus, 6 H., Berelte Torp, 1 G., Skovhuusene og endeel andre, Sandholm, 1 G., Leereeltegaard en anseelig Bygning med Auling, 1 G.

Blumendorf, et adeligt Gods som hører til Oldesloe Sogn i Segeberg Amt, i Hertugdømmet Holsteen.

Blumenkog, ligger imellem Økholms og Fahretøft Sogner i Landskabet Bredsted, er octroieret og blev indiget fra 1648 til 1652. den største Deel af denne Kog hører til Godset Votteslott, det øvrige har andre Eiere. Da her ingen Gaarde er, saa boer her ikke heller nogen Indbyggere.

Blusbjerg eller Budsbjerg, et høit Bierg paa Hørslev Mark i Hørslev Sogn, Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, derfra kan sees fire Miile fra, og tælles over 30 Kirker.

Blyekappegaard i Nyeker Sogn, i Vesterherred paa Bornholm, har 6 Tdr. Land.

Bockelnborg Sogn i Sønderditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, har en Præst. Deri ligger den Flekke Bockelnborg og den Fiskerige Søe Rudensøe.

Bockelnburg eller Borg, en liden Flekke i Bockelnborg Sogn, i Fogderiet Meldorf, i Landskabet Sønderditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, var forudum vel befæstet, da de gamle Ditmarske Græver opholdt sig her. Fæstningen blev sløiset 1559.

Boekhorst, en liden Flekke i Hertugdømmet Holsteen, 3 $\frac{1}{2}$ Mil fra Itzehoe.

Bodelsker Sogn i Sønderherred, i Bornholms Amt, Siælslands

lande Stift, dertil hører Selsø:
Egere, 39 G., Nye dito, 15 G.
I Sognet ligger Riøsteden
Næst. Kirken har smukke Præ:
diker.

Bodum Bisgaard, en li:
den fri og complet Ladegaard i
Bodum Sogn, Næssherred, Væ:
stervig Amt, Nalborg Stift.
Borgegaarden bestaer af 3 tegl:
hængte Huse, opbyggt 1753. af
Commerce-Raad Niels Som:
mer, af pommersk Egetammer
og Muur. Ladegaarden er lige:
ledes ny, ved Gaarden en smuk
Have, et skønt Kildeveld, Fiske:
parker og en Havn hvori Far:
tøier kan løsse og lade. Hovedg.
Tart 16 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb.
Bøndergods 206 Tdr. 1 Skp.
1 Fkr. 1 Alb. Møllest. 6 Skpr.
1 Fkr. 2 Alb. Tiender 65 Tdr.

Bodum Sogn i Næssher:
red, Væstervig Amt, Nalborg
Stift, dertil høre Bodum Bye,
Præstegaarden, Bodum Bis:
gaard Hovedgaard. Den Vig
af Liimfjorden som løber imel:
lem Bodum og Dover kaldes
Dover:Kiøl eller Kiel:Fiord,
men den som løber ind paa den
anden Side imellem Bodum og
Thyholm, kaldes Thyholms
Veile.

Boeslunde Sogn i Slagelse
Herred, Corsør Amt, Siel:
lands Stift, dertil hører Boes:
lunde Bye, 8 G. 9 H., Grunde:
rup, 16 G. 12 H., Atterup, 4 G.
2 H., Væst Bøgebjerg, 6 G.
8 H., Torpe, 4 G. 7 H. Ege:
Herregaard, Lindehou, 2 G.
6 H., Egerup, 3 G. 1 H., Øster:

Bøgebjerg, 3 G. 3 H., Tran:
derup, 9 G. 8 H., Sønderup,
12 G. 8 H., Nebel, 12 G.
12 H. Sognet bestaer af 84
Gaarde.

Bødstrup Sogn i Nørre:
herred, Tranekier Amt, paa Den
Langeland, dertil hører Bød:
strup, Svalebølle, Helletofte,
Veibølle, Akerbølle, Fæbek, Væ:
sterbølle, Egelykke Herregaard,
Sise, Skovse, Nedergaard
Herregaard, Seinedgaard Her:
regaard.

Bøgested, en Herregaard i
Astrup Sogn, Hornsherred,
Astrup Amt, Nalborg Stift.
Borgegaarden er af Grunde:
muur 3 Floie, Ladegaarden af
Muur: og Bindingsværk. Ho:
vedg. Tart 32 Tdr. 1 Alb.
Skovst. 2 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr.
Møllest. 1 Tdr. 2 Fkr. Bønder:
gods 369 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr.
Skovst. 6 Tdr. 4 Skpr. 2 Alb.
Møllest. 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr.
Tiender 10 Tdr.

Bøhl Sogn i Strurdorf
Herred, Gottorf Amt, i Hert:
tugdømmet Slesvig, deri ligger
Herregaarden Mohrkirchen.

Bøhlshuby, et kongelig
Gode paa en Plov, i Bøhl
Sogn i Angeln, i Hertugdøm:
met Slesvig.

Bølling Herred i Tønder
Amt, i Hertugdømmet Slesvig,
i dette Herred er 5 Lehnfogeder
og 7 Kirke-Sogner: Sognerne
ere 1) Niebüll, 2) Præster,
3) Deezbüll, 4) Lindehou,
5) Ryesum, 6) Sahretot, 7)
Dagebüll, 8) Galmabüll.

Vølling-Herred i Lundenæs Amt, Ribes Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Borris, 2) Jaster, 3) Stiern, 4) Deiberg, 5) Herning, 6) Lem, 7) Vordegod, 8) Vølling, 9) Sæding, 10) Ølstrup, 11) Breining, 12) Stavning.

Vølling Sogn i Vølling Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Vester-Vølling Bye, Øster-Vølling Bye, Sønder-Vølling Bye.

Vørslum Amt i Nalborg Stift, hører under Stiftamtmanden i Nalborg, bestaaer alene af Vørslum Herred, hvori er Kiøbsteden Sæbye. Jorden er frugtbar undtagen ved Strandfanten; der tillegges meget Væg særdeles Stude, hvoraf udsæres en stor Mængde.

Vørslum Fogderie i Landskabet Bredsted, i Hertugdømmet Slesvig, har sin egen Ret, og staaer ikke i nogen Forening med Landskabet.

Vørslum-Herred i Vørslum Amt, Nalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Sæbye, 2) Albek, 3) Vørslum, 4) Lurebye, 5) Veibye, 6) Lem, 7) Vraa, 8) Lyngbye, 9) Taars, 10) Vreilev, 11) Hestrup, 12) Hørbye, 13) Vølstrup, 14) Torstev, 15) Seigstrup, 16) Rakkebye, 17) Skæve, 18) Tarup, 19) Understed.

Vørslum Sogn i Vørslum Herred, Vørslum Amt, Nalborg Stift, dertil høre Vørslum Bye, Stenbjerg G., Hjortenæs G.,

Skjotterup Bye, Vørslum-Kloster Hovedgaard. Kirken med Vørslum Kloster ligger meget høit, og er det tredie Huus paa Vorgegaarden, uden Taarn, er stor og anseelig indvendig jærlik og har 3 Hoved-Gange. Dens Høide under Hvelvingerne er imod 26 Alen, Bredden 32 Alen og Længden 62 Alen, har en smuk og jærlik Altartavle, bestøfet af Justitzraad Kierstiold.

Børmer Kog i Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er 1081 Demat stor, ligger ved Siden af Magger Kog, Jorden er kun maadelig, den 12 Mart. 1762. er den oecroieret.

Bøstrupgaard i Dresselsberg Sogn, Løveherred, Sæbyhergaards Amt, fik 1689. Kongelig Bevilling at den skulde ansees som en adelig Sædegaard, nyde adelige Privilegier og Jus patronatus til Helsing, Gierlov og Ginderup Kirker. Gaarden er opbygt 1741. af Grundmunt meget prægtig med meget smukke Værelser, ved Gaarden er en liden Dyrehave og en Skov, næst ved en god Kilde.

Bøttigersholm, en Herresgaard i Nordrup Sogn, Lundenæs herred, Odense Amt, Ryens Stift, den kaldtes først Rynle 1502. da Steen Ottesen Bøttiger enede den. Siden Ovitationsholm, Roseneye, dens nu værende Eyer Major Didrich Lange har af Stranden indkjøbt 300 Tdr. Land, hvorpaa avles Hø, Høest, samt anlagt et Høstion Høebiering, samt anlagt et Høstion Fiskerie, til Herregaarden

hører

hører Den Hals som nu giver
got Korn. Hovedg. Tært 53
Tdr. 6 Skpr. Skovsk. 1 Fkr.
1 Alb.

Bøvlings Amt i Niber Stift,
grændser mod Norden til Liim-
fiorden, mod Vesten til Vester-
havet, mod Sønden til Lunde-
næs Amt og mod Østen til Vi-
borg Stift; er 12 Miile og
bestaaer af 9700 Tdr. contri-
buerende Hartkorn. Amtet har
en Amtmand og Amtesforvalter
med Lundenæs Amt. Amtstuen
holdes i Ringkøbing. Dette heele
Amt tillige med de 3 nærmeste
Herreder af Lundenæs Amt lige
indtil Skiernaae udgjorde det
gamle Hærlyssel og kaldes meest
endnu med samme Navn. Jor-
den er paa de fleste Steder me-
get frugtbar. Nogle Sogne af
Ginding Herred som grændse
til Hamrum Herred ere af stor
Strækning og have Heede. Her
er og nogle af de ny Colonier
anlagte. I Vandfuld Herred
derimod falder skønne Marsk
Eng, got Agerland, samt de
høje og største Høste i Jylland.
Indbyggerne i Amtet ere meget
stræbsomme, tarvelige og i god
Stand, nærende sig foruden Av-
lingen ogsaa af Fiskeriet. Paa
Havbredden i sær ved Harboøre
falder endel Rav. Her er og
endel Teglværker. I Søen fal-
der meget Fisk. I Amtet er 3
Købsteder Lemvig, Holste-
broe og Ringkøbing, og 5
Herreder Ginding, Vandfuld,
Skodborg, Ulborg og Gind-
herred.

Bøvlings Sogn i Skodborg-
Herred, Bøvlings Amt, Niber
Stift, dertil høre Rypstensteen
Hovedgaard, Borup Bye. Kir-
ken er anseelig med et høit Taarn
med 5 Optire. Ved Fiorden ind-
mod Havet er store Marsken-
ge kaldede Huusøre, som over-
skyllses om Vinteren.

Bøvlings Slot, see Rypsten-
steen.

Bogensø Kirkested i Skou-
bye Herred, Rugaards Amt,
Ryens Stift, ligger 3 Miile fra
Odense, 3 fra Middelfart, 10
fra Svendborg, 7 fra Faaborg
og 4 fra Assens. Baabenet er
et lidet Stik med fulde Segl, og
Aarsal 1565. Byens beste Pri-
vilegium er givet af Kong Han-
ses Dronning Kirstine 1514.
Kirken er en Korskirke og lig-
ger ved Stranden med et Taarn
paa den Østre Side og et aates-
kantet Spiir. Den kaldes St.
Nicolai, opbyggt 1406. og Dr-
gelværket 1748, Altertavlen og
Prædikestoelen er meget smuk og
bekostet af Velbyrdige M. Claus
Erichsen 1550. Byen har 5
Gader og et stort Torv, 104
Gaarde og Huuse. Raadhuset
som er en Levning af St. Anna
Kloster har et Taarn med en
Klokke. Øvrigheden bestaaer af
en Byfoged og Byeskriver, som
holde Raadstue. Netten om Tir-
sdagen. Byen har 35 Haand-
værker, 60 Borgere og 430
Personer. Fra denne Bye er
Oversarten lige over til Klakring
i Jylland, som er næsten to Mi-
le, hvorved spares en Omvei

af 9 Mølle; en Baad koster om Sommeren 1 Rdr. om Vinteren 1 Rdr. 2 Mk. Byens Nær- ring bestaaer meest af Apling og liden Handel, som drives af 3 Ridsmand med Korn og feede Væhre paa Norge og Ridsen- havn. Til Byen er 5 Fartøyer en Galliasø og fire Jagter paa 16, 13, 9 og 7 Læster. Far- tøyerne ligge i Vinterhavn ved Lange-Dyb, som indløber imel- lem de 2de Her Lindholm og Stegge, $\frac{1}{4}$ Møil fra Byen. Det ferske Vand ledes ind i Byen ved en Bæk fra en Kilde ved Overmølle. Byens Marker be- staaer af 81 Gaards-Ejere og nogle andre Stykker og Eng- bund, er frugtbar Kornland, der avles og endeel giule Rødder, som formedelst deres gode Smag føres vidt omkring i Landet og kaldes Bogensø Rosiner. Ved Byen ligger følgende Her: Steg- gøe, Lille Stegge, Fognæsøe en $\frac{1}{4}$ Møil lang og halv saa breed. To Holme nemlig: Store og Lille Galøe, Ebløe en Møil fra Byen som beboes af en Gaard- og en Huusmand, har Eng og Skov. Consumptionen er aar- lig 6 à 700 Rdr. Markeder ere aarlig to foruden Qvæg- Marked og et hver Torsdag i Fasten.

Bogensø Sogn i Binding Herred, Ryborg Amt, Byens Stift, dertil hører Bogensø By, 14 G. 13 H. Lystmøhn Gaard, Strandkøys Gaard, Strandved et liden Sted, Brøbløhn et Huus, Glambek et Huus.

Bogensholm, en liden Sø- degaard i Bistoft Soan, Møls- herred ved Bogensø By, i Kal- løe Amt, Aarhus Stift, paa 9 Edr. 4 Skpr. 1 Skr. 2 Alb. og hører til Herregaarden Møl- lerup, hvis Ejer derpaa holder en Ladefoged. 1420. Skrev en Adelsmand ved Navn Johan- nes Slet sig til denne Gaard.

Bogøe, en liden De i Arnin- ge Sogn, Sønder Herred, Hals- sted Kloster Amt, ved Den Laa- land, beboes af to Bønder som ere Selvejere og avle god Hve- de, Rug og Erter; har 14 Edr. Hartkorn.

Bogøe, en liden De i Magle- hne Sogn, Tranekier Amt, ved Den Langeland, har 20 Edr. Land.

Bogøe, en liden De i det Lille Belt, som hører til Greve- skabet Vedelsborg, bestaaer af 16 G. 12 H. Indvaanerne søge til Vor Frue Sogn i Aftens.

Boller, en liden afri Gaard i Rømlund Sogn, Nør-Lang Herred, Hals Amt, Viborg Stift, har ved 1600. tilhørt Niels Thomsen. Gaarden er paa 7 Edr. 7 Skpr. 3 Skr. Hart- korn. Møllest. 1 Skp. 1 Alb.

Boller, en gammel Herre- gaard i Tors Sogn, Børghum Herred og Amt, Aalborg Stift. Borge- saavel som Ladegaarden bestaaer af 3 Bindingsværks- huuse, et Løst høie med en Brandmure imellem. 1390. til- hørte den Matthiis Torsensøn. Hovedg. Tørt er 34 Edr. 6 Skpr. 3 Skr. 1 Alb. Skovst.

1 Ed. 6 Skpr. 2 Alb. Mollesk.
1 Ed. 4 Skpr. 3 Kfr. Bønder:
gods 234 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb.
Skovsk. 3 Skpr. 2 Kfr. 1 Alb.
Mollesk. 1 Skp. 1 Alb. Tiender
54 Tdr.

Voller, en Herregaard i Udt
Sogn, Hattung Herred, Stiern:
holms Amt, Narhuus Stift,
Bygningen bestaaer af 2 grund:
muurede Huuse, opført 1759.
af Orev Friis, med moderne
gipsede og betrokne Bærelser,
Ladegaarden er stor og vidtstgig
af Grundmuur. Derved er en
stor Have og en prægtig Allee
til Skoven, hvor der er et Lyst:
huus og der omkring 8 Allær,
hvoraf nogle gaar til Horsens
Fiord. 1435. eiede Hr. Magnus
Mura den. Paa Gaarden hol:
des Voller Birketing, til Gaar:
den hører prægtige Skove, ved
Gaarden holdes et Stutterie.
Hovedg. Tært. 118 Tdr. 6 Skpr.
Skovsk. 9 Tdr. 2 Skpr. 1 Kfr.
2 Alb. Mollesk. 8 Tdr. 4 Skpr.
Bøndergods til Voller og Nø:
gelfier over 1280 Tdr. Hart:
torn. Tiender 137 Tdr. 1 Skp.

Vollersleben, et Stifts:
fogderie som hører til Hadersleb
Amt, hvis Plove ligge adspredte
i Tønder og Apenrade Amter;
Landsbyen af samme Navn lig:
ger i Vildberup Sogn i Nørre:
rangstrup Herred.

Voltinggaard, en Herre:
gaard i Ringe Sogn, Gudme
Herred, Nyborg Amt, Fyens
Stift, har tvende grundmuu:
rede Gaarde det ene af Christian
Thott det andet af Henrik Gyl:

denstjerne med Graver omkring
og en prægtig Have anlaaet af
General Bille Raas, ved Gaar:
den er god Skov, Fiskerie og
en Kilde. Til Gaarden hører
og Meyergaarden Rynkebyes
gaard. Hovedg. Tært er 53 Tdr.
2 Kfr. 2 Alb. Skovsk. 4 Tdr.
4 Skpr. 1 Kfr. Mollesk. 1 Ed.

Borbjerg Sogn i Hiern
Herred, Lundenæs Amt, Nibe
Stift, dertil høre Borbjerg Bøe,
Hoager Bye, Skov Bye, Lin:
kedal Bye, Trathierg Bye,
Sønder: Hvam Bye, Nør:
Hvam Bye. Inneret Ryde
ligger i Ginding Herred. Kirken
er stor og anseelig med et hvidt
Taarn, tækket med Bløe, opført
af hugne Sten som skal være
førte fra England. Den skal
være opbyggt af Knud den Store.
Paa Altertavlen forestilles i
Allerbast den navnkundige Sven
Feldings Historie.

Borbye Sogn ligger i Håt:
tens Amt, i Hertugdømmet
Slesvig, endel deraf hører til
Godset Hemmelmark.

Borchhorst, en Herregaard i
Gottorf Sogn, i Dänisch Wald,
i Hertugdømmet Slesvig, der:
til hører 1) Behrensbrock en
Meyergaard, 2) Rothenstein
ligeledes, 3) Borchhorster Håt:
ten ligeledes, 4) Stubbendorf
en Landsbye, 5) Ostorf ligele:
des, 6) Mindorf ligeledes.

Bordesholm Amt i Hær:
tugdømmet Holsteen, har en be:
hagelig Egn, en frugtbar Grund
og god Skov. Det bestaaer af
23½ Landsbye som ere fordeelte

i Kirke: Sognerne Bordes-
holm, Brügge og Flintbek,
dertil hører og Landsbyen Sach-
senbund og nogle Gaarde. Amt-
mandens Residentz Bordes-
holm ligger behagelig paa en
Høj og har fordum været et
Kloster, som blev forlagt fra
Neumünster herhid, men 1566
forvandlet til et Gymnasium,
hvis Indkomster siden blev lagt
til Universitetet i Kiel. Kirken
er meget smuk, bygt 1574. I
et Kapel ligger Hertug Carl
Friderichs Lig.

Bording Sogn i Ginding
Herred, Bøveling Amt, Riber
Stift, dertil høre Bording Bye,
Ravnholt Bye, Hestlund Bye,
Christianshede, Over-Julianæ-
hede, (om disse 2 Heder see Al-
heden), Frideriksværk ligeledes
en Hede-Colonie af en Gaard-
mand, Nørlund en meget smuk
Gaard, opbygt 1764. af Kasse-
rer Thestrup.

Boren Sogn i Angeln,
i Hertugdømmet Slesvig ved
Schlie Floden hvor ligger God-
set dansk Lind.

Borghum Kloster, en stor
Herregaard i Borlum Herred
og Amt, i Nalborg Stift, var
fordum et Kloster for Munkke af
Præmonstratenser Ordenen, kom
ved Reformationen til Kongen
og 1669. til Cancellær Peder
Ketz. Borgegaarden er to Eta-
ger høi af Grundmur, med
høie hvælvede Rioldere, med en
Kirke, 3 Lader paa 104 Fag og
3 Stalde til 40 Heste, og Huuse
til 416 Strykker Hornqvæg.

Gaarden ligger høi, har store
Parker og 5 Brænde. Virke-
tinget holdes om Tirsdagen.
1766. er derved anlagt et
Teglbrænderie som frembringer
Muursteen og Vandklinker af
beste Sort. Hovedg. Tært er
49 Edr. 5 Skpr. 3 Fkr. Møl-
leskyld 1 Ed. 2 Fkr. Bøndergods
717 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 1/2
Alb. Skovst. 7 Skpr. 1 Fkr.
Kongetiender 109 Edr. 4 Skpr.
Kirketiender 173 Edr.

Bork (Nørre) Sogn i Nør-
Herred, Lundenæs Amt, i Vi-
borg Stift, dertil høre Nørre
Bork Bye, Maae G., Nidtier
G., Grubesholm Hovedgaard.
Dette Sogn er et Annex til
Bork (Sønder.)

Bork (Sønder) Sogn i
Nør Herred, Lundenæs Amt,
Viborg Stift, dertil høre Sø-
nder Bork Bye, Obling Bye,
Skrumager Hovedgaard.

Borlum, (Bordlum) et
Sogn og Stift-Fogderie i Land-
skabet Bredsted i Hertugdøm-
met Holsteen.

Borlum Kog ligger i Land-
skabet Bredsted i Hertugdøm-
met Slesvig.

Bornhøvet, et Sogne-Fog-
derie i Segeberg Amt, i Her-
tugdømmet Holsteen, har en
Præst, dertil høre en stor Lands-
bye Bornhøvet og 2 andre
Byer. Dette Sogn er bekiendt
af det Slag som her stoed 1227
imellem Baldemar VI. og Greg
Adolph II. hvori den første tabte.
Her holdtes de Holsteenske Land-
dage.

p Bornholm, en navnkundig og temmelig stor Øe under 55 Grader 9 Min. i Østersøen, 9 Miile fra Østø i Skaane og 7 Miile fra Rasmund paa Rugen, den er noget over 6 Miile fra Due-Ødden i Sønder til Hammer i Nord og 3 Miile i Bredden, i Omkreds 14 til 15 Miile. Landet ligger højt og har endel Klipper og Høje, særdeles mod Søefanten, hvor med Landet næsten overalt er omringet og derved af Naturen befæstet. Luften er noget fugtig men sund, Jorden imellem Bakkerne er meget frugtbar i sær paa Byg. Her avles og Rug, Havre, Hvede, Erter, Hør og Hamp. Midt igiennem Landet gaar en stor Hedemark kaldet Lyngen, som tillige er Landets Almænding eller Fælleds-Mark, som strekker sig fra Hammerhus til Nørre, hvor her og der sees høie Klipper og der imellem Torvemøser, Lyng, Enebær, Riis og Krat og paa nogle Steder god Græsning. Paa Landet findes endel Steenarter, saasom Quarz, Granater, Kryстал, Skiefersteen, Marmor, Sandsteen, o. s. v. samt Steenkull. Ved Søen falder meget Fiskerie, fornemmelig af Torsk og Lax, som føres til Kiøbenhavn. Indbyggere ere gode Agerdyrkere, Sæ- og Krigsmænd, og udgjøre en egen National-Militie som forsvaret deres eget Land, som altid har hørt til Danmark indtil 1658. da det, i den Roeskildske Fred blev

afstaaet til Sverrig, men da de Svenske behandlede Indbyggerne haardt, satte de sig samme Aar i Frihed og ved en høytidelig Erklæring overgave sig igien til Kongen af Danmark, som derfor tilstod dem Skattefrihed og andre Privilegier. Den ligger under Siellands Stift, bestaaer af et Amt, som har sin egen Amtmand, der boer i Rønne. Landet er omfat med Vatterier og Skandser, og forsynet med Strandvagt, Huuse og Ammunition. Paa Den er 679 Selveyergaarde, 213 vaaraede Gaarde, 19 Proprietair-Gaarde, 15 Præster og 15 Degne: Gaarde, i alt 941 Gaarde og henimod 900 Huuse. Landmislirien som kan bruge Severt er henimod 5000 Mand. 1764. vare Indbyggerne af Mand og Qvindekønnet 16391 Sielen.

Bornholms Amt bestaaer af 4 Herreder Øster: Sønder: Vester: og Nørre: Herred, som hver har sin Foged, men alle fire een Provst, Amtet har 21 Sogner og 5 Kiststeder Rønne, Hasle, Svannike, Nørpe, Nakirkebye.

Borre Sogn i Møns Amt, Siellands Stift, dertil hører Sønder: Vested, Raadbyemagle, Alebek, Nørre: Vested, Ryeborre. Kirken er istandsat 1510. med et Taarn 43 Alen højt. Borre Bye har tilforn været en Kiststed, da Havet skildte Maglebye fra Borre, men er nu tilstoppet.

Borrebye, en Herregaard i Magleby Sogn, i Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siøllands Stift. Aauningshuset er meget prægtig 3 Etager, ved samme er et Kapel med en smuk Alter, Daab, Prædikestol og Orgelværk, omkring Gaarden ere dybe Graver, Lade-gaarden er af Grundmure, til Gaarden er en smuk Have. Hovedg. Tæp. er 108 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovst. 2 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Borregaard, en liden eenestue Gaard i Glud Sogn, Bierge Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, har 3 Tdr. 1 Alb. Hartkorn, ligger ved Hørsens Fjord og er omflodt af samme paa alle Sider, undtagen en liden Strimmel som løber ind til Gluds Mark. Beboeren nærer sig med Avling og Fiskei.

Borrenakke, et Næs nær ved Skaberup, en Bye i Fogedby Sogn, Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siøllands Stift. Der har Overkammerherre Carl von Plessen ladet opbygge et smukt Huus hvor der er en yndig Udsigt.

Borris Sogn i Riends Herred, Hals Amt, Viborg Stift, dertil høre Borris O., Sparkier Bye, Lille Torup en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Anner til Grum. Kirken er liden og uden Taarn, men indvendig smuk malet. I dette Sogn brændes endel sorte Gryder og Jyde-Potter, som føres vidt omkring.

Borris Sogn i Velling Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Tarp Bye, Vester Bye, Agergaard, Bindelsboe, Store Gaasdal, Lille Gaasdal, Egvig, Hjørtarp, Qvisthøus, Nalager, Ager Gaard, Sønderbye Gaard, Nygaard, Helgaard, Mosgaard, Nagaard, Lindvig, Odderskier. Sognet er omtrent 3 Mile i Omfreds og deles i to Deele af Skiernaae, hvorover er en Bro, hvoraf betales Bropenge til Lundenæs Stamhuus, som holder en Færge til at overføre Reisende i hvide Bænde. Kirken er smuk, tækket med Bly, har et anseeligt Taarn, en høj og jærllig Altertavle.

Borsfeth, et Sogne-Fogderie i Krempermarsk, Steinsberg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, har 7 Byer, Kirken er i Landsbyen af dette Navn.

Borstel, et adeligt Gods i Skilfeldt Sogn, Segeberg Amt, i Hertugdømmet Holsteen.

Borum Sogn i Framlev Herred, Standerborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Borum Bye, Borum Mølle. Dette Sogns Anner er Lyngbye i Haslev Herred. Kirken har Taarn og Spiir belagt med Bly, istandsat 1745 af Krigsraad Alsholt.

Borupgaard, en Herregaard ved Havrebjerg Sogn, i Søbyegaards Amt, Siøllands Stift, men hører til St. Mikhels Kirke i Slagelse. Gaarden er Bindingsværk. Dens Hovedg. Tæp. 59 Tdr. 4 Skpr. 2 Fkr.

2 Hfr. 1 Alb., hører til Varo-
niet Holberg og kaldes ogsaa
Brorupgaard.

Vorup Sogn i Ramsøe
Herred, Roskilde Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Vorup
Bye, 5 G. 10 H., Derup, 3 G.
4 H., Stubberup, 3 G. 9 H.,
Hejnede, 7 G. 6 H., Lamme-
strup, 8 G. 4 H., Drninge,
3 G. 1 H., Gammersd., 5 G.
3 H., Grønholst, 3 G. 10 H.,
Wasseborg, 3 H., Svensstrup
Herregaard. Annexet til dette
Sogn er Runnersløv.

Vorup Sogn i Støvring
Herred, Dronningborg Amt,
Aarhus Stift, dertil høre Vo-
rup Bye, Bierg Bye, Hølsted
Bye, Oust Mølle, Halvdeelen
af Rømdrup Bye. Annexet her-
til er Hald Sogn i Nørrø-Hald-
herred. Kirken er bygget af hugne
Kampestene og tækket med Blye.

Bosse, et adeligt Gods i
Rendsborg Amt i Hertugdøm-
met Holsteen.

Bothkamp, et adeligt Gods
i Preetze Distrikt, i Hertug-
dømmet Holsteen, paa 41 Plo-
ve, dertil høre Landsbyerne
Sick, Dosenbeck, og Klein-
Bockwold, Bustorf, Hollen-
bek, Schiphorst og Meyers-
gaarden Schønhagen, samt
Andeel i Rald-Rettigheden til
Soane-Kirken i Barkau.

Bothkamp, en Herregaard
i Barkau Sogn, Riels Amt, i
Hertugdømmet Holsteen, har
41 Plove.

Bottschlott eller Bott-
schlotterfog, i Hertugdømmet

Holsteen, er en Fog som efter
at den havde erholdt sin Oerroi
1631. af Hertug Fridrich III.
blev indtaget 1633. og kaldes
et Gods, dog har den ikke nogen
egen Her men staaer umiddelbar
under Oberhofretten i Gottorf,
den har ellers fri Jord og Fi-
skerie og er fri for al overø-
dentlig Contribution i Fredstid-
der. Den grændser mod Søen
til Blumentog og Fahr-
tofter Sønderfog, men mod
Vesten til Fahrtofter Nordre-
fog; den største Deel og det som
egentlig udgjør Godset, bestaaer
af 290 Demat.

Vorbierg, et høit Bierg
ved Harkanten i Kialtring Sogn
i Høvlung Amt, Ribes Stift, og
bestaaer Laaviss af Mergel,
Sand og Leer. Dette Bierg
seer ret rødsomt ud naar man
staaer neden for, og seer derop
da det har mange udhængende
Kanter og Spidser, der synes
strax at falde en over Hovedet.
Der falde og undertiden store
Stykker ud, foruden hvad Havet
aarligen bortskyller. Søens Bræn-
ding gaaer stærk ind paa Landet
og med Nord-Vest Vind staaer
nogle Fjæve op paa Bierget, saa
at, naar Skibe her sætte til, er
ingen Redning at vente.

Boversted, en Herregaard i
Ladelund Sogn, Riisherred,
Lønder Amt, i Hertugdømmet
Slesvig, 2 Meile fra Tønder.
I steden for Hovedgaarden er
nu kun nogle Bøndergaarde og
Huse paa dette Gods.

Braabne Sogn i Alstedherred, Sorø Amt, Siøllands Stift, dertil hører Braabne Bye, 20 $\frac{1}{2}$ G. 25 H.

Braabne Sogn i Ringsted Amt, Siøllands Stift, dertil hører Braabne Bye, 12 G. 2 B. 16 H., Giffensfeldts Herregaard, Søterup, 3 G. 3 H., Hefede en Ladegaard, hører under Giffensfeldt. Kirken er byggt af Peder Ore som døde 1595. og ligger her begravet.

Braband Sogn i Hasleherred, Havreballegaards Amt, Aarhus Stift, dertil hører Braband Bye, Trøe Bye, Tyderup Bye, Siøllerup Bye, Holmstrupgaard.

Brabek, en Aae imellem Nynkebye og Birkinde Sogner i Biergerred, Odense Amt, Sjæns Stift.

Braderup Sogn ligger i Kierherred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Bræhesborg, en ypperlig Herregaard i Gamtofte Sogn, Baagherred, Afsens Amt, Sjæns Stift; er opbyggt af Grundmurer med tre Taarne fra 1638 til 1657. af Jørgen Bræhe og anseelig istandsat af Grev Christian Kantzow. Dens fri Hovedg. Tært er 116 Tdr. 7 Skpr. Skovsk. 1 Tdr. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb.

Bræhesholm, en Herregaard i Vedrofte Sogn, Baagherred, Afsens Amt, Sjæns Stift, blev solgt 1770. for 39000 Rdr. af Grev Høst til Forvalter Trolle. Fri Hovedg. Tært

32 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Møllest. 3 Tdr.

Bræhetrolleborg, i Bræhetrolleborg Sogn, Søllingherred, Nyborg Amt, Sjæns Stift, var forbum et Bernhardiner Kloster, kaldet Holmekloster, stiftet 1172. siden blev den kaldet Kantzowsholm og endelig under det nærværende Navn oprettet til et Baronie 1672. den 2 Febr. Gaarden er stor og smuk med en Kirke, som tillige er Sognekirken for Bræhetrolleborg Sogn. Ladegaarden er af Grundmurer byggt af Cay Lykke. Skovene ere mange og har meget Vildt. Der er og en særskilt Dyrehave og fire særskilte Søer. Hovedg. Tært er 99 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 22 Tdr. 2 Skpr. 1 Alb. Møllest. 8 Tdr. samt 100 Tdr. Frihedsskods.

Bræhetrolleborg Sogn i Søllingherred, Nyborg Amt, Sjæns Stift, dertil hører Bræhetrolleborg Herregaard, Søllingerup, Brændelundinge, Lundinggaarde, Nyboe, Sagsted, Grønderup, Nybygtegaarde, Siørrup, Klemminge, Seneftede, Egeborg, Sølborg, Kiødeholm, Teilgaarden, Rugehuuset, Høbbel, Silkehuuset, Lygtehuuset, Boebierghuuset, Lydingborghuuset. Kirken er i den fjerde Længde af Herregaarden Bræhetrolleborg, hvi anseelig med Hvalving og Spiir, indvendig smuk, har et Orgelverk og endeel af de Kantzauers og Trolles adelige

lige Begravelse. Anneret er Krarup.

Bramminge, en Herregaard i Bramming Sogn, Giørding Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, Borge og Ladegaarden er sadt i smuk Stand af Geheimeraad Gabel, og derhos en stor Frugthave anlagt. Borgegaarden bestaaer af 3 Fløie, en Etage hoi af Muur: og Vindingsværk, tilhørte Christen Lange og Frue Barbara Vind 1572. Sognekirken ligger tet ved Gaarden ved den eene Side af Haven. Gaarden ligger imellem tvende Aær, har gode Enge, Læ og Drret Fiskerie. Hovedg. Tært 37 Edr. 4 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 3 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. Vonder: gods 232 Edr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1½ Alb. Møllest. 3 Edr. Tien: der 105 Edr. 6 Skpr.

Bramming Sogn i Giørding Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, dertil høre Bramming Hovedgaard, Nørreaae Bye, Tærp Bye, Smedgaard Bye, Sønderhøe Bye, Rikkenborg. Dette Sogn er et Annex til Darum.

Bramlykke, en Herregaard i Mølle Herred og Sogn, Nalholm og Marieboe Klosters Amt, paa Den Laalland. Hovedbygningen er to Etager Grundmuur, hører til Grevskabet Christiansholm og er Grevens Residens. Hovedg. Tært er 33 Edr. 7 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovst. 3 Skpr. 2 Fkr.

Bramsted, en liden Flekke i Segeberg Amt, i Hertugdøm-

met Holsteen ved Floden Bræme, 2 Milie fra Segeberg, bestaaer af omtrent 100 Huuse, har en Kirke hvortil er en Præst. Her boer Amtmanden over Segeberg. Sognefogderiet bestaaer af denne Flekke og 11 Landebyer.

Bramsted eller den saa kaldte Stedingshof, et adelt Gods i Flekken Bramsted, der til hører Landebyen Sietzhusen.

Brande Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Brande Bye, Brantlund Bye, Brantholm Hovedgaard, Borup Bye, Fløe Bye, Døsting Bye, Grarup Bye, Nilsberg Bye, Skierlund Bye, Ure Bye. Kirken er meget smuk med et smukt firekantet Spiir paa Taarnet, opbyggt af Sognepræsten og Consistorial: Assessor Jens Bisem, den har et got Orgelværk.

Branderølev Sogn i Nørreherred, i Hællsted Kloster Amt, Laalands Stift, paa Den Laalland, dertil hører Branderølev Bye, 20 G., Lade:Gaard, 1 G., Ladegaards:Huuse, 3 H., Hellenes, 6 G., Christiansdahl Herregaard.

Branderup Sogn ligger i Nørreangstrup Herred, Haderslev Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Brandrup Sogn i Brunk Herred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Brandrup Bye, Et Skovhuus. Dette Sogn er et Annex til Harte.

Brandholm, en usri og ucomplet Herregaard i Brande Sogn,

Sogn, Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift. Bygningen er ombyggt af Muur- og Bindingsværk 1743. ved Gaarden er et got Teglblaenderie.

Brandsøe, en De i Huusbye Sogn, Bends Herred, Hinds-gavls Amt, Hyens Stift, en halv Miil i Omkreds, har en Deboer, god og frugtbar Agerland, god Skov og arfelige Tørv-Mose.

Brandberg (Brandbiereg), en fri men ucomplet Herregaard i Kollerup Sogn, Tyvild Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift. Gaarden er ombyggt af Forvalter Hans Saabye 1766. Paa Gaarden holdes Høde-Stude foruden Heste og andre Kreaturer. I Gravene omkring Borgegaarden og i nogle Damme paa Marken findes Karper og Karudser, ved Gaarden er opstillet endeel Skov. Hovedg. Tært 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb. Vøndergods 56 Tdr. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Fkr. Tiender 12 Tdr. 2 Skpr.

Brangstrupgaard, en Herregaard i Lyndelse Sogn, Næsum Herred, Odense Amt, Hyens Stift. Bygningen er af Grundmuur opført af General-Lieutenant Gersdorf, den skal først være byggt af Michel Broffenhuus, som eyede den 1535. Hovedg. Tært 41 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 2 Skpr. Møllestyld 8 Tdr.

Brarup Sogn i Nørreherred, Nyekebinge Amt, Gaalands Stift, paa Den Faltster, dertil hører Brarup, Alstrup, Lundbye, Guldborg Færgested.

Brarup (Munk-), et Sogn i Angeln i Hertugdømmet Holsteen, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Brarup (Nørre), et Sogn i Strurdorf Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Brarup (Sønder), et Sogn i Schliesherred, Gottorf Amt. Tirsdag, Onsdag og Torsdag efter Jacobi holdes her aarlig Marked.

Nye Bratingsborg, en Herregaard i Tranbiereg Sogn, paa Den Samsoe, kaldtes tilforn Søllemarkgaard. Hovedg. Tært 49 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Td. 2 Fkr. til Gaarden hører følgende Her: Veyerøe, hvorpaa kan græsses 80 Høveder, Rieholm 18, Lindholm 10, Hiorthholm 20, og Edskeholm.

Bratskov, en Herregaard i Brovst Sogn, Øster-Hanherred, Aalborghuus Amt, Aalborg Stift. Borgegaarden er af 4 Fløie, hvorfra den vestre er af Grundmuur to Etager høj, byggt af Frands Nantzov. De øvrige tre ere et Loft høje af Muur og Ege-Tømmer. Ved Gaarden er en zierlig Have. Foruden de Enge som ligge nær ved Gaarden har den en Eng, næsten en Miil hortliggende Øien for Gaarden, kaldet Alfskovs Eng eller Søe-Engene, og er $\frac{1}{2}$ Miil lang

lang og $\frac{3}{4}$ Mål bred, hvorpaa i gode Aar kan avles 1000 Bønderlaas godt og fedt Høe. En tierding Vei fra Gaarden ligger en stor Sø, kaldet Uprøpe Sø, hvori findes Abborrer, Gieder og Brasen, imellem Gaarden og Søen er en god Torvemose. Der holdes 100 Stald-Stude og en Deel Fædestude, samt et Hollanderie paa 100 Røder og et Stutterie. Hovedg. Tægt 71 Eder. 4 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods 507 Eder. 1 Skp. 2 Fkr. 9 tiende Deel Alb. Møllest. 4 Eder. 2 Skpr. Tiender 133 Eder.

Brecklum Sogn i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster.

Brecklumfog i Landskabet Bredsted, i Hertugdømmet Slesvig.

Brede Sogn ligger i Nygumflosser Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Bredsted et Landskab i Hertugdømmet Slesvig, 3 Mål lang og 2 Mål bred, grændser mod Osten til Flensborg Amt mod Vesten til Vesterhavet, mod Sønden til Husum, hvorfra det skilles ved Aaen Arle, og mod Norden til Tøndern, hvorfra den skilles ved Scholmaae. Dette Landskab har meget Marskland, følgende 8 Røder 1) Breklumer, hvoraf endel kaldes Walsbüller Røge, 2) Bredsted, 3) Børsum, 4) gamle Sterdebüller, 5) Olsholms, 6) gamle Langhorn, 7) ny Langhorn eller Stor-

teverks, 8) Bargums Røge, 8 Sogner hvortil ere 15 Præster som alle prædike tydsk. Dette Landskab staaer under Amtmanden for Flensborg Amt, men har sin egen Landfoged, Oeconomie-Collegium og Assurance-Casse. Til dette Landskab hører og Stifts-fogderiet Børsum. Sognerne ere: 1) Bredstedt, 2) Brecklum, 3) Børsum, 4) Langhorn, 5) Olsholm, 6) Barzum, 7) Toldelund, 8) Drelsdorf, 9) Viöl. I Brecklum Sogn ligger dette adelige Guds Husebüll.

Bredsted, en Flekke i Bredsted Sogn, i Landskabet Bredsted, i Hertugdømmet Slesvig, er stor og vel bygget, har 300 Ildsteder, 2 Markeder og 2 milde Stiftelser, den eene af Etatsraadinde Grundt 1741. til fire Præster. Enker ber af Byen eller af samme Stand, og har en smuk Bygning, hvor de have fri Varelses og 50 Rdr. til aarlig Underholdning, hvortil er endeel af det adelige Guds Stottelunds Indkomster tillagt. Den anden Stiftelse er ældere af Cancellieraad og Landfoged Anton Clement og er et fattighuus, hvor 8 Fattige have fri Huus og nyde ugentlig 2 Mark til Underholdning. Ved Kirken er 2 Præster.

Bredsted Røge ligger i Landskabet Bredsted, i Hertugdømmet Slesvig.

Bredsten Sogn i Thyrd Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Ried-

Fier

Fier Hovedgaard, Kierbolling Bye, Bredstenlund Bye, Refning Bye, Vasse Bye, Torfkind Bye, Ollerup Bye, Bildfrost Bye, Sisskov Bye. Kirken er sadt i meget godt Stand med et smukt Taarn, ny Altertavle og Prædikestool af Etatsraad de Lichtenberg. Søggaard er af Grev Danneskiold indrettet til et Hollanderie og en Ladegaard paa den Mark anlagt.

Bredstrup Sogn i Eldbo Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Bredstrup Bye, Kongsted Bye, Torp Bye, Stallerup Bye, Ødsted G.

Bregentved, en gammel anseelig og ved ny ordentlige Tilbygninger meget forbedret Hovedgaard i Grevskabet Bregentved. Den ligger i Hasle Sogn i Ringsted Herred og Amt, Sjøllands Stift. Har allerede været til 1338. og tilhørt Grev Gerhard af Holsteen. 1734. skientede Kong Christian VI. den til General Løvenørn, og fikste den igien 1740. siden forærede Kong Friderich V. den til Hans Excellence Grev Moltke, som 1750. den 31 Martii overrettede Grevskabet og meget forbedrede Bygningen, som er overmaade ziirlig med et prægtigt Kapel. Dens Hovedg. Tælt er 144 Fdr. 1 Skp. 1 Fkr. 2½ Alb. Skovff. 12 Fdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Mølleff. 5 Fdr. Hans Excellence lader selv Avlingen bruge efter den Holsteenske Maade. Der holdes et stort Hollæn-

derie. Ved Gaarden er et Teglblanderie og got Fiskerie, samt en prægtig Have.

Bregned Sogn i Østerrisbiørg Herred, Kallø Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Bisstrup Bye, Nønde Bye, Følle Bye, Følle-Mølle, Korup Bye, Kallø Ladegaard, Tor-Mølle et H., Ringelmose Skovhuus. Dette Sogn er et Annex til Torsager. Kirken ligger for sig selv i Hjørnet af et Stykke Skov kaldet Kochaven, er en gammel hvalvet Bygning med et stort Taarn tækket med Blye.

Bregninge Sogn ligger paa Den Erse, i Nordborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Breininggaard eller Breining i Breining Sogn, Vølbling Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift. Laae forud til Bispestolen i Ribe, siden blev den solgt af Kongen til Hans Lange som opbygte Gaarden som bestaaer af 3 grundmuurede Huuse 2 Etager og Ladegaarden ligeledes af Grundmuur med Graver om, og en smuk Have, han døde 1609. Hovedg. Tælt 33 Fdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Mølleff. 6 Fdr. 3 Skpr. Bøndergods 260 Fdr. 1 Fkr. 1 Alb. Tiender 36 Fdr.

Breining Sogn i Vølling Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, dertil høre Tudekier, Kirkebye, Vesterbek, Bedebek, Store Snogdal, Lille Snogdal, og endeel andre enkelte Greder. Breininggaard. Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til

171. Orme i Hind Herred i
Bovling Amt.

Breininge Sogn i Russe
Herred, Nalholm Amt, Laalands
Stift, dertil hører Breininge,
Underup, Laagerup, Torup.

Breininge Sogn i Skip-
pinge Herred, Rallundborg Amt,
Siellands Stift, dertil hører
Breininge By, 6 S. 14 H.
foruden Præstegaarden, Kalved,
11 S. 14 H., Alleshaug, 10
S. 6 H., Gammelrand, 2 H.,
Torpe, 5 S. 4 H., Olstrup, 2 S.,
Eftenberg, 25 S. 17 H., Num-
perup, 11 S. 10 H.

Breininge Sogn paa Den
Taafinge, Sunds Herred, Nye-
borg Amt, Fyens Stift, dertil
hører Valdemars Slot Her-
regaard, Breininge, 4 S. 7 H.,
Nyebye, 12 S. 11 H., Vinde-
bye, 5 S. 5 H., Frøse, 98 H.,
Knudsbølle, 7 S. 6 H., Vier-
nemærk, 8 S. 11 H. 4 Beyer-
og 4 Vandmøller. Nordost for
Landet ligger en Græsholm,
Righolm og Egholm.

Her skabet Breitenburg i
Itzehoe District, i Stormarn,
i Hertugdømmet Holsteen, var
et Arvegodt for den til den Rigs-
grevelige Værdighed først op-
høiede yngre Linie af det gamle
og berømte Ranzovske Huus.
Grev Detlev Ranzau gjorde
1665. den Disposition at naar
han eller hans Efterkommere ved
Døden afgik uden mandlige Ar-
vinger, skulde dette Herkab faa
vel som Grevskabet Ranzau fal-
de til det Kongelige Huus. Da
Grev Christian Detlev Ranzau

jan 1721. efter hans Broders
Wilhelm Adolphs Anstiftelse
morderisk blev skudt ihjel, og
denne blev dømt til evig Fæng-
sel: tog Kongi Friderich IV.
baade Grevskabet Ranzau og
Her skabet Breitenburg i Besid-
delse, men overlod dette til be-
meldte Grevers eeneste Søster
Catharine Hedevig, Grev Jo-
han Friderichs af Castell-Rudens-
hausen hans Gemalinde og deres
Efterkommere, hvorfra det øe
faldet til hendes Datter Frida-
rike Eleonore, Grev Karl Frider-
ich Gottlieb af Castell-Rem-
lingen hans Gemalinde og deres
Barn. Dertil hører

1) Slottet Breitenburg, som
ligger omtrent $\frac{1}{4}$ Mil fra Itze-
hoe ved Stør. Det var tilforn
befæstet og blev med Storm ind-
taget 1627. af de Kejsertlige.
Nu er det gamle Slot ganske
forsølet men en ny Gaard der-
ved opbygget.

2) Münsterdorf, en Kirke-
bye, hvoraf det Münsterdorfske
Consistorium for Amtet Steins-
burg har sit Navn, men holdes
ikke her, men altid der, hvor
Provsten er.

3) Kirkebyerne Breitenberg
og Stellau.

4) Nenendorf, et adeligt
Gods og Sogn i Marßen.

5) Urfrade, et adeligt Gods
i Bornhavet Sogn.

6) Paschburg ved Itzehoe
tilligemed Welling.

Breklummer Rog ligger i
Land skabet Bredsted i Her-
tugdømmet Slesvig, endel af

af samme kaldes Walsbüller Kog.

Bremmersvold, en Herregaard i Windeløv Sogn, Fugelse Herred, Aalholms og Marieboe Klosters Amt paa Den Laaland. Gaarden er af Bindingsværk og ligger under Grevskabet Christiansholm.

Brendegaard, en Herregaard i Vester-Nabye Sogn, Salling Herred, hører til Baroniet Bræhetrolleborg, oprettet af Breide Ranzov 1588. Bygningen er af Bindingsværk, til Gaarden hører god Skov. Hovedg. Tært er 15 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 11 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr.

Brendekilde Sogn i Odense Herred og Amt, Fyens Stift, dertil hører Brendekilde, 19 G. 12 H., Storemossegaard, 1 G. Anneret er Bellinge.

Brenderup Sogn i Bends Herred, Hindsgavls Amt, Fyens Stift, dertil hører Brenderup, Skovshøjrup, Nabsrup, Broe, 6 G. og 4 H. i Holse, 2 Gaarde af Grarup, Fyllested, Riststrup, Fyllested Mølle, Riststrup Mølle. Anneret er Dre i Skovbye Herred.

Bringstrup Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, dertil hører Bringstrup Bye, 1 G. 15 H. foruden Præstegaarden, Drølv Bye, 12 G. 8 H., Eggerup, 6 G. 3 H., Lille Svenstrup, 1 G.

Brocker Sogn ligger i Næbel Herred, i Hertugdømmet Slesvig, deri ligger de 3 Glys-

borgske Godser Krammark, Schelgaard eller Freyleben, og Schottsbülhof eller Nienshof.

Brockdorf, et Sognesogderie i Wilster-Marsch, Steinburg Amt, i Hertugdømmet Holsten, har 6 Byer. Kirken er i Landebyen af samme Navn, som er et Toldsted.

Brodersbye Sogn ligger i Schließ Herred, Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Brodov, et adeligt Gods i Gammel Krempe Sogn, Eismar Amt, i Hertugdømmet Holsten, bestaaer af 30 Plove.

Broebyegaard, en Herregaard i Sønder-Broebye Sogn, Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Gaarden er byggt 1662. meget høy og anseelig af Grundmuur med 2 Side-Bygninger af Bindingsværk. Ved Gaarden er en smuk Have, god Skov og Fiskerie. Lidet fra Gaarden ligger Broebyeverk, hvor Rigens Marsk Hr. Anders Wille lod anlagge en stor Gevær Fabrik, ødelagt 1658. af de Svenske, nu er der en stor fiirantet Plads med maadelige Huuse for andre Haandverksfolk og Arbeidere. Hovedg. Tært 43 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. Skovsk. 9 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr.

Nørre-Broebye Sogn i Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Nørre-Broebye, Præste-Gaarden, Degne-Boeligen, 17 hele, 10 halve G., 33 Haus- og Boelsmænd, Boystrup, 8 hele G., 7 Huus-

og Boelsm., Stobye, 10 hele G.
22 H., Vittinge, 6 hele G. 7
H. Huus: og Boelsm., Tømerholt,
1 G., Lundsgaard en Herre-
gaard, Lunde Mølle, Tre Huuse
i Markerne. I Nørre-Broebye
er et grundmuuret Hospital for
66 Lemmer, en fierding Vee fra
Byen er en Holm kaldet Kan-
nesholm, hvor tilforn har væ-
ret en Fæstning. Paa Stoby
Mark er en Høj kaldet Stak-
Mark Høj.

Sønder-Broebye Sogn i
Calling Herred, Nyeborg Amt,
Hjens Stift, dertil hører Sø-
nder Broebye, Præste-Gaarden,
110 G. 17 H., en Vand-Mølle,
Broebye Herregaard, Allerup,
5 hele, 2 halve G. 3 H., Østved-
by, 10 G. 2 B. 9 H., Tøringe
28 hele og 1 halv G. 3 H., Broe-
byeverk, 14 H.

Broeholm, i Gudme Sogn,
Gudme Herred, Nyborg Amt,
Hjens Stift. En smuk Byg-
ning med et Taarn omgivet
med Graver. I Gudme Søe
haver Ederen got Fiskerie, og
mange Skove. Den ældste Eder
var Peder Gikkelsen 1435. Hø-
vedg. Tætt er 49 Tdr. 1 Skpr.
3 Fkr. Mølleff. 4 Tdr.

Broelykke, en ucomplet
Herregaard i Tryggelev Sogn,
Sønder Herred, Tranekier Amt,
Hjens Stift, paa Den Lange-
søland, tilhører Grev Ahlefeldt.
Bygningen er af Bindings-
værk.

Broelykke, en Herregaard
i Vibye Sogn paa Hindsholm,
Vierge Herred, Nyborg Amt,

Hjens Stift, har en god Byg-
ning men næsten ingen Skov.
Den første Eyere som vides er
Niels Jonsen Wiffert 1325.
blev solgt til Søren Jørgensen
1765. for 40100 Rdr. som
har meget forbedret Bygningen.
Hovedg. Tætt 47 Tdr. 2 Alb.
Skovff. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.
Mølleff. 2 Tdr.

Broemaae Sogn i Alsted
Herred, Sorø Amt, Siellands
Stift, dertil hører Broemaae
Bye, 11 G. 10 H., Krøgerup,
11 G. 4 H., Krøgeruphuus,
1 G. 2 H., Ebbstrup, 3 G. 1 B.
6 H., Odemark en ufri Gaard
af 19 Tdr. Hartkorn. I Sog-
net ere to fiskerige Søer: Lille
Søe og Magle Søe. Ved Broer
løber en stridende Aae hvorfra
Søen har sit Navn.

Brøndbye Øster Sogn i
Smørum Herred, Kiøbenhavns
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Brøndbye Øster, 22 G.
28 H. Af Akerøde Bye som
ligger i Glostrup Sogn, hører
hertil 6 Huuse, som ligge paa
dette Sogns Grund.

Brøndbye Vester Sogn i
Smørum Herred, Kiøbenhavns
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Brøndbye Vester, 29 G.
35 H., Arelsted Kroe, 1 G.

Øster Brøndeslev Sogn i
Jerslev Herred, Veigstrup Amt,
Halsborg Stift, dertil høre Øster
Brøndeslev Bye, Kraghede,
Starvad, Reist, Hvilehøj Bye,
Lunderup Gaarde, Hvilehøj-
gaard, Vester Gierndrup, Øster
Gierndrup, Buurholt Gaard,
E 2

Stubdrup. Kirken er bygget af huggen Steen.

Vester Brøndeslev Sogn i Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Vester Brøndeslev Bye, Vester Hedegaard, Øster Hedegaard, Vester Bangdrup, Øster Bangdrup, Grimsted, Taarsmark, Agedrup, Tindhulen, Øster og Vester Kornumgaard, Nebstrup Hovedgaard. Kirken har et lidet Taarn og er tækket med Bløe.

Brøndum Sogn i Høllum Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Store Brøndum Bye, Eistrup Bye, Mølholm Bye, Brøndum Mølle. Vester for Brøndum i Byens Heder findes nogle Høie kaldte Løfter Høie, hvorfra kan sees over 18 Kirker. Paa Brøndum Mark findes en Brønd kaldet Blot-Rilde, hvis Vand løber tvende Steder igiennem Byen og forsyner hver Mand's Huus med Vand.

Brøndum Sogn i Hindborg Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Brøndum Bye, Netterup Bye, Grove Bye, Groveholm. Kirken med dets Taarn er sat i god Stand 1747. af Christen Linde til Kiergaardsholm.

Brøndum Sogn i Skads Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, dertil høre Brøndum Bye, Brøndumdum Bye, Kierfing Bye, Spangsberg Mølle, Giesing Bye, Forum Bye, Forumlund Bye, Fuglbek Boel,

Astrup Bye. Kirken er bygget af hugne Steen, ligger høit og har et Taarn med Spiit. Paa Kirkegaarden er en stor Høi og uden for en Bavn Høi.

Brønlund, see Apentrade.

Brønshøj Sogn i Søkkelunds Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Brønshøj Bye, 8 G. 12 H., Taarnet paa Kirken er 40 Alen høyt, opbygget 1452. har to Klokker, paa den eene læses Anne Marie, Hans, 1509. Hielp Jesus; paa den anden 1590. Alteret er fra 1597. da Povel Nadsen var Biskop. I Choret er en stor Steentavle med en deel af de Siellandske evangeliske Biskoppers Navne. Vandsløse, 14 G. 5 H., Brønshøjsgaard, er en Kroe og derved en Heste-Mølle. Paa Brønshøj Mark er en Sundheds-Rilde kaldet Torstens Rilde. Til denne Kirke er Byen Rødovre et Annek. Husum, tilforn en Herregaard kaldet Husumgaard, 17 G. 22 H., Utersløv, 16 G. 24 H. her har forud været 2 Nolsgaarde Schelersgaard og Munchensgaard, Emdrup, 5 G. 1 H., Søeborghuus, var tilforn en Kroe men nu en Nolsgaard med en Heste-Mølle.

Brøns Sogn ligger i Hvideving Herred, Haderslev Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Brørup Sogn i Malt Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, dertil høre Brørupgaard, Gierndrup Bye, Eskelund Bye, Tiesbøl Bye, Tislund Bye,

Guur

Suurhave Bye, Graungaard, Hulvad, Præstier.

Brokdorf, et Sogn i Steinburg Amt, i Hertugdømmet Holsten.

Brokdorf, et Sogn i Wilstermarck i Hertugdømmet Holsten, har 2 Præster.

Brokshø, en Herregaard i Herløsmagle Sogn, Tønder Herred, Bordingborg Amt, Sleslands Stift. Er nye opbyggt af Bindingsværk, hører til Holmsgaard. Hovedg. Tønder 31 Eder. 7 Skpr. 3 Kfr. Skovst. 1 Eder. 1 Skp.

Brorstrup Sogn i Nars Herred, Aalborghus Amt, Viborg Stift, dertil høre Brorstrup, Meilbye, Smorup en eenlig Gaard, Værhøj en eneste Gaard, Holm en eneste Gaard.

Brostov, en Herregaard i Brovst Sogn, Øster-Hanherred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift, Borgegaarden bestaaer af fire Fløye, hvoraf den Vestre er af Grundmuur to Etager høi, bygt af Frands Mantszov og Frue Bisbet Rosenkrands, de øvrige tre ere et Loft høie af Muur og Tegestømmer. Til det store Huus er i Gaarden bygt et Taarn, hvor igiennem Gangen falde til Værelserne. Porten er igiennem den Søndre Fløj, hvor lige over for ligger Ladegaarden bestaaende af 3 Fløye Bindingsværk. Norden bag Borgegaarden er et stort Huus til Meieriet og fra den østre Fløj ere udbygte 2 Huuse, i det ene er Stald og det andet har været

brugt til Ridehuus, der imellem er en liden Urtehave. Østen for Gaarden ligger en meget zierlig Frugt- og Lusthave. Østen for Haven er en Levnings af den Skov som Gaarden i gamle Dage har været omgivet med. Marken er stant Jordmon og ligger rundt omkring Gaarden. Foruden de Enge som ligge nær ved Gaarden, har den en Eng, næsten en Miil Østen fra Gaarden, som kaldes Ulffkovs Eng eller Søe Engene, og er en $\frac{1}{2}$ Miil lang og $\frac{1}{4}$ Miil bred, hvor paa i gode Aaringer kan avles 1000 Læs godt Hø. Norden for samme Eng har Gaarden et stort Krat af smaa Birke og Elétræer. En fierding Wei Østen og Norden for Gaarden ligger en stor Sø, kaldet Nørre Sø, Brostov allene tilhørende, hvori findes Aborrer, Giedder og Bræsen. Imellem Gaarden og Søen er en god Torvemose. Under Hovedgaarden en fierding Wei derfra ligger tvende Hølskaarde af god Bønderbygning, kaldet Sønder og Nørre Skovsgaard, som ere Tiende fri. Til hver af disse Gaarde ligger et Stykke Krat, paa Gaarden holdes 100 Stald-Stude, og endel Føde Stude, samt et Hollenderie paa 100 Riser og et Stuterie. Hovedg. Tønder 211 Eder. 4 Skpr. 2 Kfr. Bøndergods 507 Eder. 1 Skp. 2 Kfr. 9 tiende Deel Alb. Møllest. 4 Eder. 2 Skpr. Tiender 133 Eder.

Brovst Sogn i Øster-Hanherred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift,

Stift, dertil høre Drovst Bye, Esbek, Mørøre Bye, Mør Mølle, Sønderøre Bye, Ingerum G., Brotskov Hovedgaard. Til dette Sogn hører og Røgle Bye, som ligger i Hvetboherred. Kirken er sat i meget smuk Stand med nyt Altartavle og Prædikestol af Major Frands Rantzov 1729. en fierding Wei fra Brodskov ligger en Søe, kaldet Mørøre Søe.

Bruager Sogn i Gudme Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Bruager Bye, 23 G. 15 H. 3 Byen er Bruagergaard som 1588. har været beboet af velbyrdige Jørgen Prip, Bygningen er smuk og af Broeholms Eyer Herr Oberstlieutenant Anders Sehested indrettet til en fornemme Familie.

Brügge, et Sogn i Kiels Amt, i Hertugdømmet Holsteen, har en Præst.

Brundbierrgaard, en stor men ufri Nvlsgaard i Stabye Sogn, Alborg Herred, Bøvlings Amt, Riber Stift, som hører under Vallesbierr.

Brunsbüttel, en Klette i Brunsbüttel Sogn, i Landskabet Sønderditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen ved Elvstrømmen. Kirken er opbyggt 1718. har 2 Præster som staaer under Drovsten i Melborf. Sognet har sin egen Sognefoged. Her ved ligger det indigede Land Sophiefog, som blev indiget 1717.

Brunsholm, et adeligt Gods i Esgrus Sogn, Nyherred,

Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Brunsdoddertfog, en Fog i Widing Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Brunswick, see Kiel

Brust Herred i Roldinghus Amt, Riber Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Rolding, 2) Nebel, 3) Wyve, 4) Bramdrup, 5) Starup, 6) Almind, 7) Eltang, 8) Hertslev, 9) Harte, 10) Vilstrup.

Bruusgaard, en Herregaard i Øst Soan, Galten Herred, Dronninghus Amt, Aarhus Stift. Vorgegaarden er grundmuuret 2 Etager høi med Gravem. Paa den søndre Side af det store Huus er 2 Rundsdele een paa hver Ende og paa den nordre Side et Taarn med Spiir; Gaarden er opbyggt 1590. af Niels Jonson Wiffert til Torstedlund, men har 1444. tilhørt Hr. Niels Munk, tilhører nu den Reventlovske Familie. Hoveda. Tare 43 Edr. 5 Skpr. 2½ Alb. Skovsk. 1 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. Bøndergods 217 Edr. 4 Skpr. 3 Fkr. ½ Alb. Skovsk. 2 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Kirketiender 13 Edr. 4 Skpr.

Brülle Sogn i Odense Herred og Amt, Fyens Stift, dertil hører Brülle, 26 G. 11 H., Rønderøbye, 12 G. 5 H., Sundstrup, 4 G. 1 H. Kirken har et Taarn med en Klokke som veyer tyve Skippund, hvorpaa staar: Marie es mine Name min Tiid er gode bequame 1376.

og er uden Tvivl den ældste her i Danmark.

Bryrup Sogn i Thyrsing Herred, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, dertil hører Bryrup Bye, Bryrup Mølle, Velling Bye, Løve Bye, Kolpen en eensted Gaard, Seit en eensted Gaard. Dette Sogn er et Anner til Vinding, der i Sogner er 5 Sæer: Langsøe, Qvindsøe, Kulsøe, Tilsøe, Hundssøe. Ved Bryrup Mølle ligger Møllersdal hvorved er 3 Berker, som drives ved Vand, anlagte af Palle Møller, nemlig en Kobberfabrik, et Høele: Verk og et Nagelsmed: Verk.

Bryksesborg, en Tiendefri og complet Gaard i Daugaard Bye, Hatting Herred, Stiernholms Amt, Aarhuus Stift, opbyggt af nogle øde Bønder: Gaarde, og saa kaldet af Krue Lisbet Bryske, Henrik Villes Enke, som døde 1674. Den har siden stedse hørt til Tirsbek, og skal herefter kaldes Williamsborg efter dens nu værende Eyer Hr. Brigadeer William Halling. Hovedg. Tært 19 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Ed. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Bønder: gods 257 Edr. Tiender 55 Edr. 6 Skpr.

Buchhagen, en Herregaard i Gelting Sogn, i Angeln, i Hertugdømmet Slesvig.

Buderup Sogn i Hornum Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Buderupholm Hovedgaard, Støvring Bye, Støvring Mølle, Mastrup Bye, Sørup Bye,

Søgaard en eenlig Gaard, Julstrup, Prestegaard. Dette Sogn er et Anner til Aarestrup. Kirken er af hugne Steen, tækket med Vlye, har Taarn.

Buderupholm, en Herregaard i Buderup Sogn, Hornum Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift. Gaavel Borgegaarden af 3 Fløye som Lade: gaarden er 1731. af Muur: og Vindingsverk opbyggt af Thøger Benzon, som og har anlagt et Sæbesyderie og Olie: Mølle. Paa Gaarden holdes Stude og Riser. Hovedg. Tært 18 Edr. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 240 Edr. 2 Skpr. 3 Fkr. 1½ Alb. Skovsk. 15 Edr. 1 Skp. 2 Alb. Møllest. 1 Ed. 2 Fkr. Kongetiender 58 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 1 og to tredie Deel Alb. Kirketiender 12 Edr. 3 Skpr. 1 Fkr. 2 og 1 tredie Deel Alb.

St. Budolfs Sogn i Aalborg, Hornum Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre uden for Byen: Hasseriis Bye, Vester Ladegaard, Kloster Mark, Kietternp H., Kiær: Mølle tilforn Riis: Mølle, Kiærslund en Gaard, Hasseriis er en stor og velhavende Bønder: bye, hvorfra Hausmændene daglig gaar til Aalborg og tiene som Arbeidsfolk.

Bülck, en Herregaard i Dänischhagen Sogn, i Hertugdømmet Slesvig, ved Htersøen 2 Meile fra Kiel, dertil hører Kirkebyen Dänischhagen, Lands: E 4 byerne

byerne Scharnhagen og Strands og Meiergaarden Niebüll.

Bünstorf Sogn ligger i Hattens Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Bureau, et adeligt Gods i Oldenborg Distrikt, i Hertugdømmet Holsteen, hører til det Grevelige Kantzauiske Fidecommiss eller Stamgods, oprettet 1755. see Oypendorf.

Büstorf, et adeligt Gods i Riesebye Sogn, i Landet Schwansen, i Hertugdømmet Slesvig.

Bulderup Sogn ligger i Schlus Herred, Lønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Bulsbüll, en Herregaard som ligger i Esk Sogn, Rierherred, Lønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er 1761, skildt fra Høerandre.

Bunderup Herregaard i Tanstrup Sogn, Mærsløse Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, Byaningen er af Vindingsverk. Ved en Aae i Gaardens Mark under Vanken findes Jern-Erz. Gaardens Hovedg. Tætt 22 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. Skovsk. 4 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. den hører til Grevskabet Lethrabort.

Bunderup, en ufri Herregaard i Tornborg Sogn, Slagelse Herred, Corsøer Amt, Siellands Stift, var tilforn en Bøndehøe kaldet Bunderup og bestod af 6 G. Bygningen er af Vindingsverk. Hovedg. Tætt 36 Tdr. 5 Skpr. 3 Alb. og med Bøndergode i alt 207 Tdr.

Burg, en Stad paa Den Femern ved Hertugdømmet Slesvig, er temmelig gammel, og har faaet den Lybske Ret 1490. af Kong Hans. Tilforn havde den en beqvem Havn i Borgsøe, nu maae Skibene ligge for Anker uden for det Sted, hvor far Slotet Glambek har staaet, som var en Fæstning der beskyttede Havnen. Staden har en Kirke med 3 Præster. Den har sit eget Consistorium, hvorunder høre 4 Kirker, hvorved ere 9 Præster.

Burg, et Sognesogderie paa Geestland i Sønder-Ditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, her laae fordm et fast Slot Boellenburg, som 1559. blev sløst.

Burholt, en stor Aalegaard i Brøndeslev Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, tilhørte 1564. Børglum Kloster. Hovedg. Tætt 24 Tdr. 1 Alb. Bøndergode 108 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. Tiender 52 Tdr.

Burkall Sogn ligger i Schlus Herred, Lønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Heri ligger det kongelige Gods Grønshof.

Bursø Sogn i Jørgelse Herred, Aalholm's Amt, Sallands Stift, dertil hører Bursø By. Sognet har 23 G. 18 H. og et Hospital til 12 Lemmer.

Busum, et Sognesogderie i Nørre-Ditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, var fordm

en De men er nu indiget og Landfast og bestaaer af 3 Hoveddeele Nordorf, Teichhausen og Werren. Indbyggerne have for-
dum ført utallige Krige med
Hamburgerne og ofte tilføjet
deres Naboer stor Skade til
Søes.

Bustrup, en Herregaard i
Ramsing Sogn, Rødding Her-
red, Stivchuns Amt, Viborg
Stift. Gaarden ligger nedrig
med Graver omkring og Vefte
ved begge Sider. Vorgegaarden
har 3 grundmurede Fløie og
Ladegaarden er af Muur og
Bindingsværk opbyggt af Kam-
merraad Skov. 1437. eyede
Jens Oluffsen Bustrup. 1763.
fulgte Etatsraad Lichtenberg den
for 20000 Rdr. til Kammer-
raad Peder Skov. Til Gaar-
den er en Kion Frugthave, god
Lagb, Fiskevie og 2 store Vand-
møller. Her kan holdes 106
Straldstude, 76 Stykker Heste,
Køer og Foderstude, og 80
Faar. Hovedg. Lart 40 Tdr.
4 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Mølleff.
5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Bønder-
gods 324 Tdr. 5 Skpr. 43
fire og halvtredsfindstyre Deel
Fkr. Tiender 130 Tdr. 6 Skpr.
3 Fkr. 2 Alb.

Butse, en De i Væggerløse
Sogn, Sønder Herred, Ny-
købingens Amt, Siellands Stift,
er to Meile lang, en fierding Vey
breed, har 8 Gaardmand af
Hollandsk Herkomst som to gan-
ge om Ugen bringer Smør og
Mælk til Nykøbing.

Butterup Sogn i Mærløse
Herred, Holbek Amt, Siellands
Stift, dertil hører Butterup
Bye, 10 G. 9 H., Bøltved
Ladegaard, Birkholm nu Lø-
venborg. I Sognet er et
Hospital til 6 fattige som aar-
lig unde 50 Rdr.

Buur Sogn i Hierm Her-
red, Lundenæs Amt, Niber Stift,
dertil høre Øster Buur Bye,
Burgaard, Buurmølle og nogle
eenlige Steder. Dette Sogn er
et Anner til Giørding.

Butzholm, en Meiergaard
i Schlur Herred, i Slesvig.

Bygholm, en Herregaard i
Hatting Sogn, Hatting Herred,
Stiernholms Amt, Aarhus
Stift. Gaarden bestaaer af vidt-
løstige Bygninger af Muur og
Bindingsværk med Have, er paa
Auling og Græsning med Høe-
biering en af de største og for-
deelagtigste Eiendomme i Jyl-
land. Dens prægtige Enge over-
svømmes ofte om Efteraaret af
Horsens Errand. Den har for-
dum været et kongeligt Slot
uden Tvivl, bygt 1313. af Erik
Menved. 1661. blev Stiern-
holm og Bygholm solgt af Fri-
derich III. til Peder von Wfelen
i Hamborg. Han kom 1670.
til de Bylover. 1765. solgt til
Assessor Thygelsen. Paa Hor-
vedgaards Marken er Byg-
holms Mølle, som er af Ber-
tydenhed, siden Horsens Bye
efter Kongeligt Privilegium der
maa lade mæle deres Korn. Hor-
vedg. Lart 119 Tdr. 6 Skpr.

2 Fkr. 2 Alb. Mølleff. 18 Edr.
3 Fkr. Vøndergaards imod 86
Edr. Hartkorn. Tiender 88 Edr.

Bygumgaard i Bygum
Sogn, Nørre-Lyng Herred, Halds
Amt, Viborg Stift, var forðum
en stor Hovedgaard nu en ufri
Aulsgaard paa 11 Edr. 1 Stp.
2 Fkr. 1 Alb. Hartk. Mølleff.
1 Edr. 2 Fkr.

Bygum Sogn i Nørre-Lyng
Herred, Halds Amt, Viborg
Stift, dertil høre Bygum Bye,
Bygum S., Erikstrup S. Dette
Sogn er et Anner til Vammen.
Byrum Sogn i Nørre-Lyng
Herred, Halds Amt, Viborg
Stift, paa Den Lefføe, dertil
høre Byrum, Klitgaard, Lille-
gaards Hauge ved Stranden.
Kirken er lang og smal, hvælvet,
ligger midt paa Landet.

E.

Eaden, et adeligt Gods i
Istehoe Distrikt, i Stormarn,
i Herrugdommet Holskeen.

Elløe, en liden Græsholm
ved Den Møen, bruges af den
strax derved liggende Møsnede
Des Behøere til Hæbiering.

Elløe, en liden Øe i den
store Søe ved Skanderborg
Kjøbstad, i Skanderborg Amt,
som plies og saaes, og hvorpaa
opholde sig en stor Mængde
Fugle og Vildænder om Som-
meren.

Ellinholmen, en smuk Øst-
gaard ved Furesøen i Søllerød
Sogn med en rar Frugthave,
opbyggt af Auktions-Direktor
Fischer.

Lannikgaard, en Proprietair-
Gaard i Natter Sogn, i
Sønder Herred paa Den Vorn-
holm, har 12 Edr. Land.

Lannikgaard, en Proprietair-
Gaard i Vodelsker Sogn,
i Sønder Herred paa Vorn-
holm, har 12 Edr. Land.

Lappel, see Kappel.

Lappel Sogn i Sønder Her-
red, Halsted Kloster Amt, paa
Den Laaland, i Laalands Stift,
dertil hører Lappel, Bartofte-
gaard, Skoubye, Siunkbye,
Vesternis, Haugegaard, Vagse,
Langsø, Gottesgabøe Herre-
gaard, Fritsholm Herregaard,
Jordbjerg, Rallehauegaard.

Larleberg, see Dørpt.

Larleboe Sogn i Kiunge
Cronborg Herred, Hirtsholms
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Larleboe, 12 S. 6 H.
foruden Præstegaarden, Sun-
derødbye, 6 S. 8 H., Fretøfte
Bye, 3 S., Stadsevang, Høles-
rød Bye, 9 S., Jellersøgaard,
1 S., Audersød Bye, 5 S. 2 H.,
Skjærbekshuus, 1 S., Dam-
holtsuus, 1 S., Haugegaard,
1 S., Ullerød Bye, 5 S., Nive
Mølle, 2 S., Beyerbrød Bye,
15 S., Brønsholm Bye, 9 S.
1 H., Kierkeled Bye, 4 S. 7 H.,
Dunse Krudmølle med to store
Krudmøller, Niverød, 8 H.,
Nivaae Bye, 1 S. 3 H. og den
anlagte Galley-Havn.

Larlebye Sogn i Sønder
Herred, i Nykøbings Amt,
Laalands Stift paa Den Falster,
dertil hører Larlebye, 14 S.,
Lunderup, 8 S. Til dette
Sogn

Sogn høre Hørrebye og Nørre Drølev som Anneret.

Vester: Carlebye Sogn i Nørre Herred, i Halsted Kloster Amt paa Den Laaland, i Laalands Stift, dertil hører Carlebye, Store Løytøfte, Borebye, Ringsbye. Kirken kaldes og Herritz-Kirke. Anneret er Løytøfte.

Carlsfeldt, en Herregaard paa Den Følster, i Laalands Stift, blev 1766. den 9 Sept. solgt af Hans Majestæt Kongen for 41200 Rdr. til Printz Carl af Hessen-Cassel, som har ladet den opbygge. Hovedg. Tært 62 Tdr. 3 Skpr. 3 Rkr. 2 Alb. Bøndergods 443 Tdr. 6 Skpr. 2 Rkr. 1½ Alb. Skovsk. 4 Tdr. 3 Skpr. 3 Rkr. 1½ Alb.

Carlsunde Sogn i Thune Herred, i Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Carlsunde Bye, 21 G. 1 B. 32 H. Af Mosede Bye, 3 G. 3 H. De øvrige hører til Greve Sogn. Anneret er Carlstrup.

Carlstrup Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Carlstrup Bye, 16 G. 14 H., Carlstrup Mølle, Corporals Kroen.

Carstenhagen Sogn i Pretz Provostie i Wagrien, i Hertugdømmet Holsteen, kaldes gemeenlig Probsteier Hagen, har 1 Præst. Deri ligger det adelige Gods Hagen, som har 19 Plove.

Castrup, en i Havet opfyldt Sand-Drift, Øien for Castrup Bye paa Den Amager, under

Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, hvorpaa er af afgangne Hofbygningss-Inspecteur Jacob Forrling opbyggt endeel Huuse, og en Sukker: Korne: samt Steen-Tøys Fabrik og et Kalk-brænderie anlagt. Ved samme Tært er 1768. af en Mand fra Femern anlagt og opbyggt en ny Mølle med 4 Qverne, hvorpaa males Femerke Gryn, Perlesgryn, Bankebyg og Sigtemeel.

Castrup Sogn i Hammer Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Castrup Bye, 10 G. 4 H., Drønebjerg, 9 G. 7 H., Nedervindinge, 9 G. 9 H., Stubbe, 11 G. 7 H., Mosebø, 5 G. 9 H., Steensbjerg, 4 G. 9 H., Drøbye, 5 G. 9 H.

St. Catharine Sogn i Hjørring, Venneberg Herred, Castrup Amt, Halsborg Stift, dertil høre Hjørring Kiøbsted, Vistrup Gaard, see Art. Hjørring.

St. Catharine Sogn i Ribe, dertil høre Lystrup Bye, Lystrup Mølle, Dalshuus, see videre Art. Ribe.

Cathrinebjerg, en Herregaard i Sengsløse Sogn, Samsrum Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, tilforn Raarup, har sit Navn af Frue Cathrine Sehested, som ejede den i Friderich III. Tid, er 1749. af Stadtholder og Seheime Raad Jacob Benzon oprettet til et Stamhuus. Hovedg. Tært er 156 Tdr. 6 Skpr. Paa Gaardens Grund er en ny Veir: og Vandmølle med Jordskild 9 Tdr.

9 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.
Paa Gaardens Mark ved Ud-
fanten ligger en Gaard Tost-
holm kaldet, hvortil er lagt 5
Edr. Hartorn.

Cathrineharde Sogn lig-
ger i Evershop i den Vestre
Deel af Eyderstedt, i Hertug-
dømmet Slesvig.

Causlunde Sogn i Bende
Herred, i Hindsøavls Amt,
Fyens Stift, dertil hører Caus-
lunde, Svendstrup, Valbye,
Skillinge; Sognet har 50 G.

Charlottenlund, saaledes
kaldet efter Hendes Kongelige
Højhed Prinsesse Charlotta
Amalia, tilforn Gyldenlund.
et Lystflot i Kiøbenhavn's Amt,
1 Mil fra Kiøbenhavn, nær ved
Stranden, bygt 1733. med et
smukt Orangerie og en dejlig
Have.

Gammel Christian Al-
brechtskog grændser til Emels-
büll Sogn og Gottes Rog i
Lønder Amt, har tilligemed
Ny Christian Albrechtskog
4000 Demar. Octroyen er fra
1681. og Indtægten blev
fuldført 1684.

Ny Christian Albrechts-
kog hænger sammen med den
Gamle. 1706. blev den fuld-
kommen inddiget, den har nu
Indspecter, og samme Retti-
gheder som den anden.

Christiansdahl i Dalum
Sogn, Odense Herred og Amt,
Fyens Stift. 1764. Kiøbte
Kammerherre Wentzon den af
Kongen, har tilforn været et
Kloster, stiftet i 1183. af Biskop
Simon, kaldet Vor Frue i Da-

lum. Paa Gaarden er et gam-
melt grundmuuret Huus. Her
er et got Hollanderie. Hovedg.
Tart 92 Edr. 4 Skpr. 2 Fkr.
1 Alb. Skovsk. 6 Skpr. 2 Fkr.
2 Alb. Vøndergods 630 Edr.
1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Molleff.
20 Edr. Landgilde 671 Rdr.
40 Sk. Huus og Hovnings-
Penge 25.

Christiansdal, et Baronie
i Branderslev Sogn, Nørre
Herred, Hålbsted Amt, paa Den
Laaland, kaldtes tilforn Lunde-
gaard, blev oprettet til et Ba-
ronie 1743. den 2 Aug. Hø-
vedg. Tart er 46 Edr. 1 Alb.
Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb.
Christiansfelt, see Thy-
strupgaard.

Christianhagen eller Dä-
nischhagen Sogn, i Dänisch
Wald Distrikt, i Hertugdømmet
Slesvig, dertil høre de adelige
Gaarde Seeltamp, Dulle med
21, Knob med 20, Nimhof til-
ligemed Kältenhof med 56 Plove.

Christianshavn har tilforn
været en Stad for sig selv, men
er nu indlemmet med Kiøben-
havn siden 1674. see samme.

Christianshede, see Alheden.

Christianshøi Colonie, see
Alheden.

Christiansholm, en smuk
Lystgaard i Bientofte Sogn,
Søkkelunds Herred, Siellands
Stift, ved Landsbyen Ordrup,
opbyggt af Kong Christian VI.
med en Have, endeel Marker og
Fiskedamme, der er nu et Hol-
lenderie. Gaarden lejes til
Hærskaber.

Chri

Christiansholm, en Herregaard og Grevskab i Næstved Sogn, Musse Herred, Aalholms og Mariehoe Klosters Amt paa Den Volland. den ligger midt i en Sø; rundt om Søen er Skove, Enge, Agerland og midt for ligger Kibstaden Næstved. Bygningen er meget gammel med 4 til 5 Alen tykke Muure og 3 Taarne, blev 1734. den 16 April tillige med Bramshkke, Brennerøvd og Kierstrup oprettet til et Grevskab. Hovedg. Taar er 87 Fdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovst. 2 Fdr. 4 Skpr. 3 Fkr.

Christiansfog, et oetropet indiget Stykke Land paa Den Norstrand, i Husum Amt, er inddiget 1738. og udgjør 915 Demar 206 Roder.

Christiansøe, en uovervindelig Søefestning to Miile fra Bornholm, med en fortreffelig Havn, kaldtes tilforn Ertholm og bestaaer af 3 Øer: Christiansøe, Friderichsøe og Græsholmen, som ere haarde Steenklipper. Fæstningen er anlagt af Christian V. 1684. Taarnet hvori er Garnisonens Kirke, er udhugget i Klippen. Mandskabet forsynes fra Kjøbenhavn med Proviant. Af Jord er her kun lidet til Græsning og en liden Have ved Commendantens Huus. Nogle Trin fra Havet udspringer en Kilde af den haarde Klippe. Indbyggerne ere 1 Commendant og nogle andre Officerer, 1 Proviant-Forvalter, en Præst, en Degen, 70 Soldater, og 18 Arresterister med

deres Lieutenant. I Søen fanges af Soldaterne endel Torske og Lax, samt ved et Sted kaldet Graver Hullet Rabliau. Her opholde sig og en stor Deel Ederfugle, hvis bløde Duun tilhører Commendanten. Fæstningen staaer under Admiralitetet i Kjøbenhavn.

Christiansfæde, en Herregaard og Hovedgaarden paa Grevskabet Christiansfæde i Skjorthage Sogn, Fugls Herred, Aalholms og Mariboe Klosters Amt paa Den Laaland, blev tilforn kaldet Taastrup. Bygningen er af Grundmuur 3 Etager med en Alleran opført 1690. af Geheime-Raad Jens Juul, Friherre til Juellinge, med Graver omkring hvorover er Broer til Haven og Ladegaarden, blev 1729. den 25 Julii oprettet til et Grevskab tilligemed Aalstrup, Pedersstrup, Skjelstrøfte og Lungsholm med Navn af Christiansborg, som 1741. blev forandret til Christiansfæde. Paa Gaarden holdes Virketting om Torsdagen. Hovedg. Taar 71 Fdr. 7 Skpr. 3 Fkr.

Christrup Sogn i Sønder Hald Herred, Kalløe Amt, Aarhus Stift, dertil høre Christrup By, Romholt By, Paderup By, Stanum By, Munkstrup, Vilstrup &c. Kirken er af hugne Steen, har et lidet Spiit paa Taarnet. Kirken er indviet for St. Anna. I Sognet findes Rudera af 3 Herregaarde: Krærlund, Stenumgaard og Cenhøi.

Cum:

Timmersbølle Sogn i Nørre Herred, Tranekier Amt, Fyns Stift, paa Den Vangeland, der til hører Timmersbølle, Kullepille, Kollesgaard, Rivbjerg, Rassebølle, Bispestorp, som er en liden ufri Sødegård.

Cismar, en Herregaard i Grube Sogn, i Cismar Amt, i Hertugdømmet Holsteen.

Cismar Amt i Hertugdømmet Holsteen, har 69½ Plov, var fordum et Kloster stifter 1237. af Grev Adolph IV. I dette Amt er 4 Sogner: Grube, Lensaen, Grømbø, og gammel Kræmpe Sogn, der har tillige med det Oldenborgske Distrikt en Amtmand.

Clausdorf, et adeligt Gods af 2 Plove i Grotendroß Sogn, Oldenborg Amt i Bagrien, i Hertugdømmet Holsteen.

Clausholm, en Herregaard i Voldum Sogn, Salten Herred, Dronninghuus Amt, Aarhus Stift. Dens første Anlægning tilskrives Biskop Illug i Aarhus som omkom i det bekjendte Slag ved Fodevig 1134. Borge-Gaarden bestaaer af et stort grundmuret Huus med to lange Fløie af 2 Etager, i Enden af det er et anseeligt Capel med smukke Ornamentter, Orgelværk, Prædikestol, Altertavle, paa Alteret 2 store Sølv Infestager givne af Anna Sophia, under Gaarden er høie hvalvede Kieldere med Springvand i, saa og i den inderste Gaard og i Haven, som ledes igjennem Mønder fra Søder-

Bøgs Kilde i den øverste Have, hvis Vand er ligesaa godt som det Roeskildske og frøjer aldrig, ved denne Kilde drives og en Korn-Mølle strax ved Haven. Bærelserne ere alle gipsede og prægtig betrukne. Gaarden tilige med 2 Lysthaver er omgivet af dybe, brede og fiskerige Graver med Vindebroer over. Saaledes, som den nu er, blev den næsten af ny opbyggt 1699. af Storkantzler Grev Conrad Reventlov, uden om Lysthaverne og Graverne er 2 store Frugthaver med Fiske damme udi. Dag Dyrehaven ligger en hellig Kilde som besøges om St. Hans Dag. Foruden en stor Lædegård er her en anseelig Staldgaard og et fordeelagtigt Kalkbrænderie anlagt 1740. af Justitsraad von der Maaße. Gaarden har stor og ypperlig Skov af Eg og Bøg, godt Fiskerie af alle Slags, vidtloftig Jagt og store Eenemerker, i sær er Mysgind Skov som ligger tæt ved Gaarden deilig og anseelig af skønne ranke Træer. Under Clausholm ligger Sophie Amalie Gaard, 1386. tilhørte den Hr. Ove Lunge, fra 1731 til 1743. beboede Dronning Anna Sophia den, efter hendes Død kjøbte Justitsraad Christian von der Maaße den 1744. af Kong Christian VI. Fri Hovedg. Tact 133 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 13 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. Møllest. 3 Edr. 5 Skpr. 3 Fkr. Tiender 43 Edr. 6 Skpr. Vøndergods 941 Edr. 2 Skpr.

2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk.
3 Fdr. 3 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb.
Møllest. 3 Fdr. 5 Skpr. 3 Fkr.
Tiender 87 Fdr. 7 Skpr. 2 Fkr.

Clausholm, en stor og smuk
men uprivilegeret Avlsgaard i
Hellevad Sogn, Terslev Herred,
Seigstrup Amt, Aalborg Stift.
Hovedg. Tært 15 Fdr. 2 Fkr.
1 Alb. Hartkorn. Bøndergods
135 Fdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.
Skovsk. 4 Skpr. Tiender 7 Fdr.

Clauslundbeck, en Aae imel-
lem Flodstrup og Refninge som
skiller Bierge og Binding Her-
reder, samt Odense og Nyborg
Amtet fra hverandre.

St. Clemens eller Dom-
Kirkens Sogn i Aarhus, see
Aarhus.

St. Clemens Sogn paa Den
Amrum, dertil høre Nebel, Sy-
derdorp, Nørdorp, see Art.
Amrum.

St. Clemens Kirke og Sogn
paa Den Romse, see Art.
Romse.

Clemensker Sogn i Nørre
Herred, Vornholms Amt, Siel-
lands Stift, dertil høre Selv-
søerene 69 G., ny 15 G. Dette
Sogn er det største paa Landet.
Kirken er 1746. sat i meget
smuk Stand.

Coldenbittel, et Sogn i
den østre Deel af Landskabet Si-
dersted i Hertugdømmet Sles-
vig, nær ved Friderichsstad.

Colmar, et adeligt Gods og
et Sogn i Grevskabet Pinne-
berg i Hertugdømmet Holsteen,
har 45 Plove. Colmar Kirke
har 2 Præster som staae un-

der det Münsterdorfske Consi-
storio.

Conradsborg, en stor Her-
regaard i Vettersløv Sogn i
Ringsted Herred og Amt, Siel-
lands Stift, tilhørn kaldet Sø-
rup, 1742. oprettet til et Ba-
ronie. Gaarden er to Etager
høi med 3 Fløie af Grundmuur
og to Ladegaarde, samt et stort
Huus til Bryggers, Kornlofter
o. s. v. uden for Gaarden er et
Huus til Forpagteren. Gaar-
den har Graver rundt omkring
og en vel anlagt Hauge og Dy-
rehave. 3 Gravene og Parker-
ne got Fiskerie. Hovedg. Tært
er 50 Fdr. 3 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb.
Skovsk. 4 Fdr. 2 Skpr. 1 Fkr.
1 Alb.

Constantinsborg, en Her-
regaard i Ormslev Sogn, Ring-
Herred, Havreballegaards Amt,
Aarhus Stift, strax ved den
søfærdige Braband Søe. Den
hedte tilforn Stadsgaard.
1581. mageskiftede Bøldemar
Vassbiørg den til Friderich II.
1709. blev den af Baron Con-
stantin Marseliusse Enkesøe
oprettet til et Stamhuus. Byg-
ningen er af Bindingsværk. Hæ-
ven er meget pragtig med et
grundmuuret Lysthuus. Constans-
tinsborgs Eger har sit prægtige
Begravelse i Aarhus Domkir-
ke. Hovedg. Tært er 27 Fdr.
3 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 1 Fdr.
2 Skpr. 2 Fkr. 1½ Alb. Bøn-
dergods 660 Fdr. Hartk. Tiender
177 Fdr.

Corsefritzgaard, en Herre-
gaard i Sønder Alslev Sogn,
Ny-

Nykøbings Amt, Laalands
Stift, paa Den Halsker, tilforn
kaldet Kaaselsø, opbyggt 1605.
kjøbt den 9 Sept. 1760. for
61000 Rdr. af Prinds Carl
af Hessen-Kassel, som har opbyggt
Ladegaarden. Dens Hovedg.
Tart er 89 Tdr. 1 Skp. 3 Kfr.
1 Alb. Hartk. Skovsk. 2 Tdr.
1 Skpr. 2 Tdr. Vndergods
618 Tdr. 5 Skpr. 2 Kfr. 1 Alb.
Skovsk. 1 Td.

Corsøer Kiøbsted i Slagelse
Herred, Corsøer Amt, Siellands
Stift, ligger under 55 Grad
20 Min. Poli Højde paa Siel-
lands Vestre Side, 4 Mille fra
Nyborg, 14 fra Kiøbenhavn,
2 fra Slagelse, 6 fra Ringsted,
10 fra Roeskilde, 5 fra Kal-
lundborg, 5 fra Næstved, 2 fra
Skjelskior, 4 fra Sorø, 7 fra
Holbæk, 9 fra Nykøbing, 7 fra
Præstø og 9 fra Vordingborg.
Byens Vaaben er et Kors med
en Krone over. Dens første
Privilegier ere fra Kong. Eric
1425. Kirken er fra 1666.
til 1670. udvidet og forbedret,
og er indvendig smuk, Altertav-
len er af meget skønlig Billed-
hugger Arbeide, paa Kirkens
nordre Side er et stort meget
velmalet Skilderie forestillende
Christus som lader smaae Børn
komme til sig. Den latinske
Skole blev affkøbt 1740, i
dens Sted er en dansk Skole.
I Byen er 2 fattighuse et til
8, og et til 2 Lemmer. Naad-
stuen er formodentlig byggt i 575.
deri er Naadstueretten, Byetin-
get og Beyerboeden. Byen har

en Borgemeester og 2 Naads-
mand, en Bysfoged, Byeskriver,
en Overret som holdes om Onsd-
dagen paa Naadstuen; Naads-
stueretten holdes hver Onsdag
og Fredag; og Byetinget hver
Mandag. I Byen er 5 Ga-
der, 6 Stræder, en Sognes-
præst og en Kapellan, 14 Kiøbs-
mænd, i alt 140 Borgere og
1100 Indvaanere. Byens Havn
del aftager meget, Byen har als-
lene 16 Fartøyer i alt 227 Pæ-
ster drægtige, her er oprettet
1768. et Grønlands Kom-
pagnie som har en Huggert paa
67 Pæster. Byens Jorder ere
138 Tdr. Hartkorn, samt en
liden Skov, kaldet Klarstov med
Torvemose. I Consumption
svares 2647 Rdr. Marked hol-
des i October Maaned. Havnen
har tilforn været en af de beste,
men er nu meget tilstoppet. Fæst-
ningen er solgt til private Per-
soner. Til Oversfarten over det
store Belt imellem Corsøer og
Nyborg holdes fra Corsøer en
Post: og 3 Færge-Jagter, Vær-
Dagene ere Søndag og Onsdag,
den ridende Post ankommer,
Mandag og Fredag. Kl. 8. om
Sommeren og Kl. 9. om Vin-
teren. De agende Poster an-
komme fra Kiøbenhavn om Søn-
dagen, fra Hamborg om Tors-
dagen og gaar strax bort igien.
De ridende danske og svenske
Poster ankomme fra Kiøbenhavn
og Helsingør Søndag og Onsd-
dag, fra Hamborg Søndag og
Torsdag og gaar strax bort igien.
Her i Byen har fordiin været

et Slot som maae have været meget gammelt, siden Kong Eriks, Christian I., Kong Hanses og Friderich I. Privilegier til Byen ere daterede paa dette Slot. Tre fierding Vey fra Byen paa en Bakke har ligget Taarnborg Slot.

Corføer Amt, Siellands Stift, grændser mod Norden til Søbyegaards Amt, mod Østen til Sørge Amt, mod Sønden til Antvorskov Amt og mod Westen til det store Belt, er 9 Miile i Omkreds og bestaaer kun af et Herred, nemlig Slagelse Herred, hvori ligger Rigsstæderne Corføer og Slagelse, og Slotter Antvorskov, samt 18 Kirke-Sogner. Proprietair og Strøe-Godset beløber sig til 5281 Tdr. Jorden er frugtbar saa at herfra udfikses mange Tønder Kornvahre. Her avles noget Hø og Hamp og endeel Humle. Her er og endeel Skov i sær ved Antvorskov og endeel Fiskerie.

Corføer-Øer, saaledes kaldes en liden Fiord som gaar ind til Corføer, deri ligge fire Græsholme Engøe, Gostalk, Mangeløe og Lilløe.

Cosel Fogderie i Hüttens Amt hører til Domkapitulets andet Distrikt i Hertugdømmet Slesvig, dertil hører Cosel Sogn.

Corbüll Fogderie i Domkapitulets Amt i Hertugdømmet Slesvig, dertil hører de Sogner: 1) Viöl i Landskabet Dredsted, 2) Schwesing i Hu-

sum og Schwabsted Amt, 3) Mülsted sammesteds, 4) Østenfeldt sammesteds, 5) Jörrel eller Jordel i Uggel Herred, Flensborg Amt, 6) Eggebeß sammesteds, 7) Dredsdoorf i Landskabet Dredsted, 8) Drek-lau sammesteds.

Cregome Sogn i Strøe Herred, Friderichsborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Cregome Øe, 14 G. 20 H., Bedersø, 8 G. 9 H., Sannesrup, 4 G. 1 H., Audersø, 12 G. 12 H. I Audersø Øe findes Rudera af Dronningholms Slot, som har været til Dronning Margretes Tid.

Crempe, see Krempe.

Criesebye, et adeligt Gods i Siesbye Sogn i Lander Schwanzgen, i Hertugdømmet Slesvig.

Cronborg, et Slot og Fæstning i Cronborg Amt, Siellands Stift, ligger paa en Odde ved Indløbet af Bressund, er begyndt at bygges 1577. fuldført 1585. af Kong Friderich II. af hugne Kvaderstene i en Kvadrat, ziiret i hver af Hjørnerne med et Taarn. Det har og en Kirke. 1629. leed det stor Skade ved Ildbrand, men blev af Kong Christian IV. sat i Stand igien, Slottet behøves nu af Commendanten ved Fæstningen. Ved dette Slot er en stærk og fortreffelig anlagt Fæstning, den inderste Deel af samme bestaaer af 4 Bastioner, som ere indvendig hvalvede, saa at der 1000 Mand kan have Værelser, uden omkring er tvende andre

Fæstninger med Grave og Revalirer mod Landsiden. Mod Søen ere Bastionerne forsynede med endeel grov Skyt, hvoraf tvende dobbelte Cartauer Skiagge og Bisn siges at kunde naae til Skaane. Paa den een af Bastionerne vayer det Kongelige Sæflag, for hvilke alle de forbi Dresund passerende Skibe stryge deres Flag og hilse med Kanon-Skud.

Cronborg Amt er 5 Miile i Længden fra Tiisvelde til Helsingør og 3 Miile i Bredden fra Gilleleje til Livaae, er mod Norden omgivet med Kattegat, mod Østen med Dresund, mod Vesten af Hælfjorden, og mod Sønden af Friderichsborg og Hirschholms Amt. Det indeholder 5026 Tønder Hartkorn. Grunden er paa mange Steder skarp, begroet med Lyng og Fene-Ris, andre Steder er den frugtbar, men for den største Deel Skov og Løv-Moser. Ved Strandkanten fanges en Deel Fisk. Amtet har og en Deel ferffe Søer, saasom Are-Sø, Gure Sø, Søeborg Sø og Esserums Sø. I dette Amt er en Ridsstad Helsingør, og to Herreder Liunge-Cronborg og Holboe Herred, hvori er 22 Kirker.

Liunge-Cronborg Herred, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner under Hirschholms Amt, 1) Bloustrup, 2) Birkerød, 3) Carleboe. Under Cronborg Amt, 4) Tikøb,

5) Hornbæk, 6) Asminderød, 7) Grønholt.

D.

Daastrup Sogn i Ramsøe Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Daastrup Bye, 5 G. 6 H., Assensløse, 12 G. 16 H., Søster Svenstrup, 5 G. 7 H., Birkerød, 5 G. 5 H., Trulstrup, 3 G. 4 H.

Dagberg Sogn i Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Dagberg Bye, Engedal Bye, Seibel Gaard, Søgaard, Knudsgaard, Søvsø Gaard, Vedhoved Gaard, Klem, Harrestrup et Boel. Kirken er stikkelig stor af hugne Steen, tækket med Blye, har et middelmaadigt Taarn og ligger høit paa en Bakke. Paa Byens Mark ligger et høit og stort Bierg kaldet Dagberg-Daas, som kan sees over 4 Miile bort og fiendes af en blaa Taage, som fast altid staaer om den, og er ventelig Damp af hosliggende Moser. Norden for Byen ligger en langagtig Dal kaldet Dybdal, med Bierge paa begge Sider, hvoraf den Steen brydes som Bønderne brænde til Kalk. Gruberne ere over 70 Alen dybe. Norden for Byens Mark ligger en liden Lund kaldet Kielderis. Ved Harrestrup ligger et cirkelrunt høit Bierg i en dyb Dal, oven paa sladt med Muursteen i Grunden af 12 Favne

Favne brede tvertover, kaldet Harrestrup Borg, hvorpaa skal have staaet et lidet Slot eller Taarn beboet af Drossen Hr. Peder Hofest, som levede 1287.

Dagebüll Sogn ligger i Bøding Herred, Lønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn fik 1760. en fordeelagtig Octrot. Herfra gaaer en Færge til Fohr.

Dagebülls Røg i Lønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, Octroyeret 1700. Dog har den nu sin egen Ret for 300 Demat som siden er inddiget.

Dal Sogn i Fleskum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil hører Dal Bye, Povelsstrup Bye, Fintstrup en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Anner til Ferslev.

Dalbye Sogn i Farsø Herred, Tryggevelde Amt, Sielands Stift, dertil hører Dalbye, 6 G. 1 B. 2 H., Vabberup, 8 G. 3 H., Noede, 10 G. 4 H., Borup, 7 G. 1 H., Jensestrup, 4 G. 4 H., Høysten, 13 G. 4 H., Frenderup, 7 G. 1 B. 3 H., Aas, 3 G. 1 H., Bitterup, 4 G. 7 H., Druestrup, 6 G. 1 H., Laagerup, 5 G. 2 H., Kielsstrupgaard, 1 G.

Dalby Sogn i Hatting Herred, Stiernholms Amt, Nørhuus Stift; dertil hører Store Dalbye, Stovenbjerg en eeneste Gaard. Kirken er liden, uden Taarn, men hvælvet og istandsat 1754. af Etatsraad Hans de Hofman.

Dalbye Sogn paa Halv Den Hindsholm, i Bierge Herred, Nyeberg Amt, Svends Stift, dertil hører Dalbye, Præstegaarden, Mosegaard, 18 G. 16 H., Hersnappe Bye, 15 G. 6 H., Bircheberg, 2 G. 1 H. Ved Hersnappe Bye er en Veyrmølle. Anneret til dette Sogn er Stubberup.

Dalbye Sogn i Ramsø Herred, Koeftilde Amt, Sielands Stift, dertil hører Dalbye Bye, 13 G. 21 H., Kløvested, 13 G. 7 H. Af Meinesmark Bye, 5 G. 3 H. Er et Anner til Eibye.

Dalby Sogn ligger i Trystrup Herred, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Dalbye-ovre Sogn i Gerlev Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Dalbye-ovre Bye, Vinsstrup Bye, Stangerum Bye. Dette Sogn er et Anner til Øster-Tørslev. Kirken er sadt i meget smuk Stand saavel af Etatsraad Marsvin, som der ligger i et smukt Begravelse, og af Erik Rosenkrands, Baron af Holk.

Dalbye-nedre Sogn i Gerlev Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Dalbye-nedre Bye, Binderup Bye.

Daler, et Sogn i Møgeltønder Birk og Herred, Nørhuus Amt, Nibe Stift, dertil hører Daler Bye, Østerbye, Halvdelen af Gierup Bye.

Dallerup Sogn i Giern Herred, Standerborg Amt, Nørhuus

Narhuus Stift, dertil høre Dallerup Bye, Toustруп Bye, Gaaring Bye.

Dallundgaard i Søndersee Sogn, Skonbye Herred, Fyens Stift, Borgegaarden bestaaer af 2 grundmurede Huse med Taarn. 1340. eyede Marcus Bryske den. Ved Gaarden er Dallunds Søe, 1240 Alen lang og 558 Alen bred, hvori findes endeel ferske Vands Fisk. Hovedg. Tært 53 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 2 Edr. 2 Fkr. 1 Alb. Møllest. 1 Ed. 2 Skpr.

Dallunds Søe i Søndersee Sogn, Skonbye Herred, Ruggaards Amt, Fyens Stift, hører til Dallundgaard, er 1240 Alen lang og 558 Alen bred, hvori findes endeel Fisk.

Dalsgaard, en meget gammel Herregaard i Bive Sogn, Hindsted Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, tilhørte 1353. Laurentius Niclessen de Dalsgartl. Borgegaarden bestaaer af 4 Huse en Etage høi af Muur: og Bindingsværk. Ladeegaarden bestaaer af 3 Huse, opbyggt 1691. af Friderich Eiler Gedde. Gaarden ligger nær ved Liimfjorden, har smuk Skov, godt Fiskerie og fri Udfisknings Rettighed i Mariager Fjord ved Ladepladsen. Hovedg. Tært er 33 Edr. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 11 Edr. 1 Skp. 3 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 211 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk. 6 Edr. 2 Fkr. 2 Alb. Møllest. 22 Edr. 1 Skp. 3 Fkr. Konge

Tiende 6 Edr. 5 Skpr. 3 Fkr. 3 hvende Deel Alb.

Dalum Sogn i Odense Herred og Amt, Fyens Stift, dertil hører Christiansdahl Herregaard, Hiallesøe Bye, 22 G. 12 H. Kirken har været en Klosterkirke og Tilbygning ved det adelige Jomfrue Kloster kaldet Dalum. Ved Præstegaarden løber en Aae som gaar fra Flekking-Søe ved Faaborg forbi Odense og løber ned i Stege Strand.

Damkø, en Gaard en Mil fra Husum i Hertugdømmet Slesvig.

Damhusen, et Sted i Biding Herred, Lønder Amt i Slesvig.

Dampe, en Herregaard i Schwanz Sogn og Land, i Hertugdømmet Slesvig.

Damsboe i Jordløse Sogn, Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, opbyggt paa ny 1654. af Rigets Marsk Anders Ville, dertil er god Bøgeskov og en stor Frugthave, den ligger under Stamhuset Hvedholm. Hovedg. Tært 33 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 11 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr.

Damsgaard i Ferring Sogn, Vandfuld Herred, Bøvling Amt, Ribe Stift, har tilforn været en liden Herregaard paa nogle og tyve Edr. Hartkorn og tilhørt de Krabber, af hvilke man finder nævnet Oluf Krabbe til Damsgaard 1559. Siden 1714. har den været to Bøndergaarde, som høre under Nyssen:

Dyssensteen, og kaldes Sønder-Damsgaard og Nørre-Damsgaard.

Damsgaard, en Herregaard i Odstrup Sogn, Sønder Herred, Dueholms Amt, Halsborg Stift. Vorgegaarden er med brede Grave og dybt Vand omkring, hvorover er en Vindebroe. Waade Vorge- og Ladegaarden er af Muur- og Ege-Bindingsverk. 1363. eiede Mogens Pedersen Bæbner Gaarden. Hovedg. Lart 26 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. Møllest. 2 Tdr. 1 Fkr. Vøndergods 323 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. Møllest. 2 Tdr. 1 Skp. Tiender 97 Tdr.

Damsholt Sogn i Møns Herred og Amt, Siellands Stift, dertil hører Bassenæs, Sprove, Rødinge, Hielm, Frenderup, Nydsbeek, Damsholts Gaarde, Upegaard, en Herregaard. Dette Sogn og Kirke er oprettet 1743. 1748. den 4 Nov. gav Friderich V. 600 Rdr. til 2 Skoleholderes Løn.

Danmare Sogn i Sønder Herred, Halsted Kloster Amt, paa Den Laaland, i Laalands Stift, dertil hører Danmare, Eggebolle. I Sognet er 2 Veyrmøller. Anneret er Tilige.

Kongeriget Dannemark grændser mod Norden til Kattegat, som ved Skagen skiller det fra Norge, mod Osten til Østersøen, som skiller det fra Tydskland, Preussen, Curland og Liefland, Øresund som skiller det fra Skaaene, og Kattegat

imellem de jydskke og svenske Ryster, mod Vesten til Nord-øen og mod Sønden er det for-medelt Sønder-Jylland landfast med Hertugdømmet Holsteen i Nedersachsen, hvorfra det skilles mod Osten ved Levensaae og mod Vesten ved Eyderfloden, som deeler Rendsborgs gamle og ny Stad, saavel som Dannemark og Tydskland fra hverandre. Efter Jordflodens Længde ligger Dannemark imellem den 23 Grad 55 Min. 2 Sec. at regne fra Torfkminde paa Jyllands Vestre Kant og den 28 Gr. 43 Min. paa Salt-holmens Østre Kant, og efter Jordflodens Brede fra den 54 Gr. 15 Min. til den 57 Gr. 42 Min. at regne fra Hombrop paa Eyderens yderste Bugt mod Holsteen til Skagen i Jylland.

Det egentlige Dannemark bestaaer af 2 store Der Sielland og Fyen, 10 mindre Der: Errøse, Als, Amager, Bornholm, Falster, Femern, Laaland, Langeland, Møen og Samøe, foruden endel smaae Der, samt Halvøen Jylland; dertil hører og nu Hertugdømmet Holsteen som ligger i den nedersachsiske Kreds i Tydskland. Sielland, Fyhn med smaae Derne og Jylland indeholder 944 danske Quadrat-Miile, hvoraf hver bestaaer af 12000 Siellandske Alne. Kongen af Dannemark regierer ogsaa over Kongeriget Norge, Derne Færøe og Island, samt over Grønland; i Asien eyer han paa

Kysten Coromandel Staden Tranquebar med dets Distrikt; i Afrika Kastellet Christiansborg og Frideriksborg i Guinea, og i America Perne St. Thomas, St. Jean og Ste Croix.

Lufsten i Nørre-Jylland er temmelig skarp og kold, men paa den Østre Kant i Sønder-Jylland, i Sielland og Fyn er den mildere og bedre. I Marsskandene og Laaland er den ryk og usund. De mange Vinde gjøre vel Veirsliget noget foranderligt, men rense Lufsten, iblandt dem er Vesten-Vinden den sædvanligste og stærkeste. Landet er meest lige og jævnt, og meget frugtbart, naar man undtager den midderste Deel af Nørre- og Sønder-Jylland, det frembringer Sæd og Frugter i Overflodighed, saa at det ikke alle ne kan ernære dets egne Indbyggere men at og endeel af alle slags Korn og i sær meget Qvæg og Heste udføres til Norge og fremmede Steder. Det frembringer ypperlig Rug i sær paa den Østre Kant af Nørre-Jylland, i Sielland og Holsteen, Byg, Havre og Hvede i sær i Laaland, Doghvede, Erter, Bisker, Jordbæller og alle slags Hare-Frugter i sær Ebler, Pærer og Kirsebær. Af Hornqvæg høves overalt en stor Mængde i sær i Jylland, Slesvig og Holsteen, hvorfra udføres mange Stude, mangfoldigt Smør og Ost. I Jylland gives ypperlige Heste. Jorden bestaaer

i en Blanding af sort og graaet Muld, Leer, Kalk, Kride, Mergel, Sand, Løv eller andre Mudder og Mosejord, saa og af adskillige løse Steene men ingen faste eller sammenhængende Klipper og Steenbierge, undtagen paa nogle saa Steder, saasom Saltholmen, Stevns og Nødens Klint og Hornholm, samt i Jylland paa Fuur, Dagbierg og ved Mariagers Fjord. Søefanterne, de ferske Søer, Damme, Floder og Aarer ere meget Fiskerier. Landet har Mangel paa Viin, Metaller og Salt, det lidet Salt som Indbyggerne frembringe paa visse Steder i Jylland er meget slet. Landet har endeel Skove og Løvemoaser, som endeel Steder, dog ikke overalt ere tilstrækkelige til at forsyne Indbyggerne med Brænde.

Indbyggernes Antal er omtrent 2 Millioner. De ere Adelige, Borgere og Bønder. Adelen ere Grever, Baroner, Nobiliterede og Naturaliserede. Greve- og Friherrestanden blev af Christian V. oprettet den 25 Mai 1671. De, som af Kongen ophæves til Grever nyde fri Hovedgaards Tægt for deres Gaard og 300 Tdr. Hartkorn Bøndergods, ligeledes fri for Skatter og Tiender, deres Gods skal bestaae af 2500 Tdr. Hartkorn. Deres ældste Sønner arve Grevskabet. De yngre Sønner og Døttre kaldes Friherrer og Friherrinder og nyde Friherrlige Privilegier. De

De have Kald: Rættighed til Kirkerne paa deres Grevskaber og Ret til at bestikke Birkedommere, hvorfra ikke kan appelleres uden til højeste Ret, foruden andre Herligheder. Friherreerne, hvis Baronier skal bestaae af 1000 Edr. Hartkorn, nyde 100 Edr. fri for Skat og Tien-der og have ellers næsten samme Herligheder og Rættigheder som Greverne. Ingen bliver op-
høiet til virkelige eller Lehnsgrever og Lehnsgreverne uden de som eye forommeldte Lønder Hartkorn eller besidde Formue til strax at kjøbe sig samme. De Herregaarde, som foruden deres Hovedgaards Tært have 200 Edr. Hartkorn, ere fri for Con-tribution. Naar nogen har en Herregaard, hvis tilhørende Hartkorn beløber sig til 400 Edr. kan han oprette det til et Stamhuus. Borgerne i Kjøbenhavn have 1658. den 10 Aug. erholder adelige Friheder, som ere bekræftede og udvidede 1661. og 1760. Bønderne ere enten Selveier Bønder, som eye selv deres Gaarde og ikke gjøre Hoverie til Herregaardene, eller Fæste Bønder, som maae gjøre Hoverie og svare Skatter til den Herregaard de ligge under og kan af deres Her-
skab sættes fra Gaarden. Man-ge af dem ere i Fællesskab med deres Naboer om deres Jorder, men nogle ere paa nogle Aar blevne udfriede detsfra, og have faaet deres Jorder opmaalte og afskildte fra hverandre. Bøn-

derhyerne bestaae af Gaarde, hvortil er Aving, Huse, hvori boe Haandverkerne eller andre Huusmand, som have liden eller ingen Aving, og Voelstæder, som her i Aving betegnes ved B, som ikke have fuld Gaards Aving men enten halv eller en tredie Deel, eller tvende Evere om en Gaard. Hartkornet be-
regnes i Sieland, Fohn og Nørre-Jylland efter Lønder, Skiepper, Kierdingkar og Al-
bum, en Ed. er 8 Skpr., en Skp. 8 Skr. og 1 Skr. 3 Album. I Slesvig beregnes Jordegods-
et efter Plouge, hvoraf hver bestaaer af 10 Ottinger og en Otting af 2 Edr. Hartkorn, saa at en Ploug bestaaer af 20 Edr. Hartkorn, men de inddigede
Stykker Land, som kaldes Ro-ger, regnes efter Demater, hvoraf den Eyderstedtke Demat er 216 Kvadrat-Roder, hver Rode 8 Alen, men i Løndern er en Demat 180 Kvadrat-Roder, hver Rode 9 Alen.

Det Danske Sprog er kun som en Dialect adskilt fra det Svenske og Norske, har endeel Liighed i Udtale og endeel Ord med det Engelske, er i nogle Aar bleven meget forøget og forbedret, og er meget beqvemt til Digtekunsten.

Religionen er den Evan-gelisk Lutheriske, som blev begyndt at indføres 1517. men blev fuldkommen indført under Christian III. 1536. I Kjøbenhavn, Fredericia, Frederichs-
stad og Altona have de Refor-meerte,

meerte, Roman-Catholiske og
 Gæderne fri Religions Øvelse, i
 Friderichsstad og Altona taales
 ogsaa Armenianer, Anabaptister,
 Mennonister og Quakere og paa
 Den Norstrand have de Ro-
 merst-Catholiske og paa Heder-
 ne i Jylland de Reformmeerte
 deres offentlige Gudstienseste.
 Den evangeliske Religion er og
 under det af Friderich IV. stiftede
 Missions-Collegii Forsorg
 udbredt til Fjindmarken, Grøn-
 land, og blandt Malebarerne
 paa Kysten Coromandel i Asien.

Rongeriget hører i det geist-
 lige under 6 Biskopper eller
 Superintendenter, som have Op-
 sigt over alle Kirke- og Lærerne,
 og i Hertugdømmene Slesvig
 og Holsteen er General-Super-
 intendenten. Under Biskopper-
 ne staaer Provsterne i Herre-
 derne, som med deres Stifts-
 biskop og Stiftamtmand holde
 Landemoder. Ved Domkirker-
 ne holdes Samperretten. Præ-
 sterne have deres Tiender og
 Offer samt andre Indkomster,
 men ingen Skriftepenge. En
 Præste-Enke nyder Naadsens-
 Aar af hendes Mands Efter-
 mand. I Dannemark er 2
 Universiteter, et i Kiøbenhavn
 og et i Kiel, et Ridderakademie
 i Sorø, 2 Gymnasier: et i
 Odense og et i Altona, et Skil-
 dre-Villedhugger- og Bygningss-
 Akademie, og et Land- og Sø-
 fadets-Academie i Kiøbenhavn,
 og 44 Latinske Skoler: i Kiø-
 benhavn, Kjøbilde, Slagelse,
 Helsingør, Friderichsborg, Kiø-

ge, Vordingborg, Rønne paa
 Bornholm, Odense, Nyborg,
 Naakou, Nykøbing, Ribe, Fri-
 dericia, Rolding, Narhøus, Ran-
 ders, Horsens, Viborg, Aalborg.
 I Hertugdømmet Slesvig: i
 Bredsted, Eternsforde, Flens-
 borg, Friderichsstad, Gardingen,
 Hadersleb, Husum, 2 i Slesvig,
 Sønderborg, Tøndern; i Her-
 tugdømmet Holsteen: i Bruns-
 bützel, Tremp, Glückstad, Jhe-
 hoe, Lükenborg, Maren, Mel-
 dorf, Oldesloe, Olden, Rens-
 borg, Segeberg, Uetersen, Wil-
 ster, Wörden, samt Naviga-
 tions-Skoler og mange Fri-
 skoler i Kiøbenhavn og paa Lan-
 det, hvor Friderich IV. har
 ladet opføre 240 grundmurede
 Skoler, hvis Skoleholdere løn-
 nes af Kongen. I Kiøbenhavn
 er et Kongelig Videnskabs
 Selskab, de Rønne Videnska-
 bers Selskab, et Typographisk
 Selskab, et Læse-Selskab, et
 Observatorium, en Veterenal-
 skole, et Theatrum anatomico-
 chirurgicum, Konstkammer, A-
 natomiekammer, Bibliotheker,
 Naturalisamlinger, en Medicinsk
 Have og mange andre Leiligher-
 der til Underviisning i Videns-
 skaberne og Kunstene.

Manufakturerne og Fa-
 brikerne ere under Kong Fri-
 derich IV. og Christian VI. men
 i sær under Friderich V. og vor
 nu regierende allernaadigste Kon-
 ge mangfoldig forøgede og for-
 bedrede, saa at der nu i Danne-
 mark forfærdiges alt hvad man
 vil forlange: Man har nu Fa-
 brikker

briker hvor forferdiges Guld- og Sølv-Tresser, Fløveler, Silketøyer, Klæder, heelt og halv Boimulds Tøi, Silke- og Uldene-Strømper, og Baand, Tapejerier, Hatter, Huer, Næse, Mulkum og mange andre slags Kramvare, Porcellain og Steentøi, Glas, Lak, Gevær, alle slags Staal og Jernkræmer-Vahre; de Tønderfke Knip-linger, Nanders og Odenses Handsker ere endog udenlands bekiendte. Man har og adskillige Kattuntykkerier, Silkesarverier, Papiir, Krudt- og Kaabermøller, Sæbesyderier, Sukker-Rafinaderier, Lium-Fabriker, Børbleege &c. I Jylland og Slesvig er mange Uld- og Linnederier. I Fyn og Jylland have upperlige Garverier.

Til Skibsfart og Handelen ligger Dannemark overmaade beqvem, har mange Handels-Skibe, fører mange Vahre fra China, Ostindien, Vestindien, Guinee, Marokko, Grønland, Island, Færøe, og alle europæiske Lande, hvor og endeel af Landets Produkter føres hen. Til Handelens Forfremmelse er i Kjøbenhavn mange Handels-Selskaber, hvoraf hver har deres egen Præsident, Directeur og Verientere. Det første store Handels-Selskab er det Kongelig octroyerede Asiatiske Compagnie hvis Oprettelse blev først bevilget 1616. fik den første Kongelig Octroy 1698. og en ny Indretning og Octroy 1774. Dette Compagnie hand-

ler saavel paa Franquebar i Ostindien, hvor den besikter sin Gouverneur, som paa Canton i China næsten med bare Penge eller Sølv hvorefter Compagniet kjober en Deel i Cadix. Skibene, som gemeentlig ere 3 til 4. og hjemkomme hvert Aar ved St. Hansdags Tider, føre Silketøyer, Siger, Kattuner, Net-telduger, Veber, Salpeter, Thee, Porcellain, samt andre Bengalske og Chinesiske Vahre, hvoraf mange Vahre selges til Fremmede og store Pengesummer igien indkomme i sær for Thee. Dette Compagnie er i god Stand og dets Actier i anseelig Priis. Det Kongelig octroyerede almindelige Handels-Compagnie som var stiftet 1747. og handlede paa Grønland, Island og Finnmarken, har Hans Majestæt vor allernaadigste Konge til Handelens bedste Forfremmelse 1774. taget til sig og lader ved en Direction bestyre, samt dertil bygge 100 ny Skibe. Det Guineiske Compagnies Octroy er af 18 Martii 1765. det handler paa Kysten Guinea med Slaver som det fører til Vestindien, Guldstov og Elfenbeen samt andre Guineiske Vahre. Til Handelens Befordring er en Assignations Versel- og Laane-Bank i Kjøbenhavn oprettet den 29 Octbr. 1736. Bancoedlerne ere paa 100, 50, 10, 5 og 1 Rdl. og gielder overalt i Kongens Riger og Lande og ved de Kongelige Kasser. Af denne Banco laa-

nes imod tilstreffelig Pant smaae og store Summer, dog at de mindste Summer ere 100 Rdl. dens Actier ere altid i anseelig Priis; Og et octroieret Sæc-Assicurantie-Compagnie til Sikkerhed for Skibene og Ladning som her mod visse Procento kan assureeres.

Mynt: Rettigheden tilhører, siden Friderich III. Tid, Kongen allene. De gangbareste Mynter ere Kaaber Halvskilling, Kaaber og Sølv eneske Skilling, 2, 4, 8, 10, 12, 15, 17, 24, 28 Skilling, 2 Mk. og Kroner med Lagie, Ducater til 12 Mk. Stykket.

Det Danske Postvæsen er under Friderich III. sat i en meget god Stand. De ridende Postter ankomme og tage bort igien i alle Stederne to gange om Ugen. Af de ugentlige agende Postter tager en Veien fra Kiøbenhavn igiennem Sieland, Falster og Laaland til Naarv, den anden tager fra Kiøbenhavn igiennem Sieland, Fyn, Slesvig og Holsteen til Hamborg. Den Tyske agende Post farer imellem Hadersleb og Aalborg hver 14 Dag, samt hver 14 Dag her fra Kiøbenhavn til Stæderne i Fynland. Befordring til Reiser fæer ved Vognmandslauget i alle Kiøstæder for en vis fastsat billig Betaling. Alle Landeveie ere opmaalte og betegnede ved hver $\frac{1}{4}$ Mil med Streen Milepæle.

Kongens fuldstændige Titel er: Christian den VII. af

Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn og Ditmarsken, Greve til Oldenborg og Delmenhorst.

Det Kongelige Vaaben beestles af Dannebrog-Korsen i 4 Hovedquarterer, i det første er Kongeriget Dannemarks 3 Himmelblaae Løver i guld Feldt omgivne med 9 Hierter. I det andet den Norske kronede gyldene Løve med en Hellebard i de 2 Forbeen i rødt Feldt. Det tredje er deelt i 2 Deele i den øverste de 3 Guldkroner for de trende nordiske Riger i blaat Feldt, i den underste Deel de to Slesvigiske Løver i gult Feldt. Det fjerde Feldt er ogsaa spaltet; oven for er den gamle cimbriske og gothiske blaae Leopard med 9 røde Hierter i gult Feldt og neden under den Vendske Lindorm med Krone paa Hovedet i rødt Feldt. I Middelstioldet er det Holsteenske Mellesblad, den Stormarske Svane og den Ditmarske Rytter i blaat Feldt. I Hiertestioldet er de 2 Oldenborgiske Tverbiecker i gult Feldt og det Delmenhorstiske Kors i rødt Feldt. Stioldholderne ere to Bildmand med Koller.

Ridderordenerne ere Elephant-Ordenen eller det blaae Vaand som holdes for at være stiftet af Knud VI. og er fornyet 1671. af Christian V. Ordens-Tegnet er en hvid emaillet

ret Elephant; Rieden bestaaer af 2 Elephanter og 2 Taarne fiftentis; Baandet er blaat og bliver baaret fra den venstre Skuldre til den høyre Side; dets Symbolum er Magnanimi Pretium. Den bestaaer efter Statutterne af 30 Riddere, og forundes kun de Personer som ere af høi Adel eller have de høieste Embeder. Ridderordenen af Dannebroge har sit Navn af den bekjendte Dannebrog's Fahne, er stiftet i det 13 Aarhundrede af Kong Waldemar II. og fornyet 1671. af Christian V. Ordens Tegn er et hvidt emaillet Kors. Baandet er hvidt vattet med en rød Kant og bæres fra den høyre Skuldre til den venstre Side. Dets Symbolum er Tessera Fidelium.

Kongerne af Dannemark have en uindskrænket arvelig Enevoldsmagt for dem og deres Efterkommere af den mandlige og qvindlige Stamme, som er bleven dem af Stænderne selv godvillig overdragen 1660. under Kong Friderich III. som var den første Enevolds Herre af den Oldenborgiske Stamme. Arvesølgen og andre Regjeringen vedkommende Ting ere bestemte i den af bemeldte Konge den 14 Nov. 1665. underskreven og af Friderich IV. den 4 Sept. 1709. bekjendgjordte Kongelov. Salvingen og Kroningen bruges endnu som en christelig Skik.

De høie Collegier ere følgende: Geheime Statsraadet hvorudi Hans Majestæt Kongen selv præsiderer, derudi fortrages de vigtigste saavel inden som udenlandske Sager, efterat de forhen ere gangne igiennem deres vedkommende Collegier. Fra alle Collegier refereres til samme, og deres Forestillinger blive tilligemed Statsraadets derover givne Betænkning videre foredraget for Hans Kongelige Majestæt til allerhøjeste Resolution. Dette Raad bestaaer for nærværende Tid foruden Hans Kongelige Høyhed Prinds Friderich af 5 Herrer. Departementet for de udenlandske Affairer, hvorunder henhører alt det, som angaaer Underhandlingerne med fremmede Hoffer og de sammesteds residerende Kongelige Ministre, forestaaes af Ministeren af de udenlandske Affairer. Det danske Cancellie forestaaer alle de Sager som angaae Kongeriget Dannemark og Norge samt de Kongelige Erendomme i de andre Verdens Deele. Derunder henhøre alle Regjerings: Justits: Criminal: Politie: Kirke: og Skolesager, samt Fattigvæsenet, Kjøbets Haandtering, (saavidt samme ikke høre til Oeconomia: og Commerce: Collegiet) Medicinalvæsenet, Veivæsenet, Ingvarteringen ic, dertil indleveres alle Suppliker, som siden refereres Kongen, Cancellie: Collegiet bestaaer af en Generalprocureur, tvende

Depu:

Kong. Repetitor

Deputerede og den første Expeditionssekretær. Det tndste Cancellie har samme Forretninger som det danske og strekker sig over Kongens tndste Stater, det bestaaer af et Collegium som staaer under Ministeren for de udenlandske Affairer hans Direction. Under Finanz-Collegiet som bestaaer af 2 Deputerede høre alle Statens Udgifter i det gandske samt Myntvæsenet, dertil henhører det Kongelige Zahlkammer. Rentekammeret som bestaaer af 3 Deputerede og 7 Committerede besørger alle Kameral- og Oppehørsels-Sager eller den specielle Indtægt af alle Slags, (undtagen hvad deraf hører til efterfølgende Collegier) derunder staaer ogsaa Bygvæsenet og Landvæsens Controirer, Landmaalingss- og Stempelpapirs-Contoirt. Det Vestindiske Guineiske-Rente- og General-Toldkammer. Derunder høre alle Told- og Consumtions-Sager i alle Kongelige Stater, saa og Kolonierne i Vestindien og Guinea, samt Island, Færøe og Grønland, saavel i Henseende til Kameral- og Told- som Commercevæsenet og Krigs-Etaten. Oeconomie- og Commerce-Collegium forvalter alle Handels-Sager, (undtagen hvad som hører under Toldkammeret,) samt alt hvad der hører til Landets almindelige Huusholdningsvæsen, saasom: Fiskerier, Fabriker, Brandassurancevæsenet, ic. samt Consulatfagerne. Det

bestaaer for nærværende Tid af 6 Deputerede og 3 Committerede. Bergværks-Direktorium har Opsigt over Bergværkerne og Saltvæsenet. Overskatte-Direktionen, derunder hører Extra-Skatten, Vanken og Talletteriet, som hver have deres egne Directeurer, Skattecommissionen for Kiøbenhavn, Generalpostamtet over Postvæsenet, Generalitets- og Commissariats-Collegiet over den militaire Land-Stat, Admiralitets- og Commissariats-Collegiet over Søe-Etaten, General-Kirke-Inspection-Collegiet. Missions-Collegiet. Skuespil-Directionen, samt Directionerne for Handels-Compagnierne.

Sielland, Fynh og Nørre-Jylland er inddeelt i Stifter og Sønder-Jylland, samt Holsten i Amtet og Fogderier. Hvert Stift staaer under sin Stiftamtmand eller som han og kaldes Stiftebefalningsmand, som har Opsigt over alle geistlige og verdslige Rettergangs- og Kammerfager saavel i Kiøbstederne som paa Landet i det under ham henhørende Stift. Under ham staaer Amtmændene som have intet at gjøre med Kiøbstedsfagerne men allene alle paa Landet foresaldende Rettergangs- og Kammerfager. Enhvert Amt har og sin Amtsforvalter der modtager alle Skatterne og staaer umiddelbar under Rentekammeret i Kiøbenhavn. I store Steder staae alle borgerlige Sager under Borgeme-

ster og Raadmand, i Kiøbenhavn, Fridericia og Altona er tillige en Præsident, som i Kiøbenhavn kaldes Overpræsident, i de smaae Kiøbstæder er en Byfoged. Retterne i Kiøbstæderne ere Raadstue-Retten, og Byetinget. Paa Landet er Virke-tingene paa Lehnsgrevernes og Lehnsharbarernes Godser, Herredstingene, hvorunder hører et Herred, og bestaaer af en Herredsfoged, en Herredsfri- ver og 8 Stofkemænd eller Med- domsmænd, som de og kaldes, Landstingene som bestaaer af 2 eller flere Landsdommere og en Landstingshører som er Skriver i Retten. I Kiøbenhavn er en Hof- og Statsret og i Sles- vig en Overret. Den sidste In- stanz for alle Ober- og Under- retter er hoieste Ret som holdes paa det Kongelige Residenz Slot Kiøbenhavn og aabnes aarlig i Begyndelsen af Martii Maaned af Kongen selv. I Dannemark dømmes efter den Danske Lov udgiven 1683. af Christian V. og de siden efter udgaaene Kongl. Forordninger og Rescripter, og i Slesvig bruges Waldemar II. Tydske Lov udgiven 1240.

De Kongelige Indkomster trækkes af Kammergodserne, Mynt- Vergærks- og Postre- galierne, Tolden overalt i alle Kongens Riger og Lande, af Consumptionen og Accisen, af alle Skatterne, af Tiender og Hartkorn, af Dispensationer, det stemplede Papiir &c. de ordent-

lige Indkomster beløbe sig til 10 Millioner Rdl.

Kongen holder bestandig en anseelig Krigsmagt, hvoraf Landmagten er forlagt overalt i Provindserne og i Norge, og i Fredstider udgjør omtrent 60000 Mand. I Kiøbenhavn er et Compagnie Landcadetter oprettet 1714. af Friderich IV. Den Danske Flode ligger ved Kiøbenhavn og bestaaer af nogle og 30 Rangskibe, mange Fregatter, Galeer, Brandere og Pramme, hvortil bestandig underholdes over 4000 Mand, og alle Danske Søefolk ere en- roullerede til Kongens Tjeneste. I Kiøbenhavn er og et Com- pagnie Søe-Cadetter oprettet 1701. af Friderich IV., en Dofke og mange Skibsverker. Dannemark har mange gode Havne, de fornemste ere Kiøben- havns, Fridericias og Fride- richsorts som tillige forsvares ved Fæstningen.

I Kongeriget Dannemark er 7 Stifter: Siellands Stift indbefatter 18 Amter, 35 Her- reder, 25 Kiøbstæder, 150 Her- regaarde, 4 Grevskaber, 3 Bar- onier, 443 Hovedkirkefogner og Annerer. Syhns Stift indbefatter Syhn, Langeland, Laaland og Falster, som alle høre under en Bispestool, men Laaland og Falster have deres egen Stiftamtmand, og kaldes Laalands Stift, begge Stif- terne indbefatter 9 Amter, 20 Herreder, 16 Kiøbstæder, 169

Herrer

Herregaarde, 6 Grevskaber, 7 Baronier, 302 Kirkesogner. I Nørre-Jylland ligger 4 Stifter, Aalborg, Aarhus, Ribe og Viborg Stift, deri er 21 Amter, 81 Herreder, 25 Riissteder, 1018 Kirkesogner, 335 Herregaarde, 4 Grevskaber, 5 Baronier. Det contribuierende Hartkorn i disse Stifter er 31009 Tdr. Hartkorn foruden alle Herregaardenes og andet frit Jordegods. I Hertugdømmet Slesvig er en Stadtholder og i geistlige Sager en Generalsuperintendent, 13 Amter, 34 Herreder, 14 Riissteder, 115 adelige Godser, 1 Grevskab, 280 Sogneskirker, hvoraf 31 høre under Biskoppen i Ribe og 18 under Biskoppen i Odense. Hertugdømmet Holsteen staaer under samme Stadtholder som Slesvig, og i det geistlige under den Kielske Generalsuperintendent, har 16 Amter, 11 Riissteder, 20 Flekker, 122 Sogner, 1 Grevskab og 101 adelige Godser. I alt i hele Dannemark 77 Amter, 170 Herreder, 111 Riissteder og Flekker, 870 Herregaarde, 16 Grevskaber, 15 Baronier, 2165 Kirkesogner.

Dannemærk, (groten und lütken) to Meyergaarde ikke langt fra Slesvig i Gottorf Amt.

Dansted, en gammel Herregaard i Nebbelunde Sogn, Fuglse Herred, Nalholms Amt, Laalands Stift, er ufri og hører siden 1758. til Grevskabet Christiansfæde.

Dansk Skov (Dänisch Wald) i Hertugdømmet Slesvig, dette Land ligger imellem Eternsørdor og Kiel Havne, grændser mod Vesten til Kirkesognerne Darby og Sebested, mod Norden og Østen til Østersøen, mod Sønden til Levens Aae og Eideren. Det er $2\frac{1}{2}$ Mil langt og $1\frac{1}{2}$ Mil bredt. I forrige Tider bestoed det af bar Skov. Nu er Jorden gjort skicket til Agerdyrkningen. Indbyggerne tale alle tysk. Landet er gandske deelt imellem adelige Godser. De deri liggende adelige Sogner ere: 1) Dänischhagen, hvori ligger de adelige Godser: Steenkamp, Bülk, Knop, Nienhof, Kaltenhof, Grünwald. 2) Sognet Kru-sendorff, hvori ligger det adelige Gods Tör. 3) Sognet Get-torf, hvori ligger de adelige Godser Borchorst, Lindau, Königsförde, Alschou.

Darrigbüll, en Meyergaard i Husum Amt i Slesvig.

Darum Sogn i Gisrding Herred, Ribershuus Amt, Ribers Stift, dertil høre Store Darum Bye, Lille Darum Bye. Kirken er af hugne Steene og tækket med Blye, har et stort Taarn og hvit Spiir som kan sees langt ud i Havet.

Dauerup, en ufri Sædegaard i Kallundborg Amt, Sielands Stift, hører til Stamhuset Perchenborg.

Daugaard Sogn i Hatting Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, dertil hører Daa-

Daugaard Bye, Bryttenborg, Afsberg et Boels-Sred, 10 Fiskerhuse ved Veile Fiord. Kirken er tækket med Blye og har et temmelig høit Taarn.

Daver, en Kog i Kalslund Herred, Hadersleb Amt.

Davinde Sogn i Aasum Herred, Odense Amt, Jyhns Stift, dertil hører Davinde Bye, 13 G. 13 H., en Mølle, Sanderumgaard. Paa Marken er en stor Kiempe-Grav, og igiennem Byen løber en Kilde.

Deegbüll Sogn ligger i Bøtting Herred, Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Degnekilden, et Kildevæld ved Byen Ulstrup i Niesnæs Sogn, Arz Herred, Kallundborg Amt, Siellands Stift, er i haardeste Vinter saa varmt, at det som er haart frossen kan i en Hast tæes op deri.

Deiberg Sogn i Vølling Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil hører Gammel Deiberg Bye, Deiberglund Herregaard, Sandager Bye, Gammelgaard Bye, Vesterager Bye, Rabiery Bye, foruden en Deel enkelte Gaarde, samt Bundsbej og Kongesholm Mølle. Sognet er $1\frac{1}{2}$ Mil i Omkreds. Kirken ligger paa en høi Bakke, byggt af hugne Steen, tækket med Blye, har et høit Taarn.

Deiberglund, en Herregaard i Deiberg Sogn, Vølling Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift. Borgegaarden bestaer af 4 Huse de 2 grundmurede,

med Graver om, byggt af Hentik Lange, adlet af Friderich II. Hovedg. Tact 55 Tdr. 7 Skpr. 2 Skr. 2 Alb. Bøndergods 217 Tdr. 3 Skpr. 3 Skr. 2 Alb. Møllest. 5 Tdr. 3 Skpr. 3 Skr. 2 Alb.

Delve, et Kirkesogderie i den nørre Deel af Ditmarsken i Hertugdømmet Holsteen, ligger nær ved Eyderen og indbefatter 5 Landsbyer, tilførn har det strekket sig videre ud imod Norden og indbefattet meget Marskland samt endee andre Landsbyer som nu ved Vandflod ere ødelagte. Kirken kaldes Vor Frue, har tilførn været omgivet med Graver og Fæstningsværker som nu ere ødelagte.

Demstrup, en Herregaard i Raabye Sogn, Gierlev Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, ligger under en Bakke. Borgegaarden er 3 Længder Muur- og Bindingsværk opbyggt af Cancellieraad Steensfeldt, tilhørte 1511. Abraham Eriksen Gyldestierne, blev 1670. af Christian V. tilligemed Giesingholm og Sødringholm oprettet til et Grevskab under det Navn Løvenholm for Grev Ditlev Ranzov. 1742. blev Grevskabet ophævet og denne Gaard tilligemed Sødringholm solgt som Allodial Gods til Cancellieraad Steensfeldt. Paa Gaarden holdes Stald-Dren og Stutterie. Under samme hører en Vandmølle kaldet Torring-Mølle. Hovedg. Tact 77 Tdr. 1 Skpr. 2 Skr.

2 Hfr. 2 Alb. Skovſt. 2 Skvr.
3 Hfr. 1 Alb. Bøndergods 340
Edr. 5 Skvr. 1 Alb. Mølleſt.
4 Edr. 2 Skvr. Tiender 30
Edr. 3 Skvr.

Depenau, et adeligt Gods i
Preeke Diſtrikt i Hertugdøm-
met Holſteen.

Derniſſe Sogn i Galling
Herred, Ryeſborg Amt, Fyhns
Stift, dertil hører Derniſſe
Bye, Ratter Bye, 12 G.,
Kallekoe, 4 B., Kallekoe Mølle,
i Sognet 50 H., Holſtens-
huus Herregaard. Ved Kir-
ken er et Hoſpital. Sognet er
Anner til Faaborg. Ved Kal-
leboe er en ſkøn Kilde ſom ud-
springer af en Sandbanke.

Desmercieresſkog, et ind-
diget Stykke Land imellem Hatt-
ſtedter og Sophiemaſdaleneſkog
i Slesvig 681 Demat 94 No-
der ſtor, inddiget af Geheime
Conferenſraad Desmercieres fra
1765 til 1767. og ſiden ſolgt
i Afdeelingender hver 20 Demat
ſtor til adſkillige, dog har han
forbeholdt ſig Dømmerrettighe-
den og andre Herligheder, den
betiener ſig af den Eiderſtedſke
Ret og derfra tør ikke appelleres
uden i Sager over 50 Rdl.

Devigſpæd, en Herregaard
i Antvorskov Amt, Siellands
Stift, ſom Hans Majestæt
Kongen ſolgte 1774. den 27
May til Byfoged Sveiſtrup for
24000 Rdl. Hovedg. Tært
23 Edr. 1 Skp. 3 Hfr. Skovſt.
2 Sk. 3 Hfr. 1½ Alb. Den
heele Hovedg. Tært med Tiender

der og Bøndergods 371 Edr.
4 Skvr. 3 Hfr.

Landet Ditmarſken i Her-
tugdømmet Holſteen ligger imel-
lem Elven og Eideren ved Nord-
ſøen er 7 Miile lang og 4 breed,
beſtaaer af 22 Sognerier har
1425 Plove, men hvoraf neppe
den tredie Deel er Marſkland,
det øvrige Gæſt. Landet er
overmaade frugtbar og udfører
aarlig megen Hvede, Rug, Byg,
Havre, Boghvede, Roesroe,
Erter, Bønner, fede Stude,
ſaar, Gæs, Ost og Smør,
det har og Overflodighed paa
Fiſk. Foruden Elven og Ey-
deren er der endnu andre fiſke-
rige Floder, Gieſelaae eller
Schnittelaae, Tiede, Aue, Stell-
aae, Miele, Spræeth eller Ma-
ckenbek. Landets Baaben er
en Rytter til Høſt. Til Landet
er kun en Vey. 1559. blev
Ditmarſken erobret af Friderich
og deelt imellem Kongen af Dan-
nemark ſom fik den Søndre Deel
og Hertugen af Holſteen ſom
fik den nordlige Deel, indtil
1774. da de Hertugelige Hol-
ſteenske Lande ſaldt til Kongen
af Danmark, ſom nu eyer
heele Ditmarſken. Indbygger-
ne vare ſtarke og ſtridbare Mænd
ſom have aflagt ſtore Prøver
paa deres Tapperhed. Landet er
rundt omkring beſkiærmeth mod
Havet ved Diger og Gluſer,
hvorved man i Krigstider kan
ſætte Marſken under Vand, og
igien blive fri for den Mængde
Regn eller Søvand, ſom fly-

der

der ned fra det høie Geestland. Den nordlige og vestlige Deel har hver sin Amtmand.

Nørre-Ditmarsen bestaaer af 712½ Plouge og har følgende Sognesogderier: 1) Lund, 2) Neuenkirchen, 3) Meslingbühren, 4) Busum, 5) Heyde, 6) Weddingstedt, 7) Tellingstedt, 8) Delve, 9) Henschedt, 10) Wörden.

Sønder-Ditmarsen bestaaer ligeledes af 712½ Plouge og har følgende Sognesogderier i Marst Landet: 1) og 2) Sønder og Nørresogderiet Melldorf, 3) Wöhrden, 4) Barkt, 5) Marie, 6) Brunsbüttel, 7) Eddelack. Paa Geesten: Sognesogderiet 1) Burg, 2) Sønderhadstedt, 3) Nørrehadstedt, 4) Albersdorf, 5) Lemmingstedt.

Doberstorf, et adeligt Gods i Schönkerken Sogn, Kiel Amt, i Hertugdømmet Holsteen, dertil høre de Landsbyer Dackendorf og Lilienthal og Meyergaarden Wulstorf.

Dölbye Sogn i Hindborg Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Øster-Dölbye, Vester-Dölbye, Trudsstrup Bye, Tæstrup, 2 G., Effkier, 2 G., Holmgaard en eenlig Gaard, Ørenvad Bye, Rud-Mølle. Kirken er temmelig stor, tækt med Blye og har et anseeligt Taarn, meget istandsat af Baron Verner Rosenfrands.

Døllefielde Sogn i Mønsø Herred, Nalholms Amt, Sles-

lands Stift, dertil høre Døllefielde, Langetbye. Inneret er Møse.

Dørpt eller Carleberg, en Herregaard i Schwan Sogn og Land i Hertugdømmet Slesvig.

Døstrup Sogn i Hinsted Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Døstrup Bye, 30 G. og H., Finnerup Bye. Dette Sogn er et Annex til Øls.

Døstrup Sogn i Boe Herred, Nibershuus Amt, Niber Stift, dertil høre Døstrup Bye, Lovrup Bye, Drenghed Bye, Vinum Bye, Nør-Volm Bye, Øver Bye, Tørring Bye. Kirken er stor og anseelig med et høit Taarn og Spiir.

Døllerup Sogn i Nørre-Lyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Døllerup Bye, Døllerup Mølle, Fælledsgaarde, Stanghede Gaard, Banboe Gaard, Hald Hovedgaard. Kirken er uden Taarn.

Døllroth, et adeligt Gods i Rabenkirchen Sogn, i Domkirkensogderiet Grødersby, i Domkirkens Distrikt, i Hertugdømmet Slesvig.

Dømerbye Sogn i Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Dømerbye, Dalsgaard en eenlig Gaard, Tæstrup to smaae Steder.

Domkapitels Amt i Slesvig bestod tilforn af 8 Kald som bleve deelte imellem Kong Friderich III. og Hertug Friderich III. 1658. men kom 1714. til Kong

Rena Frederich IV. allene. Dette Amts Byer og Godser ligger adspredte i andre Amter i Hertugdømmet. Amtmanden er tillige Amtmand over Amter Hårten, skønt dette Amt ikke staaer i nogen Forbindelse med Domkapitelets Amt. Det deles i 3 Districter.

1) Det første District har 3 Fogderier: 1) Ulsnis hvori er Sognet Ulsnis, 2) Berend hvori er Sognet Rübbel, 3) Stedeland.

2) Det andet District bestaar af 6 Fogderier: 1) Gammelbyegaard, 2) Lyseabbel, 3) Langenhorn, 4) Corbüll, 5) Søfsted, 6) Cosel, hertil hører Cosel Sogn.

3) Domkirke-Districtet, hertil hører 1) Domkirken i Slesvig, hvorved er 3 Præster, 2) Kathedraalkolen, 3) den saa kaldte Domzingelhof som bestaar af 40 Huse og Boeliger, 4) nogle Gaarde og Huse som ligger ved Domkirken, 5) den de Ulsnis, 6) Fogderiet Groderby, 7) Ulsniffer Plove, 8) nogle Plove i Fogderierne Gammelbyegaard og Corbüll, 9) Ni og $\frac{3}{4}$ Vicarieplove i samme Fogderier og i Ulsniffer Plovene.

Donneruplund, en ucomplet Herregaard i Syde Sogn, Nørvangs Herred, Roldinghuus Amt, Ribe Stift, tilhørte forudm Bisperne i Ribe. Gaarden ligger i Heden og er kun af maadelig Bygning. Nør-

den for Gaarden har Lonaag ste Udspring. 1537. sit Oluf Stærckov Gaarden af Christian III. Hovedg. Tørt 11 Tdr. 1 Skp. 1 Skp. Skovsk. 2 Skp. 3 Skp. 1 Alb. Vøndergods 81 Tdr. 7 Skp. 2 Skp. 2 $\frac{1}{2}$ Alb.

Dover Sogn i Hieltmslev Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, dertil hører Hemstok, 7 G., Fiirgaarde, Illerup By, Vøes By, Alfen By, Sveistrup By, Sim By, Biedstrup en Eensted Gaard, Nyegaard en Eensted Gaard.

Draabye Sogn i Horns Herred, Jagerspris Amt, Siellands Stift, dertil hører Draabye By, 13 G. 17 H., Nedre eller Nørre-Draabye, 16 G. 17 H., Jagerspris Slot, Jagerspris, 24 G. 7 H., Skouhuse og Vangemand, 14 H. I dette Sogn er 1763. planter fionne Skove af Ege, Bøg, Gran, som staae i skion Verr.

Draabye Sogn i Mols Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil hører Draabye, Vøeslum By, Holm By, Egsmarkby, Handrup By, Stubbe By, Lyngsbeek By, Skiersbe Hovedgaard, Lyngsbeekgaard Skov-Mølle, Havemølle, Ørnbiørgs Mølle. Dette Sogn er et Annex til Abeltost. Kirken er meget anseelig, inden til er Muren 65 Alen lang og 17 $\frac{1}{2}$ vid med en smukt Alterstavle og et stort Taarn.

Draabye

Draabye Sogn i Nørre Herred paa Den Mors i Nalborg Stift.

Drage samt Wedeldorf, 2 adelige Godser i Isehoe Distrikt i Stormarn, Stienkede Kong Christian VI. til Markgreve Friderich Ernst af Brandenburg-Culmbach, da den gamle Slots-Bygning blev afbrudt og et nyt opført og 1745. kaldet Friderichsruhe. 1751. fik det et lidet Kapel Bag ved Slotshaven er en Dyrhave. Til dette Slot hører Kirkebyen Haspe.

Dragpe, et Søe-Sted paa Amager bestaaer af 2 Gaarde og 250 Huusmænd, som sorterer under Schoutens Jurisdiction i Hollander-Byen, og haver sin egen Foged og 4 Vidsdere, som aarlig afværte. Den største Deel af Byens Indbyggere bestaaer af Skippere, Lotser og andre Søefarende, som ege mange Skibe af maadelig Størrelse, hvormed de besegle alle Provindserne, ja tildeels udenrigs Stæder, særdeles til Pomern efter Brænde og tillige leve af Fiskerie. Deres Koner nære sig næsten alle af at være, medens Mændene fare til Søes. Ellers er her en Tolder og en Strandrider, et privilegeret Bæstehuus, samt adskillige Haandværksfolk. Hvoriblandt ere 1 Smed, 1 Seglmager, 1 Rebslager, 3 Vagere 8 à 9 Smedkere og 4 Vagtere.

Dragsholm, en stor Aulsgaard i Bålum Sogn, Høllum

Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, den kaldtes i gamle Dage allene Drag, og tilhørte 1422. Niels Ovesøn. Paa Gaarden holdes Ende til Besætning. Hovedg. Tært 27 Eder. 7 Skpr. 1 Skr. 2 Alb.

Dragstrup Sogn i Nørre Herred paa Den Mors i Nalborg Stift. Dertil hører Dragstrup Bye, Vester-Talbye.

Dræholm's Amt i Siellands Stift, holder noget over tre Miil i Længden og Bredden, er en Halvø omgivet paa alle Sider med Kattegattens og Isefiordens Bænde undtagen mod Søndre, hvor det ved en lidet Hals hænger fast med Skjærpinge Herred. Grundten er temmelig frugtbar undtagen mod Strandkanten. Af Søen faldet got Fiskerie og Sælhundefangst. I Amtet ligger kun et Herred nemlig Ods Herred og Kibsteden Nykøbing. Dræholm's Birketing holdes hver Fredag i Høve Bye to Miile fra Nykøbing i Nads Herred.

Dræholm's Slot, en Herregaard og Stamhuus i Høve Sogn, Ods Herred, Dræholm's Amt, Siellands Stift, en anseelig gammel Dags Bygning omgivet med Graver, har 3 grundmurede Længder hver fem Etager høj, i den ene Længde et Capel indviet 1732. er et Anner til Gaareveile Sogn, hvis Sognepræst der forretter Gudtjenesten hver Helligdag, men Eigene fra Dræholm føres til Gaareveile Kirkegaard. Ved

Gaarden er en Have og en liden Skov, kaldet Gruerlund, indrettet til en Dyrehave, og noget længere derfra en Skov kaldet Kaalaes. Ved Gaarden er og et Stutterie af den Hesseløse vilde Art, og et Hollenderie, dens Hovedg. Tært er 109 Tdr. under den ligger Rødegaard, en liden Forpagter: Gaard i Vindekilde Sogn.

Dreslørdorf Sogn i Landskabet Vredstedt i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster. Denne Kirke er den rigeste i Landskabet.

Dreslette Sogn i Baagherred, Affens Amt, Fyens Stift, dertil hører Dreslette Bye, 3 hele G. 8 halve G. og 2 B., Snave Bye, 3 hele og 6 halve G. 3 B. 4 H., Brydegård Bye, 3 heele og 3 halve G. 4 B. 14 H. 3 Skaarup Bye 1 heel og 4 halve G. 2 B. 3 H., Mulrud Bye, 3 hele G. 3 H., Strerup Bye, 7 halve G. 3 B. 4 H. Orbek og Siemerholm ere to eenlige Gaarde. Agernæs er en Peninsul med et Huus og dyrkes af Frederichsgaaves Beboere. Flenstøfte er en Herregaard. Sognet kirken har en Altartavle fra 1597. og Prædikestool af Billedhugger: Arbeide samt tvende Udbygninger. Ved Flenstøfte ligger Flenstøfte Søe.

Dreppe, en De under Sindss Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, er $\frac{1}{2}$ Mil lang og i Vred den kortere. Derpaa 26 G. og H. 1555. fik de af Chri-

stian III. Brevilgning at bygge sig selv en Kirke, til samme høre Indbyggerne paa Skaarpe, som har 6 heele Gaarde, Hiortpe 2 G. og Birkholm 2 G. paa 5 Tdr. 2 Skpr. Disse Beboeres beste Næring er Fiskerie.

Drigstrup Sogn i Bierger Herred, Odense Amt, Fyens Stift, dertil hører Drigstrup Bye, 11 G. 5 Huse foruden Degne Boeligen, Lille Bibye, 6 G., Over Kierbye, 11 G. 5 H., Vregner Bye, 7 G. 2 H. Kirken er meget fin og med et anseeligt Taarn istandsat 1770. af Kammerherre Juel til Lunds-gaard.

Drøffelberg Sogn i Love Herred, Søbyegaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Drøffelberg Bye, 11 G. 19 H. Mulderup, 19 G. 16 H.

Dronningborg Amt i Narhuus Stift, grændser mod Norden til Mariager-Fjord og Amt, mod Westen til Viborg Stift og Silkeborg Amt, mod Sønden til Havreballegaards Amt, og mod Østen til Kallø Amt og Kattegat. Amtet bestaaer af 7 Herreder Sønder: Lyngherred, som i det geistlige hører til Viborg Stift, Løpre: Haldherred, Gierlev: Herred, Støvring: Herred, Galten: Herred, Houlberg: Herred, og Rougspe: Herred. Det contributorende Hartfoen er henved 10500 Tdr. Dette Amt bestaaer næsten overalt af frugtbar Jordmon, ypperlig Engbund og Græsning, undtagen paa den

Kant

Rant af Nørrehaald Herred, som grænser til Heden, hvor der falder Karp Grund og ringe Græsning. I Houlberg Herred er Blusberg som er saa høyt at det kan sees 4 Miile bort. Ved Clausholm graves Kalksteen hvoraf brændes Kalk som holdes for ligesaa god som Færø Kalk. I Amtet ligger Riibsteden Randers og 76 Sogner.

Dronningborg Ladegaard som ells kaldes Biellerup, en Herregaard i Randers Sogn, Støvring Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, et lidet Stykke Østen for Byen, var en Ladegaard til Dronningborg Slot i Randers saa længe det var ved Magt, siden Baraquer for det Tydske Cavallerie fra det Dronningborgske Rytter-District og 1765. kjøbt af Ditlev Kirkeberg, Riibmand i Randers, som derpaa har opført en smuk Bygning, og i Aar 1775. igien bortsolgt den.

Dronninggaard, en Herregaard i Dronninglund Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, har tilforn hedet Skovsgaard. Den har steds fulgt Dronninglund og været indbefattet under Dronninglunds Birk. Forpagteren holder deels Hollænderie og deels Stude til Besætning. Hovedg. Tært 55 Tdr. 6 Skp. 3 Fkr. 1 Alb.

Dronninggaard, en Herregaard i Søllerød Sogn, Søkelunds Herred, Riibenhavns

Amt, Siellands Stift, dens Hovedgaards Tært er 35 Tdr. 6 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 6 Skp. 2 Alb. Den kaldes saaledes af Dronning Sophia Amalia som her lod opføre en smuk Bygning, som siden er afbrændt.

Dronninglund Sogn i Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, dertil hører Dronninglund Hovedgaard, Dronninggaard Hovedgaard, Lundegaard, store og lille Biørnlund, Hiallerup Bye, Giera Bye, Quisesholt, Ravnholt, store og lille Løgetved, Trygeby, Melholt Bye, Torup Bye, Tøllstrup Bye, Dølle Bye, Sammel Kirke Bye, Langheden, lille Langheden og Stagsted Bye, og mange enkelte Gaarde. Sognet er tilforn kaldet Hundslunds Sogn. Kirken er en stor Korskirke meget smuk istandsat af Dronning Charlotta Amalia og Princesse Sophia Hedevig 1719. hvilken sidste har oprettet 7 Skoeler her i Sognet.

Dronninglund, en stor Herregaard i Dronninglund Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, $3\frac{1}{2}$ Mil fra Aalborg. For Reformationen var den et berømt Nonnekloster, kaldet Hundslundskloster. 1690. tilhørte den Dronning Charlotta Amalia, siden 1716. Princesse Sophia Hedevig og nu Grev Moltke. Borgegaarden er 3 grundmurede Huse 2 Etager med en Kirke som har et smukt Spiir. Ladegaarden er mæst

af Grundmuur, en halv Mill fra Gaarden er et Kildevæld som ledes ved Rønder igiennem Gaarden og driver den derved værende og en andet lidet fra Gaarden beliggende Vandmølle. Gaarden har store Cege og Bøge Skove, hvis Olden kan føde 1000 Svini; stor Jagt og Fuglevildt, smukke Haver, fiorten Fiskeparker og meget Strandfiske, en Tegleovn, et Stutterie. Besætningen bestaaer af Stude. Gaarden har sin egen Værkeret. Til Gaarden kan saaes 116 Edr. Rug, 58 Edr. Byg, 270 Edr. Havre og avles 1000 à 1400 Læs Høe. Hovedg. Tart. 92 Edr. 4 Skpr. Bønderg. 788 Edr. 2 Alb

Dueholms Amt paa Den Morsø, som er den største Ø i Limfjorden i Nalborg Stift. Amtet bestaaer af 2 Herreder Sønder og Nørre Herred, og 1 Ridsfjed Nykøbing. Amtmanden er tillige Amtmand over Drum og Vestervig Amter, Herredsfogden er tillige Byfoged i Nykøbing, hvor Tinget holdes hver Mandag, under samme høre Lunds Birk og Jegenø Birk. Om Landets øvrige Besskaffenhed see Artikel Morsø.

Dueholms Kloster, en Herregaard i Nykøbing Sogn, Sønder Herred, Dueholms Amt, Nalborg Stift; var fordm et berømt Johanniter Kloster før Dronning Margretes Tid og havde en smuk Kirke med tvende Kapeller. Bygningerne vare af Grundmuur som

nu meest ere ødelagde, de nu værende Bygninger ere af Muur- og Bindingsværk. 1664. blev det af Kongen overdraget til en Martcellins. Hovedg. Tart 42 Edr. 3 Skpr. 2 Skr. 1 Alb. Møllest. 2 Edr. 1 Skp. Bønderg. 256 Edr. 6 Skpr. 1 Skr. 1 $\frac{3}{4}$ Alb. Møllest. 5 Edr. 6 Skpr. 3 Skr. Tien der 79 Edr.

Düppel, et Kirkesogn i den østlige Deel af Sundewitt. Fra dette Sogn er en kort Overfart til Sønderborg paa Den Als.

Duttebüll, en Herregaard i Gelting Sogn i Angeln ved Østersøen i Hertugdømmet Slesvig, dertil hører Meyergaardene 1) Cronsgaard, 2) Pommerby, 3) Borsbye en Landsbye, 4) Niebye ligeledes.

Dunse Krud: Fabrike i Karleboe Soga i Hirschholms Amt, Siellands Stift, har tvende anseelige Krudemøller.

Durup Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift, dertil høre Durup Bye, Nørager Bye, Nøragergaard Hovedgaard, Demark en Bondeggaard, Tardals Mølle, Bøvelholm et lidet eenligt Eed, som ligger under Nøragergaard. Kirken har et smukt Taarn og er indvendig hvælvet.

Durup Sogn i Hørre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil hører Durup Bye, Torstrup Bye, Lundgaarde, Durupgaard, Nygaard.

Dybe Sogn i Vandfuld Herred, Bøvlings Amt, Ribe Stift, dertil hører Brunsgaard, Kastberg,

Berg, Knudsgaard, Eslberg, Beilung, Pugholm, Hørup, Møgelgaard, og flere eenlige Steder.

Dybvad, en fri Sædegaard i Godmer Sogn, Hads Herred, Nakier Amt, Aarhus Stift, ligger meget lidt, næsten omgivet med Vand og Moradser, tilhørende Justitsraad Lassen paa Nakier, som har ladet opføre en nye Bygning af Bindingsværk. Paa denne Gaard holdes 50 søde Stude. Hovedg. Tært 10 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb. Bøndergods over 254 Tdr. Kongetiender 33 Tdr. 6 Skpr. Kirketiender 88 Tdr. 6 Skpr.

Dybvad, en complet Herregaard i Skjæve Sogn, Børglum Herred og Amt, Aalborg Stift, Bygningen er af Muur og Bindingsværk. Hovedg. Tært 46 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. Bøndergods 314 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. 2½ Alb. Skovsk. 13 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. Møllestyld 7 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. ½ Alb. Tiender 16 Tdr.

Dyrehoved eller Corsper Ladegaard i Tornborg Sogn, Slagelse Herred, Corsper Amt, Siellands Stift, solgt 1768. for 28000 Rdl.

Dysbiørg, et Bierg Norden for Landsbyen Bissholt i Glud Sogn, Bierge Herred, Stribenholms Amt, Aarhus Stift, det er til Strandsiden saa rankt og steilt, at neppe noget Menneske eller Dyr kan gaar op eller ned deraf, men

påses og saaes af Bissholt Byens mænd paa Landsiden.

E.

Ebbelstved Ladegaard i Buerup Sogn, Mørlose Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, har tilforn været en Herregaard, hører nu til Baroniet Lovensborg, paa 100 Tdr. Mige Land, indbeelte i nie Kornmøller. Gaarden har god Skov, Tørvestier, Jagt og Fiske, samt gode Tiender. Gaardens Jorder ere opmaalede og inddeelte blandt Bønderne.

Ebberød, en Lyftgaard i Birkerød Sogn, Hirtsholms Amt, Siellands Stift, nær ved samme er et vpperligt Fiskeindrettet af Erkebiskop Svane, som har ladet anlægge Raabers Rønder til Vandens Afløb.

Ebdrup Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift. Dette Sogn er et Annex til Kolind. Kirken er liden og uden Zirater. Byen har en flon Skov.

Ebelø, en liden Ø i Klinte Sogn, Skam Herred, Odense Amt, Fyens Stift, ved den er Ebbe og Flod.

Ebeltoft, en liden Kishoved 6 Miile fra Aarhus, 6 fra Randers og 2 fra Gretna, i Mols Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, ved en stor Fiord eller Vig, kaldet Ebeltoft Vig, som fra Kattegat flyder sig 1½ Mil ind i Landet fra Forbierget Helgenæs, under den

59 Grad 15 Min. Latitud.
26 Gr. 29 Min. Longitudinis;
Byen er lang og smal liggende
langs ved Strandvæden, dens
Baaben er et Væbær med
Frugt. Dens første Privile-
gier vare givne af Erik Menved
1310. Byen har et Torv, 5
Gader, 1059 Gaarde og Huse
2 Etager høje, 8 Kiøbmænd,
40 Haandverkere, i alt 70 Bor-
gere og 6 til 700 Indvaanere.
Kirken har et høit Taarn, er
indvendig jærlic men smal med
et Orgelverk, Aumer til Kirken
er Draaby. Skoelen er stiftet
1558. af Christian III. siden
blev den en latinisk men nu en
dansk Skole. Raadhuset er
opført 1576. istandiat 1710.
med et Spiir. Voriigheden er
en Byfoged og en Byfriver.
Byen har 9 Kartøyer som segle
paa Norge, Kiøbenhavn, Dan-
zig og Lubek med Korn, Fede-
vahre og Brænde. Havnen er
god og har en god Skibsbroe,
hvor Skibene kan lægge til løffe
og lade, og hvorinden de kan
ligge sikker for Vinden og Vol-
gernes Magt. Af Vigen haves
flønt Fiske. Der gøres og
meget Pottemager- og Arbeide.
Byens Jorder ere 35 Tdr. 4
Skpr. 1 Hkr. 2½ Alb., strar
ved Byen ligger en Skandse,
østen for Byen nogle Høie kal-
det Siel-Høie, som kan sees
langt borte i Søen. Con-
sumptionen var 1767. 1005
Rdr. Markeder holdes den 14
Jan. 3 Jul. og 8 Oct.

Til Ebeltoft Sogn høre
foruden Kiøsteden Ebeltoft,
Skovgaarde, Elsegaarde, Faste-
jorde, den De Sielm.

Ebeltoft-Vig gaar fra Kat-
tegat 1½ Miil ind i Landet fra
Forbierget Helgenæs og udgjør
en god og sikker Havn. Den
dannes paa den eene Side af
Elsegaards Mark og Landets
Udstrekning kaldet Øerne, som
rekker 1 Miil fra Ebeltoft i
Sydvest ud ad Havet og paa
den anden Side af Helgenæs
Land og Sogn. Vigen er ved
Indløbet omtrent ½ Miil breed
men bliver inden til rummere
især paa den østre Side til Ebel-
toft, hvor den gjør en Bugt
Pilkens kaldet. Fra Odden af
ved Indløbet gaar imod Vesten
en Sand-Revl et got Stykke
ud i Vigen, som Skipperne have
at vogte sig for.

Øken Sogn ligger i Nørre
Herred, Nordborg Amt paa Den
Als i Hertugdømmet Slesvig.
Sognet har 2 Præster, deri lig-
ger det kongelige Gods Øster-
holm.

Økernsførde eller Økeln-
førde, en nærsom Stad ved Ø-
stersøen i Hüttens Amt i Her-
tugdømmet Slesvig, den er i
de nyere Tider bleven smuk op-
bygget paa 3 Sider, nemlig mod
Østen, Norden og Vesten, om-
givet med Vand og har en for-
treffelig Havn, som baade er vid
og dyb nok. Den har kun en
Kirke med 2 Præster. Gaderne
ere brede, og ved Siderne besatte
med

med Træer. Kong Christian III. gav dem Tilladelse til at betiene sig af den Slesvigiske Stadsret, som endnu stæer. Byens Baa- ben er 3 Taarne med et Egerne over tvende af dem.

Eckhof, et adeligt Gods i Dänischhagen Sogn i Dänischwald i Slesvig, 2 Miil fra Kiel, 3 fra Eckernförde.

Eckwath Sogn ligger i Sanderrangstrup Herred, Apenrade Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Sognet har en Præst med Hjeldevads.

Egvad Sogn i Nør Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift, dertil høre Tarum Bye, Tarum Møllegaard, Tarum Bisgaard, Græskøl G., Brorsbøl G., Anner Prestegaarden, Krages, Seilskøl. Dette Sogn er et Anner til Lønborg. Ved Tarum Bye er Tarum Kier, hvor Kong Hans fik sin Hælsot da han reiste fra Ribe til Aalborg, hvor han strax efter døde.

Edelgave, en Herregaard i Smørum Sogn og Herred, Kjøbenhavns Amt, bygt 1666. af Admiral Bielke, paa det Sted hvor før stod en Landsbye Rumppe kaldet, og fik sit Navn af hans Frue Edel Ulfeldt. Bygningen er af Bindingsværk. Hovedgaards Tært er 32 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr.

Edellake, et Sognfogderie i den Søndre Deel af Ditmarsken i Hertugdømmet Holstien, var fordm en meget rig Kirke opbyggt omtrent 1150. af den Carlske Hertug Heinrich den

Løve og Mathilde, og sted umiddelbar under Biskoppen af Bremen, den har 2 Præster.

Edelsholm paa Den Endeløge i Hads Herred, Nakser Amt, Aarhus Stift, en Løstaaard opbyggt af Stadtholderen Varen Krag for Herskabet af Stensballegaard at opholde sig der, naar de besøge Landet og har faaet sit Navn af hans sidste Frue Edel Krag. Paa Gaarden boer en Forpagter som svarer Kongens Skatter af Avlingen og Landgilde til Herskabet.

Eegholm, en Herregaard i Vølborg Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, Bygningen er af Grundmuur meget smuk med fire Spire, dertil hører en stor Ladegaard. Dens Hovedgaards Tært er 169 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. Skovsk. 6 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. under Gaarden hører og Wellerupgaard, som tilforn var en Herregaard for sig selv.

Eegholm, en liden Gaard som er ufri i Herreriglev Sogn, Aalborgs Amt, paa Den Laaland, hører til Grevskabet Christiansholm.

Eenge, en liden De som hører til Gaunse Herregaard og Karebek Sogn i Højerflakkebjerg Herred, Århus Amt, Siellands Stift, derpaa er 8 G. 4 H. 3 Kiorden imellem den, Gaunse og Karebek falder got Kisterie af Giedder, Åbørre og Nal.

Egaas Sogn i Højerflakkebjerg Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Egaas G 5 Bye,

Bve, Skiering Bve, Skiering Munkgaard, af Enstrup Bve den halve Deel. Dette Sogn er et Auer til Hiortshøj. Kirken er af huggen graae Steen tækket med Bly og har et anseeligt Taarn.

Egeberg, en gammel men ucomplet Herregaard i Ugilt Sogn, Weinberg Herred, Aastrup Amt, Viborg Stift. Borggaardten er et Høus og Ladegaardten 3 Huse. Den kaldtes tilforn Zegeberg og tilhørte 1463. Peder Strøgsen af Zegeberg. Hovedg. Tact 14 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Mølle. Skjld 4 Skp. 1 Fkr.

Egebjerg Sogn i Ods Herred, Drarholms Amt, Siellands Stift, dertil hører Egebjerg Bve, 5 G. 3 H. foruden Præstegaarden og Degne-Boligen, Skolen, og de fattiges Plejehuus, Ledstrup, 7 G. 7 H., en Selvejer-Mølle, Ulkerup, 6 G. 1 B. 9 H., Undersø, 5 G. 6 B. 3 H., Giedstrup, 3 G. 5 H., Hylkerup, 16 G. 6 H., Braade, 9 G. 2 B. 9 H., Abildøre, 12 G. 3 B. 3 H., Frødstруп, 2 G., Glostrup, 10 G. 2 H. Kirken ligger paa en høj Bakke og er anseelig, derfra kan sees Næstvede Domkirke 6 Meile derfra. Den kaldes St. Laurentii Kirke og tiener de Søefarende til Merke i Fiskefiorden Kattegat. I Sognet findes 14 Idera med Graver ved en Sø af en Herregaard kaldet Gammele Giedstrup.

Egede, en Herregaard i Egede Sogn, Fårre Herred, Tryggevælde Amt, Siellands Stift, kaldes og Jomfruens Egede, og bestaaer af tre grundmurede Huse to Etager høje; den vestre Længde er byggt af Thage Thott 1620. den nordre med Taarn og Svir 1636. af Jens Svare. Ved Gaarden er en Have og en Dyrehave. Hovedg. Tact 98 Tdr. 2 Fkr. Skovsk. 8 Tdr. 2 Skpr.

Vester Egede Sogn i Fårre Herred, Tryggevælde Amt, Siellands Stift, dertil hører Jomfruens Egede Herregaard, har 14 Markhuse, Atterup, 5 G. 3 H., Nørup, 1 G., En Mølle, Heidegaard, 2 G., Aas, 2 G. 2 H.

Vester Egede Sogn i Egebjerg Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Vester Egede Bve, 11 G. 25 H., Rønnede, 12 G. 6 H.

Egelykke, en ucomplet Herregaard i Bodstrup Sogn, Nørre Herred, Tranekier Amt, paa Den Langeland. Bygningen er af Bindingsværk opført af Heinrich Steensen, dertil hører Heined tilforn en Herregaard nu afbrudt.

Egemarkgaard, en usfri Sædegaard i Føllesløv Sogn, Skippinge Herred, Kallundborg Amt, oprettet 1700. til Gaarden ligger 89 Tdr. usfri Hartkorn.

Egens Sogn i Møls Herred, Kallø Amt, Nørhøus Stift, dertil

dertil høre Egens Bye. Dette Sogn er et Anner til Agrie. Neden for Egenæs løber Kallse Aae som skiler imellem Mols og Hiterlisbjerg Herreder.

Egense, en Herregaard i Baalse Sogn, Nørre Herred, Nyekøbings Amt, paa Den Fælster, solgt 1766. til Agent Hinkelsten. Gaarden er ikke byggt men drives af Bønderne mod en vis Afgift. Hovedg. Tact er 54 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 og fire elleve Deel Alb.

Egense Kloster, en ufri Sædeggaard i Mow Sogn, Flesskum Herred, Aalborgshuus Amt, Viborg Stift, har tilforn hørt til Mariager Kloster og deraf kaldet med det Tilnavn Kloster. Gaarden er foreenet med Høstemark en stor Møsegaard der i Sognet. Gaardens Hartkorn er 6 Tdr. 2 Fkr.

Egense Sogn i Sunds Herred, Nyeborg Amt, Høns Stift, dertil hører Egense Bye, Hvidkilde Herregaard, Lindskou, Skousboe, Hvidkilde Mølle.

Egestov, en skøn Herregaard i Quendrup Sogn, Sunds Herred, Nyborg Amt, Høns Stift, byggt 1554. af Frans Brokkenhuus. Gaarden bestaaer af 2 prægtige Huse af 3 Etager med afskildte Tæge. Gravene gaae tet op til Muren, har saa mange Vinduer som Aarets Dage, saa mange Dørre som Uger, og saa mange Skorstene som Maaneder. Ved Gaarden er en meget prægtig Have med Lusthuse, Springvande og alle an-

dre Slags Prydelser, 17 opperlig Ege Skov, et god Fiskerie; Markerne ere omsatte med høve Steengiaerder. I næstliggende Egestov Landsbye holdes aarlig d. 19 Sept. et Marked, hvor Priisen sættes paa Honning og Boghvede Grøn. Hovedg. Tact er 49 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 8 Tdr. 1 Skpr. Møllest. 3 Tdr.

Eget, en gammel ucomplet dog Tiende fri Sædeggaard i Skierum Sogn, Venneberg Herred, Aastrup Amt, Viborg Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 Længder Muur- og Bindingsværk, derved er en skøn Fiskebælt, tilhørte 1478. Mads Orne. Hovedg. Tact 18 Tdr. 3 Skpr. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 19 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb.

Eggebeck Sogn ligger i Ugel Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster.

Eggisløvmagle Sogn i Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorfkov Amt, Siellands Stift, dertil hører Eggisløvmagle Bye, 19 G. 17 H., Eggisløvlille, 4 G., Frankrup, 9 G. 4 H., Hæse Bye, 7 G., Baaslunde, 9 G. 12 H., Smidstrup, 7 G. 20 H., Gierdrup Herregaard, Marie Kirkegaard, 13 H. Smidstrup Mølle, 1 Huus, Canehois Mølle, 1 H.

Egholm, en liden De i Liimfjorden Vesten for Aalborg, er den første De man møder for Fjordens Indløb, omend skjønt den

den ligger under Kier Herred
saa er den dog fra gamle Tider
af lagt under Vor Frue Sogn
i Aalborg, saa at Vor Frue
Kirke er dens rette Segnekirke,
hvor hen de have at fare over
Bandet en halv Mil. Den hø-
rer ellers under Herregaarden
Rødplet, er kun liden, bestaaer
af 6 Bønder, anførte i Matri-
kulen for 21 Edr. 3 Skpr. 1 Alb.
Hartkorn, har hypperlig Græs-
gang, som giver meget feedt Slag-
te: Naag og velsmagende Rind.

Øster-Egitsbiereg Sogn i
Baarsø Herred, Bordingborg
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Øster-Egitsbiereg Bye,
5 G. 4 H., Riisstofte, 13 G.
5 H., Lekkende Bye, 10 G.
15 H., Lekkende Mølle, 1 H.,
Tollstrup, 8 G. 2 H., Skou-
huse, 11 G. 6 H., Eskelbierg-
gaard, 1 G., Skuderup, 10 G.
5 H., Staabye, 8 G. 5 H.,
Skilderupgaard, 1 G. af
10 Edr. 5 Skpr. 3 Hk. 1 Alb.
Hartkorn, Kramer Bendegaard,
1 G., Balboegaard, 1 G., Le-
kendegaard, 6 Edr. 4 Skpr.
3 Hk. Hartkorn. Disse 2 Gaar-
de høre til Nybø.

Vester-Egitsbiereg Sogn i
Hammer Herred, Bordingborg
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Vester-Egitsbiereg Bye,
27 G. 10 H., Myrup, 8 G.
2 H., Skoumøllegaard, 10
Edr. Hartkorn under Herre-
gaarden Hrevensveng. Disse
Sogns Kirke ligger for sig selv
paa en høy Bakke.

Egtved Sogn i Jerlev Her-
red, Roldinghuus Amt, Riber

Stift, dertil høre Egtved Bye,
Balling Bye, Fuglsang Huse,
Hiendrup G., Ballisgaard,
Bork Bye, Riisgaard, Rets-
gaard Bye, Øvstrup, 2 G.,
Bøggvad, 1½ G., Nybiereg Møl-
le, Tangelund G., Spjarup
Bye, Bollund G., Liegaard,
Norbek, 3 Beboere, Amhede G.,
Torsked Bye. Sognet er en
Mil i Længden, i Hede og Skarp
Egn. Deri er disse Søer: 2
Skier-Søe, Heilskov-Søe og
Brud-Søe.

Ehlerstorf, et adeligt Gods
i Oldenborg Distrikt i Hertug-
dømmet Holsteen.

Ehmkeendorf, et adeligt
Gods i Riels Distrikt i Hertug-
dømmet Holsteen.

Eibye Sogn i Ramsøe Her-
red, Roeskilde Amt, Siellands
Stift, dertil hører Eibye Bye,
16 G. 21 H., Balløse, 10 G.
15 H., Store Løbager, 8 G.
8 H., Lille Løbager, 3 G.,
Stenkelse, 1 G. er en stor Gaard
paa 18 Edr Hartkorn og har
sine Marker for sig selv med 4
Huse ved Markerne, Holme
Mølle og Huse, 5 G., Spana-
ger Herregaard.

Eidersted, et Landskab i Hu-
sum Amt i Hertugdømmet Sles-
vig, grænser mod Vesten til
Røstehavet, mod Norden til
Hever-Strommen og Husum
Amt, mod Østen til Amter
Schwabsted og Landskabet Sta-
pelholm, og mod Sønden til
Ejder-Strommen, som skiller
dette Landskab fra Dithmarsken,
det er 4 Mille langt og paa no-
gle

gle Steder $\frac{3}{4}$ Mil, paa andre Steder 1 til 2 tydske Mile og i Omkreds omtrent 14 Mile. I forrige Tider bestod dette Landskab af 3 Her: Eyderstedt, Everschop og Utholm, som nu ved mange Rogers Indigning ere foreenede med hverandre og foyede til det faste Land. Luften er formedelst den sode, vande og salpeteragtige Grund usund især for Fremmede. Grunden bestaaer mestendeels af meget frugtbar Marskland, frembringer Hvede, Byg, Havre og Roefrugter, samt Bønner og gode Erter men lidet Rug, har fortreffelige Kioffen-Urter, og har en overmaade stign Fædrift. De eiderstedske Røer ere meget store og ofte udsæres i Mængde ud af Landet. Faarene ere meget rige paa Melk og Uld og Hestene store. Landet har Mangel paa Brænde som maae hentes nogle Mile fra. De fleeste og fornemste Indbyggere ere af Frisisk Herkomst. Sproget er Plattysk. Her males mange Petlegryn. Landet er omgivet med høye Diger som underholdes med megen Bekostning og Arbeide. 1756. den 7 Oct. led dette Landskab stor Vand-Skade. Dens nu værende Landret og Politieanordning er af Hertug Johan Adolph 1591. Amtmanden i Husum blev 1736. beskikket til Overdommer og har Overopagt over Kirke Politiske og Oekonomiske Sager samt Digvæsenet og kaldes Oberstaller, under ham er en Dom-

mer. Der er 2 Landretter, den ene i den østlige Deel og holdes i Tønningen, og den anden i den vestlige Deel og holdes i Gardingen. Der er 2 Consistorial-Retter en i den østlige og en i den vestlige Deel. Landet deeles i den østlige Deel som bestaaer af 7 Kirkesogner: 1) Roldenbüll, 2) Wikwort, 3) Oldenswort, 4) Kokenbüll, 5) Rating, 6) Welt, 7) Vollerwiek, dertil ligger Staden Tønningen, og den vestlige Deel, som indeholder Everschop som kaldes saaledes af Hæverstrømmen og har 5 Kirkesogne: 1) Ulvesbüll, 2) Tetenbüll, 3) Cathrineheerd, 4) Poppenbüll, 5) Østerhever; og Utholm den yderste Deel af dette Landskab og bestaaer af 4 Kirkesogne: 1) Rating, 2) St. Peter, 3) Ørding, 4) Vesterhever, derudi ligger Kiofsteden Garding.

Eidrup Sogn i Nars Herred, Halsborghuus Amt, Bishopp Stift, dertil høre Eidrup Bye, Skjorbeck Bye, Kieldal, 2 G., Elbekgaard, Kiersgaard, Halkier Hovedgaard, Halkier Skovhuus, Koppes Mølle. Dette Sogn er et Annex til Blære. Om Elbekgaard løber en Bæk med Ellekrat hos.

Eierslev Sogn i Nars Herred paa Den Mors i Halsborg Stift, dertil høre Eierslev Bye, Vester-Hunderup Bye, Øster-Hunderup Bye. Dette Sogn er et Annex til Seierslev.

Kilbye Sogn i Skovbye Herred, Rugaards Amt, Jvends Stifte

Stift, dertil hører Eilbye, Kielbye, Eilbyhelunde. Anneret er Meebye.

Einsidelsborg, en Herregaard og Baronie i Ristrup Sogn, Skam Herred, Odense Amt, Fyens Stift, tilforn kaldet Skovgaard, oprettet til et Baronie 1676. den 25 May. Gaarden er af temmelig god Bygning ligger i Skoven ved Stranden. Dens fri Hartkorn er 51 Edr. 6 Skpr. 2 Kfr. Skovsk. 6 Edr. 6 Skpr. 2 Alb. Møllest. 2 Edr. 4 Skpr. Friheds gods 106 Edr. 3 Kfr. Til Baroniet hører og Herregaarden Ristrupgaard.

Eising Sogn i Vinding Herred, Bøvlung Amt, Niber Stift, dertil høre Eising Bye, Røstede Bye, Giedal Bye, Møgelroft G., Landting Hovedgaard, Landting Mølle, Egebjerg Bye, Kiellerup G., Ravnholt G., Elbrønd G., Ultang G., Remme G., Hellegaard, Trøen-Eg, Vester-Egedesbjerg, Nygaard, Sortkier. Anneret Sandberg ligger i Hiern Herred. Kirken er stor og ziirlig, Altartavlen er bekostet 1598. af Erik Rosenfrands.

Ristrup Sogn i Brads Herred, Silkeborg Amt, Nørhøus Stift, dertil høre Ristrup Bye, Store Tolund Bye, Lille Tolund Bye, Renslunde Bye, Hedegaard Bye. Dette Sogn er et Annex til Nør-Snede. Kirken har et lidet Taarn. Jorden er skarp og sandig.

Eldbo Herred i Koldinghuus Amt, Niber Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Trinitatis, 2) Michaelis, 3) Bredstrup, 4) Veilbye, 5) Kriftsø, 6) Tølv.

Elkier kaldes og Sønder-Elkier, en Herregaard i Sulsted Sogn, Rier Herred, Nalborghuus Amt, Nalborg Stift, Borgegaarden bestaaer af et grundmuret og et Bindingsværk Huus med Graver om og Lade-gaarden af Muur og Bindingsværk. Har allerede været en Gædegård fort efter 1300. Gaarden beboes af en Forpagter, som holder Stald-Stude. Hovedgaards Takt 44 Edr. 5 Skpr. 2 Kfr. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb.

Elleshøj Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Elleshøj Bye, Raakilde G., Bønderup Bye.

Ellested Sogn i Vinding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Ellested Bye, Lykkisholm Herregaard, Linsdøkov, Kallerup, ny og gamle Mølle. Kirken ligger alleene paa Marken har et Taarn, og er indvendig ziirlig malet. 1416. har den havt Marie Magdalene, Catharina, Nicolai og Laurentii indviiede Altere. Dette Sogn er Annex til Gudme Herred.

Ellev Sogn i Vester-Egedesbjerg Herred, Havreballegaards Amt, Nørhøus Stift, dertil høre Ellev

Eller Bue. Dette Sogn er et Anner til Hiortshøj i Øster: Lisbjerg Herred.

Elling Sogn i Horns Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Ellingegaard Hovedgaard, Holmen Bue, Jerup Bue, Nørstier Bue, Bratten Bue, Bannerslund, Leerbek Hovedgaard.

Ellinge Sogn i Binding Herred, Nuborg Amt, Høens Stift, dertil høre Ellinge Bue, 17 G. 11 H. et Hospital og Skole, Paarup, 3 G. 1 H. 15 H., Bøgrstrup, 3 G. 3 H., Rielle og Grøfte-Mølle.

Ellingebierg, en Høj i Højbye Sogn, Ods Herred, Drarholms Amt, Siellands Stift. Her sees endnu Møder af et Capel som der blev bygget og brugt i 7 Aar imedens Kirken var i Vand formedelst det Drab som Hr. Ebbes tvende Døtre havde begaaet i Kirken paa dem som havde besvangret dem, hvorfor de igien fik Afslad 1373. I Højbye Kirke findes endnu en vasseret Altartavle hvorpaa sees Hr. Ebbe paa Knæ for Paven og hans tvende Døtre med Afsladsbrevene i Haanden.

Ellingegaard, en Herregaard i Elling Sogn, Horns Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Gaarden har en skøn Udsigt til Havet. Bygningen er af Muur og Bindingsværk, ved samme er en smuk Have og en Aae, som driver en Vandmølle. 1466. tilhørte den Maurids Nielsen Gyldestierne. Hovedg.

Lart 32 Eder, 2 Skpr. Bøndergods 201 Eder. 4 Skpr. 3 Skr. 2 Alb. Møllest. 9 Eder. 4 Skpr. 2 Skr.

Ellingegaard, en Forpagtergaard i Højbye Sogn, Ods Herred, Drarholms Amt, Siellands Stift, Bygningen er siden og kun Bindingsværk.

Ellund, et adeligt Gods i Hannevitt Sogn, Vies Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Dette liden Gods har ingen Herregaard men hører under Godset Lindovitt.

Elmelunde Sogn i Møns Amt, Siellands Stift, dertil hører Elmelunde Bue, 8 G., Naabylille, 14 G., Elmelund Ladegaard, Hiertebjerg, 8 G., Torpe, 4 G., Østermark, 12 G., Auregaarde, 2 G. Elmelunde Bue var tilforn en Herregaard som blev nedbrudt 1686.

Elmshorn, en Glette i Grenskabet Rankau i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af halvandet hundrede Huse som siden efter den store Iidebrand 1750. ere bleven langt bedre opbygte. Ved Segnekirken er Provsten for Grenskabet, efterat Provstiet 1726. var bleven forlagt fra Varmstedt herhid. Hospitalet som er stiftet 1663. af Gren Christian Rankau hvori er 18 fattige Lemmer, har et Capel og dets egen Præst, nyde 40 Rdl. om Aaret. Indbyggerne have mange smaae Skibe, hvormed de fare paa Elven og især handle med Løv. Fra Kaltenkirchen Sogn føres Trækul til Kroen ved

ved Elmshorn, og derfra til Holland.

Elsborg Sogn i Lynggaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Elsborg By, Højberg Mølle. Dette Sogn er et Anner til Højberg. Kirken har et lidet Taarn.

Elskø, et Sognesogderie i Krempermarsch, Steinburg Amt, i Hertugdømmet Holsten, har 3 Steder som høre til Kremppe Sogn.

Ellsø Sogn i Nørre Herred, paa Den Mors, i Aalborg Stift, dertil høre Ellsø By, Tauborg S. Dette Sogn er et Anner til Nykøbing.

Elsted Sogn i Vester-Elsbiørg Herred, Havreballegaards Amt, Aarhus Stift, dertil høre Elsted By, Lystrup By, Gaastrup en Enesie Gaard. Dette Sogn er et Anner til Skidsstrup i Øster-Elsbiørg Herred. Østen for Byen ligger en stor Høj kaldet Lunds-høj.

Eltang Sogn i Brust Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Eltang By, Viert By, Gudlø By, Skibet Mølle, Strandhusene, Stenderup By, Lilballe By.

Elvedgaard, en Herregaard i Boulinge Sogn, Skovby Herred, Rugaard Amt, Høns Stift. Gaarden er byggt 1590. af Axel Brahe. Hovedg. Tarr er 52 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovff. 3 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Mølleff. 2 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr.

Em Sogn i Børlum Herred og Amt, Aalborg Stift, dertil høre Em By, Bullerup By. Dette Sogn er et Anner til Vraa.

Emborg: Kloster i Nye Sogn, Tyrsting Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, fordum et berømt Kloster kaldet Omkloster stiftet 1172. for Bernhardiner-Munkene og opbyggt med stor Bekostning af Biskop Svend af Aarhus. 1560. residerede Kong Friderich II. her paa da det blev kaldet Emsborg Slot, som Kongen 1565. forærede til Holger Rosenkrands; siden er det bleven nedbrudt; nu boer der paa Stedet nogle Bønder.

Emdrup, en Bondebye i fierding Vey fra Kiøbenhavn, her er en smuk Lynggaard Emdrup kaldet med Have, anlagt 1716. af Obersekreter Mönichen, har tilforn været en Herregaard, kaldet Husum-Gaard, som skal være opbyggt af Erkebiskop Absalon.

Emdrup: Søe ligger en halv Mil fra Kiøbenhavn, som igiennem Rønder under Jorden forskaffer Staden sit meiste ferske Vand.

Emmelsbüll Sogn ligger i Widding Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn ligger Kleinemelsbüll Røg.

Lille Emmelsbüll Røg i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, hører til Amtet.

Emmerlef Sogn i Hoyer Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster, heri ligger det kongelige Guds Korbjall og Søndergaard.

Endelauge, en De i det store Belt i Hads Herred, Nakier Amt, Narkhuus Stift, hører til Steensballegaard, er næsten 1 Mil lang men gandske smal, midt paa ligger Dyen Endelauge, har 51 Hulskaarde med en Weirmølle. Landet er deelt i Marker, i Søndermarken er en smuk liden Skov med en Mængde Vildt. Kirken er bygt af Kampesteen med et smukt libet Spiir 1707. af Baron Fridrich Krag til Steensballegaard. Paa denne De ligger og en liden Lyftgaard Edelsholm hvor Eperen af Steensballegaard, som ligger to Miile herfra, forlyste sig naar de komme derhen.

Endelauge Sogn i Hads Herred, Nakier Amt, Narkhuus Stift, paa Den Endelauge, dertil høre Endelave Dye. Kirken er bygt af Kampesteen med et libet smukt Spiir, opbyggt paa ny 1707. af Baron Friderich Krag til Steensballegaard.

Endelskov Sogn i Viefvorskov Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, dertil hører Aggerup, Povelskrup.

Endrupholm, en Herregaard i Norkirke Sogn, Skods Herred, Ribershuus Amt, Ribier Stift, opbyggt af Claus Skeel 1580. Gaarden er omgivet med Graver og Haver. Hovedg. Taft 28 Tdr. 2 Fkr. 1 Alb.

Møllest. 5 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. Bøndergods 392 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. 1 og sem serten Deel Alb. Møllest. 1 Td. 2 Fkr. Tiender 184 Tdr. 6 Skpr.

Engberg Sogn i Vandfuld Herred, Bøvling Amt, Ribier Stift, dertil høre Engberg Dye, Engberggaard, Lund, Tonnerup, Roesdal, Smedshave, Trolsborg, Nalegaard, Store Skibendvad, Lille Skibendvad, Nierup, Skov. Anneret Harboøre ligger under Skodborg Herred.

Enge Sogn i Rier Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger Enger Kog.

Engelsholm, en Herregaard i Nørup Sogn, Tyrlid Herred, Kolbingshuus Amt, Ribier Stift, Borgegaarden er et stort grundmuret Huus 2 Etager høit med 4 firekantede Taarne et i hvert Hjørne, opbyggt 1592. af Knud Brahe, meget forbedret og ziret af Grev Danneberg og siden af Etatsraad Lichtenberg som har opbyggt en stor og anseelig Ladegaard og anlagt en stor og meget prægtig Have med Steenetrapper op til Skoven, ziret med Statuer og Kanoner og et Orangerie af Grundmuir byggt 1766. I Skoven ligger et grundmuret Huus med hvælvede Kieldere og Alléer som gaar til Kirken. Om Gaarden er Grave hvorover man gaar paa en hvælvet Broe til Ladegaarden. Ved Haven er en stor fersk Søe. 1452. mageskiftede

tede Hr. Tymme Nielsen Rosenkrands sig den til af Kongen.

Engelstofte, en Herregaard i Engelstofte Sogn, Musse Herred, Nalholms Amt, paa Den Laaland. Gaarden er af Bindingsværk. Ved Gaarden er et lidet Hospital og en Skole. Hovedg. Tact er 54 Edr. 7 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Alb.

Enger eller Engelsbüllinger Kog, ligger i Enge Sogn, Sønder Amt, har ingen Vetroi, men hører under Amtet.

Engistofte Sogn i Musse Herred, Nalholms Amt, Laalands Stift, dertil hører Engistofte, Taarnebye, Olstrup, Engistofte Herregaard. Kirken er liden men smuk med Taarn og Spiir. Ved Kirken er et Hospital til 5 fattige Lemmer, i Sognet er 19 G.

Engom Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, dertil hører Engom By, Tirsbeek Hovedgaard, Assendrup By, Bredal By, En Mølle, 2 Fiskerhuse ved Stranden. Kirken med Taarn er overalt tækket med Blø og fik 1765. et nyt Alter, Prædikestool og Orgelværk af ziirlig Billedhugger Arbeide, malet og forgyldt, bekostet af Justitsraad Vindenpalm til Tirsbeek.

Enslevgaard, en Sødegaard i Vellev Sogn, Hovelberg Herred, Dronningsborg Amt, Aarhus Stift, hører til Grevskabet Frisenborg. Hovedg.

Tact 23 Edr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb.

Enslev Sogn i Gierlev Herred, Dronningsborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Enslev By. Dette Sogn er et Anner til Gierlev.

Enslev Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Duffhuset, Kirial, 2 G., Over-Skemming, 2 G. Dette Sogn er et Anner til Sammelev.

Enstedt Sogn i Lundtofte Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Ermitagen, et kongeligt Jagt-Slot i Dyrehaven, 1½ Mil fra Kjøbenhavn, er udvendig overmaade ziirligt, opbyggt 1736. af Christian VI. at de kongelige Herskaber der kan spise, naar de forlyste sig med Jagden.

Erfde Sogn ligger i Landskabet Stapelholm, i Hertugdømmet Slesvig.

Erholm, en Herregaard i Nørup Sogn, Vends Herred, Hindsgavls Amt, Hyens Stift. Bygningen er Bindingsværk. Hovedg. Tacten er 18 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 5 Edr. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Nørup Konge- og Kirke-Tiende 49 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. Hartkorn, og har god Cege-Skov. Denne Gaard er tilligemed Søndergaarde af Conferens-Raad Simonsen 1768. oprettet til et Stamhus og har i alt frit og ufrit Gods 842 Edr. 1 Skp. 2 Alb. Hartk., Skovsk.

19 Edr. 7 Skpr. 1 Alb. Møllest. 5 Edr. 4 Skpr.

Erichsholm, en Herregaard i Nagerup Sogn, Mærsløse Herred, Holsbøks Amt, Siellands Stift, oprettet til et Stamhuus 1752. af Etatsraad Brink Seidelin, Borgergaarden er Vindingeverk, Lødegarden Grundmuur, under Gaarden er lagt 2 afbrudte Herregaarde, nemlig Vinderupgaard og Thorupgaard. Hovedgaardens Tært er 83 Edr. 6 Skpr. 3 Ftr. 2 Alb. Skovst. 16 Edr. 2 Skpr.

Erichstrup, en Herregaard i Store Hedinge Sogn, Stevns Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift. Gaarden hører til Giersløv Herregaard er af Etatsraad Vindencrone sat i ypperlig Stand, som lod 1754. opbygge en stor grundmuret Lødegård samt 3 andre Huse i en firkanter tækket med Tagsteen. Hovedg. Tarten er 31 Edr. Hartkorn.

Erindelev Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt, Laaland's Stift, dertil hører Erindelev, Skoubye, Sielstøfte, Torpe, Bremmersvold Herregaard. Kirken ligger paa en høj Banke, er istandsat 1758. af Ove Reventlov til Christiansfæde. I Sognet er 44 G. 60 H. Anneret er Oulstrup.

Eritsø Sogn i Eldbo Herred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Eritsø Bye, Snoghøj, Hanneborg Lødegård, og disse Fiskerhuse ved Stranden, Lyng, Seiberg, Syn-

derskov, Rørborg, Sanddal. Dette Sogn er et Anner til den Tydske Kirke i Fredericia.

Erslev Sogn i Nørre Herred paa Den Mors i Nalborg Stift, dertil høre Erslev Bye. Dette Sogn er et Anner til Tødsø.

Esbønderup Sogn i Holsbø Herred, Cronborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Esbønderup Bye, 6 G. 30 H., Willingerød, 9 G. 13 H., Willingsbøthuse, 9 G. 3 H., Dransbø Mølle, 1 G., Fabianshuus, 1 G., Rafegaard, 1 G., Hinsehou, 1 G., Hornegabshuus, 1 G. 28 H., Esrom Kloster, 1 H., Esrom Mølle, 1 G., Saltrup, 5 G. 8 H., Overup, 1 G., Østrup Bye, Hallindrupgaard, Voerupgaard, Seberupgaard, Taarupgaard, Keistrupgaard, ere alle afbrudte og Jorden bruges til Kongens Stutterie, der findes nu ellene ved disse Stæder 10 Huusmand; ved Esrom Kloster 4 Huusmand, og Vangehuus 10 af adskillige Navne samt Esrom Kroe.

Eschelsmark, en Herregaard i Esel Sogn, i Landet Schwanden i Hertugdømmet Slesvig, dertil høre Meyergaardene Vustorf og Ørum.

Esgrus Sogn ligger i Ny Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Eskegaard, en Privatistgaard i Pederskier Sogn i Nørre Herred paa Bornholm, har 6 Edr. Land.

Efter, en Herregaard i Grunderslev Sogn, Nørre Herred, Skivehøns Amt, Viborg Stift, har god Skov og et Teglsbrænderie. Til Gaarden hører Broksholms Sø, Fiskerie af Liimfiorden og den De Rot-holm i Liimfiorden hvorpaa er god Jagt af Vilddiæ, Svaner og Vænder. Hvalpsunds Hærgeløb ligger og under denne Gaard. Gaarden er omgivet med Graver, meget smukt opbygget af Justitsraad Mads Eskstrup, som købte den 1750. for 21000 Rdr. af Claus Reventlow. Paa Gaarden holdes 150 Stald-Vren, 30 Fæde Stude, 80 Stykker Heste og Riger, 120 Faar. Hovedg. Tært 61 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 4 Skpr. 1 Fkr. Møllest. 6 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 267 Tdr. 3 Skpr. 1 og en sexten Deel Fkr. Møllest. 1 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. Vænder 50 Tdr. 1 Fkr. 1 Alb.

Efter, en gammel Sædegaard i Mosbjerg Sogn, Horns Herred, Nastrup Amt, Aalborg Stift. Borgegaarden bestaar af et Bindingsværk og to grundmurede Huse. Ladegaarden bestaar af 3 Længder Huse. Hovedg. Tært 25 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 6 Skpr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 2 Fkr. Bøndergods 217 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Alb. Møllest. 1 Td. 1 Skp. 2 Fkr.

Eskildsøe, see Selsøe.

Eskildstrup, en Herregaard i Snæsløv Sogn i Ringsted

Herred og Amt, Siellands Stift, Borgegaarden er opbygget af Bindingsværk. Ved Gaarden er endeel Fiske damme og en smuk Have. Dens Hovedg. Tært er 44 Tdr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Td. 1 Skp.

Eskildstrup Sogn i Mærsløse Herred, Holbæk Amt, Siellands Stift, dertil hører Eskildstrup By, 4 G. 1 V. 3 H., Stedstrup, 12 G. 14 H., Sønderstrup, 3 G. 2 H., Baarup, 8 G. 8 H., Heinemosegaard.

Eskildstrup Sogn i Nørre Herred, Næstveds Amt, Vaa-slants Stift paa Den Fælster, dertil hører Eskildstrup, Ousstrup, Søerupbye, Stedstrup, Taaderup.

Eskildstrup Søe en Fiskerig Sø i Munkebjergbye Sogn, Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift.

Espe Sogn i Salling Herred, Nærborg Amt, Ryens Stift, dertil hører Espe By, 16 hele og 4 halve G. 20 H., Ågerup, 1 G. 1 H., Skovsgaard, Staurslundgaard, 1 G., Lundsgaard, 1 G., Rindinge, 6 halve G. 5 H., Skovsgaard er en Sædegaard som hører under Fjellesbroes Hovedg. Tært.

Espegård i Boeslunde Sogn, Slagelse Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, er kun en liden men dog fri Herregaard, dens Hovedg. Tært. 21 Tdr. 5 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Td.

Espenæs, et lidet Gods i Schwans Sogn og Land, ved Schlie i Hertugdømmet Slesvig.

Effenbæk

Essenbek i Essenbek Sogn, Sønder-Halbs Herred, Ralløe Amt, Aarhus Stift, en ufri Gaard, hører som en Ladegaard under Stamhuset Tustrup. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk, har god Fiskerie i Randers Fiord. Hovedg. Tært er 30 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. Skovsk. 1 Td. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Ellers er i Essenbek Sogn 2 Bøndergaarde kaldet Ladegaard, der uden Tvivl har forudm været Ladegaarden til Bernhardiner: Klosteret Essenbek-Kloster, hvoraf endnu vises Ruider, og Stedet endnu kaldes Klosteret. Af de 3 Gaarde Jefferingholm, Tustrup og Essenbek oprettede Hr. Christian Friis 1726. et Stamhus som nu tilhører den Vel Friis'ske Familie i Skaane.

Essenbek Sogn i Sønder-Halbs Herred, Ralløe Amt, Aarhus Stift, dertil høre Assenstoft Bye, Dragstrup Bye, Volk-Mølle, Essenbek G., Klosteret en Bøndergaard, Essenbek Ladegaard 2 Bøndergaarde, Tamestrup en Bøndergaard. Dette Sogn er et Hæder til Verring. Kirken har et Taarn med et lidet Spiir. Paa Dragstrup Byens Grund en Møl østen fra Randers er en Dal kaldet Svendsdal hvorigennem gaaer den alfare Landeven.

Esserom Kloster i Esbønderup Sogn, Holboe Amt, Siellands Stift, var forudm et af de allerberømteste og rigeste Bernhardiner Klosters her i Ri-

get, stiftet 1153. af Erkebiskop Eskild som gav sit Arvegeds dertil. Her blev Dronning Helvig, Kong Waldemar III. Gemahl, og tvende kongelige Prinds-fer Mogens og Erich, Kong E. Mendveds Sønner og Tvilling-linger af Dronning Ingeborg satte i Arrest; afidets gamle Bygning er kun et par murede Huse, hvor nu den kongelige Regiments-Skriver boer. Skoven deromkring tiener til Græsning for de kongelige Stutterier.

Esserom Søe, en stor fiske- rig Sø i Esbønderup Sogn i Holboe Herred, Siellands Stift.

Estrup, en Herregaard i Auning Sogn, Sønder Herred, Ralløe Amt, Aarhus Stift, aemeenlig kaldet gammel Estrup. Bygningen er et stort og anseeligt grundmuret Hus, 2 Etager høit med 2 Taarne. Om Børregaarden er Graver med en Broe over, en kostbar Have med Brandmuur omkring, deri to Orangerier, flonne Gange og Lusthuse. Gaarden har et rart Stutterie og vidtloftige Skove, en flion Mølle og Fiske-rie i Randers Fiord. 1688. tilhørte den Christen Skeel og er nu et Stamhus for den grevelige Skeelske Familie. Hovedg. Tært 98 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr. Skovsk. 14 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. Bøndergods 1280 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 35 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 31 Tdr. 7 Skpr. Tiender 155 Tdr. 1 Skp.

Estrup, en Herregaard i Malte Sogn og Herred, Ribershus Amt, Ribes Stift. Borggaarden er af Grundmuer, 3 Fløie en Etage høi, som og Drenhuset og Læden opbyggt af Jægermester Bachman. Hovedg. Tært 28 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovst. 1 Ed. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Vøndergods 259 Edr. 6 Skpr. 1 og to tredie Deel Alb. Tiender 166 Edr. 6 Skpr.

Estruplund, en Herregaard i Estruplund Sogn, Rougsøe Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, ligger ved Strandsiden strax ved Kirken, har en smuk Have og Lund, god Hæbierting og Fiskerie. Bygningen er Muur og Bindingsværk. Hovedg. Tært 33 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovst. 2 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 214 Edr. 6 Skpr. 2½ Alb.

Estruplund Sogn i Rougsøe Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Estruplund Hovedgaard, Torflev By, Store Sorup By, Halvdeelen af Jagerslev By. Dette Sogn er et Annex til Vore. Kirken har et maadelig høit Taarn.

Estrvad Sogn i Ginding Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift, dertil høre Estrvad By, Estrvadgaard Hovedgaard, Risum By, Hesselbjerg By, Bier By, Lundhede G., Øster-Liesgaard, Klynbersøe-Nalle, Simolserup, Niselsborg, Damgaard, Bersholm.

Estrvadgaard, en fri Herregaard i Estrvad Sogn, Ginding Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift. Borggaarden bestaaer af 3 grundmurede Huse med Graver omkring, opført af Sekretair Benzon, som og har byggt Lædegaard. Oluf Pedersen Gyldestierne eyede den 1499. Frue Friderica Lovisa Glud, Sekretær Benzons Enke oprettede Gaard og Gods til et Kloster for 6 adelige Enkesruer og 6 adelige Jomfruer, som kaldes Estrvads Kloster. Grundagen for dette Kloster er af Friderich V. den 5 Dec. 1749. Hovedg. Tært 74 Edr. 6 Skpr. 2 Alb. Mollesk. 11 Edr. 5 Skpr. 1 Fkr. Vøndergods 269 Edr. 3 Skpr. 1 og en femte Deel Alb. Tiende over 16 Edr.

Ævelgunde, et adeligt Gods i Normark Sogn paa Den Als, som tilhører Hertugen af Augustenborg.

Everdrup Sogn i Baarsø Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Everdrup By, 6 G., Krympinge, 3 G., Taageskov, 4 G., Staunstrup, 6 G., Hamestrup, 6 G., Engelstrup, 9 G., Bøgesø, 12 G., Storlinge, 6 G., Bekkestou Herregaard, i alt 53 Gaarde, Huse ved Stranden og Skoven 50. I Everdrup Mark er en skøn Begravelse, kaldes Everdis Grav, og en skøn Kilde.

Eybye Sogn i Rends Herred, Hidsøe Amt, Ryens Stift, dertil hører Eybye.

Eyder:

Eyderstrømmen, en Flod i Sønder-Jylland, har sit Udspring ved Lehnorp i Hernhø Skov, dens største Tilvært er i Lohner Møhr, gaaer midt igien: nem Rendsborg, saa at den gamle og nye Stad derved adskilles, siden forbi Tønningen og Friderichsstad ud i Havet. Den deeler det romerske Rige fra Hertugdømmet Slesvig og udgør med alle sine Bugter 24 Meile i Længden, deri udgør 11 navigiørne Floder foruden de smaae sig.

F.

Faaborg Riidsked i Nyborg Amt, Høns Stift, ligger i en sumpig Vig eller Bugt under Poli Højde 55 Grad 9 Min. 5 Meile fra Odense, 4 fra Assens, 7 fra Middelfart, 6 fra Nyborg, 3 fra Svendborg, 7 fra Kierteminde, 7 fra Vogen-se. Baabenet er et afbrudt Kæstel paa en Vække. Byen har tilforn været befæstet med Volde og Graver. Dens første Privilegium er af Kong Erich 1251. Kirken som har hørt til den Hellig Aands Kloster, stiftet 1477. har en meget smuk Altertavle, som oplukkes med 3 Afdeelingener. Den anden Kirke St. Nicolai blev 1550. brugt til et Raadhuus, Taarnet og Klokkerne holdes ved lige da den anden Kirke ingen Klokker har. Raadhuset ligger paa Torvet og er bygt af denne sidste Kirkes Materialier. I Byen er en Borgemeester som tillige er Bye-

og Herredsfoged i Salling Herred, en Bye og Herredsskriver, som holde Byetinget om Onsdagen, 1 Sognepræst, 1 Kapellan, 12 Ridsmand, 20 Skipper, 160 Borgere og i alt 1600 Personer, en Skole, et Hospital til 8 fattige bygt 1696. af Borgemeester Jacob Jørgensen, samt et Huus meget smukt opbygt 1770. til 8 fattige Skibsfolk. Ved Byen er en god Havn, en stor Skibsbroe og 33 store og smaae Kærøyer. Vandet er overalt Drakvand. Ved Strandbredden og et Stykke fra Byen paa Marken er 2 Kilder. Byen har kun meget liden Jord og noget Fiskerie. Consumptionen er 2330 Rdl. Markeder holdes i Junii, Sept. og Nov. samt alle Torsdage Heste og Næg-Marked. Byeposten afgaaer til Odense Onsdag og Lørdag og kommer igien Mandag og Fredag.

Faaborg Sogn i Skads Herred, Nibershus Amt, Niber Stift, dertil høre Faaborg Bye, Faaborg Mølle, Brendrup Bye, Debe Bye, Algerbek Bye, Rødesbek Bye, Nalunde G., Nutrup G., Nedsager G., Fuglsig 2 smaae Steder, Gieslund en halv Gaard, Topp Mølle nu nedlagt. Dette Sogn er et Ams til Nykirke. Kirken er af huggen Steen og er tilligemed Taarnet belagt med Bye.

Faarstrup Sogn i Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorstov Amt, Siellands Stift, dertil hører Faarstrup Bye, 20 G.

11 H., Snekkerup, 5 G.
7 H., Snekkerup Bøer: Mølle.
Sognet er et Anner til Skjor-
pinge.

Faareveile, en Herregaard i
Strøbelev Sogn, Nørre Her-
red, Tranekier Amt, Fyens
Stift, paa Den Langeland.
Gaarden er af Bindingsværk
med en Port og Taarn af stærke
Hvælvinger. Ladegaarden og
Haven er omgivet af brede Gra-
ver. Erich Hardenberg har la-
det den befæste 1583. Hovedg.
Tart er 47 Edr. 7 Skpr. 1 Alb.
Skovst. 2 Edr. 3 Skpr.

Faareveile Sogn i Ods
Herred, Drarholms Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Faare-
veile Bøe, 12 G. 19 H., Stub-
berup, 7 G. 12 H., Kaarup,
4 G. 3 H., Riisbøe, 4 G. 5 H.,
Ordrup, 7 G. 8 H., Veddinge,
16 G. 21 H. Kirken ligger
ved Stranden yderst i dette Her-
red, i Kapellet ligger en Jom-
frue Sechman fra Drarholm
som har lagt over 100 Mar og
er endnu usfortæret. Kapellet
paa Drarholms Slot er et An-
ner hertil.

Faarpe, en liden Bø med 2
G. som hører under Møns
Amt, Siellands Stift.

Faarup eller Faarupgaard,
en ucomplet Herregaard i Stel-
ling Sogn, Tyrlid Herred,
Koldinghuus Amt, Riber Stift,
ved Faarup Søe, hvori er got
Fiskerie. Borgegaarden er Bin-
dingsværk, Læden af Grundmuur
bygt 1600. Paa Gaarden hol-
des Føde-Stude. Hovedg. Tart

22 Edr. 1 Skp. 3 Skpr. Skovst.
3 Skpr. 2 Alb. Møllest. 3 Edr.
1 Skp. 2 Skpr. Bøndergods 29
Edr. 1 Skp. 3 Skpr.

Faarup Søe, en Fiskerig
Søe i Jelling Sogn, Tyrlid
Herred, Koldinghuus Amt, Ri-
ber Stift, ved samme ligger
Herregaarden Faarup.

Faarup Sogn i Nørre-Hald
Herred, Dronningborg Amt,
Narhuus Stift, dertil høre
Faarup Bøe, Drild Bøe. Det-
te Sogn er et Anner til As-
ferg. Kirken er en liden Kors-
kirke tækket med Blye indvendig
hvælvet.

Faarup Sogn i Sabroe
Herred, Skanderborg Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Faarup
Bøe, Mundelstrup Bøe, Nør-
trup Bøe. Dette Sogn er et
Anner til Lading.

Fabierg Sogn i Skodborg
Herred, Børling Amt, Riber
Stift. Dette Sogn er et An-
ner til Gudum. Kirken har
et smukt Taarn og er i god
Stand.

Fadersbøl, en Herregaard i
Hundborg Sogn og Herred,
Drum Amt, Halsborg Stift.
Bygningen er af Muur og
Bindingsværk. Niels Lange til
Kiergaard har ejet den 1537.
Hovedg. Tart. 13 Edr. 1 Skp.
1 Skpr. Bøndergods 217 Edr.
4 Skpr. 1 Skpr. 2 Alb. Møllest.
4 Edr. 2 Skpr. Tiender 50 Edr.
Fæjse, en Bø og Sogn
i Sønder Herred, Laalands
Stift, ved Den Fælster, har
2 Bøer: Vesterbøe og Øster-
bøe.

bye, til samme Sogn hører Den Beyerøe.

Fænge, en temmelig stor De 2 Miile lang og $\frac{1}{2}$ Miil breed, i Omfreds 62821 Danske Allen, hører til Riberhuus Amt, Skods Herred, hvor uden for den i Vesterhavet er beliggende. Landet har 2 Kirker og 2 Sogner, nemlig Nørby Sogn og Sønderhoe Sogn som og kaldes Sønderhoved. Til Nørbye Sogn hører Nørbye og Nørbye Mølle, til det sidste Sønderhoe Bye og Mølle. Indbyggerne i Nørbye Sogn vare 1763. 1172 og i Sønderhoe Sogn 766 Personer. Nørbye ligger i en Række som en halv Maane og deeles ligesom i 4 Byer: 1) Rønderne, 2) Byen, 3) Nørbye, 4) Odden. I den sidste boer de fleste Indbyggere for Havnens og Seyladsens Skyld, da til Havnen er god Indfart og bequem Vinterlag for fremmede Skibe. Indbyggerne har selv kjøbt Landet af Kongen og Strand-Rettighed dertil. I det geistlige hører Landet til Skads Herred, i det verdslige har det sit eget Birk som holdes af Birkedommeren og Birkeskriveren om Fredagen i Nørbye. Skibene ere ikkun smaae paa 60 til 200 Edr. Rug. Dermed lade de sig fragte af Ridsmændene i Varde og Ribe til Holsteen, Hamborg, Bremen og Holland. Fængerne have og endeel Handel med Tørv som de føre fra det fæste Land og deels bruge selv deels føre

meget deraf til Marsklandene. Fra denne De udskrives gode og erfarne Sæfolt til den kongelige Flode. Mandfolkene's Klæddragt er den almindelige Skjæperdragt, Quindfolkene's ligner Amagernes: mod Vestre-Kanalen er endeel Sand, men paa den østre Side ere gode Marske-Enger og got Agerland. Jorden bruges i tre og hviler i tre Aar. Avlingen besærges af Quindkionnet medens Mændene enten fare til Søes eller fiske. Ved Søekanterne falder meget Rav. Fiskerie falder i temmelig Mængde, hvoraf selges endeel tørret saasom Flynndere hvoriblandt de beste Sorter kaldes Riber-Flynndre og Preste-Flynndre, Hvidling, Torsk og Tunger.

Fænge, den De i Sønder Herred, Nyefisbing Amt, Laaland's Stift, ved Den Galster, haver to Byer, Sønderbye og Nørrebye. Landet bestaaer af 217 Edr. Hartkorn, og har sin egen Kirke som tilhører Nyefisbings Skole og Hospital.

Fænge, en liden De som hører til Herregaarden Hindsgavl i Middelfart Sogn, Veuds Herred, Fyens Stift, har i Omfreds 16000 Danske Allen, i Hartkorn 38 Edr. 3 Ekt. 1 Alb. og 4 Beboere.

Fænge Kalv ligger Vesten for Fænge, og bruges allene til Græsning for ungst Quæg. Den i Krigens Tid opkastede Skandse er endnu istand og kan beskyde baade den Slesvigske, Fyenske og Lybske Strandbreed.

Fæveile, en Herregaard i Lynghye Sogn, Sønder Herred, Kalløe Amt, Arhøus Stift, hører tilligemed Lykesholm under Baroniet Høgholm. Bygningen er kun Vindingsværk. Hovedg. Læst 39 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovst. 3 Skpr. 2 Alb.

Fahrenstedt, et Kongeligt Gods i Fahrenstedt Sogn i Angeln i Hertugdømmet Slesvig.

Fahrenstedt Sogn i Strupdorf Herred, Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har en Præst med Udsbye.

Fahretost Sogn ligger i Bøking Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Fahretoster Kog ligger i Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig og hører til Amtet.

Falkersløv Sogn i Sønder Herred, Nykøbings Amt, Laalands Stift, paa Den Falster, dertil hører Falkersløv, Truelstrup, Birket, Skjærringe Laadegaard. I Sognet er 3 Søer: Birkets, Huule og Mølle Søe, som giver Abborrer, Bræsen og Hørker. Sognet er et Annex til Hørbeløv.

Falling Sogn i Hads Herred, Nakier Amt, Arhøus Stift, dertil høre Falling Bye, Amstrup Bye, Ølstrup Bye, Falkier Bye, Brendbyeegaard, Nakier Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Ørsling. Kirken er anseelig og har et grundmurat Taarn.

Falslev Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt, Arhøus Stift, dertil høre Falslev Bye, Balle Hovedgaard, Affens Bye, Tre eenlige Huse. Annexet her til er Kierbye i Gierlev Herred. Kirken er af hugne Sten med et lavt Taarn.

Falster, en De i Øster-Søen, under den 54 Grad 35 til 59 Minuter, ved Laalands Østre Side og skilles derfra ved Guldborg Sund, som er saa dybt at store Stibe kunde beseyle det. Fra Møen, som mod Nordøst for Falster, skilles den ved Grøn Sund, som er knap en fjerding Vey breed, paa Falsters Søndre Side ligger Møkenborg saa nær at fra Gedser til Barmenünde er kun 7 Mil. Fra Giedøre i Sønden til Gaabes Fergeløbs yderste Øde er den $6\frac{1}{2}$ Mil, paa nogle Steder $2\frac{1}{2}$, paa andre Steder kun $\frac{1}{2}$ Mil breed. Den er $10\frac{1}{2}$ Mil i Quadrat. Dens Hartkorn er 7347 Tdr. Landet ligger høiere end Laaland saa at Luften er reener end i Laaland. Jorden er seed og frugtbar og frembringer Rug, Vg, Hvede, Erter, Biffer og Manna. Vandet er meget reener og bedre end paa dens Naaboe:De. Landet har store Skove, meget Vildt og endel Fiskerie. Indbyggerne ere gode og velhavende Agerdyrkere; af Landet udføres aarlig omtrent 30 à 40000 Tdr. alle slags Kornvahre. Landet bestaer af et Amt: Nykøbings Amt, under

der Laalands Stift, som haver sin egen Amtmand, og bestaaer af 2 Herreder: Nørre og Sønder Herred, hvori ere 33 Kirkefogde og 2 Kjøbsteder; i det Geistlige hører Den under Fyens Stift.

Fangel Sogn i Odenise Herred og Amt, Fyens Stift, dertil hører Fangel Bye, 31 G. 28 H.

Fardrup Sogn ligger i Kalsund Herred, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Farringløse Sogn i Ringsted Herred og Amt, Siellands Stift, dertil hører Farringløse Bye, 12 G. 4 H., Twindelstrup, 4 G. 5 H., Farringløse Mølle, 1 G., Skovhuse, 7 G.

Farsø Sogn i Bislum Herred, Mariager Amt, Nørhøns Stift, dertil høre Farsø Bye, Fredberg Bye, Hvanstrup Hovedgaard, Fandrup Bye, Gisttrup Bye, Støtterup Bye, Vandrup Bye, Vallum Bye, Holm Bye, Fragtrup Bye. I Farsø Bye er en Søe, forbi hvilken løber en alfare Vei fra Halsborg til Hvalpsund. Kirken har et Taarn er indvendig hvælvet. Fredberg Bye har lidt meget af Sandslugt.

Farstrup Sogn i Slet Herred, Halsborgs Amt, Viborg Stift, dertil høre Farstrup Bye, Hornsgaard, Vaarhovedgaard, Baar-Mølle, Ørnegaard, Stavn Bye, Lundgaard, Krastrup Hovedgaard, Krastrup Mølle, Riø Bye. I Kirken er en smuk Altartavle af Billedhugger Arbeide, staaet med

Forgyldning af Justitsraad Joh. Paulsen 1723. Neden for Præstegaarden ligger et stort Kier, kaldet Veilerup Kier. Norden for Riøby ligger et høyt Bierg, kaldet Marbjerg, med et Kildevald. Stavn er et Fiskerleie, hvor fanges megen Silde.

Farumgaard, en Avlsgaard i Farum Sogn, Østykke Herred, Kiøbenhavns Amt, bestaaet af 19 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. i Harkorn og 9 gode Huse, opbyggt af Krigs- og Land-Commissarius Jens Rostgaard, som omsatte den med Steengierder. Kong Frederich III. fik den til Biskop Svane.

Farum Sogn i Østykke Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Farum 16 G. 29 H., Stavnsholt, 12 G. 13 H., Bregnerød, 5 G. 4 H., Farumgaard.

Farve, et adeligt Gods i Hohenstein i Oldenborg Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, paa 22 Plove, dertil hører Kirkebyen Hohenstein.

Faster Sogn i Belling Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil høre Astrup G., Fasterslund, Eistrup Bye, Klokmose Bye, FASTERKIER, FASTERGAARD, FASTER AMMERGAARD, HANNERUP Bye, Laadal. Dette Sogn er et Auer til Borris.

Farskov eller Farskov, en Herregaard i Lyngaae Sogn, Sabro Herred, Skanderborg Amt, Nørhøns Stift, er ny opbyggt af Grundmuer med hvælvede Kældere og Trapper af Gullands

Gullandske Steene, men allene en Etage høy, inden i betrukne og gipsede Værelser. Tilhørte Biskopperne i Aarhus 1277. Paa Gaarden holdes Stald- og Føer-Stude. Hovedg. Lart 37 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovst. 1 Edr. 2 Fkr. Vnder-gods over 211 Edr. Kongetien-der 25 Edr. 4 Skpr. Kirke-tiender 25 Edr.

Farsing Sogn i Hiern Her-red, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil høre Hundsdaal, Farsing-gaard, Krog, Buds Boel, Skre-dergaard, Pilsgaard, Mogberg, Oghule, Møgelsgaard, Fiire Dalgaarde, Dal, Bierg, Navre-gaard, Skadborg, Qvølsgaard, Stadsberg, Vestenkier, Hønhu-set. Dette Sogn er et Anner til Ølbye.

Faring Sogn i Sønder-Hald Herred, Kallse Amt, Nar-huus Stift, dertil høre Faring Bye, Lille Toed Bye, Dramel-strup Bye, Grund Bye. I Faring Bye er en grundmuret Skole stiftet og opbyggt af den Skolestke Familie.

Farøe Herred, dertil hører a) i Sorø Amt, 1) Fersløv Sogn, b) i Vordingborg Amt, 2) Karise, 3) Alsø, 4) Spiellerup, c) i Tryggevælde Amt, 5) Roholte, 6) Kong-sted, 7) Turebye, 8) Farøe, 9) Dalbye, 10) Øster-Ege-de, 11) Alsø.

Farøe Sogn i Farøe Her-red, Tryggevælde Amt, Siel-lands Stift, dertil hører Farøe Bye, 19 G. 50 H. Thystrup,

8 G. 2 H. 8 H., Hønbeye, 18 G. 25 H., Rosenlund Herres-gaard, Markhuse, 5 H., Vælle-boe, 8 G. 5 H., Stubberup, 11 G. 3 H. 5 H., Tynderup, 7 G. 5 H., Lille Elmue, 2 G. 2 H.

Feggetasch, et Toldsted i Pløns Amt, i Fyrstendømmet Pløn.

Feldballe Sogn i Sønder Herred, Kallse Amt, Aarhus Stift, dertil høre Feldballe Bye, Tostrup Bye, Rielstrup Bye, Essig Bye, Ulstrup Bye og Møl-le, Hedegaarde Bye, Skaa, 2 G., Tolstrup, 2 halve G., Stabrand en G., Trolldhuset et Boel, Møllerup Hoved-gaard. Kirken har et høyt Taarn, en smuk Altartavle. Præstegaarden er teglhængt med en deilig Have og Fiskeærker. Østen for Byen er 3 Søer: Bye-Lille- og Lang-Sø.

Felding Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift, dertil høre Overbye, Møderbye, Drunstrup, Torp Bye, Mindstegaard, Skovbjerg, Gaasvig, Mosegaard, Nodt-vig, Favergaard, Elskier, Bør-kier G., Høgsøvig, Lillebjerg, Vesterbjerg, Østerbjerg, Klof-ferhøj.

Felding Sogn i Ålborg Her-red, Vording Amt, Viborg Stift, dertil høre Krogsdal Hovedgaard, Vøsterup, Harre-strup G., Sognstrup, Skind-bierg Bye, Tolstrup, Ølgryd, Trø, Vølsbjerg, Skindbjerg, Boel, Vegen Mølle, Høe Boel, Præstes

Præstegaarden, Dyrnøse. Anneret Lwis ligger i Hamrum Herred. Kirken er liden uden Taarn og Sognet ringe. Skindbjerg er en liden Bys af 3 halve Gaarde og 1 Boel, de øvrige Gaarde ere enkelte Gaarde.

Feldstedt Sogn ligger i Lundtoft Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Fellingberg Sogn i Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Nør-Fellingberg Bys, Sønder-Fellingberg Bys, Skalmstrop Bys, Troelstrup Bys, Tversøe S., Grøntier en Gensked Gaard, Stoholm en Gensked Gaard. Dette Sogn er et Anner til Kobberup. Kirken er byggt af hugne Kampsteene. Ved Troelstrup løber en Aae som driver to Vandmøller.

Femern, en De i Østersøen ved Bagrien, omtrent 4 Miile fra Laaland, og 7 Miile fra det faste Land i Hertugdømmet Slesvig. Det skilles ved en smal Fiord, som kaldes det femerke Sund, fra Bagrien; er 2 til 2½ Miil lang og 1 til 1½ Miil bred. Grunden er god og frugtbar, bringer meest Hvede, Væter og Byg; har ingen Skov og lider om Sommeren Mangel paa fersk Vand. Den hører under den Gottorfske Overhofret og Overconsistorium. 1326. fik den af Grev Johan III. sin egen Landret, som blev forbedret 1558. af Hertug Johan den Eldre. Over Landet er en Amtmand, en Amtsfor-

valter og en Landfoged. Det deles i 3 Kirke-Sogner: 1) Øster- eller Nørre-Sogn, 2) det Mitterste eller Sønder-Sogn, 3) Vester-Sogn, som har den Aet frem for de andre at holde Haandværkere og drive borgerlig Næring. Landet har 3 Kirker: 1) Vandelsdors, fra dette Sogn sætter man over til Laaland. 2) Landkirken, har en Færge som sætter over til Grottenbrod i Holsteen. Landsbyen Lenkendorf som hører til dette Sogn er den folkerigeste Landsby paa Den. 3) Petersdors, hertil hører den lille De Klügge, som har 3 Boeliger. Deutschendorf er den største Landsby paa Femern. Burg er en liden Stad, see samme.

Ferring Sogn i Vandfald Herred, Bøvlings Amt, Ribe Stift, dertil høre Sønder-Damsgaard, Nør-Damsgaard, Søndergaard, Korsled, Mithersbiere, Vester-Ferring, Kirkegaard, Kaasgaard, Juulsgaard, Øster-Ferring, Lundsgaard, Brendgaard, Mel-Borup, Stor-Borup, Vester-Nørborup, Øster-Nørborup, Øster-Borup, Kastberg. Kirken er liden med Taarn. Sognet ligger yderst ved Vesterhavet, har 18 enkelte, hele, halve og Boels Gaarde men ingen Byer, næsten det halve af Sognet ligger paa det bekjendte store Borsbiere, saa at Havet idelig indskræres, Markerne ødelegges og Sognet formindskes.

Ferslev Sogn i Fleskum Herred, Kalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Ferslev Bye, Niels Bye, Rotten Bye, Pedersstrup en eenlig Gaard.

Fersløv Sogn i Horns Herred, Friderichsborg Amt, Sielands Stift, dertil høre Fersløv Bye, 17 G. 33 H., Vensløv, 22 G. 20 H., Røgerup, 3 G. 4 H. Beilebye, 14 G. 18 H.

Fialtring Sogn i Vandfuld Herred, Bøvling Amt, Nibers Stift, dertil høre Sønderbye, Nørbye, Pishye, Rundbye, No-
gle enkelte Gaarde, og endeel Fiskerhuse.

Fielde Sogn i Musse Herred, Nalholm Amt, Laalands Stift, dertil hører Fielde, Kar-
tofte.

Siellebroe, en ypperlig Herregaard i Herringe Sogn, Salting Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Bygningen er baade udvendig og indvendig prægtig med Spiir, et jærllig Kapel, meget brede Graver, to Broer, een til den store og skønne Have, den anden til Lade-
gaarden, hvor Staldene er indrettede efter den Høfsteenske Maade saaledes at Quæget vende Hovederne mod hverandre. Ved Gaarden er ypperlig Skov, Fiskerie og en Dyrehave, under Gaarden ligger en anden liden complet Avisgaard Skovgaard kaldet, som har sine Marker for sig selv, dog under Hovedgaardens Hartkorns Tætt, som er 52 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 14 Tdr. 1 Skpr. 2 Fkr.

2 Alb. Ved Hollanderiet er 200 Riser.

Fiellerup Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Fiellerup Bye, Hegedal Bye, Østergaard Hovedgaard, 2 Huse ved Stranden kaldet Knap-Møring.

Fielsø Sogn i Rinds Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Fielsø Bye, Etterup Bye, Klotrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Giedsted.

Fielsted Sogn i Vends Herred, Hindsøgaus Amt, Fyens Stift, bestaaer af følgende: Fielsted Bye og Mølle, Gildbroe Mølle, to Skovhuse, Kaaberhøllegaard under Villesbølle, Kaaberhøllehuus og tre andre, Fiellerup Bye, Sletterød Bye med tre Huse, Villisbølle Herregaard. Sognet har 35 Gaarde. Inneret er Farndrup.

Fielsrup Sogn ligger i Tystrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Fiends Herred i Halds Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Høgløv, 2) Lundøpe, 3) Torup, 4) Borrids, 5) Dagberg, 6) Vrope, 7) Flye, 8) Sallingberg, 9) Smøllerup, 10) Gammeistrup, 11) Ørsløv-Kloster, 12) Ørum, 13) Mønsted, 14) Øvols, 15) Resen, 16) Vristed, 17) Kobberup, 18) Dømerbye.

Fiennisløv Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, dertil hører Fiennisløvmagle, Mørup Herregaard, Mørup

Nørup Mølle. Kirken er byggt af Biskop Absalons Moder. Afser Nøgs Enke, som boede paa en Gaard kaldet Finisløssille.

Kiil: Søe, er en stor fersk Søe nær ved Varde i Vester Herred, Ribershus Amt, Ribers Stift, er syv Meile i Omkreds, deri fanges en Mængde Giedder, Abborrer, Nal og Brasen.

Ginderup Sogn i Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Ginderup Bye, 4 G. 3 H., Hange, 20 G. 28 H., Tørnelunde, 18 G. 16 H., Herslev, 10 G. 8 H., Kullebye, 11 G. 6 H.

Ginderup Sogn i Nørre-Lyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Ginderup Bye, Vedhoved H., Algerflov G., Hellerup G., Flye G. Dette Sogn er et Annex til Dollerup.

Gindstrup, en ucomplet eeneste Gaard i Dal Sogn, Fleksum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dens Hartkorn er 9 Eder. 5 Skpr. 2 Fkr.

Ginkenwerder, en De i Elven, som hører til Ottense Sogn og Fogderie i Grevsfabet Pinneberg.

Ginsmark Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Ginsmark Bye, 6 G. 12 H., Kallstrup, 13 G. 10 H.

Gistbek Sogn i Nørre-Lyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Gistbek Bye, Rønnstrup Bye, Vormstrup Bye, Knudslund, Øregaard,

Lykstrup Gaard. Dette Sogn er et Annex til Vorre. Af bemeldte Lykstrup har den Lixdorfste Familie sit Navn.

Siurendahl, en smuk Herregaard i Siurendahl Sogn, Østerflakkebjerg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift. Vogeragaarden har 3 grundmurede Længder i midten et Taarn, i Haugen et Drangerie: Huus; Ladegaarden og Rudehuset er af Grundmur, og byggt 1686 til 1695. af Baron Siuren, som fik dette Gods oprettet til et Baronie 1668. siden saldt det til Kongen som Kienkede det til Grev Ulrich Adolph von Holstein og hører nu under Grevsfabet Holsteinborg og er et Enkesæde for Greverne af Holstein. Dets Hovedgaards Tært er 108 Eder. 1 Fkr. Skovskold 5 Eder. 5 Skpr. 7 Fkr. 1 Alb.

Siurendahl Sogn i Østerflakkebjerg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Bissrup, 14 G. 10 H., Myrup, 7 G. 6 H., Fornemark, 22 G. 24 H., Skaufterup, 18 G. 8 H., Siurendahl Herregaard. Alleret er af smuk Billedhugger Arbeide givet 1685. i Kirken er og et Orgelverk. Annexet er Quislemark.

Glade Sogn i Nørre Herred paa Den Mors i Nalborg Stift, dertil hører Glade Bye, Mandrup Hovedgaard, Lille Mandrupgaard. Byen er omringet af høye Bakker og dybe Dale og ligger i det Glade iblandt

iblandt Vafferne er St. Mar-
gretes Kilde. Salgier Høy
tiener de Søefarende til Merke.

Glade Sogn i Venneberg Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Glade Bye, Knivholt Hovedgaard, Bangsboe Hovedgaard. Prædikestolen i dette Sogns Kirke er beskøft af Nogens Juhl til Knivholt 1588. som her ligger begravet.

Gladsstrand, i Venneberg Herred, Næstруп Amt, Aalborg Stift, ligger 8 Meile fra Aalborg, 1 $\frac{3}{4}$ Meile fra Søbye, 5 fra Skagen, 4 fra Hjørring, under 57 Gr. 30 Min. Latitudinis, og 26 Gr. 12 Min. Longitudinis. Byen er egentlig et stort Fiskerleje har 2 egentlige Gader og enbeel Stræder og Gyder, 70 til 80 Huse og meer og Teglværk med Straatat. Indvaanerne ere 5 Rismænd, en Feldbereder, 3 Strædere, en Smed og en Snedker, 6 Skippere, i alt 260 Personer. I Byen er det kongelige Toldkammer som tillige er et Post- og Pakhuus, her boer tvende kongelige Toldbetientere, nemlig Tolderen og Kontroleuren, den første er tillige Beyer, Maaler og Brager, samt Postmester for Søbye, Gladsstrand og Skagen. Byen har selv ingen Øvrighed men hører under Herredsfogeden over Veineberg Herred som tillige er Vefoged i Hjørring. 1688. blev Kirken bygget og indviet 1690. den 2 May, er et Annex til Glade Sogn, og

bygt paa en Vasse uden for Byen, her er og en dansk Skoole. Byens Næring er liden Avling, Sejlsads, Handel, Lotsning, Fiskerie og Hyre. Til Byen er 3 Brikker, 1 Galioth, 1 Galease, 1 Kreyert og 3 Jagter. Har en god Havn med god Ankergrund. Fiskeriet er meest Kuller og Torsk. Lotserne ere 4, som meest bruges til kongelige Skibe. Consumptionen er 550 Rdr. 1748. solgte Frue Cancelliiraadinde Uthsejldt Byen og dens Grund for 4000 Rdr. til Vedet Hansen Høyer, Indvaaner der i Byen.

Gladstrands Fæstning be-
staar af 3 Kasteller, nemlig:
Sønder- og Nørre-Skandse og
Kastellet paa Den Dejo. Kas-
teller er anlagt 1687. Garni-
sonen bestaar af 50 Mand hvis
Chef er en Capitain.

Flakkebjerg Sogn i Vesters
Flakkebjerg Herred, Amtvorskou
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Flakkebjerg Bye, 27 S.
14 S.

Øster: Slækebjerg Herred
i Amtvorskou Amt, Siellands
Stift, bestaaer af følgende Sog-
ner: 1) Skielbye, 2) Gun-
dersløv, 3) Gerlufsholm,
4) Øvstemark, 5) Siuren-
dal, 6) Sørsløv, 7) Syllinge,
8) Nerveede, 9) Tiustrup,
10) Saldaggerlille, 11) (1)
Krummerup.

Vester-Slackebjerg Herred
i Antvorskou Amt, Siellands
Stift, bestaaer af følgende Sog-
ner: 1) Skjærpinge, 2) Saar-
drup,

Drup, 3) Ørslev, 4) Bierresønder, 5) Gimlinge, 6) Tie-rebye, 7) Maglebye, 8) Eg-gisløvmagle, 9) Gaarsløv, 10) Ting-Tellinge, 11) Hyl-lested, 12) Vendsløv, 13) Høye, 14) Glæfkebjerg, 15) Sørbøemagle, 16) Kirke-rup, 17) Aggersøe, 18) Omsøe.

Flarup, et adeligt Gods i Nørre-Brarup Sogn, i Strup-dorf Herred, Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Gledenstøfte, see Løgis-mose.

Flensborg, Sogn i Mars Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Flens-borg Bye, Eistrup Bye, Gatten Bye, Sørup Bye, Traisborg Boel.

Glæfke Sogn ved Riøb-steden Faaborg.

Glemhude Sogn i Kiel Amt i Hertugdømmet Holsteen, med en Præst, hvortil det adeli-ge Gods Quarnebek har Kald-rettlighed.

Glemløse Sogn i Baag Herred, Alssens Amt, Høens Stift, dertil hører Glemløse Bye, 14 G. 13 H., Boldstøfte, 24 G. 21 H., Moseboe, 2 G., Høder, 6 G. 4 H., Dorup, 10 G. 4 H.

Glensborg, en temmelig stor og stien Handelsstad og den folkerigste og vigtigste Stad i Hertugdømmet Slesvig, 4 Milie nordlig fra Staden Slesvig. Paa 3 Sider er den omgivet med Høie, paa den fjerde Side

vender den til Østersøen til den bekiendte Fiord Flensborg Vig. Byen har en Hovedgade, 12 smaae Gader og Stræder, 5 Porte, er fra Nørre- til St. Johannis Port en fjerding Veilang. 1284. har den faaet sin Stadsret af Hertug Boldemar IV. den har 3 tydske Kirker, 1 dansk Kirke, en latinsk Skole, et Hospital for 40 Personer som har sit eget Kælder, et Weisens-huus, en Børs ved Skibsbroen opbyggt 1583. Marien Kirke er bygt 1280. 1412. døde Dronning Margrethe her. Det gamle Slot som laae paa en Høi er afbrudt 1719. Magistraten bestaaer af 2 Borgemeister, 6 Raadmænd og en Raadstueskriver, som have Kaldrettighed til Kirkerne, den latinske og Skriver- og Regne-Skolerne. Stadens Waaben er to Løver oven paa et Taarn. Havnen er sikker og dyb nok til de største Skibe som kan lægge lige til Skibsbroen. Under det her værende Consistorium hører Staden og Flensborg Amt, samt Landskabet Bredstedt, i alt 34 Kirker, hvortil er 46 Præster. Uden for Byen er en Papirmølle. I Staden er meget klart Vand som udvælger fra Høiene om-kring Staden, og løber Dag og Nat igiennem den, hvoraf der ere 28 Poster paa Gaderne og de fleste Huse forsynede. 1646. er Kong Christian V. her fød. Uden for St. Jørgens Port ligger St. Jørgens By, som en Forsad i temmelig Længde

ved Siden af Vandet. Indvaanerne nære sig af Skibsfart og Fiskerie.

Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, grændser mod Norden til Lundsøfte Herred og Gloksborg Amt, mod Østen til Østersøen og Sognet Geltingen, mod Sønden til Amtene Gottorf og Husum, mod Vesten til Landskabet Vredsted og Kier Herred. Det er 7 Meile langt og 5 Meile bredt. Jorden er ulige i Frugtbarhed. I Wies og Uggel Herred findes der store Heeder og Lyng, men i Husbye og Ny Herred er den desto fladere. De mærkværdigste Floder ere Treen og Søholmaae. Amtet bestaaer af 4 Herreder hvori er 22 Kirker, hvori prædikes tydske. Amtet har et Deconomie-Collegium og en Brand-Assicuranze-Kasse. De adelige Godser ere Böhlschuby, Brundaholm, Ellund, Klarup, Freyenvillen, Grünholz, Rehrafker, Lindewit, Lundsøgaard, Øhrfeld, Østersøgaard, Rundhof, Schwensbye, Südensøe, Tøsterup, Unewat, Wesels. Herrederne ere: 1) Husbye, 2) Ny, 3) Uggel, 4) Wies Herred. I Amtet ligger Staden Flensborg. De Herreder Hus- og Ny-Herred og den største Deel af Uggel Herred i dette Amt, endel af det Gloksborgske District, Kirkefognet Galtungen og Strupdorf, samt Schlies Herred i Gottorf Amt, udgjorde fordm det herante Land Amt.

geln, hvis gamle Indbyggere i det femte Aarhundrede udvandrede tillige med deres Naboer Sachserne, Jyderne og Friiserne herfra til Britannien, forsvarede Britterne mod Victorierne, gjorde sig endelig til Herrer over dette Land og kaldte det efter deres forrige Opholdssted Engelland.

Flensstoft, en Herregaard i Dreslette Sogn, Vends Herred, Assens Amt, Fyens Stift, Bygningen er af Bindingsværk. Hovedg. Lart 18 Fdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 1 Fd. 3 Skpr. 2 Alb.

Glæsum Herred i Aalborgshuus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Dal, 2) Ferislev, 3) Voldsted, 4) Sønder Tranders, 5) Nørre Tranders, 6) Gundersup, 7) Gudum, 8) Lille Vorde, 9) Klarup, 10) Røndrup, 11) Stor Vorde, 12) Seglflod, 13) Mørv, 14) Nøveling, 15) Vor Frue.

Glintbek, et Sogn som ligger i Kiel Amt men hører til Vordesholm Amt.

Glintholm, en Herregaard i Hundsrup Sogn, Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Bygningen er af Bindingsværk. 1768. blev den solgt til Justitsraad Jens Lange til Nødskilde for 24000 Rdl. Hovedg. Lart er 16 Fdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 4 Fdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb.

Glinterup Sogn i Alsted Herred, Sønder Amt, Sjællands Stift,

Stift, dertil hører Klintstrup Bye, 7 G. 8 H., Threstrup, 4 G. 13 H., Vildsted, 6 G. 1 H., Damholt, 1 G., Hellestrup Herregaard.

Flodstrup Sogn i Binding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Flodstrup Bye, 13 G. 19 H., KørbeK, en Herregaard, Riisinge, en Sædegaard, Kirksindrup, 10 G. 16 H., Mullerup, 6 G. 8 H., Langtved, 4 G. 3 H., Ratslund et Huus ved Stranden, Dumsrup og Vidsbye, toende Bøndergaarde ved Stranden. Anneret er Ullerslev.

Flye Sogn i Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Flye Bye, Nakier Bye, Alsø Bye, Bregndal en Eensted-Gaard. Dette Sogn er et Anner til Vridsted. Kirken er tækket med Blye, har et temmelig høyt Taarn tækket med Fiele, har en smuk Altartavle og Prædikestol.

Flyng Sogn i Somme Herred, Koeftilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Flyng Bye, 7 G. 13 H., Soderup, 8 G. 14 H., Maabjerg, 9 G. 12 H.

Flynder Sogn i Skodsborg Herred, Bøvling Amt, Niber Stift, dertil hører Bekmark Hovedgaard, Kropsgaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Bøvling. Sognet ligger høyt og giver god Rug.

Fodslette, en ufrie Herregaard i Fodslette Sogn, Sønder Herred, Tranekier Amt, Fyens Stift, paa Den Lange-

land, ligger under Herregaarden Hjortholm.

Fodslette Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt, paa Den Langeland under Fyens Stift, dertil høre Fodslette, Hjortholmgaard.

Føllesløv Sogn i Skjerpinge Herred, Kallundborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Føllesløv Bye, 21 G. 30 H., Havensø, 6 G. 18 H., Egemark, en Sædegaard, Alkestруп, en Sædegaard, Nerelev, 4 G. er en omflodt De en Miil i Omfreds. Ved Havensø er en Beyermsølle.

Føns Sogn i Vends Herred, Hindegavls Amt, Fyens Stift, dertil hører Føns Bye, 18 G., Elle Hovedmark, Bannerslund Hovedgaard, i alt 28 G. i Sognet. Sognet er omgivet af Havet paa begge Sider. Anneret er Ørslev.

Føst, en De i Vesterhavet, $\frac{1}{2}$ Miil fra Dagebøl i Vester-Mark, hvorfra Overfarten er med Posten. Den er $1\frac{1}{2}$ Miil lang, 1 Miil bred, og 3 Miile i Omfreds, den bestaer af 16 Landsbyer, inddeelte i 3 Sogne og 3 Kirker, nemlig i St. Laurentii, som have to Præster, St. Johannis 2 Præster, og St. Nicolai en Præst og en Kateket. Kirkerne ere store og gamle Steenbygninger tækkede med Blye. Landet er slet beboet, har 1469 Huse og 4585 Sieler over 12 Aar. Den østre Deel af Landet som bestaer af St. Nicolai Sogn og Kirke og

noget af St. Johannis Sogn med Kirken kaldes Østerlands Føør og hører under Amtet Lønder i Slesvig. Samme er et af Amtets 7 Geest Herreder og har sin egen Landsfoged som oppebærer Skatterne og leverer dem til Amtstuen; han er og Sekretær ved Retten. Justitien forvaltes af Raadmænd som ere nogle af de beste Indbyggere, hvorfra videre appelleres. Til denne østre Deel hører to tredie Deele af Marfken og en tredie Deel Geesten, samt 5 og en tredie Deel Byer og den Flek Byk, mesten bygt paa hollandsk Maade, bestaaende af 150 Huse, har god Skibsfart og en ny anlagt Havn; hvori Skibene kunde ligge sikke for vestlige Vinde. I Flekken Byk boer alle slags Haandværkere. Husene og Folkene ere meget reengelige og nette og alting indrettet efter den hollandske Maade. Den vestre Deel som bestaaer af St. Laurentii Sogn med Kirken og det meste af St. Johannis Sogn kaldes Vesterlands Føør og hører under Ribebyens Amt og har tilligemed Den Amrom sit eget Virk som holdes om Tirsdagen, i det Geistlige staaer den under Loe Herreds Provstie, i samme er 635 Huse, 2017 Personer over 12 Aar, en tredie Deel af Marfken, to tredie Deele af Geesten og 10 og to tredie Deel Byer: Goting, Borgsum, Bithum og to tredie Deel af Bithum Bye, Syderende, hvor

Sognepræsten og den residerende Kapellan boer, Olesum, Klintum, Tustum, Hedehusum, Uterum og Dunsom Byer. Imellem Føør og Amrom ligger Østers, som er Kronens Regale. Ved Borgsum ligger en gammel Fæstning kaldet Borg med en høi Vold af 400 Fod i Omkreds. Hele Landet indeholder 9000 Demat Geest og ligesaa meget Marfeland. Geesten eller Agerlandet som er den søndre halve Deel af Den hvori Byerne ligge, er meget høi men tillige mager og blandet med Hede, dog er der gode og frugtbare Marker. Den nordre Deel af Den, er Marfken eller nedrigt Land, er meget frugtbart. Samme er mod Østen, Norden og Vesten forsynet med et Dige. Indbyggerne leve mest af Skibsfart og Agerdyrking. Her fabrikeres mange Strømper. Quindekønnet driver Agerdyrkingen. Landet har meget god Vand men fattes Brændsel. Køringerne tale det gamle Slesvigske Sprog, Gudstienesten forrettes paa Høytysk. Deres Klædedragt er meget besunderlig som kan sees aftegnet i Danmarks Atlas, 5 Tom. pag. 728. Sørø Sogn ligger i Føør Amt i Høer Herred, Hadersleb Amt i Høer Amt og i Høer Amt.

Sørø Sogn i Øster: Flakkebjerg Herred, Amt, Siellands Stifte, dertilhørende Sørø Herregaard og Degne: Doel: 22 H., Aarsløse, 16 B. 8 H. Sørø Sogn

Sneesslov, 15 G. 22 H., Høybiereg, 5 G. 1 H. I Sognet eenlige Huse, 3. I Kirken er endeel adelige Liig.

Førslov Sogn i Ringsked Herred og Amt, Siellands Stift, dertil hører Førslov Bye, 15 G. 24 H., Hesselberg, 3 G. 1 H., Simmendorup, 8 G. 2 H., Levetoft, 8 G. 2 H.

Førslovgaard, en Herregaard i Førslov Sogn, Østerflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift. Vorgegaarden ere 3 grundmurede Længder med Graver omkring. Ladegaarden er af Bindingsværk. Hovedg. Tært er 124 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 16 Tdr. 4 Skpr.

Føvling Sogn i Malt Herred, Nibershus Amt, Niber Stift, dertil høre Føvling Bye, Tislund Bye, halvdeelen deraf, Natte Bye, Bobøl, Tobøl Bye, Nabølling, Høllekov Bye, Stenbrup Bye, Leervad Torp, Nagesbøl Torp, Humelmal, Sorrild Torp, Gravlund Torp, Nielsbygaard Hovedgaard, Næstoft Torp, Væbbølling Præstegaard, Lykkestier Torp. Kirken er stor og anseelig af huggen Steen med et høit Taarn indvendig hvælvet. Altertavlen er meget smuk, givet 1753. af Cancellieraad Claudius til Sønderskov. Natte Byer ligge langs under nogle Sandbakker, hvoraf meget fløint Vand udspringer, som Beboerne kan stoppe og derved sette deres Tøfter og Mar-

ker i tørre Sommer under Vand.

Føvulum Sogn i Siellund Herred, Mariager Amt, Narhus Stift, dertil høre Føvulum Bye, Dollerup Bye, Stistrup Bye. Kirken er af hugne Steen. Dette Sogn er et Anner til Ullids.

Fogedbye Sogn i Østerflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Fogedbye Bye, 24 G. 11 H. foruden Præste Gaarden, Skrabberup, 6 G. 4 H., Vidstrup, 12 G. 12 H., Steenbeksholm, 7 G. 5 H. Eenlige Huse, 8 H. I Sognet er en Sundheds Kilde, kaldet Hellig Daars Kilde.

Fogedbyegaard, en Sædegaard, i Fogedbye Sogn i Østerflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift. Gaarden afbrændte 1770.

Følbye Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Narhus Stift, dertil høre Følbye, Nør-Ringbye, Nør-Ringhøis, 3 G., Tinning Bye. Dette Sogn er et Anner til Søften i Vester-Lisbjerg Herred. Tinning Bye har en ypperlig Lærremose. Vesten for Nør-Ring Bye ligger en Skov kaldet Løvring Ure.

Folding Sogn i Malt Herred, Nibershus Amt, Niber Stift, dertil høre Nørhølling Bye, Sønderskov Hovedgaard, Steengaard, Følbingbroe-Krog. Dette Sogn er et Anner til

Malte. Kirken er liden af hugne Steen uden Taarn, ved Kongegaaden er Toldstedet Følgingbroe.

Fouling Sogn i Thyrsing Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, dertil hører Fouling Bue, Haarns Bue, Neder Astrup Bue, Væbnersholm Høvedgaard. Dette Sogn er et Ameer til Ring.

Fræer Sogn i Hællum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Fræer Bue, Seglstrup Bue, Tustrup Høvedgaard. Kirken er af hugne Steen paa en Bakke til Vesten for Fræer Bue.

Framlev Herred i Skanderborg Amt, Narhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Skjoldum, 2) Siellev, 3) Skjorring, 4) Vorum, 5) Skovby, 6) Harlev, 7) Framlev, 8) Stierd, 9) Stor Ring, 10) Galten.

Framlev Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Framlev Bue, Høvslev Bue, Vorumgaard, Labing Bue og Mølle, Naastrup Bue og Mølle, Lille Ring Bue, Høbyemark, Hørslevgaard, Hørslev Boele. Dette Sogn er et Ameer til Harlev. Kirken er paa et anseeligt Stue af Grev Niels Friis. Paa Hørslevgaard boer 3 Bønder.

Fraugdegaard, en Herregaard i Fraugde Sogn, Nalborghuus Amt, Odense Amt, Svends Stift. Gaarden er opbyggt 1637 af Admiral Daas med Graver

omkring, 1769. forsynet med Grundmure og indvendig forbedret. Høvedg. Tart 27 Tdr. 3 Skpr. 2 Kfr. 2 Alb. Skovsk. 5 Skpr. 1 Kfr. 1 Alb. Møllest. 3 Skpr.

Fraugde Sogn i Nalborghuus Amt, Svends Stift, dertil hører Fraugde Bue, 14 G. 14 H., Fraugdegaard en Herregaard, Over- og Nederholluf Bue, 17 G. 12 H., Hollufgaard en Herregaard, Kierrebue, 10 G. 11 H., Viskumby, 15 G. 4 H., Tvingbue, 3 G. 5 H., Landkilde, 1 G., Tornbiære, 2 G., Fraugdegaards Mølle, Hollufgaards Mølle, Blangsted Mølle. Denne Kirke er for 1314. I Fraugdegaardslykke er en Sundhedskilde kaldet Hølekilde.

Fredensborg, et kongeligt Lysslot i Liunge-Cronborg Herred, Cronborg Amt, Siellands Stift, det var tilforn en Lødesgaard kaldet Østrup, en Wiil Noerden for Frederichsborg Slot, det blev 1720. forandret til et kongeligt Slot og kaldet Fredensborg, af Freds-tractatene med Sverrig som her bleve sluttede, til hvis Erindring lases følgende Opfskrift over Slotsporten:

Da Krig og Orlogstid ved Gud en Ende fik,

Blev Fredensborg opbyggt af Fjerde Friderich,

Og at det Freds-Paulum skal Krigens Minde være

Saa fik det Navn af Fred og Friderich at bære.

Slottet

Slottet har endeel prægtige Gemakker, en ottokantet Slotsgaard med et Springvand midt i, forestillende Fredens Vilsede af hvidt Marmor fra Florenz. Paa den nordre Side af Slottet ligger en firkanter Plads hvor Slotskirken ligger af maadelig Størrelse med et Taarn, indviet 1726, rundt omkring endeel Bygninger for de kongelige Hofbetientere. Haven er stor og overmaade prægtig, indeholdende mange fortreffelige Statuer, Vaser og andre Prydelser af Marmor, forfærdigede af vor berømte Professor Wiedewelt.

Freiglev Sogn i Hornum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Freiglev By, Draagstrup By. Dette Sogn er et Anner til Sønderholm.

Fresløv Sogn i Fargø Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, dertil hører Fresløv By, 14 S. 9 H., Høsten Torp, 3 S. 1 H., Mark- og Skouhuse, 8 H. Sognet er et Anner til Ulsø Sogn i Ringsted Herred.

Fresenburg eller Friesenburg, et adeligt Gods i Preetze Distrikt i Hertugdømmet Holsteen.

Fresenhagen, en Herregaard i Lek Sogn, Kier Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, tilhørende Rixbmand Koldorff i Hamborg som ogsaa har fisket Forpagter-Gaardene Sviinbek og Gaarde, som

tilforn vare solgte fra denne Gaard.

Freyenwillen, et adeligt Gods i Gruntoft Sogn, Huusbye Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Friderichsberg Slot ligger en fjerding Vey fra København, hvortil man gaaer ud af den Vestre-Port, igiennem Vesterbroes Forstad og en dobbelt anseelig Allee af Linde-Træer. Det er anlagt paa en Bakke som er omtrent 25 Alen høj, af Kong Friderich IV., har smukke Værelser, en stor Slotsgaard, og en smuk Kirke i Kiølske Stagen, samt en meget smuk og stor Have, hvor det er tilladt alle stikkelige Folk at spadserere om Sommeren. Deri er og en Kongelig Jafangaard.

Friderichsberg By, strar ved Friderichsberg Slot, en fjerding Vey fra Kiøbenhavn, kaldtes tilforn Vester-Amager og Prinsens Amager, fordi der da boede endeel Hollændere, bestaaer af 21½ Gaard og 55 H. af enhver heel Gaard Plads svares i Grundskat aarl. 6 Rdl. som for heele Byen beløber sig til 126 Rdl. 3 Mk. ellers ere de Selvejere, fri for Konsumption, Kongerejser &c. Byen forterer under Vallersøes Virketting. Kirken er ottokantet, opbyggt 1736. siden 1747. er Hvidovre Sogn lagt her til denne Kirke som et Anner. I Byen er 2 Klæde-Fabriker og et Overficerie.

Til Vpen henhører adskillige omliggende Gaarde. Salkeneergaarden, hvor Hans Majestæts Falke ere, beboes af Salkeneermesteren og hans Holf. Vodrups Gaard eller Segldugs-Fabrikken, hvor Segldug til Hans Majestæts Flode forarbeides. Grøndal, en Gaard bequem til Hollenderie. Teiglgaarden, nu Svandholm kaldet, bequem til Hollenderie. Gothaab, bequem til Hollenderie. Bakkehuset ligger ved den almindelige Landevej til Ralbve.

Friderichsberg Sogn i Søfelunds Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Vpen Friderichsberg 21 $\frac{1}{2}$ S. 55 h., Friderichsberg Slot, Forstaden for Kiøbenhavn Vesterbroe kaldet, Salkeneergaarden, Grøndahl, Segldugs Fabrikken, Teiglgaarden nu Svandholm kaldet. Til dette Sogn hører nu Hvidovre som et Ainer.

Friderichsberg, et kongeligt Slot fire Miile mod Nord-Vest fra Kiøbenhavn i Friderichsberg Amt, en Miil Sonden for Fredensborg. Slottet staaer i en ferst Søe som paa alle Sider omgiver det, her var forðum en Herregaard, kaldet efter den næstliggende Lands-Vye Gillerødsholm, og tilhørte den berømte Rigets-Admiral Herlof Trolle, som ved et mageskifte mod Skoug-Kloster, nu Herlofsholm, blev 1560. ombyttet til Friderich II. som opførte den ældre Bygning, siden lod

Kong Christian IV., som her er født, opføre en langt større og prægtigere Bygning, ved de paa den Tid berømteste Kunstnere i Europa, særdeles er Ridder-Salen lige over Kirken meget stor og prægtig med kostbar Silke-Tæpserier forestillende Kong Christian IV. Kroning, Indtog, Søe- og Land-Batailler, Fæstnings-Erobring og deslige, og et overmaade prægtig Loft, samt et Orgelværk i den eene Ende af Ibenholt, Vurboom og Elsenbeen. Slotskirken er ligeledes overmaade prægtig med Guld, Sølv, Marmor og andre Kostbarheder, 60 Alen i Længden og 30 i Bredden, Altertavlen er af Ibenholdt med dreven Sølv-Arbejde, forestillende Christi Levnets- og Lidelses-Historie. Her bleve tilforn de Kongelige Personer fra Souverainiteten til vor regierende Konge salvede. Ved Enden af de øverste Gælderier i Kirken er det Kongelige Ridder-Kapel, indrettet af Kong Christian V. til Elephant- og Dannebrog-Ordens Riddernes Installation, naar samme seer i offentlig Forsamling, her sees alle Riddernes malede Baabener og Symbola ophængte, samt den kongelige Trone med en Himmel, berøffen med rød Fløjel, kanted med Guldtræsser. Ved Slottet er en Badstue og noget derfra var tilforn en stor Danske meget høy med en stor Stald af Quadersteene, kaldet Sparrepenge, bag ved samme høyt oppe paa Bakken laae en anden

anden stor Stald, kaldet Joelle-Stalben, begge bleve nedbrudte af Kong Friderich IV. og Stenene brugt til Fredensborg Slot. Ved Slottet er en stor og prægtig Have, deri mærkedes særdeles det saakaldte Chinesiske Huus udstyret efter Chinesernes Bygningemaade, men nu nedbrudt. En fierding Mil fra Friderichsborg var et andet kongeligt Sommerhuus til Forlystelse i Skoven, kaldet Frydensborg, deraf sees endnu nogle Ruider. Et Stykke fra Slottet ligger Ladegaarden opbyggt af Christian IV. hvor det kongelige Stutterie har sine Stalde.

Friderichsborg Amt omgives mod Norden og Osten af Cronborg og Hirschholms Amt, mod Sønden af Roeskilde Amt og mod Vesten af Isefjorden. Holbende i Længden fra Allanderup til Berre 4 $\frac{1}{4}$ og i Bredden fra Kregome til Grænholt næsten 3 Meile. Det beregnes paa 5530 Tønder Hartkorn. Jord-Arten er mod Norden Skovgrund, Eng og Torvemoser, paa den Søndre Side feed og frugtbar paa Korn og Græsning; her i Amtet er da god fersk Vands Fiskerie. Dets Sogneskifter Byer og Gaarde bestaaer af noget af Ølstykke: Liunge: Friderichsborg: Strøe: og Horns: Herred, deri ligger de 3 smaa Ridsstæder Sillerød, Slangerup og Friderichsfund, samt Slottet Friderichsborg.

Friderichsdahl, en meget smuk Bygning med en smuk Have i en Dal, 2 Meile fra Kiøbenhavn ved Furesø ikke langt fra Lyngbye, opbyggt af Grev Schulin, var forudm et gammelt Lystslot opbyggt af Friderich III. hertil hører en stor Skov og en Mølle, samt Marker. Dens Hovedgaards Part i Nger og Eng er 21 Tdr. 2 Skpr. Skovst. 14 Tdr. 2 Skpr. 2 Alb. Møllestyld 19 Tdr. 2 Skpr. 2 Skpr. to tredie Deel Alb. Paa dens Grund ligger 8 Huse samt 8 Lystgaarde, som vare Grundstat til Slottets Eiere.

Friderichsdahl, en Herregaard i Sandbye Sogn, Nørre Herred, Haldsted Kloster Amt, paa Den Laaland, tilforn kaldet Grinsted, og meens at være bygt 1419 af Jens Grinst. Borgegaarden er paa ny 1756 opbyggt meget zirlig af Grundmure, Ladegaarden er af Grundmure opført 1722 af Ditlev Brokdorf. Den Vengholm, imellem Laaland og Langeland, er til Græsning, en fierding Vey i Omkreds, hører til denne Gaard.

Friderichsgabe Kog, et indiget Stykke Land i Wöhrden Sogn, i Sønder-Ditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, blev indiget 1704.

Friderichsgabe, en Herregaard i Sønderbye Sogn, Waag Herred, Nissens Amt, Nyens Stift, havde i gamle Dage et fast Slot, kaldet Zagenstov,

hvor Christoffer I. hensatte Erkebiskop Erlandsen 1259. Borgegaarden afbrændte 1741. og er en opbygt. Ved Gaarden er god Skov. Kong Friderich III. skienkede den til Niels Banner, som gav den det Navn den nu har. Hovedg. Tært 98 Eder. 7 Skpr. 1 Hfr. Skovst. 1 Ed. 7 Skpr. 2 Alb. Møllest. 14 Eder. Friderichsholm, see Friderichsholm.

Friderichskirke Sogn i Lysegaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Friderikshede, Friderikshøj, 2 Gaarde ved Kirken. Denne Kirke, hvortil Geheime-raad Mogens Rosenkrands 1765 lagde Grundvolden, er af Friderich V. opbygt for de 2 i Allheheden anlagte tydske Kolonier Friderikshede og Friderikshøj, som bestaaer af 30 Gaarde. Kirken blev indviet den 16 April 1766. og har 2 Præster, en lutherisk og en reformeert, som begge prædike paa tydsk Kistevæis. Disse to Byer ere anlagte i Gader med en Brønd 26 til 28 Alen dyb i hver Gade. Vag ved Gaardene ligge deres Haver. Husene ere af Muur og Bindingsværk. Paa Marken avles foruden anden Sæd aarlig 20 til 30 Tønder Pateter.

Friderichskog, et Stykke Land paa Den Nørstrand i Husum Amt, som blev indiget 1654. og indeholder 1249 Demat 87 Ruthen.

Friderichskog, grændser mod Sønden og Østen til Rodenes

Sogn i Lønder Amt, mod Norden til ny Rusehøller Kog, er 1200 Demat stor, octroyeret 1690. indiget 1692.

Friderichslund, en Lysgaard ved Sønderover Skov i Ottestrup Sogn, Slagelse Herred, Corsøer Amt, opbygt 1743. af Geheimeraad og Amtmand Benzou, da Kongen der var paa Jagt.

Friderichsørt, en liden Fæstning i Dänisch Wald, i Kielerfærde, i Hertugdømmet Slesvig, en Mil fra Kiel. Kong Christian IV. lod den 1632. anlægge under det Navn Christianspriis, men 1648. nedrive. Kong Friderich III. opbygde den paa ny 1663. og kaldte den efter sit Navn. Siden har den forandret Navnet, saa at den under Kongerne af det Navn Christian blev kaldet med det første Navn og under dem af det Navn Friderich blev kaldet med det Navn Friderichsørt, som den bestandig herefter skal føre. Den har en tidlang været et Twistes-Æble imellem det Kongelige og Forstellige Slesvig-Holsteenske Hus. Bygningerne ere Kirken, Løvhuset, Proviant-Huset, Commandantens Voelig, Barakkerne for Besætningen og nogle Marketerter Hus. Kirken hører til det Gortorfske Provstie og har kun een Præst. Neden for denne Fæstning ved Bylkehoved vandre Schoubynacht Gabel 1715. en anseelig Seyer over den Svenske Schoubynacht Wachtmester. Fri-

Friderichsruhe, en Herregaard i Isehoe Distrikt i Stormarn, i Hertugdømmet Holsten, se Drage.

Friderichsstad, i Landskabet Stapelholm i Hertugdømmet Slesvig, er vel ikke nogen stor Stad men bygt efter Holandsk Maade, meget regelmæssig i en firkant imellem de toende Floder Treen og Eyder. Gaardene blive holdte meget reene og ere besatte med Lindetræer i en lige Linie. 1621. begyndte nogle fra Holland udvandrede Armenianer at bygge den, og kaldte den efter den da værende Hertug Friderich IV. 1632. blev den sadt i endnu bedre Stand. Raadet er halv Luthersk og halv Arminiansk. Til Arminianernes Kirke søge og de Reformerte. Den Lutherske, hvorved er 2 Præster, er indviet 1650. De beste og meest formuende Rigsmand findes iblandt Mennonitterne, der gives ogsaa Quakere, men som næsten ere uddøde; Katholiker, Anabaptister og Jøder, hvilke sidste have en Synagoge. Næringen bestaaer i alle slags Silke- og Ulden-Manufacturur, i Søefart og Rigsmandskab. Staden er omgivet med Graver omkringfattet med høje Træer. Treen uddes i Eyderen igiennem Canaler og fiskebare Sluser. 1620. meddeelte Hertug Friderich Arminianerne, som bygde Staden, skionne Privilegier og 1633. gav han den sin egen Stadsret.

Friderichsfund, en Wiil fra Slangerup ved Isefjorden i Friderichsborg Amt, Siellands Stift, 5 Wiile fra Kjøbenhavn, 3 fra Roeskilde, 3 fra Friderichsborg, 6 fra Helsingør, 9 fra Callundborg, 11 fra Korsør, blev tilforn kaldet Falkenberg, er en liden Rigsstad som driver endel Handel med Kornvare, fik Rigsstads-Rettighed af Friderich III. 1665. men ligger i Henseende til dens Jurisdiction under Slangerup, den har 30 Borgere, 200 Indvaanere og svarer i Consumtion 655 Rdl. Indvaanerne søge til Udesundbyes Kirke. Byens Waaben er en Falk med en Steen i den høyre Fod, staaende med den venstre paa en Green.

Friderichsværk, et stort Kanon-Taberie og 4 Krudt-Møller med 200 Stodere, anlagt af Etatsraad og Agent Fabricius og General-Krigs-Commissariens Classen ved Alarspe. Ved dette Værk er fra 1757. da det begyndte til 1772. købt 900 Stkr. Metal-Kanoner, Mørser og Houbiser, 200000 Stkr. Jernbomber, Granater, Rugler og Blyskrandse, og forfærdige 1300000 Pund Krudt, hvorved nogle hundrede Familier og alle slags Handværksfolk, samt 200 Søefolk til Materielernes Transport ved 70 til 90 Skibe aarlig have deres Underholdning. Omkring dette Værk samt det dertil hørende Gods er i 15 Aar plantet 3 Millioner af

af alle slags Træer og en stor
Mængde Frugttræer.

Fridericia, en af de nyeste,
største og regulairreste Stæder i
Jylland, ligger i Elboe Herred,
Koldinghuus Amt, Riber Stift,
paa en langt udgaaende Odde
ved det Lille Velt, $2\frac{1}{4}$ Mil fra
Kolding og 3 Mil fra Veile,
under 55 Grad 37 Min. lati-
tudinis og 25 Grad 38 Min.
longitud. lige over for Strids
Færgested i Rven. Mod Vesten,
Nord og Østen ligger Byen
høyt men mod Sønden ligger
den gandske lavt; saa at den lig-
ger i lige Linie med Søens O-
verflade som ved en flims høl-
des tilbage, men dog undertiden
frønner over. Byen har sit
Navn af dens store Stifter
Friderich III. som først kaldte
den Frideriksodde, men siden
1664. den 22 April befalede
at den skulde kaldes Fridericia.
Byens Waaben er en opstaaende
Løve i guldt Feldt med Krone
paa Hovedet, i den høyre Forfod
en krum Sabel, i den venstre
en Palmegreen med det Val-
sprøg: Pro pace armatus. Byen
fik sine første Privilegier 1650.
den 15 Dec. 1652. bleve
Byens Volde og første Fæst-
ningsværker anlagte, 1654. ind-
fæstede fra Vindeby Præstegaard
Sognepræsten i Allerup M.
Neder Bogvad og blev den første
Sognepræst i Fridericia. 1661.
den 9 Nov. oprettede Kongen
Byen til en Stabel-Stad og
gav den nye Privilegier, hvor-
iblandt Frihed i 10 Aar for alle

Skatter, Told og Accise og sa-
den i 20 Aar halv Frihed, der-
næst tvende ugentlige Torvedage
og 3 aarlige Markeder. 1665.
blev Byen deelt i 2 Sogner.
1682. fik den Jus styli for de
som have gaaet Fallit og uden-
rigs Manddrabere. Byen har
4 Porte, 23 Gader snorlige,
hvoriblandt Vendes og Dan-
marks Gade ere de anseeligste.
500 Gaarde, Huse og Bara-
quer, alle undtagen 2 eller 3
een Etage høye med Quist over,
og alle af Muur og Bindings-
værk, undtagen 3 Gaarde som er
af Grundmuur. De ere asse-
curerede for 200000 Rdl. De
militaire Bygninger ere et an-
seeligt Tår og Provianthuus
byggt paa Kastelspladsen, Vagt-
huse og Stokhuset, et Krudt-
taarn, et Magazinhuus og en
Munderingsgaard. Den Dan-
ske Kirke er først byggt af Bin-
dinasværk af Friderich III. siden
af Grundmuur under Christian
V. indviet 1690. den 22 Jul.
og kaldet Trinitatis Kirke. Kir-
ken har inter Taarn, er indven-
dig smukt, har en kongelig Stool,
et lidet Orgelværk. Den tydske
Kirke som tillige er Garnisons-
Kirke, kaldet Michaelis Kirke,
er opbyggt 1667. og indviet
1668. den 1 Junii, er af Muur-
og Bindingsværk, deri prædikes
verelviis tydsk og dansk, Tår-
net er opsat 1763. Til denne
Kirke er Breitsøe et Anney.
Den reformeerte Kirke er en
net Bygning af Grundmuur
med blaa glasserede Tagsteen,
opbyggt

opbyggt 1735. af Christian VI. Præsten har en smuk Residens. De Catholske have et smukt Kapel opbyggt 1767. Jøderne har og en smuk Synagoge. Høspitalet er en god grundmuret Bygning opført 1749. for 24 Vemmer som nyde ugentlig fra 1 til 4 Mk. Den latinske Skole er af Bindingsværk indviet 1698. den 28 Febr. ved samme er en Rector, 3 Hørere, og 20 Discipler. Den danske Skole er af Grundmuur opbyggt 1767. I den tyske Skole læres tydsk og dansk. Raadhuset ligger ved tydsk Kirke, midt i Vendes Gade og er en smuk grundmuret Bygning, indviet 1762. den 30 Mart. med et lidet Taarn. Fra 1665. har Byen Overret og Raadstue-domme indstevnes lige til høieste Ret. Magistraten bestaaer af en Præsident, en Borgemeester, 3 Raadmænd, en Byfoged, en By- og Raadstuekriver, 16 Mænd af Borgerne ere Magistraten til Hielp. Raadstue-Retten holdes om Torsdagen og Byetinget om Mandagen. Over Brandvæsenet er Byfogeden Brandinspæcteur. Indvaanerne udgøre omtrent 410 Familier af 1350 Personer over 12 Aar. Disse foruden 3 Eskadroner Dragoner med Officiere, samt 80 afskedigede Soldater, ere følgende: 2 Sognepræster, 2 Capellaner, 2 Klokkere, 2 Skoleholdere, 1 Reformeert Præst, 2 Catholske Præster, 1 Rabbi, 1 Rector, 3 Hørere.

Magistraten, 1 Raadstue-Bud, 2 Politie-Betientere, 4 Vægtere, 1 Proviant-Forvalter, 1 Tolder, 1 Controleur, 1 Strøm-Inspæcteur, 1 Postmester, 1 Beiermester, 1 Doctor Medicinæ, 1 Apotheker, 1 Chirurgus, 1 Farver, 1 Stadsinvalfant, 2 Færgemand, 1 Giesgiver, 14 Riibmand, 28 jødiske Familier, 107 Haandverkere, i alt 285 Borgere inddeelte i 2 Compagnier, det danske og tydske med deres Officiere. Her påsferer aarlig 5 til 600 Skibe forbi, men da Byen har ingen Havn er Handelen ikke meget stor og ingen Skibe. De store Skibe ligge ved Strids-Færgestedet og de mindre i Eritsø Bugt Syd-Vest for Byen. Paa begge Sider holdes Færge og Baa-der til Overfart som betales efter fastsat Tætt, og tilhøre Magistraten ligesom Al-Fiskeriet, der forpagtes. Her gives en-heel Fiskerie. Stadens bedste og største Marinas-Middel er Agerdyrkning og Tobaksplantning hvoraf aarlig sælges for 3 til 9000 Rdl. Byens Jord er 219 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Hartkorn. Den halve aarlige Consumption var 1763. 2950 Rdl. Marked holdes den 24 Oct. Torvedag hver Torsdag. Her er et stort Sæbeværk og en Oliemølle. Her har tilforn været en stor Tøimageri og Klædefabrik. I Byen er 3 Beiermøller til Meel og 4 Hestemøller til Malt og Gryn, uden for Byen er en Vandmølle,

mølle hvorved er et Sigte-
værk.

Friisholt, en Herregaard i
Sal Sogn, Hovelberg Herred,
Dronningborg Amt, Aarhus
Stift, heed tilforn Ormstrup
eller Vormstrup og tilhørte
Friderich II. som 1579. mage-
skiftede den til Hans Johansen
Lindenov, den er siden solgt til
Grev Mogens Friis af hvem
den uden Tvivl har faaet sit
Navn. Bygningen er kun maa-
delig. Hovedg. Tært 29 Edr.
7 Skpr. 3 Fkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk.
2 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. $2\frac{1}{2}$ Alb.
Vandergods 219 Edr. 7 Skpr.
1 Fkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk. 1 Ed.
1 Fkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Møllest. 4
Edr. 2 Skp. Tiender 75 Edr.
6 Skpr.

Frisenborg, i Hammel Sogn,
Siern Herred, Silkeborg Amt,
Aarhus Stift, et Greveligt
Gæde opbyggt af Grev Nicolai
Friis 1693. fuldført 1709. af
Grev Christian Friis, bestaaen-
de af en stor grundmuret Vor-
tegaard to Etager høj med to
Runddeele, en Ladegaard og en
Staldgaard af Muur- og Tøm-
merverk. Ved Siden af Gaar-
den ligger en stor og smuk Frugt-
og Lythave, samt en Dyrehave
indplantet med Eenetærstager.
Herregaarden kaldtes tilforn
Jernitz og blev 1671. oprettet
til et Grevskab for Mogens
Friis. Hovedg. Tært 56 Edr.
1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk.
4 Edr. 3 Skpr. 1 Alb. Vøn-
dergodset som hører under Grev-
skabets samtlige Gaarde: Fri-

senborg, Sagsholm, Enstev-
gaard, Østergaard, Tulfstrup
og Terp Vne er 956 Edr. 3
Skpr. 1 Fkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk.
14 Edr. 2 Skpr. 3 Fkr. Møllest.
28 Edr. 3 Fkr. 2 Alb. Tiender
198 Edr. 4 Skpr.

Frisedal, en ny Herregaard
i Havrum Sogn, Hovelberg
Herred, Dronningborg Amt,
Aarhus Stift, oprettet 1704.
af Grev Niels Friis af to Vøn-
derbyer Nierd og Terp bestaaen-
de af 12 Gaarde, den hører til
Grevskabet Frisenborg. Hovedg.
Tært er 31 Edr. 5 Skpr. 1 Fkr.
1 Alb. Skovsk. 4 Skpr. 3 Fkr.
 $2\frac{1}{2}$ Alb.

Frisenvold, en Herregaard
i Drum Sogn, Galten Herred,
Dronningborg Amt, Aarhus
Stift, kaldtes tilforn Torup-
gaard og Thordorp Slot, til-
hørte 1310. Johannes Nicle-
sen de Thorthorp. 1684. den
11 Nov. solgte Christian V. den
til Gros-Canceller Grev Conrad
Reventlov. Bygningen som er
opført af Mogens Friis 1664.
er ifkun maadelig. Ved Gaar-
den er et Stutterie og got Lare-
fiskerie i Mønders Fiord. Hø-
vedg. Tært 85 Edr. 4 Skpr.
1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 2 Skpr.
 $1\frac{1}{2}$ Alb. Vandergods 483 Edr.
7 Skpr. 3 Fkr. Skovsk. 2 Edr.
1 Skp. 1 Fkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Møllest.
2 Edr. 4 Skpr. 3 Fkr. Tiender
147 Edr. 3 Skpr.

Frisholm eller Friderichs-
holm, en Herregaard i Vesten-
sø Sogn, Sønder Herred,
Haldsted Amt, paa Den Lolland.
Gaarden

Gaarden er af Grundmuur, 1 Etage, opført 1634. af Hartvig Passau. Hovedg. Tært er 40 Edr. Skovk. 5 Skpr.

Frødehøy, en Høy paa den halve Vey imellem Slangstrup og Nøeskilde ved Værehoe, der tilforn var af hugne Steen, hvor Kong Frode er begravet.

Frøsløvs Sogn i Stevns Herred, Truggevelde Amt, Sielands Stift, dertil hører Frøsløvs Bye, 28 G. 4 B. 11 H., Markhus, 4 H., Høystrup Herregaard.

Frøss Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig, bestaaer af 6 Sogner, deraf staaer de 5 under Biskoppen af Ribe og hører med Kirkerne i Kalslund Herred under Herredsprovsten i Førl. Provsten i Hadersleb har blot Opsigt over Kirken Skodborg. Sognerne ere: 1) Zygom, 2) Sole, 3) Rødding, 4) Skrave, 5) Østerlund, 6) Skodborg.

Frøsløvsgaard, en Herregaard i Frøsløvs Sogn, Sønder Herred, Dueholms Amt, Nalborg Stift. Bygningen er af Muur: og Bindingsværk. 1354 tilhørte den Alfo Ingvær de Frøsløf. Hovedg. Tært er 23 Edr. 4 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Vøndergods 246 Edr. 2 Fkr. 2 og to tredie Deel Alb. Møllekyl 13 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. Tiender 142 Edr.

Frøsløvs Sogn i Sønder Herred, paa Den Mors i Nalborg Stift, dertil hører Frøsløvs Bye, Frøsløvsgaard Hoved-

gaard, Anderup Bye. Ved Frøsløvsgaard er et stort Kier kaldet Frøsløvkier som Kier Sønder- og Nørre-Herreder fra hverandre, der er og en stor Bakke hvorpaa høres en tredobelt Gienlyd og sees 27 Kirker i Mors, Thy og Salling.

Frørup Sogn i Vinding Herred, Nyborg Amt, Thens Stift, dertil hører Frørup Bye, 36 G. 25 H., Taarup, 33 G. 22 H., Lundsgaard, 1 G., Slude, 4 G. 1 H., Lange Ebbe, 2 G. 1 H. I Frørup Bye ere 2 Kilder og paa Marken Røgiske Kilde som besøges ved St. Hansdag.

Frørup Sogn i Tystrup Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Frøstrup, en Herregaard i Lunde Sogn, Vester Herred, Ribershus Amt, Riber Stift, er af Muur: og Bindingsværk paa ny opbyggt og i Stand sat af Jens Damgaard. De første Egere som vides vare Christen Stygge og derefter hans Søn Thomas Stygge 1537. Hovedg. Tært 29 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Vøndergods 143 Edr. 1 Skpr. 1 Alb. Tiender 37 Edr. 4 Skpr.

Vor Frue Sogn i Nalborg, see Nalborg.

Vor Frue Sogn i Nørhus, see Nørhus.

Vor Frue Sogn i Røsbenshavn, see Røsbenshavn.

Vor Frue Sogn i Odense Røstved, i Odense Herred og Amt, Thens Stift, dertil hører Vor

Vor Frue Kirke, Gaarde og Huse i Odense, St. Jørgens Gaard, Killerup, 6 G. 2 H., Biskrup, 5 G., Egbøye, 14 G. 4 H., Egbøye Mølle, Bjangstedgaard, Kregsborg, 1 G.

Vor Frue Sogn i Roeskilde, dertil hører Darup Bøye, 3 G. 13 H., Kamstrup, 11 G. 11 H., Øde Høstrup, 4 G., Skallstrup, 4 G. 3 H., Tiersbøye, 15 G. 15 H.

Frue Ring Sogn i Hielslev Herred, Skanderborg Amt, Karhuus Stift, dertil hører Frue-Ring Bøye, Verring Bøye, Svinsager Bøye, Giesing Bøye, Hee Mølle, Skaarup Bøye, Bester-Mølle, Røde Mølle, Rindelevsgaard, Høolbø Bøye. Ved Bester-Mølle findes fint hvidt Leer og ved Røde Mølle en rød Leer hvoraf beredes og brunrødt, som beredes ved Fabrikken ved Røde Mølle og blev anlagt 1751.

Frydendahl, en Herregaard i Frydendahl Sogn, Tude Herred, Holbø Amt, Siellands Stift. Gaarden kaldtes forðum Torbenfelt, og ligger i en stor Sø, den østre og søndre Fløj er to Etager Grundmur med to Taarne, den tredje Længde er to Etager Bindingsværk, og forneden er en Brandmur med Broe over Søen, tvende grundmurede Ladegaarde, to Frugthaver og en Lysholm med Lyshvarterer kaldet Krogholm. Paa det Sted hvor Søen har sit Uffald er en Korn-Mølle med Bryn: Sigte: og Stampe:

verk, samt en Bøymølle, og Mølle- og Tøglstens-Tøglbrænderie. Hovedg. Tørt 77 Tdr. Skovst. 10 Tdr. 2 Sk. Ved Gaarden faaes aarlig 160 à 170 Tdr. Korn og avles 6 à 700 Læs Høe, har et Hollænderie af 200 à 220 Rior, Stude, 20 à 30, ung Quæg 30 à 40, Heste 40 à 50, Faar 50 à 60, Her er og i Søen omkring Gaarden god Fiske: af Gießer, Åborrer, Carusser og Skaller, foruden endeel Damme med Karper og Karusser.

Frydendahl Sogn i Tude Herred, Holbø Amt, Siellands Stift, dertil hører Simmerfeldt, 2 G. 2 H., adskillige Huse, 17 H., Frydendahl Herregaard. Kirken er bygt med Pavens Tilladelse 1459. af Engelbrecht Bydelsbak. Altertavlen er skildret af Krock paa Kobber. Prædikestolen er af Bilsledhugger Arbeide.

Frydenlund, er kongeligt Lustslot i Kiøbenhavns Amt, Sillerød Sogn, opbygt af Grev Cankler Grev Reventlov. Bygningen er ottekantet med en Aletan hvorfra haves en overmaade smuk Udsigt. Ved samme er en smuk Have med Fiske-damme og endeel Agerland omfat med Steendiger.

Füsing Herred i Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er ifkun lidt, ligger i en frugtbare Egn adspredt i Kahlbøye, Brodersbøye, Taarsted og Løyth Sogner, men har ingen Kirker under sig. Der har sit Navn

Navn af den Landsbye Fugelsang.

Fugelsang, en Herregaard i Thornbye Sogn, Mølleherred, Nalholm og Mariboe Kloster Amt i Laaland.

Fuglebiørg Sogn i Øster-Flakkebiørg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Fuglebiørg Bye, 14 G. 18 H., Fuglebiørg Herregaard, Kastrup Herregaard.

Fuglebiørg, en Herregaard i Fuglebiørg Sogn, Øster-Flakkebiørg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, er oprettet af 3 Bøndergaarde der i Byen. Borgegaarden bestaaer af 3 Høje og Ladegaarden af 3 store Længder. Hovedg. Tørt 18 Edr. 5 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 2 Edr. 2 Skpr. 2 Hkr.

Store Fuglede i Ark Herred, Rallundborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Store Fuglede Bye, 13 G. 22 H., Tøggestrup, 9 G. 4 H., Flintestrup, 10 G. 6 H.

Lille Fuglede i Ark Herred, Rallundborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Lille Fuglede Bye, 13 G. 10 H., Jæreslev, 16 G. 6 H.

Fugle Herred i Nalholm og Marieboe Kloster Amt, Laaland Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Fugelse, 2) Errindelev, 3) Ølstrup, 4) Thorslunde, 5) Taagerup, 6) Kølbye, 7) Ringsbølle, 8) Seddinge, 9) Lebbelunde, 10) Tilsted, 11) Veylebye, 12) Nagerbye, 13) Skjærringe,

14) Ørstofte, 15) Lillested, 16) Bursøe, 17) Krønge.

Fugle Sogn i Fugle Herred, Nalholm og Mariboe Klosters Amt, i Laaland, dertil hører Fugle, Bøsserupe, Lillestolpe, Flaaruppe, Skottemark og Alløe, Kierstrup en Herregaard.

Fuglesig, en Herregaard i St. Olai Sogn ved Hjørring, Venneberg Herred, Nalholm Amt, Nalborg Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 Høje Møur og Bindingsværk af Cetsgetømmer ny opbyggt af Jens Sand. Ladegaarden bestaaer af 6 Huse Bindingsværk. Hovedg. Tørt 25 Edr. 5 Skpr. 2 Hkr. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 277 Edr. 1 Skpr. 3 Hkr. 1½ Alb. Møllest. 4 Edr. 2 Skpr. Tiender 15 Edr.

Fuglesø Sogn i Sønder Herred, Rallø Amt, Nalborg Stift, dertil hører Fuglesø Bye, Gravlev Bye, Søeholt en Sæveier Gaard, Søeholt Mølle. Dette Sogn er et Annex til Tistrup. Kirken kaldet Vor Frue Kirke er uden Taarn og uanseelig. Alteret har ingen Altertavle, men bagerst paa Alterbordet staar et forgyldt Crucifix. I Kirken ligger den Arnfeldtske Familie. I Tøve Sø ved Gravlev fiktes Giedder og Skaller. Gaarden Søeholt paa 8 Edr. Hartforn er smuk opbyggt af Møur og Bindingsværk, derved en stor Vandmølle.

Sunder Sogn i Hids Herred, Dronningborg Amt, Nalholm

huus Stift, dertil høre Funder Bye, Paarup G., Aalidskov, Tollund, Hesselhuus, 2 Gaarde ved Kirken, Seilgaard, Mosgaard, Ellinggaard. Dette Sogn er et Annex til Krage-lund. Kirken er uden Taarn, Altartavlen er af smuk Billedhugger: Arbeide fra 1654. Skolen er stiftet 1734. af Justisraad Heug.

Furebye Sogn i Børlum Herred og Amt, Aalborg Stift, dertil høre Furebye. Dette Sogn er et Annex til Børlum. Furebye har lidt Skade af Sandflugt.

Fur: Søe eller Friderichsdahls Søe, er en fiskerig Sø imellem Lyngbye og Friderichsdahl i Kiøbenhavns Amt, driver ved dets Udløb i Lyngbye Aa ni Møller og Berker paa en Distance af 2 Miile. 1) Fuglevads Mølle, en Sigte-Mølle og 2 Messing Hamre. 2) Brede Mølle med to Raaber Hamre, to Messing Hamre, et Messingtraad-Berk og en Brænde-Ovn. 3) Lyngbye Vælmølle. 4) Strandmøllen eller Papiir-Møllen, som er den største og bedste her i Landet, har tillige en Sigte-Mølle. 5) Raadvad og Stubbe-Mølle i Dyrehaven, har et Juleverk til Isenkram og Givrtter Arbeide, og et god Sigteverk, tilhører Isenkræmerne i Kiøbenhavn. 6) Frøholms Mølle er en Lee- og Skiarefnive-Fabrik. 7) Friderichsdahls Kornmølle tilførn kaldet Siortholms Mølle.

le. 8) Lymølle er et Raaber og Messingverk, og 9) Kongens Vælmølle. Disse 2 hører til Søllerød: de andre til Lyngbyes Sogn.

Fusing, en Herregaard i Aasum Sogn, Sønder-Lyng Herred, Dronningborg Amt, Aarhuus Stift. Borgegaarden som er bygt 1583. af Albret Skeel er anseelig, det store Huus 5 Etager høit af Grundmuur med 3 Runddele, tækket med Blye. Hovedg. Tart 70 Edr. 3 Skpr. 1 Alb. Skovst. 2 Edr. 5 Skpr. 1 Ffr. Møllest. 8 Edr. 4 Skpr. Vøndergeds 710 Edr. 2 Skpr. 2 Ffr. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 268 Edr. 2 Skpr.

Futterkamp, et adeligt Gods paa 25 Plove i Oldenborg Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører Blesendorf Sogn og Meyergaarden Sahlsendorf.

Fuur eller Fuurland, en De som hører under Hare Herred i Skivehuus Amt, Viborg Stift, liggende i Liimfjorden 10 Miile fra Hals, hvor Fjorden begynder, 7 Miile fra Halsborg, 2 Miile fra Løgskær, 1 Miil fra Livøe, $\frac{1}{2}$ Miil fra Morsøe, $\frac{1}{4}$ Miil fra Sølling. Den er 1 Miil i Længden, $\frac{1}{2}$ i Bredden og 3 Miile i Omkreds. Paa den eenes Ende af Landet er et stort Forbjerg kaldet Knud, som strekker sig et temmeligt Stykke ud i Fjorden imod Mors, hvoraf store Knuds Hoved og lille Knuds Hoved har sit Navn, og paa den anden Ende 2 Odder, Engelsk-Odde

og Ferker-Ødde. Landet er paa de tvende Sider omgivet med 2 høie Bakker, hvorfra falder en behagelig Udsigt til Salling, Mors, Thy, Han Herred og Livø. Det er ansat for 160 Edr. 2 Skpr. 3 Skr. 1 Alb. foruden Præste-Gaarden som staaer for 5 Edr. 2 Alb. bestaaende meest af middelmaadig god Agerland, som dyrkes det flittigste og beste Skæ kan, da Vønderne ere fri for Hoverie, og have ikke meere Jord end enhver kan bestyre, dog kan Landets Afsgrøde ikke føde Indbyggere, men de maae hente endeel Korn og andet fornødent fra næstliggende Egne. Indbyggerne udgjøre 125 Familier foruden Anderster i alt 800 Sieler. Af disse er 75 Gaar-mænd, hvoraf de fleste have 2 Edr. Skuld, mange 1 Ed. men nogle ifkun 4 à 5 Skiepper. Huusmændene ere 50, hvoraf de fleste have ogsaa noget lidet Hartkorn. Landet staaer under Biskoppen i Viborg i det geistlige og i det verdslige under Amtmanden i Skivehus og under Sallings Herredsting. Landet bestaaer af følgende Byer: Debel, Madsbad, Nederby, Voel By, og Engelt By. Kirken, som kaldes St. Mortens Kirke, har et høit Taarn tækket ligesom Kirken med Bly. Altertavlen er given af Doct. Masius 1702. 1731 er aalagt en Skoole for Ungdommen af Landets da værende Eyer Anders Kierulf. Jorden er endeel

leeragtig, men den mindste Part sort Muld, derfor avles got Rug og Byg men lidet Havre. En deel af Landet ligger øde og usdyrket og bestaaer af høie Bakker, Bierge og Dale. Indbyggerne ere meget arbeidsomme og haardsøre Folk, de leve meget knap, have lidet til Beste og leve meest af Fiskerie særdeles af Nal som fanges hele Sommeren med Kroge. Intet Veirlig, ingen Møie er dem for haard, de ligge bestandig i Vandet i deres smaae og flerte Vaade saa længe det er aabent. Om Vinteren har de fire Vaader til at drage Silb med, men sjelden fanges flere end Indbyggerne kan for-tære. Naar Isen ligger, stange de Nal med en Stang 30 til 40 Alen lang og ofte længere efter Vanders Dybde, paa Enden er et spids tregrenet Jern; naar Nalen, som ligger paa Fiord-Vonden, treffes dermed snoer den sig med sin Hale om Stangen, hvilket Fiskeren strax kan merke i sin Haand, og derpaa drager dem op paa Isen. Naar Fiorden er tillagt med Is fanges en Deel Helt med Kroge, som om Sommeren fiske med Vaade. Nale Fiskeriet er det betydeligste, thi af Nalene kan de afsætte en stor Mængde, deels røgede deels saltede, og denne Des Nal er berømt. Paa Landets nordre Kant er en stor Steen som ligger 6 til 8 Alen høi over Jorden og gaar derpaa langt ind i et høit Bierg og dybt ned i Jorden af en

rødagtig Farve og kaldes den røde Steen.

Fuur Sogn paa Den Fuur, bestaaer af Debel Bye, Madsbad Bye, Neder Bye, Voiel Bye, Engelt Bye, Lundgaard, Grifsgaard, Hvirp Gaarde, Dalsgaard, Bierggaard.

Fyen, en stor De fra den 55 Grad $5\frac{1}{2}$ til 43 Minut. har mod Osten Sielland og Langeland, hvorfra det skilles ved det store Belt, mod Vesten Jylland, hvorfra det skilles ved det lille Belt, mod Norden Kattegat, mod Sønden Errø. Fra Knudshoved Osten for Nyeborg til Hingsgavel Vesten for Midelfart er den $11\frac{1}{4}$ Miil lang, fra yderst i Lindskov Sogn til yderst i Hindsholm er den 9 Miile i Bredden. I alt 56 og en tredie Deel Quadrat Miile. Jorden er overmaade frugtbar til Ager og Eng. Paa Landets søndre og vestre Kant i sær i Nyeborg Amt ere mangfoldige Banke og Høie, hvoraf den høieste er Søbye i Jordløse Sogn, Salling Herred, kaldes Siebiørg, og holdes for at være 200 Al. høit. I dette Amt saaes meest Rug, Havre og Boghvede, andensteds meere Byg, Erter og Hvede, Bisker, Bønner, Hør og Hamp. Engene bestaaes paa mange Steder med rød og hvid Klevet. Af Humle udføres endeel, som og gøres meget Malt. Indbyggerne legge sig ogsaa efter Frugthaver, hvoraf udføres mange Ebler og laves endeel Must. Man

legger ogsaa temmelig Bind paa at holde Bier, som giver deylig Mød og meget Vor. I Nyeborg Amt er i sær en Deel anseelige Skove, samt overalt en Deel Torvemoser. De bekjendteste første Søer ere Juulhyesøe, Søerupsøe, Sørbysesøe, Arreskovsøe, Flemmingesøe og Hvidkulsøe; i hvilken sidste ligger en Deel med Skov begroede Holme. Her ere mange Aaer og Bække, dog ikke meget store undtagen Vindingaae, Stokkebekk's Aae, Kongshøj og Odense Aae. Landet har og mange ypperlige Kilder, den største og rigeste findes ved Laudevæn imellem Søffinge og Jaaborg. Af Fiorder er Odense Fiord den største. Midelfart Sund ligger imellem Fyen og Nørre-Jylland. Luften er vel tempereret og sund. Landet har endeel Vildt, gode Heste som er større end de i Sielland men mindre end de jydskke, meget Qvæg, en Mængde Sviin, mange meget skionne Faar, og ved Stranden endeel Fiskerie, samt god Sølhundefangst ved Baroniet Skælsborg. Indbyggerne er stærke af Lemmer, stræbsomme, troe og tjenstagtige.

Fyens Stift indbefatter i det væsentlige Fyen, Langeland og Taasinge, og bestaaer af 6 Amt: 1) Odense, 2) Rugaards, 3) Assens, 4) Hingsgavls, 5) Nyborg, 6) Tranekier Amt. I disse Amt er 19 Herreder, 203 Kirkesogne, 9 Råd-

9 Rishæder, 675 Landsbyer, 122 Herregaarde, 103 Eeneste Huse. I det geistlige høre Derne Laaland og Følster tillige under Fyens Bispedømme.

Fyens Hoved, et Forbjerg ved Landsbyen Nordskov i Stubbedrup Sogn paa Halv-Den Hindsholm i Bierge Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, hvor Naturen har dannet en Havn imellem Mølle og Nordskov Marker, hvorfra er Overfart til Samsø paa to Meile.

G

Gaardslev Sogn i Holmans Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Gaardslev By, Mørkholt By, Rans By, Nebbegaard. Dette Sogn er et Annex til Piedsted. Paa Nebbegaards Mark ligger en Mølle og nogle Huse.

Gadbjerg Sogn i Tyrsilb Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Gadbjerg By, Kestrup Hovedgaard, Tosthøj By, Smidstrup By, Clausholm, Rotstrup, Tøshøj, Taars By. Dette Sogn er et Annex til Ringgave i Nørvangs Herred. Dette Sogn har sit Navn af et Bierg som ligger paa Gaden ved Kirken og er saa høit at derfra kan sees 24 Kirker. Kirken er årlig med Taarn.

Gadebvegaard i Øster-Maria Sogn, Øster Herred paa Bornholm, har 12 Eder.

Gadstrup Sogn i Ramsø Herred, Roskilde Amt, Siel-

lands-Stift, dertil hører Gadstrup By, 5 G. 6 H., Ramsøemagle, 11 G. 9 H., Ramsøemølle, 8 G. 5 H., Ramsøegaard, 3 G. 4 H., Brordrup, 10 G. 8 H. Paa Marken er en Høj kaldet Tornehøj.

Galmshüll Sogn ligger i Bøking Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn fik 1700. en fordeelagtig Detroi. Imellem Galmshüll og Dagehüll ligge 2 Aaer. Der som kaldes Halligen, nemlig: Tostebüll som høre til Galmshüll og Nordmark som forpagtes af det kongelige Kammer.

Galmshüllertog i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, staaer vel under Amtstuen og betale dertil Skatterne, men har ellers siden 1700. ingen Forbindelse med Amtet.

Galten Herred i Dronningborg Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Galten, 2) Gadberg, 3) Guldum, 4) Halling, 5) Voldum, 6) Rud, 7) Øst, 8) Haslund, 9) Grum, 10) Vissing, 11) Værum, 12) Laurberg, 13) Leerberg.

Galten Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Galten By, Vinterslev By, Erslev By, Valle By, Henge By. Kirken er af hugne Steen tækket med Blye, har et anseeligt Taarn neden til firekantet, oven til ottetkantet, og derpaa et Spiir.

Galten Sogn i Framløse Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift dertil høre Galten Bye. Dette Sogn er et Anner til Stor Ring.

Galtrup Sogn i Nørre Herred, i Mors Land, Aalborg Stift, dertil høre Galtrup Bye, Tøring Bye, Ullerup Hovedgaard.

Gamborg Sogn i Vends Herred, Hindsgavls Amt, Høens Stift, dertil hører Gamborg, 17 Gaardm. en Mølle og 6 Huusm. Ved Byen er en skøn Kilde og Rudera af et Slot kaldet Borg.

Gammel Sogn paa Holmsland, i Hind Herred, Hørling Amt, Nibe Stift, dertil høre Gammel Sogns Bye, Strandgaard, Vollerup, Strandsbjerg, Møllen, Færgeshuset. Dette Sogn er et Anner til Nye. Kirken har et smukt Taarn med et høit Spiir, og er tækket med Bye.

Gammelgaard, en Herregaard i Nide Sogn, Sønder Herred, Hattved Amt, paa Den Laaland, den er anlagt og omgivet med store Graver af Laurik Grubbe 1596. Borgegaarden er opbyggt af Oberst Friderich Lützau paa en huggen Stængergrund af Vindingsoverk og en kostbar Lade. Ved Gaarden ere store Marker og Skov, og en smuk Have. Den har sin egen Kirkeret. Dens Hoveda. Tætt er 42 Eder. 7 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 4 Eder. 1 Skp. 3 Skr. 1 Alb.

Gammelgaard, et første liget Gods i Kerting Sogn paa Den Alb, er tillige med det lidet Gods og Landsbyen Gunstrup 1751. Kienket af Friderich V. til Hertugen af Augustenborg, forsynet med adelige Herlighed.

Gammelkiøgegaard, see Artikel Kiøge.

Gammelstrup Sogn i Kiøns Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Gammelstrup Bye, Veste en eenlig Gaard, Fulsager Bye, Lundgaard Hovedgaard, Drengsgaard. Dette Sogn er et Anner til Ørum. Kirken er af hugne Steen tækket med Byuden Taarn, men indvendig smukt malet og jiret. Her i Sognet forfærdiges en god Deel forte Gryder og Leerkar.

Gantofte Sogn i Baag Herred, Assens Amt, Høens Stift, dertil hører Gantofte Bye, 6 G. 3 H., Volsbroe, 6 G. 4 H., Eggerup, 5 G. 3 H., Lundager og Grimstrup som er Kilt ved en Kende og Broe, 14 G. 8 H., Aborre Bye, 19 G. 16 H., Eenlige Steder: Siødgaaarden, Hestholms tvende Gaarde. Disse 3 søge denne Kirke men betale Tiende til Søebne Sogn. Biskrope, Tofelundhuus, Herregaarden Bræhesborg. Kirken er af Ranzpesten og i god Stand med de Ranzovers Begravelse. Gantofte Bye er et Hospital.

Gandløse Sogn i Østykke Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands

Siellands Stift, dertil hører Sandløse, 24½ G. 37 H., Knardrup, 9 G. 13 H., Knardrup Mølle.

Gangsted Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Gangsted Bye, Balleboe Bye, Høgestrup Bye, Elbek Bye. Præsten boer i Elbek.

Garding, en liden Stad i Landskabet Eidersted, en Miil Westen for Tønningen, fik 1590. sin Stadsret, har en smuk Kirke, hvortil er 2 Præster, en latinsk Skole, ved Byen er en Oliemølle opbyggt 1755.

Garz, et adeligt Gods ved Staden Oldenburg i Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, har 19 Møse.

Gassum Sogn i Nørre-Hald Herred, Dronningborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Gassum Bye, Hvidsteen Bye, Dyrbye, Mandrup Bye, Søegaard et Tensied, Allestrup ligeledes, høre til Kiellerup Hovedgaard. Anneret hertil er Spentrup. Kirken har et bredt og lavt Tårn, er tækket med Blye og indvendig hvælvet. I Sognet er en dyb Dal kaldet Glubdal.

Gaunse, en anseelig Herregaard i Veilse Sogn, Hammer Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift, ligger paa en næsten rundtomkring omsluttet Halvø ved Karbeksmunde, en Miil uden for Næstved, tilhørte 1390. en Ridder ved Navn Baldemar Bydelsbaf som folgte

den til Dronning Margrete, som der anlagde St. Agnes Nonnekloster. Borgegaarden er opbyggt 1755. af nu værende Eyere hans Excell. Grev Thot, af 3 Længder 3 Etager høy. I den eene Fløj er et stort og meget prægtigt Kapel. Paa Gaarden er en overmaade kostbar Samling af de ypperligste Malerier. Over Stranden er 1766. forfærdiget en flækker og kostbar Broe af 400 Alnes Længde. Gaardens Hovedgaards Tært er 106 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Skovs Skyld 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Gaverslund Sogn i Holmans Herred, Roldinghuns Amt, Ribes Stift, dertil høre Gaverslund Bye, Andkier Bye, Sællerup Bye, Breining Bye, Børkop Bye, Børkop Mølle, Brøndsted Bye. Kirken staaer for sig selv 10 til 12 Skridt fra Byen.

Geltingen, et Sogn i Angelen ved Østersøen, deri ere de adelige Godser Geltingen, Dattébüll, Bukhagen, Oehse, Prinsholz, deraf tilhører Geltingen siden 1759. den deraf benævnte Jørgensen, Friherre af Geltingen, under Titul af et Baronie.

Geltingen, et Baronie i Sognet Geltingen, i Angeln ved Østersøen, i Hertugdømmet Slesvig, tilhørte før Kongen som overlod det 1759. til Jørgensen, Friherre af Geltingen.

Gernby, en Herregaard i Schwans Sogn og Land, i Hertugdømmet Slesvig.

Gerlev Herred i Dronningborg Amt, Narhøus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Gerlev, 2) Kierbye, 3) Ensløv, 4) Rastbjerg, 5) Vindbles, 6) Dalbye: nedre, 7) Spdring, 8) Raabye, 9) Dalbye: ovre, 10) Øster-Tørsløv, 11) Udbye: nedre.

Gerlev Sogn i Gerlev Herred, Dronningborg Amt, Narhøus Stift, dertil høre Gerlev Bye, Blendstrup Bye, Vindbyelund, 2 G.

Geradørsfslund, en Herregaard i Gosmer Sogn, Hads Herred, Rastier Amt, Narhøus Stift. Gaarden er bygt af Geheimraad Christian Ratlov, hvis Enkefrue har oprettet Ratlovædal og Geradørsfslund til et uadskilligt Stamhus. Paa Gaarden staldes Dren. Hovedg. Tært 46 Tdr. 6 Skpr. 2 Kfr. Skovsk. 1 Td. 1 Skp. 1 Kfr. Bøndergds over 300 Tdr. Kongerænder 38 Tdr. 2 Skpr. 3 og en niende Deel Kfr. Kirkerænder 89 Tdr. 7 Skpr.

Gieckan, en Kirkebye, som hører til det adelige Gods Nønnenhaus i Oldenborgs Distrikt i Hertugdømmet Holsteen.

Gieddesbye Sogn i Sønder Herred, Nyeisbings Amt, Laalands Stift paa Den Falsler, dertil hører Gieddesbye.

Gieddesdahl, en anseelig Herregaard i Thune Herred, Nyeisbings Amt, Siellands Stift, var tilforn tvende Bøndergaard, de Porup og Paarup, og indrettede 1672. af Ranzler Hol-

ger Wind til en Herregaard. Gaarden er paa ny opbyggt af Conferensherad Peder Winkon. Dens Hovedg. Tært er 64 Tdr. 6 Skpr. 1 Kfr. 2 Alb.

Giedser, tilforn Staurbye, en Herregaard i Skieldbye Sogn, Sønder Herred, Nyeisbings Amt, paa Den Falsler, solgt 1766. til Gustav, Greve af Holk. Paa Gaarden er opført 3 grundmurede Huse til Lade og Stald, og et af Vindingsværk til Værelser. Fri Hovedgaards Tært er 68 Tdr. 6 Skpr. 1 Kfr. 1 Alb. Skovsk. 1 Kfr.

Giedsted Sogn i Rinds Herred, Hals Amt, Viborg Stift, dertil høre Giedsted Bye, Bystrup Bye, Holmark et eenligt Sted, Nørgaard, Dalsgaard, Hverrehuus.

Giesninge eller Giesninge Sogn i Samme Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil høre Giesninge Bye, 14 G. 27 H., Lindholm Herregaard. Dette Sogn er et Aneby til Herslev.

Giellerup Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Nibers Stift, dertil høre Giellerup Bye, Lund Bye, hvori Giellerup Præstegaard ligger, Lundsgaard, Braa, Frølund, Ringstrup, Vierregaard, Buss, Skovbye, Nørum, Witson, Krogslund, Viestrup, Store Langlund, Lille Langlund, Have, Sønderfæstrup, Nørre fæstrup, Nørskov, Birk, Skovhuset, Hamrum. Kirken er den største her

her i Herredet af hvide Steen, med Korskirke, to Baabenhuse og et høit Taarn, den er bygt 1140.

Gielskov, en Herregaard i Hillerslev Sogn, Salling Herred, Nyborg Amt, Høens Stift. Bygningen er af Vindingsværk. Ved Gaarden er kun en temmelig god Skov. Hovedg. Tært er 42 Edr. 1 Skp. 1 Alb. Skovsk. 5 Edr. 4 Skpr. 3 Skr. Møllest. 2 Edr. 4 Skpr.

Gielsked Sogn i Vends Herred, Hindsøgaavls Amt, Høens Stift, dertil hører Gielsked Bye, Taarup, Lunge, Kindstrup, Hønnerrup, Enefte Gaarde, Trøngen, Hønnerruplund, Hønnerrup, Skougaard, Høhne, Volden. Sognet har 56 G. Inneret er Krup.

Giemsing Sogn i Hiern Herred, Lundenæs Amt, Nibers Stift, dertil hører Giemsinghoved, Øster Bye, Struer Lødested, Øvistrup Hovedgaard, Husballe, Besterdal Bye, Østerdal Bye, Maurisgaard. Dette Sogn er et Inner til Hiern. Ved Struer Lødested løses alle indkomnende Lemmer og Jernlast fra Aalborg til Høstebro og andre i Limfjorden paa denne Kant omliggende Steder.

Gientofte Sogn i Søkkelund Herred, Kiøbenhavns Amt, Sjællands Stift, dertil hører Byen Gientofte, 20 G. 40 H. hører tilligemed Ødrup og Vangede til Greven af Bernsdorf, som har givet dem Egenboms Ret og Skøde paa deres Gaar-

de for dem og alle deres Efterskommere, ophævet Fælledskaarber, indeelt Markerne og givet dem fri fra Hovetie. Af Gientofte Bye er udskjøttet 14 Gaarde paa deres Marker. Kirken er meget smuk, lys og høj med et meget smukt Alter, Prædikestol og Pulpiturer, tilhører Bartou-Hospital i Kiøbenhavn, har nogle gange været annecteret med Longbye men siden 1758 skildet derfra. I Byen ere nogle meget smukke Lustgaarde og 1 Hospital tit 10 Lemmer, som nyde deres Underholdning af Bøkkerne ved Kirstens Pils Kilbe i Dyrehaven og Kilden ved Vangede Bye, Hvidøre, nogle faae Huse og en Bagergaard ved Stranden, Skoushoved, 42 H. som nære sig med Fiskeie som de næsten daglig bringe til Kiøbenhavn, Ødrup, 8 G. 13 H., Vangede, 15 G. 12 H. deraf ere 8 Gaarde udskjøttede, Jægersborg, Charlottenlund, Bernsdorf, Christiansholm, Spølyst, og følgende Lustgaarde: 1) Vilhelmsdal, et stort Vertshuus med en smuk Have, 2) Belleøerne, nær ved Dyrehaven, har en prægtig Have, 3) Constantia, et Vertshuus ved Charlottenlund, 4) Reisersgaard, 5) Trenusand, 6) Mariendahl, 7) Store Tueborg, 8) Fontenoy, 9) Vibenshuus, et Vertshuus strax uden for Marselisdet, 10) Lundehuset, et stort Vertshuus ved Landevejen $\frac{1}{2}$ Mil fra Kiøbenhavn. I Dyrehaven

rehaven ligge følgende Vertshuse: Clampenborg ved Stranden, Fortunen ved den anden Ende i Skoven, Ermelunde, det Stykke af Skoven som gaaer herfra ned til Jagersborg kaldes Ermelunds Skoven. Fra Jagersborg forbi Bernsdorf til Charlottenlund Have: Port gaaer en meget prægtig Allé af høje Lindetræer.

Gierding Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt, Bisborg Stift, dertil høre Gierding Bye, Risegaard. Kirken er af huggen Steen men gandske liden og uden Taarn, kaldet St. Jørgens Kirke.

Gierdrupgaard, en Herregaard i Eggersløvmagle Sogn, Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, er en stor Gaard men af maa-delig Bygningsværk, derunder ligger Lyngbyegaard som i alt beregnes paa 102 Tdr. 3 Skpr. 2 Alb. Hartkorn.

Gierild Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Gierild Bye, Stokkebøe Bye, Brønstrup Bye, Brønstrup Mølle, Steel Hovedgaard. Her er en smuk Korskirke med Blye belagt og med Urværk i Taarnet. Gierild Bye er kun een Gade, derved en fiske-riig Sø. Her saaes hele Agre med Roer.

Gierløv Sogn i Horns Herred, Jagerspris Amt, Siellands Stift, dertil høre Gierløv Bye, 13 G. 22 H., Torsløv, 16 G., Vandersløv, 7 G. 12 H.,

Lyngerup, 6 G., Færgegaarden, ved samme er en lang Steenbroe hvor Færgene trækkes over med et Tov, som Friderich V. som Kronprints lod besto.

Gierløv Sogn i Løse Herred, Søbygaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Gierløv Bye, 15 G. 18 H., Ulstrup, 10 G. 15 H., Rye, 19 G. 20 H., Nagaard Herregaard. Anneret er Bakkendrup.

Gierløv Sogn i Slagelse Herred, Corsøer Amt, Siellands Stift, dertil hører Gierløv Bye, 19 G. 2 B. 10 H., Søederup, 5 G. 12 H., Pebringegaard, en Forpagter Gaard.

Giern Herred i Skanderborg Amt, Nørhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Laasbye, 2) Tullstrup, 3) Alling, 4) Dallerup, 5) Røsgind. I Silkeborg Amt følgende 9 Sogner: 6) Skanderup, 7) Linæe, 8) Spøderup, 9) Voldbye, 10) Sammel, 11) Søbye, 12) Skoderup, 13) Giern, 14) Tvillum.

Giern Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Giern Bye, Ellerrup Bye, Norupgaarde, Søbyvad.

Gierning Sogn i Hovsløbjerg Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Gierning Bye, Lind Bye, Vorrads Bye, Danstrup Bye, Skærfier en eenlig Gaard, Hesselberg ligeledes. Dette Sogn er et Annek til Hovslø.

Giers:

Giershøj Sogn i Voldborg Herred, Høeffilde Amt, Sielands Stift, dertil hører Giershøj Bye, 3 G. 13 H., Krabesholm Herregaard.

Giersløv Sogn i Løve Herred, Søbyeegaards Amt, Sielands Stift, dertil hører Giersløv Bye, 13 G. 12 H., Knudstrup Bye, 8 G. 5 H., Løve Bye, 25 G. 23 H., Løvegaard, usfrie. I Løve Bye er en Skole stiftet af Jens Fischer 1742. Skoleholderen nyder 4 Edr. Rug, 4 Edr. Vug, noget Høe, Halm, Tørre og Græsning, samt 10 Rd. i Penge.

Gierumgaard, en liden fri men ucomplet Ladegaard i Gierum Sogn, Venneberg Herred, Næstруп Amt, Nalborg Stift. Hovedg. Tært 12 Edr. Bøndergods 5 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb.

Gierum Sogn i Venneberg Herred, Næstруп Amt, Nalborg Stift, dertil høre Gierum Bye, Kragekier, Myrholt, Hnolsig, Boes, Gispgaard, Sønder Nefedal, Vester Nefedal, Gierumgaard Hovedgaard, Sønder Guldal, Veier Bakken, Bakken, Lille Hoved, Nør Guldal, Øster Nør, Skoven, Vester Nør, Svein, Rydeholt, Kovstrup, Hvedegaarden, Boelet, Boel-Mølle, Fuglesang, Bughede, Lobbis Høi, Branghøf, Doenbek, Bangsgaard, Neundal, Kier og et Huus. Prædikestolen i Gierum Kirke er opsat 1592. af Vogn Orning til Gie-

rumgaard, som her ligger begravet.

Giesegaard, en Herregaard i Nordrup Sogn, Ringsted Herred og Amt, Sielands Stift, Bygningen er overmaade pragtig med Italiensk Tag, smukke Logementer og Kiellere. Ved Gaarden er en meget pragtig Have. Hovedg. Tært er 36 Edr. 5 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 11 Edr. 1 Fkr. 2 Alb.

Giesinggaard, en Herregaard i Eved Sogn, Nørre-Hald Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift. Borgegaarden bestaaer af et grundmurret Huus med to Quiste og to Fløie af Bindingsværk opbyggt 1743. af Etatsraad Jølsak, omkring Borgegaarden ere Graver og en smuk Have. Ladegaarden er nu Bindingsværk Bygning. Hovedg. Tært 69 Edr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1½ Alb. Skovsk. 3 Edr. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 og to tredie Deel Alb. Møllest. 13 Edr. 6 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods 368 Edr. 7 Skpr. 2 Alb. Møllest. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. Tiender 157 Edr. 3 Skpr.

Giesing Sogn i Sønder-Hald Herred, Kallø Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Norder Giesing Bye, Sønder Giesing Bye, Løvenholm Hovedgaard, Sørvad en Ladegaard til Løvenholm, Elberupgaard, 117 Skovhuse. Kirken er bygget af huggen Kampesteen.

Giestelø Sogn i Galling Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift,

Stift, dertil hører Giesteløw Bye, 16 G., Pallishave, 3 G., Nørskou en Herregaard.

Giesten Sogn i Andst Herred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Lille Giesten Bye, Øster Giesten Bye, Kieffinghoved Bye, Ravnholt Bye, Rødgaaard. Dette Sogn er et Amsør til Andst.

Gietterup, en uprivilegeret Aulsgaard i Ulsted Sogn, Rier Herred, Aalborghuus Amt, Aalborg Stift, hører til Herregaarden Draa. Hvedg. Tært 26 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. Skovsk. 1 Skpr. 3 Fkr.

Gietterup Sogn i Riebs Herred, paa Den Thy i Aalborg Stift, dertil høre Gietterup Bye, Røbberød Bye, Østergaard, Sundtoft Bye, Nør Gietterupgaard, Nørgaard, Steenågaard, Rishauge, Trolsgaard. Dette Sogn er et Amsør til Helligsøe. Kirken holdes for den højeste paa Vesterkanten i Thy og tjener de Søfarende til Merke, imellem Røbberød Bye og Vestervig ligger det berygtede Hielpens Bierg, er en stor Bakke eller Lynghøi, hvori de Gamle troede at ligge en stor Skat og Hielp i Træng.

Gilleleje, et stort Fiskerleje og Sogn med temmelig velhavende Beboere i Holboe Herred, Cronborg Amt, Siellands Stift, Beboerne byggede sig selv først en Kirke 1556. men da dens Bygning var svag og siden lod Kong Christian VI. 1746. bygge en ny og større. Dette Fi-

skerleje ligger paa Siellands vesterste Kant mod Norden, saa at man regner denne Des Længde fra dette Sted til Jungsøet.

Gimlinge Herregaard i Vesterflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, solgt den 27 May 1774 til Assessor Dingesen til Trudsholm for 75040 Rdr. Dens Hovedg. Tært er 44 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 55 Tdr. 2 Skpr. i alt med Bøndergods 634 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2½ Alb.

Gimlinge Sogn i Vesterflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Gimlinge Bye, 10 G. 21 H., Vemmelse, 15 G. 10 H., Gimling Torp, 3 G. 2 H., Vollerup, 8 G. 9 H., Vollerupgaard, 2 G., Dalmose Kroe, 1 H., Bierup, 4 G. 4 H.

Gimlinge Sogn i Stovring Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Gimlinge Bye, Tiere Bye. Til Gimlinge Sogn er en af de residerende Capellaner i Randers Sognepræst.

Ginding Herred i Børling Amt, Riber Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Haderup, 2) Bording, 3) Godsager, 4) Sevel, 5) Estrød, 6) Rønnebierg, 7) Risting, 8) Sale, 9) Ryde.

Ginnerup Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Ginnerup Bye, Mastrup Bye, Randerup, Neder Skimmang G., Skiervad

vad Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Ørum. Kirken har et smukt Taarn og er indvendig hvælvet. Sanderup er en usfri Hølsgaard som tilhører Grev Skeel, dens Marker ere næsten omfløede.

Giødvad Sogn i Hids Herred, Silkeborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Giødvad Bye, Resendal, Øster Kiellstrup. Kirken er med Taarn istandsat 1755. af Christian Fisker til Allinggaard.

Giøl, en De i Liimfjorden som udgjør et Kirkesogn i Hvetboe Herred, i Benschel, Aalborg Stift, er en Møl i Længden og Bredden, derpaa er Giøl Bye og Birkumgaard, en uprivilegeret Hølsgaard. Paa den nordre Side søyes den ved en Veile saa vidt til det faste Land at man kan gaae, ride og age derover, men paa de øvrige Sider maae bruges Fartøyer. Landet tilhører Krigsraad Jens Slerup til Rødslet som 1766. har faaet Kongelig Privilegium paa her at anlægge et Garverie og Feldberederie. Denne De har skønt Aal- og Silb-Fiskerie. Indbyggerne ere næsten alle Fiskere, og have tillige nogen Avling, men deres Mark er kun maadelig. Kirken er stor, med et stort Alter meget smukt malet og forgyldt, oppudset 1722. af Niels Bierregaard. Paa Landet er tvende Skoeler, den eene indrettet af Capitain Deichman, den anden af Frue Skeel fød Rangkov, men underholdes

af Landets Beboere, som kaldes Giølboer.

Giørding Herred i Ribershuus Amt, Ribers Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Bramming, 2) Darum, 3) Veirup, 4) Giørding, 5) Vilslev, 6) Hunderup, 7) Jernved, 8) Aastrup.

Giørding Sogn i Giørding Herred, Ribershuus Amt, Ribers Stift, dertil høre Nørres Giørding Bye, Sønder-Giørding Bye, Giørding Mølle, Bierndrup Bye, Lovrup Bye, Fanager S., Starup S., Tanzege Bye, Nør-Vøl Bye, Sønder-Vøl Bye, Jilsted Bye, Nørrehoe Bye, Aak Bye, Høslund Bye, Varsøe S. Kirken er meest af hugne Sten, belagt med Blye, har et høit Taarn.

Giørding Sogn i Hiern Herred, Lundenæs Amt, Ribers Stift, dertil høre Sønder-Giørding Bye, Meilbye, Vondsgaard, Klausrup, Giørding Mølle, Slet Bye, Søe, Flak, Skallebek, Munksgaard, Silkeborg, Bierg, Hunsgaard, Galsgaard, Nygaard, Tost.

Giørløse Sogn i Strøe Herred, Friderichsberg Amt, Siellands Stift, dertil hører Giørløse Bye, 21 S. 37 H., Vornup, 4 S. 6 H. Her i Byen findes Rudera af et Kloster.

Giørløvs Herregaard i Hølstoung Sogn, Stevens Herred, Tryggvelde Amt, Siellands Stift, blev 1763. oprettet til et Stamhuus af Eratsraad Lunden.

Vindencrone. Til dette Gods hører Spøholm og Erichstrup, som bærer Navn af Allodial Gods. Ved disse Godser ere i Maren 1766 og 67. Bønderne bleve befriede for Hove-rie og have faaet Eyendoms-Ret over deres Gaarde. De fleste af Gjersløv og Spøholms Hovedgaards Marker ere bortforpagtede til Bønderne mod en taalelig Afgift. Gjersløv Gaard selv er en gammel Bygning af to Etager, omkring Gaarden ere Graver og over samme to Broer, den eene af Kridsteen med tre Vuer under, opført af Etatsraad Vindencrone, den anden ud til Haven af Træ. Dronning Charlotte Amalia og efter hende Prindsesse Sophie Hedevig have ofte resideret der paa Gaarden. Hovedg. Tart er 201 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 3 Tdr. 5 Skpr.

Gjersløv Sogn i Biesver-Rov Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, dertil hører Gjersløv By, 18 G. 22 H., Skovhuse, 4 H., Slimminge, 20 G. 12 H., Skovhuse, 4 H., Dæde By, 2 G. 3 H.

Gjættørup Sogn i Vester-Han Herred, Vendsyssel Land, Ålborg Stift, dertil høre Gjættørup By, Havgård, Sterslev, Korsbæk, Kolborg, Vester Mølle, Stranden Vierregaard, Vester Drøstrup, Gjættørups Hedeby.

Gislev Sogn i Gudme Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Gislev By, 17 G.

23 H., Gislef Holme, 16 G. 24 H., Sandager, 15 G. 15 H., Randrup, 5 G. 14 H., Kiellerup, 7 G. 6 H., Gislef Lamdrup, 8 G. 3 H. Anneret er Ellested i Vinding Herred.

Gislingegaard i Gislinge Sogn, Tudsø Herred, Holbæk Amt, Siellands Stift, en nye Herregaard opbygget 1725. af Konferensraad Peder Wenzon, og ligger i den søndre Ende af Gislinge By, dertil er fri Hartkorn 15 Tdr. 6 Skpr. og 4 Tdr. fra Holmstrup, det øvrige er ufrie, i alt 30 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Hartkorn foruden Bøndergods 247 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 2½ Alb. Bønderne ere Hoveriefrie. Gaardens Marker ere inddeelte i 9 Deele hvoraf 4 bruges og 5 hviler. Jordmonnen ere gode og leerede Marker, bequemme til Byg. Høet Avlingen er god og meget forbedret ved Bønderes Udgravning, saa er og god Lejlighed til Fiske-rie i Holbæks Fiord.

Gislinge Sogn i Tudsø Herred, Holbæk Amt, Siellands Stift, dertil hører Gislinge By, 28 G. 3 B. 32 H., Gislingegaard en Herregaard.

Gislum Herred i Mariager Amt, Nørhøus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Allids, 2) Allstrup, 3) Vognsild, 4) Sarsø, 5) Binderup, 6) Stenild, 7) Lovense, 8) Jøv-lum, 9) Tisted, 10) Durup, 11) Gislum, 12) Rørbeek, 13) Grynderup, 14) Strand-by.

Gislum Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt, Nars-huus Stift, dertil høre Gislum Bye, Nørup Bye, Kiellingtand og G., Kiellingtand Mølle et Boel. Anneret hertil er Te-strup i Ninds Herred.

Gisselsfeld Herregaard og Kloster i Braabye Sogn, Ringsted Herred og Amt, Siellands Stift. Vorgegaarden er en dobbelt indbygget gammel grundmuret Bygning med Graver om, byggt 1540. af Peder Dre. Den blev 1702. stiftet til et Jomfrue Kloster for 16 Jomfruer af dansk indfødt Adol, som nyde aarlig hver 200 Rdl. Hovedg. Tarten er 241 Tdr. 2 Skpr. 1 Skfr. 2 Alb. Skovsk. 19 Tdr. 4 Skpr. 1 Skfr. 1 Alb. Ved Gaarden er et Hollænderie og Stutterie, samt et berømt Fiskerie af Karper. Til Stiftelsen hører og Hæsegaard, en Forpagtergaard med Hollænderie, samt Teglblanderie, og Ufsendrupgaard i Bordingborg Amt.

Gissel Dre, en smal Landstrækning som gaaer ud i Kallundborg Fiord, uden for hvilken Skibene kan ligge i god Sikkerhed.

Giver Sogn i Nars Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Giver Bye, Mosbek Bye, Nagaard, Kathngaard, Astrup Gaard. Dette Sogn er et Annex til Skivum.

Givskud Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt, Riiber Stift, dertil høre Givskud

Bye, Givskudlund Bye, Riis Bye, Leerager Bye, Haresøe Bye, Birkebæk et eenligt Sted. Dette Sogn er et Annex til Hveisel.

Gladfaxe Sogn i Sollerunds Herred, Riisbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Gladfaxe Bye, 17 G. 17 H. 1772. er deres Jorder deelte og 7 Gaarmænd udskattede. De 16 Gaarde tilhøre Kongen, og har kongelig Skøde paa deres Gaarder, Præstegaarden har 21 Tdr. 2 Skfr., Bুদ্ধinge, 22 G. 28 H. har ligeledes kongelige Skøder, Mørkshøj, 10 G. 17 H. have ligeledes kongelige Skøder, 3 Gaarder ere udskattede. Disse tvende Byer lade aarlig male over 1000 Tdr. Havregryn, som de sælge i Riisbenhavn, Varverd, 11 G. 2 Halvgaarde. See Art. Varverd. Høngaard har tilforn været paa 32 Tdr. Hartkorn men er nu 4 Gaarde i Byen Varverd.

Glænde, en De i det Store Belt paa den sydvestlige Side af Sielland, i Ørsted Sogn, Bester-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, hører til Grevskabet Holsteinborg, har 11 G. 8 H. Næsten for ligger en ubeboet De kaldet Ormøe hvor Quag græsses, Nord-Vest ligger ligesaadan en De Sankholm og en anden Holm kaldet Strandhøj. En $\frac{1}{2}$ Mill Syd-Vest fra Glænde skal have ligget en De kaldet Vænge med en Kirke, nu er der

der kun en høy Sandgrund kaldet Vænse Grund.

Glasen, et adeligt Gods i Prese District i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører Sarau Sogn.

Glenstrup Sogn i Nørre-Hald Herred, Dronningborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Glenstrup Bye, Høndest Bye, Holmgaard Bye, Karl Bye, Kongsvad Mølle, Gundestrup Bye, Husum en eensted Gaard, Bickidt et Huus. Kirken har et bredt og langt Taarn indvendig hvælvet, fordam kaldet de 3 Mariers Kirke. I Byen er en Sundheds-Kilde omgivet med et Dige af Kampesteen, kaldet Maria Kilde. Sønden for Byen ligge tvende Høie den eene mindre kaldet Quindehøi, den anden større og meere anseelig kaldet Glenshøi. Glenstrup Søe er en $\frac{1}{2}$ Mil lang og 30 Favne dyb hvori fanges alle slags Fiske især de for deres Fædme berømte Glenstrup Aal. Bickidt er et lidet Huus paa Landeveien fra Høbroe til Randers.

Glesborg Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Narhuus Stift, dertil høre Glesborg Bye, Lau Bye, Hedegaard Bye, Stenvad Bye, Skierbek Bye, Lustrup, Meilgaard Hovedgaard, Hytten endeel Huse, Tranhusene, Tvedhusene, Kusterhusene. Dette Sogn er et Ainer til Siellerup. Altertavlen i Glesborg Kirke er smuk, given af Jorgen Raas som her

ligger begravet, hvorefter er et Epitaphium af sort Marmor.

Glim Sogn i Somme Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Glim Bye, 11 G. 9 H., Gioderup, 12 G. 9 H., Helvigmagle, 10 G., Affers Mølle og Langvads Mølle. Gaardene i Glim Sogn ere udflokkede paa Marken og anlagte langs med Veyen fra Roeskilde til Vethraborg, og kaldes nu Helvigmagle.

Glomstrup, en Herregaard i Hvidbjerg Sogn, Sønder Herred, Ducholms Amt, Halsborg Stift. Hovedgaardens bestaaer af 3 Huse og ligesom Ladegaarden af Bindingsværk, den ligger ved Limfjorden hvoraf en Vig løber der op til. 1424. tilhørte den en Adelsmand Pabst. Hovedg. Tært 28 Eder. 6 Skpr. 1 Alb. Møllest. 4 Skpr. 1 Skr. Vndergaards 210 Eder. 5 Skpr. 3 Skr. Møllest. 3 Eder. 1 Skpr. 2 Skr. Tiender 17 Eder.

Glorup, en Herregaard i Svindinge Sogn, Gudme Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Grev Adam Gottlob Moltke har ladet Gaarden moderne opbygge af Grundmur, samt ladet indrette en Fisk Dyrehave. Ladegaarden er ligeledes af Grundmur. Ved Gaarden er god Skov og tilstrækkelig Fiskevie, og paa Markerne mange Steengierder. De Glorupske Carper og Perter ere særdeles berømte. 1688. fik Glorup sin egen Vikeret. Hovedg. Tært er 119 Eder. 7 Skpr. 1 Alb. Skovst.

Skovsk. 5 Edr. 4 Skpr. 2 Fkr.
2 Ml.

Gloslunde Sogn i Sønder Herred, Halsed Kloster Amt, Siellands Stift, dertil hører Gloslunde, Skibbelunde, Hovbye, Kiettinge, Baadisgaard Herregaard. Sognet har 34 Gaarde, til samme hører en Græsholm, Mareholm kaldet. Inneret er Græshauge.

Glostrup Sogn i Smørum Herred, Kjøbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Glostrup, 9 G. 2 $\frac{1}{2}$ Boel, 18 H. Præste og Degne Boelig følger uden Betalning Mand efter Mand. Af Glostrup og Waltenbeks Kirkers Indkomster underholdes bestandig 10 fattige Dreng- og Pigebørn, som nyde egentlig 3 Ml. til deres 15 Aar. Vessinge 14 G. 4 V. 17 H. Aversø 18 G. 17 H., Egby 15 G. 4 V. 11 H., Glostrup Hns.

Glud Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt, Narsbøns Stift, dertil hører Glud Bye, Jensgaard Hovedgaard, Allisgaard, Nørbye, Østrupbye, Øster-Visholt, Over-Glud 2 G., Kelsgaard, Vorregaard, Synderbye, Steenvadgaard. Kirken er indvendig meget smuk med en ziirlig Altertavle, bekostet 1654. af Laur. Ulfeld, Besalningsmand paa Stiernholm. Prædikestolen er ligeledes af Billedhugger Arbeide, given af Jacob Sørensen Glud, Capellan til St. Nicolai Kirke i Kjøbenhavn 1641.

Glücksborg Slot i Glücksborg Amt, ligger i en meget behagelig Egn, omgivet med en stor Grav og Skov. Slottet er opbyggt 1582. af Hertug Johan den Yngre. Paa dette Sted har foruden staaet et rigt Bernhardiner- kaldet Hvilekloster. Slottet har et Kapel, hvortil Flekken Glücksborg hører. Paa dette Slot residerer Hertugen af Glücksborg.

Glücksborg, en liden Flekke lige ud for Glücksborg Slot, hvor endeel Høfbetientere og Haandverkere boer.

Glücksborg Amt i Angeln, i Hertugdømmet Slesvig, er 1 $\frac{1}{2}$ Miil lang, 1 Miil breed. Jorden er meget frugtbar, har Røn Skov og Vild, deri ligger det fyrstelige Slot Glücksborg og Slotskirken, 2) Munkbrarup Sogn, deri ligger det fyrstelige Gods Philipshof, 3) Mienkirken Sogn og den lille Flekke Glücksborg. Dette Amt tilhører med Mübel Herred tilhører Hertugen af Glücksborg.

Det Glücksborgske District som tilhører Hertugen af Glücksborg, bestaar i Amtet Glücksborg i Angeln og Mübelherred i Landet Sundewit, samt de Godser Blaamsgaard, Mübel og Danst Lindov.

Glücksstad, en Stad og Fæstning i Stormarn ved Elven, hvori her den liden Flod Rhein udgøder, den er ordentlig og vel bygget. Midt paa Torvet kan man see Hoveddaerne. 1620. har Kong Christian IV. anlagt
2 Staden

Staden paa et øde og moradssig Sted i den saa falskede Wildniss, hvorfor og ligesaa Klempe her til er anlagt en Steenvej, $\frac{3}{4}$ Vej lang. Han meddeelte dem alle de Rettigheder og Friheder som Staden Wilsler havde efter den Lybske og Hamborgske Ret. Slottet Glücksborg som Kongen lod opføre er længe siden afbrudt, Staden er vel nogle gange i år 1628. bleven beleiret af de Keiserlige, men aldrig bleven erobret. Paa Landsiden kan Staden sættes under Vand. Staden sættes Vand, hvilken Mangel man opretter ved Regnvand som samles og glemmes i Cisterner, som have ved de fleste Huse. Her i Staden holdes det kongelige Regierings-Kancelie og Landretten. Magistraten bestaaer af 1 Præsident, 2 Borgemeister, 3 Raadmænd. Ved Kirken er 2 Præster, hvortil ogsaa Slots- og Garnisons-Menigheden hører. De Reformeerte have en Kirke, de Katholske et Kapel, og Jøderne en Synagoge. Her er en latinsk Skole, et Tugt- og Manufaktur-Huus oprettet 1739. og har sin egen Præst. 1738. blev af Kong Christian VI. oprettet et Commerce-Collegium og 1750. af Kong Friderich V. en Havne-Commission. Foruden Havnen er der en god Næhd for Skibene.

Glumstø Sogn i Tyebierg Herred, Vordingborg Amt, Sialslands Stift, dertil hører Glumstø By, 15 G. 22 H., Næstby

12 $\frac{1}{2}$ G., Skullerup 4 $\frac{1}{2}$ G. 3 H., Nødholm 2 G. I Sognet er en Næst som har sin Oprindelse fra Pros Næst, gaar forbi Næstendrup, Væterslev og Næstby Broer igennem Vævelse Søe til Næstved og falder i Karbels Minde, saa at denne Næst indslutter Herredet som en Halvø.

Gniffau, et adeligt Gods i Ahrenbødt Amt i Hertugdømmet Ploen.

Godsted Sogn i Næstherred, Nalholms Amt, Sialslands Stift, dertil hører Godsted, Kaarunggaard, Røgeballe, Carlsby, Ulrichsdahl Herregaard.

Gosmer Sogn i Næstherred, Næst Amt, Næsthus Stift, dertil hører Gosmer By, Smederup By, Fensle By, Dybvad Hovedgaard, Giersdorfslund Hovedgaard, Lemestrup By. Kirken er smuk af Bygning med et smukt Taarn uden Spir, et Orgelverk og Geheimeraad Natlovs Familie-Begravelse. Ved Kirken er et Hospital stiftet 1756. af Geheimeraad Natlov til 8 fattige, som nyde ugentlig 2 Mk.

Gottesgæbe, en nye Herregaard i Capel Sogn, Sønder Herred, Halstved Kloster Amt, Sialslands Stift, oprettet af Kong Friderich IV. kom til Major Carl Friderich von Plösch 1725. ved Lotterie paa No. 3076. Han satte Gaard og Gods i meget god Stand, derunder hører en liden ufri Gaard kaldet Kallehave. Det til den-
ne

ne Herregaard hørende Bøndergods er 252 Tdr. 3 Skpr. 2 Alb. Gaardens Hovedg. Tært er 42 Tdr. 5 Skpr. 1 Rkr. og tillige med meere Gods ialt 1879 Td.

Gottesgæbe, en Herregaard paa Den Errøe ved Hertugdømmet Slesvig, som tilhører Kongen og som staaer under Amtmanden og Herredsfogeden i Mørborg Amt.

Gottesfog, ligger i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, og hører under Amtet.

Gottorf, et Slot nær ved Staden Slesvig, ligger imellem begge Stadens Kvarterer Collfus og Friderichsberg, i en fortreffelig og behagelig Egn. Tilført havde Biskopperne af Slesvig deres Residentis paa et andet Sted $1\frac{1}{2}$ Mil fra Slesvig mod Nordvest ved Bertsbuser Rugekrog, hvor endnu sees Levninger deraf, hvilket Slot blev ødelagt 1159; derpaa byggede Biskoppen Otto et nyt Slot paa det Sted hvor Gottorf nu staaer, som tilhørte Biskopperne til 1268. da det kom ved Mageskifte til Hertug Erich, og var da en stærk Fæstning. Fra den Tid residerede de Slesvigske Hertuger derpaa til 1713. da det kom til Friderich IV. som tilligemed Christian VI. har meget forbedret og udjættret den. Slottet har et net Kapel. Her holdes Over- og Landretten, samt Over- og Land-Consistorium, og Stadholderen residerer her. Af de tvende Haver, anlagte af Hertug Friderich III.

er den som laae ved Slottets sydlige Side, solgt til en Borger som der har anlagt en Grøften: Mølle. Den anden ved Slottets nordre Side er meget smuk. I et zierligt Lusthuus i denne Have forvaredes tilført den kunstige store Kaaber Globus, som var 11 Fod i Gennemsnit, og forestillede udvendig Jorden og indvendig Himmelen med alle bekjendte Stjerner af forgyldt Solv, og hvor 10 til 12 Personer magelig kunde sidde paa een Bænk omkring et Bord og betragte Himmelskulen. Den heele Maskine blev i 28 Timer drevet ved Vand. 1713 blev denne fortreffelige Globus foræret til Czar Peter den Store, som førte den til Petersborg. I denne Have er et vel indrettet Orangerie-Huus, Springvand og et smuk Lusthuus, kaldet Amalienborg, hvori ere forreffelige Malerier. Det Gottorfske Bibliothek er anlagt 1606 af Hertug Johan Adolph og ført til Kiøbenhavn 1749. Lige for Gottorf Slot ved den søndre Side ser man et Palads, som med store Bekostninger er byggt af en Greve von der Ratt, men siden er det kommet til Røgen.

Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig tillige med det der til hørende Gods eller saa kaldet Amt Møhrkirken, det store Domaine-Gods Sattrupholm, foruden de til Møhrkirken hørende Fogderier, som ligge adspredte i andre Amter, græn-

fer mod Synden til Slie Fjor-
den og til Eider Strømmen,
mod Vesten til Landskabet Stra-
pelholm og Amtet Husum; mod
Norden til Amtet Flensborg og
mod Østen til de adelige Godser
Tøsterrup og Rost, og Amtet Hüt-
ten. Det strekker sig fra Østen
til Vesten $2\frac{1}{2}$, paa andre Ste-
der 5 tvdske Mile, fra Son-
den til Norden 2, 5 til 6
Mile. I Strurdorf: Schlies-
og Fiksing-Herred er det frugt-
bareste Kornland inddeelt i Kob-
ler og med leyende Gierder om-
kring, samt Enge og Skov. I
den øvrige Deel af Amtet er
Jorden langt fra ikke saa frugt-
bar. De octroyerede Køge i
dette Amt ere Megger-Kog,
Börmer-Kog og Lille Ber-
genhusen-Kog. I dette Amt
er 8 Herreder hvori er 20 Kir-
ker. Amtmanden er Kanzler i
Overhofretten i Gottorf. I
Amtet ere 3 Floder: Treen,
Sorg og Løpther. Herreder
ere: 1) Hobens, 2) Krop, 3)
Arens, 4) Strurdorf, 5) Schlies,
6) Husum, 7) Trepa, 8) Mohr-
finkens Herred.

Graa- eller Graaheden
i Torning Sogn, Lysager Her-
red, Silkeborg Amt, Arhus
Stift, er et Stykke af Alheden
og er bebygget med 3 Kolonier
Gammel Frideriksdal, Gam-
le Frideriksmose og Over-
Frideriksmose, see videre Al-
heden.

Graabrødre Sogn i Vi-
borg, Nørre-Lyng-Herred,
Halds Amt, Viborg Stift, der-

til høre disse uden for Byen lig-
gende Steder: Nør-Mølle,
Norgaard, Nør-Teglgaard, Løf-
drup G., Torgaard, Biering-
holm G. Dette Sogn har
tvende Aunerer, Alsmild Klo-
ster i dette Herred, og Tap-
drup i Synder-Lyng-Herred.

Græse Sogn i Liunge: Fri-
deriksborg Herred, Friderichs-
borg Amt, Siellands Stift;
dertil hører Græse Bye 14 G.
21 B., Græse-Mølle. Dette
Sogns Beboere fik deres Jor-
der deelede 1756. Paa en
Dakke i Hofvangen har staaet
Græsegaard, som har tilhørt de
Troller; neden for en Søe med
Karudser.

Græshauge Sogn i Sønder
Herred, Halds Amt, Siellands
Stift, dertil hører Græshauge,
Langholm, Struge, Østerkøbbye,
Blingsøe Herregaard.

Græsted Sogn i Holboe
Herred, Cronborg Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Byen
Græsted 6 G. 8 H., Almue
17 G. 18 H., Skonhuse 16 H.,
Haagendrup 5 G. 2 H., Frebors-
gaard 1 G., Tinkrup 1 B.,
Nifferhuse 4 G., Dunevelde 2
G. 4 H., Strand Eshønderup
4 G. 3 H., Støckerupgaard
1 G., Fillestrup 1 heel og 2
halve G. 4 H., Aggeboe Skov-
huse 2 H., Paarup 8 G. 4 H.,
Tuelstrup 4 G. 4 H., Høst
3 G. 2 H.

Gram, en Herregaard i
Gram Sogn og Herred, Hør-
dersleb Amt, i Hærugddømmet
Sles

Slesvig, 5 Mile fra Løndern og 2 smaa Mile østen for Ribe.

Gram Herred i Hadersleb Amt bestaaer af 10 Sogner, hvoraf 7 staaer under General-Superintendenten og Provsten i Hadersleb, og 3 nemlig Gram, Skrydstrup og Nystrup staaer under Bisoppen af Ribe og Provsten i Skrydstrup. Sognerne ere: 1) Orenvadt, 2) Jels, disse to have en Præst, 3) Sommersted, 4) Wagstrup og 5) Jægerup, som have een Præst, 6) Hameløv, 7) Vistved, 8) Skrydstrup, 9) Nystrup, 10) Gram.

Gram Sogn ligger i Gram Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Grandløse Sogn i Mærlose Herred, Holbek Amt, Sielands Stift, dertil hører Grandløse Bye 4 G. 6 H., Store Grandløse 9 G. 8 H., Veppe-rød 2 G. 1 H., Dragerup 4 G. 9 H., Tøberup 6 G. 5 H.

Grandløse Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil hører Grandløse Bye, Brangstrup Bye, Knudstrup Bye, Bisstrup Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Hovelberg. Kirken er 1766 næsten paa ny opbyggt af Justitsraad Hans Henrik de Lichtenberg med Taarn og Spiir, tækket med Bly, med et Pulpitur til Herkabet og en Begravelse til Stamhuset Bisstrup.

Grarup Sogn ligger i Hadersleb Herred og Amt i Her-

tugdømmet Slesvig, har tillige med Starup en Præst.

Gravballegaard i Svovstrup Sogn, Hids Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, en stor ufri Aulsgaard som hører til Herregaarden Allingsgaard. Dens Hartkorn er 11 Edr. 8 Skpr. 3 Kfr. Bønder-godset er beregnet under Allingsgaard.

Gravensteen, et fristeligt Slot og Gods ved Nibel Herred, bestaaer af 3 Forpagter-gaarde, Gravensteen, Sifbeck og Kieding. Dette tilforn prægtige Slot afbrændte paa en Fløj nær 1757, ikke langt derfra ligger en liden Flekke Gravensteen kaldet, hvis Andpagere høre Gudstienesten i det smukke Kapel som er paa Slottet. I denne Egn er skønt Trippelhjort. Dette Gods tilhører Hertugen af Augustenborg.

Gravensteen, en Herregaard og Kongel. Kammeraadss i Marstal Sogn paa Den Er-røe, som hører til Hertugdømmet Slesvig, ligger midt paa Den, har en Amtsforvalter og sit eget Ting.

Gravlev Sogn i Hornum Herred, Aalborghus Amt, Viborg Stift, dertil hører Gravlev Bye, Ørlev Bye, Ørlev Toed 3 H., Lundhuset, Skollings Broehus, Fløe Bye, Boerup 2 G. Dette Sogn er et Anner til Naresrup. Kirken er belagt med Bly og har Taarn.

Gredstrup Sogn i Torsling Herred, Skanderborg Amt, Aarhus

Nachung Stift, dertil hører Gredstrup Bye, Hovedskov Bye, Mindrup Bye, Kumpes Mølle, Dauding Bye, Skauhallegaaarde, Hallegaaarde, Lovidgaarde, Fuglriis, Nebergaaard, Vinquim Bye, Burgaarde, Rødvigshalle et Huus. Dette Sogn er et Anner til Klobotg i Brads Herred.

Greis Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift, dertil høre Greis Bye, Holtum Bye, Høigaard Hovedgaard. Kirken ligger for sig selv uden for Greis Bye.

Grendsteen Sogn i Nedel som Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Grendsteen Bye, Stevnstrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Øster-Velling. Kirken ligger ved Gudme Aae, hvor den skønne Lærefangst falder, som tilhører det grevelige Reventlovske Stamhuus Frisenvold.

Grene Sogn i Slange Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift, dertil høre Grene Bye, Ploerslund Bye, Villund Bye, Elfkier Bye, Ankelbo Bye, Krog eller Grenfrog Bye, Silkeborg 2 Deboere, Løslund 2 Deboere og en Vandmølle. Dette Sogn er et Anner til Vorbasse. Ved Kirken ligger Grene-Søe. I Sognet er endeel Bekke og Aae, hvori fanges Aal, Giedder, Dreder og Skaller.

Greve Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Greve Bye, 21 G. 30 H., Venstrup en stor

Gaard, af Mosede Bye 3 G. 3 H., Gieddesdahl Herregaard. Anneret er Kildebrønde.

Grevenkop, et Sognesogderie i Krempers Marsch, Steinsburg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører 5 Stæder som høre til Krempes Sogn. Ved Enden af samme ligger Steinsburg Skandse og Landsbve.

Grevensvenge, en Herregaard i Rønebek Sogn, Himmer Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, Bygningen er af Bindingsværk, er en fri Herregaard paa 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods. Hovedg. Tareen er 14 Tdr. 2 Stpr. 3 Sk. Skovsk. 1 Td. 2 Sk. 2 Alb.

Grevinge Sogn i Odde Herred, Dragsholms Amt, Siellands Stift, dertil hører Grevinge Bye 18 G. 16 H., Gundersstrup 11 G. 2 B. 5 H., Sneglerup 11 G. 4 H., Frendrerup 2 G. 2 H., Pleierup 5 G. 2 H., Preilerup 7 G. 4 H., Holt 4 G. 2 H., Odstrup 6 G. 3 B. 1 H., Herrestrup 7 G. 9 H., Engestrup 7 G. 2 H., Atterup 9 G. 4 H., Torrendrup 2 G. 1 H.

Grimstrup Sogn i Skads Herred, Nibershuus Amt, Niber Stift, dertil høre Grimstrup Bye, Hjortkier Bye, Røest Bye, Røesthøye Bye, Røest-Mølle, Hingebøl et Boel, Giesthede et Boel, Blaamark et Boel, Ruurborg et øde Boel. Kirken er bygt af hugne Steen, belagt tilslige med Taarnet med Blye.

Grimstrup, en fiskerig Aae i Vendsyssel i Halsborg Stift. Gringaae.

Grinnae, en liden Riibsted i Nørre Herred, Kalløe Amt, Aarhus Stift, 3 Milie fra Ebeltoft, 6 fra Aarhus, 6 fra Randers, ligger ved en Aae som fordom kaldtes Diurs: Aae, som kommer fra den Søe Kallund: Sund, har sit Udløb i Kattegat og tillige gjør Skilsmisse imellem Sønder og Nørre Herreder, Byen ligger under den 56 Gr. 30 Min. Latitudinis og 26 Gr. 42 Min. Longitudinis. Byens Waaken er en lang Broe over et Vand med en Stierne og Halmaane over. Naar den er anlagt vides ikke, men har allerede været til 1262, deres ældste Privilegier som vides er fra 1445 af Kong Christoffer af Bayern. Byen har 4 Porte, 7 Gader, 87 Gaarde og 69 Huse. Indbyggernes Antal bestaer af 192 Familier, deraf 11 Riibmænd, 40 Haandværkere, 1 Apotheker, 10 Skippere, i alt 110 Borgere og 600 Personer. Kirken kaldet St. Peders: Kirke, er smukt opbyggt efterat den afbrændte 1627. Orgelværket er forfærdiget 1760. Til Kirken er en Sognepræst og en residerende Kapellan. Den Danske Skole var før en Latinsk Skole, hvis Indkomster ere henlagte til Aarhus og Horsens Skoler. Raadhuset er en gammel stærkt grundmuret Bygning. Ved samme er en Væsfoged som tillige er Herredsfoged over Nørre Herred, samt en Bys og Herredsskriver. Sepladsen til Byen er besvæ-

lig formodet den aabne Næb og forfaldne Havn; til Byen høre 8 Fartsier bestaaende af Jægter og Galleasser fra 6½ til 17 Væster. Byens Jorder ere Hartkorn 80 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. Consumptionen var 1767. 1000 Rdr. Her holdes 3 Markeder om Aaret den 10 Jan. med Kramvare, den 24 Jul. med Haandværksarbeide, den 19 Sept. med Heste, Væg og Kramvarer. Posten ankommer Lørdag og Onsdag og afgaaer Søndag og Tirsdag.

Grin: Aae, kaldtes tilforn Diurs: Aae, kommer fra den Søe Kallund: Sund, har sit Udløb i Kattegat og gjør Skilsmisse imellem Sønder og Nørre Herreder, var tilforn seglbar men nu endeel tilstoppet.

Til Grinnae Sogn hører foruden Riibsteden Grinnae, Dolmer Bye, Bredstrup Bye, Nastrup Bye, Grinnae Mølle.

Grinderslev Kloster, en Herregaard i Grinderslev Sogn, Nørre Herred, Skivehus Amt, Viborg Stift, ligger strax ved Kirken en fjerding Wei fra Hvalpsund. Den er bygt af Muur- og Bindingsværk, har fordom været et Augustiner Kloster. 1581. fik Christoffer Bonke den af Friderich II. Paa Gaarden holdes 120 Fødestude, 16 Heste og 80 Saar. Hovedg. Tært er 31 Tdr. 6 Skpr. Bøndergods 208 Tdr. 1 Skp. 3 og en flette Deel Fkr. Tiender 26 Tdr.

Grinderslev Sogn i Nørre Herred, Skivehuus Amt, Bisborg Stift, dertil høre Grinderslev Bne, Grinderslev Kloster Hovedgaard, Eskier Hovedgaard, Aistrup Hovedgaard, Nørregaard Hovedgaard, Dreum Bne, Dreumfogdgaard, Mogenstrup Bne, Stov Bne, Nørup Bne, Nørupgaard, Bismarkgaard, Rusted Mølle. Kirken som har været til for 1176. kaldet St. Peders Kirke, var fordum en Klosterkirke. Her findes endeel af de Lykker og Krabber begravne.

Grindløse Sogn i Skam Herred, Odense Amt, Fyens Stift, dertil hører Grindløse Bne 20 G. 21 H., Engeldrup 4 G. 3 H., Eigense Bne 9 G. 8 H., Bester Bne 7 G. 5 H., Jerstrup Herregaard med Kragelunds Mølle.

Grinsted Sogn i Slags Herred, Coldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Grinsted Bne, Hindum, Dalsbne, Møvig 2 Beboere, Loft Bne, Jerik Bne, Egg Bne og Mølle, Utoft G., Plovborg G., Syneder Bne, Hørshol G., Morsbøl Bne, Nørlund Bne, Nørslund Kloster, Dyvelsreffe, Nørre Urup Bne, Urup Hovedgaard, Kragemose eller Tusborg, Vadboel, Lomborg, Kierboel. Kirken er af hugne Steen tækket med Blye. Over Aaen er en Broe 21 Alen lang og 6 breed, hvorved betales Bropenae.

Groembs, en Flekke og Sogn i Tismar Amt i Hertugdømmet

Holsteen, blev tilforn kaldet Grobeniz.

Grøde, en liden De i Besterhaver, hører til Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har en Kirke, dertil hører det Stofke som er bleven tilovers af Den Habel.

Grødersbye, et Domkirke Fogderie i Domkirkens Distrikt, Domkapitels Amt, i Hertugdømmet Slesvig, deri er RabenKirchen Sogn.

Grønbeek Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Grønbeek Bne, Jller Bne, Linds Bne, Niis Gaarde, Naderup Gaarde, Nøe Gaarde, Brørup Gaarde. Underet hertil er Svøstrup i Hids Herred. Kirken er en smuk stor Bygning af store og nethugne Kampestenene, overalt tækket med Blye, Taarnet er bredt og høit. Østen for Bnen er et overmaade klart Rildevæld, kaldet Bissing Rilde og en Hvi kaldet Bissing Rilde høi. I dette Sogn ligger Melling Søe som er stor, fra den gaar en Aae til den store Gudme Aae, som efter 4 a 5 Milles Omfærd udgydes i Randers Fiord.

Grønenberg, et adeligt Gods i Ahrenbøck Amt i Hertugdømmet Pløn.

Grøngørst, en Herregaard i Fjeldst Sogn, Lundtofte Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Grønhsi, en Hvi i Veistrup Sogn, Tysstrup Herred, Haderslev

16b Amt i Slesvig, er 120
Favne i Hviden.

Grønholt Sogn i Lunge
Eronborg Herred, Eronborg
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Grønholt Bye 10 G. 10
H., Søerup 3 G. 12 H. Huus-
mændene ere Blegfolk, Lønholt
18 G. Dette Sogn er et An-
ner til Asminderød.

Grønning Sogn i Nørre
Herred, Stivehus Amt, Viborg
Stift, dertil høre Øster-Grø-
ning Bye, Vester-Grønning Bye,
Fielsbauge, Tordal, Ustrup-
gaard, Store Grønriis. Dette
Sogn er et Anner til Grin-
derslev.

Grønkie i Gellingberg
Sogn, Fiens Herred, Halds
Amt, Viborg Stift, fordum
en Herregaard, beboes nu af
Bønder.

Grønlund, en Meyergaard
paa 17 Tdr. Hartkorn i Stub-
berdrup Sogn paa Halvøen
Hindsholm i Bierge Herred, til
samme høre Verne: Veile-De
og Veile-Kalv.

Grønskov, (Grüne Wald)
en Herregaard i Dänischhagen
Sogn, Dansk Skov Land i Hert-
ugdømmet Slesvig.

Grønshund løber imellem V-
erne Falster og Møen.

Großaspe, en Kirkebye i
Neumünster Amt i Hertugdøm-
met Holsteen, dertil høre andre
Byer.

Groß-Nordsee, et adeligt
Gode i Kiel Distrikt i Hertug-
dømmet Holsteen.

Großenwiehe Sogn ligner
i Wien Herred, Flensborg Amt
i Hertugdømmet Slesvig.

Großholt Sogn ligger i
Ugdel Herred, Flensborg Amt
i Hertugdømmet Slesvig.

Grottenbrod Sogn i Olden-
borg Amt, den Nordre Deel af
Bagrien i Hertugdømmet Hol-
steen, har 1 Præst, dertil høre
de adelige Gaarde Grottenbrod
og Clausdorf, ikke langt der-
fra gaaer Færgen til Femern.

GrothufensKog, en fier-
ding Wei mod Vesten fra Wol-
lerwik Sogn i den østre Deel
af Landskabet Eidersted, et oc-
troieret inddiget Stykke Land,
som har sin egen Kæt.

Grubbesholm i Nørre
Bork Sogn, Nør Herred, Lun-
denæs Amt, Ribes Stift, en
ucomplet men fri Sødegaard,
som fordum har tilhørt de Grub-
ber. Hovedg. Tægt 32 Tdr,
1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb. Møllest.
6 Skp. 1 Fkr. 1 Alb.

Grünwald, see Grønskov.

Grünholz, en Herregaard
i Schwanz Sogn og Land i
Hertugdømmet Slesvig.

Grünholz, et adeligt Gode
i Starup Sogn, Ny Herred,
Flensborg Amt i Hertugdøm-
met Slesvig.

Grumbye, et Kongelig
Gode i Tolk Sogn, i Angeln,
i Hertugdømmet Slesvig.

Grumtoft Sogn i Husby
Herred, Flensborg Amt i Hert-
ugdømmet Slesvig, har 2
Præster.

Grundet, en Herregaard i Hornstrup Sogn, Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift, Bygningen er af ny Bindingeverk opført af Oberst Brokdorff. 1586 tilhørte den Gul Bind. Gaarden har sit eget Virk, som holdes om Onsdagen, Hovedg. Tare 87 Tdr. 2 Kfr. Skovsk. 7 Skpr. 1 Alb. Bøndergods 200 Tdr. 4 Skpr. 2 Kfr. Skovsk. 1 Td. 2 Kfr. 1 Alb. Møllest. 1 i Tdr. 5 Skpr. 2 Kfr. Tiender 60 Tdr.

Grundfør Sogn i Vester-Lisbjerg Herred, Havreballe-gaards Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Grundfør Bye og Mølle, Hunderup Bye, Harildsmark, nu kaldet Haraldslund. Kirken har en jærllig Altertavle giort 1725. I Byen er en dansk Skole byggt 1732. af Hans Boshøe.

Grurup Sogn i Haffing Herred, Vestervig Amt paa Halvøen Thy, Nalbørg Stift, dertil høre Grurup Bye, Abildgaard en stor Bøndegaard, Gammelbye. Er et Aaner til Bidsted.

Grynderup Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhuus Stift, dertil høre Øster-Grynderup Bye, Kiemterup Bye, Tullstrup 2 G., Allestrup en Censied Gaard. Dette Sogn er et Aaner til Nørbe.

Gudbjerg Sogn i Gudme Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Gudbjerg Bye, Præste-Gaarden med 7

Huse, 21 G. 13 H. og en Mølle, Mullerup Herregaard, Ellerrup 24 G. 16 H., Sakendrup, 14 G. 5 H., Brendrup 7 G., Brendeskou 2 G.

Guden Aae, en bekiende stor og fiskerig Aae i Sclanderborg Amt, Nørhuus Stift, kommer fra Torrild Herred ved Grændserne af Niber Stift, løber i Sclanderborg Ege, derfra til Røstenbroe ved Silkeborg, gaar siden imod Nordost forbi Randers og falder et par Mille derfra ud i Randers Fiord. I denne Aae fanges de bekiendte fede Randers Lax, som holdes for den beste her i Landet.

Gudme Herred i Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører 1) Svindinge, 2) Gislev, 3) Kinge, 4) Oure, 5) Veystrup, 6) Ørendrup, 7) Ryslinge, 8) Gudbjerg, 9) Bruager, 10) Gudme, 11) Hesselager, 12) Langaee Sogner.

Gudme Sogn i Gudme Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Gudme Bye, 33 G. 14 H., Broeholm Herregaard, Saltebjerg 11 G. 6 H., Broeholms Mølle og Langaee Mølle. Aaneret er Bruager.

Gudum Sogn i Allsteds Herred, Sørgø Amt, Siellands Stift, dertil høre Gudum Bye 9 G. 5 H. 1 Mølle. Er et Aaner til Havreberg i Løve Herred.

Gudum Sogn i Flessum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Gudum Bye, Gudumlund Hovedgaard, Kieselgaarde 3 G. Kirken ligger paa en høi Bakke og har et høit Taarn. Sydøst fra Kirken ligger en stor Høi, kaldet Kongens Høi.

Gudum Sogn i Skodborg Herred, Børling Amt, Riber Stift, dertil høre Gudum Kloster Hovedgaard, Fiskebøl Bye, Heftebøl Bye, Tredbiørg Bye. Kirken som tilforn var en Kloster Kirke er det fjerde Hjørns af Herregaarden uden Taarn, meget smuk istand sat af Hr. Jens de Stiernhielm. Præstegaarden er meget smuk med en smuk Have.

Gudum Kloster, en fri men ucomplet Herregaard i Gudum Sogn, Skodborg Herred, Børling Amt, Riber Stift, var før Reformationen et Nonnekloster og allerede til 1268. Den har længe været forlænt til Kongelige Lehnsmænd. 1667 nævnes Laurids Belov, Amtmand paa Gudumkloster, siden blev den solgt af Kongen. 1656 under Laurids Belov blev Gaarden igien opbyggt. Dertil er en stor Hede, kaldet Gudumklosters Hede. Hovedg. Tært 22 Eder. 5 Skpr. 2 Fdr. 2 Alb.

Gudumlund, en meget gammel Herregaard i Gudum Sogn, Flessum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift. Borgergaarden er af gammel Bindingøverk, 3 Huse af en

Etage. Ladegaarden er ny og i god Stand. Paa en Danke østen for Møllen er et lidet grundmuret Taarn, som ikke vides i hvad Anledning det er opbyggt. Ved Gaarden ligger en skøn Vandmølle med to Qværner som drives af en Aae, hvortil gaaer en Søe og adskillige Bække. Ved Gaarden er fortreffeligt Haleskiferie, og et Tegelsbrænderie; der kan staldes 108 Øren og fødes 150 Stude og Kæer, 40 Heste og 100 Faar. I gode Aaringer avles 15 til 1800 Læs Høe. 1345 tilhørte den Johannes Rønning, en Adelsmand. Hovedg. Tært er 39 Eder. 1 Fdr. Skovsk. 3 Skpr. 2 Alb. Møllest. 5 Eder. 2 Skpr. 2 Fdr. Høndergods 635 Eder. 1 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 2 Eder. 2 Skpr. 3 Alb. Tiender 54 Eder. 2 Skpr. 1 Fdr. 1 Alb.

Guldenstein, et adeligt Gods i Hønsøen, Oldenborg Distrikt, i Hertugdømmet Holsteen, har 20 Møve.

Guldager Sogn i Skads Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, dertil høre Guldager Bye, Jegsmark et eenligt Sted, Hierding Bye, Tobøl Bye, Ravnøberg Bye, Sønderriis G., Geding Bye, Favrsveld Bye, Frostier et eenligt Sted, Vørberg et eenligt Sted. Imellem Gedding og Favrsveld ved Stranden ere Ravehøiene, hvorpaa Varnetegn sættes at segle ind efter i Graadby.

Guldbiørg Sogn i Skovby Herred, Rugaards Amt, Hønsø Stift,

Stift, dertil hører Kaalhauget Bue, Præstegaarden 4 G. 1 B., 3 H., Nordskou 3 G. 1 B., Reveldrup Bue 3 G. 1 H., Smidstrup Bue, Deane-Bue: lign 4 G. 2 H. Paa Reveldrup Mark er en Sundheds Kilde som besøges St. Hans Aften af de Syge. Næstret er Sandager.

Guldborg Sund imellem Laaland og Kallter, paa Laalands østre og Kallters vestre Kant, paa hver Side af Landet er en Færgegaard hvor Overfarten skeer.

Gulev Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Gulev Bue, Nadelund Bue, Bøgeskov Bue. Dette Sogn er et Aaner til Sil.

GundelsbiERG, en Hvi i Rundbue Sogn, Indse Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, oven paa hvilken ligger en Kilde som besøges om St. Hans Dag.

Gundersløv Sogn i Øster-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Reinsstrup 14 G. 7 H., Gundersløvslille 4 G. 1 H., Hølløse 13 G. 16 H., Tøfferup Bue, Tøfferup Gaard, Gundersløvholm Herregaard. I Kirken ere mange adelige Begravelser, ved Kirken er et Høspital og en Skole.

Gundersløvholm, en Herregaard i Gundersløv Sogn, Øster-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, Gaarden bestaaer af et grund-

muret Huis af 2 Etager med moderne Værelser og smuk Have. Hovedgaardens Tært 127 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 46 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 2 $\frac{1}{2}$ Alb.

Gunderup, en Herregaard i Hersøgle Sogn, Biefoerflov Herred, Tringgevelde Amt, Siellands Stift, er bygt som en Ladegaard, fire Længder af Bindingsværk og hører nu til Valøge-Stift. Hartkornet er 43 Tdr. 2 Alb. Skovsk. 5 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Gunderupgaard, en Herregaard i Strandbue Sogn, Gislum Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift. Borgegaarden som er bygt 1715. har 3 Kloie, Ladegaarden er stor af Muur- og Bindingsværk. Paa Gaardens Mark sees en stor firekanter Plads med Bolde om, hvor Gaarden siges først at være bygt, strar derhos en Kilde kaldet Capels Kilde, som har ypperligt Vand. Under Gaardens Tært hører en Fign Mølle, kaldet Trend-Mølle, som aldrig fattes Vand, og en privilegeret Kroe ved Landveien. Til Gaarden er en smuk Have. Hovedg. Tært 25 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Møllest. 4 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. Af Lerkensfelds Tært 2 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 3 Skpr. 1 Alb. Bøndergods 220 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. fem ser Deel Alb. Tiender 46 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr.

Gunderup Sogn i Gleslum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Gunderup

rup Bye, Torup Bye, Børst Bye, Kjellerad Bye, Lund Bye, Kræthuse, Hals Bye, Hale Broehuus, Flamsked G., Flamsked Mølle, Oppelsrup Bye, Skovstrup Bye. Kirken har et høit Taarn og er smuk.

Gundestedgaard, en stor Møllegaard i Gundested Sogn, Slet Herred, hørende under Kræstrup Hovedgaard. Paa Gaarden holdes Skude. Hovedg. Tørt er 22 Tdr. 3 Kfr. 1 Alb. Bøndergods 231 Tdr. 2 Skpr. Møllest. 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Kfr. 2 Alb. Tiender 38 Tdr. 3 Skpr.

Gundested Sogn i Slet Herred, Nalborghaus Amt, Bisborg Stift, dertil høre Gundested G., Borup Bye, Lille Næstrup Bye, Bisnæstrup Bye, Børnstrup G. Dette Sogn er et Afsnit til Ulstrup i Nars Herred. Imellem Gundested og Ulstrup ligger en Sø, kaldet Nærmøse.

Gundeslev Sogn i Nørre Herred i Næstveds Amt, Læslands Stift paa Den Fælster, dertil hører Gundeslev, Skov Bye, Skerlinge, Havense. 3 Sognet er Skierne Sø, har sit Udløb fra Baarup Søe.

Gundetved i Søbye Sogn, Løveherred, Søbyeaaards Amt, Siellands Stift. Gaarden er af Bindingsværk. Hovedg. Tørt 44 Tdr. 5 Skpr. 3 Kfr. Skovskyd 4 Tdr. 1 Skp. 2 Kfr.

Gundsøe Magle Sogn i Sommeherred, Næstveds Amt, Siellands Stift, dertil hører Gundsøe Magle Bye 24 G.

60 H., Hienstrupgaard, En prisvilegeret Kroe.

Gure Søe, en fiskerig Sø i Cronborg Amt, hvorved Kong Waldemar III. havde et Slot kaldet Gure, Gorre eller Gorfve, hvoraf endnu sees nogle Levnninger som vise at det ikke har været meget stort. Det sidste Aar Gure nævnes er 1526. da Johan Ranskov blev Lehnsmænd der saavel som paa Krogen ved Helsingør.

Gurrebye Sogn i Sønder Herred, Halsned Kloster Amt, Baalands Stift, dertil hører Gurrebye, Baalshauge.

Gyldensteen, Hovedgaard i Grevskabet Gyldensteen i Sandager Sogn, Skovbye Herred. Det store grundmurede Huus af to Etager med hvælvede Kieledere og prægtige Bærelser er bygt 1640. af Grevens Krabbe og Helger Rosenkrantz, de andre to Huse ere bygte 1737 af Grev Gyldensteen. Om Gaarden ere Graver saa brude som en Sø og en prægtig Have med lange Alléer paa 800 Men. 1720 den 1 Octobr. blev det oprettet til et Grevskab for Johan Henrich Hugelstan. Hovedg. Tørt 47 Tdr. 3 Kfr. Skovst. 3 Tdr. 4 Skpr. 3 Kfr. 2 Alb. Under Grevskabet henhøre Grevgaard og Uggerflønggaard, samt fri Bøndergods 292 Tdr. 2 Skpr. 2 Kfr. Frihedss Gods 200 Tdr.

Gylling Sogn i Hads Herred, Næstveds Amt, Næstveds Stift, dertil høre Gylling Bye, Leersdrup

drup Bye. Af Søbye 4 G. Kirken er af huggen Kampsteen med Taarn, Altertavlen er af Billedhugger Arbejde, smuk mælet og den anseeligste der i Eggen, gjort 1638. Gylling er anlagt som en Riibstad, har en stor Skov, kaldet Gyliden Næs, og bestaer af 26 Gaarde og nogle Huse, igiennem Byen løber en Aae, til Byen er en stor Eng hvorpaa kan avles 3 til 400 Læs Hæ. Leerdrup bestaer af 8½ Gaard. Af Byen Søbye hører det øvrige til Gøsmø Sogn.

Gyrstinge Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, dertil hører Gyrstinge Bye 20 G. 2 B. 28 H., Næstved Vester 12 G. 18 H., foruden Præstegaarden, en Mølle og en Selvejer paa 4 Tdr. Hartkorn.

Gyve Sogn i Nørvangs Herred, Kolbingshus Amt, Nibe Stift, dertil høre Gyve Bye, Gillehoved Bye, Farre Bye, Farre Mølle, Veksgaard Bye, Ullerup Bye, Vølund Bye, Hedegaard Bye, Neder Donnerup Bye, Donneruplund Hovedgaard, Synderhoe Hovedgaard, Uller Mølle. Dette Sogn er et Annex til Ny Kirke.

H.

Haagen, et adeligt Gods i Landsbyen Haagen, Preeb Sogn, Kiøls Distrikt i Hertugdømmet Holstien, dertil høre de Landsbyer Schrevenborg,

Mugesahl og Neepstort, har 19 Pløve.

Haarbye Sogn i Baaq Herred, Affens Amt, Syens Stift, dertil hører Haarbye, Herregaarden Løgismose, Ladegaard Saarup, Nellemose Bye og Mølle, Strandbye, Afferup, Fielstrup. I Kirken ere eendeel adelige Begravelser. Annexet er Hølevad.

Haarlov Sogn i Dieboer Herred, Tryggewælde Amt, Siellands Stift, dertil hører Haarlov Bye 14 G. 10 H., Lille Vinde 11 G. 5 H., Lystrup 6 G. 1 H., Lille Taarnbye 7 G. 4 H., Annerup 4 G., foruden Præstegaarden, Degne-Boeligen, en Kroe og Mølle i Haarlov. Annexet er Gimlingøye.

Haarslev Sogn i Skoubye Herred, Rugaars Amt, Syens Stift, dertil hører Haarslev Bye 18 G. 25 H., Faarsballe 4 G. 2 H., Lykkisborg 1 G., Store Labøl 1 G., Lille Labøl 1 G., Labøl Sam 1 G., Vierne Bye 8 G. 1 H., Mosegaard 1 G., Lykkegaard 1 G., Gambye 13 G. 8 H., Skousgaard 7 G. 1 H., Nøemark 3 G. 2 H., Hindevad 3 G. 6 H., Nønnemosegaard 1 G., Lille Nønnemose 1 G., Nøllergård 1 G., Nøllergårdhus 1 H., Store Paddesø 1 G. 2 H., Lille Paddesø 1 G., Leerbek 1 G., Laage 1 G. 1 H., Skræderhuset 1 G., Musbiørg 1 G., Brisak 1 G., Stradsborg 1 G., Høffencassel 1 H., Wiarnsboe 1 G., Di-

get 2 G., Eilskou Bye 13 G.
13 H., Aagaarde Mølle 1 H.,
Kastelbroe 1 H. Ved Haars-
løv Bye er en dyb Dal, hvor
tilføren var en Bak, som gjorde
Sogn- og Amt-Skel.

Haarsløv Sogn i Vester-
Flakkebjerg Herred, Amtvor-
skou Amt, Siøllands Stift,
dertil hører Haarsløv Bye 17
G. 1 B. 10 H. Af Sønder-
Jellinge 4 G. 6 H., Haarsløv
Bund og Hestemølle 1 B.,
Sandvede 3 G. Af Bønds-
løv 3 G. De øvrige høre til
Krummerrup Sogn. Annexet
er Ting-Jellinge.

Haastrup, en liden Herre-
gaard i Lem Sogn, Nodding
Herred, Skivehus Amt, Vi-
borg Stift, ligger tet ved en
Bjerg af Limfjorden hvori den
har godt Fiskerie, der er og godt
Jagt til Gaarden samt godt
Fugle-Vildt. Borgegaarden er
ny opbyggt 3 Flaie af Muur-
og Bindingsværk af Krigsråd
Vanderup og Løden 1734 af
got ege Tømmer. 1766 købte
Jochum Tøllstrup den for
14600 Rdlr. Til Gaarden er
god Torvestkær, Jordmarv og
et lidet Tegls- og Kalkbrønderie.
Hovedg. Tært 15 Tdr. 7 Skpr.
2 Hfr. 1 Alb. Vandergods 224
Tdr. 4 Skpr. 1 Hfr. 1 Alb.
Tiender 26 Tdr. 6 Skpr. 1 Hfr.
1 Alb.

Haastrup Sogn i Salling
Herred, Nærborg Amt, Høns
Stift, dertil hører Haastrup Bye,
Østrup Herregaard, Østrup
Bye 2 G., Trende Mølle.

Haasum Sogn i Nodding
Herred, Skivehus Amt, Vi-
borg Stift, dertil hører Haas-
um Bye, Riergaardsholm
Hovedgaard, Bellum Bye, To-
rup Bye. Kirken er liden men
jærlig tækket med Blye, har et
maadeligt Taarn. Ved Skoe-
len er et grundmuret Hospital
for 5 fattige, stiftet 1757. af
Jusitsraad Hvas de Linden-
palm.

Sackenbergs Sogn ligger i
Nørre Herred, Nodding Amt,
paa Den Als i Hertugdømmet
Slesvig.

Sadberg Sogn i Galten
Herred, Dronningborg Amt,
Aarhus Stift, dertil hører
Sadberg Bye, Kollerup Ho-
vedgaard, En Vandmølle, Et
Smedehus. Dette Sogn er
et Annex til Galten. Kirken
er liden, bygget af hugne Sten,
tækket med Blye uden Taarn.

Saddebye Sogn ligger i
Hens Herred, Gottorf Amt, i
Hertugdømmet Slesvig. Kir-
ken er bygget 827. og kommen i
Stand 850. og er altsaa den
første og ældste i Danne-mark.
Den har een Præst med St.
Hans Kloster i Slesvig.

Sademarsch, et Sogn i
Rendsborg Amt, som tilhører
det adelige Gods Hærrau So-
phietog, et inddiget Stykke
Land som hører Næsten Sogn
i Sønder-Danmark i Hert-
ugdømmet Holsten, blev inde-
diget 1717.

Sadersleb, den nordligste
Stad i Slesvig i Sadersleb
Amt,

Amt, ved en Vig fra Østersøen, i en nedrig og paa en halv Mîil med Skov omgiven Egn, 7 tyske Mîile fra Flensborg og 4 smaa Mîile fra de tyske Grændser. Den er af middelmaadig Størrelse og aaben. Et smalt Vand deeler den i to Deele Nye og Gammel Hadersleb. Nye Hadersleb ligger paa en De, er siden Isde-Branden 1627. temmelig vel opbyggt. Deri er St. Maria Sogneskirke, er indvendig meget høi, dertil er 3 Præster. Den latinske Skole er stiftet af Hertug Johan den Eldre, og et rigt Hospital, stiftet af samme Hertug 1569. med et meget smukt Kapel. Gammel Hadersleb, hvis største og bedste Deel hører til St. Maria Sogn, har St. Sørenskirke, som er Sogneskirke for Byerne i Hadersleb Herred. I gamle Dage var her i Byen et Domkapitel og uden for Byen paa en Høi et Slot, ødelagt i Krigen 1644. 1292 har Staden faaet sin egen Stadsret. 1534 er Kong Frederich II. og 1609 Kong Frederich III. her fødte. 1759 leed denne Stad en stor Brandskade. Under det her værende Consistorium høre 34 Sogneskirker, Byens Kirker iberegnet, som have 27 Præster. Byen har sin Næring deels af de Reisende, som til og fra Jylland og Fyen passere her igiennem, deels af Handel og Skibsfart, som dog ikke er synderlig stor, da Indløbet i Havnen ei er

dob nok for store Skibe saa at Vahrene paa Pramme maae bringes dertil.

Hadersleb Amt i Slesvig grændser mod Norden til Ribe- huus og Koldinghuus Amter, hvorved det skilles fra Skodsborg Aae, mod Sonden til Amterne Apenrade og Lyngskloster samt Loh Herred, er det største af alle Amterne i dette Hertugdømme, fra Østersøen til Vesterhavet 9 tyske Mîile langt og 4 til 5 Mîile breedt. Grundten er paa Østkanten frugtbar, men paa andre Steder temmelig stet og mager. Paa den østlige Side gives gode Skove. De fornemste Floder ere Skodsborg Aae og Nivs Aae, som foreene sig ved Herregarden Gram, omgive Ribe og falder derpaa i Vesterhavet. Amtet har 63 Kirkesogne hvoraf 33 staae under Haderslebs Provstie og 30 som udgør det saa kaldte Torningslehn staaer under Biskoppen af Ribe og i verdslige Sager under Riber Biskoping. Indbyggerne i dette Amt ere danske og tale overalt dansk. Amtet har 2 Amtsforkvaltere en over den østlige og en over den vestlige Deel. I Amtet ligger 5 adelige Godser Gram, Hinzbroe, Nibel, Spandel og Vesterbek. 7 Herreder: 1) Hadersleb, 2) Tystrup, 3) Gram, 4) Krøff, 5) Kalsund, 6) Gvidding og 7) Nørre Rangstrup Herred og Fogderiet Bøllersleben. I Amtet ligger Riøbstaden, Hadersleb.

Haders-

Hadersleb Herred i Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har 3 fiskerige Søer Hadersleddam, Høptrupdam og Bantfeldam. Til Herredet hører følgende 11 Sogner: 1) Gammel Hadersleb see Hadersleb, 2) Moltrup, 3) Bierning som er Anner til Moltrup, 4) Aastrup, 5) Wonsbek, 6) Starup, 7) Grarup Anner til Starup, 8) Vabye, 9) Halk, 10) Vilstrup, 11) Høptrup.

Haderup Sogn i Ginding Herred, Børling Amt, Ribes Stift, dertil høre Haderup Bye, Haderis Bye, Høstrup Bye, Naarbet Bye, Egelund Bye, Over: Feldborg Bye, Neder: Feldborg Bye. Kirken er af hugne Steen belagt med Blie, har et høit Tårn.

Hads Herred i Nakier Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Torild, 2) Svilsted, 3) Odder, 4) Tvenstrup, 5) Halling, 6) Nølev, 7) Gosner, 8) Sapild, 9) Biergager, 10) Randlev, 11) Ørtin, 12) Halling, 13) Sønslund, 14) Gylling, 15) Alrøpe, 16) Endelave.

Hadsten Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hadsten Bye, Hadsten Mølle. Dette Sogn er et Anner til Vitten. Hadsteen Bye er deelt i 3 Deele Over: Mellem- og Neder: Hadsten. I Hadsted Skov findes Jern-Erds.

Hafren, en ucomplet dog privilegeret Sædegaard i Hørby

Sogn, Børglum Herred og Amt, Aalborg Stift. Hovedg. Tare 25 Edr. 5 Skpr. 2 Skr. 2 Alb. Skovsk. 4 Edr. 3 Skpr. 1 Skr. 2 Alb. Møllest. 1 Ed. 2 Skr.

Hagested Sogn i Tudsø Herred, Holbek Amt, Siøllands Stift, dertil hører Hagested Bye 27 G. 26 H., i Genemer: kene 6 H., Audeboe 6 G. 1 H., Gurede 7 G. 6 H., Maaøse 12 G. 8 H. Ved Hagested Bye en Vær: Mølle, Hagestedgaard en Herregaard. Paa Hagested Mark er en Kilde, og en stor Green, kaldet Maglesteen, 7 å 8 Alen høi og 14 Alen i Omfærd. Hagested og Audeboe Byer har Fiskerie i Holbeks Fiord.

Hagestedgaard, en Herregaard i Hagested Sogn, Tudsø Herred, Holbek Amt, Siøllands Stift, Bygningen er mesten Bindingsværk. Gaardens Marker ere 1769 adskilte fra Bøndernes og inddeelt i 5 Marker, 4 besaaes og 1 udlægges til Græsning. Hagested Virketning holdes om Fredagen. Gaarden har Fiskerie saavel som Byen i Holbeks Fiord. Hovedg. Tare er 51 Edr. 5 Skpr. 2 Skr. 2 Alb. Skovsk. 4 Edr. 3 Skpr. 2 Skr. 2 Alb.

Hagsholm i Hovelberg Sogn, Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, tilførn en Herregaard tilhørende de Bestenier, men af Grev Friis nedbrudt og Jorden som bestaaer af 4 Edr. 5 Skpr. 2 Skr. 2½ Alb. er lagt under Grevskabet

Frisenborg, og derpaa bygt nogle Bøndergaard.

Sønder-Hald Herred i Kalbø Amt, Aarhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Christrup, 2) Effenbek, 3) Verring, 4) Aarslev, 5) Hørning, 6) Lime, 7) Søbye, 8) Skader, 9) Nygind, 10) Krogsbek, 11) Skjæring, 12) Hvilsager, 13) Vester-Ulling, 14) Øster-Ulling, 15) Særing, 16) Aoning, 17) Roed, 18) Maria Magdalena, 19) Veilbye, 20) Vivild, 21) Gising, 22) Nørager.

Nørre-Hald Herred i Dronningborg Amt, Aarhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Vester-Tørslev, 2) Særup, 3) Rousted, 4) Asberg, 5) Spentrup, 6) Gassum, 7) Hald, 8) Linde, 9) Tved, 10) Glemstrup.

Hald, en Herregaard i Dolslerup Sogn, Nørre-Lyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, var forudt en fast Slot opbygget noget fra det Sted hvor det nu staaer af Hr. Niels Bugge, siden tilhørte det Biskopperne i Viborg. 1664 skædede Kongen den til Samuel de Lima og Broder Isaac de Lima. Gaarden er bygget af Muur og Bindingsværk af General-Major Gregers Daa. 1750 lod Landsdommer Friderich Skinkel Bygningen i Stand sætte og Haven anlægge, samt et Teglværk. Paa Gaarden holdes Høde-Stude. Den har got Skov af Ege og Bøg og en Skov Sø, kaldet Hald-Sø, som og

giver nogen Fiskerie. Hovedg. Tapt 17 Edr. 4 Skpr. 1 Skr. Skovsk. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Skr. Bøndergods 245 Edr. 7 Skpr. syv atten Deel Skr. Skovsk. 1 Skr. 1 Alb. Møllest. 15 Edr. 4 Skpr. 2 Skr. Tiender 42 Edr. 6 Skpr. 3 og 4 femtende Deel Skr.

Hald Sogn i Nørre-Hald Herred, Dronningborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Hald Bye, Stou Bye, Møstrup 2 Halvgaarde. Anneret hertil er Borup i Støvring Herred. Kirken og Byen Hald ligger meget høit, den er bygget af hugne Steen med Taarn og Bløe Tag, og har en smuk Altartavle.

Haldaggerlille Sogn i Øster-Flakkebjerg Herred, Amtvorkou Amt, Siellands Stift, dertil hører Haldaggerlille Bye 9 G. 3 H., Navnebjerg 3 G., Neblerød 6 G. 2 H., Gottenborg 1 H.

Haldum Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Haldum Bye, Haar Bye, Sand Bye, Hinnerup Brogaard et eneste Sted. Dette Sogn er et Anner til Vitten. Paa Høe-Mark er en Hvi kaldet Grevens Høi.

Hæsegaard, see Gisselsfeld. Øster-Hæsing Sogn i Salting Herred, Rørborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Øster-Hæsing, Arrestou Herregaard, Den Gaard Bilholmsgave, Obedlund 2 G., Kieffruphuse 6 H., Haubenshuus 1 H., Arrestou Mølle.

Mølle. I Øster-Hæsinge er et Hospital til 6 Fattige.

Vester-Hæsinge Sogn i Ealling Herred, Nyeborg Amt, Høens Stift, dertil hører Vester-Hæsinge Bye, Stenderup, Ristrup og Skovhuus. Annexet er Sandholzlyndelse.

Hals Sogn ligger i Hadersleb Herred og Amt i Slesvig.

Halkier, en Herregaard i Edrup Sogn, Mars Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, tilhøre for Reformationen Bispestolen i Viborg. Bygningen er Muur- og Bindingsværk, indvendig smukke Værelser og Malning. Paa Gaarden holdes Stude og et Hollanderie. Hovedg. Tart. 30 Edr. 7 Skpr. 2 Skr. Bøndergods 313 Edr. 5 Skpr. 1 Skr. 2 Alb. Møllest. 3 Edr. 5 Skpr. 3 Skr. 1 Alb. Tiender 52 Edr.

Hallegaard i Oleker Sogn, Nørre-Herred paa Bornholm, har 12 Edr. Land.

Halle Speg i Gristrup Sogn, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, herhen løber en Aae som gjør Silsmisse imellem Brads og Tyrsting Herreder.

Hallensløv Sogn i Løve Herred, Søbyegeaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Hallensløv Bye 18 G. 13 H., Torup 5 G. 2 H., Voels Veyr og Vand-Mølle.

Halling Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt, Aarhuus Stift, dertil hører Halling Bye, Villendrup. Dette Sogn

er et Annex til Spegbye i Sønder-Hald Herred.

Halling Sogn i Hads Herred, Nakier Amt, Aarhuus Stift, dertil hører Halling Bye, Spøterup Bde. Dette Sogn er et Annex til Gosmer.

Hallund eller Halling Sogn i Jerslev Herred, Svigstrup Amt, Aalborg Stift, dertil hører Hallund Bde, Hollensted Bde, Hollensted Hede, Hving, Øster-Hebbelstrup, Øster-Huolhø, Vester-Hebbelstrup, Vester-Huolhø, Heegaard, Nørre og Sønder-Lund, Strand eller Skæravad, Risløkegaard Hovedgaard, Risløkegaards Vandmølle. Dette Sogn er et Annex til Øster-Brøndeslev.

Halds Amt i Viborg Stift, grændser mod Norden til Mariager Amt, mod Vesten deels til Skivehuus og deels til Vording Amt, mod Sønden og Østen til Silkeborg og Dronningborg Amter. Det bestaaer af 4 Herreder: Nørre Lyng, Rinds, Medelsom og Fiends. Stiftsamtmanden i Viborg er tillige Amtmand over dette og Skivehuus Amt, de høre under Amtstuen Skive. Det contribuerende Hartkorn er 6600 Edr. I Medelsom Herred er god Jord, og god Græsning, dog er den Deel som grændser mod Heder noget sandig, her gives og skønne Skove. Rinds Herred har skarp Grund og liden Græsning, men er en Fisk Rug Egn, her tillægges en god Deel Stude og Faar. Nørre-Lyng

Herred har Skarp Grund, store Tørvemoser og stet Græsning, men der vorer god Rug. Siends Herred er af stor Strækning, har endeel fattige Bønder, da det meste ligger i Skarp Hede Egn, dog gives ogsaa her og der gode Egenomme og vorer ypperlig Rug. I Gammelstrup og Borrids Sogne i Siends Herred forarbeides en Deel saa kalbre Jydepotter, ved Dagbjerg og Mønsted ere anseelige Kalkbranderier. I dette Amt ligger Kistebæden Viborg, har 71 Sogne.

Hals, en liden Flekke eller Fiskerleie i Rier Herred, Halsborghuus Amt, Halsborg Stift, en halv Mil Norden for Limfjorden, 3 Mile fra Halsborg, fik 1656. den 25 August af Frederich III. Kistebæde Privilegium, men siden ikke kommen i Stand. Byen har 96 Gaarde og Baaninger. Kirken er meget gammel, ved samme er en Præst og Degn. Alle ind- og udgaaende Skibe maae her lade sig viftene og forjegle, men Toldklareringen skeer ved Halsborg Toldsted. Byens Mæring bestaaer af Fiskerie, uden for Byen er en fiskantet Skanse, men er ubrugelig og tillige med Byen tilhører Dronninglands Eder Grev Moltke. Byen hører under Dronninglands Birk.

Hals Ladegaard, en upriviligeret Høstegaard i Hals Sogn, Rier Herred, Halsborghuus Amt, Halsborg Stift, ligger under Dronninglund Herregaard.

Korpagteren holder Stude og Hollanderie. Høvedg. Tær 13 Tdr. 7 Skpr. 3 Skr. 1 og 1 tredie Deel Alb.

Hals, en liden De i Norup Sogn, Lunde Herred, Odense Amt, Sjæns Stift, og tilhører Herregaarden Bøttingsholm, den bruges til Græsning og Kornavl.

Hals Sogn i Rier Herred, Bendsyssel Land, Halsborg Stift, dertil høre Hals Bye, Hals Ladegaard, Heden, Hovbye, Skovshoved Bye, Mølholt, Øster-Gaasegaard.

Hals Sogn i Nørre-Lyng Herred, Hals Amt, Viborg Stift, paa Den Løssø, dertil høre Præstehaugen, Hollis, Himmerig. Dette Sogn er et Aaner til Byrum. Kirken ligger paa den østre Kant af Landsdet, er gandske forfalden, og har deri over 50 Aar ikke været holden nogen Gudstjeneste, fordi Sognet er ved Sandflugt bleven ødelagt, dog holdes Taarnet i Stand for de Søefarendes Skuld.

Lille Halsgaard i Øster Marie Sogn, Øster Herred, Bornholms Amt, Sjællands Stift, har 7 Tdr. 2 Skpr. Land.

Halskors-Ødde, saaledes kaldes den Strækning af Landet fra Kaasen eller Indløbet ved Corsøer og henimod Nord ved Velter, hvoraf Dyrhovedgaard har indhegnet endeel, det øvrige har Corsøer Bye til Græsning.

Halssted Klosters Amt paa Den Laaland, under Laalande Stift,

Stift, har sit Navn af Halsbed Kloster nu Herresædet Juellinge, kaldtes forudm Kavnshorg Amt. Det ligger paa Landets vestlige Side, og er i Længde og Brede $3\frac{3}{4}$ Milie. Grundten er noget lavere og leeragtigere end resten, men ogsaa den allerfrugtbareste. Det bestaar af Nørre og Sønder Herred, hvortil er 26 Sogner og Kishofden Taskov.

Halsbed Sogn i Nørre Herred, Halsbed Kloster Amt, Vaarlands Stift, dertil hører Halsbed, Øster-Torlebye, Tvede, Øster-Norlunde, Skoubye, Juellinge, Meelstøfte, Høvesfelde, Nørre-Søbye, Juellinge Herregaard, Søbyeholm Herregaard. I Halsbed Byes Mark er en Sundheds Kilde kaldet Manhus Kilde, som besøges af de Syge ved St. Hans Dag. Her er og et Hospital. Anneret er Aunede.

Hammel Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hammel By, Frisenborg Hovedgaard, Emstrup By. Kirken er temmelig stor med Taarn, bag Alteret er den Grevelige Frisenborgske Begravelse. Sognet har to Annerer Volbye og Sale i Hovelsberg Herred.

Hammel Sogn ligger i Gram Herred, Haderslev Amt i Hertugshummet Slesvig.

Hammel Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hammel

By, Steensmark, Robstrup Mark, Debelhede Mark.

Hammel, en stor og meget gammel Sædegaard i Tise Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Halsborg Stift. Halvparten af denne Herregaard tilhører den grevelige Ranskovske Familie og hører til Grevskabet Rosenvold, den anden halve Deel ligger under Stamhuset Birkefeldt, og tilhører den Scheelske Familie. Borgegaarden bestaar af 3 Fløje, et grundmuret Huus til Østen og 2 af Vindingsværk. Lædegaarden er af Muur og Vindingsværk. 1336 nævnes Sare Pedersen de Hammelmose Arvinger. Hoveda. Tært 60 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 7 Tdr. Vøndergods 359 Tdr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovst. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 2 Fkr. Tiender 17 Tdr.

Hammer Herred i Vordingborg Amt, Siellands Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) Torverd, 2) Hammer, 3) Sverborg, 4) Risng, 5) Lundbye, 6) Veilse, 7) Næstelske, 8) Nogensrup, 9) Vester-Egitsberg, 10) Ølstrup, 11) Rønnebek, 12) Lastrup.

Hammer Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Hammer By 17 G. 12 H., Lov By 12 G. 12 H., Ring By 19 G. 18 H., Torup 5 G. 5 H., Houstrup 4 G., Thorup 8 G. 8 H., Blangslø 3 G.

6 H. Inneret er Lundbye Sogn. Kirkeetaarnet er bygget af huggen Steen til det øverste.

Hammer Sogn i Rier Herred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Bodskov Bye, Grindsted Bye, Brødland, Øsbjerg, Magelmos, Trondal, Skoven, Præstegaarden, Solgaard, Atterup S.

Hammer Sogn i Brads Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hammergaard Hovedgaard, Hammer Mølle, Hage Bye, Møllerup Bye, Røstrup Bye, Riisager Mølle, Bregenberg S. Dette Sogn er et Inner til Linderup.

Hammergaard, en Herregaard i Hammer Sogn, Brads Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, ligger i Heden og har en meget skarp Jord. Borg og Ladegaarden er af Muur og Bindingsværk. Hovedg. Tare 23 Edr. 4 Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Møllest. 2 Edr. 5 Skpr. 1 Fkr. Bøndergods 200 Edr. 3 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 7 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Møllest. 1 Ed. 2 Fkr. Tiender 13 Edr. 1 Skp.

Hammermøllen, $\frac{1}{2}$ Mil fra Helsingør mod Vesten i Tisfod Sogn, hvorved er en kongelig Gevæhr Fabrik anlagt først i dette Aarhundrede under General-Krigscommissar von Platten og siden i Stand bragt af General-Krigscommissar Hansen. hvor en 3 til 400 Arbejdere give Bøffer, Pistoler, Ba-

jonetter og andre Gevæhrer, hvormed de forsynet Arméen. Bemeldte General-Krigscommissar Hansen har nær herved ophværet sig en meget smuk Gaard.

Hammershøj Sogn i Sønder-Lyng Herred, Aarhus Stift, dertil høre Over-Hammershøj Bye, Neder-Hammershøj Bye, Lundgaard og Gensted S. Dette Sogn er et Inner til Worning. Kirken er tækket med Blye.

Hammershus, et Slot i Østfær Sogn, paa Den Bornholm, Nordvest i Nørre Herred, meenes at være anlagt af Erkebiskop Absalon omtrent 1111. da han 1138 skal der være død, og siden forbedret af Kong Valdemar I. 1158. og har været meget fast paa en høj Klippe mod Søen, men nu i mange Aar meere og meere forfalden. Strax derved imellem Seene og Sandvig ligger en ferst Sø, Hammers Sø kaldet, 848 Skrit lang og 266 Skrit bred, som er den største der paa Landet.

Hammershus Ladegaard i Østfær Sogn, Nørre Herred, paa Bornholm, har 14 Edr. Land.

Hammers Søe i Østfær Sogn ved Hammershus Slot paa Den Bornholm, er 848 Skrit lang og 266 Skrit bred, og den største der paa Landet.

Samrum Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Rind, 2) Serning, 3) Sunds, 4) Ørre,

Ørre, 5) Nolum, 6) Vild-
berg, 7) Nooling, 8) Sin-
ding, 9) Snebjerg, 10) Tis-
ring, 11) Giellerup, 12) J-
Eft, 13) Skarild, 14) Arn-
borg, 15) Gelding, 16) Af-
sing, 17) Tvis, 18) Vium.

Øster-Han Herred i Vend-
søssel Land, Nalborg Stift, be-
staar af følgende Sogner: 1)
Øeland, 2) Haveløv, 3) Wei-
strup, 4) Agersborg, 5)
Skrem, 6) Torslev, 7) Lerup,
8) Tranum, 9) Svenstrup,
10) Brooft.

Vester-Han Herred i Vend-
søssel Land, Nalborg Stift, be-
staar af følgende Sogner: 1)
Giøtterup, 2) Kietterup, 3)
Kollerup, 4) Giørtels, 5)
Vust, 6) Klim, 7) Torup, 8)
Lild, 9) Tømmerbye, 10)
Ørslø, 11) Veslø, 12)
Arup.

Handbjerg Hovedgaard, en
Herregaard i Handbjerg Sogn,
Hiern Herred, Lundenæs Amt,
Riber Stift, Gaarden er me-
get forbedret af Henrik Linde.
1566 eiede Christen Nielsen
den. Hovedg. Tørt 25 Eder.
3 Hfr. Bøndergods 204 Eder.
2 Skpr. 2 Hfr. 1 og to femte
Deel Alb. Tiender 13 Eder.
1 Skp. 2 Hfr. 1 og en femte
Deel Alb.

Handbjerg Sogn i Hiern
Herred, Lundenæs Amt, Riber
Stift, dertil høre Handbjerg
Bye, Handbjerg Hovedgaard,
Sønder Bye. Dette Sogn er
et Anner til Eising i Sinding
Herred.

Hannevitt Sogn ligger i
Wies Herred, Glensborg Amt,
i Hertugdømmet Slesvig.

Hanse Sogn i Sønder Her-
red, Kallø Amt, Arhus Stift,
dertil høre Hanse Bye, Lund
Bye. Dette Sogn er et An-
ner til Veilbye. Kirken kaldes
St. Laurentii Kirke, hver Gaard
i Hanse har 6 Eder. Hartkorn,
og hvert Huus 4 Skpr. men i
Lund hver Gaard 5 Eder. Hart-
korn. Hanse har en stor Mark
og avler got Korn af alle slags,
den har og en stor Hede til Hæ-
brist og Brandsel. Lund har
kun maadelig Agerland, men
aod Græsning og Høibiering.
Østen for Lund ligger et Kier
kaldet Thorstier.

St. Hans Sogn i Odense
Kjøbsted, Odense Herred og Amt
i Dens Stift, dertil hører St.
Hans Kirke Gaarder og Huse i
Odense St. Hans Kloster, Ma-
rienlund og Naelykke to Hø-
regaarde. Husene uden for O-
dense kaldes Blasenborg.

St. Hans Sogn i Vennes-
berg Herred, Nustrup Amt, Nal-
borg Stift, i Kjøbstaden Hjø-
ring, dertil høre Vagdrup Bye,
Vandsted G., Nustrup Hoved-
gaard, Givrup Bye, Krustrup
Bye, Jungstrup, Hougaard,
Lundergaarde, Lunds Nustrup
Mølle, Golde. Dette Sogn er
et Anner til St. Catharine
Kirke i Hjøring.

Hanrau, et adeligt Gods
eller saa kaldet Amt i Rends-
borg Amt i Hertugdømmet Hol-
steen, dertil hører Hødemarsch
Sogn,

Sogn, med dette Gods blev først de Ranzauer forleenet, siden blev det solgt til dem 1525. 1613 fikste det kongelige Kammer det af dem igjen for 111000 Rdr. men solgte det 1664 til Povel von Klingenberg dog med Forbeholdning af Contributionerne, det blev da ogsaa afgjort at det skulde høre under Regieringen i Glückstad.

Hansted Sogn i Hillerlev Herred, Drum Amt, paa Halvøen Thy i Halsborg Stift, dertil høre Hansted Bye. Dette Sogn er et Anner til Røre.

Hansted Hovedgaard, en Herregaard i Hansted Sogn, Boor Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, Borge og Ladegaarden er Muur- og Bindingsværk, opbyggt 1694. af Anders Tomboes Enke og skienket til et Hospital som hun 1705 havde stiftet i Hansted, Gaarden er siden beboet af Hospitals Forstanderen som tillige er Foged og Forpagter. Hovedg. Tært 27 Edr. 4 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Bøndergods imod 217 Edr. Tiender 60 Edr. 7 Skpr.

Hansted Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Hansted Bye, Egebjerg Bye og Mølle, Rødved Bye, Rødvedgaard, Hansted Hovedgaard, Ransstrupgaarde. Dette Sogn er et Anner til Lundum. Ved Kirken er et Hospital for 24 Lemmer som maanedlig hyer nyder 2 Rdr. og fri Jildebrand, see Herregaarden

Hanstedgaard, er 16 Fag langt og 6 Fag breedt, opbyggt 1712.

Hansuen, et Sogn i Preeke Provstie i Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, hører til det adelige Gods Gildenstein. Ved Kirken er en Præst, her er det hvieste i Landet.

Haraldskier, en Herregaard i Skibet Sogn, Tyrild Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift, er meget gammel og holdes for at være byggt af Kong Harald Blaataand. Gaarden ligger midt i Engen ved en Aae og bestaaer af et gammelt grundmuret Huus og et mindre af Bindingsværk. Laden er af Grundmuur, imellem begge er en langagtig Fiskesdam rundt om besatt med store hugne Kampestenene, ved Gaarden er en frugtbar Have og overflodig Skov. 1436 tilhørte den Niels Friis, Røbner. Ved Gaarden er en Raabers Hølees Gevær- og Søm-Fabrik, oprettet 1757 af Etatsraad de Lichtenberg. Ikke langt derfra er et Kildevæld kaldet den hellige Kilde, og en god Kornmølle kaldet Qvat-Mølle. Gaarden er under Forpagtning og skaldes 80 Stude. Hovedg. Tært 35 Edr. 3 Fkr. Møllest. 3 Edr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 201 Edr. 3 Skpr. 3 Fkr. 1 og to tredie Deel Alb. Skovst. 4 Edr. 3 Fkr. Tiender 18 Edr. 4 Skpr.

Haraldslund, en ucomplet dog fri Herregaard i Grundfor Sogn, Vester-Lisbjerg Herred, Have

Havreballegaards Amt, Narhuns Stift, har tilforn heede Harildmark, den ligger meget fornielig i en Dal ved en Aae, paa de andre Sider omringet af Skov paa høie Bakker, har en smuk Have og Springvand, er reglhængt og af Muur- og Bindingsværk, opbyggt 1718 af Hans Rosborg. Gaarden har Riser til Besætning og staaer for 5 Edr. 4 Skpr. Hartkorn, Vøndergods 150 Edr. 6 Skpr. 2½ Alb. Mølleff. 7 Edr. 3 Skpr. 2 Hfr. Tiender 39 Edr. 2 Skpr.

Harbøgre Sogn i Børling Amt, Riber Stift, dertil høre Lille-Øre, Væstelbye, Brift, Sandholm Kirke: Gaardene, Stavsholm Gaarde, Røn, Nørre-Langøre, Langerhuus og Tøt Fiskerhuus. Et et Anner til Engberg i Vandfuld Herred. Kirken er anseelig lang og stor, dette Sogn har ofte været undergivet store Kærligheder af Sandflugt og Vandflod. Indbyggernes meeste Næring er Fiske.

Haridslø Sogn i Støvring Herred, Dronningborg Amt, Narhuns Stift, dertil høre Haridslø Bye, Lindberg Bye, Af Medelbye den halve Deel, Sparre: Husene. Kirken er tækket med Blye og 1750 sat færdkommen i Stand.

Haridslø Sogn i Venneberg Herred, Næstруп Amt, Nalborg Stift, dertil høre Sønder-Haridslø Bye, Seigstrup Mølle. Anneperne er Række-

bye og Seigstrup ligger i Børlum Herred.

Harlev Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt, Narhuns Stift, dertil høre Harlev Bye, Tosttrup Bye, Skib Bye, Harlevholm 2 G., Harlev Mølle, Tærskov Mølle. I Harlev Mølle er et Kobber- og Høelees Værk.

Harlevholm i Harlev Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt, Narhuns Stift, en liden ufri Gaard paa 18 Edr. Hartkorn, som nu er deelt i 2 Gaarde. 1319 tilhørte den Andreas Nielsen og kaldtes Hatleffholm, den hører nu under Stads-gaard.

Harndrup Sogn i Vends Herred, Hidsøgaard Amt, Høens Stift, dertil hører Harndrup Bye med Mølle og 2 H. Kirken ligger paa en Høi, langt ned den under Kirken er et Kildevæld.

Harre Sogn i Harre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Harre Bye, Darstrup Bye, Over-Sønderup G., Neder-Sønderup G. Dette Sogn er et Anner til Hjerf. Kirken har et Taarn og er tækket med Blye.

Harrested, en Herregaard i Hylinge Sogn, Øster-Flakkebjerg Herred, Siellands Stift, Borgegaarden er et stort grundmuret Huus med to Bindingsværks Fløye, Ladegaarden er ligeledes Bindingsværk. Hovedg. Taar 86 Edr. 1 Skp. 2 Hfr. 1 Alb. Skovff. 8 Edr. 1 Skp.

Harrested Sogn i Ringsted Herred og Amt, Siellands Stift, dertil hører Harrested Bye 14 G. 21 H., Valsøemagle 12 G. 10 H., Økebye 6 G. 11 H., Taastrup 4 G. 3 H., Allindelille 10 G. 14 H., Taastrupgaard 1 G., Klarupgaard 1 H., Egtvedgaard 1 G., Holste 1 G., Skov- og Markhus 7 G. Anneret er Allindemagle.

Harring Sogn i Hasting Herred, Vestervig Amt paa Thyø Land, Halsborg Stift, dertil hører Harring Bye, Harringgaard, Rosholm, Øland, Hovedgaard, Søgaard, Rosholm, Broleshaage, Krogsgaard.

Harritslevgaard i Skovbye Sogn og Herred, Rugaards Amt, Hyens Stift. Det store Huus er 3 Etager med hvælvede Kældere og et aattekantet Taarn, hvorefter et grundmuret Sidehuus, to Etager og et dito Bindingsværk opført 1606. og i Staud sat 1753. af Frue Christiane Hoppe Hagedorn Enke; Ved Gaarden er Frugthaver og Fiskedamme, som har sit Udspring fra en Kilde paa Keerslev Mark. Ved Gaarden er en Dam med røde Vand: Narer. Dens frie Hartkorns Takt er 92 Edr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Ed. 2 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Mølleff. 20 Edr.

Sarsyssel, saaledes kaldes tildeels endnu Bøvling Amt og de 3 nærmeste Herreder af Lundsøens Amt.

Harte Sogn i Brust Herred, Koldinghuus Amt, Riber

Stift, dertil hører Harte Bye, Branderup Bye, Paa Bye, Roddevad Bye, Stubberup Bye, Eistrup Bye, Steenvad Mølle Lynggaard, Brødsgaard, Stallerup G. Kirken ligger paa en høi Banke.

Haselan, et adeligt Gods paa 26 Plouge, ligger i Haselendorfer Mark i Ikehoe Distrikt i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører en De i Elven, hvorpaa ligger Hittlerschanze som Kongen forsynet med en liden Besætning og en Commendant.

Haseldorf, et adeligt Gods paa 28 Ploue, i Ikehoe Distrikt i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, hvoraf den ved Elven liggende Haseldorfer Mark har sit Navn.

Hasle Riisfled paa Den Bornholm i Nørre Herred, ligger imellem Nonne og Hammershuus. Byens Baaben er et Kors. De offentlige Bygninger ere: et Borger-Vagthuus, samt et Ammunitionss- og Material-Huus. Byen har 19 Gader, 98 Gaarde og Huuse, en Kirke, 1 Sognepræst og Dean, en Hoffoged som tillige er Herredsfoged, Bye- og Herredsriver, 2 Riismænd, 19 Haandverkmestere og omtrent 364 Personer i alt. Havnen er flet, ved Byen er kun et Fartsøi.

Hasle Sogn i Ringsted Herred og Amt, Siellands Stift, dertil hører Hasle Bye 23 G. 26 H., Bregentved Herregaard,

regaard, Troelstrup 13 G.
2 H.

Haslev Herred i Havreballe-
gaards Amt, Aarhus Stift,
bestaaer af følgende Sogner:
1) St. Clemens, 2) Veilbye,
3) Skeibye, 4) Haslev, 5)
Nabye, 6) Marslev, 7) Bra-
band, 8) Lyngbye, 9) Tilst,
10) Kasted.

Haslev Sogn i Haslev Her-
red, Havreballegaards Amt,
Aarhus Stift, dertil hører
Haslev Bye. Til dette Sogn
er 2 Aunerer Skibye i dette
og Lisbjerg i Vester-Lisbjerg
Herred.

Haslund Sogn i Galten
Herred, Dronningborg Amt,
Aarhus Stift, dertil høre
Haslund Bye, Tebbestrup Bye,
Dorup Bye, Aunstrup Gaard.
Kirken er smuk baade uden og
inden af huene Kampesteene
tækket med Blye, med Taarn
og et smukt Spir.

Hassel Rilde, ved Karum i
Karum Sogn, Østykke Her-
red, Risenhavns Amt, Siel-
lands Stift, dets Vand er over
maade sundt, rent og friskt,
saa at det overgaar alle andre
Rilder.

Hasselbjerg, et adeligt Gods
i Oldenborg Sogn i Hertug-
dømmet Holsten, har tillige
med Eierhagen og Mühlenkamp
Patronater til Alt: Kremppe
Sogn, har 28 Plouge.

Hasselpe, en Bø i Vegger-
løse Sogn, Sønder Herred,
Nyekøbings Amt ved Den Fal-
ster, har 18 Gaardmand som

bringe Rødder og Røffenurter
til Nyekøbning.

Hassing Herred i Vestervig
Amt, paa Halvøen Thy i
Aalborg Stift, bestaaer af fol-
gende Sogner, 1) Hvidberg,
2) Lodberg, 3) Grum, 4)
Agger, 5) Bidsted, 6) Hassing,
7) Visbye, 8) Sønderhaa,
9) Snedsted, 10) Grurup,
11) Villerslev, 12) Hørdum,
13) Skrum, 14) Hørsted,
15) Harring, 16) Stagstrup.

Hassing Sogn i Hassing Her-
red, Vestervig Amt paa Halv-
øen Thy, Aalborg Stift, der-
til høre Hassing Bye, Gisselbek
G. Sydøst for Kirken er en
Dal kaldet Trolldag og St.
Thogers Rilde.

Øster-Hassing Sogn i Kier
Herred, Vendsyssel Land, Aal-
borg Stift, dertil høre Øster-
Hassing Bye, Høstved, Ryborg,
Gaasebye, Ganderup Bye. Po-
velstrup, Jegen, Skindberg,
Østeraa, Østeraaslund, Myren
et H., Holund, Ableholt, Øster-
Nesse, Vester-Nesse, Neise Broe,
Øster-Hede, Hollet, Starbek,
Starbeks Hauge, Diget. Dette
Sogn er et Auner til Vester-
Hassing.

Vester-Hassing Sogn i Kier
Herred, Vendsyssel Land, Aal-
borg Stift, dertil høre Vester-
Hassing Bye, Skoven, Skraa-
len, Ravnskov, Gryderlund,
Hassinggaard, Lunden, Striben,
Vesterhede, Dødskov, Knol-
gaard, Vester-Nslund, Lunden-
borg, Havrekrogen, Øster-Laan,
Staabye, Ganderup Bye.

Hastrup

Hastrup, en Herregaard i Tyrgod Sogn, Nørvang Herred, Koldinghuus Amt, Riber Stift, har først været et befæstet Slot og synes da at have ligget paa en Holm i Søen, hvortil fra det faste Land har været en Steenbroe som endnu findes. Siden er Bygningen ført til et rundt Bierg kaldet Rugbjerg, som ligger midt i en grøn Eng. Borge og Lædegaaarden er af god Grundmuur og beste Nørste Ege Tømmer, opført 1589 af Laurids Skram fuldført 1599 af Henrik Belov, omkring Gaarden ere dybe Grave med Vand, omtrent 1400 tilhørte den Jøffe Nielsen. Gaarden ligger behagelig formodentlig hosligaende store Søe, Eng, siden Ejerskov, og tet forbi løbende Aae hvorved er god Aalefangst; den har 5 ferske Søer, god Fiske- og Vrasen og Giedder, Kien Jagd og sit eget Vireking. Hovedg. Tært $7\frac{1}{2}$ Edr. 1 Skp. 1 Kfr. Skovsk. 1 Skp. 1 Kfr. 2 Alb. Møllest. 9 Edr. 4 Skpr. 2 Kfr. Bøndergods 282 Edr. 1 Skp. 2 Kfr. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 61 Edr.

Hattesburg, et Fogderie i Herfkeret Vinneberg i Hertugdømmet Holsteen. Amtsgaarden Hattesburg har forud været en Fæstning. Wedel er en Flekke med en Ednekirke. Her gaar en Færge over Elven, som og ved Landsbyen Blantense. Neuenstedt er en Kirke Bye.

Hattings Herred i Stiernholms Amt, Aarhus Stift, bestaer af følgende Sogner: 1) Hattings, 2) Korning, 3) Løsning, 4) Engom, 5) Daaugaard, 6) Hedensted, 7) Dalby, 8) Ølsted, 9) Tørsted, 10) Tørsted, 11) Stenderup.

Hattings Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, dertil hører Hattings Bye, Bygholm Hovedgaard, Kuballegaard, Hericnau eller Erknauer, Nedre Mølle. I Sognet er en Høi med store Steene omfat kaldet Viærnhøi.

Hattstedt Sogn i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster og meget skønt Markland.

Gammel Hattstedt Kog ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har 3300 Demat.

Ny Hattstedt Kog ligger sammesteds, har 700 Demat.

Haudrup Sogn i Thune Herred, Kjøebilde Amt, Sielands Stift, dertil hører Haudrup Bye, 9 G. 15 H. Anneret er Skienstved.

Haugaard, en Herregaard i Uterslev Sogn, Nørre Herred, Haldsted Amt paa Den Laaland, oprettet 1633 af Peder Øre til Lungholm, fik Sødergaardens Frihed 1719. har 30 Edr. Hartkorn Hovedg. Tært og hører til Baroniet Juellinge.

Havbroe Sogn i Nars Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift,

Stift, dertil høre Mørre-Havbroe Bye, Sønder-Havbroe Bye, Havbroegaard, Mølgaard Hovedgaard, Vestergaard, Danholm G., Ielstrup Bye, Torsgaard.

Havbroegaard, en gammel men usfri Gadegaard i Havbroe Sogn, Mars Herred, Nalborg-huus Amt, Viborg Stift, tilhørte 1401 Lille Munk. Gaarden er smukt opbyggt. Hovedg. Tært 11 Tdr. 5 Skpr. 3 Fkr. Vøndergods 44 Tdr. 6 Skpr. Tiender 15 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 2½ Alb.

Haverholm, en ucomplet Avlsgaard i Brinlev Sogn, Børglum Herred og Amt, Nalborg Stift, hører under Brinlev Kloster.

Haverlykke, en Ladegaard som hører til Grevskabet Knuthenborg, den ligger i Ørestofte Sogn, Kuglse Herred, Nalholms Amt, Laalands Stift. Hovedg. Tært er 34 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 4 Skpr.

Haverslev Sogn i Mars Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Haverslev Bye, Vestbye Bye, Sammel Overvad en eneste Gaard, Nye Overvad en eneste Gaard, Stavsgaard en eneste Gaard. Dette Sogn er et Annex til Brorstrup. Kirken har et anseeligt Taarn, ved Kirken er et lidet grundmuret Hospital som underholdes af Nørlands Eneere. Ved Stavsgaard ligger et lidet Viery kaldet Stavsbierg hvor

oven paa udslynder et deiligt Kildevæld.

Haverslev Sogn i Øster-Han Herred, Rendsyssel Land, Nalborg Stift, dertil høre Haverslev Bye, Tanderup Bye, Ørsted Bye og Vandmølle, Vønderup Bye, Holmsøe Bye. Kirken er af hugne Sten med Altartavle af smuk Billedhugger- Arbejde.

Havetost Sogn ligger i Strupdorf Herred, Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Havneløvs Sogn i Stevns Herred, Tringgelde Amt, Sielands Stift, dertil hører Havneløvs Bye 18 G. 10 H., Skjerpinge 10 G. 8 H., En Veyrmølle. I Byen er 3 gode Kilder.

Havne, en Herregaard i Bisborg Sogn, Hindsted Herred, Nalborghuus Amt, Bisborg Stift, ligger paa en Odde i Mariager Fiord og har en beqvem Ladeplads og en smuk Udsigt. Paa Borgegaarden er et Huus af Grundmuret bygt 1654 af Frue Pilleborg Daa, det øvrige og Ladegaarden er Muret og Bindingsværk. Paa Gaarden holdes Stude til Besætning. Hovedg. Tært 50 Tdr. 6 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 266 Tdr. 5 Skpr. 3 Fkr. 1½ Alb. Skovsk. 12 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Mølleff. 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Tiender 23 Tdr. 4 Skpr.

Havreballegaards Amt i Nørhuus Stift, grændser mod Østen til det store Velt, mod Norden til Rallø Amt, mod Vesten

Vesten til Skanderborg Amt og mod Sønden til Nakser Amt. Det bestaaer af 3 Herreder: Ring, Haslev og Vester-Lisbjerg, har over 30 Sogner. Grunden er overalt meget frugtbar, har gode Skove og fiskerige Søer saasom Soelberg Sø, Braband Sø, Morslet Aae, Lisbjerg Aae, som drive endeel gode Vandmøller, saasom Narhuusmølle, som er indrettet til at male baade Meel og Malt. Skaaede Mølle hvorpaa beredes Skind, Allerup Mølle og andre. Stiftamtmanden er tillige Amtmand over dette og Stiernholms Amt som staae under Amtstuen og Amtsforsvalteren i Narhuus. I dette Amt ligger Riøsheden Narhuus.

Havreberg Sogn i Løve Herred, Søbygaards Amt, Siellands Stift, dertil hører Havreberg Bye 12 G. 13 H., Blisnae 12 G. 6 H., Havreberg Vandmølle med Stampeverk og Grynsmølle, Krenkerup Bye 6 G. 3 H. Anneret er Gudum i Slagelse Herred.

Havrum Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt i Narhuus Stift, dertil høre Havrum Bye, Nør Præstegaard, Frijsendal Hovedgaard, Frijsendals Skovhuus. Anneret hertil er Søebye i Siern Herred. Kirken ligger paa et høit Bierg Sønden for Byen, er bygt af hugne Steen har et stort Taarn.

Savpsen, en usædvanlig dyb fersk Sø ved Skagen i Nakstrup

Amt, Nalborg Stift, hvorudi fanges Gedder, Aborrer og Nal.

Heden Sogn i Salling Herred, Nyeborg Amt, Svends Stift, dertil hører Heden Bye.

Hedensted Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt, Narhuus Stift, dertil hører Hedensted Bye, Torup Bye, Lille Dalby, Remerslund Bye, Giesaaer en eeneste G., Narup 2 G., Lille Mølle. Kirken er liden og uden Taarn men hvælvet, i Aar 1754 af Statsraad Hans de Hofman.

Heddinge eller Store Heddinge Riøsheden i Steens Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, ligger 7 Meile fra Riøbenhavn, $5\frac{1}{2}$ Meile fra Røe, 6 Meile fra Vordingborg, 10 fra Corsør, $12\frac{1}{2}$ fra Kallundborg. Dens Vaaben er en hoi Bygning med et Kors paa hver Ende, midt paa et Taarn med et større Kors, hvorpaa staaer en Siedebuk, som vender Ryggen til en halv Maane, og Hovedet imod en Stierne, den fik 1441 Riøsheden af Kong Christopher III. Kirken stoder til Gaarden Erichstrup, er ottekantet imellem to Taarne uden Spiir det ene høiere end det andet. Byen har en Gade som gaaer igiennem den, kaldet Adalgaden, og to Stræder 32 G. og 71 Huse, samt en Mølle uden for Byen. Byens Vrighed er en Byfoged og Byfkriver. Byetingen holdes paa Raadstuen hver Mandag. I Byen er 1 Sognepræst, 5 Riøsmænd, 27 Haand-

Haandverkere, 86 Borgere i alt 400 Siæle. Handelen er meget ringe. Til Byen er 300 Tdr. Hartkorn hvoraf Byen svarer Tiende til Universitetet i Kiøbenhavn. Consumptionen er 800 Rdr. Den 13 Julii og 15 Aug. holdes Marked. Posten afgaaer til Kiøge hver Søndag og kommer tilbage samme Dags Aften. Til Store Heddinge hører Seiersløv 30 G. 16 H., Viellkerup 16 G. 6 H., Tamestrup 13 G. 6 H., Seinhuus 1 H. Jorden er lagt under Skildstrup, Skildstrup Herregaard, Nenge 12 G. 1 H.

Lille Heddinge Sogn i Stevns Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, dertil hører Lille Heddinge Bye 23 G. 18 H., Lille Heddinge Mølle. Kirken er af Rødt-Steen med en Muur om.

See Sogn i Hind Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift, dertil høre Herrager Bye, Mastrup, Øster-Klit, Vester-Klit, Nørbjerg G., Røgen G., Sanddal, Bratbjerg G., Voldbjerg Hovedgaard, Ølstøft G., Foldager Boel, Sønder-Kiergaard, Nør-Kiergaard, Øster-Noe Bye, Vester-Noe-Bye, Gistrup Bye, Hvingel-Bye, Nastrup G., Lybek Bye, Grimstrup G., Østholt G., Sønder Bye, Tøft Boel, Hundersvogn G., Dal Bye, Nørre-Gaarde, Ugerløbek G. Kirken er bygt af hugne Steene.

Hefringholm, en Herregaard i Bivild Sogn, Sønder-

hald Herred, Kalløe Amt, Nars-huus Stift, tilhørte 1322 Erik Rosentrands. 1695 oprettede Oberst Hans Friis det til et Stamhuus for Hr. Christian Friis, som siden lagde Tustrup og Essenbek dertil. Vorgegaard den er 3 grundmurede Huse to Etager høie med hvalvede Kiøldere, Taarn og et smukt Kapel bygt 1650 af Frands Lykke, om Gaarden er Graver, den har skion Hæbiering med maadelig Sædeland og Skov. Den tilhører nu den Vekfriske Familie i Skaane. Hovedg. Tørt 74 Tdr. 6 Skpr. Skovsk. 4 Tdr. 5 Skpr. 1 Skr. 2 Alb. Vøndergods 197 Tdr. 5 Skpr. 1 Skr. 2 Alb. Møllest. 10 Tdr. 5 Skpr. Tiender 35 Tdr.

Hegnet, en Herregaard i Løndering Sogn, Harre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift. Bygningen er af Muur og Bindingsværk opført 1752 af Oberstlieutenant Venzon, som købte den 1752 for 16000 Rdr. 1391 tilhørte den Evert Mølleke. Hovedg. Tørt 31 Tdr. 2 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 280 Tdr. 1 Skp. 2 og fire niende Deel Skr. Møllest. 7 Tdr. 3 Skpr. 2 Skr. Tiender 56 Tdr. 2 Skpr. 2 Skr. 2 Alb.

Zeilighenhasen, en liden Stadt i Segeberg Amt, i Wagrien, i Hertugdømmet Holstien, ved Østersøen lige over for Den Femern, hvor imellem det Femerske Sund er 1 Miil breedt. Havnen hvoraf Staden har sit Navn ligger en halv færding

Bei derfra mod Osten. Magistraten er 1 Borgemeester og 4 Raadmand. Ved Kirken er 2 Præster. Indbyggernes nære sig af Skibsfart, Fiskerie og Agerdyrkning. I Matrifuklen staaer Staden for 35 Plouge. 1305 blev den Lybske Ret dem bekræftet af Grev Gerhard II. som de uden Tvivl har faaet tillige med Stadsrettighed i det tolfte Aarhundert af Adolph II.

Heiligenstedt, et adeligt Gods i Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, paa 40 Plouge.

Heiligenstedt, et Sogn i Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, deri er et Hospital for 16 Personer.

Heils Sogn ligger i Tystrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Heilsee, en stor fiskerig Sø i Heils Sogn, Tystrup Herred, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er næsten $\frac{1}{2}$ tydsk Mil fra Osten til Vesten.

Heininge Sogn i Slagelse Herred, Sorøers Amt, Sielands Stift, dertil hører Heininge Bye 16 G. 3 H.. Og en Anner Gaard. Kirken er i meget smuk Stand.

Heinsvig Sogn i Slangshoved, Koldinghuus Amt, Ribes Stift, dertil hører Heinsvig Bye, Trøllund G., Gildberg G., Klint G., Koldal, Bolling, Næstier, Søegaard, Donslund Mølle. Dette Sogn er et Anner til Grinsted. Kirken er liden uden Taarn med en smuk

Altertavle, i Stand sat 1740 af Etatsraad de Lichtenberg.

Heiselt, en ucomplet Sædegaard i Torslev Sogn, Børglum Herred og Amt, Aalborg Stift. Hovedg. Tægt 17 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. Skovst. 3 Fkr. Møllest. 2 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods 92 Tdr. 5 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 3 Tdr. 5 Skpr. 3 Fkr. $2\frac{1}{2}$ Alb.

Heldevath Sogn ligger i Sønderaarsrup Herred, Aabenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Helsum Sogn i Skodborg Herred, Børling Amt, Ribes Stift, dertil hører Vallesgaard, Nørre-Vinkel, Sønder-Vinkel, Annergården, Østergaard, Markboel. Er et Anner til Tørring. Nørre-Vinkel er en stor Bøndegaard paa 12 Tdr. Hartkorn, ved samme er et anseeligt Teglbrænderie.

St. Helene Kilde ligger en Fierding Bei i Nordvest fra en Landsbye kaldet Tiisvelde i Tiisbirk Sogn, Cronborg Amt, Siellands Stift, ved Siden af et Bierg mod Søen, et Stykke derfra er en opfattet Høi om trent en Alen i Høiden, 6 Alen bredt og 7 Alen lang, hvor midt i Høien siges den hellige Helene at være begravet, over hvis Grav ligge tvende store Kampesteene og rundt omkring endel Kors. Naar de Syge som ved St. Hansdags Tider i Mængde indfinde sig der have drukket og toet sig med Vandet paa alle deres Lemmer i alle de hen til Helene

lenæ Begravelses Sted, hvor de legge sig at sove enten oven paa eller ved Siden og forvente deres Helbredelse. Der er egentlig 3 Kirker hvoraf den mellemste er indplanfet og bedækket med et Skuur, og holdes for den fornemste, ligesom dens Vand og er meget klart, og endeel mineralisk.

Helgenæs, et stort Forbjerg som Rinder ud fra Wols Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, imod Samlø er en Peninsula eller Halvø, som ved en smal Hals i Norden er Landfast med Wols. Det ligger midt imellem Aarhus og Ebeltoft og udgjør et Kirke-Sogn. Kirken har et lidet Tårn. Byerne ere Esby, Vureby, Vorupby, Stodov By, Feierup By, Kongsgaard. Indbyggernes paa Helgenæs leve meest af Fiskerie. Paa Landet er en fersk Sø kaldet Vrage Sø, og et meget høit Bierg, bekiendt for de Skæfjærende kaldet Ellemands-Bierg.

Helgenæs Sogn paa det Næs Helgenæs i Wols Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Esby, Vureby, Vorup By, Stodov By, Feierup By, Kongsgaard.

Helgoland, som ogsaa kaldes Sylgerland, Helgeland, Heligland, en De i Nord-Søen eller Vester-Havet, 6 Meile fra Elben og 6 fra Eideren, den har tilforn været meget større og bestaaet af 9 Kirke-Sogne, men har lidt meger af Vandflod især

1649. saa at der nu kan er bleven et lidet Stukke tilovers og er i Grund en Klippe. Den bestaaer af 2 Deele, Overlandet eller det høie Land kaldes Klif, Underlandet kaldes Düner. Overlandet er fra den nordlige til den sydlige Spids 7060 Fod lang og 1704 Fod breed. Hvor den er høiest er dens Høide 216 Fod. Jorden er meer leeragtig end sandet og er halvtredie til 4 Fod dyb. Den er frugtbare end man ved første Blik tænker og frembringer aarlig 300 Tdr. Men er allsaa ikke i Stand til at nære sine Indbyggere. Fra den nordvestlige Kant samler Regnvandet sig i 3 Grave eller saakaldte Sapskühler. De to Brønde i Underlandet giver iffln Vand for Kreaturerne men ikke for Menneskene. Fra det høie Land gaar man ned til Underlandet ad en Trappe paa 180 Trin. Underlandet hvorpaa Indbyggerne have deres Fiskerestaber er siden 1730 afskilt fra Dünen eller Sandbankerne paa en halv fjerding Bei ved en Strøm kaldet Waal som flyder derimellem hvorpaa man kan segle med store Skibe. Paa Dünen fange Indbyggerne deres smaa Fisk som de bruge til at fange deres større Fisk med, saa at naar Sandbankerne reengang skulde gaa under, vil ikke den fjerde Deel af Indbyggerne kunde nære sig. Den har 2 sikre Havne Nord og Syd-Havnen. Indbyggerne nedstamme fra de gamle Friser,

ser, have deres særdeles Love og Forsarning, beholde de friske Mavne og Stikke, spise lidet Risd men leve meest af Fiske og Meelspiser og blive meget haardføre ved den bestandige Arbeide i den raae Lust. Indbyggernes Antal beløber sig til 2000. Mændene ere bestandige paa Øen og Fruentimmerne oppasse Land- og Huus-Arbeidet. Besætningen, som ordentlig bevogter Øen, staar under en Kommandant og Lieutenant. Alle Krigs-Nedskaberne anskaffes paa kongelig Bekostning. Artilleriet ligger ved Trappen. Indbyggerne ere deelte i 4 Kvarteerer. Der er og 400 Huse som meest ere tækkede med Straae og nogle med Tagsteen; en af Gaderne er broelagt, en ny 1686 opbyggt Kirke og en behagelig Udsgt. Paa Underlandet er 100 Fiskerhytter og 30 Boeliger. Landet hører under Husum Amt. Ved Kirken er 2 Præster, en Underret bestaaende af 1 Landfoged og 6 Raadmænd. 1714 kom denne Ø til Friderich IV. Indbyggerne nære sig af Fiskerie og at tiene fremmede Skibe som Lodser, de Fiske som her meest fanges og føres til Hamborg, Bremen, Gylfstad, Sæhøe, Husum, Tønningen og andre Steder, ere Kabliau, Skielstise, Hummer; desuden fanges her Torsk, Møkker, Makrel og andre slags. Hamborgerne holde her et Fyr. Hellebye Aag gaar fra Kalundborg Fiord op imod Ringsted.

Hellekildgaard i Hvidberg Sogn, Næs Herred, Vesterhvid Amt, Nalborg Stift, en fri Næsgaard. Bygningen er anseelig med to Etager høi. Gaardens Hartkorn er 25 Tdr. Bøndergods 175 Tdr.

Hellenes Sogn i Baag Herred, Afsens Amt, Fyens Stift, bestaaer af 20 G. 165. Sognet er en Halvø lige over for Als; og menes at have sit Navn af den Kiempe Helle. Kirken er bygt 1618 af Jørgen Drabe.

Hellerup, en Herregaard i Hellerup Sogn, Binding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, Bygningen er Grundmur 2 Etager med Gaver, ved Gaarden er en stor Ege-Skov som omgiver den paa trede Sider. 1768 kjøbte Etatsraad Schmidt i Nyborg den for 80000 Rdr. Hovedg. Tært er 39 Tdr. 2 Skvr. 3 Rkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 5 Skvr. 2 Rkr. 2 Alb. Møllesk. 2 Tdr. 4 Skvr.

Hellerup Sogn i Binding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Hellerup Herregaard, Havndrup 15 G. 15 H., en Græs-Mølle. Kirken kalder Vor Frelses Kirke og har et smukt Taarn ligger ved Herregaarden, er i Stand sat 1678 af Geheimeraad von Kiörbitz. Dette Sogn er et Anner til Søllinge.

Hellested Sogn i Stevn Herred, Tryggevælde Amt, Stenlands Stift, dertil hører Hellested Bne 18 G. 28 H. foruden Præste-Gaarden; Degne-Deeligen

ligen og en Mølle, Taastrup 1 G. 2 H., Arnsøe 12 G. 9 H., Nyebøye 7 H., Naarup 8 G. 2 H., Juellinge Herregaard. I Kirken er de Juellers Begravelse.

Hellestrup Herregaard i Klintarup Sogn, Alsted Herred, Sorø Amt, Siøllands Stift, hører nu under Sorø Akademi, som svarer efter dens sidste Evers Overste Kalkrentes Stiftelse 1743. til 10 aldrende Officerer eller andre Rikkelige Personer hver 60 Rdr. aarlig og 10 af Gudsrets Fattige hver 24 Rdr. af dette og Lidløse Gaarders Indkomster. Den fri Hovedg. Tært er 30 Tdr. 1 Skp. 2 Kfr. Skovff. 5 Tdr. 1 Skp. 2 Kfr. 2 Alb.

Høllevad Sogn i Hørslev Herred, Seigstrup Amt, Nalberg Stift, dertil høre Høllevad Bøe, Allerup Bøe, Kloverholms Mølle, Clausholm og Rosenlund to smukke eneste Gaarde foruden nogle andre.

Hølligsøe Sogn i Hørslev Herred, Thye Land, Nalberg Stift, dertil høre Hølligsøe Bøe, Guadtoft Bøe. I Sogner er en Søe og en rund Dække kaldet Øvarbjerg.

Høllum Herred i Nalberg Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Blenstrup, 2) Gierding, 3) Brøndum, 4) Sønder Rongslev, 5) Nørre-Rongslev, 6) Skibsted, 7) Røndrup, 8) Skjærping, 9) Fræer, 10) Lyngbøye, 11) Torup, 12)

Siem, 13) Bælum, 14) Solberg.

Høllum Sogn i Hørslev Herred, Seigstrup Amt, Viborg Stift, dertil høre Høllum Bøe, Høllumlund, Pilgaard, Nafkebjerg, Monholt, Lundergaard, Sletting, Langsved, Sneverholt, Snaphede, Ribsdal, Krogen, Krattet, Krogsbøye, Føisting, Kalsbjerg, Morkunse, Stoksted, Skovgaard, Rastensfry, Vandisfry, Holmgård. Dette Sogn er et Annex til Høllevad.

Høllustorf, et adeligt Gods i Oldenborg Distrikt i Hertugdømmet Holsten, har 22 Pløve.

Høllingsegaard, en af de Bøndegaard i Høllinge Bøe og Sogn, Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siøllands Stift, bygt 1720 af Niels Vulf som lagde den til Kirken og 16 Bønder i Hørsfry.

Høllinge Sogn i Hølbøe Herred, Cronborg Amt, Siøllands Stift, dertil hører Høllinge Bøe 10 G. 31 H., Ammendrup 9 G. 5 H., Meiglinge 10 G. 2 H. 23 H., Kirkebønder 2 G., Hørbøye 6 G. 3 H. 20 H., Rindrup 5 G. 8 H., Langsø 16 G. 20 H., Høllingsø 1 H., Kirkebønder 1 G. 6 H.

Høllinge i Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siøllands Stift, dertil hører Høllinge Bøe 22 G. 26 H., Vindehøllinge 18 G. 15 H., Dalby 11 G. 13 H., Hørsfry 16 G. 16 H. Den sidste Bøes Bønder ere fri for at give Tiende eller give

Hoverie efter Privilegium fra Christian I. 3 Eoanet er 2 Kilder. Anneret er Drøffelberg.

Helsingør, en anseelig Kibstad 5 Milie fra Kiøbenhavn ved Bælsund lige over for Helsingborg i Skåne, er meget gammel da den 1228 maatte lide megen Vold af den Landsflygtige Marsk Stigs Tilhængere fra Norge, som stak den i Brand. 1311, 1372 og 1522 er den bleven udplyndret og opbrændt af de Wendiske Gæster. 1583, 1618 og 1711 er den bleven hiemsøgt med Pest. Den driver næst Kiøbenhavn den største Handel af alle Sjølands Kibsteder, formedelsk de mangfoldige Skibe hvis Antal beløber sig om Næret til over 5000 Skibe, som her ofte maae ligge i nogle Uger for Modvind og kibe en stor Deel Proplant og adskillige Vahre, og da mange Reisende passere her igiennem til Sverrig og Norge. De fremmede Nationer holde derfor her deres Konsuler, saasom de Engelske, Hollandke, Franske, Svenske og Russiske. Indbyggernes Antal, Gattifonen med i beregnet, beløber sig omtrent til 7000. Gaderne er lange og brede, de smukkeste ere St. Annegaden, Steengaden, Strandgaden, Biergegaden, Stiernegaden, Suddergaden, Brøndstrædet. Den har to Kirker: St. Olai er temmelig stor og tækket med Raaber samt ziiret med et høit Taarn. Alteret er med meget Billedhugger = Arbeide,

giort 1664 og 1755 overalt forguldt, Choret indsluttes ved 76 Messing-Piller. I denne Kirke ligger den navnkundige Hans Rostgaard begravet. Den anden Kirke er St. Maria, her holdes tydske Prædiken om Formiddagen for Garnisonen. Denne Kirke har et smukt Spiir. For Reformationen var her foruden Dominikanernes Kloster, stiftet 1242, ogaa de Graabrødres St. Anne Jomfrue Kloster, Karmeliternes og St. Nicolai Kloster. I bemeldte Dominikaner Kloster næst ved St. Maria Kirke er nu den latinske Skole, samt Rectors, Conrectors og tre Høreres Boeligg. Her er og et stort Hospital til 54 Lemmer, som ugentlig nyde 3 Mark samt Ps og Varme, ved samme er en liden Kirke med et lidet Spiir, ved St. Olai Kirke er et andet Hospital kaldet fattighuse, hvor der er 30 Lemmer. I Steengaden ligger Stadens Raadhuus bygt 1574. Voen har 2 Borgemeistere, 3 Raadmand og 1 Byfoged. Stadens Vaaben foreskilder et Skib. Her er tvende Toldboder, den store eller kongelige Toldboed, en smuk og anseelig Bygning, opført 1742, hvor General-Directeuren, de fire Told-Kammererer, Told-Directeuren, Taxadeuren, Translateuren og de øvrige kongelige Vertientere have deres Kontorer og en Forsamlings-Sal, hvor alle de igiennem Sundet passerende Skibs-Capitainer og

og Skippere indfinde sig med deres Conossementer og herale Told efter den med deres Nation sluttede Told-Tarif, og en mindre Tolboed for de til Staden selv hørende Skibe.

Hjelstrup Sogn i Medelsom Herred, Halbs Amt, Viborg Stift, dertil høre Hjelstrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Øster-Velling. Kirken er uden Taarn.

Heltborg Sogn i Næs Herred, Vesterborg Amt, Thye Land, Halsborg Stift, dertil høre Heltborg Bye, Ginderup Bye, Næs Sund, Ullerup Bye, Kjelstrup Bye, Tostum Hovedgaard, Futterup S. Dette Sogn er et Anner til Visbye i Helsing Herred.

Hem Sogn i Hindborg Herred, Skivehus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hem Bye, Krarup Bye, Haldborg 2 S., Brøndumbe 2 S. Kirken er tækket med Blye og har et anseelig Taarn indvendig jærllig, med en smuk Altartavle og Prædikestol.

Hem Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hem Bye, Skredstrup Bye, Qvotrup S., Qvotrup Mølle, Bæsehuset, 5 Skovhuse. Dette Sogn er et Anner til Mariager. Kirken er temmelig stor af hugne Kampesteen.

Hemme, en Kirkebye i Neuenkirken Kirkefogderie, i Nørre-Ditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, dertil høre 5 Landsbyer.

Hemmelmark, en Herregaard i Borbye Sogn, i Landet Schwänzen i Hertugdømmet Slesvig, en halv Miil fra Ebernforde.

Hemmershøj Sogn i Slagelse Herred, Sorø Amt, Sielands Stift, dertil hører Stude Bye 11 S. 2 H., Erdrup 7 S. 3 H., Hemmershøj Bye 12 S. 6 H., Vaar Bye 4 S.

Hemmet Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hemmet Bye, Hemmet Mølle, Bønderup Bye, Emedsboe Bye, Treaae Mølle. Kirken er liden og uanseelig. Emedsboe er nu en Bye af 4 S. 4 H. men var forudm 2 smaa Hytter kaldet Hemmets boder, hvor Indbyggerne i Hemmet, som brugte Fiskerie, forvarede deres Garn.

Hemmet Sogn i Nør Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, dertil høre Bavnshøj Bye, Tostum Bye, Slottet, Præstegaarden, Paggård, Høgum S., Nordenaas, Skullebøl, Gundersbøl, Fuusgaard, Blesberg S., Østergaard.

Hemmingsted, et Sogn: Fogderie i Sønder-Ditmarsken, i Hertugdømmet Holsteen, har 2 Præster. Kirken kaldes Vor Frue. Her stiftede Ditmarskerne et Nonne-Kloster til Erindring om den store Seier som de her erholdt over de Danske ved deres General Isebrand og en Jomfrue af Hogenwörden, som førte Fanen, 1500. den 17 Febr. hvori denne Jomfrue var den første

første Nonne, men det blev 1518 nedbrudt igien og forlagt til Minoriter-Klosteret i Lund.

Hennegaard, en Herregaard i Henne Sogn, Vester Herred, Ribershuus Amt, Ribes Stift. Denne Gaard solgte Kong Christian III. til Oluf Staufvessov, som havde faaet den i Forlehning 1543. Ved Gaarden er Hæstestrie af 17 til 18 Slags Hæst. Hovedg. T. 19 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr. 1 Alb. Møllest. 8 Tdr. 4 Skpr. Bøndergods 202 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. to tredie Deel Alb. Tiender 39 Tdr.

Henne Sogn i Vester Herred, Ribershuus Amt, Ribes Stift, dertil høre Hennebjerg Vye, Hennegaard Hovedgaard, Kirkebye, Hovstrue Vye, Øvre Fide Vye, Nedre Fide Vye, Øvre Vye, Nebel G., Kliring Vye, Stavrøe Vye, Gammeltoft G., Hvilsager G., Klovgaard.

Henge Sogn i Lynggaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Henge Vye, Frøsning Gaarde, Åstrup Vye, Hedehuset, Tanghuset.

Hensstedt, et anseeligt Kirkesogn i Nørre-Ditmarsken i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører 14 Landsbyer, hvoriblandt Hensstedt og Schlichting ere Kirkebyer.

Herfogle Sogn i Viesøerflov Herred, Tryggevælde Amt, Siøllands Stift, dertil hører Herfogle Vye 21 G. 5 B. 25 H., Egnen for Eybye 10 G. 10 H., Bidskølle 17 G. 3 B.

7 H., Tranemose Mølle 1 B., Hadstrup 9 G. 1 H., Clemensstrup 3 G. 1 H., Tøffebølle 9 G. 2 B. 6 H., Syllerup 6 G. 2 B. 5 H., Nashedø 14 G. 4 B. 3 H., Svansbjerg 12 G. 5 H., Billesborg Herregaard, Gunderup Herregaard. I Herfogle er 2 Hospitaler det ene af Grundmuur stiftet af Dronning Anne Sophie; det andet af Vindingsværk indrettet af de Skæler. Neden for Byen er to Kilder som rinde igennem Byen.

Heringe Sogn i Salling Herred, Nyeborg Amt, Århus Stift, dertil hører Heringe Vye 8 G. 16 H., Siellebroe Herregaard, Rødme Vye 4 G. 1 H., Siellebroe Kapel er Annex her til Sognet.

Herløv Sogn i Søkkelunds Herred, Rissenhavns Amt, Siøllands Stift, dertil hører Byen Herløv. Kirken er paa ny opbygget 1762 har et Taarn og en smuk Altertavle. Paa Kalken sees en Munk knalende: 1494. Jep Persen. Førend 1658. har her været endel Antiquiteter, hvoriblandt en Pil, hvormed Kong Hans blev truffen i Kirken, og derved mistede to Tænder. Byen har 17 G. 27 H. som have kongelige Skoler, Hiortespring 11 nye Selvsøergergaarde. See Art. Hiortespring.

Herløv Sogn i Lunge-Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt, Siøllands Stift, dertil hører Herløv Vye, Frøersløv, Hammerholt, Borstingerød, Høfte.

Hestelands Huus og 4 andre Huse, Hammerholts Mølle, og Ladegaards Mølle.

Herlufsmagle Sogn i Tybjerg Herred, Bordingborg Amt, Sjællands Stift, dertil hører Herlufsmagle Bye 20 G. 34 H., Herlufstille 14 G. 5 H., Hvilebek 5 G. 3 H., Sielsted 11 G. 8 H., Torpebye 5 G. 3 H., Spragelse 9 G. 5 H., Raunstrup Herregaard, Markhuse 6 H., Brække Herregaard.

Herlufsholm i Øster-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Sjællands Stift. Dette Kloster skal først være stiftet i Næstved af Biskop Petrus i Roeskilde, hvortil Kong Erich gav Byen Næstved med alle sine Jorder 1140, men da det opbrændte 1261. blev det flyttet ud til næste Skov og kaldet Skov-Kloster. Efter Reformationen kom det under Kronen, Kong Frederich II. mageskiftede det 1560 for Hildersdholm, hvor nu Frederichsborg er, med Admiral Herlov Trolle, som kaldte det Herlufsholm, som tillige med sin Frue Virgitte Gise bestemte Gaarden og Godsæt til en anseelig Skole for adelige og fornemme Folkes Børn. Borgegaarden bestaaer af to Etaager Grundmuur; den anden Etage er til Auditorium og Spisestue; i den underste Etage boer Oeconomi. Skolelængden er 3 Etaager hvoraf den anden og tredje Etage er indrettet til Hørere og 24 Discipler samt Sygestue, det under-

ste Stokverk er for Patienterne. Skolegaarden bestaaer af 3 Længder med Brandmuur paa den fjerde Side, og er indrettet til Rector, tredje Løstie-Hører og Bibliotheket. Ladegaarden har ni Længder af Grundmuur hvor Forpagteren boer. Ved Skoelen er en Kirke, Alteret er af Marmor forestillende Skolelens Stifter og hans Frue knælcende, som ligge her i Kirken begravet under et prægtigt Gravmonument, som og den berømte Arild Hvidtfeldt. Daaben er ligeledes af Marmor, her er og et smukt Orgelverk. Omkring Gaarden er Skov, Haver, Alléer, Fiskeparker. Over den tet forbi løbende Aae er en prægtig Broe. For nærværende Tid bestaaer Skoelen af 1 Rector, 2 Hørere og 18 Discipler, som nyde altsidig fri undtagen Bøger, Gang- og Sengeklæder. Dens Indkomster bestaae af meer end 16 Landsbyer, Møller, Tiender og Fiskerie. Dens Hartkorn er 102 Tdr. 7 Skpr. 2 Skr. Skovsk. 14 Tdr. 2 Skpr.

Herlufsholm Sogn i Øster-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Sjællands Stift, dertil hører Herlufsholms Kloster, Gutterup 3 G. 1 H., Overup 10 G. 6 H., Brædelse 13 G. 7 H., Hæstved 10 G. 10 H., Lille Næstved 14 G. 18 H., Ladbye 17 G. 13 H. foruden Præstegaarden. I Kirken er Alteret og Prædikestoelen af smuk Billedhugger- Arbejde, et smukt Orgelverk og en Daab af Marmor.

Herningsholm, en Herregaard i Herning Sogn, Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, har tilforn været kaldet Viig. Borgegaarden bestaaer af 3 Fløye, den mellemste er Grundmuur 3 Etager høj, indelukkes fra Ladegaarden med 3 Længder Muur og en muret Broe, der er tvende Ladegaarde, den eene ny opbyggt af Grundmuur, den anden af Muur og Bindingsværk. Haven som omgiver Borgegaarden er stor og meget smuk med en Humlehave. Om Gaarden har været Bolde, som tildeels ere slæfede. 1579 fik Jofua von Qvalen den af Friderich II. 1768 blev den solgt for 48000 Rdr. til Etatsraad Løndemann de Rosenkrone, til Nøragergaard, Gaarden har sin egen Værkeret som holdes om Løverdagen. Hovedg. Tært 35 Edr. 4 Skpr. 2 Skf. 2 Alb. Bøndergods 276 Edr. 1 Skf. 2 Alb. Tiende 91 Edr.

Vester: Herning Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Herning Bye, Herningsholm Hovedgaard, Høling Bye, Gulstrup Bye, Sønderager, Brendgaard, Lillelund G., Salholt Kir. Dette Sogn er et Anner til Rind.

Vester: Herning Sogn i Bølling Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Skaarup Bye, Narup Bye, Refkergaard, Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Deiberg. Sognet er 2 Meile i Omkreds. Kir-

ken er af hugne Steen, takket med Blue.

Hervinggaard, en Fornagtergaard i Trans Sogn, Hind Herred, Bølling Amt, Ribes Stift, hører under Baroniet Nyssensteen. Hovedg. Tært 13 Edr. 4 Skpr. 3 Skf.

Herrenfog ligger i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig og hører til Amtet.

Herrested Sogn i Binding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Herrested Bye 11 G. 5 H. foruden Præstegaarden, Degneboeligen, Skoelen og Hospitalet, Ravnholt en Herregaard, Maar 23 G. 11 H., Billumstrup 7 G. 2 H., Krogelund 8 G. 7 H., Castel 2 G. 1 H. 3 Ravnholt Lyse 2 H., Maareflov 5 H., Ruerne 1 H. Desuden i Hovedgaardens Skovlykker en Nævergaard opbyggt 1769 af Generalinde Juel til 30 à 40 Riser, kaldes Sophientund. Kirken som er meget smuk i Stand sat 1703 af Geheimeraad Sehested, har en deylig Altertavle, og endel adelige Begravelser. Ravnholt Kapel er et Anner til Sognet. Her er 2 Høye Mark Høy og Svenne Høy. 3 Hospitalet er 7 Lemmer.

Herrizlev Sogn i Muste Herred, Halsholms Amt, Laaslands Stift, dertil hører Herrizlev, Stubberup, Eigholm, Eigholmgaard, Herregaard, Skaarup. Dette Sogn er et Anner til Nysted.

Hersløv Sogn iomme Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Hersløv Bye 12 G. 17 H. foruden Præstegaarden og Degneboeligen, Kartinge 16 G. 10 H., Trelserup 4 G. 1 H., Hegaard 1 Gaard. I Sognet er en stor Skov og en Dyrehave, som Naturen selv har indbegnet med Strand rundt om, undtagen paa det Sted hvor den søyes sammen ved det faste Land.

Herslev Sogn i Brusk Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift, dertil høre Herslev Bye, Tolstrup Bye, Haurup Bye, Søllerup Bye og Mølle som ligger i Holmans Herred.

Hersom Sogn i Rinds Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Hersom Bye, Hersomgaard Hovedgaard, Drøris G., Trostrup G., Skammeris, Tved. Kirken er indviet 1150. af Biskop Eschild i Viborg.

Herstød: Vester Sogn i Smørum Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Herstød:Vester 14 G. 7 Boelst. 11 H. Kirken tilhører Biskoppen af Sielland pro officio, Riisbye, 12 G. 5 B. 17 H., Bridesløselille Bye 8 G. 5 B. 13 H.

Herstød: Øster Sogn i samme Herred. Dertil hører Herstød:Øster, 20 G. 7 B. 27 H., Hærresrup 5 G. 4 H.

Hersumgaard, en Herregaard i Hersum Sogn, Rinds Herred, Halds Amt, Viborg

Stift. Borge og Ladegaarden er opbyggt af Christoffer Rosensgrn, der paa sødes 100 Stykker Stude. Hovedg. Tapt 21 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Vøndergøds 280 Edr. 1 Skp. 1½ Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Alb. Møllest. 5 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Tiender 111 Edr. 4 Skpr. 1 og et femtende Deel Fkr. Under Gaarden hører Hæltis tilforn en Herregaard nu nedbrudt. Hovedg. Tapt 10 Edr. 1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb.

Herstkabet Herzhorn i Landvogderiet og Herstkabet Pinneberg, i Hertugdømmet Holsteen. Kong Christian V. folgte dette Herstkab 1671 til Stadtholderen i Norge Ulrich Friderich Gyldenløve for 153480 Rdr. som afstod det igien 1697. undtagen de saa kaldte Wildniß: Lånderne, til Kongen. Derfra kom det til en von Brokdorf og Otto Blom, fra dem til Dronning Anna Sophia, og endelig tog Kong Christian VI. det til sig igien. Det forvaltes af Administratoren for Grevskabet Ranzau. Den første Ret i dette Herstkab er Schöpsfengericht, som bestaaer af Landskulken og 21 Schöpsen, derfra appelleres lige til den Pinnebergske Oberappellationeret. Til Herstkabet høre 2 Fogderier.

1) Herzhorns: Fogderie som adskilles ved den liden Flod Rhein fra Amtet Steinburg. I Landsbyen Herzhorn er en Sognekirke. De saa kaldte Wildniß: Lånderne ved Glückstad

stad ligge imellem Rheinen og Fockhorner Diget, og udgjør omtrent 514 $\frac{1}{2}$ Pl. De høre tildeels til Greverne af Danneviold-Laurvigen.

2) Sommerlands Sogderie bestaaer af Sommerland, Grønland, Lammerland, og Druckermühle, og søger til Staden i Amler Steinburg.

Hessel, en Herregaard i Nalshes Sogn, Sønder Herred, Kalise Amt, Nørhøus Stift, tæt ved Grinaae. Borgegaarden er af Bindingsværk teglhængt, 3 Fløye, ny opbygget af Major Hoff, har en smuk Have. Læden er af Grundmuraar 29 Gulv. 1481 egede Jens Rud denne Gaard. Hovedg. Tært 64 Eder. Skovsk. 1 Skp. 1 Alb. Bøndergods 278 Eder. 1 Kfr. Skovsk. 3 Eder. 3 Kfr. 1 Alb.

Hessel eller Hesselgaard, en liden Sædegaard i Løvenhede Sogn, Biskum Herred, Mariager Amt, Nørhøus Stift, nævnes 1391 Hæle. Gaarden er af simpel Bygning, derpaa holdes Fødestude. Hovedg. Tært 11 Eder. 6 Skpr. 2 Kfr. 2 Alb. Bøndergods 173 Eder. 2 Kfr. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 34 Eder.

Hesselager Sogn i Gudme Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Hesselager Herregaard, Hesselager Bye, 33 G. 30 H., Vermark Bye 27 G. 10 H., Fiskerholt 3 G. 1 H., Refsørre 3 G. 4 H., Boeholt 4 G., Boesøer 4 G. 1 H., Støkkebech 2 H., Løneborg 3 H.

Hesselmød, en Herregaard i Nalshes Sogn, Sønder Herred, Nørhøus Amt, Nørhøus Stift, har i Reformationens Tid været besøgt af de Jøulers Familie. Det store Huus som afbrændte 1745 er af Søren Nygaard igien opbygget af Grundmuraar. Hovedg. Tært 25 Eder. 4 Skpr. 2 Kfr. 1 Alb. Møllest. 1 Eder. 2 Kfr. Bøndergods 226 Eder. 2 Skpr. 2 Kfr. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 48 Eder. 4 Skpr.

Hesselse, en De 4 Miile fra Nørvig i Ods Herred, Drachholms Amt, Siellands Stift, holder næsten en Miil i Omkreds, over halv begroet med sinaae Skov særdeles af Hessel, men halv med fien Græsning for et Stutterie af vilde og meget hyperlige Heste. Paa visse Tider sættes de vrinske Heste derover, og 8 Dage for Mikkelsdag tages Høllene tilbage, da de som ganske vilde først maae fanges ved at jage dem ud i Stranden. Den hører til Drachholms Slot, som og Jundersen og Langsøen.

Hesselse, en liden De i Østrup Sogn, Lunde Herred, Odense Amt, Fyens Stift, bruges til Agerland, derved er et Løffested for Odense.

Hesteholms Søe, en fiskerig Sø i Turup Sogn, Baaq Herred, Allens Amt, Fyens Stift, har mange Abborer og Gæder.

Hestholm, en Mødergaard og Kanzelie-Gods nær ved Tøndern.

Hestrupgaard i Hestrup Sogn, Børlum Herred og Amt, Nalborg Stift, en ucomplet Holsgaard. Hovedg. Tørt 21 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. Vondergogs 109 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 20 Tdr.

Hestrup Sogn i Børlum Herred og Amt, Nalborg Stift, dertil høre Hestrup Bye, Hestrup Vandmølle, Hestrupgaard. Dette Sogn er et Annei til Vreilev. Kirken er zirlig i Stand sat af Otto Vilbølt til Hestrupgaard.

Zejde, et Kirkefogderie i Nørre-Ditmarsken, deri er Zejde, en smuk aaben Flette i Nørre-Ditmarsken i Hestrupdammet Holsteen, som er meget bekiendt af det ugentlige anseelige Torv som her holdes om Torsdagen og besøges af en stor Mængde af Landets egen og af fremmede Ridsmand. Hver slags Ridsmandskab har sin egen Plads, saasom Fiske: Rids: Brøds: Korn: og Brønds: Torvet, og Klæde: Doderne staae for sig selv, desuden holdes aarlig 2 store Markeder, Judica og Margarete Dag, samt et Vægs og Heste: Mark ved St. Hans Dag. Torvepladsen er meget stor. Her holdes og Metten over det eenne halve Deel af Nørre-Ditmarsken ligesaa over den anden halve Deel holdes i Lunden.

Hiadstrup Sogn i Lande Herred, Odense Amt, Byens Stift, dertil hører Hiadstrup Bye 8 G. 9 H., Bladstrup Bye 6 G. 3 H. 3 H., Syrup Bye

2 G. 1 H., Rappendrup 1 G., Emelev Bye 8 G. 2 H., Brands Bye 6 G. 2 H.

Hiardemaal Sogn i Hillerslev Herred paa Den Thye, Nalborg Stift, dertil høre Hiardemaal Bye, Raase Bye.

Hiarnge, en De som hører til Stiernholms Amt, Nalhuus Stift, Osten for Nstrup Mark, $\frac{1}{2}$ tierding Bei fra det faste Land imellem Alroe og Endelave; er omtrent en tierding Bei langt og breed, udgjør et Kirkesogn, som er Annei til Glud, den har kun een Bye og deri 9 Vondergaarde og nogle Huse, som staae for 71 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. og har omtrent 110 Mennecker. Kirken er liden og uden Taarn. Fiorden som løber op til Horsens og er 2 Wiile lang men neppe en tierding breed, tager her sin Begyndelse imellem Glud og Hiarnge Sogner, hvoraf den og her paa dette Ord kaldes Hiarnge Sund. Paa denne De skal den bekiendte Skalde: Konge Hiarne ligge begravet.

Hiarup Sogn i Indst Herred, Koldinghims Amt, Ribe Stift, dertil høre Hiarup Bye. Kirken er opført af runde Kampesteene.

Hids Herred i Dronningborg Amt, Nalhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Sunder, 2) Seerup, 3) Valle, 4) Sinding, 5) Lemming, 6) Seiling, 7) Gisdvad, 8) Kragelund, 9) Svostrup.

Hielm, en liden De i Møls Herred, Ebeltoft Sogn, Kallø Amt, Aarhuus Stift, en fierding Wei i Omfreds, liggende i Kattegat en Miils Wei uden for det Næs, som løber ud fra Elseggaard i samme Sogn. Her sees endnu nogle Levninger af det Slot som Marck Stig her lod anlægge 1290 paa et høit Bierg. Den bruges til et Scutterie af vilde Heste, og tilhører Kongen, derpaa er et Huus hvori et par Folk som have Opfigt med Creaturerne og Græsningen.

Hielm, en liden De 3 Miile Nord: Ost fra Samse og 1 Miil fra Ebeltoft, har 1289 været besættet af Marck Stig Andersen, bruges til Græskning.

Hielmlev Herred i Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner 1) Skanderup, 2) Mesing, 3) Aldslev, 4) Hørning, 5) Blegind, 6) Stilling, 7) Vitved, 8) Krue-Ring, 9) Dover, 10) Veng.

Hiembek Sogn i Tudsø Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, dertil hører Hiembek Bye 17 G. 2 Halvgaarde, 28 H., Stokkeberg 6 G. 2 H. 10 H., Markhus 7 H., Aggersvold Herregaard. Oven paa et Bierg kaldet Gundelsbiereg er en Kilde som besæges St. Hans Dag. Ved Præstegaarden er en overmaade vel anlagt Have, 400 Alen lang og ligesaa bred.

Hiert Sogn i Harre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Over-Hierr Bye,

Neder-Hierr, Bailum Bye, Bailumgaard, Bium Bye og Mølle, Bakgaarden, Giedeslykke.

Hiern Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Giemsig, 2) Hiern, 3) Giørding, 4) Vem, 5) Buur, 6) Naar, 7) Siir, 8) Ølbye, 9) Asp, 10) Gavsig, 11) Veirum, 12) Meirup, 13) Vorbierg, 14) Sandbiereg, 15) Maabiereg.

Hiern Sogn i Hiern Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, dertil høre Hiernbøde, Hiernsgaarde, Sønder-Hiern, Vølsttrup Bye, Vølsttrup Hovedgaard, Sketterup, Øster-Nusum, Vester-Nusum, Ørum Bye, Præstegaarden, Bierregaard, Skaar, Øster-Bye, Telling, Sønder Bye, Neder-Telling, Faldborg, Kragelund.

Hierneslev Sogn i Hverbo Herred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Vesters Hierneslev Bye, Strid, Myrtved. Dette Sogn er et Afsnit til Ingstrup.

Hiernind Sogn i Nedel som Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Hiernind Bye, Tavlgård 2 Halvgaarde. Kirken har et høit Taarn og en smuk Altartavle af Billedhugger- Arbeide.

Hiernislevgaard, en gammel Sædegaard i Vølsttrup Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift. Vørgaarden bestaaer af 4 Blokke, de 3 af Vin- dingværk og 1 af Grundmuur

I Etage. Ladegaarden er af Bindingsværk. 1481 tilhørte den Johan Mortensen. Etatsraad Otto Steen Otfeson lagde den under Birkelse tillige med halv Hamelmose som et Stamhuus.

Hjerndrup Sogn ligger i Enstrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hierding, en liden Flekke i Guldager Sogn, Skads Herred, Nibershus Amt, Niber Stift, har ingen Kjøbsteds Privilegier, men er egentlig en Havn eller Vosse og Lade-Plads for Varde, hvorfra Kjøbmændene føre deres Vahre fra og til, enten til Bogus eller paa smaa Hartøyer igiennem Aaen. Toldstedet er forelagt hertil hvor en Tolder, Controleur, samt en Veier og Maaler, en Strand-Inspecteur for Varde Told-District og en som har Tønderen og Raveren under Opsigt, opholde sig. Her boe syv som eye 6 smaa Skibe som gaae til Hamborg, Holland og Norge og 3 store til Frankrig, den middellandske See, og Naa. Skibene kan ikke ligge om Vinteren for Driv-Is og Uveir men maae ligge under Norbye paa Kanoe. Byen beboes meest af Søefolk som dog have nogen Apling deelt i mange smaae Deele, de fleste ere Selveiere, dog høre og nogle til omliggende Herregaarde.

Hierding Sogn i Kalsund Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hillerød, som ellers kaldes Friderichsborg, en liden Kjøbsted i Friderichsborg Amt, Sjællands Stift, tæt ved Friderichsborg Slot, $4\frac{1}{2}$ Mil fra København, 2 fra Helsingør, 5 fra Roeskilde, 2 fra Hirschholm og 1 fra Fredensborg. Den var tilforn en Bondebye, kaldet Hillersdsholm. Byen har 4 Porte, fem Gader og et Torv, 167 Huse foruden Præstegaarden og Capellanens Boelig. En latin Skole som er stiftet 1631. og eyer en Kapital af 43000 Rdr. ved samme er en Rector og 2 Hørere, en dansk Skole, et Hospital for 30 Læmmere, et fattighuus for 12 Læmmere, Amtets Sogehuus, stiftet 1770 den 12 Oct. af Seheime raad Gram; en Beyrmølle og en Vandmølle, Kongens Fiskergaard og Slagtergaarden. Indvaanerne, hvis Antal beløber sig omtrent til 1050. bestaaer af Haandværksfolk, Bogumænd, Kroere og Kjøbmænd, samt en Byfoged, de have ikke nogen Kirke men søge til Slotskirken. I Staden er der en Steenvands-Fabrik, en Strick-Fabrik og et Salpeterverk. Ved Byen holdes tvende Markeder ved St. Hans Dag og i Oct. og et Høstemarket hver Onsdag i Fasten. Byen og Birkeringer holdes hver Torsdag Formiddag. Uden for Byen ligger treende Kionne Gaarde: Carlsborg, som 1756 af ny er opbyggt og har god Ager og Fiskedamme. Sandvig Gaard, som

som og har Høling og en mui-
ret Kilde tæt ved Kongevejen
til Kiøbenhavn. Ved Ladegaar-
den er det kongelige Stutterie
med mange under Christian VI.
ny anlagde Stalde, hvortil hø-
rer mange paa Friderichsborg
og Cronborg Amtet skienne
Bange. Det heele Stutterie
er inddeelt i mange Stutterier,
af hvilke hver har sit visse Antal
Hopper af en Farve, og hver
Stutterie sin Vang. Disse
Bange ere i Cronborg Amt i sær
Cuirafeer: Engels: Fendrich:
Tumler: Munk: og Krudahl:
Vangen, samt Lunden, som i
almindelig kaldes de 7 Esseroms
Bange, der ligge langs med Es-
serom Søe paa den Vestre Side;
paa Friderichsborg Amtet ere
de fornemste, store og lille Dyr-
hauge, Præste: Vangen, Ny-
heste: Rønne: og Steenholt:
Bange. Om Vinteren indstal-
des Stutteriet til Slotters og
Ladegaardens Stalde, undtagen
det een i store Dyrhauge, som
kaldes det vilde Stutterie.

Hillerød Sogn i Liunge Fri-
derichsborg Herred, Friderichs-
borg Amt, Siellands Stift,
dertil hører Hillerød Kibstæd,
Friderichsborg Slot med La-
degaard, Slots: Møllen, endeel
Bange: Huse, Skovhøst, Thams-
borg, Sandvig, Carlberg.

Hillerflev Herred i Drum
Amt, paa Halvøen Thye i Nal-
borg Stift, bestaaer af følgende
Sogner: 1) Hantsted, 2) Ræ-
re, 3) Vigvøe, 4) Vester: Van-
det, 5) Øster: Vandet, 6)

Tved, 7) Tors, 8) Hillerflev,
9) Raastrup, 10) Giarde-
maal, 11) Sundstrup, 12)
Østerild, 13) Sendels.

Hillerflev Sogn i Hillerflev
Herred, Drum Amt paa Halv-
øen Thye, Nalborg Stift, der-
til høre Store Hillerflev Bøe,
Lille Hillerflev Bøe, Skovsted
Bøe, Kielsstrup Bøe, Brund Bøe,
Broe: Mølle, Jensebysgaard,
Korregaard, Oderskov, Kan-
strup, Kielsgaard.

Hillerflev Sogn i Salling
Herred, Nyeborg Amt, Fyens
Stift, dertil hører Hillerflev
Bøe, Stelstou Herregaard,
Nyebolegaard og Bøe, Salling-
ge Bøe Sallinglund Bøe, Høye-
rupgaard, Lunde Mølle.

Hillested Sogn i Fugelse
Herred, Nalholms Amt, Laa-
lands Stift, dertil hører Hille-
sted, Naa Bøe, Harris Bøe,
Binnitse Herregaard.

Himmelbiørg, et Biørg i
Nye Sogn, Skanderborg Amt,
Narhuus Stift, er nogle hund-
rede Aar gamle og saa steilt at
man ikke uden Besvær kan
komme der op, i klart Veir kan
derfra tælles 20 Kirker og sees
Samsøe og Mølle derfra.

Himlingøye Sogn i Bies-
verskov Herred, Trøggevælde
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Himlingøye Bøe 19 S.
14 H.

Himmeløv Sogn i Somme
Herred, Roeskilde Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Him-
meløv Bøe 11 S. 14 H., Bede-
løv 16 S. 31 H. Dette Sogn

er et Anner til Høefilde Jomfrue Kloster.

Himmestrup, en Herregaard i Leen Sogn, Medelsom Herred, Halds Amt, Viborg Stift, Bygningen er Bindingsværk. Ved Gaarden er god Skov og kan fødes 80 Stude. Hovedg. Tært 26 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. Vandergods 256 Tdr. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 4 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr. 2 Alb. Malleff. 7 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. Tiender 30 Tdr. 7 Skpr. 2 og to femtende Deele Fkr.

Hind Herred i Bøvling Amt, Nibe Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Ringstebing, 2) Nør. Oun, 3) Tørsted, 4) Høver, 5) See, 6) Velling, 7) Rindum, 8) Nye, 9) Gammel, 10) Stadel, 11) Tim, 12) Veyersøe.

Hindborg Herred i Skivehøus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Odense, 2) Hem, 3) Hvidberg, 4) Brøndum, 5) Vølling, 6) Otting, 7) Hindborg, 8) Døphye, 9) Resen, 10) Skive.

Hindborg Sogn i Hindborg Herred, Skivehøus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hindborg Bye, Røgking en eenlig Gaard, Hørfegaard en eenlig Gaard, Gravgaard 2 G.

Hindemaae, en Herregaard i Skellerup Sogn, Biding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Bolger og Ladegaarden som ere opførte af Admiral Hagedorn adskilles ved en Aae af samme Navn. Ved Gaarden

er en smuk Have, liden Skov, got Tørveskiær og Fiskerie i bemeldte Aae og i Almose samt Rægrup Sø. Hovedg. Tært 34 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. Skovsk. 2 Tdr. 1 Skp.

Hindsgavl, en Herregaard som hører til Middelfart Sogn, Bends Herred, Hindsgavls Amt, Fyens Stift, er tilforn kaldet Grimborg, hvoraf endnu en Mose derved kaldes saaledes; siden Zegnes, hvoraf en Skov endnu saaledes kaldes, har tilforn været et fast Slot; den ligger ved Middelfart Sund paa en Odde som løber ud i det Lille Belt. Slottet blev ødelagt 1658. ved de Svenskes Indfald. Borgmester Hans Juul og Raadmand Hans Svendsen i Middelfart bygte den ny Ladegaard lidet længere fra Strauden. Ved Gaarden er 2 skønne Frugthaver og Fiskebarker. Til Gaarden høre Derne Sænge og Sænge Kalv, see samme. Paa Marken en Sundheds Kilde. Hovedg. Tært er 53 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Hindsgavls Amt i Fyens Stift, har med Norden og Vesten det Lille Belt, mod Østen Rugaards Amt og mod Sønden Assens Amt. Jorden er meget frugtbar paa Rug, Byg, Havre, Boghvede, lidet hvide Erter og Biffer. Man lægger endel Vind paa Frugthaver og Humle. Jæbbyggerne ere meget arbejdsomme og i temmelig god Stand. Dette Amt har tillige med Assens Amt en Amtmand. I Amtet

Amtet er i Herred: Vends, hvori er 18 Sogner og Fæststaden Middelfart.

Hindsholm, en Halse omflødt af Kiørteminde- og Odense-Floder, samt en Bælt kaldet Waadsbælt, som ofte flyder over den Scrimmel hvormed Hindsholm hænger fast med Landet og gjør den til en fuldkommen Ø, saa man maae lade sig sætte over med Waade. Den ligger i Bierge Herred, Odense Amt, Høns Stift, og har 4 Sogner: 1) Dalbye, 2) Strubberup, 3) Neflinge, og 4) Vibye.

Hindse, en Kilen beboet af Ringkøbingss Fjord i Vørling Amt, Ribes Stift.

Hindfels, en fri og complet Herregaard i Hvidberg Sogn, Høns Herred, Vesterborg Amt, Aalborg Stift, tilhørte fordum Børglum Stift og Biskop. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk og opbyggt af Peder Isager. Hovedg. Længde 29 Fdr. 4 Skpr. 2 Fkr. Bøndergods 233 Fdr. 6 Skpr. 1 og tre og tyve fire og tyvende Deel Alb. Tiender 43 Fdr.

Hinshed Herred, fordum Hedensted Herred, i Aalborgshuus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Als, 2) Skelund, 3) Visborg, 4) Viwe, 5) Ove, 6) Valsgaard, 7) Øls, 8) Hørbye, 9) Døstrup, 10) Alstrup, 11) Røstrup, 12) Store Arden, 13) Vebestrup, 14) Rold.

Hjørring, en liden Rished i Venneberg Herred, Aastrup

Amt, Aalborg Stift, i Jylland, 7 Meile fra Skagen, $4\frac{1}{2}$ Meil fra Søbye, $6\frac{3}{4}$ Meil fra Aalborg, $4\frac{1}{4}$ fra Kladsstrand under 57 Grad 29 $\frac{1}{2}$ Min. latitudinis og 25 Grad 37 Min. longitudinis. Den er meget gammel og har haft sin egen Mynt hvoraf endnu haves Sølv Bracteater, som holdes for at være slagne i Svend Estridsens Tid med Overskrift Heringa. Her holdtes Vendelboe Vigde Ting, og Biskoppen residerede her, Høns ældste Privilegium er fra 1243 af Kong Erik Plogpenning, dens Waaben er St. Catharina Billede med en Krone paa Hovedet og en Stav eller et Sverd i Haanden, her er 10 Gader og Strader, 1 Torv, 133 G. og H. alle af Bindingsværk, og en Raadstue, affeurede tilligemed Kirken for 27210 Aldr. St. Catharina Kirke med Taarn er meget gammel. Taarnet er repareret 1767. Ved Kirken er St. Anna Kapel. Denne Kirke er Høns Sognkirke. St. Olai Kirke er uden Taarn, og St. Hans Kirke er ogsaa uden Taarn, disse Kirker ere Anneker til Sogneskaldet; deres Meenigheder bestaaer af Landsbyefolk, see Art. St. Olai Sogn og St. Hans Sogn i Hjørring. Skolen var tilforn en latinisk nu en dansk Skole. Raadhuset er af Bindingsværk med murede Vegge. Øvrigheden er en Byfoged, som tillige er Herredsfoged i Horns og Venneberg Herred, og en Byeskriver

friver, som tillige er Herredsfriwer. Indbyggerne ere Sognepræsten, Kapellanen, 2 Degne, 5 Kjøbmænd, 33 Haandværkere, 13 Algerdyrkere, i alt 148 Familiier, bestaaende af 490 Personer. Tolderen i Hjoring har Byen og dens Told: Distrikt under sig, som begynder fra Tranumbek i Tranum Sogn og endes ved Naaberg Skiver i Naaberg Sogn. Her boer og en Bøvmeester som har Opsyn over Byens Marker er 72 Hjerdinge Jord. Da Byen er en Landstad falder dens Næring meest af Algerdyrkning, Øls og Brændevins Salg og liden Handel med Hør, Hentram og grove Bævre, samt hugd Sande. Ruder, der ikke høre til Byen, føre til og fra Norge. Levedesmidler, Jildebrand og Bygninger have for meget let Priis. Byen svarer i Consumption 900 Rdr. Markeder holdes den 4 Julii, 3 Sept. og 28 Oct. Gjennem Byen løber en Bæk kalder Strømmen, som har sit Udspring fra et Bæld, som kommer frem af Grunden Sunden for St. Olai Kirke. I samme er godt Vand, det øvrige er meget bløffet.

Hjortlunde Sogn i Kiunge Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Hjortlunde Bye 12 G. 6 B. 5 H., Skienkelsø 12 G. 6 B. 2 H., Sperrestrup 4 G. 3 B. 6 H., Hagerup 3 G. 1 B. 4 H., Krat-Mølle, Naabstrupgaard 2 G.

Hirschholm, et kongelig Slot 3 Mile Norden for Kjøbenhavn, har tilførsen været et Munkeløster, kaldet Hørsholm og Hjortholm, i Kong Friderich I. Tid var det et kongeligt Kronlehn som Kongen 1523 forlenede Biskop Lange Urne med, siden tilhørte det den Udsfeldske Familie, siden forærede Friderich III. det tilligemed Dronninggaard ved Ruresoe og Østrupgaard nu Ruresoe til sin Dronning Sophia Amalia, derefter er det af Kong Christian VI. deels bygget høiere, deels udvidet, og baade ind- og udvendig prægtig indfattet, og var et Enkesæde for Høysælsalig Dronning Sophie Magdalene. Det har en smuk Slotskirke med et Taarn, en meget prægtig Sal med et Vandspring af Marmor som springer 10 Alen høit. I det kongelige Audients-Gemak ere alle Vifter paa Dørre og Paneelværk beklædte med massiv Sølv, og alt det øvrige indlagt med Sølv, Perlemoer, Ibenholder, fløine Christaller og andre Steene indfattet i Sølv, Dørrenes Vælg og Laase ere af Sølv. I det kongelige Conseils-Gemak ere prægtige Tæperserier, ligesom overalt i de andre Værelser. Slots-Haven er meget prægtig; ved den eene Side er det saa kaldte Norste Huus, byggt 1734 paa Norste Maade af bare Tømmer. Paa dette Slot døde Kong Christian VI. den 6 August 1746.

Hirschholms Amt er ifkun to Miile i Længden og Bredden, blev under Christian VI. giort til et Amt for sig selv, bestaaer af 1076 Edr. Hartkorn, har meget Skov men ikke meget Jordbund. Bønderne ere af Enkedronningen Sophia Magdalena bleven befriede for Høverie og Selvøvere. Amtet har sit eget Birketing, holdes hver Mandag ved Hirschholms Slot, og kun tre Sogner som ellers tilhøre Ring: Cronborg Herred, og en liden Kibstæd Hirschholm. Deri ligger to Slotter Hirschholm og Sophienberg.

Hirschholms Bye fik 1739 den 27 Nov. af Kong Christian VI. Kibstæds-Privilegier, som 1740 den 8 Febr. bleve forøgede af Dronning Sophia Magdalena. Den har ifkun et par Kibmænd, de andre ere Hofbetientere og Haandverksfolk.

Hirschholm, en De i Rattegat, en liden Miil ud i Haven Ost-Nord-Ost fra Gladstrand, hører under Horns Herred i Halsborg Stift, fik 1641 sin egen Kirke. Præstens meeste Indkomster er Kist og Renten af 300 Rigsdaler, som Hr. Otte Steels Frue Virgatte Lindenov stienkede dertil. Der paa Landet er omtrent 80 Personer, have næsten inter Sadeland men meeste Mæring af Glunder-Fiskerier. Ved Siden af samme ligger en liden ubeboet De kaldet Græsholm, hvor Dvæget gaar paa Græs. Imellem Hirschholm og Gladstrand ligger 2

Steen-Dyffer, kaldte Dølpen og Deget, hvorfra den inderste bedækker Havnen ved Gladstrand og er en liden Fortresse.

Hiortels Sogn i Vester-Han Herred, Vendsyssel Land, Halsborg Stift, dertil høre Hiortels Bye, Hedegaard, Svenstrup Bye, Nør-Torup Bye, Slette Hovedgaard.

Hiortelspring, tilforn en Herregaard paa Københavns Amt, byat 1680 af Oberjægermester Hahn. Bygningen er under Friderich V. nedbrudt. Dens Marker tilhøre 11 nye Gaarde, hver paa fem Edr. som besiddes af adskillige Eyere, som have kongelige Skioder og betale aarlig 30 Rdr. til Kongen, da de ere fri for andre Skatter og Tiende. Deriblandt har afgangne Justiterraad Høyer ladet bygge en smuk Gaard med en anseelig Have og 500 Frugttræer, dertil hører 5 Edr. Hartkorn fri Hovedgaards Tært afdeelt i Parceller med høye Digter og Hekker.

Hiorthede Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Hiorthede Bye, Sønder-Tulstrup, Kiellinghølgård, Stovfreg en Halvgård. Dette Sogn er et Annex til Giermind. Kirken er en ringe Bygning uden Taarn. Kiellinghøl er en Hæstebondegaard som staaer for 13 Edr. Hartkorn.

Hiortholm, en Herregaard i Fodslætte Sogn, Sønder-Herred, Tranekier Amt paa Den Lange-

Langeland. Bygningen er af Bindingsværk opført af Niels Raas. Hovedg. Tætt er 62 Fd. 1 Skp. Skoofst. 2 Fd. 2 Skp. 1 Alb. Til Gaarden hører Godslette Herregaard.

Hiortslund Sogn i Kalslund Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig, har en Præst tilligemed Kalslund Sogn.

Hiortshøj Sogn i Øster-Risbjerg Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hiortshøj Bø, Hiortshøjlund en G., Brandstrup Bø, Rantbølle en Bø, Hesselballe Bø, Steenaag en eensted Bø. Dette Sogn har 2 Aunerer, Egaas i dette og Enev i Vester-Risbjerg Herred.

Hiortshøjlund, en ufri Gaard i dette Sogn paa 6 til 7 Fd. Hartkorn bygt meget smuk af Muur- og Bindingsværk af Peder Vorre med en smuk Have.

Hobroe, en liden Ridssted i Onsild Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift, 8 Miile fra Aarhus, 3 fra Randers, 6 Miile fra Aalborg, 1 fra Mariager, og 4 Miile fra den aabne Sø under 56 Gr. 42 Min. latitud. og 25 Gr. 38 Min. longitud. Denne Bø hører i det verdslige under Stiftamtmanden i Viborg. Byens Vaaben er en Bøe paa 6 Stolper hvorunder Vandet løber og ved hver Side af Broen en Bildmand. Byens Privilegier som ikke vides af hvem de ere givne,

ere stadfæstede og fornede af Frederich I. den 14 Dec. 1560. Kirken ligger paa en høi Banke ved den søndre Side af Byen er liden men indvendig ziirlig. Altertavlen er forgræet 1699 af Byfoged Laurids Schipper, Prædikestølen er af Teg med smuk Billedhuggerarbejde beskåret 1698. Kirken er bygt af hugne Kampsteen, repareret 1735. har et liden Taarn. Byen har kun en stor Gade, 5 smaae Stræder, 2 Torve, samt 4 Gaarde, 38 Huse. Raadhuset er liden, ligger midt i Byen, har en Byfoged som tillige er Herredsfoged i Onsild Herred, og en Byskriver som ogsaa er Postmester og Herredsskriver i Onsild, Rinds- og Gislum Herreder. Indbyggene er en Sognepræst for Hobroe og Skellerup Møenigheder, 7 Ridsmand, 51 Haandværkere, i alt 60 Borge og 450 Personer. Seyladsen falder igiennem Mariager Fjord som her kaldes Hobroe Fjord, Byen, eyer kun 5 smaae Skibe som gaas meest til Norge med Korn og fede Vahre. Skibene segle ind i Fjorden fire Miile herfra af Katteant, gaas forbi Hadsund, hvor Toldstedet er som de klarer ved, siden forbi Mariager og lande ved Hobroe. Byen har 1767 svaaret i Consumption 1015 Aldr. Markeder holdes den 1 Mai, den 10 Sept. den 9 Oct. med Kramvahre. Den ridende Post ankommer hver Tirsdag og afgaas hver Fredag. Den agende

Post kommer her igiennem hver 4 Dag om Torsdagen til Halsborg og om Fredagen tilbage igjen til Randers.

Hodde Sogn i Øster-Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift, dertil høre Hodde Bye, Hodde Skov Bye, Hulvig Bye, Hessel Bye, Hesselsskov Bye, Løkke Mølle.

Hodsager Sogn i Ginding Herred, Høvlung Amt, Niber Stift, dertil høre Gamle Hodsager Innergaarden. Dalager G., Brogaard, Neder-Mølborg, Over-Mølborg, Hallingbek, Bregvigbek, Omisgaard. Et Anner til Ørre i Hamrum Herred. Kirken er liden og bygt af runde Kampesteene. 3 Sogner er en Bæk og en Aae, som begge falde ind i den store Holstebro Aae.

Hoe Sogn i Vester Herred, Nibers Amt, Niber Stift, dertil høre Hoe Bye, Vester-Bredmose G. Dette Sogn ligger paa en Øde af Herredet som løber ud i Havet, deraf heter Havbugten Hoebugt og Hoe-hoe Dnb. Paa den yderste Øde ligger Hornbjerg.

Hoed Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt, Nibers Stift, dertil høre Hoed Bye, Østerballe Bye, Glarved Bye. Dette Sogn er et Anner til Halsøe.

Høgholm, et Baronie og Herregaard i Eistrup Sogn, Sønder Herred, Kallø Amt, Nibers Stift, har tilforn hedt Bispenholm og tilhørt de Hvi-der, siden de Rosenkrands og

endelig de Høyer af hvilke den sidste Jens Høyer blev 1681 af Christian V. Baron og fik den tilligemed underlagte Søveile og Lykesholm oprettet til et Baronie med det ny Navn Høgholm. Paa Gaarden som før var et grundmuret Bygning med Graver om, men nu nedbrudt, er nogle Bindingsværks Huse, hvor Forpagteren og Forvalteren boer, og Ladegaarden. Hovedg. Tært 152 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 11 Tdr. 4 Skpr. 1 Alb. Vndergods til alle tre Gaardene 526 Tdr. 3 Skpr. 1 og et tredie Deel Alb. Skovsk. 4 Tdr. 3 Skpr. 1 Alb. Møllesk. 11 Tdr. 3 Fkr. Tiender 171 Tdr.

Høgholt, en Herregaard i Hørnsted Sogn, Venneberg Herred, Nistrup Amt, Halsborg Stift, der holdes et got Skuterie og Stude til Besæring. Hovedg. Tært 50 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. Møllesk. 1 Td. 4 Skpr. 3 Fkr. Vndergods 243 Tdr. 1 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 7 Skpr. 1 Fkr. Møllesk. 1 Td. 2 Fkr. Tiender 12 Tdr.

Højlev Sogn i Fiends Herred, Hals Amt, Viborg Stift, dertil høre Højlev Bye, Starupgaard Hovedgaard, Starup Bye, Starup Mølle, Hals en G., Halskov Mølle, Vinkel Bye, Vinkelplet en G., Østerriis Bye, Maigaard, Deangsgaard, Bodegaard, Svendsrup Bye, Eistrup Bye, Bruddal G.

Kirken

Kirken er stor bygt af hugne Steen, har et anseeligt høyt Taarn og er en smuk Korskirke. I Høgslev og Lundøe Sogner falder got Fiskerie af Limfjorden især Nal, Silb og Abborrer.

Høkeberg, er Kanzelie Gods $\frac{3}{4}$ Mølle fra Apenrade i Kirkefognet Voit, Riis Herred, Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Høiberg Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift, dertil høre Høiberg Bye, Tange Bye, Trædholt, Palstrup Hovedgaard. Taarnet er anseeligt af ny opbyggt 1747. Altertavlen er og meget smuk.

Høien Sogn i Jerlev Herred, Koldinghuus Amt, Ribes Stift, dertil høre Høien Bye, Stubberup Bye, Hørsted Bye, Hjortberg Mølle. Kirken har Taarn og er tækket med Blye, ved Siden af samme løbe treende Bække som kort derfra samles til en Aae som løber til Veile. I Høien Bye som bestaaer af 15 huse og 16 halve Gaarde, er en kongelig Skole.

Høierup Sogn i Vinding Herred, Nyeborg Amt, Byens Stift, dertil hører Høierup Bye 14 G. 8 H. Nummeret er Giestep i Salling Herred.

Høie Taastrup Sogn i Smarum Herred, Kiøbenhavns Amt, Siøllands Stift, dertil hører Høie Taastrup Bye 11 G. 26 H. har et Hospital af Grundmure for 8 Lemmer stiftet 1747 af Etatsraad til Ben-

zonsdahl, Klaatofte 5 G., Kroge have 5 G. 4 H., Kallerupgaarde 3 G. 3 H., Hedehusene 10 Kroer, Valdersbrøndehuse 11 G. 10 H., Valbye 12 G. 16 H., Taastrup.

Høigaard, en fri Herregaard i Greis Sogn, Nørangs Herred, Koldinghuus Amt, Ribes Stift, som 1436 nævnes Høgaardh da Frue Ingerd Hermansdotter, Niels Wogensens Eftersleverke, skrev sig dertil. Gaarden er for saa Nar siden af Muur og Vindingsværk opbyggt. Til Gaarden, hvorpaa holdes Jøde-Grude, er Skov, Jagt og Fiske damme. Hovedg. Tært 18 Eder. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Eder. 1 Skp. Bøndergods 200 Eder. 2 Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 6 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb.

Høiriis, en Herregaard i Vorflev Sogn, Sønder Herred, Dragholms Amt, Aalborg Stift, Borgegaarden bestaaer af et stort grundmuret Huus med et stort rund Taarn hos og murede Kieldere og 3 Vindingsværk Huse. Til Gaarden ere 3 smaae Skove. I den eene Skov er en stor Høi kaldet Hermanshierg. 1413 tilhørte den Johan Skarpenberg. 1768 blev den solgt af Amtmand Hauch til Lieutenant Albret Vinding for 24000 Rdr. Hovedg. Tært 38 Eder. 7 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Møllest. 2 Eder. 1 Skp. Bøndergods 205 Eder. Hartkorn.

HølzernKlinken eller HøltentKlink, et adeligt Gods i Odekløbe

deslohe Sogn, Fæhøe Distrikt i Hertugdømmet Holsteen.

Hømb Sogn i Ringsted Herred, Ringsted Amt, Sielands Stift, dertil hører Hømb Bne 17 G. 17 H., Hømbes Mølle.

Sønneberg eller Hønneberg Ladegaard i Eritsøe Sogn, Eldbo Herred, Roldinghuus Amt, Nibe Stift, var forud en Ladegaard til et kongeligt Slot, kaldet Hanneborg Slot, men er længe siden ødelagt. Ladegaarden blev derpaa beboet af Officerer og Markene udlagte til Rytterskobler, 1765 blev der solgt til Oberstlieutenant de Kalsen som har opbygget den af ny. Gaarden er Tiendesfri. Dens Hartkorn er 13 Tdr. 4 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb.

Hørbye Sogn i Værlum Herred og Amt, Aalborg Stift, dertil høre Hørbylund Hovedgaard, Estrup Bne. Dette Sogn er et Annex til Volstrup. Her i Sognet er en Skole stiftet 1699 af Jomfrue Kirstine Juul.

Hørbye Sogn i Hjørring Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hørbye, Tøberup Bne, Hovstrup 2 G., Hegedal Bne, Kirketorp 2 G., Hovdals Mølle, 13 H. ved Høbroe, Hørbye bestaaer af 30 G. og H. ved samme er en liden Sø.

Hørbye Sogn i Tude Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, dertil hører Hørbye Bne

19 G. 36 H., Lindeberg 2 G., Karup 9 G. 4 H., Ullerup 14 G. 11 H., Marrisølv 8 G., 4 H., Villerup Bne-Mølle, Et Kærgahuus, Hørbyeegaard en Herregaard.

Hørbyeegaard, en Herregaard i Hørbye Sogn, Tude Herred, Holbek Amt, Siellands Stift. Gaarden er meget smuk af Grundmuur. Gaardens Torde ere afbildte fra Bøndernes Hovedg. Tarten er 62 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. Skovsk. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb. Jordmønen er god, men Græsningen maadelig og Torv og Brænde maae findes lanat fra.

Hørbylund, en gammel Sødegaaard i Hørbye Sogn, Værlum Herred og Amt, Aalborg Stift, Vorge og Ladegaarden er af Muur og Bindingsværk, den første med Tegstak den anden med Graatag, rundt om Vorgegaarden ere fligene Grave og Fiskedamme. 1319 tilhørte den Petrus Nicolson de Hørbylund. Hovedg. Tært 19 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr. Skovsk. 5 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 1 Skp. 3 Fkr. Bøndergods 206 Tdr. 4 Skpr. Skovskold 1 Skp. 1 Alb. Tiender 2 Tdr. 6 Skpr.

Hørdum Sogn i Hjørring Herred, Vesterborg Amt, Thy Land, Aalborg Stift, dertil høre Vester Hørdum Bne, Øster Hørdum Bne, Kol Bne, Tøterup Bne, Trup Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Skrum. Imellem Hørdum

og Grup er en Hede kaldet
Hvirvils Hede.

Hørnesteð Sogn i Veene-
berg Herred, Nastrup Amt, Kal-
borg Stift, dertil høre Birke,
Meiengaard, Nye Næst, Anne-
gaard, Rammelhøj, Lille, Buns-
bek, Fjellend, Skovhøus, Krin-
gelholt, Torholt, Alkier-Vakken,
Skreborg, Grimsbønge, Mari-
lund, Greensbek, Tislum, Nør-
gaard, Løkken, Tislum Bye,
Tislum Mølle, Høgholt Ho-
vedgaard, Søndergaard, Kor-
sensved, Maalund, Teglladen.
Dette Sogn er et Annex til
Mosberg i Horns Herred.

Hørnerkirken, en Kirke i
Grevelskabet Ranskan i Hertua-
dømmet Holsteen, byggt 1752.
dertil hører 5 Landsbyer som
udgør det saa kaldede Hørner-
gilde, har en Præst, ved sam-
me er foruden Præstens og
Dognens Boeliger endnu ad-
skillige andre Huse, hvori boer
Handverksfolk.

Hørning Sogn i Hielslev
Herred, Skanderborg Amt, Nar-
huus Stift, dertil hører Hør-
ning Bye, Dorup Bye, Bier-
trup Bye, Fregerslev Bye, Vo-
dil Mølle, Dorup Mølle. Det-
te Sogn er et Annex til Bles-
gind. I Hørning Bye er en
kongelig Skole og en privilege-
ret Kro ved Landevejen. Nør-
den for Byen ligger to Offer-
steder kaldede Tye Dyne og 2
store Bavn-Høje. Ved Vodil
Mølle er en Høelee og Skiere-
kniv-Fabrik.

Hørning Sogn i Sønder-
hald Herred, Kallø Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Hørning
Bye, Gundestrup Bye, Lund
Bye, Krogsager Bye, Moselær
Bye, Fløistrup Bye, Lustrup
Hovedgaard, Raaballe en een-
lig G., Dyrholm et Huus. Kir-
ken er en smuk Rødskirke tækket
med Bly, har et stort Taarn og
et højt Spiir tækt med Raaber.
Kirken er indvendig gipslet med
Stufferis Arbeide og smukke
Malerier, et Orgelverk og smuk
Prædikestol opsat 1641. Al-
tertavlen er smukt malet og for-
pyntet, Fonten er af Raaber med
Forgyldning, hyler paa 4 Dræ-
ger. Ettaa ved Kirken er et
Hospital opbyggt af Oberst Friis
for 11 fattige af Grundmure
og i den østre Fløien Skole,
hvortil Organisten er Skolehol-
der og 3 fattige Drenge nyde
Føde, Klæde og Underviisning
fra 6 til 14 Aar, siden er til-
lagt 6 andre Lemmer, som nyde
deres Pension i Penge uden for
Hospitalet.

Hørsted Sogn i Hasting
Herred, Vesterrig Amt paa Thy
Land, Aalborg Stift, dertil høre
Hørsted Bye. Dette Sogn er
et Annex til Sønderhaa.

Hørup Sogn i Lysgaard
Herred, Silkeborg Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Hørup
Bye, Hørup Mølle, Kieldrup
Bye, Alntoft Bye, Dalsgaard-
de, Nagaard. Dette Sogn er
et Annex til Levring.

Hørup Sogn i Hvidding Herted, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hørup Sogn i Sønderborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, deri ligger Godset Maybållsgaard.

Hørve Sogn i Odø Herred, Drøgholms Amt, Siellands Stift, dertil hører Hørve Bye 16 G. 14 H., Mulebye 13 G. 5 H., Drøgholms Slot og Kirke, som er et Anner til Gaareveile. Dette Sogn er Anner til Vællekilde i Skippings Herred.

Høstemark, en stor men ufri Sædegaard i Nov Sogn, Flekkefjord Herred, Alborgs Amt, Viborg Stift. Gaarden er byggt 1698 af Peter Klein, Amtsforvalter i Alborg. Ved Gaarden er et Teglsbrænderie. Til Besætning holdes Røder. Hovedg. Tært er 14 Tdr. 5 Skpr. 3 Kfr. 1 Alb. Skovsk. 1 Td. 2 Skpr. 2 Kfr. 2 Alb. Møllest. 3 Tdr. 5 Skpr. 3 Kfr. Bøndergods 129 Tdr. 2 Skpr. 1 Kfr. 2 Alb.

Højbye Sogn i Næsum Herred, Odense Amt, Svends Stift, dertil hører Højbye 17 G. 15 H. Kirken er i god Stand og lys har nogle adelige Begraavelser.

Højbye Sogn i Odø Herred, Drøgholms Amt, Siellands Stift, dertil hører Højbye Bye 15 G. 31 H., Nørup 6 G. 13 H., Tingslemark 6 G. 2 H., Himmstrup 1 G. 2 H., Sonnerup 8 G. 11 H., Gudmandrup

11 G. 10 H., Steenstrup 10 G. 3 H., Holmstrup 6 G. 4 H., Lundebo 17 G. 13 H., Ebbebo 4 G., Staarup 9 G. 1 B. 9 H., Nørup 6 G. 6 H., Klente 7 G. 4 H., Nyeegaard 4 G. 1 B. 3 H., Huse af adskillige Navne 7 H., Anneberg Herregaard, Ellingegaard Herregaard. Ved Nyeegaard findes Levninger af en grundmuret Bygning, som skal have været Kong Waldemar III. Byfæstet. I Søen paa en Holm findes Mønder af et Taarn hvor Kong Waldemars Dronning meenes at have været i Forvaring før end hun kom til Søborg. I dette Sogn ere følgende Søer: Højbye, Steenstrup, Klente, Tingslemark og Nyeegaard Søer med Giedder, Aborrer, Glier, Skaller og Aal.

Højbyegaard, en Herregaard i Taagerup Sogn, Fugle Herred, Alborgs Amt paa Den Laaland. Dens første Ejer som vides er Henning Walckendorph død 1475. Hovedg. Tært er 166 Tdr. 1 Skp. 2 Alb. Skovsk. 3 Tdr. 4 Skpr. 2 Kfr. 2 Alb.

Høye Sogn i Vesterflakkebjerg Herred, Amtvors Amt, Siellands Stift, dertil hører Høye Bye 17 G. 13 H., Ørbø 11 G. 9 H., Høye Mølle. Kirken ligger paa en høj Banke med et høyt Taarn, hvorfra kan sees Laaland 6 Miile derfra. Kirken har et smukt Alter fra 1700 og et fra 1435.

Høvelse Sogn i Ramsøe Herred, Roskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Høvelse Bye 12 G. 4 H., Ølbye 18 G. 15 H., Lille Skiensted 12 G. 7 H., Vilkestrup 2 G., Stora Salbye 12 G. 2 H., Lille Salbye 7 G. 4 H., Affendrup 6 G. 2 H. Høvelse ligger meget højt, saa at derfra høves Udflugt til 4 Kiøbstæder, over 50 Kirker, ja endog over Sundet.

Høyer, en Klette i Høyer Sogn og Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, her er en Kird for Staden Tøndern hvor smaae Skibe kan ligge. Her bringes ogsaa de opfiskede Fisker til Land og videre førte bort. Herfra segle de Reisende over til Solr.

Høyerup Sogn i Skam Herred, Odense Amt, Høns Stift, dertil hører Høyerup Bye 16 G. 13 H.

Høyerup Sogn i Stevns Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift, dertil hører Høyerup Bye 13 G. 22 H. Kirken ligger yderst paa Stevns Klint. Af Klinten ved Kirken udspringer en Kilde.

Høysrup, en Herregaard i Lydersløv Sogn, Stevns Herred, Tryggevelde Amt, Siellands Stift. Gaarden er opbyggt af Dronning Charlotta Amalia; Borgegaarden er et Hus af 2 Etager Bindingsværk, ligeledes Ladegaarden. Til Gaardene er en Skov, kaldet Sæliskov, hvorved ligger det for Skibene saa meget farlige Rif, kaldet Sæl-

Røvs Rif. Den hører under Bommeløst Kloster.

Hogelund, en Herregaard i Let Sogn, Rier Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Hohenaspø, en Kirkebye som hører til det adelige Gods Drage, i Høehoe Distrikt i Hertugdømmet Holsteen.

Hohenfelde, et Sognesogderie i Kremper Marsch, Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen paa Geest Land, har 7 Stæder. Kirken er i Landsbyen af samme Navn.

Hohenstein Sogn i Preetze Provstie i Bagrign, i Hertugdømmet Holsteen, hører til det adelige Gods Jarben. Ved Kirken er 1 Præst.

Hohenvestedt, et Sognesogderie i Rendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, har 17 Byer og 3 eeneste Huse. Kirken er i Hohenvestedt.

Hohenvested, en Klette og Sogn i Rendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, ved Kirken er 2 Præster.

Hohenlied, en Herregaard i Sehested Sogn ved Eidaren i Hertugdømmet Slesvig.

Hohn Sogn ligger i Hohner Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hohner Herred i, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 2 Meile lang og 1 til 1½ Meil bred, har megen Hede og Lyng, men fåen Skov og Græsning, deri er Hohner Sø som er en fjerding Wei lang. Det

bestaaer kun af et Sogn kaldet Hohner Sogn.

Holst Sogn ligger i Schlus Herred, Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Holbek Ridsbæd i Mærlose Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, ved en Aae af Isefjorden, kaldet Holbeks Fjord, $3\frac{1}{2}$ Mil fra Røskilde, $4\frac{1}{2}$ fra Ringsted, 5 Mil fra Kalundborg. Byen har kun to Gader og 4 Gader, et Torv, 161 Huse, 110 Borgere og 1000 Indvaanere i alt. Raadhuset er grundmuret, bygget af Friderich II. 1575. Raadstueketten holdes om Onsdagen og Byetinget om Mandagen. Byen har 1 Borgemeester, 2 Raadmænd, en Byesoged som tillige er Herredsfoged over Mærlose og Tudse Herred, og en Byesog Raadstueskriver. Indvaanerne have kun meget liden Handel men nære sig meest af Avling. Byens Jorder ere deelte i 3 Marker og bestaaer af 131 Eder, 2 Skpr. 1 Sk. Hartkorn. Overdrevet er paa 6 Eder, 6 Skpr. 2 Sk. derpaa græsses 109 Hoveder. Kirken, kaldet St. Lucii Kirke, har et smukt Taarn med Spiir og 4 Klokker, og et Orgelværk samt et Capel, ved Kirken er 2 Præster, tilforn har der været tvende andre Kirker, et Sorte Brødre-Kloster 1300, og en latinsk Skole som nu er en dansk Skole. Her er 'et Hospital for 8 Lemmer. Byens Baaden er et Lindetræ. Skibsbroen er stor og beqvem

til at løse og lade. Toldstedet er ved Rørnig hvor Controløren boer. Posten afgaar hver Tirsdag og Lørdag til Røskilde, og kommer tilbage Onsdag og Søndag. Næst ved Byen paa den søndre Side mod Fjorden sees Voldstedet af det gamle Holbeks Slot. Slotets Ladegaard har i de sidste Tider været en fri Herregaard, see Holbek Slots Ladegaard.

Holbeks Amt i Siellands Stift, grændser mod Osten til Røskilde, mod Sønden til Ringsteds, mod Vesten til Kalundborgs og mod Norden til en liden Deel af Drachholms Amter, er 4 Mil i Længden og $2\frac{1}{2}$ Mil i Bredden. Harekornet er 6691 Eder. deri ligger Mærlose og Tudse Herreder og 33 Kirke-Sogner, samt Ridsbæden Holbek. Grunden er meget frugtbar i sær paa Byg og Havre. Her er meget Skov og god Fiskerie.

Holbek Sogn i Rongsoe Herred, Dronningborg Amt, Narhuus Stift, dertil høre Holbek Bye, Kare Bye, Af Jøgerslev Bye den halve Deel, Holbekgaard Hovedgaard. Kirken er af hugne Steen tækket med Blye, indvendig med en flad Hvelving, har et høit Taarn og et aattekantet Spiir, hvis øverste Spids hviler paa 8 høie Piller. Altertavlen er af kunstigt Billedhugger Arbeide given af Niels Rosenkrands 1683.

Holbeks Fiord, en Arm af Isefiorden og gaar ind ved Holbek Klobstred i Thudse og Marløse Herreder i Holbeks Amt, har godt Fiske-rie.

Holbekgaard, en Herregaard i Holbek Sogn, Konge-herred, Dronningborg Amt, Marhuus Stift, tilhorte 1396 Ni- ni Jonssen, siden de Munke og var besættet. Borgegaarden bestaaer af et stort grundmuret Huis med et lidet smukt Taarn, hvis Spiir hviler paa 6 Pilla- rer. Gaarden har godt Fiske- rie af Fiorden, gode Fiske- dam- me og skøn Bogeskov. Hovedg. Tact 55 Tdr. 2 Sk. Skovsk. 2 Skpr. 2 Sk. Møllest. 2 Tdr. 1 Skp. Bøndergods 305 Tdr. 3 Skpr. 2 Sk. ½ Alb. Tiender 52 Tdr.

Holbekgaard, ligger nær ved Holbek i Marløse Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, med et Benge paa 60 Tdr. Udsed.

Holbek Slots Ladegaard, en stor Udsagaard i Marløse Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, hører nu under Stam- huset Krichsholm. Hovedg. Tact er 110 Tdr. 2 Skpr. 3 Sk. Uolingen drives af For- pagteren selv som aarlig svarer 900 Rdr.

Holberg, et Baronie som tilhører Sorø Akademie, be- staaer af Hovedgaarden Ters- løse, Forpagter-Gaarden Bro- rup og Tidløse Ladegaard, er oprettet 1746. den 6 Mar- til, saldt til Akademiet efter

kongelig Confirmation 1754. den 1 Martii, om disse Herre- gaarde see under hver Artifel.

Holboe Herred i Cronborg Amt, Siellands Stift, hertil hører følgende Sogner: 1) Gre- sted, 2) Maarum, 3) Sels- singe, 4) Valdbye, 5) Ram- løse, 6) Annise, 7) Veybye, 8) Tibirke, 9) Bildstrup, 10) Speborg, 11) Gillebye, 12) Esbønderup, 13) Tødde- boe-Bye.

Holebüll Sogn ligger i Lund- tofte Herred, Tønder Amt i Her- tugdommet Slesvig. Til dette Sogn høre 4 smaae Der i Flensborg Sund kaldede Øren- der.

Holebye Sogn i Rugelse Herred, Nalholm Amt, Laalands Stift, dertil hører Holebye 23 G. 16 H., Naagehaage, Hare- bye, Tøbblegaard. Mønstret er Bursæ.

Holgaard, en fri og complet Herregaard i Langskov Sogn, Noryangs Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk. 1486 nævnes Morten Bang til Holgaard Bøuer. Paa Gaar- den stalbes 100 Stude og fødes 50 ditte. Hovedg. Tact 32 Tdr. 3 Skpr. 3 Sk. 1 Alb. Skovsk. 2 Skpr. 3 Sk. 1 Alb. Møllest. 1 Td. 4 Skpr. 3 Sk. Bøn- dergods 209 Tdr. 6 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 3 Skpr. Tiender 30 Tdr.

Holkenhavn, en meget præ- tig Herregaard og Hovedgaard i Baroniet Holkenhavn, ligger i Vin-

i Vindinge Sogn og Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Gaarden som er meget anseelig, bestaaer af 4 grundmurede Længder med Taarn, en meget smuk Kirke, hvori er meget fortreffeligt Billedhugger- Arbejde, og tvende Haver, den ældre tillige med Gaarden er omgivet af Graver. Ladegaarden og de store Stalde ere af Grundmuur. Ved Gaarden er og en stor og god Skov. Denne Gaard kaldtes først Korbølle og tilhørte de Blaaer, hvorefter Iver Blaae 1240. Jacob Ulfeldt som døde 1593 ombygte Gaarden og kaldte den Ulfeldsholm. Kone Ellen Marsvin som siden fik den for 10000 Slettedaler, kaldte den Ellensborg, derefter kaldte Buchwald den Nygaard, og endelig oprettede Eiler Hølf 1672 den 27 Martii Baroniet Holkenhavn. Riksfetingen holdes paa Gaarden om Torsdagen. Hovedg. Tact 76 Edr. 5 Skpr. 3 Skr. 2 Alb. Skovsk. 7 Edr. 2 Skpr. Friheds Gods 100 Edr.

Hollevad Sogn i Baag Herred, Fyens Amt, Fyens Stift, dertil høre Hollevadgaard 1 G., Østerbuegaard 1 G. 1 H., Karup 3 G. 2 H., Nabylle 2 G., Omirup 3 G. 2 H., Mygind 3 G. 1 H., Naahave 1 G.

Hollingstedt Sogn ligger i Arens Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hollufgaard i Fraugde Sogn, Alsium Herred, Odense Amt, Fyens Stift. Det store

Huus er 1577 opbyggt af Jor-gen Marsvin med Taarn og sat i god Stand af Stiftamtmanden von Heinen samt et Kapel af hans Enke. Omkring Gaarden er Graver og en overmaade stor og pragtig Have og Skov. Hovedg. Tact er 32 Edr. 2 Skpr.

Holm eller Holmsland, en stor Ø i Ringkøbing Fjord i Han Herred, Vording Amt, Ribe Stift, lige for Riisbøden Ringkøbing, er en Miil lang og over en fjerding Bred. Landet bestaaer af 2 Sogne: Ny Sogn og Sammel Sogn som er Anneret, til disse er en Sognepræst og en residerende Capellan, Kirkerne med deres tilhørende Byer og Stæder sees under Artiklerne: Ny Sogn og Sammel Sogn. Her paa Landet er og en Sædegaard, kaldet Spegaard, see samme.

Holm Sogn i Ring Herred, Havreballegaards Amt, Marsbus Stift, dertil høre Holm By, Skade By.

Holmans Herred i Roldinghuus Amt, Ribe Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Gaverslund, 2) Gaardslev, 3) Piedsted, 4) Smidstrup, 5) Skierup, 6) Vinding.

Holmegaard, en gammel Herregaard i Magleby Sogn, Sønder Herred, Tranekier Amt, paa Langeland. Borgegaarden er ny Bindingsværk. Ladegaarden er gammel Bindingsværk. Hovedg. Tact 25 Edr. 4 Skpr. 2 Skr.

2 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 2 Skpr.
2 Alb. Møllest. 1 Tdr.

Holmegaard, en Herregaard
i Ølstrup Sogn, Homer Her-
red, Vordingborg Amt, Siel-
lands Stift. Huset er to Eta-
ger høyt af Grundmuur, Lade-
gaarden og Stalden er af hug-
gen Kampesteen, om Gaarden
er Graver og en smuk Have.
Hovedg. Tært er 77 Tdr. 7
Skpr. 2 Fkr. Skovsk. 5 Skpr.

Holmgaard, en Herregaard
i Skals Sogn, Rinds Herred,
Halds Amt, Viborg Stift,
Bygningen er Bindingsværk.
Paa Gaarden kan sødes 60
Stude. Hovedg. Tært er 18
Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. Vonder-
gods 225 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr.
1½ Alb. Møllest. 3 Tdr. 5
Skpr. 3 Fkr. Tiender 31 Tdr.
2 Skpr. 3 Fkr.

Holmgaard, en gammel fri
Herregaard i Møborg Sogn,
Skodborg Herred, tilhørte 1484
Måte Juul. Borgegaarden har
fire Huse, hvorfra det fornemste er
Grundmuur med et høyt Taarn,
tækket med Blis. Krogsgaard
bruges som en Ladegaard under
Holmgaard. Til Gaarden er
en Mølle, en Smedie, en Røn
Frugthave, samt got Fiskerie i
Ulse, i Naen og i Fiskehammer.
Hovedg. Tært 34 Tdr. 2 Skpr.
3 Fkr. 1 Alb. Møllest. 5 Tdr.
2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Von-
dergods 225 Tdr. 5 Skpr. 1
Fkr. 1 Alb. Tiender 20 Tdr.

Holmgaard, en fri men u-
complet Stedegaard i Vein Sogn,
Vollings Herred, Lundenæs Amt,

Riber Stift, tilhørte fordom
Bispestolen i Ribe. Hovedg. Tært
30 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr.

Holmstrupgaard i Bra-
band Sogn, Halslev Herred,
Havreballegaards Amt, Narhøus
Stift, er en Ladegaard til Fri-
herstaber Marselisborg.

Holmstrup Sogn i Tude
Herred i Rallundborg Amt,
Siellands Stift, hertil hører
Holmstrup Bye 7 G. 18 H.,
Droustis Bye 7 G. 8 H., Kai-
mose 6 G. 3 H., Axelholm 5
G. 4 H., Birkenes 2 G. 5 H.,
Geneste Steder, Meierstrup,
Krudhuset, Slussholm, Ivers-
holm, Fuglesang, Bræ-Mølle,
Rangle-Mølle, Benzonslund
Herregaard.

Holtris, see Hersumgaard.

Holtegaard, en Herregaard
i Brønderup Sogn, Vends Her-
red, Ryens Stift, opbygt 1657
af Somfrue Mette Friis. Gaar-
den har en stor og liden Skov
og noget Fiskerie, og Gaardens
Marker for sig selv. Hovedg.
Tært er 14 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr.
1 Alb. Skovsk. 1 Tdr. 2 Fkr.
2 Alb.

Holstbroe, en Riststæd i
Ulborg Herred, Vording Amt,
Riber Stift, ligger 22 Mile
fra Ribe, 16 fra Rødding, 4 fra
Lembvig, 36 fra Viborg; under
Polihønde 56 Gr. 31 Min.
latitudinis, og 24 Gr. 32 Min.
longitud. Veen deles ved den
store Aae i 2 Deele kaldet Nør-
re- og Sønder-Land. Naen som
kommer nogle Mile oven fra
Lander af, og har stort Tilløb
fra

fra andre Naer og er saa breed at Broen derover er $77\frac{1}{2}$ Aln. Denne Naer stikker Hiern, M. borg og Hamrum Herreder fra hverandre. Byens Vaaben er St. Jørgen til Hest stribende med en Drage paa en Broe. Dens ældste Privilegium er af Christian III. 1552. Den har 8 Gader og Stræder, 1 Torv, 148 G. og H. assureerede for 41480 Rdr. Kirken er en Korskirke af Grundmur med Taarn og overalt belagt med Blye. I samme er endeel Begravelse. Naadhuset er indrettet 1750. Byen har en Byfoged og Byskriver som tillige ere Herredsfoged og Herredsskriver i Hiern og Ginding Herred. Bytinger holdes hver Tirsdag og Herredsstinget om Fredagen. Hølstebroe Bispegaard var forud en Residents for Biskopperne i Ribe, naar de her opholdte sig, har endeel Bygninger, en god Have og 2 Edr. 4 Skpr. Hartkorn. Uden for Byen ligger en Plads kaldet Fuglsang, hvor forud har været et Gildehuus omgivet med Graver. Indbyggerne bestaae af 218 Familier hvori er omtrent 700 Personer, hvoriblandt 3 Ridsmand og 81 Haandværkere. Byen ligger inde i Landet, saa den ikke har nogen Havn eller Seplads og altsaa ikke nogen Handel. Byens Mark staaer for 96 Edr. 3 Skpr. 2 Skr. 2 Alb. Hartkorn fri Ridssted Jord, og 16 Edr. 3 Skpr. 2 Alb. hvortil svares Matricul

Skat og laae tilforn til Hølstebroe Bispegaard. Consumptionen var 1767. 1440 Rdr. Markeder holdes den 9 Jan. den 19 Febr. den 30 Mai, tredie Onsdag efter Vintsedag, den 26 Jun. tredie Onsdag i Julii, den 25 Julii, den 11 Sept. Onsdag for Mikelsdag, den 16 Oct. den 14 Nov. og hver Tirsdag Torvedag.

Hølsted Sogn i Malt Herred, Ribehuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Mørre-Hølsted Bye, Sønder-Hølsted Bye, Høstier Mølle, Lundrup Bye, Sigstoft G., Favrskov Bye, Sæter G. Næder til Skoling.

Hertugdømmet Hølsteden stiles mod Norden ved Cyderen og Levenssøe fra Hertugdømmet Slesvig, mod Østen grænses det til Østersøen, mod Sønden til Hertugdømmet Lauzenburg, Rigsskædernes Lybeks og Hamborg Distrikter og til Elven, og mod Vesten til Elven og Nordsøen eller Vesterhavet. Fra Norden til Sønden er det 17 til 19. og fra Østen til Vesten 12 til $13\frac{1}{2}$ geographisk Mil. Landet er formedelt dets Veligheden imellem Øster- og Nordsøen underkastet mange og haarde Vinde, der vel rense Luften men derved gjøre de høye sterke og kostbare Diger og Dæmninger nødvendige, hvorved man søger at beskytte de ved Nordsøen og Elven og lænære ned liggende Distrikter for Oversvømmelser. Imidlertid bestaaer just disse Distrikter af

for

fortreffelige Marsklande der give en stor Overflodighed af Hvede, Byg, Bønner, Erter og alle slags Markfrugter, som bære meget godt Græs, og derved fortreffelig beqvem til Qvæg-Avling. Qvæget i disse Marsklandene ere langt stærkere og større end paa Geestlandet, og en Koe giver om Sommeren, naar den er mælkerig, 10 til 20 Kanner Mælk, hvoraf laves fedt Smør og Ost. Den midderste Landstrækning derimod omtrent imellem Rendsborg, Bordesholm, Segeberg, henimod Hamborg og derfra tilbage over Ikehoe til Rendsborg bestaaer meest af Heede og Sand, dog er god til Græsning for Kaarene, og det afflagne Hedegræs strøes om Vinteren under Qvæget. Geestlandet i de øvrige Egne er derimod meget bedre og giver god Korn, dog giver en Koe som derpaa græsses ikkun 5 til 10 Kanner Mælk. Ege- og Bøge-skovene tage meget af, derfor brænder man og megen Tør. Ved Herregaardene forpaares Qvæget bort til de saa kaldte Hollændere, som deraf holde Hollænderier. Øre, Kalve- og Lammetid er her meget velsmagende. Gode Stutterier blive nu meget sieldnere, dog findes her skønne Heste, hvoraf nogle undertiden betales med 2 til 300 Rdr. og derover. Man har her en Mængde af alle slags Billed og mange Fisk. Her haves i sær et besunderligt Slags Fiske damme, som 2 til 3 Aar

efter hinanden besættes med Karper, Karudser, Suder, Giedder og Aborrer, men i det tredje og fjerde Aar lade de dem udløbe, sælge Fiskene og besaae de udtørrede Damme med Havre, bruge dem og til Græsning i nogle Aar, sætte dem derpaa under Vand igien, og forsyne dem med Fisk, hvorved vindes noget anseeligt. De fornemste Fæder ere Lyderen, Stør, Trave, Schwartzau, Schwentin og Pinau.

I dette Hertugdømme ere 14 Stæder og 18 Flekker, og i Grevskabet Riankau 2 Flekker. Endeel af Bønderne endog de som høre til de adelige Godser ere frie, men under andre Godser voredede og maae gjøre Hovearbejde. Den holsteenske og slesvigske Adels nyde eens Friheder, som bestaae deri, at de paa deres Godser have Under- og Overretter, ere fri for Told og Licent af det som vorer eller tillægges paa deres Godser, samt der der til deres eget Brug der til indbringes, ere befrieede for Stempelpapir og have Jagdrettighed, de besidde og de 3 Kloster Ikehoe, Preek og Uetersen, som have samme Rettigheder. De adelige Godser deeles i 4 Distrikter, det Oldenborgske, Preekerske, Kielske og Ikehaiske, hvortil af dem forestaaes af en adelig Distrikts-Deputeret, som sammenkalder Adelen i sit Distrikt, naar der skal holdes nogen almindelig Sammenkomst eller saa kaldte Ridderdage,

Dage, efter Prælaternes, det er: Forbederne og Provsterne ved Klosterne deres Erindring.

Den herskende Religion er den evangeliske lutheriske. Lærerne staaer under Provsterne og den fleevigste samt kieliske General-Superintendent. I Stæderne ere latinske Skoeler, i Altona et Pædagogium og et Gymnasium, og i Kiel et Universitet.

I Glückstad og Altona ere mange Manufacturer og Fabrikker. Hertugdømmet ligger meget beqvemt til Handel og Skibsfart. Kollegierne og Overretterne i dette Hertugdømme ere den Holsteenske Landregiering, Overappellationsretten i Glückstad og Overconsistorium, Rentekammeret i Kiel, og General-Land- og Oeconomie-Directorium i Kiel, Underretterne ere i Stæderne Magistraten, paa Landet har Amtmanden det første Forhør, derfra appelleres til Tingene som bestaae af visse Bønder, som kaldes de fromme Holsteener og Tingfogeder. I Amtet Segeberg er en Amtsret. I Kremper- og Wilster-Marsk kaldes den underste Loddning, derfra appelleres til den midlere Ret Gding og derfra til Overretterne. Consistorium holdes i Amtene og Stæderne efter Tractaterne imellem Kayserinden og Storfyrsten af Rusland og vor allernadigste Konge 1773 den 16 Nov. kom det heele Holsteen, som før var deelt

i de Holsteen-Glücksstadske Lande som tilhørte vor Konge og de Holsteen-Gottorfske Lande som tilhørte Hertugerne af Holsteen-Gottorf, til vor allernadigste Konge, hvorved Mosebaber og Kelledsfaber, hvoraf saa mange Tvistigheder hidindtil have reist sig, aldeles ere ophævede. Kongen har formiedelt dette Hertugdømme Søde og Stemme i det Riigsforsættelige Naad og ved den Nedersaksske Kreds Dette Hertugdømme bestaaer af de 4 Landfaber: Holsteen selv, Stormarn, Ditmarsken og Wagrien.

I Holsteen selv ligger Amtene Rensborg, Kiel, Bordsesholm, Cronshagen, Neumünster. I Stormarn Amtene Steinburg, Tremsbützel, Trittau, Reinsfeld, Ketvisch, der ligger og Herfaber Pinneberg, hvort er Herfaber Herzhorn, og Greisfabet Rangan. I Ditmarsken Landfaberne Uorre- og Sonder-Ditmarsken. I Wagrien Amtene Ahrensbock, Eismar, Oldenborg, Plön, Segeberg, Travendal.

Holsteenborg, en stor Herregaard i Windelov Soqn, Vestre-Flakkeberg Herred, Amtvortstov Amt, Siellands Stift. Gaarden er omgivet med Gra- ver og bestaaer af 4 grundmu- rede Fløve, et Kapel med et smukt Altar og er nu en Cogne- kirke. Ladegaarden er af Grund- muur. Dens Hovedg. Tægt er 55 Eder. 7 Skpr. 3 Skr. 2 Alb. Skovf.

Skovff. 16 Tdr. 3 Skpr. Den kaldtes tilforn Brædeborg og Trolleholm, er tillige med Furendahl og Sindinge oprettet til et Brevskab under Navn af Holsteensborg 1708. den 1 Jan. Paa Hovedgaardens Markene er en hav Klint ved Stranden kaldet Kalms, og strax der ved en Skibshavn kaldet Hareildshavn, hvor der er Tegn til en gammel Fæstning.

Holsteenshuus, en Herregaard i Derrisse Sogn, Salting Herred, Nøborg Amt, Fyens Stift, kaldtes tilforn Sindstrup som Grevskabs Læse 1326. Borgegaarden bestaaer af et grundmurer Huus af 2 Etager bygt 1643. og treende Fløye af Bindingsværk bygte 1579. Ved Gaarden er liden Skov, got Fiskevie, dens egen Biskeriet og et Hospital for 6 Lemmer stiftet 1689. Den blev 1746. tillige med Langesø oprettet til et Stamhuus under dets nu værende Navn af Oberste Godske Ditlev von Holsteen. Hovedg. Tact 40 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Skovff. 20 Tdr. 4 Skpr.

Holtegaard, en Lynggaard i Sillerød Sogn, Søkkelunds Herred, Riøbenhavns Amt, Siellands Stift, er anseelig opbyggt af Generalmajor Thura, med en pragtig Have. Dertil liager 18 Tdr. Hartkorn, Skov, Tørvestier og Fiskevie, samt Privilegium at brygge og brænde.

Holtug Sogn i Stevns Herred, Tryggevælde Amt, Siel-

lands Stift, dertil hører Holstug Bye 32 G. 25 H., Naabye 9 G. 10 H., Giørslev Herregaard. Kirken er af Ridssteen. Annexet er Maglebye.

Hømøe Sogn i Sønder Herred, Rallø Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Hømøe Bye, Lund Bye, er et Annex til Veilbye. Kirken er hvalvet kaldet St. Laurentii. Hver Gaard har 6 Tdr. Hartkorn og hvert Huus 4 Skpr. men i Lund hver Gaard 5 Tdr. Hartkorn.

Høoge, en De i Vesterhavet, ikke langt fra Den Pelvorn, er en god halv Mil lang og en fjerding Mil breed. Den har en Kirke og en Præst. Ved stærke og længe vedvarende Ebber kan man gaae til Fods til Pelvorn.

Hoptrup Sogn ligger i Haderslev Herred og Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Horbøl Sogn i Sønder Herred, Nykøbings Amt, Laalands Stift, paa Den Falske, dertil hører Horbøl, Dreminige, Gimmelsrup, Sersløv, Taastrup, Skiotterup, Nielsøe, Halkoungaard, Dametøbye, Dametøgaard.

Hornbæk Sogn i Sønder Lyng Herred, Dronninggaard Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Neder-Hornbæk Bye, Over-Hornbæk Bye. Dette Sogn er et Annex til Christrup i Sønder-Hald Herred. Her i Sognet skal fordiin have været 3 Herregaarde, en ved Mander kaldet Fruerlund, en kaldet

Stanumgaard og en kaldet Lenhpi, men ere nu Vøndergaarde.

Hornborg Sogn i Nim Herred, Stiernholms Amt, Narhøus Stift, dertil høre Hornborg Bye, Havrum Bye, Fleming Bye, Kolshauge Bye, Klafs Mølle, Hornborg eller Lille Mølle. Dette Sogn er et Annex til Hvering.

Horne Sogn i Horns Herred, Astrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Horne Bye, Høyrup Bye, Torpe Bye.

Horne Sogn i Øster Herred, Lundenæs Amt, Ribe Stift, dertil høre Mølle Bye, Viallerup, Bonum Bye, Leervad G., Asp G., Deigaard, Biermose Bye, Mosegaard, Anner: Præstegaarden, Hornelund Bye, Rørbøl Gaarde, Kirkevad Boel, Stunrig Bye, Stevskier G., Fruerlund, Hindsig Bye, Ganderup Bye, Transbøl Bye. Annex til Torstrup. Kirken har en smuk Altertavle og Prædikestol.

Horne Sogn i Salling Herred, Nærborg Amt, Bjergs Stift, dertil hører Horne, deele i tre Deele, Kirkeballe, Nørreballe, Vesterballe, Hvedholm Herregaard, Horne Mølle, Vønden Bye, Vierned Bye, Døreborg, nogle Fiskerhuse. Hospitalet i Horn er stiftet af Jørgen Draabe til 5 Lemmer.

Hornebek Sogn i Liunge Cronborg Herred, Cronborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Hornbek Bye 4 G. 48 H.

er et got Fiskerleue. Kirken er opbyggt 1737. Konerne ere Tvættersker og Vægfolk, Ellekilde 1 B., Halsgaard 1 B. 27 H. er et Fiskerleue, Voeren 2 B. 1 H., Ellekilde, Ellepind, Bobaken, Gammel Sandhuus 4 H., Hellebek et lidet Palais med Hauge, Cronborg Bevær: Fabrik og Hammerværk, Teglværket, Robbelhuset.

Horns Herred i Astrup Amt, Aalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Skagen, 2) Tornbye, 3) Horne, 4) 5) Bierbye, 6) Mygdal, 7) Astrup, 8) Sindal, 9) Mosbierg, 10) Binslev, 11) Ugerbye, 12) Tversted, 13) Raabierg, 14) Tolne, 15) Elling, 16) Kirsholm.

Horns Herred i Friderichsborg Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Kersløv, 2) Vellerup, 3) Skibbye, 4) Skullesløv, 5) Selsø, 6) Rindbye, 7) Krogstrup, 8) Giesløv, 9) Draabye, 10) Ourø. Af disse Sogner hører Kersløv og Draabye til Jagerspris Amt.

Hornslet Sogn i Øster: Lisbjerg Herred, Ralsø Amt, Narhøus Stift, dertil høre Hornslet Bye, Terndrup Bye, Kraberg Bye, Rosenholm Hovedgaard, Rødskov Bye, Rødskov Mølle, Havhusene 4 H., Eskerød Bye, Elkie Gaarde kaldet nu Amaliegaarden. Ved Hornslet Bye ligger en Kilde kaldet St. Carls Kilde og en Mose kaldet

faldet Carls Dam. Kirken kaldes Vor Frue og Alle Helgens Kirken og nævnes allerede 1310. Kirken er i ypperlig Stand, har en dobbelt Altartavle, den indeste af Alebastgiort 1574, den yderste bekoftet af Erik Rosenkrands 1672. Altartøjet er af rød Fløiel med Guld Galmner, 2 Fløiels Møsehager med Jørgen Rosenkrandses og Frue Dorte Langes Baabener, paa den ene udgjorde med ægte Perler, paa den anden i forgylde Golv:Plader. Alterbogen er overdragen med rød Fløiel og forgylde Golv:Plader. Prædikestølen er meget smuk. I Kirken er mange smukke Epitaphier. Over Baabehuset er et Bibliothek oprettet af Holger Rosenkrands, forøget 1741 af Geheimeraad Jørgen Rosenkrands. Ved Kirken er et Hospital af Grundmuurstiftet for 7 fattige Lemmer af Holger Rosenkrands, samt en Skole for Ungdommen, stiftet af samme.

Hornstrup Sogn i Nørvangs Herred, Roldinghuus Amt, Ribes Stift, dertil høre Hornstrup Bye, Kirke Bye, Store Ensholt, Lille Ensholt, Harboe S., Grundet Hovedgaard. Anner til Veile.

Hornum Herred i Nalborghuus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Bislev, 2) Sønderup, 3) Viibe, 4) Vørløv, 5) Narestrup, 6) Suldrup, 7) Buderup, 8) Grøvelø, 9) Veggerbye, 10)

Hornum, 11) Freiglev, 12) Sønderholm, 13) Vørholm, 14) Elleshøj, 15) Svenstrup, 16) St. Budolfs.

Hornum Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Hornum Bye, Høsum Bye, Guldbek Bye, Vølstrup Bye, Mølberg Bye, Skrup Bye, Brendrup en eenlig Gaard, Abildgaard, Mølgaard en eenlig Gaard. Kirken er anseelig, af hugne Sten, har et stort og høit Tårn. Tre fersdinge Bei fra Gulbek udspringer en Bek, som løber igiennem Byen, deeler den i Øster- og Vester-Guldbek, den gjør siden en stor Aae, som floder igiennem Svenstrup ned i Nalborg Fiord og udgjør Øster-Aae i Nalborg.

Hornum Sogn i Nars Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hornum Bye, Hornum-Broc, Mølle, Krogsrup Bye, Øndrup Hovedgaard, Nisse en Ensted-Gaard. Kirken er tækket med Bly, har et anseeligt Tårn.

Hornum Sogn i Bierge Herred, Stiertholms Amt, Narshuus Stift, dertil hører Hornum Bye, Hesselballe et eenligt Huns. Dette Sogn er et Anner til Stoubye.

Hornum Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt, Narshuus Stift, dertil høre Hornum Bye, Brøndum Bye, Trinderup Hovedgaard. Kirken er smuk bygget men smal.

Hørrebye Sogn i Sønder Herred, Nykøbings Amt, Narslands

lands Stift paa Den Følster, dertil hører Horrebøye 18 G., Egedbøye 8 G. I Horrebøye er en grundmuret Skole og neden for Byen en Bøymølle.

Horsbüll Sogn ligger i Widding Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Horsens, en Ridsked i Nim Herred, Stiernholms Amt, Narhuns Stift, $5\frac{1}{2}$ Mil fra Narhuns og 4 Mil fra Veile, udsender 55 Gr. 58 Min. latitudinis og 25 Gr. 41 Min. longitud. Byens ældste Privilegier som vides er fra Christoffer af Bayern 1442. Den har allerede været til i det 11 Narhundrede. Byen har 14 Gader, 2 Torve, et stort grundmuret Raadhus, 5 Porte, 2 Broer over Naen, 497 Gaarde og Huse deriblandt afg. Etatsraad Lichtenbergs Gaard af 2 Etager Grundmur med hvælvede Kielbere, anseelig Opgang, betrukne og gipsede Bærelser. Apotheket og Gaarden næst ved og Grev Trampes Gaard samt adskillige andre anseelige Gaarde af 2 Etager. Kloster Kirken er stor og indvendig anseelig, har ingen Taarn eller Kirkegaard; Altertavlen er gammeldags Billedhugger- Arbejde, meget stærk forgyldt med fire Laage. Choret er stort og anseeligt med et forgyldt Træværk. Prædike-Stoelen er overmaade jærklig af Ibenholt og Brasilien Træ, Billedhugger- Arbejdet er en bæs relief befestet 1670 af Dorte Hansdotter,

Raadmand Andersen's Enke. Orgelverket er stort og jærklig befestet 1739 af Ridsmand Peder Vierring. St. Jbs eller Jacobi Kirke har et høit Taarn med 5 Klokker og et Spiit, tækket med Kobber. Altertavlen og Prædikestoelen er af gammeldags forgyldt Billedhugger- Arbejde. Orgelverket er anseeligt. Den latinske Skole er opbygget 1745, 54 Fag af ny Grundmur og 8 Fag Bindingsværk, hvori er et Bibliotek af 430 Bind. Dertil er 1 Rector, 2 Hørere, 30 til 40 Discipler. Hospitalet er opbygget efter Friederich II. Befalning 1560, er en stor gammel grundmuret Bygning af 21 Fag vel vedligeholdt, deri ere 33 Lemmer som ugentlig nyde 2 Mark, har en Forstander og sin egen Præst, som tillige er Sognepræst til Torsted i Hattning Herred. Den fri danske Skole er oprettet 1752 af en Ridsmand Jens Jørgen Lindved. Indvaanerne bestaae af 500 Familier, hvoriblandt ere Sognepræsten, Capellanen, Hospitals-Præsten, Rector, 2 Hørere, Byens Væbning som er 1 Borgemeister, 2 Raadmand, 1 Byfoged, 1 By- og 1 Raadstuekliver, Løjderen, Controleuren, Postmesteren, Veier og Maaleren, Doctor Medicinæ, Apothekeren, en Chirurgus, 32 Ridsmand, 17 Skippere, 132 Haandværkere, i alt 1700 Personer. Byen har 17 Skibe som fare meest Søndenfelds paa Norge, til

til Riisenhavn, Lybek, Flensborg og Østersøen. Havnen er beqvem for maadelige Skibe, men de over 10 Læster maae ligge for Anker og overvintre i Stensballe-Sund, er $\frac{1}{4}$ Wei fra Byen, da Vahrens maae med Pramme ud- og indføres. Byens Fjorder er 139 Tdr. 5 Skpr. Harkorn. Fiskeriet er kun lidet af Torsk og Fynder. Consumptionen er 6000 Rdr. Markeder holdes den 27 Junii og 8 Oct. Her ved Byen laae Stiernholms Slot, hvoraf nu slet ingen Levninger findes.

Horsens Sogn i Rier Herred, Bendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Horsens Bye, Øster-Kinderup, Vester-Kinderup, Igerhot, Vesterlaan, Langholt Hovedgaard. Det øvrige af dette Sogn er i Jerslev Herred.

Horsens Fjord er to Miile lang, tager sin Begyndelse ved Den Hiarnse, gaar igiennem de to frugtbareste Herreder i Jylland, nemlig Hads Herred og Bierge Herred. Midt i Fjorden liager Doors Ø som hører til Steensballegaard. Yderst i Fjorden ligge 2 Øer Hiarnse og Alrø, den første hører til Bierge Herred og Indløbet kaldes Hiarnsefjund. Alrø ligger lige over for dog lidet ind i Fjorden og hører til Hads Herred. Siel Ø er en Grund imellem Slud Mark og Boors Ø, som er usynlig naar der er Flod, men sees naar der er Ebbe.

Horslev Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Horslev Bye, Horslevgaard en Gensked Gaard, Almstrup Bye, Bidstrup Bye, Aldrup en Gensked Gaard, Haagenstrup Mølle. Paa Horslev Mark er et meget høit Bierg, kaldet Blusbjerg eller Budsberg, som kan sees 4 Miile høit, og derfra tælles ved 30 Kirker.

Horslunde Sogn i Nørre Herred, Haldsted-Kloster Amt, Aaalsands Stift, dertil hører Horslunde, Tvede, Bolbroe, Nybølle, Raunsholt, Urnebye, Nyboe, Egholm, Raagde en Ø. Ved Kirkegaarden er et Hospital opbyggt af Grev Reventlov 1746. Annexet er Torslunde.

Hørst, et Fogderie og Sogn i Hertsabets Pinneberg i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af 15 Landsbyer, hvoraf 11 høre til Klosteret Uetersen, et til Ikehoe Kloster og 2 til Kremper-Marsch. Sognet har 2 Præster som staaer under det Münsterdorsfske Consistorium. Klosteret Uetersen holder over sine 11 Landsbyer et eget Ting, hvorfra ikke appelleres til Landretten.

Horup Sogn i Rier Herred, Bendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Horup Bye, Torper, Urtov Bye. Dette Sogn er et Annex til Sundbye.

Høstrup Sogn i Skads Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift

Stift, dertil høre Høstrup Bne, Kraunse Bne, Sielborg Bne, Kofspang Bne, Kofspanggaard, Treding Boel, Myretue Boel, Marrebet Boel. Dette Sogn er et Anner til Alløv.

Høstrup Sogn ligger i Schlus Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Høve Sogn i Vandfild Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift, dertil høre Byer: Snale, Kistebne, Næstov, Kirkeby, Vinkel, Eenlige Gaarde og Steder: Smørpot, Tøvlberg, Nodskov, Pabberg, Knurhorn, Hovdam, Maribo, Stor, Hovlind, Smedsboel, Steenhole, Øster: Hovmaae, Lille Hovmaae, Bester: Hovmaae, Høiland, Hovmar, Lund, Stiegaard, Næsthal, Kirkeboel. Kirken er af hugne Steen belagt med Blye, og har Taarn.

Hovelberg Herred i Dronningborg Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Hovelberg, 2) Vellev, 3) Hørslev, 4) Gierning, 5) Gulev, 6) Sal, 7) Vederslev, 8) Aigt, 9) Torsøe, 10) Sald, 11) Høvrup, 12) Skjød, 13) Grandstev.

Hovelberg Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hovelberg Bne, Vøstrup, Kongstrup, Neder-Narup Mølle, Sagsholm Hovedgaard. Kirken er byggt af hugne Graasteen med Taarn, forbedret 1599 af Manderup Pærsberg, som har forskaffet den en ny Alter-

taale, Prædikestool og 2 Klokker.

Hoven Sogn i Nør Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Løftenborg, Ørbek Bne, Søndergreen Bne, Nørsgreen Bne, Dyrvig G., Povel G., Holmose G., Ørlund Bne, Voslund, Lille Grimlund, Store Grimlund, Knæl, Anner Præstegaarden, Kirkeboel, Hoven Mølle. Anner til Omme i Nørsgaards Herred, i Kolding Amt. Kirken er liden med et lidet Taarn.

Høver Sogn i Hind Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift, dertil høre Høver Gaarde, Anner: Præstegaarden, Kirkegaarde, Riedgaard, Lille Høverdal, Store Høverdal, Mølberg Bne og Mølle, Tøvsrup Gaarde, Baadhoe, Baadstrup G. Anner til Ølstrup i Bøvling Herred. Kirken er liden af hugne Steene og takket med Blye.

Høver Sogn i Tyrlid Herred, Koldinghus Amt, Ribes Stift, dertil høre Høver Bne, Leerbek Hovedgaard, Kuballe: gaard Hovedgaard, Høgholt Bne, Ure Bne, Takier H. nu Sophienlund, Holms: Mølle. Dette Sogn er et Anner til Jelling.

Høyer Herred i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er $2\frac{1}{2}$ Miil langt og $\frac{1}{2}$ Miil bred, det har en temmelig god Grund fornemmelig Marskland, det har 4 Sogner, hvoraf en Deel hører under Viskoppen af Ribe samt Emmervlev Sogn, der

der hører til Grevskabet Skakkenborg i Ribehuus Amt, i det verslige høre det meste af disse Sogne under dette Herred. De ere følgende: 1) Schads, 2) Hierpsted, 3) Høier, 4) Hammerlev.

Høyer Sogn ligger i Høyer Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Herfra sætte Rejsende over til Sylt.

Høyersworth, et adeligt Gods i Oldensvorth Sogn i den østre Deel af Landskabet Eydersted i Hertugdømmet Slesvig, en god halv Miil Norden for Tønningen.

Hoyrings, Tønders og Riær Herreds Røg i Tønder Amt, ere alle tre omgivne med et Dige.

Hütten, en Herregaard i Gottorf Sogn i Dansk-Skovenland i Hertugdømmet Slesvig.

Hüttens Amt i Hertugdømmet Slesvig, grændser mod Norden til Slie, mod Østen til det Land Schwanzen og Dänisch Wald, mod Sønden til Eyder og Hohner Herred, mod Vesten til Krop og Arens Herred. Amtet er omtrent $2\frac{1}{2}$ Miil langt og bredt. Jorden er temmelig frugtbar. Amtet har fionne Skove og temmelige Bierge: Trummelberg, Hølsbiørg og Lobbiørg. Amtets fiskerige Søer ere: Wittensee og Bystensee. Til Amtet høre 3 Kirker: 1) Hütten, 2) Bünstorf, 3) Borbye. Amtmanden over Damkapitelet er tillige Amtmand over Hüttens Amt.

Hüttens Sogn ligger i Hüttens Amt, i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn er en Papiirmølle.

Hurup Sogn ligger i Husbø Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Humble Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt paa Den Langeland, dertil høre Humle, Haubolle, Vestergaard Herregaard, Hesselbiørg, Kiedebø, Hagenbø, Nissinge, Hennesvød, Brandsbø, Hverlinge, Helsned, Durebø, Lassebølggaard, Skousgaard Herregaard. Nissinge er en Halvø og Ladested.

Humblebø, et Fiskerleje i Nsminderød Sogn paa Cronborg Amt, skal have sit Navn af Kong Humle, som her skal have havt et Slot. Her sees endnu nogle Levninger af nogle Søebatterier som 1700 bleve opfaste til Landværn, mod Kong Carl XII. som her udfibede 14000 Mand og med dem aabnede sit Feldtog, men kom ikke videre, da den Travendalske Fred fulgte strax derpaa.

Humbleøre Skov under Baroniet Conradsborg. I samme sees en temmelig høy Vold, og Spoer af Bygning, som foregives at have været Kong Humles Slot.

Humlum Sogn i Skodborg Herred, Bøvling Amt, Riber Stift, dertil høre Veiberggaard Hovedgaard. Under til Refen.

Hunstrup Sogn ligger i Kier Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Hundborg Herred i Drum Amt paa Haløen Thye, Aalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Tisted, 2) Skinderup, 3) Tilsted, 4) Sjøring, 5) Torsted, 6) Vang, 7) Torup, 8) Skjoldborg, 9) Kallerup, 10) Hundborg, 11) Jandrup, 12) Nørhaae.

Hundborg Sogn i Hundborg Herred, Drum Amt, paa Haløen Thye, Aalborg Stift, dertil høre Hundborg Bye, Søndersbøl Hovedgaard, Røstrup Hovedgaard, Ulstrup Hovedgaard.

Hunderup Sogn i Sjøding Herred, Riberhus Amt, Riber Stift, dertil høre Hunderup Bye, Kragelund Bye, Seilstrup Bye, Kiergaard Hovedgaard, Mulvad G., Alsbroe G., Krøsig Beirmølle. Mæner til Vilslev. I Kirken er et kostbar Marmor-Monument over Hr. Niels Lange til Kiergaard som døde 1565.

Hunds Næe paa Den Laaland udgyder sig i Mariboe Søe og derfra løber ud paa det nordre Deel af Landet i det store Belt.

Hundsbeck, en gammel Herregaard i Leborg Sogn, Malt Herred, Riberhus Amt, Riber Stift, som tilhørte Bisopperne i Ribe, er nu ucomplet og kun som en god Selveier Bon-

deggaard. Hovedg., Tapt 20 Tdr. 2 Skpr. 3 Skr.

Hundslevgaard, en stor Bondeggaard i Kjølstup Sogn, Bierge Herred, Odense Amt, Sjøens Stift, har 15 Tdr. Harts-korn og ligger under Ulrichsholm.

Hundslund Sogn i Hids Herred, Nakier Amt, Aarhus Stift, dertil høre Hundslund Bye, Torup Bye, Skabbling, Svinballe, Dudrup, Kiersegaard, Tendrup, Trustrup Bye, Sæderup Gaarde, Sønderup Bye, Gløbe Mølle. Kirken er anseelig med et høit Taarn og bygt paa et høit Sted.

Hundstrup Sogn i Hilslev Herred, Drum Amt, Thye Land, Aalborg Stift, dertil høre Hundstrup Bye, Klov Bye, Løndrup Bye, Rølbypagaard Hovedgaard.

Hundstrup Sogn i Galling Herred, Nærborg Amt, Sjøens Stift, dertil hører Hundstrup Bye 17 G. 10 H., Glintholm Herregaard, Wynderup 7 G. 1 H., Sundestrup 6 G. 2 H., Enefte Gaarde: Eskediergaard, Pilsuus, Saltebjerg-huus, Ellestovens Mølle, Høvrupgaard, hvorved er et Tegelsbrænderie.

Hundstrup Sogn i Skam Herred, Odense Amt, Sjøens Stift, dertil hører Vaarsøe Bye 19 G. 14 H., Krøgsbølle 5 G. 2 H., Gøngstrup 9 G. 4 H., Gøngstrup Bye 4 G. 2 H. Kirken

Kirken kaldes efter den Bye Hundstrup, som da den afbrændte, blev forstøttet derhen, hvor Krogsbølle er, Sognet kaldes derfor og Krogsbølle Sogn.

Hune Sogn i Hvetbo Herred, Vendsjøssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Hune Bye, Husetorp Bye, Perup Bye, Bui, Lynaen, Bakkerne, Blokhusene. Dette Sogn er et Annekset til Saltum.

Hunse Søe, en ferst Søe paa Møens Klint, i Møens Herred og Amt, Siellands Stift, har Giedder, Aborrer, Brasen og Aal.

Hunsebye Sogn i Muse Herred, Aalborgs Amt, Aalborgs Stift, dertil hører Hunsebye, Anderstrup, Stielsrup, Knuthenborg Herregaard, Strandbye, Maglemøsebye, Grimstrup. I Hunsebye er et Hospital.

Hurup Sogn i Næs Herred, Vesterborg Amt, Thye Land, Aalborg Stift, dertil hører Hurup Bye, Lodal, Etterup Bye, Næs Bye, Capelhusene. Annekset til Bodum.

Husby Herred i Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig, $2\frac{1}{2}$ Miil langt og 1 Miil bredt, har god Jord og skønne Skove, deri er 5 Sogne: 1) Adelsbye, 2) Hurup, 3) Rüllschau, 4) Husbye, 5) Grumtofte.

Husbye Sogn ligger i Husby Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig,

Husbye Sogn i Ulbo Herred, Høvlings Amt, Nibers Stift, dertil hører Kirkebye, Østerhusbye, Krog G., Nørbye G., Vester-Bierg, Øster-Bierg, Leed, Præsgaard, Havnsgaard, Søegaard, Søe, Møse, Møsebye, Bekbye, Grem, Gammelsgaard, Øsebye, 10 Steder i Havklitterne. Kirken er bygget paa et høit Bierg ved Havet med Taarn og et høit Spiir. Dette Sogn og Sønder-Nissum ligge imellem Vesterhavet og Fiorden, og paa den tredje Side Enden af Ringkøbings Fiord næsten omflødt, men Landskabet med Holmelands Klint, som løber ud imellem sidst meldte Fiord og Havet indtil Nyemünde Gabet.

Husum, en temmelig stor og med skønne Huse af Steene vel bebygget Stad i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, liggende 4 Miile fra Staden Slesvig ved et Vand kaldet Naen, som udkaster $\frac{1}{2}$ Miil derfra med Vesten i Heverstrømmen. 1372 var den endnu en Bondebye. 1500 blev Sognekirken opbygget, som er en af de bedste her i Landet. 1531 stiftedes den latinske Skole. 1577 byggede Hertug Adolf Slotter, som 1752 er meget smuk i Stand sat, har et smukt Capel, derpaa boer Amtmanden. 1601 blev Raadhuset opbygget. 1608 fik den en ny Stadsret. Magistraten bestaaer af 2 Borgemeister, 6 Raadmand og en Raad.

Naadstuekriver. Staden har en temmelig god Havn, nogle middelmaadige Skibe, har lidt megen Skade af Vandflod. Indbyggærne nære sig af Bryggerie og Brændeviinsbrænden, samt Handel med Kornvare, saa og med Heste og Stude, hvoraf de fede nogle 1000 Stykker i Søndermarsk og føre i Høsten til Hamborg og Lybek. Staden har et Under-Consistorium.

Husum, en Landsbye i Brøns-hov Sogn, Rigsbenaans Amt. Siellands Stift, var tilforn en Herregaard kaldet Husumgaard, bygt af Biskop Absalon og siden beboet af adskillige fornemme Familier til 1734. da den blev nedbrudt og lagt til Rytter-Districtet.

Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, kaldtes tilforn Søndergøes Herred, blev først 1639 gjort til et Amt. Det grændser mod Norden til Landskabet Bredsted og Uggel Herred, mod Østen til Gottorf Amt og et lidet Stykke af Landskabet Stappelhjelm, mod Sønden til Amtet Schwabsted og Landskabet Eydersted og mod Vesten til Vesterhavet, er 2 til 3 Miile langt og 2 Miile breedt, bestaaer af Grest- og Marskland. Grestlandet er tildeels frugtbar og noget Skov, men og meget Heede og Lyng. Marsklandet derimod er overalt meget frugtbar. I Amtet ligger følgende 7 Køge: 1) Spøndermarsk, indeholder 5000 Demater fri for alle Afgifter, 2) Øster: 3)

Vesterkø, 4) Halvdeelens af Adolphs: og Obbenskø, 5) Porrekø, 6) den gamle Hattstederkø paa 3300 Demat, og ny Hattstederkø paa 700 Demat. Amtet deeles i Søndergøes og Nørregøes Herred og har 7 Sogner: 1) Milsted, 2) Østfeld, 3) Schwesing, 4) Olderup, 5) Hattsted, 6) Schobüll, 7) Simensberg.

Husbye Sogn i Bende Herred, Hindsøes Amt, Svends Stift, dertil hører Husbye, Eskier, Hvgind, Hvgindtorp, Hvgind Mølle, Sønder-Nabye, Brandøse, Vedelsborg Hovedgaard, Holmehus, Hvidensand. Sognet har 46 G. Kirken er anseelig med store Vinduer, og er anseeligt Taarn med Spiir. Altetavlen er smuk forgyldt, en smuk Prædikestol, et Orgelverk og endel adelige Begravelser. Ved Kirken er et Hospital bygt 1741 af Grev Hannibal Vedel til 6 Lemmer, som nyde egentlig 2 Mk. Anæret er Vedelsborgs Kapel.

Hupbroe, en Herregaard i Guiding Sogn, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig, Gaardens Aving er ophævet og Godset deelt iblandt Bønderne.

Hvalse Sogn i Voldborg Herred, Siellands Stift, dertil hører Hvalse Bye 10 G. 18 H., Nørre-Hvalsø 12 G. 22 H., Lierbieggaaard 2 G. 2 H., Dyrslund 1 G. 3 H., Torp, Aunstrup 1 G. 1 H., Vælleboruptorp 1 G., Sønderupgaard 1 G. 4 H., Vuffekroe, privilegeret. Hvalp,

Hvalpsund, et lidet Sund en fierding Vei Norden fra Herregaaarden Hveisel i Mariager Amt, Aarhaus Stift.

Hvalpsunds Kærgeløb, see Kier.

Hvam Sogn i Nims Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Hvam Bye, Restrup Hovedgaard, Hvam Kroe, Tulsrup G., Kallestrup G. Dette Sogn er et Anner til Simmestad. Til dette Sogn er en residerende Kapellan, som boer i Hvam Præstegaard. Kirken har et lidet Taarn.

Hvanstrupgaard, en ueomplet Sædegaard i Karløe Sogn, Gislum Herred, Mariager Amt, Aarhaus Stift. Bygningen er Muur- og Bindingsværk. 1643 tilhørte den Boldemar Lykke. Hovedg. Tælt 24 Eder. 3 Skpr. 1 Skr. Bøndergods 114 Eder. 2 Skpr. 1 Skr. 1½ Alb.

Hveddedahl, tilforn Grimsmelstrop, en Herregaard i Nørre-Vedbye Sogn, Nørre Herred, Nykøbing's Amt, paa Den Faltter, solgt 1766 til Agent von Westen.

Hvedholm, en Herregaard i Horne Sogn, Galling Herred, Nyborg Amt, Svøns Stift. Gaarden bestaaer af 3 Længder, 3 Stager, byggt af Frank Wille, Gaarden er opbyggt af Kampesteen 1645. Oberst-Lieutenant Brahe har oprettet Gaarden til et Stammehuus. Hovedg. Tælt 121 Eder. 7 Skpr. 1 Skr. 1 Alb. Skovsk. 1 Ed. 5 Skpr. 2 Alb. Møllest. 2 Eder.

Hveisel Sogn i Koldinghuus Amt, Nider Stift, dertil høre Hveisel Bye, Bierlev Bye, Karsing Bye, Jldvad Bye, Sandvad Bye, Knude et eenligt Sted Mindstrup Hovedgaard, Mindstrup Mølle. Kirken l'er i god Stand og tækket med Blye.

Hvering Sogn i Nims Herred, Stiernholms Amt, Aarhaus Stift, dertil høre Hvering Bye, Rast Hovedgaard, Boring Bye, Trebjerg Bye, Hornum Bye, Over- og Neder-Rodallund to eeneste Gaarde, Baylhale eller Rast-Mølle. Kirken er stor og anseelig med et høit Taarn. Strax Osten for Præstegaarden er 3 høie kaldte Gildhøie.

Hverringe, en Herregaard i Vibye Sogn paa Hindsholm, Bierge Herred, Nyborg Amt, Svøns Stift. Borgegaarden har tvende anseelige grundmurrede Huse, en grundmuret Lædegaard, en anseelig Håve, got Strand-Fiskerie, og 2 Hollænderier hvert paa 116 Riser. Den første Evere som vides, var Niels Limbek 1354. 1768 er det oprettet til et Stamhuus af Geheimeraad Peder Juul, som har sat Godset i fien Stand. Hovedg. Tælt 82 Eder. 1 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 8 Eder. 6 Skpr. Møllest. 2 Eder.

Hvedstrup Sogn i Somme Herred, Roskilde Amt, Sielands Stift, dertil høre Hvedstrup Bye 5 G. 7 H. foruden Præstegaarden, Herringløse, 18 G. 12 H.

Hvetbo Herred i Vendsjøssel Land, Aalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Gisl, 2) Jetsmark, 3) June, 4) Saltum, 5) Ingstrup, 6) Giermeslev, 7) Allstrup.

Hvidaae, en Aae i Amtet Apenrade i Hertugdømmet Slesvig, begyndes af to Bække, hvoraf den eene udspringer ved Lyngum Kirke, den anden i Voit Sogn ved Gladsteen. Disse Bække kaldes efter at de have foreenet sig Rødegaae, siden faaer den det Navn Bre, og $\frac{1}{2}$ Mil oven for Søndern kaldes den Hvidaae, den løber til Søndern og endelig igiennem Sluser i Vesterhavet.

Hvidberg Sogn i Haffing Herred, Vestervig Amt, paa Halsøen Thye, Aalborg Stift, dertil høre Hvidberg Bye, Lyngholm Hovedgaard, Evankier Bye, Lanborggaard, Kiallerup Bye, Istup Bye, Madsted G. Kirken er stor og anseelig, kaldet St. Laurentii, har et høit og breedt Taarn. Dets tilligemeed Lysgæse, Odbye og Søehierg Sogner udgjør Halsøen Thyholm, see samme.

Hvidberg Sogn i Hindborg Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hvidberg Bye. Dette Sogn er et Anner til Brøndum. Kirken er liden men smuk og belagt med Blue, har et maadeligt Taarn, en jærllig Altartavle og Prædikestol.

Hvidberg Sogn i Nefs Herred, Vestervig Amt paa Halsøen Thye, Aalborg Stift,

dertil høre Hvidberg Bye, Hvidberggaard, Hindsels Hovedgaard, Borro G., Hellekilbe Bye, Hellekildeggaard, Omerup G., Gravgaard, Frøhøj Boel, Florlev Bye, Sem Bye, Stivel Bye, Stivelgaard, Konggaard, Torsbøye, Varslev Bye, Jegebjerg Bye, Rablerup Bye.

Hvidbjerg Sogn i Sønder Herred, Mors Land, Aalborg Stift, dertil høre Øster-Hvidbjerg Bye, Hvidbjerggaard, Vester-Hvidbjerg Bye, Estrup en Eensted Gaard, Glomstrup Hovedgaard, Sønder-Mølle. Dette Sogn er et Anner til Karbye. Af Kiorden gaaer en Vig ind til Glomstrup, kaldet Glomsvig, hvori er godt Fiskeerie.

Hvidding Herred i Haderslev Amt, i Hertugdømmet Slesvig, til dette Herred hører Den Mandø og den nordlige Deel af Den Romsø, har 12 Kirker som staaer under Biskoppen af Ribe: 1) Mandø, 2) Vester-Vedsted, 3) Hvidding, 4) Raager, 5) Seem, 6) Span-det, 7) Hørup, 8) Vodder, 9) Reisbye, 10) Brøns, 11) Skierbek, 12) Arrild.

Hvidding Sogn ligger i Hvidding Herred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Hvidkilde, en meget prægtig Herregaard i Eggense Sogn, Sunds Herred, Nyborg Amt, Høns. Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 meget smukke Huse 2 Etager Grundmuur med glaserede

ferede Steen, opbygte 1741 af Hr. Johan Lehn. Ved Gaarden er en pragtig Have, stor Skov baade af Eg og Bøg, paa Markerne, som ere meget oprubbede, store Steengjerder. Udi Hvidkilde, Serup, Nielstrup og Ollerup Søer er fortreffelig Fiske. I Hvidkilde Søe liager en liden med Skov bevoren Ø, meget behagelig. Her opholde sig endeel Svaner og vilde Gæs. Paa hin Side af denne Sø sees Voldstedet af en Herregaard ved Navn Boelsgaard. Ved Gaarden er et Hospital til 22 Lemmer. Hovedg. Tært er 66 Tdr. 6 Skpr. Skovf. 18 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. Mølleff. 6 Tdr.

Hvidbjerggaard i Hvidbjerg Sogn, Sønder Herred, Ducholms Amt, Aalborg Stift, var fordm en adelig Herregaard og tilhørte Hver Gren som døde 1591, er nu en Hølsgaard af flet Bygning. Hovedg. Tært 20 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb.

Hvidovre Sogn i Søkkelunds Herred, Kiøbenhavns Amt, dertil hører Hvidovre 24 G. 30 H., Bierslev 8 G. 13 H., Valbø 16 G. 80 H. Bønderne bringe hver Torvedag Høns, Gæs, Vender, Smør og andre Vahre til Kiøbenhavn, Glasfæroen, Nalestuehuset. Et Kanner til Frederichsberg.

Hvidøre, saaledes kaldes nogle faa Huse i Øientofte Sogn, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, ved Stranden hvor der er et Tracteur-Huus Vilhelms-

dal. Dette Sted har tilforn været mærkværdigt, fordi der paa Stedet har ligget et lidet kongelig eller saa kaldet Kongsgaard, som blev kaldet Hvidøre Slot, hvor den bekjendte Dronke og hendes Moder Sigvret boede. Sammensteds blev og Dronning Elisabeth, Christian II. Gemalinde, der 1515 sadt i Land og indført til Kiøbenhavn, siden blev denne Kongsgaard forlehnet til en Spanier ved Navn Franciscus Medina 1529 af Kong Frederich I.

Hvidstedgaard, en Herregaard i Tors Sogn, Børglum Herred og Amt, Aalborg Stift, Børregaarden af 3 Høie et Loft høi, Teglhangt, og Lødegaarden af 4 Længder med Straatag af Muur- og Vindingeverk, ny opbyggt af Peder Muus. Under denne Gaard ligger Hølsgaard den Hølsgaard og Spangerehede. Denne Gaard er først byggt 1476 af Thomas Jensen Galsfiot. Der holdes Stude til Besætning. Hovedg. Tært 21 Tdr. 3 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovf. 5 Skpr. Vøndergods 281 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Tiender 41 Tdr.

Hvile Høy, saaledes kaldes en Høy lidet uden for Slagelse paa Landevejen til Torsøer, hvorpaa er et Kors, som vedligeholdes af Vønderne.

Hvilsager Sogn i Sønder Hald Herred, Kalø Amt, Narsøhus Stift, dertil høre Hvilsager Bye, Tormestrup Bye, Vønderstrup Bye, Dagstrup Bye, Skabye.

Skabypegaard Hovedgaard, Dalsgaard en G., Trelle en Halvg., Lille Mølle. Dette Sogn er et Anner til Mørke i Øster-Lisbjerg Herred. Kirken er af hugue Steene tækket med Blye, har et temmelig høit Taarn.

Hvilshøysgaard, er en u-privilegeret Aulsgaard i Øster-Brøndeslev Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift.

Hvilsom Sogn i Niinds Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Hvilsom Bye, Tolstrup Bye, Støtterup Bye, Vester-Gundestrup et lidet Bondested. Dette Sogn er et Anner ell. Simmested. Kirken har et maadeligt Taarn, ligger strax Sonden for Byen.

Hvilsted Sogn i Hads Herred, Aalier Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Hvilsted Bye, Ønsted Bye, Røigaard, Kanne Hovedgaard, Kiergaard. Dette Sogn er et Anner til Aistrup i Ring Herred. Kirken har et lidet smukt Taarn.

Hvgom Sogn i Vandfald Herred, Bøvlings Amt, Ribes Stift, dertil høre Agerstov, Bystov, Pokier, Nygaard, Aals, Ben, Vestergaard, Dalgaard, Bieris, Smidsgaard, Klostergaard, Sønderbye, Ager, Graabekke. Kirkens Taarn har et Optir 24 Alen høit.

Hvgom Sogn i Frøs Herred, Haderslev Amt i Heringdommet Slesvig.

Hylke Sogn i Voor Herred, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Hylke Bye og Mølle, Udstrup Bye, Drorup Bye, Baastrup en Eensted Gaard, Jordbjerg ligeledes, Nissungaard, Ring Kloster, Tamestrupgaard. Ring Kloster er nu 3 Bøndergaarde.

Hyllebjerg Sogn i Aars Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Hyllebjerg Bye, Holmgaard 3 G., Volstrup en Eenste Gaard, Svenstrup en Eenste Gaard. Dette Sogn er et Anner til Hornum. Kirken har et smukt Taarn ligesom for sig selv paa et høit Bierg.

Hyllested Sogn i Vester-Flakkebjerg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Hyllested Bye, 24 G. 23 H., foruden Præstegaarden og Degnebaeligen. Af Sønder-Jellinge 7 G. 2 H., Hyllested Bøymølle.

Hyllested Sogn i Sønder Herred, Kalløe Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Hyllested Bye. Sonden for Byen ligger en Vasse kaldet Grønbierget.

Hyllinge Sogn i Øster-Flakkebjerg Herred, Antvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Hyllinge Bye 10 G., Jønstrup 4 G., Hagenskov 6 G., Torstrup 5 G., Drorup 6 G., Agerup 11 G., Hærsted Herregaard.

J.

St. Jacobs Sogn i Varde, Vester Herred, Ribershuus Amt, Riber Stift, dertil høre paa Landet: Otten Bøe, Blagsmark 2 G., Ishjerg Mølle, Søndre Parten af Frisvad Bøe, Rosengaarden, Lunderup Hovedgaard, Gielderup Bøe i Stads Herred. Om Kirken see Varde.

Jægerup Sogn ligger i Gram Herred, Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig, som har en Præst med Magsstrup.

Jægersborg i Gjentofte Sogn, Riisenhavns Amt, Siellands Stift, tilforn Jpsstrup. Her var tilforn et Slot, opbyggt af Christian IV. men 1762 nedbrudt, her er endeel Huse og Gaarde for de kongelige Jagt-Bevæntere. Her boer ogsaa Ober-Jægermesteren.

Jægerspriis, et kongeligt Slot paa Jægerspriis Amt i Siellands Stift, er meget gammelt, har tilhørt Kong Erich Menveds Gemahlinde Dronning Ingeborg som hendes Livgeding og kaldtes da Abrahamstrup, er af Kong Christian VI. og Friderich V. forøget med ny stærke Bygninger og tre smaa Taarne. Ved Slottet er en smuk Have, en Skov og Fasangaard. Herved er en Høj som af Kong Friderich V. blev aabnet 1744. og kaldes Troldstuen. er som en Hvalving omsadt med Kampsteen indvendig hvorudi findes nogle store Hovedpander og endeel saa kaldte Torden-

Steene, derfor er en Dør hvor man kan endnu gaae ind i samme Høje og oven paa en brunt Marmorsteen med følgende Opkrift:

Quod quatuor mortalium ossibus servandis ante octo minimum seculo, sepulcrum condidit & immensæ molis lapidibus obtexit majorum, ut ut paganorum hominum pietas illud 1744. mente Julio non nisi pia manu reclusit & memoriali isthuc Saxo in signari jussit Princeps Augustissimus Fridericus aviti imperii avitæque virtutis ex asse hæres, suorum spes, decus, delicia.

Jægerspriis Amt bestaaer for nærværende Tid ikkun af de tvende Sogner Gierløv og Dreabye i Horns Herred og ere beliggende ved Isefjorden, som paa den venstre Side løber til Holbek og den østre Side til Røefilde, de ere kun en halv Mil brede men tvende Mil lange. Dette Amt blev tilforn kaldet Abrahamstrup og indbefattede heele Horns Herred, i samme ligger det kongelige Slot Jægerspriis.

Jægerspriis Sørge i Gierløv Sogn, Jægerspriis Amt. Ved Sørgegaarden er en lang Steenbroe, hvor Sørge trækkes over Isefjorden med et Tøi, som Kong Friderich V. som Kæmpesøns lod bestøfte.

Jærstrup, en Herregaard i Grimløse Sogn, Stam Herred, Odense Amt, Hyens Stift, kaldes og Lem-Lyst; har 1581 tilhørt

tilhørt Anders Gramichsen. Hovedg. Tært 43 Eder. 1 Skr. 1 Alb. Skovsk. 5 Skr. 1 Skr. 2 Alb. Møllest. 4 Skr.

Jandrup Sogn i Hundborg Herred, Demm Amt paa Halsøen Thye i Halsborg Stift, dertil høre Jandrup Bye, Smedstrup Bye. Dette Sogn er et Annex til Hundborg.

Jandrup Sogn i Vester Herred, Ribershus Amt, Ribers Stift, dertil høre Jandrup Bye, Høllerslev Bye, Riærup Bye, Nørreboe, Vandsbiørg G., Strudvad G., Sønder Høbe et Boel, Store Høbe G., Grydvad Mølle, Jegum G. Kirken er en stor og pærlig Bygning af hugne Sten, tækket med Blye, har et maadeligt Taarn og en smuk Altertavle. Der forbi Kirken løber Varde Aa.

Janderstrup Sogn i Sønder Herred, Nysøbinghus Amt, Langelands Stift, paa Den Kalster, dertil hører Janderstrup, Sønder Vedbye, Sønder-Nislov, Hillestrup, Nislov, Sønder-Taastrup, Sildestrup, Elkenøre, Tjerebye, Kringelborggaard, Ourupgaard.

Jdum Sogn i Viborg Herred, Vording Amt, Ribers Stift, dertil høre Degneboeligen, Sønderbek, Hedegaardene, Røgelheide, Baurlund, Lille Vorres, Store Vorres, Riedal Bye, Kirkeby-Gaard, Præstegaarden med 7 Huse, Estrup Bye, Kirkeby-Huus, Raskstrup, Simonstrup, Høsbjerg, Høgsbiørg, Dumsrup, Silig, Diebye, Strou-

strup Bye, Mørgaard, Østerlund, Jdumlund, Nepsbiørg, Gladmose, Tansstrup, Mølbaek. Imellem Sognet løbe 2 Aaer, Gryns-Aa og Lille-Aa.

Jeberg Sogn i Nørre Herred, Skivehus Amt, Viborg Stift, dertil høre Øster-Jeberg Bye, Vester-Jeberg, Naaderup Bye, Lustrup Bye.

Jegense, en De imellem Thye og Nørre i Lum Fiorden, Halsborg Stift, hører til Niss Herred, Vester Vig Amt, i det geistlige, men i det verdslige under Sønder Herred paa Nørreboe. Den er et Sogn for sig selv og har sin egen Præst. Paa Den er følgende Steder: Sønderstoft Skov, Nørrestoft Skov, Storegaard, Nørgaard, Store Nørskov, Lille Nørskov, Jødestedt, Vælle, Kielskovhede, Nørrebye, Bierregaard, Dalgaard, Sønderskov, Haabholgaard, Søndergaard, Præstegaarden.

Jelling Sogn i Tyrsil Herred, Koldinghus Amt, Ribers Stift, dertil høre Jelling Bye, Kaarup Hovedgaard, Hornstrup, Etivel Bye, Hørballe Bye, Tøbyeunge, Høirup Bye, Skovbølling Bye, Rønballe Bye, Riedie. Her i Jellinge Høie og Jellinge Steene ligge Kong Gorm og Dronning Thyre. Oven i Drenningens Høi er en stor og dyb Rille, hvorfra Jendbyggerne hente deres Vand.

Jels Sogn ligger i Gram Herred, Haderslev Amt i Hertsugdømmet Slesvig.

Jelsstrup Sogn i Venne-
berga Herred, Nustrup Amt,
Nalberg Stift, dertil høre Jels-
strup Bye, Hundeleu Bye,
Gjølstrup Bye. Anneret er
Lyngbye ligger i Børlum
Herred.

Jensgaard, en Herregaard
i Glud Sogn, Bierge Herred,
Stiernholms Amt, Nørhuus
Stift. Borgegaarden er 3 Floie
af Muur og Bindingsværk,
bygget af Kone Marie Margarete
Dreier sal. Afessor Poul Gluds
1753. Ladeegaarden er og for
faa Aar siden opbygget, derved er
en flaaen Have hvorfra man
gaar i Skoven ned til Stran-
den. Her holdes Faar, Stude
og et lidet Stutterie. Hovedg.
Aart er 26 Tdr. 3 Skr. 1 Alb.
Skovsk 2 Tdr. 5 Skr. 1 Skr.
Vandergods over 247 Tdr.
Tiender 54 Tdr.

Jerlev Herred, Koldinghuus
Amt, Niber Stift, bestaaer af
følgende Sogner: 1) Jerlev,
2) Sjøien, 3) Ødsted, 4) Egt-
ved.

Jerlev Sogn i Jerlev Her-
red, Koldinghuus Amt, Niber
Stift, dertil høre Jerlev Bye,
Meising Bye, Ørving G., Tved
et eenligt Sted. Anner til
Sjøien.

Jerne Sogn i Skads Her-
red, Niberhuus Amt, Niber
Stift, dertil høre Jerne Bye,
Nørup Bye, Velbet Bye, Maa-
de Bye, Gammel Bye, Nørkier
Bye, Strand Bye, Boangbøl,
Bollensaager Bye, Nraglund
Bye, Ilgelvig G., Lykke G., Es-

berg G., Svangsberg G. Kir-
ken ligger høit og kan sees langt
borte. I Choret er et smukt
Epitaphium over M. Marthin
Eastensen til Hennegaard, Proovst
i Skads Herred og Sognepræst
til Jerne og Skads, som døde
1747. og legerede 20000 Ndr.
til de fattige i Niber Stift og
5000 Ndr. til sine Arvinger.

Nørre: Jernløse Sogn i
Merløse Herred, Holbek Amt,
Siellands Stift, dertil hører
Nørre: Jernløse Bye, 13 G.
10 H. foruden Præstegaarden
og Deaneboeligen, Reistrup 9
G. 7 H., Hammerup 7 G. 4 H.,
Dramstrup 5 G. 5 H., Nørup
5 G. 3 H.

Sønder: Jernløse Sogn i
Merløse Herred, Holbek Amt,
Siellands Stift, dertil hører
Sønder: Jernløse Bye 9 G.
16 H. foruden Præstegaarden
og Degneboeligen, Kragerup
5 G. 4 H., Snevered 7 G. 2 H.,
Mogenstrup 8 G. 2 H., Lille
Knapstrup Bye 3 G., Knap-
strup Herregaard.

Jernved Sogn i Giarding
Herred, Niberhuus Amt, Niber
Stift, dertil høre Jernved Bye,
Jernvedlund Bye, Pugaard,
Gredsted Bye, Gredsted Broe,
Skjølvad G., Plovstrup Bye.
Kirken er tækket med Blye og
har Taarn.

Jerpstedt Sogn ligger i
Højer Herred, Sønder Amt, i
Hertuadsømmet Slesvig, til
dette Sogn hører den liden De
Jordsund som er en $\frac{1}{2}$ Mil
lang og $\frac{1}{2}$ breed, bruges kun til
Græs.

Græsning og oversømmes om Vinteren.

Jersbek eller Girisbek, et adeligt Gods i Salsfeldt Sogn, Ikehoe Distrikt i Stormarn, har en smuk Havn, dertil hører og det Gods Slegen.

Jershavn, en Herregaard i Refsnings Sogn, Bierge Herred, Odense Amt, Hyens Stift. Bygningerne er opført af Christoffer 11. og hører til Eyerens af Lunds gaard. Hovedg. Tatt 24 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Jersie Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Jersie Bye 21 G. 23 H.

Jerslev Herred i Seigstrup Amt, Aalborg Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) Øster-Brøndeslev, 2) Hallund, 3) Dronninglund, 4) Jerslev, 5) Vester-Brøndeslev, 6) Seridslev, 7) Sællevad, 8) Sællum, 9) Ørum, 10) Tolstrup, 11) Stenum, 12) Vrensted, 13) Tise, 14) Vaar.

Jerslev Sogn i Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Jerslev By, Øster-Møllerup By, Østerup By, Møllerupgaard en ufri Sædegaard paa 10 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. Hartkorn.

Jetsmark Sogn i Hvetbo Herred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Mølleby Gaarde, Baa-Gaarde, Raas By, Sønder By, Pilegaard, Kaarup By, Parkier, Store-Panderup, Bedeholm, Øster-Skædebak, Vester-Skædebak,

Løtteholm, Øster-Bleggrav, Vester-Bleggrav, Farsballe, Hedegaard, Hemsballe, Tilsted G., Bisgaard, Lille Bisgaard, Riisager G., Skædeholm, Lundsby, Mølleholm, Lundsbygaard, Hovedgaard, Tostregaard, som og hører til dette Sogn og ligger i Kier Herred.

Jevenstedt, et Sognesogderie i Nordsborg Amt, i Hertugdømmet Holsteen. Kirken er i Landsbyen Jevenstedt. Landboen selv hører til Raumohrt Sogn. Fogderiet bestaar af 11 Landsbyer og 7 eeneste Huse.

Jesfjord, et stort Indløb fra Kattegat imellem Ods-Tude og Horns Herred, har tvende Indløb en til Holbek, kaldet Holbeksfiord, og en forbi Riisbøden Friederichsund ned til Roeskilde; midt imellem begge ligger Jagerspris. I Fiorden er godt Strandfiskerie særdeles ved Roeskilde By.

Jishøj Sogn i Smørum Herred, Riisbøhavns Amt, Siellands Stift, dertil hører Jishøj Sogn og Bye 21 G. 38 H., Traangilde 16 G. 6 H.

Jkast Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift, dertil høre Grode By, Hesselbjerg By, Favrholte By. Kirken ligger paa en høj Bakke, hvis Grund dog er fugtig og fuld af Vand, den har et høit Taarn.

Jnderøen, en liden Ø som hører til Drarholms Slot i Ods Herred, Drarholms Amt, og

og bruges til Græsning for
henimod 100 Høveder.

Indslev Sogn i Vends
Herred, Hindsgaavls Amt, Fyens
Stift, dertil hører Indslev,
Kierbholm, Beyerup, Taarup,
Dubel, Gremmerløkke. Sognet
har 33 G. 3 Dubel Bye er
en Erendomsgaard kaldet Du-
belgaard, er sat i god Stand,
har 17 Edr. 4 Skpr. 3 Skr.
1 Alb.

Ingstrup Sogn i Hvetbo
Herred, Vendsissel Land, Hal-
borg Stift, dertil høre Ingstrup
Bye og Præstegaard, Øster- og
Vester-Borup Gaarde, Borups-
haug, Trudslev Bye, Nollighed,
Brædslev Bye, Klitterup Bye.
Ved Ingstrup er en fiskerig
Søe, Ingstrup Søe kaldet,
1 Mil lang. Kirken kaldet St.
Maria.

Joens eller Jungshoved
Sogn i Baarsø Herred, Bor-
dingborg Amt, Siølands Stift,
dertil hører Smidstrup, Steen-
strup, Ambek, Nonnekilnt, Nons-
vig, Staurbye, i disse ser Byer
ere 67 G. 6 B. 37 H., Jungs-
hoved Herregaard.

Jølbygaard i Solbjerg
Sogn, Nørre Herred, Dueholms
Amt, Alsborg Stift, en Tiende
fri men ucomplet Sædegaard
som tilhørte Hr. Ebbe Stran-
gsoes Efterleverke Fru Ellen
1376. Gaardens Hærforn er
16 Edr. 3 Skpr. 1 Skr. Huse
derunder 3 Edr. 1 Skpr. 1 Skr.

Øster-Jølby Sogn i Nør-
re Herred, Mors Land, Alsborg

Stift, dertil høre Øster-Jølbye.
Inner til Galtrup.

St. Jørgens Sogn i Søms-
me Herred, Roskilde Amt, Siø-
lands Stift, dertil hører St.
Jørgens Bierg 3 G., Roskil-
de Somfrue-Kloster, Vosstrup
1 G., Leerbek 1 G. 2 H., Vid-
strup Ladegaard og Mølle. Det
store Kartinge Mølleverk med
8 Huse.

St. Jørgens Sogn i Sunds
Herred, Nyeborg Amt, Fyens
Stift, dertil hører St. Jørgens
Gaard 1 G. 1 H. og Præste-
gaarden, Brydegaard 1 G.,
Kogved 10 G. 9 H., Strand-
husene 9 H. Til denne Kirke
hører ingen Meenighed, thi
Kogved og Strandhusene gaaer
vel der i Kirken men høre til
Søerup Sogn, saa at dertil kun
hører Hospitalet af Grundmuur
til 24 Lemmer, har været til
1372.

St. Jørgens Bierg, uden
for Kallundborg Bye, paa denne
Høj har staaet et Kapel kaldet
Hellig Korsens Kapel, og St.
Jørgens Hospital for Spedals-
ke. Dets Tillæg og Jordgaards
er henlagt til Bartou Hospital
i Kiøbenhavn, hvorimod Byen
har Tilladelse at lægge 6 Alnise
Lemmer derind. Paa dette Sted
findes nu 3 smukke Bygninger
og 25 Levevaaninger som til-
høre Stamhuset Berchenborg.

St. Jørgens Søe ligger
uden for Kiøbenhavns Øster-
Port hen til Nørre-Port, hvor
den ved en Dæmning, hvorefter

er en Vindebroe, har Commu-
nication med Veblinge Søen,
og som giver endeel af det ferske
Vand til Kiøbenhavn igiennem
Vandrenderne, som gaar under
Jorden.

Jorsbye Sogn i Nørre
Herred, Mors Land, Aalborg
Stift, dertil høre Jorsbye,
Jorsbygaard. Dette Sogn er
et Annek til Seiersted.

Johanniskirke Sogn paa
Den Røhr, Sønder Amt, i Her-
tugdømmet Slesvig, har 2
Præster.

Joldelund Sogn ligger i
Landskabet Bredstedt, i Hertug-
dømmet Slesvig.

Jordel Sogn, herved ligger
Stiftfogderiet Corbüll.

Jorderup Sogn i Andst
Herred, Roldinghuus Amt, Ri-
ber Stift, dertil høre Jorderup
Bye 15 G., Knudsballe Bye
6 G. Indbyggerne ere Selv-
eyere. Jorderup Bye har stien
Skov.

Jordkier Sogn ligger i
Nies Herred, Apenrade Amt, i
Hertugdømmet Slesvig. I dette
Sogn er den Landsbye Tøstet
hvor Tolden betales til Kongen,
østen for samme ligger et Sted
kalder Urnehøved, hvor det
Slesvigske Ridderskab forud
holdt deres Landdage under aa-
ben Himmels.

Jordløse Sogn i Galling
Herred, Nyeborg Amt, Fyens
Stift, dertil hører Jordløse Bye
20 G., en Mølle, 3 H. i Sko-
ven, Damsboe Herregaard,
Speboe Herregaard, Trunde-

rup Bye 7 og en halv G. 6 H.
Ved Jordløse Kirke er et Hospi-
tal til 4 Lemmer. Annekter er
Saastrup.

Jordløse Sogn i Skippinge
Herred, Kallundborg Amt,
Sjællands Stift, dertil hører
Jordløse Bye 17 G. 31 H.,
Vesterbye Herregaard, Ørsø
Mølle, Bens Kroe, Fire Mark-
huse. Kirken er St. Jørgens
Kirke.

Jpsker Sogn i Øster Her-
red, Bornholms Amt, Sjællands
Stift, dertil hører Selveyere
36 G., Nye dito 22 G., Fi-
skerleier: Listed og Narsdale.
Til dette Sogn hører Swanike
Købstedts Kirke som et Annek.
Kirken har et smukt Alter.

Jrup, en Herregaard i Hør-
dum Sogn, Hasting Herred,
Vestervig Amt, Aalborg Stift,
tilhørte forudm Biskopperne af
Børglum, blev 1550 solgt af
Christian III. til Knud Gyl-
denstjerne til Aagaard; 1768
solgt for 36000 Rdr. Borge-
gaarden bestaaer af 4 Huse og
Ladegaarden er af Muur- og
Vindingsværk. Ved Gaarden
er en Have og stor Fiske-
dam. Hovedg. Tørt 28 Edr. 1 Skp.
2 Fkr. Møllest. 6 Edr. 3 Skpr.
Vandergods 239 Edr. 1 Skp.
1 Fkr. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Møllest. 1 Ed.
4 Skpr. 3 Fkr. Tiender 100
Edr.

Jagaard, en Herregaard i
Zved Sogn, Mols Herred,
Kalløe Amt, Aarhus Stift,
tilhørte Biskopperne i Aarhus.
Borgegaarden er 3 Floie af
Vin:

Bindingsværk opbyggt af Conferentsraad og Amtmand Christian Gersdorff, som døde 1746. Hovedg. Aart 37 Edr. 2 Ekpr. 1 Alb. Skovst. 4 Ekpr. 1 Alb.

Izehoe, en Stad i Steinhurg Amt, i Stormarn, i Hertugdømmet Holsteen, ved den seilbare Flod Stör, deeles i den Gamle og den Nye Stad. Den sidste er deels omgivet af Stör-Floden, deels af en Arm som gaar ud derfra. I den Gamle Stad er den anseelige St. Laurentii Hovedkirke og ved samme det adelige Frøken-Kloster. Ved St. Jørgens Hospital er et Kapel. I den Nye Stad er St. Niklas Kapel, Raadhuset og den Latinske Skole. 1738 har Kong Christian VI. her anordnet et Commerce-Collegium. Staden har taget sin første Begrundelse da Kaiser Karl den Store i Aaret 809 befalte Grev Egbert at bygge en Stad og fast Plads imod de Danske her ved Stör paa det Sted Wessfeld. Dette Sted er siden kaldet Wessho eller Wesshoe og endelig fra det 14 Aarhundrede af kaldet Izehoe. I Aaret 1200 blev Fæstningen og en god Deel af den derved opbygte Stad forstuvret, men Staden blev igjen opbyggt og til det ydermere Befæstning gandske omgivet med Vand ved en breed Kanal som blev leedt ind fra Støren, begavet 1238 af Grev Adolph IV. med Stadsrettighed og den Lybske Ret, og 1260 bemaadet af Greverne Johan og Gerhard

med Stabelrettighed som Kong Christian IV. 1620 har bekræftet, hvorefter de Skibe, som seile opad Støren fra Elven og Wilsster, skal her nedlegge deres Vahre, og byde dem tilfalds for Indbyggerne og tør ikke fare høvere op uden Magistratens Tilladelse. Staden holder derfor en Sperrebohm eller saa kaldet Störbohm over Støren, og forlanger ogsaa Nederlags-Rettighed af de Vahre som gaar ned af Støren. Formedelsk denne nylig beskrevne Opbygning kaldes den med Støren omgivne Deel af Staden den Nye Stad, endskiøndt den virkelig er ældre end den saa kaldte Gamle Stad, som først fik Stadsrettighed 1303 men som i forommeldte Forstyrrelse 1200 ikke var bleven adelagt. 1643 blev Staden indtagen af de Svenske, og 1644 dem igjen frataget, dog blev den 1657 af dem gandske afbrændt. Staden har 2 Borgemeister, 5 Raadsmænd. En god fierding Bei fra Staden er et Sted af et par Huse ved Navn Wordo, hvor den ærbegierlige Henrich Rauhau 1578 paa en Høy har ladet oprette en Steen-Pyramide.

Izehoe-Kloster, som tilforn har været besat med Cistercienser Nonner, bestaer af 1 Abbedinde og 19 Frøken af Landets egen Adels, og staar under en Forbeder som er den første af de 4 Prælater i Hertugdømmene Holsteen og Slesvig.

vig. Klosteret har sin egen Ret, hvorfra i vigtige Sager appelleres til Landretten, men i Suspension: Disciplin og Gield: Sager, som ikke ere over 200 Mark tillades ingen Appellation. Tinget holdes af Tingfogeden og Meddomsmænd hvorover Forbederen har Ofsigt. Krokenerne boe for dem selv enten i deres egne Huse eller til Leje. Klosteret har Patronat: Rettighed til St. Laurentiikirke i Izehoe og til Kirkerne i Heiligenstedt og Norddorf. Følgende Landsbyer eger det alene og har altsaa Ret over: Bockhorst, Everstorf, Ebtischenwisch, Langwedel, Meinerstorf, Sude, Silffen, Vechelstorf og Westermühlen. Derimod har det kun Deel i følgende Landsbyer: Kunstedt, Alpe, Altendorf, Brockrege og Heersfahrth, Benderbeck, Benensteth, Bunsen, Edendorf, Figsbeck, Kleinsindbeck, Granhede, Hodorf, Henstedt, Heiligenstedt, Homfeldt, Indien, Kellinghusen, Neuenkirchen, Norddorf, Overndorf, Ortenbüttel, Povenberg, Peissen, Quarmstedt, Rehewisch, Rade, Ridders, Schönmoor, og Mohrdeich, Stordorf, Westedt, Windenbostel. Klosteret contribuerer aarlig til Kongen af 169 Plouge.

Det Izehoiske adelige Distrikt i Hertugdømmet Holsteen bestaaer af følgende Godser: 1) Herskabet Breitenburg, 2) det adelige Gods Barensteth, 3) Krummenteich, 4) Heili-

genstedt, 5) Beckmünde, 6) Drage, 7) Meelbek, 8) Colmar, 9) Strastermühe, 10) Haseldorf, 11) Haselau, 12) Bramsted, 13) Borstel, 14) Jersbek, 15) Schulenburg, 16) Blumendorf, 17) Hölzern: Klinken eller Holten: Klink, 18) Laden, 19) Wandsbek, 20) Arensburg.

Juelinge, en Herregaard og Baronie i Haldsted Sogn, Nørre Herred, Haldsted Amt paa Den Lolland, har tilforn været et Kloster kaldet Haldsted. Klosterbygningen har paa den nordre Side en Kirke, den vestre Længde bestaaer af en Etage Grundmuur af Friderich IV. 1710. Den søndre af Grundmuur to Etager med et Taarn, bygt 1591 af Friderich II. Dronning Sophie, oprettet til et Baronie 1721 den 26 Dec. hvortil hører Herregaarden Gaugaard. Hovedg. Tært er 169 Eder. 1 Fkr. 2 Skpr. 1½ Alb. Skovsk. 1 Ed. 5 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Ved Gaarden er en Dørhave.

Juellinge, en Herregaard i Hellested Sogn, Stevns Herred, Tryggevælde Amt, Sielands Stift. Gaarden er en pragtig italiensk Bygning af huggen Steen, over Døren staaer: Baron Jens Juel, Friherre til Juellinge, Herre til Borgaard, Geheimeraad, og Fru Wibke Scheel 1675. Den hører som et Feudalgods til Grevskabet Bregentved. Hovedg. Tært er 137 Eder. 2 Skpr.

Skpr. 1 Alb. Skovsk. 7 Edr.
5 Skpr.

Juellund, en complet Herregaard i Vollerstav Sogn, Diefverfob Herred, Tryggevælde Amt, Siellands Stift, er oprettet af to smaa Sædegaaarde, kaldet Herlovstrup og Johnstrup. Borgegaarden er i 693 jærilig opbyggt af Baron Jens Juell. Har tre Trager og 3 Altaner, ved den eene Altan staaer Baronens Billede.

Juliane Heden (Over- og Nedre-) see Randbøl-Heden.

Julingsholm, en fri men ucomplet Sædegaard i Omme Sogn, Nørvangs Herred, Roldinghuns Amt, Ribes Stift, tilhørte i 1580 Mogens Juul, Bygningen er noget af Grundmuur, men meere af Vindingsværk, den ligger i Hede-Egnen, der holdes Hæde-Stude. Hovedg. Tært 15 Edr. 5 Skpr. 1 Alb. Møllest. 3 Edr. 1 Skp. 2 Fkr.

Junget Sogn i Nørre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Junget Bye, Jungetgaard Hovedgaard, Skovs Bye, Greterup Bye, Brokholm, Skammergaard. Annexet Torum ligger i Harre Herred.

Jungetgaard, en Herregaard i Junget Sogn, Nørre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, ligger paa Pynken af Nør-Salling ved Liimfjorden og er omgivet med dybe Graver. Borgegaarden er 3 fløie Grundmuur og noget Vindingsværk, bygt for 1550 af Herman

Steel. 1471 tilhørte den Alsbret Steel. 1765 kjøbte Hofjunker Holger Sehested den for 29000 Rdr. Gaa den er under Forpagtning, derpaa holdes 200 Fædestude foruden andet Qvæg. Gaarden har got Fiskefærd i Liimfjorden, endeel Fiske damme, og i Hønnerrup Aae fanges gode Krebs. Til Gaarden er en ny anlagt Frugthave, tilstrækkeligt Torv Plæ og liden Underfob. Hovedg. Tært er 38 Edr. 6 Skpr. 2 Alb. Møllest. 6 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Vandergods 308 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. Tiender 72 Edr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Jungshoved, tilforn en Herregaard i Joens eller Jungshoved Sogn, Baarse Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift. Gaarden som tilforn har tilhørt Kongen er afbrudt. Pladsen tilhører Kammerherre Brokkenhuus.

Jungshoved Sogn, see Joenshoved.

Juulskov, en Herregaard i Kullerup Sogn, Binding Herred, Nyborg Amt, Sjæns Stift, Borgegaarden er tre fløie af Grundmuur, den eene med Taarn, den fjerde er en Muur; midt i Gaarden staaer en Støtte af Kampsteen, hvorover staaer et Hjul, hvoraf Gaarden meenes at have sit Navn. Lædegaarden er af Vindingsværk. Ved Gaarden er en smuk Have hvoraf man gaaer ind i en stor Skov. Dens første Ejer som vides var Morten Linhuus

1472, Hovedg. Tært er 26
Edr. 2 Edr. Skovsk. 5 Edr.
3 Kfr. 1 Alb.

Jyderup Sogn i Tudeher-
red, Holbek Amt, Siellands
Stift, dertil hører Jyderup
Bve 13 G. 42 H., foruden
Præstegaarden og Degneboeli-
gen, Taarnved Bve 12 G. 18
H., Høed Bve 8 G. 11 H.

Jydstrup Sogn i Ringsted
Herred og Amt, Siellands
Stift, dertil hører Jydstrup
Bve 9 G. 3 H., Mortenstrup
4 G. 2 H., Taastrup Gaarde
3 G. 3 H., Atterungaard 1 G.
3 H., Jydstrup Mølle, Neds
Mølle. Kirken er meget smukt
gjort og et prægtig Alterklæde
og Messelagel givet 1715 af
Grev Ferdinand Anthon Laur-
vig.

Jyllinge Sogn i Somme
Herred, Nøstilde Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Jyl-
linge Bve 19 G. 54 H., Neder-
Bærehøe Mølle. Her i Sog-
net ved Jsefjorden er 3 Kilder:
Hellig Kors. St. Svends og
Hesteholms Kilde, ligeledes den
begyndte Bærehøe som var af
huggen Steen men nu for-
falden.

Det store Jydste Rif som
er saa farligt for Seplere be-
gunder ved Dobbjerg i Gjaltring
Sogn, Bøvling Amt, og stræk-
ker sig i Bredden langs op mod
Norden forbi Harbøre og Thye
Land til Hanklint i Aalborg
Stift, men i Længden til den
Klippe Næhol i Irland.

Jylland eller Nørre-Jyl-
land, en Halvø omgivet paa
de tre Sider med Kattegattet
og Nordøen eller Vesterhavet,
mod Sønden er Hertugdømmet
Slesvig eller Sønder-Jyl-
land. Grændsekiellet imellem
Nørre og Sønder-Jylland er
Skotborg-Næ, dog høre 7
Herreder paa sin Side Næen til
Nibe Stift under Nørre-Jyl-
land. Landet ligger imellem den
55 Grad 20 Min. og 26
Grad 45 Min. er fra Stagen
til Nibe 38 Meile i Længden og
15 til 20 Meile i Bredden, i
Omkræds 114 Meile. Denne
Provincs Baaben er en blaa
Løve over 9 røde Hjerter i
gult Felt. Jylland deles i
4 Stifter: Aalborg, Aarhuus,
Viborg og Nibe som hver har
sin Stiftamtmand og Biskop,
deri ere 21 Amtet, 81 Herre-
der, 25 Kirkebyer, 1018 Kir-
kesogner, 2 Slotte, 3 Fæstning-
er, 2 Klostere, 3 Grevskaber,
5 Baronier, 335 Herre- og
fri Sædegaarde. Bønderaad-
et som contribuierer efter Ma-
triculen er 154000 Edr. Hær-
forn. Nørre-Jyllands Grund
og Jord er af meget ulige Be-
kæftethed, paa den vestre Side
af Landet fra Nibe til Lemvig
falder Kianne Marf. Enge, dog
er Grunden her og der no-
get sandig og paa somme Sted-
der Hede. Fra Kolding om-
kring Fredericia langs med ad
Aarhuus, Randers og Maria-
ger er paa 2 à 3 Meile nær
Havet

Havet de ypperligste Evendomme, som og den største Deel af Vendsyssel, Thy, Mors og Salling; derimod midt igiennem Landet fra Ribe til Viborg og hen imod Aalborg ere store Heder med Lyng bevokset og med saare liden Græsning og Enge, som nu ere af Friderich V. besatte med Colonier, hvor og nu avles Kjøtt Aug og Boghvede. Landet har overalt meget Leer, endel Balk: Jord og Mergel eller Jordmarv, paa Strandbrederne ved Vesterhavet noget Bernsteen og Rav. Landet er overalt jævnt med maadelige Bakker, smaae Høie og Kjønnedale. Af Bierge er Boebierget bekiendt forbi ved Vesterhavet, Risenbjerg ved Gladsstrand, Himmelbjerg i Skanderborg Amt, Biergelide i Griernholms Amt, St. Jørgensbjerg i Han Herred, Alshøi i Thy, de høieste. Paa den østre Kant af Jylland fra Kolding til Mariager paa en 3 å 4 Meile nær ved Havet findes ypperlige Skove af Ege, Bøg, El og andre Træer, men paa den vestre Kant meget lidet. Af Fiordene ere Limfjorden, Kolding: Veile: Horsens: Fiord, Ebeltoftvig, Helgenæs: vig, Kalbevig, Randers: Mariager: Hobroer: Ribe: Varde: Ring: Eibing: og Nissom: Fiord, de bekiendteste, meest alle fiskertge. Af Naer ere følgende bekiendte: Gudens: Naer, Skodborg: Naer, Skive: Skiere: Lønborg: Ribe: Varde: Hølstebroer: og Veile:

Naer. Af ferske Søer er den store Hilsø ved Varde, Viborg: søe, Hald: Sunds: Lange: Næs: Lille: Luel: Knus: Mos: Skanderborg: Søe. Luften er paa den østre Kant meget reen og sund, paa den vestre noget skarpere dog temmelig reen og sund. Landet har en stor Mængde Stude, Riser, ypperlige Heste, en stor Mængde Sviin, iskiin saa faar af ringe Art, paa sine Greder eendeel Vildt samt en stor Mængde alle slags baade fersk og salt Vands Fiske. Rugen er overmaade ypperlig og deraf udføres aarlig over 50000 Eder. Bygget er i de gode Egne af stor Betydendighed saa at af Malt og Byg udføres over 10000 Eder. aarlig. Af Havre avles dobbelt saa meget som af de andre slags men forbruges meest i Landet selv ved Staldgaardene. Høraavlingen begynder overalt at drives. Af Landet udføres meget Lærret, Dyrveaar, Vademel, sribet og hjemgiort Tal, Strømper, Harte, Træskoe og en stor Mængde Jydepotter og Greentøi, foruden Smør, Ost hvoraf Lyboe Osten er den bekiendteste, saltet Kiød, røget og saltet Kjøtt, saltet Kal, speget, tørrede og røgede Sild, Lar, Flynder, og andre Fiskerahre, samt Svineborster, Dyr: Koe: og Hestehuder, Kalve: Haare: Lam: og Harekind, Handsker, Fier og Penneposer. Indbyggere ere vel voren og anseelige, friske og søre og staac sig paa den østre Kant mestendeels vel.

ere af Naturen oplagte til at handle reise, og til Skibsfarten, tror og redelige, imod Fremmede meget venlige og i Klæde dragt tarvelige. Qvindekønnen er mesten alle af god Skabning og meget arbejdsomme. Deiene ere ikkun i maadelig Stand, men Besordring ved Bognmændene og den agende Post vel indrettet.

K.

Kaaſ, en Herregaard i Lium Sogn, Rødding Herred, Skivehøus Amt, Viborg Stift, paa den yderste Pynt af Vester Salling, og har skønt Fiſkerie af Liumfiorden. Ved Gaarden er en liden Skov som er rart i Salling og god Jordmarv. Borgegaarden er Grundmuur, to Etager høi, bygt 1635. af Niels Krag. Ladegaarden af Muur og Bindingsværk opbygt af Uſſeffor de Hofman. Den tilhørte under Erich Glipping Jens Nielsen eller Johan Nielseſſon, hvis Frue Mariana døde 1278. 1745 kiøbte Uſſeffor Jens de Hofman Gaarden af Conferentsraad Bartholin Eichel for 12200 Rdr. Paa Gaarden holdes 120 Gædestude og 118 Kaaſ. Hovedg. Tært 27 Edr. 3 Skpr. Skovſk. 4 Skpr. 1 Fkr. Vøndergods 222 Edr. 6 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Tiender 68 Edr.

Kaaſegaard i Jysker Sogn, Øster Herred, paa Vornholm, har 10 Edr. Land.

Kaaſtrup Sogn i Hillerſlev Herred, Drum Amt, paa Halsøen Thyø, Aalborg Stift, dertil høre Kaaſtrup By. Dette Sogn er et Annex til Hillerſlev.

Kabbel, en gammel fri Sædegaard i Mørke Lem Sogn, Skodborg Herred, Vørling Amt, Ribe Stift. Gaarden er opbygt af nu værende Eyer Jens de Stiernhielm og Laden forbedret. Gaarden ligger paa en Bakke omringet med behagelige Enge og tet derhos Liumfiorden, der er en behagelig Udſigt til Røbbſtaden Lemvig, Thyø Land, og Vandſulb Herred. 1523 eyede Anders Rytter Bøbner den. Ved Gaarden er en stor Frugthave, Fiſkedamme, Springvand og Fiſkerie i Liumfiorden. Til Gaarden høre Lem, Gudum og Kaberg Kirker og en liden Lund. Hovedg. Tært 33 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Vøndergods 253 Edr. 7 Skpr. Tiender 96 Edr.

Kalbby Sogn i Angeln i Miil fra Staden Slesvig, tilhører Frøstentloſteret i Slesvig.

Kalbbygaard, en Herregaard i Kaabhy Sogn, Siem Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, oprettet 1767 af tvende Vøndergaarde da den blev kiøbt af General: Krigscommiſſar Wieringſkiold for 30730 Rdr. Hovedg. Tært 21 Edr. 2 Fkr. Skovſk. 7 Edr. 2 Alb. Vøndergods 213 Edr. 3 Skpr. 1½ Alb. Skovſk. 2 Edr. 2½ Alb.

Kaaſ.

Kalkbrænderiet ligger uden for Kiebenhavns Østervort ved Stranden, hvor Kalkstenene, som brydes paa Saltholmen, brændes.

Kallehauge Sogn i Baarse Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Valle 10 G. 9 H., Viemose 23 G. 28 H., Kallehauge 30 G. 30 H., Langebek 10 G. 17 H., Steens Bøye 24 G. 27 H., Vestenbek 9 G. 5 H., Steens-Mølle 1 H., Brangs-gaard 2 G. 3 H., Kallehauge Færgegaard 1 G., Ellebrod-gaard 1 G., Skouledshuus 1 H., Rødbiergaard 1 G., Langsø, en De, 4 G., Tørse, en De, 4 G. 3 Marken er 16 Høye med hedske Østerrøder. Ved Færgegaarden er Overfarten til Møen, Langsø og Seierse.

Kallerup Sogn i Hundborg Herred, Drum Amt, paa Halsøen Thy, Halsborg Stift, dertil høre Kallerup Bøye, Hornstrup, Todbøl Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Skjoldborg.

Kalløe Amt i Narhuus Stift, strækker sig frem for det øvrige af Landet langt ud i Kattegat med hvilket der er omgivet paa 3 Kanter, havende Sønden for sig Samsø og Fyen, den fjerde Kant og lidet af den Nordre støder til Dronningborg, Skanderborg, og Havreballegaards Amter. Det bestaaer af 5 Herreder: Sønderhald, Tørre, Sønder Møls, og Østerløbsbiere. Dette Amt har sin egen

Amtmand men forterer under Amtssforvalteren og Amtkuen i Narhuus. Det contribuerende Harkorn beløber sig over 12500 Eder. Amtet er omtrent $5\frac{1}{2}$ Mil i Længden og Bredden, er det største Amt i Narhuus Stift, og tillige en af de skønneste Egne i Jylland. Navnet har det af det gamle og faste Slot Kalløe, som nu ikke mere er til, men Den eller den Holm hvorpaa det tilforn har staaet ligger i det inderste af Kalløe Vig i Østerløbsbiere Herred. Amtet er næsten overalt frugtbar, men paa nogle Steder noget sandigt, men det uagtet med al Flid dyrket. I Vedvækst, Agrie, Knebel, Rødsø, Eggens og flere Sogne ere en del delue og formuende Bønder, de forfærdige selv deres Klæder uldent og linnen og farver det selv. Her tillægges en Mængde Bier. Amtet har endeel Skove, et par temmelig høie Bierge paa Helgenæs, nogle Klint-Bakker ud mod Søen i Nørre Herred, hvoraf en Klint ved Karleby er 75 Alen høj. Ved Grevsfæstet Skel er anlagt et stort Kalkbrænderie. Af store Fiorder eller Vige ere her bekendte Kalløe Vig, Helgenæs Vig, og Ebeltoft Vig. Ved Grøtholm og Grinaa er en god Havn. Af ferske Søer er her mange og temmelig store saasom Hierildsø, Jævsø, Skarresø, Valmsø, Stubbesø, Vragesø, Rugaardsø, og det Krogsø, Kamtensø, og det

Store

føre Kallund Sund. Her falder en stor Mængde Fisk. Sproget er meget uforstaaeligt; og næsten hvert Herred har sin Dialect. I dette Amt ere 2 Ribstæder Grinaae og Ebeltoft.

Kalløe Ladegaard, en Herregaard i Bregned Sogn, Østersøbiørg Herred, Kalløe Amt, Narhøus Stift, har forudmæret en Ladegaard til det bekjendte Slot Kalløe, som laaer paa en De en halv Mil ud i Kalløe Viig og er stier til det faste Land ved en Steenbroe 700 Skridt lang. 1168 var det et lidet Kloster. 1313 byggede Eric Menved Slottet, som blev nedbrudt af Grev Ulrich Friderich Gyldenløve, som brugte Steenene til Slottet Charlottenborg. Den bruges nu til Græning for Grev Reventlovs Stutterie. Kalløe Ladegaard hører nu tillige med Voistrup under Stamhuset Krusenbold, tilhørende den Reventlovske Familie. Bygningen bestaaer af 4 Længder Huse Bindingsværk og tækket med Straa. Hovedg. Længd 104 Fd. 5 Skpr. 2 Fk. Skovsk. 6 Fd. 5 Skpr. 2 Alb. Vændergæds 463 Fd. 3 Fk. 1 Alb. Skovsk. 10 Fd. 6 Skpr. 2 Fk. Møllest. 3 Fd. 1 Skpr. 2 Fk. Tiender 146 Fd. 6 Skpr.

Kallundborg Ribstæd i Ark Herred, Kallundborg Amt, Siellands Stift, ligger 12 Mil fra Kiøbenhavn, 8 fra Roeskilde, 6 fra Corsør, 12

fra Vordingborg, 5 fra Holbæk, 4 fra Slagelse, 5 fra Sorø, 4 fra Samsø, 12 fra Aarhus. Den ligger ved en Viig eller Fiord, kaldet Kallundborg Fiord, som løber fra Rattegat imellem Odberne Aars og Refsnæs. Kallundborg Slot og Kirke byggede Esbern Snare, Biskop Absalons Broder 1171. da Byen tilforn heed Hervig. Byen har 12 Gader, hvoriblandt Kordegaden er den længste og bedste, hvor de fleste Rigmænd boe, 255 Gaarde og Huse foruden 3 G. og 25 Levevæninger paa det saa kaldede St. Jørgensbiørg uden for Byen, 196 Borgere, 1200 Personer i alt, 1 Borgemeister og 3 Raadmand, en Sognepræst og en Kapellan. Vor frue Kirke bygt 1171 af Esbern Snare med 5 Tårne, Altertavlen er af smuk Billedhugger- Arbejde, den besidder en Kapital af 10000 Rdr. St. Olai Kirke er kun liden, ligger Norden for Byen. Indtil 1740 var her en latinsk Skole, hvis Kapitaler bleve henlagt til Slagelse Skole. Der er nu 2 offentlige danske Skoler, for de fattige er 10 smaae Huse og Væninger, hvorudi boe 24 Personer, som foruden 50 andre fattige nyde maanedlig Hielp af Sygekassen. Raadstuen stoor ved Kirken er et Stykke af den i ældre Tider kaldedes Bispegaard. Raadstue-Retten holdes hver Tirsdag, og Vætinget hver Mandag. Her har i gamle Dage og været et Slot hvor

hvor Kong Albert af Sverrig og Kong Christian II. have siden fangne, blev ødelagt i Kriggen af de Svenske 1658. Byen har en meget god Havn, 6 Skibe og 3 Færge-Smækker som stedse holdes i god Stand for at befordre Overfarten til og fra Aarhus, samt en liden Færgejagt og en Færgebaad. Disse Smækker ere bygte som Galiothet og kunde hver føre 800 Tdr. de afgaae 2 Gange om Ugen, nemlig hver Tirsdag og Fredag som kaldes Børdage. For den største Smække betales om Sommeren 11 Rdr. og om Vinteren 12 Rdr., for den anden og tredje om Sommeren 10 Rdr. og om Vinteren 11 Rdr. For Færgebaaden om Sommeren 6 Rdr. og om Vinteren 8 Rdr. Der indkommer aarlig i Havnen 140 a 150 Kartrøer meest fra Norge, og udfikse 40000 a 50000 Tønder alle slags Korn, meest Malt. Byens Næring er meest af Havnen, Seilads, Handel, Fiskerie og Hyre for Søfarende. Byens Mark er ansat til 53 Tdr. derforuden 2 Overdrev og tvende Holme store og lille Droy til Græsning. Byens Baaden er 5 Taarne. Den svarer i Consumption 2850 Rdr. Her holdes 2 Markeder sidst i Junii og sidst i October Maaned, samt Hestemarkeder hver Tirsdag i Fasten. Posten afaaer Tirsdag og Løvedag Aften Kl. 6. til Slagelse og kommer derfra igjen Onsdag og Søndag Aften. Uden for Byens

Østre Port er en god Kilde og 2 andre paa den anden Side mod Nachløv.

Kallundborg Amt i Siellands Stift, grændser mod Vesten til Holbeks Amt, mod Sønden til Søhvegaards Amt, hvorfra det adskilles ved Tiisøe, mod Vesten til det store Belt og mod Norden til Rattegat, er $3\frac{1}{2}$ Miil lang og 4 Miil breed. Jorden er meget frugtbar, derfra udfikses en stor Deel Kornvare og en Mængde af det beste Malt. Her er og god Skov, og Fiskerie. Amtet bestaaer af 2 Herreder: Arns og Schippings. I samme ligger Kiøbstaden Kallundborg.

Kallundborg Ladegaard i Kallundborg Sogn, Arns Herred, Siellands Stift. Stuehuset er ny Grundmuur, 2 Etager høyt og 150 Alen lang, med Grev Lerches og Friens Baabener 1750. Det har forud været et Graabroder-Kloster af St. Francisci Orden stiftet 1239. Hovedg. Tært er 145 Tdr. 3 Skpr. 1 Skr. og giver 3000 Rdr. Forpagtning, hører til Stamhuset Lerchenborg.

Kallunds Herred i Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har 5 Kirkesogner: 1) Gardrup, 2) Giortlund, 3) Kallund, som begge have en Præst, 4) Linttrup og 5) Hierting, som ogsaa have en Præst. Sogne-Præsterne hører under Ribe Bispedømme, men i det versliæge det halve under Hadersleb Amt.

Kalslund Sogn i Kalslund Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig, har een Præst med Hiortlund Sogn.

Kaltenhof, en Herregaard i Dänischhagen Sogn, Danst Skovland, i Hertugdømmet Slesvig.

Kaltenkirchen, et Sognefogderie i Segeberg, i Hertugdømmet Holsteen, har 15 Landsbyer. Kirken er i Landsbyen Kaltenkirchen. Paa Nakendorf og Hensled Mark har Ulster-Floden sit Udspring, som ved Hamborg falder ud i Elven.

Kamerland, et Sognefogderie i Kremper-Marsch, Steinborg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, dertil høre 4 Byer som høre til Siderau Kirke.

Kanne, en fri Sædegaard i Hvilsted Sogn, Hads Herred, Nakier Amt, Aarhus Stift. Bygningen er kun liden. Forpagteren holder Høde-Stude og Hollenderie. Hovedg. Tært er 15 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 6 Skpr. 2 Alb. Bøndergods over 173 Tdr. Kongetiender 22 Tdr. 3 Skpr. Kirketiender 22 Tdr. 3 Skpr.

Kappel, en liden Flekke og Sogn i Mohrkirkens Amt i Hertugdømmet Slesvig, 3 Mille fra Staden Slesvig ved Elie-Floden, og hører under det adelige Gods Røst. I Egnen her omkring fanges i Mængde den bedste Sild, som kaldes Kappel Sild, bliver ført vidt omkring og solgt.

Karbye Sogn i Sønder Herred, Mors Land, Nalborg Stift, dertil høre Karbye, Vindrup Hovedgaard, Uger By, Næs By, Torp By.

Karebek Sogn i Øster-Slætebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift, dertil hører Karebek By 21 G. 30 H., Gumperup 10 G. 4 H., Lindegaard 1 G., Karebekskroft 11 G. 4 H., Tense 8 G. 4 H., Saltø Slot, Eenlige Huse i Sognet 3 H. Kirken ligger paa en Bakke og er et Bortegn for de Søfarende. Her ved Karebek har Tøstved sin Ladeplads, her er og et kongeligt Toldsted.

Karise Sogn i Farsø Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift, dertil hører Karise By 12 G. 10 H., Vebringe 4 G. 3 H., Ølstrup 5 G. 2 H., Totterup 1 G. 3 H., Store Linde 12 G. 8 H., Jorsløv 8 G. 7 H., Sammelby 6 G. 3 H., Tryggevelde Herregaard, Markhuse 11 H.

Karlebye Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, dertil høre Karlebye. Kirken har et smukt lidet Taarn. Yderst paa Marken er det store og stejle Klint eller Kalkbjerg som paa sine Steder er over 150 Fod høi og ventelig en af de høieste i Riget. Imellem Karlebye og Gierild udløbe 3 døde Strømme, som komme fra Steels Enge og der falde i Havet.

Karlum Sogn ligger i Kier Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Karmark, en smuk Gaard i Skiern Sogn, Medelsom Herred, Halds Amt, Viborg Stift, meget smukt opbyggt af General Arnstorfs Enkefrue, hører under Grevskabet Skeel og behøves af en Forpagter. Den har li- det Skov og føder 40 Styrker Qvæg, den staaer for 10 Tdr. Hartkorn.

Karstoft eller Tørrefars- toft, en ucomplet dog fri Søde- gaard i Skarildsogn, Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift. Bygningen er gammel af Grundmur. Hovedg. Tært 9 Tdr. 7 Sker. 3 Fkr. 1 Alb.

Karup Sogn i Vørlum Herred og Amt, Aalborg Stift, dertil høre Karup Bye, Kieret, Klokkedal, Tyffekier, Høien, Nefdal Odden, Steisborg, Flag- holt, Hødborg, Trundhaven, Knivlingborg, Hornbieg, Kof- kenborg, Steendal, Tveden, Øster-Smeden, Vester-Sme- den, Kulbræ, Mellem-Boel, Øster-Boel, Vester-Boel, Øv- stur, Nørbacken, Ørenbækken. Kirken er liden dog vel vedlige- holdt. Norden for Karup er en navnkundig Kilde, kaldet Helligkøkken.

Karup Sogn i Vøsgaard Herred, Silkeborg Amt, Aar- hus Stift, dertil høre Karup Bye, Næsttrup Bye, Bellebek Bye, Vøgelund Bye, Mailund et Huus. Dette Sogn er et Annex til Tørring. Kirken

har tilforn været meget stor og i de catholske Tider besøgt af mange Ørge. Karup Bye er en liden fattig Landsbye omrin- get med bare Hede og Mose. Rundt omkring ere mange Bæk- ke og Aar. Karup Aae har sit Udspring ved Klodmølle i Kragelund Sogn, og udgyder sig ved Skive i Limfjorden. Aar- revad's Sø opvælder i Stens- dal ved Allheden, driver en Møl- le og siden udslyder i Karup Aae; ligeledes Haller-Aae, Ballebek-Strøm og Agerfoss- Aae, som alle udslyde i Karup- Aae, i disse Aae er godt Fiske- rie. Ved Karup-Aae Norden for Kirken er et Sted, hvor man med en Steen kan kaste i 3 Stifter, 3 Amitter, 3 Effelers, 3 Herreder og 3 Sogner.

Rastberg Sogn i Nørre Herred, Kallse Amt, Aarhus Stift, dertil høre Rastberg Bye, Seltier Bye, Skindberg Bye. Dette Sogn er et Annex til Rømsø. I Skindberg holdes Grevskabet Skeels Virketing.

Rastbiert Sogn i Gerlev Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Rast- biert Bye, Trudsholm Hø- vedgaard, Romdrup 2 Bønder- gaarde, Rastbiert Mølle. Dette Sogn er et Annex til Udbye- neder. Kirken er liden og Al- tertavlen given 1599 af Jacob Høe som her hviler under et stort Epitaphium. Niels Krog til Trudsholm har her stiftet en Skole.

Kasted Sogn i Hæslev Herred, Havreballeaaards Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Kasted By, Kierbypegaard Hovedgaard, Kollegaard en Eensted Bondegaard. Dette Sogn er et Anner-til Braband.

Kastrupgaard, en Herregaard i Fuglebjerg Sogn, Østerflakkebjerg Herred, Amt. Borgegaarden bestaaer af 3 Fløie omringet med en bred Grav og Broe, en smuk Have, vidtloftig Skov og Dyrehave. Hovedg. Tært er 27 Tdr. 5 Skpr. 2 Kfr. 1 Alb. Skovsk. 9 Tdr. 1 Skp. 1 Kfr. 1 Alb.

Katholm, en Herregaard i Alsøe Sogn, Sønder Herred, Kalløe Amt, Aarhuus Stift, Borgegaarden bestaaer af 2 Fløie, to Etager høi, og den tredje en Etage Grundmuur, hvori Værelserne ere gipsede, betrukne og moderne indrettede. Om Gaarden ere Graver med tvende Broer, den ene til Ladedegaarden den anden til Haven. De to høie Fløie med hvalvede Røddere ere bygde af Thomas Rast 1588 og 1591 med 1 firekantet Taarn som samler dem, men ved Enden af hvert Fløi er rundt Taarn. Det tredje og murede Huus er byggt 1622 af Hr. Albret Steel. Ladedegaarden er og af Grundmuur byggt af Hr. Albret Steel 1619. Haven gaaer omkring Skoven og Gaardens Eenemærker paa den østre Side, hvor der gives en meget god Havn, kaldet Havfrøuds Havn. Hovedg. Tært

148 Tdr. 5 Skpr. 1 Kfr. 1 Alb. Skovsk. 4 Tdr. 3 Skpr. 1 Kfr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 2 Kfr. Bøndergods 305 Tdr. 2 Skpr. 3 Kfr. og to tredje Deel Alb. Skovsk. 5 Tdr. 1 Skp. 3 Kfr. 1 Alb. Tiender 113 Tdr. 1 Skp.

Rating Sogn ligger i den østre Deel af Enderstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Rattegat er egentlig en stor Arm af Nordsøen, som gaaer imellem de jodiske, svenske og norske Kyster og siden forener samme Hav med Østersøen ved 3 mærkelige Sunde: der Lille Belt, der store Belt og Dresund.

Ratterup, en Herregaard i Søbye Sogn, Løve Herred, Søbyeaaards Amt, Siøllands Stift. Gaarden er af Bindværk og ligger i Skoven. Hovedg. Tært 50 Tdr. 3 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 5 Tdr. 4 Skpr.

Ratterup Sogn i Voer Herred, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Ratterup By, Borup By, Møballe By, Over-Bye, Testrupgaard. Kirken er ud- og indvendig i Stand sat af Eetsraad Lichrenberg 1766.

Rehraker, et lidet adeligt Gods uden Herregaard i Wandrup Sogn, Wins Herred, Flensborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig, hører til Godset Lindevit.

Rekenig Sogn ligger i Sønderborg Amt, i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger 2 Gaarde Neuenhof og Hirschholm.

holm. Kirken er opbyggt af Hertug Johan den Yngere 1616.

Kellinghusen, et Sognefogderie i Rendsborg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af 1 Flekke og 9 Landsbyer. Kirken er i Flekken Kellinghusen, hvor der er bygget en Broe over Stør; fik først 1740. Flekkerettighed. I dette Sogn er Sarlhausen, et kongeligt Gods.

Ketting Sogn ligger paa Den Als, i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg.

Keyrum Sogn ligger paa Den Sylt, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Kidserup Sogn i Voldborg Herred, Nøesfide Amt, Sielands Stift, dertil hører Kidserup Bøe 11 G. 20 H., Skulderupholm Herregaard, Skovhuse 10 H.

Kielbremagle Sogn i Møns Amt, Sielands Stift, dertil hører Vollerup, Ulsemærke, Speylsbye, Taastrup, Oddermose, Kielbyelille, En Beyer-mølle. Ved Stranden findes en god Kilde, kaldet Præstekliden, i Speilbye har tilforn været et Hospital for 8 fattige men blev henlagt 1685 til Bartov, hvor er 5 Senge for Sognets Fattige som belægges af Propsten paa Møen.

Kieldgaard, en Herregaard i Selde Soan, Nørre Herred, Sivehuus Amt, Viborg Stift. 1558 magestiftede Jørgen Høg den af Christian III. Borge-

gaarden med 2 Fløie er af Muur- og Bindingsværk. 1755 købte nu værende Cyer Nasmus Stiernholm den for 14000 Rdr. Gaarden har god Fiske-rie i Liimfjorden i sær udi Selde-Byg. Der holdes 80 Stald-Øren, 60 Hæste og Rider, 100 Faar. Hovedg. Tært 30 Edr. 3 Fkr. 1 Alb. Mølleff. 2 Edr. 1 Skp. Bøndergods 270 Edr. 2 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Tiender 73 Edr.

Kiellerup, en Herregaard i Svenstrup Sogn, Onild Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift, liggende i Hedeegnen og altsaa i Henseende til Avling og Græsning af maadelig Veffast-fenhed. Ved Gaarden er en Søe og endeel Kilder, saasom Syc-Kilde, Plovmands-Kilde, Knuds-Kilde, samt 3 Vand-møller. Paa Hiin Side Søen er en Dal kaldet Dalgaard's Dale. Voraegaarden bestaaer af en Længde Stuehuus et Loft hoi, og 2 Side-Fløie alt af Bindingsværk meest ny opbyggt af Jens Brase. 1515 tilhørte den Oluf Banner. Hovedg. Tært 12 Edr. 5 Skpr. 2 Fkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Mølleff. 4 Edr. 1 Skp. Bøndergods 222 Edr. 3 Skpr. 1 Fkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Mølleff. 6 Skpr. 1 Fkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 39 Edr. 7 Skpr.

Kiel, en gammel herømt og temmelig velbyggt Stad i Hertugdømmet Holsteen ved en Bugt af Nørresøen, har et Slot, en beqvem Havn og et Universitet stiftet 1665 af Hertug Chris-
tian

stian Albrecht, hvorved er en Curator, som for nærværende Tid er Hans Excellence Grev Reventlow, en Procellariusus og 15 Professorer. Staden har 1 Borgemeister, en Syndicus, 3 Raadmænd, 1 Politimester og 16 Mænd, 1 General-Superintendent over de Kielske Lande, den Holsteenske Landregiering, et Rentekammer, et General-Land- og Økonomie-Directorium, et Oberconsistorium og et Consistorium. Staden har 3 Kirker, ved Sogne-Kirken paa Torvet er 3 Præster, ved Klosteret eller Hospitals-Kirken 1 Præst, ved Slots-Kirken 2 Præster og et Kappel ved St. Jørgens Hospital i den yderste Ende af Forstaden Brunswick. Foruden St. Jørgens Hospital er her et andet kaldet St. Anna Kloster. Her holdes aarlig Kieler Omflag, som er en Sammenkomst af de Holsteenske og Slesvigske Adelsmænd og mange andre fornemme Personer til at omsætte, udlåne og indkræve deres Penge, hvilket varer 8 Dage, hvorved tillige holdes et anseeligt Marked som begynder h. 3 Kongers Dag og endes Mariae Henselses Dag. Staden betiente sig forud af den Sverinske Rer. 1232 bekræftede Grev Adolph IV. den Lybekske Rer som hans Fader havde skienket Staden. 1321 fik Grev Johan III. Stapelrettighed af Kong Christoffer II. hvorefter alle Vare, som kom fra Danne-

mark til Tydskland og fra Tydskland til Dannemark her først maatte oplægges, som tilforn skeedte i Lybek. Ved Stadens nordre Side hænger den Flekke Brunswick fast med Staden og tiener den til Forstad.

Kiel Amt i Hertugdømmet Holsteen, har gode Skove, fiskerige Søer og god og frugtbar Grund. Deri ligger Staden Kiel. Til dette Amt hører og i det egentlige Holsteen den Flekke Brunswick som er Forstaden for Kiel, en Deel af Landsbyen Garden, Landsbyerne Welssee, Mohensee, Bocksee, Liden Barkau og Meyergaarden Bieburg eller Petersburg; i Wagrien de Landsbyer Wellingdorf, Neumühlen, Dietrichsdorf, Münkeberg og Kirken i Schönkirchen, samt Godserne Cronhagen og Warleberg.

Kieldkier, en fri Herregaard i Bredsten Sogn, Tyrlid Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift. Gaarden ligger ved Skoven og er af maadelig Vindingsværks Dygning. 1366 tilhørte den Jacob Jonsson de Ryeldkier. Hovedg. Tørt 12 Tdr. 1 Skp. 2 Kfr. Skovsk. 1 Td. 1 Skp. 1 Kfr. Møllest. 3 Tdr. 1 Skp. 2 Kfr. Vøndergods 206 Tdr. 4 Skpr. 1 Kfr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 1 Kfr. 1 Alb.

Der Kielske adelige Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af følgende Godser: 1) Doberstorf, 2) Oppendorf, 3) Schrevenborn, 4) Ra-

storf,

storf, 5) Haagen, 6) Osterra-
de, 7) Kronsburg, 8) Groß-
Nordsee, 9) Klein-Nordsee,
10) Bassen, 11) Westensee,
12) Neuenhof, 13) Schie-
rensee, 14) Marutendorf,
15) Ovarnbek, 16) Elmken-
dorf, 17) Lammershagen, 18)
Salzau, 19) Wittenberg.

Kiellstrup, en Herregaard i
Holebüll Sogn, Lundtofte Her-
red, Tønder Amt i Hertugdøm-
met Slesvig, tilhører nu Her-
tugen af Augustenburg.

Kierbye Sogn i Gerlev Her-
red, Dronningborg Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Kier-
bye, Kierbye Mølle. Dette
Sogn er et Anner til Salslev
i Onsdal Herred. Kirken er af
hugne Sten med et lavt Taarn,
som staaer ved den østre Ende.
Prædikestol og 2 Lysstager med
Narstal 1640 ere komne fra
Christianshavns Kirke.

Kierbygaard, en Herre-
gaard i Rasted Sogn, Haslev
Herred, Havreskallegaards Amt,
Narhuus Stift. Gaarden er
byggt af Admiral Christian Niel-
se. Hovedg. Læst 25 Eder. 3
Eder. 3 Eder. Vøndergods 220
Tønder Hartkorn, Tiender 12
Eder. 2 Eder.

Kiergaard, en Herregaard
i Hinderup Sogn, Giørding
Herred, Riberhuus Amt, Riber
Stift. Vorgegaarden har 3
grundmurede Huse, hvoraf et
er to Etager høit med hvalvede
Kjeldere samt Graver omkring
og Vindebroe opbyggt 1695 af
Geheimraad og General-Lieu-

tenant Friderik von Gersdorf.
Ved Gaarden ligger 3 Skove.
Tilhørte Hr. Niels Lange, Rid-
der, død 1565. Til Gaarden
er et Visk, kaldet Hunderup
Visk, som Niels Lange forhver-
vede dertil af Friderich II. 1559.
den 9 Jul. derunder ligger Hun-
derup Sogn, Darum Sogn og
Vilslev Bye. Visketinger hols-
des om Fredagen af en Viskes-
dommer og Viskeskriver. Hø-
vedg. Læst 43 Eder. 3 Skov.
2 Eder. 1 Alb. Skovsk. 1 Eder.
2 Eder. Vøndergods 457 Eder.
7 Skov. 3 Alb. Tiender 73 Eder.
6 Skov.

Kiergaardsholm, en Her-
regaard i Haasum Sogn, Rids-
ding Herred, Skivehuus Amt,
Viborg Stift, ligger paa Grænd-
serne imellem Sølling og Har-
luffel i Riber Stift. Vorge-
gaarden er 3 Fløie Muur- og
Vindingsværk og ved hver Side
en stor Ladegaard bestaaende
hver af 3 Huse, alt opbyggt af
Niels Vinde til Tirsbek. Vorge-
gaarden er omgivet med Gra-
ver hvorover er to Vindebroer.
Tilførn var her en anden Her-
regaard, Vellumgaard, som
tilhørte 1471. Peder Rose i
hvis Sted denne nu er. 1766
kjøbte Peder Obel Kiergaardsholm
for 51000 Rdr., den gik
over i Forpagtning 2100 Rdr.
og anseelig Landgilbe. Forpag-
teren holder 150 Stald-Vren.
70 Heste og Riger, 200 Faar.
Der kan saaes 85 Eder. Rug,
60 Eder. Byg, 160 Eder. Havre
og avles 750 Læse Høe. Ved

Gaarden er godt Tørvestkær og et Teglbærnderie. Hovedg. Tært 42 Edr. 5 Skpr. Møllest. 1 Ed. 2 Skr. Vøndergods 359 Edr. 3 Skpr. 2 $\frac{2}{3}$ Skr. Tiender 74 Edr. 7 Skpr.

Kier Herred i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er 3 tydske Mile langt og 2 $\frac{1}{2}$ Mill bred. I dette Herred er Fogderiet Stedeseand og følgende 10 Kirkesogne: 1) Bygum, 2) Sumtrup, 3) Braderup, 4) Klipbüll, 5) Stedeseand, 6) Enge, 7) Lek, 8) Karlum, 9) Ladelund, 10) Medelbye.

Kier Herred i Vendsyssel Land, Aalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Aabye, 2) Biersted, 3) Vadum, 4) Sulsted, 5) Aistrup, 6) Hammer, 7) Horsens, 8) Vesters-Gassing, 9) Østers-Gassing, 10) Ulsted, 11) Hals, 12) Sundbye, 13) Sorup.

Kierherred, en Herregaard i Klipbüll Sogn, Kier Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Gaarden er afbrændt.

Kierupgaard i Kierstrup Sogn, Bierge Herred, Odense Amt, Svends Stift, kaldtes forudum Kiel, har været en Herregaard, men hører nu under Østergaard.

Kiersgaard, en Herregaard i Brønderup Sogn, Vends Herred, Hindsgavls Amt, Svends Stift, bestaaer af to grundmurede og to Bindingsværks Huse, de 2 første ere opbygte 1657 af Steen Wille, det eene Bindingsværks Huus af Steen Wille

Knudsen 1569, og det sidste af Frue Anne Trolle, Major Erich Willes Enkefrue 1714. Den grundmurede Lade 1644. af Steen Wille. Gaarden blev tilførn kaldet Damsgaard. 1770 blev den solgt for 60000 Rdr. til Krigsraad Vedel til Høfsegaard. Ved Gaarden er god Høe og Kornavling, god Høllenderie, en stor og en liden Skov. Hovedg. Tært 87 Edr. 7 Skpr. 2 Skr. Skovst. 7 Edr. 6 Skpr. 2 Skr. 2 Alb.

Kiersgaard, en fri men ucomplet Sædegaard i Tornbye Sogn, Horns Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Borgegaarden er 2 Floie af Muur- og Bindingsværk. Hovedg. Tært 22 Edr. 7 Skpr. Vøndergods 124 Edr. 2 Skpr. 2 Skr. 1 Alb. Møllest. 6 Edr. 3 Skpr. Tiender 26 Edr.

Kiersholm, en Herregaard i Torning Sogn, Lysgaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhuus Stift. Borgegaarden er af Bindingsværk paa en Grund af hugne Steen med breede og dybe Graver omkring. Dens første Eyer var Henrik Sandberg, død 1588. Hovedg. Tært 16 Edr. 6 Skpr. 1 Skr. Af Palsstrup Gaards Tært 10 Edr. 1 Skp. 2 Skr. 2 Alb. Vøndergods og Tiender er beregnet under Palsstrups Gods.

Kierstrup, en Herregaard i Fugelse Sogn og Herred, Aalborgs Amt, paa Den Laaland. Bygningen er opført af Geheimeaad Raabe. 1765 blev den opbyggt

opbyggt af Grundmuur med hvælvede Kældere og to Etager meget prægtig. Laden er af Grundmuur. Omkring Gaarden er Graver, en Labyrinth, en Lyst- og Frugthave, samt en Allé af Lindetræer til Bremerhvold Herregaard. Hovedg. Taft er 59 Fdr. 6 Skvr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovst. 1 Ed. 1 Skp.

Riorte Sogn i Baag Herred, Afsens Amt, Jvns Stift, dertil hører Riorte Bye, Drøberg Bye 20 G. 22 H., Hierup Bye 12 G. 7 H. Her holdes Herredsstinget for Baag og Vends Herreder om Fredagen. Gaustov 5 G. 3 H., Drnlykke eller Heen 1 G., Nysestegaard. I Riorte Mark ere adskillige Kilder og Høie, hvoriblandt er besædt med store Bægetræer som kan søes fire Mile derfra i Syl-land.

Riorteminde Kiøbstad nord-øst paa Jyens Land ved en stor Fiord, imellem Bierge Herred og Hindsholm paa Odense Amts Grund, men under Nyborg Amt, $2\frac{1}{2}$ Mil nord-øst fra Odense og $2\frac{1}{4}$ Mil nord-vest fra Nyborg. Vaabenet er et Skib for fuld Segl. Jyens første Privilegie er af Erich af Pommern 1413. Byen har 6 Gader, 3 Porte, 172 Huse assureerede for 35700 Rdr. foruden de pnblike Bygninger. Kirken er byggt 1476. St. Laurentii til Hre, Altertavlen og Prædikestolen er af Billedhugger- Arbejde. I den danske Skole, byggt 1741. boer Degnen og Skole-

holderen. Raadstuen ligger lige over for Kirken paa Torvet og opført 1736 af Bindingsværk med en Brandmuur til Gaden. Byetinget holdes hver Mandag. Jyens Øvrighed er en Byesoged som tillige er Byestriver. I Byen er 1 Sognepræst, 1 Capellan, 14 Kiøbmænd, 42 Haandværkere, i alt 65 Borge-re. Havnen er temmelig dyb og meget beqvem for Skibene, som kan ligge langs ved Siden af Skibsbroen lige ned til Langedbrøe; i samme kan rummes 12 a 16 Kartier paa 4 a 600 Fdr. men Indløbet er ifkun 6 a 7 Fod dyb. Til Skibsbroens Vedliæeholdelse gives noget af hver Tønde Gods, og til at vedligeholde Langedbrøe, som er 216 Alen lang, gives ligeledes Korn af omliggende Herreder og Sog-ne. Paa Jyens Grund er 3 gode Bæymøller. Estrar uden for Byen er 2 Stionne Kilder og i Byen Brænde, men som næsten alle have Brakvand. Jyens heele Mark med Kirke-jorderne er 28 Fdr. 1 Skp. 1 Fkr. Hartkorn. Til Byen er 8 Kartier og god Fiskefangst. Her fanges et Slags store og rare Flynnder, kaldet Raadmænd. Da Kong Friderich IV. var der i Byen, fortalte Geheimeraad Gabel Rougen at Borgemeesteren havde spist to Raadmænd, hvilken Gaade han siden oploste. Posten ankommer fra Odense Mandag Morgen og Torsdag Aften; afgaer Onsdag Fomiddag Kl. 10. og Lørdag Middag.

Middag. Consumptionen var 1764. 1705 Rdr. De røende aarlige Markeder holdes den 26 Junii og 22 Oct.

Kierum Sogn i Baag Herred, Affens Amt, Hyens Stift, til Sognet hører Kierum Bye 2 G. 3 H., Melbye 7 G. 1 H., Saltøfte 16 G. 20 H., Ebberup 16 G. 23 H., Norbye 6 G. 4 H., Thorø 1 G., Tørø Huse 7 H. Kirken ligger paa en høi Banke og er meget gammel, da'den er givet Aflad 1390. 1393 og 1433. Den er et Annex til Affens. I Sognet er Norbye Sø som er fiske- rig paa Gieder og Worrer. Til Sognet hører Den Thurø, har een Beboere paa 8 Edr. Hartkorn og hører til Herregaarden Friderichsgave. Thurøse Husene ligge paa Sandban- kerne, hvis Beboere nære sig af Fiskerie.

Kiettinge Sogn i Nusse Herred, Aalholm Amt, Laalands Stift, dertil hører Kiettinge Bye, Raagelunde, Tøfferup, Frerlev. Annexet er Dreig- ninge.

Kietterup Sogn i Vester- Han Herred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift, dertil høre Kiet- terup Bye, Kragholm, Dron- ningholm, Korsholm, Huus- bye, Drøstrup Bye, Olev Bye, Tøndstrup Bye, Siegaard, Øster- Kieldgaard, Vester- Kieldgaard, Skerping G., Maagaard Hoved- gaard.

Kitholm og Egholm, to

smaae Græsholme imellem Den Taasinge og Hyen.

Kildebrønde Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt, Siel- lands Stift, dertil hører Kil- debrønde Bye 14 G. 14 H., Hundie 11 G. 8 H., Kapels- gaarde 2 G., Pile-Mølle og Røge Kro. Altetavlen, Daa- ben og Prædikestolen er af me- get smukt Billedhugger- Arbeide. Dette Sogn er et Annex til Greve.

Kimmersløv Sogn i Nam- søe Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, dertil hører Kimmersløv Bye 8 G. 15 H. I Byen er en Vandmølle, og neden for en Beyerimølle. Reigne- mark Bye 4 G. 4 H. I samme Bye er endnu til Dalbye Sogn 5 G. 3 H.

Kindertøfte Sogn i Sla- gelse Herred, Sorøers Amt, Siellands Stift, dertil hører Landbyetøft 1 G., Vidføegaard 1 G., Grøfte Bye. Dette Sogn er et Annex til Peders- borg i Alsted Herred.

Kisbelø Sogn i Nørre Herred, Halsted-Kloster Amt, Laalands Stift, dertil hører Kisbelø, Vesterboe, Røelykke, Lille Kisbelø, Skouballe, Øster- balle, Glustrupgaard. Røelykke var tilforn beboet af Adelen nu en Bondegård. Gludstrup, forðum en Herregaard nu en Selvepergaard. Annexet er Vin- debye.

Kisbenhavn, Hovedstaden i Kongeriget Danmark, den fonges

kongelige Residents-Stad og en af de smukkeste og anseeligste Stæder i Europa, ligger i Søfelunds Herred, Kjøbenhavns Amt, Siøllands Stift, paa Den Siøllands østre Kant ud til Østersøen, under den 56 Grad af Poli Høide. Den er meget gammel og tilhørte fordom Erkebiskopperne i Roskilde, hvoriblandt Erkebiskop Absalon bygde 1168 et Slot kaldet Arelhuus paa samme Stad hvor nærværende Stæder. 1204 blev den af Erkebiskop Jens Grand gjort til en Kjøbstad og fik sine Privilegier 1254, som bleve fornyede og forbedrede 1422 af Kong Erik af Pommern. 1443 udvalgte Christoffer af Bayern den til en Residents-Stad. Den er 4140 Alen lang 3120 Alen bred og 12600 Alen i Omkreds. Dens Vaaben er en rød Muur med 3 runde Tårne, derover 2 Stierne og Naanen i hvidt Feldt. Den deeles i 3 Hoveddeele: den gamle Stad, hvoraf de to tredie Deele afbrændte 1728. den 20 October, det ny Kjøbenhavn eller Friderichsstad og Christianshavn; denne tilligemed Ny-Boder og endeel af Ny-Kjøbenhavn er anlagt af Christian IV. Christianshavn var tilforn en Stad for sig selv men blev 1694 indlemmet med Kjøbenhavn og hører under dens Magistrat, bestaaer af omtrent 400 Huse og deeles ved en Kanal i tvende Deele. Staden har meget smukke Bygninger, anseelig og smuk broslagne Ga-

der, som alle i Ny-Kjøbenhavn ere lige efter Snor, den er omgivet med Rionne Fæstningsværker, og forsynet med et Kastel: Friderichsstad, som tilligemed det paa Ny-Holm anlagde Batterie besytter Havnen. Staden har 4 Porte, 12 Qvarterer, 230 Gader, 13 Torve, 9 Broer, 25 Værker, 4 Kongelige Slotter og Paladser, nogle og 20 andre Paladser, 12 Sognekirker, 9 andre Kirker, 1 tydske Synagoge og 3 portugisiske, 16 Hospitaller, 30 fattige Skoler, 7 Apotheker, 12 Boglader, 14 Bogtrykkerier, 15 Sufferasfinaderier, 5 Sæbespinderier, 24 Møller, 4054 Huse og Gaarde foruden Citabellet og Ny-Boder, og 80000 Indbyggere, som bestaaer foruden Adelige. Charakteriserede og Embedsmænd af 4000 Borgere inddeelte i 11 Kompagnier og et Brandkompagnie med deres Over- og Under-Officerer, deriblandt er over 400 alle slags Kjøbmænd og Handlende, 920 Haandværkere, 70 Fabrikantere og Konstnere, 100 Brygger, 272 Brandvinsbrændere, 42 Vertshuse, 60 Viintappere, 872 Østapper, 315 Skippere, samt 125 Jødiske Familier. Den øverste Officer over Borgerskabet er Stadshauptmanden og over Brandvæsenet en Brandmajor. Stadens Besætning bestaaer af den kongelige Livgarde til Hest, Livgarden til Fods, Artillerieforpset, og 6 Infanterie-Regimenter,

menter, Søefolket bestaaer af 4 Divisioner, hver af 10 Kompagnier, i alt 4000 Mand, foruden Officerene og Tømmersolket ved Holmen. Stadens Magistrat bestaaer af en Oberpræsident, 3 virkelige Borgemeister, nogle Vice-Borgemeister og 12 Raadmand, samt 32 Deputerede som skal see paa Borgerstæbets Beste. Desforuden har Staden en Politimester, Kongens Foged og en Underfoged. Her i Staden holdes følgende Kongelige Kollegier: Geheime Statsraadet paa Christiansborg Slot, det danske og tyske Cancellie, Finants-Kollegium, Rentekammeret, det Vestindiske Guineiske, Rente- og General-Toldkammer, Oekonomie- og Commerce-Kollegium paa Cancelliet, Biergværks-Direktorium paa Christiansborg Slot, Generalitets- og Kommissariats-Kollegium paa Posthuset, Admiraltets- og Kommissariats-Kollegium paa Holmen, Ober-Skatte-Direktionen paa Christiansborg Slot, Skatte-Kommissionen paa Charlottenborg, et Kontoir for Landvæsnet paa Cancelliet, General-Postamtet paa Posthuset, en Oberbygning-Direktion paa Christiansborg, den kongelige Wyndt i Nyhavn, General-Kirke-Inspektions-Kollegium, Missions-Kollegium paa Veisenshuset, Vand- og Brandkommissionen paa Raadhuse, Havne-Kommissionen paa Holmen, en Direktion for Veisenshuset, en for Friderichs-Hospi-

tal, en for Klasse-Lotteriet, en for Tall-Lotteriet, en for den borgerlige og en for den almindelige Enkekasse, den almindelige Pleie-Direktion paa det almindelige Hospital, det Medicinske Kollegium paa Studie-Gaarden, Theater-Direktionen paa Christiansborg Slot. Nætterne her i Staden holdes: Højeste Ret paa Christiansborg Slot, Hof- og Statsretten paa Østergade, Raadsretten paa Raadhuse paa gammel Torv, Politietkammeret og Brandretten sammesteds, Særetten i Lille Kongensgade. Til Videnskaberne og Kunsternes Befordring har Staden et berømt Universitet, hvorved er en Rektor, en Væstør, 5 Theologiske Professorer, 6 Juridiske, 5 Medicinske og 8 i det Philosophiske Facultet, samt 7 her værende Professores Extraordinarii, 1 Anatomiekammer, 1 Natural-Samling, en Botanisk Have, 1 Maler-Villedhugger- og Bygningens Akademie har 6 Professorer og 4 Informatorer, holdes paa Charlottenborg Slot, det kongelige Videnskabers Selskab, de Skionne Videnskabers Selskab, det Typographiske og Læse-Selskabet, til Agerdyrkningens og Landhuusholdningens Forfremmelse et Landhuusholdnings Selskab, og en Færdhuusholdnings- og Læge-Skole. For de Geistlige Sager er 1 Biskop over Siellands Stift, 1 Provst over Søkkelunds Herred, og 1 for Krigsetaten. Ved hvert Sogn

Bogt er en Pleiekommission for de fattige. Staden fører en stor og berndelig Handel i alle Verdens Dele, har mange Skibe, skionne Skibsverfter, mange anseelige Grosserere, Verelerere og formuende Kjøbmænd, 6 Meglere, en Kongelig Verel- og Laanbank, en kongelig Toldboed, et stort Handelskompagnie: det Asiatiske, og tvende kongelige Direktioner, en for den Findmarkske, Islandske og Færøiske, og en for den Grønlandske Handel, et Søe-Assecurance Kompagnie, et General-Magazin. Havnen er stor og sikker, og kan rumme 509 Skibe. Hver Onsdag og Lørdag er Torvedag, da der overalt paa Torvene holdes alle slags Hødvare, Dvæg og Heste til fals, og ved Stranden daglig alle slags Fisk. Til desto større Bequemmelighed ere anlagt Kanaler i den gamle Stad og paa Christianshavn, hvor der ligger en Mængde Kjøbmænds Skibe, der bringe Levnetsmidler, Træ og andre Fornødenheder i Mængde til Byen. Staden er rigelig forsynet med Vand, som deels kommer fra Veblinge og St. Jørgens Søer, deels en halv Mil fra Byen fra Emdrup Sø, hvorfra Springvandet indledes igiennem Rønder under Jorden, ligesom Pumpevandet fra de andre Søer.

Stadens offentlige Pladser og Bygninger ere følgende: Portene ere 1) Vesterport, byggt 1668, af Friderich III.

med Krigsarmatur, Kongens Navn og Varsaal. 2) Torreport byggt 1671 af Christian V. er den zierligste med Kongens Brystbillede og Krigsarmatur, paa den eene Side i en Nische Gudsfyrigheds, paa den anden Retsfærdighed, alt af huggen Steen. 3) Østerport byggt 1708 af Friderich IV. 4) Amagerport byggt 1729. der igiennem seer Passagen fra Christianshavn til Amager. Torvene ere 1) Amagerport, der paa sælge Amagerne alle slags Urter og Mælk, her sidder og Hofekammerere, Spekhøvere og Havekøber. Paa Siderne ere mange Klædekæmmerer og andre Voeder, i Hæbroestredet sidder Køber som sælge Citroner og i Færgestræde Zitronkøberne som sælge Frugter og Vildt. 2) Christianshavnsport er vel indrettet til Torv men bruges ikke dertil. 3) Fiskeport ved Gammel Strand, hvor der sælges alle slags Fersk- og Saltvands Fisk. 4) Friderichsstadport, paa dette Torv er den prægtige høiselig Kong Friderich V. Statue Equestre, skabt af Gaar efter den af Professor Sally forfærdigede Model, opreist den 16 August 1768. Pistolen er af norsk Marmor med forgylde Indskriptioner paa Siderne. Pladsen er omgivet med 4 ligeeensbyggede Valsladser: Brokbørs, Levejons, Mølle og Schaks. 5) Gammel Torv er det ældste, hvor Bønderne seldholde alle slags

Sæd, Frugt og Fødevarer, midt paa Pladsen staaer et smukt forgylt Springvand med Varmhiertighedens Billede der holder et Varn ved Haanden. 6) Graabrødre Torv eller Uhl-feldtsplads, derpaa er en Skamstøtte med Vaaffrust: Forræderens Ertzig Ulfeldt til evig Skam og Skændsel. 7) Halm: Torvet, holdes paa Vester voldgade ved Vesterport, derpaa selges Høe og Halm. 8) Kongens Nye Torv eller Hællands: Aas, paa dette Torv staaer Christian V. Statue af Blye paa et Stenbæstement. Her paa dette Torv er den kongelige Skueplads, Artillerie: Skolen, Charlottenborg Slot og Hovedvagten. 9) Nye Torv, paa dette Torv holde Vænderne fra Baldbye, Rød: og Hvidovre med slagtede og andre Fødevarer. 10) Skiden: Torvet eller Rusk: Torv: og Brænde: Torvet, derpaa selges Trækul, Torv og Brænde. 3 store Pladser Grønland ved Ny: Boder, Slotspladsen ved Christiansborg, og Vandkunsten som er Borgerskabets Paradeplads. Broerne ere 1) Knippelsbroe, bag Børsen, og 2) Langebroe, ved Blaataarn, imellem disse staaer paa en Høi Støttet Leda med Svanen, som kaldes Kjøbenhavns Væretegn. 3) Bispe: holmsbroe. 4) Gammel: holmsbroe. 5) Holmensbroe. 6) Højbroe. 7) Prinsens: broe. 8) Slotsbroen er prægtig opført af Marmor og Sand:

steen, hviler paa 3 Buer med jærnlige Steen: Gelænker. 9) Stormbroen. Paa Christians: havn: 1) Steenbroen er Børn: hunsbroen, som er meget stærk byggt paa Pæle med Steenbroe oven paa. 2) Rødebroe eller Snorrebroen.

Slotterne ere: 1) det kongelige Residens: Slot Christiansborg, er stor og overmaade prægtig opført af Christian VI. fra 1731 til 1740. Dets Hovedbygning er belagt med Kvadersteen, Hovedfløien er 367 Fod lang, Sidefløien 398. og 114 Fod høi. Den fornemste Indgang er fra Vigantsgade over den prægtige Slotsbroe, som er tillukt med en stor meget smuk udarbejdet Jernport imellem tvende Pavillons af Kvadersteene, hvorfra paa begge Sider gaaer Buegange hvilende paa Piller, der indslutte de kongelige Hæstestalde og Ridehuset. Slotsportalerne ere meget prægtig udjærede: Trapperne ere af Marmor, paa Siderne med Marmor beklædte og under Loftet gipsede. Slotsbygningen har, Kiøleren med iberegnet 3 store og 3 smaae eller halve Stokværk. I det andet som er Hovedstokværket er Hans Majestæt Kongens Værelser. I den ene Fløi af samme Etage er den Høieste Rets Sal med den kongelige Throne, som og den overmaade prægtige i den beste Smag udjærede Riddersal, hvis Høide gaaer igiennem 2 store og et lidet

libet Stokværk, den tredje Hoved-Etage beboes af Enkedronningen og de øvrige kongelige Personer. Slotskirken er i den Side-Bygning der vender ud til Gammel-Strands-Kanal, og er indvendig meget prægtig; overalt beklædt med Marmor og forgyldte Jirater, samt Loftet meget prægtig malet af Krock, forestillende den yderste Dag. Over Slottet er et Spiir 123 Alen høit. 2) Rosenborg, byggt af Christian IV. 1604. jiret med et stort og 2 smaae Taarne, derudi glemmes de kongelige Regalia, de gamle Kongers Klæde-dragter og andre kostbare Ting. Ved Slottet er en smuk Have, som om Sommeren tjener Stadens Indbyggere til Spadseregang. 3) Charlottenborg, byggt 1672 af Grev Ulrich Friderich Gyldenløve og siden beboet af adskillige kongelige Personer. 1754 anlagde Friderich V. her et Maler- og Bildhugger- og Bygnings-Akademie, hvorudi nydes fri Underviisning i disse Kunster, og udsættes Premier for de bedste Arbejder deri. 4) Det Kongelige Palais, byggt 1743. af Christian VI. beboet af adskillige kongelige og fyrstelige Personer.

Palladser: det Moltiske, Schakiske, Levezovske og Landkadet-Akademiet, alle i den bedste Smag og ligeens opførte paa Friderichs Torv i Ny Friderichs Stad, deriblandt er det Moltiske indvendig overmaadig prægtig, har en kostbar

Bog- Natural- og Myndt-Samling. Grev Bernstorfs og Reventlows i Norgesgade ind- og udvendig meget anseelige, i Grev Bernstorfs er en udvalgt Bogsamling. Baron Schimmelmanns og Etatsraad Lindenkrones i samme Gade, den sidste er opført af Kridtsteen fra Stevens Klint. Grev Thots, Geheimeraad Grams og Grofskankler Jøstes Gaard paa Kongens Ny-Torv, i den første er det største private Bibliothek her i Staden, samt en kostbar Samling af Malerier, Naturalier og Myndter. Grev Knuths i Kalleboderne, Grev Jøstes i Stormgaden og von der Lühes paa store Kjøbmagergade ere meget store og anseelige.

Kirkerne ere: 1) Vor Frue Kirke, den fornemste og største Kirke her i Staden, hvor alle Biskopper i Dannemark og Norge, samt Præsterne i Siellands Stift ordineres, den er 140 Alen lang og 48 bred, har et smukt Alter, hvis Taale forestiller Christi Fødsel, en smuk Prædikestol, lige over for en kongelig Tribune, et smukt Orgelværk, tvende meget prægtige Marmor Epitaphier de Gyldenløvers og Adelsers, samt en deel Begravelser i Bag-Choret. Taarnet er overmaade smukt, 380 danske Fod høit, har 5 velt klingende Klokker, hvoraf den største veier 12000 Pund, og et Sangværk, hvorpaa spilles ved Begravelser. Paa Taarnet

net have 4 Vægtene deres Værelser og Vagt for at tilkiende give naar der i Staden nogensteds opkommer Ildbrand. Til Kirken er 3 Præster, 1 Klokker, 2 Gravere og 1 Organist. 2) St. Nicolai er dernæst den største og en af de anseeligste blandt denne Stads Kirker, blev fuldkommen sørt i Stand 1517. og er den første, som den Lutheriske Religion her i Staden er prædikeret i. Dens store Spiir er opført 1666 og hviler paa 4 Rugler. Taarnet har en Vægtergang, hvor fire Vægtene have deres Værelser og Vagt som paa Vor Frue Kirkes Taarn. Rundt om ved Taget paa Kirken staaer Propheternes og Apostlernes Billeder og øverst over Choret St. Nicolai Billedet stærk forgyldt. Indvendig er meget smuk udjiret, har en anseelig Altertavle og Prædikestool af Billedhugger Arbeide; og et fortreffeligt Orgelværk, samt et prægtig Marmor Monument over de Rosenkrantz, ved Kirken er 3 Præster, 1 Klokker, 2 Gravere. 3) Sellig Giestes Kirke ligger midt i Staden, har kun et lidet Spiir, men er indvendig meget smuk og lys, har et smukt Altar af norsk Marmor, en smuk Prædikestool, Orgelværk og Liigkapel. Til denne Kirke er 2 Præster, 1 Klokker, 2 Gravere og 1 Organist. 4) Trinitatis Kirke opbyggt kort efter Ildbranden, er meget høj og lys, har et zirkulært Altar og Prædikestool og et

smukt Orgelværk. Oven over Kirken er Universitets Bibliothek, hvortil er Indgangen fra Taarnet, det bestaaer af en Samling over 30000 Bind og staaer daglig aabent fra 8 til 10. og om Eftermiddagen fra 2 til 4. undtagen Onsdag Formiddag og hele Fredagen. Taarnet er rundt og af en rar Bygning overalt lige tykt af bare Muurarbeide, 111 Fod høit og 48 breed, indvendig med en Sneglegang, hvorpaa man maa gælgelig uden Trapper kan gaae op til Spidsen, hvor det kongelige astronomiske Observatorium er. 5) St. Petri tydske Kirke er efter Ildbranden igien opbygget, temmelig stor, har et smukt Altar og Orgelværk. Ved Kirken er et smukt Liigkapel, hvori sees endeel smukke Epitaphier, for nemmelig Geheimeraad Lenthens og Titleds. Ved Kirken er 2 Præster som kistes til at prædike tydsk til Høimesse og Aftenfang, en Kantor som tillige er Klokker, 2 Gravere og 1 Organist. 6) Holmens Kirke, opbyggt 1619. af Christian IV. med en smuk Prædikestool og Altar af Billedhugger Arbeide, og et Begravelses Kapel hvor Admiral Suels, Vice-Admiral Tordenskiolds, Geheimeraad Benzon og andre berømte Mænds Epitaphier sees, ved Kirken er 3 Præster. 7) Den Herre Zebaoths eller Garnisons Kirken, byggt 1704. har en smuk Altertavle og meget zirkulært Prædikestool. Ved Kirken er 2 Præ-

2 Præster og 2 Kapellaner, som prædike dansk og tysk for Garnisonen. 8) Vor Frelseres Kirke paa Christianshavn, byggt 1682. fuldendt 1694. er indvendig meget smuk og lys, med et stort og prægtigt Alter, en ny meget anseelig Prædikestol, og det første og behageligste Orgelværk i Staden. 1749 er det årlige Spiir opført med en Snegletrappe, hvorpaa man udvendig kan gaae op til det øverste, hvor vor Frelseres Billedet ses og er 5 Alen høit, Taarnet er 144 Alen. Ved Kirken er 2 Præster, 1 Klokker, 1 Kantor, 2 Gravere. 9) Friderichs tyske Kirke, begyndt 1755. er meget smuk og har et smukt Taarn, og hvalved Begravelses Kielder under Kirken. Her prædikes tysk, ved samme er en Præst. 10) Friderichshavn eller Kastelskirken, opbyggt 1704. er liden og net med et Spiir paa Taget. 11) Den reformeerte Kirke, byggt 1688. af Dronning Charlotta Amalia, Kong Christian V. Gemalinde, og siden efter Julebranden opbyggt 1731. ved samme er 2 franske og 2 tyske Præster. Foruden disse er Friderichs Kirke i Ny-Kjøbenhavn, hvortil Grundvolden blev lagt 1749. den 30 October, men er ikke bleven færdig. De andre Kirker ere: 1) En meget smuk Kirke i Weisenhuset. 2) En i Bartows Hospital. 3) I St. Hans Hospital. 4) I Christianspleiehus. 5) I

Qvæsthuset. 6) En i Børnerhuset. 7) I Abel Cathrines Hospital. 8) I Stutteriet. 9) I Stokhuset.

Friskolerne ere: Vor Frue Kirkes, paa Hjørnet af Skindenstræde, for 120 Børn, 80 faaer daglig 1 Skilling Brød, og 48. halv Dreng, halv Piger, faaer Klæder. Nikolai Kirkes ved Hvalvingen, for 150 Børn, hvoraf 24 faaer fuld Klædning, 56 Skoe og Strømper, 50 daglig for 1 Sk. Brød og 10 noget vist i Penge for at synge om Onsdagen i Kirken. Hellig Giestes Kirke i Koffegaden, 120 Børn, 40 faaer heel Klædning, de øvrige Strømper og Skoe, 80 daglig for 1 Sk. Brød, 12 for at synge i Kirken, og til Joul 40 af de flittigste hver 2 Mk. Trinistatis i Landemærket for 60 Børn, hvoraf 18 faaer Klæder, og ugentlig uddeles for 2 Mk. 10 Sk. Brød. St. Petri, 50 som alle faaer Klæder, og 20 andre hvorfor Prinsesse Charlotte betaler. Ved Garnisons Kirken en Chor Skole for 28 Børn i store Strandstræde og 2 Skoler for Soldater Børn, samt en i Kastellet for 8 Børn som faaer Skoe og Strømper. Ved Holmens Kirke, 1) en Chor-Skole for 15 Børn, hvoraf hver faaer ugentlig 24 Sk. 2) en paa gammel Holm for Matros Børn af Haandværkstrøkken, hvori fornemmelig læres at regne og skrive. 3) en i Laregaden for 100 Matros Børn,

Børn, Pigerne sye og filere paa Kjøb. 4) en i de Ryboder for 100 Børn, de meest trængende faae Skoe og Strømper. 5) en i Nælgaden for 60 Børn, som ligeledes faae Skoe og Strømper. 6) en ved Søe-Artilleristernes Baraker paa Christianshavn. 7) Skolen paa Qvæsthuset. 1771 er af Ad-dresse-Contoiret oprettet 5 Fri-skoler for 60 Børn, som blive underviiste i Christendom, Skrivning, Regning og Haandgierning, hvoraf de faae de to tredie Deel af Arbejdslønnen og efter Skolernes Omstændigheder Brød og Klæder, ved Konfirmationen heel Klædning. 1772 er ligeledes 5 Fri-skoler af Directionen for Pleie-Anstalterne oprettet, Børnene faae hele Arbejdslønnen og nogle Klæder, de bedste Spinderinder sættes i en Mester-skole i Skidenstræde, hvor de øve sig i at spinde flint og blive derfor gandske underholdte, deri er nu 22. 1772 har de 32 Mænd oprettet en Skole i Myntergaden for 32 Børn af begge Køn.

Hospitaler og milde Stiftelser ere: 1) Friderichs Hospital, stiftet 1756 den 6 Aug. af Friderich V. aabnet 1757 den 31 Martii, kan rumme 300 Syge, som nyde fri Pleie og Medikamenter, det har sin egen Læge, Chirurgus, Præst og Apotheker, samt et frit Jorde-moderhuus, det er byggt meget stort og anseeligt af Sandsteen

og ligger i Nørregade. 2) Det Almindelige Hospital i Solvgaden, hvor 700 Fattige have fri Huus og endeel noget i Penge ugentlig. 3) Pesthuset eller St. Hanss Hospital uden for Nørreport, hvor 200 af de allerelendigste og fattigste underholdes, samt de, som ere fra Forstanden, hvoraf nogle ere i de saa kaldede Daarekister. 70 nyde noget Verred, de andre af Reuterne af de 30000 Rdr. som forrige Krammer Klaus Røstet skienkede herril. 4) Christians-Pleiehuus, indviet under Kong Christian VII. 1769 den 28 Mai for 213 gamle og svage af Krigsstanden og 172 fattige Børn. Det var i store Kongensgade men er nu henflyttet i Østervoldgade. 5) Søe-qvæsthuset, anlagt 1643. til lemilæstede og ældgamle Søefolks Helbredelse og Underholdning, som for nærværende Tid ere over hundrede. 6) Vartov eller Hellig Aands Hospital, for 350 Lemmer, meest af Borgersstanden, som nyde fri Huus og 3 Mk. ugentlig, ligger i Løngangsstræde. 7) Abels Cathrines Boeder, stiftet 1676. af Frue Abel Cathrine i Dronningens Evergade for 21 Fattige, som nyde ugentlig 1 Rdr. har en jirlig Kirke. 8) Samborger Sieleboder eller Povels Sechtels Hospital, stiftet 1661 den 4 Jan. for 14 Lemmer. 9) Tydske Kirkes Pleiehuus i Larsleistræde for

16 Fattige. 10) Vaisenhuset paa Ny-Torv, igien opbyggt 1734. deri nyde 140 fader- og moderløse Børn fri Opdragelse og Undervisning, Huset har sin egen Kirke, Bogtrykkerie, Apothek og Boglade. Her holde General-Kirke-Inspectionens og Missions-Kollegierne deres ordentlige Sammenkomster. 11) Opfostringshuset i Overgaden paa Christianshavn, stiftet af Friderich V. 1754. for 230 fattige Dreng Børn, men er nu forlagt i store Kongensgade. 12) Pigebørns Opfostringshuus paa Christianshavn indrettet 1755. ved Hr. Josias Lork, Præst ved den tydske Kirke, for 120 Piger. 13) Koppe-Inoculations-Anstalten uden for Stadens Nørreport, stiftet af Kong Christian VII. og aabnet den 14 Junii 1769. hvori alle Uformuende nyde fri Indpodning og Pleie. 14) Den kongelige Opfostrings-Stiftelse, oprettet den 7 Dec. 1770. hvorudi hvert Aar skal antages 100 sinaa Børn.

Klosterne ere: 1) det Hærbøiske i Stormgaden for 13 adelige Enker, som aarlig nyde 160 Rdr. stiftet af Fru Kirsine Garboe. 2) Petersens i Bimmelskædet, stiftet 1761. af en ugift Kjøbmand Albert Petersen, for 20 Jomfruer, som aarlig nyde 150 Rdr. 3) Budolphs Hospital i St. Peterstræde for 16 Enker.

Tugt- og Arresthusene ere: 1) Tugt-Manufactur og

Rasphuset, opbyggt 1739. paa Christianshavn. 2) Stokhuset, hvor Slaverne og de som fængsles for Tyverie ere i Arrest. 3) Blaataarn, for Misdædere af Kjøbenhavns Amt og Hofbetientere. 4) Stutteriet eller Stadens almindelige Arresthuus.

Universitetets Bygninger ligge i store Kanifestræde og bestaae af et Collegii Huus, Consistorium kaldet, hvor alle Examina holdes, samt Professorenes ordentlige Forsamlinger, tvende Høresale, Anatomieksamneret, Communitetet eller Klosteret hvor 150 Studentere samles en Time om Dagen for at øve sig i latinske Disputationer og nyde ugentlig 4 Rk., et Natural-Kabinet og Bibliothek, Værelser for Professoren i Natur-Historien og Professor Enker.

Til Universitetet høre 4 store Kollegier: 1) Regentzen, stiftet 1623. af Christian IV. for 100 Studentere. 2) Valkendorfs, stiftet 1555. af Christoffer Valkendorf for 16 Studentere som nyde aarlig 30 Rdr. har sit eget Auditorium og Bibliothek. 3) Borches, stiftet af Doctor Ole Borch 1691. for 16 Studentere som hver nyde 60 Rdr. om Aaret. 4) Eilersens, stiftet 1705. af Etatsraad Jørgen Eilersen for 16 Studentere, som nyde 40 Rdr. aarlig, har hvert sit Auditorium, Bibliothek og Hæve.

Ved den latinske Skole i Stundergaden er 1 Rector, 1 Conrector og 5 Hørere. Her foruden er 44 offentlige danske Læse- Skrive- og Regne-Skoler.

Læresalen for Seltstærkerne er paa store Kjøbmagergade. De berømteste Biblioteker ere: det store kongelige og Haand-Biblioteker, Universitetets, det danske Selskabs paa Charlottenborg, Grev Thots, Grev Moltkes, Grev Bernstorfs, Kammerherre Suhms, Konsejentsraad Vindorfs, Rals, Mølmans, Hielsnersternes, Conferentsraad Sevels, Biskop Harboes og Pastor Vorkes. Paa Studiegaarden og den chirurgiske Læresal er Anatomiskekamre, her forvares endeele indsprøitede Kadavera og fældne Fostere. Af Natural- og Kunst-Samlinger er den paa det kongelige Kunstkammer, Rosenborg, Charlottensborg, Studiegaarden, Grev Thottes og Moltkes, Kammerherre Suhms, Kammerjunker Vinstovs, Eratsraad Müllers, Holms, og Nybergs, Agent von Hemmerts og Hr. Colsmans.

De andre offentlige Bygninger ere: Cancelliet tæt ved Christiansborg Slot, som er forenet med samme ved en Coridon eller Gang fra Slottet. I den underste hvelvede Etage er Cancelliers Geheime Archiv, i den anden Etage det danske og tydske Cancellie, i den øverste Rentekammer-Contoirerne. Ved

Siden af denne Bygning er det nye kongelige Billedgallerie, 130 Fod langt og indeholder 66 af de prægtigste Stykker af mestendeels nederlandske Mestere: i Loftet ere nogle smukke Malninger af Krok og ved Enden beundrer man Friderich V. Brøstbillede i Marmor af Sally og Dronning Lovises af Biederwelts. Her er ogsaa det kongelige Geheime Archiv. Bag ved Cancelliet og Archivet er Proviantgaard: den hvor Matroserne faae deres Kost. Bag ved ligger en Kanal, hvor Proviant-Skibene ligge for at udløses. Næst ved er en Bygning, i hvis underste Etage glemmes en stor Mængde Kanoner, Lavetter, Geværer og Rugler, Landetaten tilhørende; i den anden Etage det kongelige Bibliotek, som er anlagt af Friderich III. er 110 Alen langt og giver en tre til femdobbeltht Gienlyd, omgivet paa Siderne med fristaende Corinthiske Piller, paa hvis Capitæler hviler et Gallerie, hvor oven paa ere Qvarterne og Oktaverne samt mindre Formater, da neden til allene staaer Folianter som ikkun udgjør 100000 Bind. Over Biblioteket ere det kongelige Kunst- og Naturalie-Kammer, som indeholder en stor Samling af fældne Kunst- og Natur-Sager, samt Alderdomme, prægtige Malerier og Portraiter, oven over Kunstkammeret staaer Møddeller af Maskiner og Bygninger. Næst ved denne Bygning

er det kongelige Tøjhus, og de kongelige Staldbetjentenes Baanihaer.

Raadhuset staar paa alle Sider frit imellem Gammel og Ny Torv, er efter Ildbranden nu opbyggt. Her forsamles Magistraten og Stadens 32 Mand, her er ogsaa Politie-Retten og Gield-Kommissionen, Brand-Assurance-Contoiret og Borgerkabets Vagt og nogle Arrester for dem der opbringes af Vagterne om Natten, samt under Raadhuset en Viinkjelder.

Hof- og Statsretten holdes i en stor Gaard paa Østergade.

Børsen er en anseelig Bygning, 200 Alen lang, i Strand bragt 1624 af Christian IV. foran ere Kjøbmændenes Forsamlings-Plads, Mægler og Ege-Assicurants-Contoirerne, paa begge Sider heel igiennem Nørrenhergernes og Kjøbmændenes Voder og 4 Vagelader, i den nederste Ende er Snedkerens Børs, den kongelige oecroierede Bank og det kongelige Vahre-Magazin. I de under Børsen hvelvede Kjeldere forvares og udsælres Hør, Jern og andre grove Vahre.

Posthuset ved Siden af Cancelliet, hvor de ridende og aenende Poster affærdiges, General-Postamtet holdes og Generalitet og Commissariats Collegiet samles.

Comœdiehuset, anlagt af Frederich V. paa Kongens Ny Torv 1749, er en anseelig Byg-

ning 3 Etager høi, meget forbedret og udiret 1774 af Kong Christian VII.

Artilleristernes Academie paa samme Torv; Kongens Nyndt bag Charlottensborg, Kongens Bryggerhuus ved Langebroe. Assistenthuset i Snaregaden. Veierboden ved Stranden. Bryggernes Laughuus i Skindergaden, hvor holdes Koasert hver Torsdag. Tokboden ved Indgangen af Havnen, hvor Skibene angives og fortolles.

Uf de til Krigsvæsenet hørende Bygninger mærkes, 1) Tøjhuset, hvor inderst ere Lavetter, Kanoner, ic. tillige med en overmaade stor Vagt, hvorefter med et Menneske kan vele de sværeste Ting. Oven over er det sinde Gevær opstilt i en jiltellig Orden i en Sahl, som er 300 Alen lang og overalt prydet med erobrede Fahner. I Gaarden er det svære Skots, hvortilblandt er en gammel Kanon 23 Rod lang. Feldt-Artilleriet er i en Side-Bygning under det kongelige Kunstammer. 2) Artilleriets Laboratorium med et Magazin af Lavetter og Karrer paa Christianshavn. 3) Hovedvagten paa Kongens Ny Torv. 4) Landkadetternes Akademie, en af de 4 Palladser paa Frederichs Plads, hvor 50 Landkadetter underholdes firt og undervises i Krigs- og andre Videnskaber.

Pulvertaarnene staae 6 i de hule Bastioner, 2 ved Østerport, 4 imellem Langebroe og Amagerport og 5 fra Porten til det yderste Voldværk, samt 2 i Kasteller.

Spevæsenets Bygninger ere: 1) Gammel Holm, hvorpaa ere Magaziner og Verksteder til Flodens Udrusting, ved Siden af Holmens Kirke ud til Størrestræde er General-Commissariatet hvor Admiralitets-Kollegiet holdes, bygt 1704 af Friderich IV. 2) Christiansholm ligger midt i Havnen, har et stort og meget rigt Spe-Toihuus. 3) Ny-Holm paa hiin Side oven ved Indløbet af Havnen, hvor Krigsskibe bygges. Den hænger ved mellem liggende Øer, hvorpaa ere Magaziner til Raster og Anker, sammen med Christiansholm og ved en Glydebroe, som slutter Havnens Indløb med Toldboden og er paa Søsiden besat med Kanoner. 4) Søekadet-Akademiet i Ny-Kjøbenhavn, hvor 50 Søekadetter underholdes og have sei Underviisning. 5) Dokken paa Christianshavn, bygt under Christian VI, hvor de største Skibe kan ligge tørt til at repareres, naar Cluserne tillukkes og Vandet ndpumpes.

Al Magaziner mærkes 1) det Asiatiske Kompagniets Huus paa Christianshavn hvor de chinesiske og ostindiske Vahre sælges. 2) Det Islandske og Grønlandske Kompagnies, Pak-

huse paa Vjørnsholm. 3) Det Guineiske Kompagnies Pakhuus bag Børsen. 4) De store Toihuus og Uld-Magaziner paa Christianshavn. 5) Klædemagazinet paa Børsen. 6) Tommerpladsen ved Langebroe. 7) Kongens Hæ-Magazin. 8) Det Laurvigiske Jern-Magazin. Af Leer og Skiareknive er Oplaget hos Borgemester Suhr paa Gammel Torv, og den største Klædefabrik, som forsyner Armeen og Floden, er paa Guldhuse i Rigenzgade. Iblandt de private ere fornemmelig Hofmans ved Væsthuset, et viatigt Rattun-Trykkerie uden Østerport, et Kalkbrænderie og en Borsfabrik sammesteds, en Baandfabrik paa Østergade, en Kartesfabrik i Landemærket og en i Borgergaden, en agte Porcelæinfabrik paa store Kjøbmagergade og en agte i store Kongensgade, en anseelig Maltmølle ved Væsthuset, 15 Safferraffinerier, 5 Sæbesnyderier, 2 Laksfabriker, 1 Bordsug-Konrog og Pibefabrik, 1 stor Reverbane og endeel anseelige Skibsværker.

Kjøbenhavns Amt i Sielands Stift, omtrent 5 Mile i Længden, grændser mod Osten til Drejsund, mod Norden til Hirschholms og Friderichsbergs Amter, mod Vesten og Sønden til Roeskilde Amt, bestaaer af 3 Herreder: Søffelunds, Smørum, og 4 Sogne i Ølstykke Herred, dertil hører Øerne Amager og Saltholm, des Harts korn beregnes paa 9714 Tønder,

der, Jorden er frugtbar, ved Søen falder endel Fiske, har et Virk, som holdes siden 1683 i Vallerup, dog saaledes at Taarnby og Magleby har hver sin Ret, og 29 Kirkesogne foruden de i Kiøbenhavn. Deri ligger en Riøbstad nemlig Riøbenhavn.

Riøge, en Riøbstad 4 Mil fra Kiøbenhavn, $7\frac{1}{2}$ fra Ringsted og 7 Mile fra Vordingborg, i Romsø Herred, Roeskilde Amt, Siellands Stift, ved den bekjendte Ringe Bugt, som giver en maadelig Haav og blev nedpeilet med et Vølverk 1411. Den har allerede 1288 faaet Riøbstads Privilegier af Kong Erich Menved og har i gamle Dage været omgivet med Volde og Graver og ført stor Handel, som nu er ifkun liden, ligeledes vare her og i Christian IV. Tid meget berømte Tapetvævere som have forfærbiget de kostbare Tapeter, paa Riddersalen i Fride-richsborg Slot. Byen har ingen Jord undtagen nogle Banger som ere anslagen til 13 Tdr. 3 Skp. 2 Fk. og 2 Alb. Harkorn. Byens Borgere indgive 130. foruden andre Beskæftigede, i Consumption svares 4600 Rdr. Byen har 15 Gader, 277 Huse, et stort Torv med et Røg af Kvadersteene. Byen har 1 Borgemeister og 2 Raadmænd, 1 Byfoged. Raadhuset er meget smukt. St. Nicolai Kirke bygt 1324. har en kostbar Altertavle og Prædikestol af Billedhugger Arbeid.

de, blandt flere adelige Begravelse findes nogle af de Utselders, Østners, Lyrdorfers og Scholers. Her er og et rart Skilderie forestillende Christi Begravelse, foræret af Borgemeister Hans Christensen 1624. Her er en latinsk Skole hvorved er en Rector og 1 Hører, som har en Kapital af 10000 Rdr. Her er tvende Hospitaller for de Fattige, et for 24 Fattige og et til 10 fattige Borgere: Enfer, fri Skolegang og Klæder, samt Skoe og Strømper for 10 fattige Børn. I Byen holdes tvende Markeder, den 1 Aug. og 28 Oct. Bytinget holdes hver Mandag Formiddag Kl. 10. Raadstuen Retten hver Tirsdag Kl. 10. alle Sager indføres fra Byestinger til Landstinget. Byens Baaben forestiller en Kirke med et Kors og en Krone oven over samt en Haand udaf Skyerne. Den ridende Post ankommer fra Ringsted Mandag og Fredag Eftermiddag, afgaer igjen Tirsdag og Lørdag. Den Lollandske Post som medbringer Kiøbenhavnske og Dorfske Breve, ankommer fra Kiøbenhavn Lørdag Nat og sater derpaa strax til Lolland og sædvanligst derfra tilbage Torsdag Formiddag.

Riøge Bugt er en Bliig ind af Østersøen og en maadelig Skibsreede ved Riøge Buat, hvori en lille Aae, kaldet Riøge Aae, har sit Udløb, og bekiendt af det store Slag 1676. da de

Danske under Admiral Wind Juel overvandt den Svenske Flode.

Gammel Riøge Gaard, en Herregaard i Rainsø Herred, Roeskilde Amt, Sjællands Stift, Besten for Riøge, var tilforn en Riøbstad før det nuværende Riøge, som sluttes deraf at Indvaanerne i Riøge gjorde Ansøgning 1573. om at maatte nedbryde en der da værende Kirke fordi den havde staaet i 140 Aar ubrugt, og dermed forbedre deres egen. Denne Herregaard tilhører nu den svenske Greve af Meyersfeldt i Pommern.

Riøstegaard, en Herregaard i Hallund Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 Fløie en Etage høi, Ladegaarden ligesaa af 3 Huse, altsammen af Muur- og Bindingsværk. Hovedg. Længd. 25 Eder. 3 Skpr. 1 Fkr. Møllest. 7 Eder. 7 Skpr. 3 Fkr. Vøndergods 260 Eder. 4 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Skovst. 2 Skpr. 2 Fkr. Møllest. 6 Eder. 4 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Tiender 124 Eder.

Riøstrup Sogn i Bierge Herred, Odense Amt, Fyens Stift, dertil hører Riøstrup Bøye 4 G. 9 H., Riøtinge Bøye 13 G. 9 H., Lad Bøye 12 G. 12 H., Riørup 1 G. 2 H., Ulrichsholm, en Herregaard, af Hundslev Bøye 8 G. 13 H., Munkboe Bøye 14 G. 23 H., Dræ Bøye 17 G. 14 H., Tornøe 1 G., Vikelsøe, en De. 1 H., Østergaard, en Herregaard,

Dingstrup 11 G., Lille Vibye 6 G., Over-Riøbye 11 G., Bregner Bøye 7 G. 2 H., Huuslevgaard med 5 H. Kirken er i meget smuk Stand med en jærlik Altartavle og Orgelsværk. Fra denne Egn kommer mange tørre Riøsbær. Anneret er Agndrup.

Riøng Sogn i Baag Herred, Assens Amt, Fyens Stift, dertil hører Riøng Bøye 18 G., Riøng Mølle 20 H., Søbholm en Herregaard, Hjortholm en Gaard, som har Jorden indhegnet for sig selv, Holte 2 G. 2 H., Verholm 1 G. 1 H., Skringshave 1 G., Bathuset 1 G. 1 H., Glamsberg 12 G. hvoriblandt er Møllen og 12 H., Høierup 12 G. 7 H., Høibergsgaarde 2 G., Summerup Bøye 19 G. 3 H. foruden Degnevoeligen, hvorved er nyelig byggt en Voelig af Andreas Heilig til Degne-Enfer. Riøng Kirke har et anseeligt Taarn. Østen for Riøng Bøye ligger endeel Kilder.

Riøng Sogn i Hammer Herred, Bordingborg Amt, Sjællands Stift, dertil hører Riøng Bøye 26 G. 24 H., Svinøe 28 G., Røestrade, Søllerup 17 G.

Riørupgaard, en Herregaard i Riørup Sogn, Skam Herred, Odense Amt, Fyens Stift, Borgegaarden er en aldgammel grundmuret Bygning, den hører til Baroniet Einsdelsborg. Hovedg. Længd. 66 Eder. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovst. 1 Ed.

I Ed. I Skp. I Hfr. I Alb.
Mollesf. I Ed. 4 Skp.

Rippinge Sogn i Nørre-
Herred, Næstveds Amt, Laa-
lands Stift, dertil hører Rip-
pinge, Øster-Rippinge. Kirken
kaldet St. Marie er meget gam-
mel, har et høit Taarn, en smuk
Altartavle og Prædikestol. Be-
sten for Kirken ligger Rippin-
ge Kilde som tilforn har været
meget bekendt og besøgt af
Fremmede, som have ofret til
Kirken og de fattige. Paa
Øster-Vye Mark er en Bevr-
msle ved Stranden. Anneret
er Brarup.

Kirken Piils eller Brink-
mands Kilde ligger i Dyrehø-
ven, $1\frac{1}{2}$ Mil fra København,
besøges af mange ved St. Hans-
dags Tider, har got og klart
Vand, men tilskrives ikke saa
meget som før en legende Kraft,
ved samme et en Børse hvori
indsamles Almisse til Gjentogte
Sogns Fattige.

Kirkebye Sogn i Sunds
Herred, Nyborg Amt, Kvens
Stift, dertil hører Kirkebye
5 G. 1 B. 5 H., Slæbek 4 G.
8 H., Naarud 5 G. 3 H.,
Dongeshorup 10 G. 9 H.,
Eggebjerg 9 G. 12 H.

Nørre-Kirkebye Sogn i
Nørre-Herred, Næstveds
Amt, Laalands Stift, paa Den
Kølster, dertil hører Nørre-
Kirkebye, Varmerup, Nebel-
gaard, Raunstrup, Lommeløve.

Sønder-Kirkebye Sogn i
Sønder Herred, Næstveds
Amt, Laalands Stift, paa Den

Kølster, dertil hører Sønder-
Kirkebye, Eggebjerg, Bierre-
gaard. Anneret er Møllef.

Kirke: Hylinge Sogn i
Voldborg Herred, Næstveds Amt,
Siellands Stift, dertil hører
Kirke-Hylinge Bye 13 G. 14
H., Nørre-Hylinge 11 G. 10
H., Kynde Kyndeløse 13 G.
16 H., Store Carlebye 13 G.
14 H. Sognet kirken er 1763
paa ny opbyggt af Geheimeraad
Jørg Rosenkrantz's Frue til
Eegholm og Ryegaard og me-
get smukt udjiret, saa den er
een af de smukkeste Kirker i
Sielland.

Kirkerup Sogn i Somme
Herred, Næstveds Amt, Siel-
lands Stift, dertil hører Kir-
kerup Bye 4 G. 8 H., Sunds
Sø Lille 11 G. 11 H., Gier-
drup 4 G. 4 H., Taagerup
6 G. 6 H., Hjørup 8 G.
14 H.

Kirkerup Sogn i Bekers
Flakkebjerg Herred, Amtvorskov
Amt, Siellands Stift, dertil
hører Kirkerup Bye 7 G. 15
H., Ersholt 5 G. 4 H., Lørup
3 G. 1 H., Snoge-Mølle har
1 G., Skovsøgaard 1 G., Huse
i Markerne 5 H. Ved Kirken
er en Kilde og et Hospital.

Klakring Sogn i Bierge
Herred, Stiernholms Amt,
Narhuns Stift, dertil hører
Klakring Bye, Vester-Bye 2 G.
Strandhuse, Biørnsknude, Hel-
bergs Mølle. Dette Sogn er
et Anner til Åsens.

Klanxbull Sogn ligger i
Widding Herred, Sønder Amt, i

Hertugdømmet Slesvig. Her er en Færge som gaaer til Solt.

Klarup Sogn i Flesskum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Klarup Bye, Klarupgaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Romdrup. Kirken har et smukt Taarn og er i god Stand.

Klarupgaard, en Herregaard i Klarup Sogn, Flesskum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk. Paa Gaarden holdes Stude til Besætning. Hovedg. Tact 26 Edr. 2 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 346 7 Skpr. 3 Fkr. 2½ Alb. Tiender 103 Edr.

Klarupgaard, en Herregaard i Klarup Sogn, Flesskum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk. 1540 fik Erik Høg den af Kongen. Paa Gaarden holdes Stude til Besætning. Hovedg. Tact 26 Edr. 2 Fkr. 2 Alb. Bøndergods 346 Edr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2½ Alb. Tiender 103 Edr.

Kleekamp, et adeligt Gods paa 35 Plove, i Oldenborg Distrikt, i Hertugdømmet Holsten, dertil hører Meyergaard den Grof Kolubbe, Godset Grünhaus og dertil hørende Landsbye Nüchel.

Klein Nordsee, et adeligt Gods i Westensee Sogn, Kiels Amt i Hertugdømmet Holsten, tillige med Landsbyen Achterwehr.

Kleinsolt Sogn ligger i Uggel Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, er et Annex til Grofsholt.

Kleitrup Sogn i Nindø Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Kleitrup Bye, Kleitrup Mølle, Hærup Bye, Heiring Bye, Kristrup Bye, Demstrup S., Skorup S. Dette Sogn er et Annex til Hersom. Kirken ligger tet ved Byen ved høi Bakke. Tet ved Kleitrup, som bestaaer af 4 Bøndergaarde, ligger en stor Sø, kaldet Kleitrup Sø, ved samme har staaet et befæstet Slot med Volde og Graver, kaldet Kleitrupgaard, hvoraf endnu sees Ruidera, af Søen løber en Naal, som gior Grøndsefiel imellem Himmersøfiel og Omersøfiel.

Kleyseer Kog ligger imellem Kåretoster, Dagebåller, neu Christian-Albrechts og Kielemøhringer Kog, i Landskabet Bredsted, og indeholder 2365 Deimat, octroieret 1725. af Fridrich IV. og fuldkommen inddiget 1727.

Klim Sogn i Vester-Han Herred, Vendsøfiel Land, Halsborg Stift, dertil høre Klim Bye, Odde Bye, Grishave, Faarbef, Tinglar S. og Mølle, Raigaard.

Klingstrup, en Herregaard i Staarup Sogn, Sunds Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Borgegaarden er deels af Grundmuur deels Bindingsværk, ved samme er en smuk Have,

Have, en prægtig Skov og Skion
Fiskerie. Hovedg. Tært 33 Tdr.
7 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Skovsk.
4 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.
Møllest. 2 Tdr.

Klinte Sogn i Skam Her-
red, Odense Amt, Fyens Stift,
dertil hører Klinte Bye, Præ-
stegaarden 5 G. 2 H., Nørre
Bye 22 G. 18 H., Jersøe 9
G. 6 H. Til dette Sogn hører
Den Æbel Øen, hvorved er
Ebbe og Flod.

Klipf, et Sogn 2 Mile
fra Flensborg, deri ligger det
adelige Gods Speggaard, den
fiskerige Søegaardsø og det ade-
lige Gods Ahretøft.

Klipbüll, en Herregaard i
Klipbüll Sogn, Kier Herred,
Lønder Amt i Hertugdømmet
Slesvig, ligger $1\frac{1}{2}$ Mil fra
Lønder.

Klipbüll Sogn i Kier Her-
red, Lønder Amt i Hertugdøm-
met Slesvig.

Kloborg Sogn i Brads
Herred, Silkeborg Amt, Nar-
huus Stift, dertil høre Kloborg
Bye, Gribstrup Bye, Nørskov
Bye, Skade Bye. Til Kloborg
er to Anneier Tyrsting og
Grestrup i Tyrsting Herred.
Præsten boer i Skade.

Knapstrup i Jernløse Sogn,
Nørre Herred, Holbek Amt,
Sjællands Stift, Borgegaar-
den bestaaer af 3 Bindings-
værk-Huse, Ladegaarden af 3
Længder Bindingsværk. Gaar-
den ligger meget fornøielig med
Skov i Næheden, er beqvem
til Fiske damme og har gode

Marker. Hovedg. Tært er 81
Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb.
Skovskuld 6 Tdr. 2 Fkr. 2 Alb.

Knebel Sogn i Mols Her-
red, Kallø Amt, Narhuus Stift,
dertil høre Knebel Bye, Skiel-
lerup Bye, Lynge en G., Vin-
gelsborg et H. Kirken ligger
paa en Banke midt for Indlø-
bet af Knebel Vig, jret 1738
af Conferensraad Hersdorf med
et lidet Spiir. Skiellerup er
en liden Bye som tilhører Ørev
Skel og fører hans Stutterie
frem og tilbage fra og til Den
Ziellm, hvor det underholdes.
Ud fra Landet gaaer et Sand-
Nis kaldet Skielle-Røn, som
strekker sig langt ud i Knebel
Vig, hvorpaa samles en Mæng-
de Muslinger. I Knebel Vig
er god Fiskerie. Her i Sognet
er et Bierg kaldet Bildeborg.
Ved Gaarden Lynge begynder
de Molske Bierge, som strekke
sig nord hen mod Herregaarden
Møllerup.

Knivholt, en Herregaard i
Flade Sogn, Venneberg Her-
red, Næstруп Amt, Nalborg Stift,
kaldtes 1419 Knypsholtegaard
eller Knypfolt. Borgegaarden
har 4 Fløie og Ladegaarden be-
staaer af 3 Huse. Ved Gaar-
den er en meget stor og deilig
Have, anlagt af Commandeur
Otte Arnfeld. Hovedg. Tært
35 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. Skovsk.
1 Skp. 1 Fkr. 2 Alb. Hønder-
gods 200 Tdr. 6 Skpr. 2 Alb.
Skovsk. 1 Td. 6 Skpr. 1 Fkr.
2 Alb. Møllest. 6 Tdr. 6 Skpr.
2 Alb. Tiender 60 Tdr.

Knivsbiørg, en Bønde i Sønder-Nagstrup Herred, Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 68 Bønde høit.

Knopdorf, en Herregaard i Dänishhagen Sogn, Danstkovland i Hertugdømmet Slesvig.

St. Knuds Sogn i Odense Riisbæk, Odense Herred og Amt, Høens Stift, dertil hører St. Knuds Kirke, Gaarder og Huse i Odense, St. Knuds Kloster, Munkemølle og 7 H., Bulbroe 8 G. 3 H., Hunderup 8 G. 3 H.

Knudseie, en privilegeret men ucomplet Sædegaard i Skjæve Sogn, Bæglum Herred og Amt, Nalborg Stift. Gaardens Bygning er af Mauer og Bindingsværk. Besætningen er Stude. Hovedg. Lart 114 Tdr. 2 Skpr. Skovsk. 1 Skp. 2 Rkr. 2 Alb. Mollesk. 3 Tdr. 1 Skp. 2 Rkr.

Knudster Sogn i Vester Herred, Vornholms Amt, Sielands Stift, dertil høre Selveiere 30 G., Nye dito 30 G. Dette Sogn er et Anney til Nonne Riisbæk. Kirken kaldes St. Knuds Kirke, Altertavlen er givet 1696 af Jørgen Gage, Messinghagelen er af blaa Flæiel med megen prægtig Guld-Brodering.

Knuthenborg, Hovedgaarden paa Grevskaftet Knuthenborg i Hunsbø Sogn, Nisse Herred, Nalholms Amt paa Den Laaland, kaldtes tilforn Nasmærk, blev oprettet til

et Grevskab 1714 den 19 April af Geheimeraadinde Knuth. Gaarden er meget stor og anseelig med en prægtig Have og Stien Udsgit til Havet. Bemeldte Fru har 1715 oprettet et Hospital for Gudsjet til 8 fattige samt en Skole. Hovedg. Tarten er 40 Tdr. 1 Alb. Skovsk. 4 Tdr. 2 Skpr. 1 Rkr. 1 Alb. Til Grevskaftet høre Haverlykke, Bandholmsgaard, Vinize, Nøblegaard, Marieboe Ladegaard, Vorstov.

Knuthenlund, en Herregaard i Stokkemærk Sogn, Nisse Herred, Nalholms Amt, paa Den Laaland, oprettet af Grev Adam Christoffer von Knuth 1729. af Landbøerne Brestorpe og Ubleholt. Baaningshuset bestaaer endnu af Bondegarden Ubleholt. Til Gaarden er god Egekov. Hovedg. Lart er 54 Tdr.

Kobberup Sogn i Riends Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Kobberup Bøe, Rørdy en Tensfædgård, Tastum Bøe, Sæbøe Bøe, Sæbøe Mølle, Gamskier en Tensfædgård, Rørdy en Tensfædgård, Nistrup en Tensfædgård. Kirken, kaldet St. Mikels Kirke, er af hugne Steen, tækket med Blye, har et høit Taarn. I en Dal nord-øst for Kirken er en Rille kaldet St. Mikels Børd. I Sognet er Tastum Bøe, omtrent en Mil i Omkreds, hvorudi findes allehaande ferst Vands Fiske.

Roed Sogn i Sønder-Hald Herred, Kallø Amt, Aarhuus Stift, dertil høre Roed Bye, Atterup Bye, Kierende Bye, Bede Bye eller Vey Bye, Skofserhuset et Skovhuus, Stadsborg et Skovhuus, Vedse Hovedgaard. Dette Sogn er et Anney til Timtoft i Nør Herred.

Roesodgaard i Øster-Maarie Sogn i Øster Herred, har 10 Edr. 1 Skp. Land.

Rølbygaard i Hundstrup Sogn, Hillerslev Herred, Drum Amt, Aalborg Stift, opbyggt af Grundmuur; er tillige med Beslægsgaard oprettet til et Stamhuus af Justitsraad Enesvold Berregaard. Hovedg. Tært 34 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Vøndergods 354 Edr. 7 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 13 Edr. 2 Skpr. 1 Fkr. Tiender 198 Edr.

Rønigsfærde, en Herregaard i Gertorf Sogn, Dansk Skovland i Hertugdømmet Slesvig.

Rohlendammer Kog ligger i Rør Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rohøved, et adeligt Gods i Wabs Sogn i Landet Schwantzen i Hertugdømmet Slesvig.

Rokkedal, en smuk Lustgaard i Birkerød Sogn, Hirschholms Amt, Siellands Stift, opbyggt af Geheimeraad Berckentin, med en meget prægtig Have og en smuk Skov.

Rokkedal, en gammel adelig Sædegaard i Torslev Sogn, Øster-Han Herred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Borge-

gaardens Bygning er anseelig, bestaaende af 4 grundmurede Huse, 2 Etager høie med meget tykke Mure og i det vestre Hjørne et Taarn prydet med et smukt Spiir. Paa Marken ligger en Dam kaldet Freistrup Dam og Freistrup Høi, hvorved i gamle Dage har ligget en Herregaard kaldet Freistrup. Hovedg. Tært er 37 Edr. 1 Fkr. 2 Alb. Vøndergods 410 Edr. 6 Skpr. 3 Fkr. Møllest. 6 Edr. 4 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Tiender 22 Edr. 4 Skpr.

Rolbye Sogn i Samsoe Land, dertil hører Rolbye, Krogsgaard, Vermelille, Haarmark, Pilemark. I Sognet er 50 G. 75 H. 3 Veimøller.

Roldenbüttel Sogn ligger i den østre Deel af Eidersted i Hertugdømmet Slesvig, nær ved Friderichsstad, har 2 Præster.

Rolding, en Riibstæd paa Grænderne af Hertugdømmet Slesvig i Brust Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift, ved en Aae som strax østen for Byen har sit Udslet i Rolding-Fiord, eller den Vig af Veltet og Middelfar-Sund, som paa en Miils Vei løber derind til og giver Byen sin Seilads, ligger 8 Mile fra Ribe, $2\frac{1}{4}$ fra Fredericia, 4 fra Veile og 4 fra Haderslev, under den 55 Grad 31 Min. latitud. og 25 Grad 17 min. longit. Byens Baaben er en Drn med udslagte Ringer som staaer paa et Bierg hvor neden for ligesom

i en Dal vøxer et Træ paa en mindre Bakke. Byen nævnes allerede 1236. Dens ældste Privilegium som nu havees er af Kong Christoffer 1321. Paa den nordre Side af Byen staaer paa en Danke det kongelige Slot Koldinghuus, bygt af Hertug Abel 1248 og besættet af Erik Glipping, paa den østre og søndre Side er Graver. Her døde Christian III. den 1 Jan. 1559. Slottet blev meget forbedret og udjiret af Christian IV. Frederich III. og Frederich IV. som her længe opholdt sig. Paa Slottet er et meget smukt Kapel. Torvet er anseeligt med smukt Springvand, hvor holdes Torv hver Tirsdag. Byen har 18 Gader, 3 Porte, 140 G. og 119 H. hvilke med Kirken, Hospitalet og Raadhuset ere tællede for 93320 Rdr. De fleste Bygninger ere af Muur og Bindingsværk 2 Etager høje. Kirken, kaldet St. Nicolai Kirke, er næsten af ny opbyggt fra 1751 til 1756. Altertavlen og Prædikestolen er fra 1590. paa Caspar Markbæls Bekostning. Taatnet er uden Spir, har 4 Klokker. Den latinske Skole er stiftet af Christian III. kort efter Reformationen. Skolehuset er ny opbyggt 1732 af Grundmuur 30 store Fag. Ved Skolen er en Have, et lidet Bibliotek, 1 Rector og 3 Hørere. Hospitalet er stiftet 1558. den 15 Dec. af Christian III. Bygningen er af 1617. bestaaende af 2 store Huse, 1 af Grund-

muur paa 10 Fag med en Kirke og et lidet Taarn, 1 paa 10 Fag halv Brandmuur og halv Bindingsværk, deri ere 26 til 27 Lemmer, har sin egen Kirke og Hospitals-Forstander. Præstegaarden ligger i Vestergade bygt 1588 ved Kong Frederich II. Hielp; beboes af Præstefænkens, naar der er nogen, ellers af Sognepræsten. I denne Bye holdes Amtstuen for Koldinghuus Amt. Raadhuset som ligger paa Torvet er af Muur og Bindingsværk, to Etager høje. Magistraten bestaaer af 1 Borgemeester, 2 Raadmænd, 1 Byesfoged, 1 By- og Raadskueskriver. Raadssueretten som forterer under Landstinget holdes hver Torsdag, Byetinget om Onsdagen og Visketinget om Tirsdagen. Indvaanerne bestaaer af 250 Familier som udgør i alt 1200 Personer, deriblandt ere Sognepræsten, Capellanen, Hospitalspræsten, en Catechet som tillige er Chorbegn og Klokker, en Amtsforvalter, en Tolder som tillige er Slotsforvalter og Fontainemeester, en Controleur som tillige er Postmeester, en Veyer og Maaler, en Apotheker, en Giestgiver, 2 Farvere, en Stadtmusicus, 10 Riidsmænd, 77 Haandværkere. Byens Jorder ere 72 Eder. Hartkorn. Hansdelen er kun liden med Korn og Rødevahre paa Riidsenhavn og Norge. Havnen er en Arm af Østersøen som fra Koldings søndre Broe og en god fjerding Bei

Vei ud i Søen, er nu saaledes opfyldt med Sand at Bahrene maae føres paa sinaa Vaade til og fra Skibene. I Fiorden ligger en liden Holm, som kaldes Smar-Holmen. Vyen har 5 smaa Skibe, Galioter og Jagter. Her falder 3 slags Fiskerie, i den ferske See norden om Slottet fanges Gierdder, Åborrer, Brasen og Åal. I Kolding Åae faaes Order som Fiskeerne i Strandhusene allene have Frihed til at fange I denne Åae fanges og Torsk i Mængde, Sild, Makrel, Åal og mange andre slags Fiske. Markeder ere Balsborg, Olufs, Mikkels og Heste-Markedet i Kasten. Consumptionen er 3095 Rdr. Den ridende Post kommer fra Hamborg og Kiøbenhavn hver Uge Mandag og Torsdag, ankommer fra Jylland og Fridericia hver Onsdag og Lørdag og afgaaer til Kiøbenhavn og Holskeen. Den jyske agende Post ankommer til Kolding fra Hadersleb hver 14de Dag om Onsdagen og tilbage igjen fra Jylland Mandagen derefter.

Koldingshuus Amt i Nibe Stift, grændser mod Vesten til Nibe huus Amt, mod Norden til Lundenæs Amt, mod Østen til Stiernholms Amt og det store Velt, mod Sønden ligeledes til Veltet og Hertugdømmet Slesvig, det har en egen Amtmand og Amtsforvalter, samt Amtsstuen i Kolding. Amtets contribuierende Hartkorn

er 10066 Tdr. foruden Herres og Prestegaardenes. Amtet bestaaer af Brust, Andst, Slangs, Nørvangs, Tyrild, Jerlev, Holmans og Eldbo Herred. Nørvangs og Tyrild Herreder have skiont Ågerland, god Græsning og god Skov, de fleste Bynder ere formuende Selveiere. I Elboe Herred falder got Fiskerie i Havet og ferske Søer. I dette saavel som i Holmans, Andst og Brust Herreder er Jorden feed og god. I Jerlev Herred er Jorden mager, sandig, dog avles god Rug. Disse Herreder ere overalt forsynede med gode Skove. Slangs Herred bestaaer af bare Hede, har ingen Skove, liden Græsning, videløstige Veie, men libet bebyggt. I dette Herred ligger den bekjendte Randbøl Hede, see samme. I Nørvangs og Tyrild Herreder er den vestlige, som grændser til Heden, skarp, sandig og en deel Hede, den østlige derimod temmelig god Eiendom og Skove. I dette Amt ligger Kiøbstæderne: Kolding, Fridericia, Veile.

Koldt Sogn i Nims Herred, Havreballegaard's Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Koldt By, Katterup, Staterup, Hasselager Gaarde, Endalev, Bering, Lemming, Edslev. Dette Sogn er et Annex til Ormslev.

Kolind Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Kolind By, Bug

Bugtrup Bye. Kirken er liden. Ved Kolind ligger det bekiendte Sund, som gaaer herfra til Grinaa, og kaldes af denne Bue Kolind Sund, som er det største ferske Vand i Amtet, hvori falder Giedder, Åbarrer og Brasen.

Kollerup Sogn i Thyrd Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift, dertil høre Kollerup Bue, Skovgaard Hovedgaard, Brandbjerg Hovedgaard, Høgum Bue, Lire Bue, 4 Huse ved Nævn, Munkholm, Stollenberg, Fuglesang, og Kolighed. Kirken med Taarn er smuk i Stand sat af Capitain Linde.

Kollerup Sogn i Vester-Han Herred, Vendsyssel Land, Nalborg Stift, dertil høre Kollerup Bue, Brøndum Bue, Kieridslev Bue, Hengelbjerg Bue, Anderup Bue, Aarup Gaarde, Graven Pedersbøl, Dromshanger, Allerup G., Kollerup. Inneret Skrem ligger i Øster-Han Herred. Dette Sogn har 1625 lidt Skade af Sandflugt.

Kollerup, en Herregaard i Hadberg Sogn, Galtens Herred, Dronningborg Amt, Næsthuus Stift, tilhørende Grev Friis til Friisenborg. Bygningen er af Bindingsværk. Ved Gaarden er en Vandmølle og et Smedehuus. Hovedg. Tælt 19 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Skovst. 2 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. 2½ Alb. Møllest. 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. Vndergods 196 Tdr. 5 Skpr. 1 Alb. Skovskyl 2

Skpr. Møllest. 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr.

Komdrup Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Komdrup Bue, Refs eller Refsnæs Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Sønder-Kongslev.

Kongsengaard i Nørre-Høllum Sogn, Skodborg Herred, Børling Amt, Ribe Stift. Gaarden ligger ved Liimfjorden. Bygningen er Bindingsværk. Hovedg. Tælt 21 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb.

Kongsdahl, en Herregaard i Øndløse Sogn, Mørke Herred, Holbæk Amt, Sjællands Stift, Borgegaarden bestaaer af 3 grundmurede Huse, blev fordmal kaldet Tygestrup, men blev kaldet Kongsdahl af Kong Frederich III. som eiede den i nogen Tid. Dens Hovedg. Tælt er 39 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Skovst. 5 Tdr. Den hører under Herregaarden Frydendahls Birk.

Kongsdalen, en Dal, en halv Mil fra Herregaarden Engelsholm som ligger i Nørre-Høllum Sogn, Thyrd Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift. Her skal fordmal have staaet et stort Feltlag, og en Konge deri omkommen.

Nørre-Kongslev Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Nørre-Kongslev Bue. Dette Sogn er et Annex til Sønder-Kongslev.

Sønder:

Sønder-Kongslev Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Sønder-Kongslev Bye, Kongstedlund Hovedgaard. Kirken, kaldet Vor Frue Kirke, er liden og hjertelig med Taarn.

Kongsted Sogn i Farsø Herred, Tryggevelde Amt, Sielands Stift, dertil hører Kongsted Bye 18 G. 26 H., Lystrup Herregaard, Markhus 4 H., Tingerup 2 G. 1 H., Hylsede 14 G. 6 H., Løstруп 15 G. 13 H., Næstrup 9 G. 3 H., Torup 4 G., Sønderup 2 G. 8 H., Vørup 8 G. 6 H., Vørup 2 G.

Kongstedlund, en gammel Herregaard i Sønder-Kongslev Sogn, Høllum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift. Paa Gaarden holdes Grøde og Riser. Hovedg. Tælt 36 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Skovsk. 6 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Bøndergods til Kongstedlund og Mandrup 430 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. Skovsk. 2 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Kornerup Sogn i Somme Herred, Roeskilde Amt, Sielands Stift, dertil hører Kornerup Bye 8 G. 15 H., Kornerup store og lille Mølle, den store 8 Tdr. Hartkorn og 9 Tdr. Møllekyld; den lille 4 Skpr. Hartkorn og 3 Tdr. Møllekyld. Kornerup Kirke er meget smuk med malede Støbe og et lidet Spiir med 2 Klokker.

Kornerupgaard i Kornerup Sogn, Somme Herred, Roeskilde Amt, Sielands Stift.

Gaarden bestaaer af Bindingsværks-Bygning og har Hovedgaards Tælt 32 Tdr. 4 Skpr. Hartk. hvoraf 8 Tdr. 1 Skp. er lagt til store Kornerup Mølle og 8 Tdr. Hartk. er deelt til 8 Gaarde, et hver har faaet 1 Td.

Korning Sogn i Hotting Herred, Stiernholms Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Korning Bye, Mering Bye, Meringgaard Hovedgaard, Ulsing en Aulsgaard, Sparre. Dette Sogn er et Annex til Løsnings.

Korning Sogn i Sønder-Lyng Herred, Dronningborg Amt, Nørhuus Stift, dertil hører Korning Bye, Nørup Bye, Korning Mølle en liden Græsmølle. Dette Sogn er et Annex til Vorning. Kirken er tækket med Blye, har en stor muret Pille i Steden for Taarn, hverpaa i et Træværk med Blye tækket Klokker hænges.

Kornum Sogn i Slet Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil hører Kornum Bye, Øster-Ørbek Bye, Smak-Mølle en liden Vandmølle. Kirken ligger paa Marken er temmelig stor, bygt af hugne Sten og ziret med Taarn.

Kornumgaard, en stor men uprivilegeret Aulsgaard i Vester-Brøndslø Sogn, Høllum Herred, Seiglsrup Amt, Nalborgh Stift, har 26 Tdr. 1 Fkr. Hartkorn.

Korsdegaard, en Herregaard i Simmesteds Sogn Høllum Herred,

Herred, Halds Amt, Viborg Stift, completeret 1681. af Cancellieraad Wenzon. Byningen er kun maadelig og af Vindingværk. Paa Gaarden findes 50 Stude. Hovedg. Tært 13 Edr. 3 Skpr. 3 Skr. Vøndergods 204 Edr. 3 Skpr. 3 Skr. 1 Alb. Tiender 44 Edr. 5 Skpr. 2 og to femte Deel Skr.

Koselau, tilforn et adeligt Gods i Lensaen Sogn, Eismar Amt, i Hertugdømmet Holstene, har 18 Plove, staaer nu under Amtmanden over Eismar.

Rosenbüll Sogn ligger i den østre Deel af Eidersted i Hertugdømmet Slesvig.

Rousted Sogn i Nørre-Hald Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Rousted Bye, Tørr Bye. Anner Sognet hertil er Raasted i Støvring Herred. Vesten i Sognet løber en Aae som gær Stilsmissen imellem Nørre-Hald Herred og Sønder-Lyng Herred.

Rovstrup, en fri og komplet Herregaard i Sønder-Haa Sogn, Haffing Herred, Vester-vig Amt, Halsborg Stift, ligger nord-øst for Tandrup og tilhører tillige med denne Major Povel von Klingenbergs, til disse Gaarde er et Birk, som kaldes Tandrup Birk, og holdes om Fredagen. Hovedg. Tært 19 Edr. 4 Skpr. Vøndergods 467 Edr. 6 Skpr. Møllest. 4 Skpr. 1 Skr. Tiender 187 Edr. 2 Skpr.

Krabesholm, en Herregaard i Næsen Sogn, Hindbora Herred, Skivehøns Amt, Vi-

borg Stift, oprettet af Nigers Marsk Niels Høeg under Kong Hans og kaldet af dens næste Eier H. Iver Krabbe med dets nærværende Navn, og bygte det store grundmurede Huus paa Borgegaarden, som nu er moderne indrettet af Baron Rosenkrands, har en smuk Have og en Skov. Gaarden ligger meget fornøielig en halv Mil fra Skive. 1719 blev den solgt for 15000 Rdr. til Major Friderich Sehested. Paa Gaarden holdes 103 Staldstude, 40 Heste og Kiøer og 100 Kaar. Hovedg. Tært 30 Edr. 1 Skpr. 2 Skr. 1 Alb. Møllest. 2 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 340 Edr. 3 Skpr. 1 Skr. 1 Alb. Møllest. 3 Edr. 7 Skpr. 3 Skr. 2 Alb. Tiender 73 Edr. 6 Skpr.

Krabesholm, en Aulsgaard i Bøtø Herred, Roskilde Amt, Siøllands Stift, indrettet af O. Rosenkrantz af en øde Bondebye kaldet Vinderup, og fik af Kongen Herregaards Frihed, hører nu til Lgholm.

Kragelund Sogn i Hids Herred, Silleborg Amt, Aarhus Stift, dertil høre Kragelund Bye, Aalandet, Elbek, Skjæge, Steinholt, Raskshale, Høvelund, Klod-Mølle, Engesvang, Middel-Frideriksmose, Neder-Frideriksmose, Over-Frideriksdal, Middel-Frideriksdal, Neder-Frideriksdal, Christianshøi, Under-Julianeshede, i alt 17 G. og 1 Huus. I den store Graae Mose blev Svend Graethe slagen 1157.

Kragstrup, en Herregaard i Drølev Sogn, Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siellands Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 grundmurede Huse 2 Etager høi, bygt 1621. Lade- gaarden er af Grundmuur. Ved Gaarden er god Fiskerie, Skov, et ulden Manufactur og et Tegl- brænderie. Hovedg. Tørt 50 Tdr. 3 Fkr. 2 Alb. Skovskylde 5 Tdr. 4 Skpr. Mølle skylde (Vandfalsmølle) 2 Tdr. 6 Skpr. Holmstrup Sogns Kongetiende 20 Tdr. 2 Skpr. Vøndergods i alt 216 Tdr. 3 Skpr. 3 Fkr. 1 og tre firgentyvende Deel Alb. Jorderne ere deelte i 9 hver for sig indbegnede Marker.

Kragsberg, tilførn Rødgaaard, en ufri Sædegaard uden for Odense Riadstæd i Odense Amt, Fyens Stift. Gaarden er opbygt 1750 af Agent von Westen.

Krammark, et forsteligt Ode, som tilhører Hertugen af Glücksborg, ligger i Braker Sogn, Måbel Herred i Hertugdømmet Slesvig.

Krarup Sogn i Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Krarup By, Søfelde By, Røkkenhuus 1 G., Nasseberghuus 1 G., Groftehierggaard 1 G., Røpergaard 1 G., Fisserupgaard 1 G., Suarup By, Lydinge By.

Krarupgaard, en Sædegaard i Ham Sogn, Hindborg Herred, Skivehuus Amt, i Salling beliggende. Dens Hæft- forn er 12 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr.

Ved Gaarden er god Græsning og et liden Hollænderie.

Krastrup, en Herregaard i Harkrup Sogn, Sler Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift. Bygningen er af Maues og Bindingsværk. Til Gaarden er endel Fiskesteder i Lim- fiorden, en fersk Sø og en god Vandmølle. Der holdes Skat- stude. Hovedg. Tørt er 38 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Mølle sk. 2 Tdr. 1 Skpr. 1 Fkr. Vønder- gods 246 Tdr. 3 Skpr. 1 Fkr. 2½ Alb. Tiender 140 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr.

Kreiberg Sogn i Rødding Herred, Skivehuus Amt, Vi- borg Stift, dertil høre Kreiberg By, Sunderup By, Over- gaard, Kreiberg G., Nor- An- drup By, Grundvad, Hanel- gaard, Giedholm, Valsgaard, Nørsgaard, Sammelhede, Hæ- stehauge. Dette Sogn er et Minne til Rødding. Kirken har en ny smuk malet Altertavle, bekostet 1753 af Assessor Jens Hofman til Raas. Hæstehau- ge er en smuk Nylægaard som ligger under Spøtt-rup Hoved- gaards Tørt, hvorpaa staldes 50 Stude.

Krempeværk, et Sognesog- derie i Krempemarsk, Steins- burg Amt, i Hertugdømmet Holsteen, har 3 Stæder, som høre til Krempe-Sogn.

Krempe, en liden Stad i Krempemarsk, i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, ved en liden Bæk kaldet Kremppe, den bestaaer af nogle 100 Huse

og har kun 1 Kirke, hvorved er 3 Præster. 1535 blev den forsynet med Ræstningsværker, som igien af Christian V. bleve skiftede, da Skovstad ifkun lig-
ger en Mil derfra. Byen har 1 Borgemeister og 1 Raad-
mand. 1271 gjorde Grev Ger-
hard I. den til en Stad, og gav
dem den Pøbske Ret, den staaer
for 60 Ploune.

Krempermarsch i Stein-
burg Amt, i Stormarn, i Her-
tugdømmet Holsteen, bestaaer af
følgende 8 Sognesogderier: 1)
Neuenbrock, 2) Hohlsfelde,
3) Grevenkop, 4) Süderau,
5) Ramerland, 6) Elskop,
7) Krempdors, 8) Borsfleth.

Krengernup, en Herregaard
i Østred Sogn, Baa Herred,
Assens Amt, Høns Stift, er
bygget 1589 af Gabriel Knudsen
Akeleye, solgte 1770 for 44100.
Hovedg. Tært er 14 Tdr. 4
Skpr. 2 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 2
Skpr. 1 Alb.

Krengernup, en Herregaard
i Røstred Sogn, Misse Her-
red, Nalholms Amt, paa Den
Laaland, oprettet til et Stam-
høus tillige med dertil hørende
Gaarde Rosenlund og Nørre-
gaard af Grev Christian Ditlev
Reventlow. Borgegaarden er
af 3 fløie gammel Grundmuur,
hvoraf den nordre er 3 Etager
med Giegnakker for Herkabet.
Den østre to Etager, begge med
hvelvede Kældere, den vestre
to Etager til Kjøkken og Veng-
erhøus. Om Borgegaarden er
Graver og en Vindebroe, Lade-

gaarden er af Grundmuur. Ved
Gaarden er en anseelig Have.
Gaarden har 8 skønne Korn-
marker, god Græsning og Hø-
biering, som ligger deels i Sko-
ven, deels i en udtørret Søe.
Hovedg. Tært er 58 Tdr. 7
Skpr. 1 Alb. Skovsk. 17 Tdr.
6 Skpr. 1 Skr. 1 Alb. Det
hele Stamgods Tært er 151
Tdr. 6 Skpr. 3 Skr. 2 Alb.
Skovsk. 25 Tdr. 2 Skpr. 1 Alb.
Bøndergods 775 Tdr. 2 Skpr.
1 Skr. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk. 12 Tdr.
1 Skpr. 3 Skr. $\frac{1}{2}$ Alb. Stam-
gods har sin egen Birketert og
et got Hospital for 16 fattige
af Grundmuur ved Siden af
Røstred Kirke.

Krønge Sogn i Fugelse Her-
red, Nalholms Amt, Laalands
Stift, dertil hører Krønge
Bye, Sæholt Herregaard. 3
Sognet er en Kilde kaldet Kryk-
sekilde.

Krogerup, en liden ucom-
plet Herregaard i Næminderød
Sogn, Frederichsborg Amt,
Siellands Stift, mod Søekan-
ten omgivet med en skøn Skov,
har en stor og smuk Have, til-
hører Sal-Conferentsraad Kof-
gaards Familie.

Krogssdal, en fri Herregaard
i Kelding Sogn, Ålborg Her-
red, Bøvlings Amt, Ribes Stift.
Paa Gaarden holdes Hødestude.
Paa dens Eiendom er en Af-
byggergaard Stæhede, hvor
en Korpagter boer som og hol-
der Hødestue. Hovedg. Tært 18
Tdr. 7 Skpr. 3 Skr. Bønder-
gods 258 Tdr. 4 Skpr. 2 Skr.
1 Alb.

1 Alb. Møllest. 5 Edr. 6 Skpr.
3 Kfr. Tiender 17 Kdk.

Krog: Gaard, en Herregaard i Boer Ladegaard Sogn, Boer Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift; en nye Herregaard, oprettet 1767, da den tilligemed Møldrup Gaard og Boer Ladegaard Bue blev kjøbt af Cancelliraad Lichtenhielm for 19550 Rdlr. Hovedgaards Tact 25 Edr. 3 Skpr. 2 Kdk. Skovst. 2 Kdk. Bøndergods 243 Edr. Skovst. 4 Skpr. 1 Kdk.

Krogsgaard, en Herregaard i Tiereborg Sogn, Skads Herred Riberhuus Amt, Riber Stift, tilhørte 1430. Joh. Thomsen Lange. Borgegaarden er et stort grundmuret Huus, 2 Etager med 2 Taaerne, byggt af Benzel Rostkirk 1644. Omkring Gaarden er Grave, en Mølledam, fire Haver, god Fiske, god Jagt, skønt Agerland, især til Rug, gode Enge, god Fædrift, og Markerne af Væffe indelukket fra andres Eieendomme; paa Gaarden er Holønderie. Hovedg. Tact 67 Edr. 3 Skpr. 3 Kdk. Møllest. 2 Edr. 1 Skp. Bøndergods 265 Edr. 1 Skp. 3 Kdk. Tiender 50 Edr. 2 Skpr.

Krogs: Gaard i Klynnder Sogn, Skodborg Herred, Bøvling Amt, Riber Stift, en ucomplet Sædegaard, som ligger under Holmgaard. Hovedg. Tact 20 Edr. 5 Skpr. 2 Alb.

Krogskov Sogn i Synder-Hald Herred, Rallø Amt, Nar-

huus Stift; dertil høre Karlbye, Gaarup Bue, Dorup, en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Auner til Nygind. Kirken hører til Rosenholm, har et lille Taarn.

Krogstrup Sogn i Horns Herred, i Frideriksborgs Amt, Siellands Stift; dertil hører Ordrup 11 Gaarde, 20 Huuse. Af Lyngerup hører til dette Sogn en heel og to halve Gaarde. Dalsbye, 14 Gaarde, 20 Huuse. Onsved, en Gaard, et Huus. Svandholm Herregaard, Markhuus 5. Krogstrup Kirke ligger allene for sig selv paa Marken, er et Auner til Rindbye.

Krogstrup Kirke i Horns Herred, paa Jægerspris Amt, i Siellands Stift, har tilforn været Hovedsognet, hvor Præst og Degn boede 1450, da der var en Bue af samme Navn ved Kirken, som nu ligger eene paa Marken. I Koret er en hvælvede Begravelse, hvorudi er sex ældgamle Ligkister over hverandre, som ere tilsmuurede med 2de Ligstene ovenpaa, hvori nogle af den lilleste Familie ligger begravet; i Kirkens vestre Ende ligger General-Auditeur Jonas Jørgensen, Herre til Svandholm og Overbjerg, som døde 1763, og hans Frue, Marie Kalk, i en smuk Begravelse. I Taarnet ere to Klokker, paa den eene 1584.

Kronsborg, et adeligt Gods i Kiel District i Hertugdømmet Holsteen, var tilforn en Meiergaard,

gaard, som hørte til Godset Groß-Nordsee.

Kropp Sogn ligger i Kropp Herred, i Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Krop Herred i Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 2 Meile langt og $1\frac{1}{2}$ bredt. Derudi er meget Sand og Heedejord. Ved Landshyen Krop er en flod og flod Heede, kaldet Lohheede, hvor i gamle Dage ere forefaldne adskillige Slag. Herredet har kun eet Sogn, kaldet Krop.

Krummerup: Sogn i H. Herred, i Flakkebjerg: Herred, i Amt: vorstov Amt, Siellands Stift. Dertil hører Krummerup Bye, 6 Gaarde, 7 Huuse, foruden Præstegaarden og en Mølle. Flemstøfte, 6 Gaarde. Vensløv, 7 Gaarde, 5 Huuse. Haldaggermagle, 19 Gaarde, 1 B. 24 Huuse. Skovhuuse, 2 H. Lystager. Kirken har en smuk Altartavle og Prædikestol.

Krumstrup, en Herregaard i Næslinge Sogn, Gudme Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Borgegaarden er byggt af Capitain Hans Lassen, som kjøbte den af Kongen 1671. Hovedgaards Tært 37 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 2 Skpr. 1 Alb. Møllest. 4 Tdr.

Krummenteich, et adeligt Gods i Wilstermarsch i Hertugdømmet Holsteen, har 25 Plove. Dertil hører Kirkebyen Krummenteich, hvorved er en Præst, og det lidet Gods, Beckland, eller Beckpflug.

Kühren, et adeligt Gods i Preetz Sogn, i den nordre Deel af Wagrien, i Hertugdømmet Holsteen, har 15 Plove.

Kullerup Sogn i Binding Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Dertil hører Kullerup Bye, Jultkov Herregaard, Sooderup. Annet er Kevs-vindinge Sogn.

Kundbye Sogn i Horns Herred, i Frideriksborg Amt, Siellands Stift. Dertil hører Kundbye, 18 Gaarde, 38 Huuse, Overbjerg Nulsgaard, har frie Hovedg. Tært og ligger under Euanholm. Markhuuse 2. Strax ved Kirken sees Rudera af en gammel Herregaard; kaldet Kundholm, hvis Jorder 1742. bleve udlagde til Bønderne. Annet til dette Sogn er Krogstrup.

Kundbye Sogn i Tude Herred, Holbeks Amt, Siell. Stift. Dertil hører Kundbye Bye, 22 G. 27 H. Markbye, 17 G. 10 H. Torslunde, 13 G. 6 H. Sandbye, 17 G. 17 H. Trænninge, 12 G. 10 H. En Hestemølle i Kundbye Sogn, og en Veirmølle i Markbye. Bognstrup Herregaard. Paa Kundbye Gade er stiftet et Hospital for 8 fattige Enker.

Kye eller Kyeegaard, en Herregaard i Nistrup Sogn, Slesherred, er en liden, men gammel Herregaard; tilhørte 1401. Michael Nielsen de Ryn. Bygningen er Muurs og Bindingsværk. Dertil er godt Fiskerie i Breddinge. Des forningen

fæstningen bestaaer af Sunde.
Hovedg. Takt 126 Edr. 1 Skp.
2 Fodr. 2 Alb. Skovsk. 1 Skp.
1 Alb. Bøndergods 240 Edr.
2 Skpr. 3 Fodr. Møllest. 7 Edr.
1 Skp. 2 Alb. Tiender 29 Edr.
Ryndegaard Sogn i Nye:
tier Amt, Vester-Herred paa
Bornholm, har 12 Edr. Land.

L.

Laading Søe, en fiskerig
Søe i Lading Sogn, Sabroe
Herred, Skanderborg Amt, Nar:
huus Stift; deri fanges Dra:
fen, Aborrer og Gjedder.

Laage, en frie og komplet
Herregaard i Sundbjerg Sogn,
Narvangs Herred, Kolding:
huus Amt, Ribe Stift. Byg:
ningen er af Mauer og Vin:
dingsværk og i god Stand. De
første Eiere, som vides, vare
Palle Juul og siden 1544. hans
Søn, Jørgen Juul. Her hol:
des 80 Staldørne, 30 Kødestude.
Eiendommen er god, dog noget
sandig. Her er og god Skov
af Ege og Bøg. Hovedg. Takt
126 Edr. 7 Skpr. 1 Alb. Skov:
skold 2 Skpr. 2 Alb. Møllest.
4 Skpr. 1 Fodr. Bønderg. 230
Edr. 5 Skpr. $\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk.
1 Skp. 1 Alb. Tiender 49 Edr.
4 Skpr.

Laaland, en De i Østerøen,
under Veli Høide 54 Grad, 41
Min., er $7\frac{1}{2}$ Mil i Længden,
og $3\frac{1}{2}$ Mil i Bredden. Besten
for Den ligger Langeland, som
er skilt fra Laaland ved det store
Belt, 3 Mile breed. Imod
Østen er Falster, som skilles der:

fra ved det imellemløbende Guld:
borg Sund. Imod Norden
Sielland, hvormellem løber det
store Belt, 4 Mile bred; og
imod Sonden Fehmeren, og de
Meklenborgske Lande 7 Mile
derfra. Jorden, som er et fint
og seet Leer, blandet med Muld:
jord, er meget frugtbar, især paa
Hvede, hvorfra udføres mange
tusinde Tønder, og deraf gøres
det bedste Slags Strivelse; lige:
ledes Erter, Bønner, Linser,
og Rannagryn, god Hamp og
temmelig Humle, Kommen og
Senop. Ved Herregaarden er
endeel Skov og god Olden; paa
Dens søndre og vestre Side fal:
der endeel Fiskerie. Ved Mari:
boe, Vesterborg og Pederstrup
ere ferske Søer med endeel Fisk.
Lufsten er noget fugtig og ofte
taaget, men sund; Vandet der:
imod er paa de fleste Steder me:
get salt og slimagtigt; af Kilde:
væld have kun tvende nypperlige,
Torslunde og Thursted Kilde:
der, hvis Vand overgaaer det
Norskildske Kildevand. Af Fiord:
der ere følgende her paa Landet:
Laskov Fiord, Særkispbing
Fiord, Torrisvig og Ohnse:
vig. Af Aar er kun een, kaldet
Gundsaae. Landet er plat og
jevnt, undtagen Virket Sogn i
den nordre Kant af Halsed Amt,
som er overalt med Høie, Dale og
Moer, og tillige en mager og
skarpt Egn. Bønderne ere gode
Agerdyrkere, føre og stærke,
Købstæderne drive en anseelig
Handel med alle Slags Korn:
vahre, Strivelse, Malt, Smør,
Fuder,

Huder, Skind, Flest, Uld, Duan, Pennesiare, Svineborster, Bor, Havesrugter, Edise, Senop, Kommen og Brændeviin. Den er inddeelt i to Amter: 1) Galdsted-Klosters, 2) Nalholms og Marieboe Klosters Amt, som staae under een Amtmand, der tillige er Stiftamtmand over Landet.

Laalands Stift bestaaer af Derne Laaland og Falsler, og tre Amter. Den Laaland har to Amter: 1) Galdsted Klosters Amt, hvortil hører Spinder og Lørrer Herred, bestaaende af 26 Sogner. 2) Nalholm og Marieboe Klosters Amt, hvortil hører Musse- og Suggelse-Herred, bestaaen af 35 Sogner. Den Falsler har et Amt, Falsler eller Tykibings Amt, hvortil høre Lørrer og Spinder-Herred, bestaaende af 31 Sogner. Disse 3 Amter staae under en Stiftamtmand, som tillige er Amtmand over Laaland. I Henseende til det Geistlige høre disse tre under Biskoppen over Fyens Stift, som hvert Aar kommer til Landemødet, som holdes for Laaland og Falsler i Marieboe, Onsdagen efter anden Søndag efter Trinitatis. Sammensteds holdes Landsting for Laaland og Falsler. Det combinede Hærkorn paa Den Laaland er 19366 Idr.

Laasbye Sogn i Giern Herred, Skanderborg Amt, Nørhøus Stift, dertil hører

Laasbye, Flensted Bye, Kalsbye, 2 G., Ersholt, en eenlig Gaaard. Dette Sogn er et Annex til Sieller i Framlev Herred.

Laastrup Sogn i Nind Herred, Halds Amt i Viborg Stift, dertil høre Laastrup Bye, Synder Borup Bye, Nørre Borup Bye, Viegaard, Øster-Bye, noget af Byen Nind. Kirken er uden Taarn.

Ladelund Sogn ligger i Rier Herred, Vønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Lading Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Nørhøus Stift, dertil høre Lading Bye, Skjolddelev Bye, Lyngballegaard, Hanelure, 2 G. Laastrup Bye. Præsten boer i Skjolddelev.

Læsten Sogn i Sønder Lyng Herred ved Dronningborg Amt, Nørhøus Stift, dertil hører Læsten Bye. Dette Sogn er et Annex til Lørrer.

Lammestørd, saaledes kaldes en Arm af Isfjorden, som gaar ind imellem Halsøen Læsø i Holbæk Amt og Ods Herred.

Lammehauge, en Herregaard i Ninge Sogn, Gudme Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Vorgegaarden er Vindingsværk, opbyggt af General Veensfeldt; derved en smuk Have. Ved samme er og en Mølle. Hovedg. Taar 19 Idr. 7 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskyl 2 Idr. 2 Skpr.

Lamersbagen i Seelent Sogn, Preeke Provstie, Riels Amt i Hertugdømmet Holsteen, dertil hører Seelent Sogn.

Landbyetorp, en Herregaard i Amtvorskov Amt, Siell. Stift, solgt af Hans Majestæt Kongen 1774. den 27 May til Forvalter Fogh for 28020 Rdr. Hovedg. Tært 31 Edr. 5 Skpr. 2 Rdr. 1 Alb. Skovsk. 9 Edr. 2 Skpr. 3 Rdr. 1 Alb. Dens heele Hovedgaards Tært med Tiender og Bøndergods 391 Edr. 2 Skpr. 2 Rdr. 1 1/2 Alb.

Landet Sogn i Sønderherred, Hålsted Klosters Amt, Siellands Stift, dertil hører Landet, Ålfse, Alminde og Skadseshølle. Sognet bestaaer af 23 Gaarde og 14 Huuse. Anneret er Ryde og Kongeby i Fugelse Herred.

Landet Sogn paa Den Taasinge i Sunds Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift, dertil hører Strammelse, 28 Gaarde, 20 Huuse, 6 Skovhuuse. Meilbye, 3 G. 2 H. Lundbye, 21 G. 2 H. 2 Skovhuuse.

Landkirchen Sogn ligger paa Den Femern i Hertugdømmet Slesvig, har en Færge, som gaaer over til Grotenbrod i Holsteen.

Landting, en Herregaard i Eising Sogn, Gieding Herred, Bøbling Amt, Riber Stift. Dørgsgaarden, som er bygt paa et Morads, bestaaer af et anseeligt grundmuuret Huus, 2 Etager, og toende Vindingsværks Huuse. Ladegaarden er

en god nye Bygning af 4 Huuse. Gaarden har forudm været befaftet, og tilhørte 1406. Jens Erichsen af Landting. Under Hovedgaarden ligger en af Niels Linde ophugt Nulsgaard, Nye-gaard, en Fierdingvei derfra paa en høi Bakke ved Liimfiorden, bestaaer af 4 smukke Huuse. Hovedg. Tært 90 Edr. 4 Skpr. 3 Rdr. Møllest. 6 Skpr. 1 Rdr. 1 Alb. Bøndergods 282 Edr. 2 Alb. Tiender 79 Edr. 6 Skpr. 1 Rdr. 1 Alb.

Langaæ Sogn i Gudme Herred, Nykøbing Amt, Fyens Stift, dertil hører Langaæ By, 27 G. 13 H. Nygaard Herregaard. Kirken er istandsat af Brev Mølle 1770. Anneret er Vpndrup.

Langaæ Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil hører Langaæ By, 19 G. Hollerup, 2 G. Ved Kirken er et grundmuuret Hospital for 6 fattige, stiftet 1655. af Christen Skeel Jørgensen til Sortrup. Uden for Hospitalet nyde 6 andre fattige deres Underholdning. Ved dette Sogn er godt Fiskerie i Guden Aa af Lar, Gedder, Aborrer og andre Slags Fiske.

Langeland, en De midt i det store Velt, paa Fyens Østre og Laalands Vestre Side imellem den 54 Grads 44 Minuter og 55 Grads 11 Min. Landet ligger høit og sundt, er 7 Meile langt og 1 breed. Landet er nesten overalt jevnt, de høieste Bakker ere Fakelberg, Bloks-

biørg og Neenbiørg. Jorden er meget frugtbar, især paa Rug, Vng, Erter og Hvede, saa at der aarlig udfores en 10 til 12000 Tdr. af alle Slags. Landet har god Skov og godt Strandfiskerie. Indbyggernes Antal udgjør omtrent 7000 Personer. De fleste lægge sig efter Frugttræer og Humle-Avling. Landet bestaaer af et Amt, Tranefier, 2 Herreder, 14 Sogner, 1 Kjøbsted og 1 Slot, samt 16 Herre- og Sædegaarde. Det hører til Gyens Stift.

Langenæs, en liden De i Bøsterhavet, som hører til Hulsom Amt i Hertugdømmet Slesvig. Den har en Kirke, bygt 1663.

Langenhorn Sogn i Landskabet Bredstedt, i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster.

Gamle Langenhorns Kog ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Tre Langenhorns eller Stortøverkers Kog ligger sammesteds.

Langholt, en Herregaard i Horsens Sogn, Rier Herred, Vendsyssel Amt, Aalborg Stift, Børgø og Sædegaarden er paa nye istandsat 1765. af Justitsraad Holsthaus. Derved er anlagt en smuk Have. Paa Gaarden holdes Stutterie og Stude til Besætning. Hovedg. Tørt 38 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 4 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 315 Tdr. Møllefyld 1 Tønde 4 Skieper.

Langesøe i Vigerslev Sogn, i Skoubye Herred, Rugaards Amt, Gyens Stift. Den ligger ved en Sø af samme Navn, bygt 1554 af Antonius Brøske, ligger under Stamhuset Holstenehuus. Der er et godt Stutterie, 100 Køer, frugtbar Eiendom, godt Ferskvands-Fiskerie, anseelige Skove og en Dyrehave. Godset bestaaer af 360 Tdr. Hartkorn, hvorpaa boer 72 Gaardmænd, 2 Møllere og 62 Husemænd. Til Gaarden er en Birket, som holdes om Torsdagen.

Langøe, en De i Tappel Sogn, Sønder Herred, Halssted Klosters Amt, ved Den Laaland, har 32 Tdr. Hartkorn; derpaa er 8 Gaarde, 12 Huse. Derved falder godt Fiskerie.

Langøe, en liden De, som hører til Stege Sogn i Møns Herred og Amt, i Siell. Stift, har 4 Gaarde.

Langøen, en liden De, som hører til Drarholms Slot i Ods Herred, Drarholms Amt, og bruges til Græsning for endel Qvæg.

Langøe, en liden De, som hører til Kallehauge Sogn i Vordingborg Amt, Siell. Stift, derpaa er 4 Gaarde.

Langøre, den yderste smalle Strimmel af Landet Samsø, hvorpaa er Byen Nordby. I Krigen Tid var her en Skanse med Kanoner, til Beskyttelse for Havnen, som er meget

meget god. Skandsen er endnu i god Stand.

Langskov Sogn i Nørvangs Herred, Roldinghuus Amt, Niber Stift, dertil høre Langskov Bye, Solgaard Hovedgaard, Oldholm Bye, Nyeberg Bye, Overhauge. Dette Sogn er et Anner til Aldum.

Øster Larsker Sogn i Øster Herred, Bornholms Amt, Sjællands Stift. Dertil hører Selveiere, 49 Gaarde. Nye dito, 22 Gaarde. Fiskerleier: Gudhiem og Malsked. Kirken er een af de allerældste der paa Landet, bygt af Landets egen sorte Marmor og Kampsteene som et rundt Taarn. Fra Gudhiem er Overfart til Fæstningen Christiansø, og har sit eget Capel, som ligger paa en høi Klippe, hvori holdes Guds-tjeneste.

Nye Larsker Sogn i Vester Herred, Bornholms Amt, Sjællands Stift. Dertil høre Selveiere 35 Gaarde. Nye dito 8 Gaarde; dertil hører Fiskerleier Arnager. Kirken hedder St. Nikolai Kirke, bygt af Kampsteene, ganske rund, med tvende Hvelvinger, hvilende paa en rund Pille, som staaer midt i Kirken.

Laurberg Sogn i Galten, Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift; dertil høre Laurberg Bye, Essendrup, to eenlige Gaarde. Løistrup Hovedgaard, Løistrup, Nye-Mølle. Kirken er bygget af

hugne Steen, tækket med Blye, uden Taarn.

Laygaard, en Herregaard i Quars Sogn, to Mil fra Glesborg i Hertugdømmet Sleesvig.

Leborg Sogn i Malt Herred, Niberhuus Amt, Niber Stift; dertil høre Sammelbye, Nylbye, Drosstrup Bye, Sunds-bek Hovedgaard, Rioldberg, en Torp, Nordenskov, ligesaa, Holinhuus. Dette Sogn er et Anner til Veine.

Lebrade Sogn i Preek Provstie i den nordre Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsten, har en Præst. Dertil høre de Herregaarde, Rixtorf, Tram, Lehmkuhlen.

Leck Sogn ligger i Kers Herred, Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn er det søstterigste i Herredet, og har 2 Præster.

Lee Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Lee Bye, Morre Tulsstrup, Kolbekgaard, Hede Mølle, Zimmestrup Hovedgaard, Overflov, Vester Krog, Kirkeskov, Krog, Røstруп Krog, Skierriis Krog. Dette Sogn er et Anner til Ziermind. Kirken er af flerkirkelig, uden Taarn.

Leens Hovedgaard i Øster Larsker Sogn i Øster Herred paa Bornholm, har 18 Eder Land.

Leerbek, en Herregaard i Elling Sogn, Horns Herred, Nastrup Amt, Aalborg Stift. Gaarden ligger meget fornu-

lig, omgiven med Skov, inde ved Kartegat eller det Nire Hav ved Gladstrand, har Forstrands Ret for dens Mark, samt for Byerne Voratten og Napstiert. Under Gaarden ligger Skaarupgaard i Tolne Sogn. Paa Gaarden holdes Staldstude. Hovedg. Tact 30 Tdr. 1 Skp. 3 Hd. Skovsk. 3 Hd. Bønderg. 222 Tdr. 5 Skp. 2 Hd. 2 1/2 Alb. Skovsk. 6 Sk. 2 Hd. Møllest. 3 Tdr. 5 Sk. 3 Hd. Tiender 5 Tdr.

Leerbek, en gammel frie Sædegaard i Hoyer Sogn, Sverild Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 anseelige Huuse, tildeels af Grundmuur, og et Huus foran, hvor Indførselen er over en Broye. Saa vel i Gaarden som Riiskenet er Springvand. Gaarden er omgivet med Graver. Her holdes 120 Hollænderie: Kaer, og 50 Fødestude. Til Gaarden er en smuk Have, et Teglbrennerie, en overflødig Skov af Eeg og Bøg, god Jagt, Fiskerie og Drædsfangst. 1436 eiede Nicolaus Stangeberg den, og 1488 Peder Brokenhuus og hans Arvinger i 200 Aar. Hovedgaards Tact 45 Tønder. 2 Skiepper, 1 Hd. Skovsk. 4 Tdr. 7 Skp. 2 Hd. 2 Alb. Møllest. 4 Tdr. 2 Skp. Bøndergods 216 Tdr. 1 Skp. 1 Hd. 2 Alb. Skovsk. 5 Tdr. 3 Skp. 1 Hd. 2 Alb. Tiender 19 Tdr. 2 Skp. 2 Hd.

Leerberg Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt,

Narhuus Stift, dertil hører Leerberg Bye. Dette Sogn er et Annex til Lavberg. Kirken er uden Taarn.

Leergrav, en Herregaard i Nolum Sogn, Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift, bygt af Jakop Nostrup i et Morads med Graver om. Ved Gaarden er en liden Land eller Krat, som er rart i den Egn. Hovedg. Tact 40 Tdr. 4 Skp. Bøndergods 200 Tdr. 4 Sk. 2 Alb. Tiender 25 Tdr.

Leezen, et Sognesogderie i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af fem Landsbyer. Kirken er i Landsbyen Leezen.

Lehmkuhlen, et adeligt Gods i Lebrade Sogn, Preech Provstie i Bagrien, i Hertugdømmet Holsteen, har 40 Pløve.

Leirskov Sogn i Andst Herred, Koldinghuus Amt, Niber Stift, dertil høre Leirskov Bye, 10 Gaarde, Adshol, 2 G. Holhol, en eenlig Gaard, Uhre Bye, 2 G. Egholt Bye, 12 G. Hundsholt, en eenlig Gaard, Agersbøl, en eenlig Gaard, Korup Bye, 13 G. Høyrup Bye, 7 G. Braa Bye, 9 G. Kirken er stor og rimmelig, tækket med Bløe, og har et stort Taarn.

Lefendegaard i Øster Egeberg Sogn, Baarse Herred, Bordingborg Amt, Stjellands Stift. Den var tilforn afbrændt, og dens Jorder 44 Tdr. 4 Sk. 3 Hd. 1 Alb. Hartkorn, ind-

rettet til Nitter: Raabler. 1768
lod Ober: Skatte: Directionen
opføre tvende store Bygninger
med nogle smaa Bygninger, og
udlagde Jorden til Sædeland.
1771 er det ene store Huus ned-
brudt, og Jorden bortforpagtet
til Bønder, som alle tilhøre
Kongen.

Lellingegaard, en Herregaard
strar ved Lellinge Bye i
Ramsø Herred, Roeskilde
Amt, Siellands Stift, af en
behagelig Velgaaenhed, ligger
under Walløe Stift.

Lellinge Sogn i Biesøer:
skov Herred, i Tryggevelde Amt,
Siell. Stift, dertil hører Lel-
linge Bye, 14 G. 15 h. Lel-
lingegaard Herregaard, Lellinge
Mølle med Stampemølle og
Grubbenverk, en Skovrider
Gaard, Svineruds Kroe, nogle
Efterhuuse, 4 Huuse. Kirken er
overmaade smuk.

Lem Sogn i Vælling Her-
red, Lundenæs Amt, Riber
Stift, dertil høre Østerlem
Bye, Lem Præstegaard, Bekbo
Bye, Holingaard Hovedgaard,
Høfelberg, Agerboe, Kierngaard,
Nøvstrup, Sammelgaard, Ny-
gaard, Voling, Hindhede G.
Korsdal, Vester Tredie, Sam-
mel-Mølle, Nye-Mølle, Kars-
bek Bye, Lambek Bye, Hebe,
Nanbek, Kollstrup, Bierg, Favr-
bye. Kirken er 1763. ziiret
med nye Prædikestol, Alter-
tavle, smuk malet og forgyldt
af Hr. Jens de Stiernhielm.

Lem Sogn i Rødding Her-
red, Skivehuus Amt i Viborg

Stift, dertil høre Lem Præste-
gaard, Sønderlem Bye, Ve-
sterlem Bye, Nørlem Bye,
Øpperbye, Haastrup Hoved-
gaard, Straadten, Dalsgaard,
Kurup, en eenlig Gaard, Pal-
lidsHuus. Kirken er opbyggt
1588 af Tøge Krabbe til Vi-
strup; den er stor og ziirlig,
Taarnet er 33 Alne høit.

Lem Sogn i Skodsborg
Herred, Vørling Amt, Riber
Stift, dertil hører Ræbbel
Hovedgaard. Dette Sogn er
et Annex til Lemvig. Kirken
er høi og anseelig belagt med
Blue, har et spidst Taarn.

Lem Sogn i Stovring
Herred, Dronningborg Amt,
Narhuus Stift, dertil hører
Lem Bye. Til dette Sogn er
en af de residerende Kapellaner
i Randers Sognepræst.

Lemming Sogn i Hids-
Herred, Silkeborg Amt i Nar-
huus Stift, dertil høre Lem-
ming Bye, Nisser Bye. Dette
Sogn er et Annex til Serup.
Kirken er uden Taarn.

Lemvig, en liden Riibsted
i Skodsborg Herred, Vørling
Amt, Riber Stift, 2 Miile fra
Ribe, 22 fra Rølding, og 18
fra Nalborg, 12 fra Viborg,
under 56 Gr. 45 Min. latitud.
og 24 Gr. 16 Min. longitudi-
nis; ligger i en dyb Dal ved
en Vig eller Arm af Limfjorden,
paa de 3 Sider omgivet med en
Kiede af høie Bakker. Lemvig
Fiord giver der god Seilads og
godt Fiskerie. Byen nævnes
allerede 1234. og havde i Kong
E 5 Hans

Hans's Tid Borgemeister og Raad. Byens Vaaben er et Taarn, staaende over nogle Vandbølger, med et høit Spiir; ved hver Side af Spiiret er en Stierne. Byens ældste Privilegium, som vides, er af Kong Christian III. 1545. Byen har 5 Gader, et Torv, 81 Gaarde og Huuse af Muur- og Bindingsværk, men saa tegl- hængte, assenuerede for 14740 Rdlr. Husene ere bygte saa tæt ved Fiorden, at Vandet, naar det er høit, staaer tæt op til dem. Kirken kaldes vor Frue Kirke, er en Korskirke, ligger midt i Byen, er temmelig stor og smuk, men anlagt meget dnh, saa at Begravelserne om Vinteren staae fulde af Vand; har et lidet Taarn. Hospitalet er stiftet af Magistraten og Borgerskabet, og confimeret af Christian IV. den 8 Mart. 1634. Dets Capital er 2000 Rdlr. og et Par Bøndergaarde. Bygningen er opført 1749. af 7 Fag Bindingsværk, til 6 Lemmer, som nyde frie Huus og Iidebrand, samt 1 Maek ugentlig. Den danske Skole har en Capital paa 500 Rdlr. Tinghuuset, tilførn kaldet Raadhuuset, ligger paa Torvet, bestaaer af 8 Fag af Grundmuur, opført 1755. Byetingen holdes om Fredagen, og Herredstinget om Torsdagen. Byens Vexfoged er en Vexfoged og Vexskriver, som tillige ere Herredsfoged og Herredsskriver i Skodborg Herred.

Indbyggernes Tal ere Sognepræsten, Degnen, Skoleholderen, Vexfogden, Vexskriveren, 13 Ridsmand, 24 Handværksfolk, ialt 61 Familier, som bestaae af 230 Personer. Byens Møring bestaaer i nogen liden Handel, Skibsfart, Ol- og Drændeviins: Salg, Agerdyrkning og Fiskerie. Her er godt Rids paa Rids og Fisk, men Iidebrand maae hentes med megen Besøstning og Besværlighed over de høie Bakker 2 Meile fra. Byen har kun 3 smaa Hartsier, hvoraf det største er paa 800 Lønder. Sydost for Byen ligger en liden fersk Sø i en Dal, indflutter af Bakkerne, hvori falder megen Fisk. Fra Søen løber en Aae tæt Østen herved ind i Limfiorden, hvori og fanges adskillige Fiske. Byens Aare ere ansatte for omtrent 68 Tdr. Hartsier skattefrie Ridsstadsjord, er overmaade feed og god, giver noget Rug, men fornemmelig godt Byg og Havre. Græsningen er ypperlig. Ved Byen er en Veirmølle med Sigte og Gruppenværk. Byen svarer i Consumtion 695 Rdlr. Markederne holdes 24 Julii og 9de Oct. Torvedag holdes hver Tirsdag.

Lendum Sogn i Venneberg Herred, Nastrup Amt, Aalborg Stift, dertil høre Lendum Bye, Lengsholm Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Torslöv i Borlum Herred.

Lengs.

Lengsholm, en ældgammel
 Sædegaard i Lendum Sogn,
 Venneberg Herred, Aastrup
 Amt, Aalborg Stift, har hen-
 ved 300 Aar tilhørt Familien
 Rodsteen. Gaarden ligger
 midt i et Morads, som med
 Træstokke og store Steene er
 opfyldt og fastgjort, saavidt
 Dyngningen strækker. Vorge-
 gaarden bestaaer af 3 Fløje, den
 ene to Loft høi, Ladegaarden
 3 Huuse af Muur og Vin-
 dingsværk med Steentag, Tøm-
 meret af gammelt overmaade
 tykt Egetræ. Forpagteren
 holder Stude til Besætning.
 Hovedgaards Tært 33 Tdr. 3
 Skpr. 3 Kdr. 1 Alb. Skovsk.
 5 Tdr. 2 Skpr. 2 Kdr. Mølle-
 skyd 3 Tdr. 1 Skp. 2 Kdr.
 Vndergods 199 Tdr. 1 Skp.
 1 Kdr. 1 Alb. Skovsk. 1 Td.
 6 Skpr. 2 Alb. Tiender 12
 Tdr.

Lensaen Sogn i Eismar
 Amt, i Hertugdømmet Holsteen,
 har en Præst, dertil høre de
 adelige Gaarde, Lensaen, Ko-
 selau, Petersdorf.

Lensaen, et adeligt Gods
 i Lensaen Sogn, Eismar Amt,
 i Hertugdømmet Holsteen, har
 30 Pløve.

Lerchenborg, en Herre-
 gaard og Stammehuus i Aabye
 Sogn, Arh Herred, Siell.
 Stift. Gaarden, som er me-
 get smuk udvendig og indven-
 dig, bestaaer af 3 grundmuu-
 rede Fløje, to Etager høi, med
 en Frontespids paa begge Sider
 af Sandsteen, og i Midten

et Uhrverk. Ladegaarden og
 Staldene ere ligledes af Grund-
 muur. Ved Gaarden er en
 pragtig Have, en fortræffelig
 Dyrehave og en Møiergaard.
 Denne Gaard var tilforn en
 Dye, kaldet Østrup, af 8 Gaar-
 de, som bleve nedbrudte 1702.
 Af Gaarden, som er usrie,
 svares 100 Kdr. aartlig til
 Præsten. Til Stamhuuset hø-
 rer Kallundborg Ladegaard,
 Vesterbye Gaard, Nunnsee
 Bircheide Gaard og de usrie
 Sædegaarde, Østrup og Dau-
 rup.

Lerkenfeld, en Herregaard
 i Vesterballe Sogn, Ninds
 Herred, Halds Amt, Viborg
 Stift, var tilforn kaldet Bon-
 derup, indtil den 1681. blev
 oprettet til et Stamhuus af
 Peder Lerke. Det søndre og
 øverste Huus er Bindingsværk,
 med 2 grundmurede Sideskole,
 hver med et grundmuret
 Taarn opførte 1570. af Hert-
 Jørgen Løkke til Overgaard.
 Den har sit eget Virk, som
 holdes om Fredaaen. Til Gaar-
 den falder godt Vred: Fiskerie.
 Hovedgaards Tært 24 Tdr. 6
 Skpr. 2 Kdr. 1 Alb. Mølle-
 sk. 10 Tdr. 5 Skpr. Vndergods
 82 Tdr. 5 Skpr. en hdel Kdr.
 Tiender 31 Tdr.

Lerup Sogn i Øster Han-
 Herred, Vendsyssel Amt, Aal-
 borg Stift, dertil høre Lunde-
 gaard, Fornup, Lindgaard, Præ-
 stegaarden, Nalgaard og Nalle.
 Stagsfied, Telling Dye, Vis-
 Mølle.

Mølle. Kirken, kaldet vor Frue, er af hugne Steen.

Lethrabort, et Grevskab i Allerslev Sogn, Boldsborg Herred, Høeffilde Amt, Siell. Stift, oprettet til et Grevskab 1746. d. 23 Mart. paa Mands- og Qvinde-Linien. Den prægtige Grevelige Resident's Lethrabort eller Ledreborg, var først det allerældste Kongesæde i Danmark; laae et Par Vøsser fra det Sted, hvor Ledreborg nu staar, tæt ved den nu værende Landsby, Leyre, byggt af Kong Skjold, været befæstet, og meget navnkundig i den gamle Historie, samt omgivet med en By, som før Høeffilde var een af de betydeligste Stæder i Danmark. Der har endnu i Waldemar I. Tid havt et Kongeligt Slot. Grunden deraf vises endnu i en Bondegård, kaldet Kongsgaard, og nær derved en Steen, noget høit og fladt, kaldet Krønning-Stolen, og en Høi, kaldet Gylden-Høi, hvor Kongerne skal være huldede. Siden blev her af Rentemeester Müller 1663. opbyggt en Herregaard, kaldet Leyregård; men siden ombyggt meget prægtig af Johan Ludvig, Greve af Holstein. Bygningen bestaar af 4 Hovedlængder: den fornemste Hovedlængde er 3 i grundmurede Sag, foruden Fjelder. I den vestre Ende er Kirken, indviet 1747. den 28 Junii. Prædikestolen er en Alteret, som er af egyptisk Marmor, med to Solv Ly-

sestager og forguldt Kalk og Disk, Solv Kande og Obelisk. Ved Foden er en forguldt Engel af Billedhugger- Arbejde med Solv fod. Her er og et Orgelværk, en prægtig Malning under Loftet, og en del andre prægtige Malerier paa Veggene. I Bygningen er prægtige Værelser, et anseeligt Bibliothek, et stort Orangeriehuus, et Taarn med Seirværk og 6 Klokker, og i Gaarden tvende Springvand. Haven er 700 Alen lang, og 550 Alen bred; ved samme en Dyrehave, 7000 Alen i Omkreds, med mange prægtige Aleeer, og en Aae, som løber midt igennem Haven. Imellem Hovedgaarden og Leyre By ligger den betydelige Herthø Dal, meget dyb, imellem to høie Bakker, og er besat med en stor Skov. Ved Gaarden er et Hospital for 36 til 38 Lemmer. Grevskabets Hovedgaards Aart er 69 Edr. 7 Skor. 1 Fdkr. Skovsk. 9 Edr. 3 Skor. 1 Fdkr.

Lethrabort, en De, som hører til Nørhøj Herred, Hals Amt, Viborg Stift, ligger i Rattegaard, 3 a 4 Mil Svøst fra Ribe Staden Søby i Vendsyssel i Hals Stift, 7 Mil fra Hals, 7 Mil fra Anholt, og 7 a 8 Mil fra Gortenberg i Sverrig. Landet bestaar af 3 Kirkesogner, Byrum, Vesterø og Hals, hvoraf det tredie er, tilligemed Kirken, af Sandflugt næsten ødelagt. Den er 3 Mil lang, 1 $\frac{1}{2}$ Mil bred,

breed, ligger under 57 Gr. 15 Min. Latitudinis, og 26 Gr. 45 Min. Lø. grad. Det er overalt fladt, har store Udgrunde ud i Havet, hvor der paa sine Steder findes Steenrevler, som ere farlige for de Søefarende. Denne De skal først være taget i Besiddelse af en fornemme Høvding, kaldet Hler, Kong Horniots Søn af Finland, og har givet Den sit Navn, at den i Edda kaldes Hlesey, og siden er kaldet Lessøe. Landgilden tilhører Biskoppen i Viborg, og svares af hver Gaard 3 Rdlr. 2 Mk. 4 Skill. De Kongelige Skatter, som af hver Gaard udgiør næsten det samme, betales til Nalborg Amtstue. Landfogeden beskikkes af Biskoppen i Viborg. Landets contribuerende Hartkorn er 140 Tdr. Præstegaarden har 7 Skpr. 3 Fdr. 2 Alb. Landet har sit eget Birk, Tinget holdes om Mandagen. Kongen beskikker selv Birkedommeren, Tolderen og Præsten. Paa Landet er ingen ordentlige Byer, men heele Landet seer ud som een Bye; thi enhver har anlagt sin Gaard eller Bøe i sit Egenmærke. Stederne paa Landet ere arvelige, og kan kjøbes og sælges imellem dem selv. Landfogeden boer paa en Gaard, kaldet Alitgaard, midt paa Landet, nær ved Præstegaarden og Byrum Kirke, og har Kongetienden af Landet til sin Løn. Indbyggere have selv Kirketienden, og derfor holde Kir-

kerne vedlige. Alle Huseene ere tækkede med Tang, i til 1½ Alens Tikkelse, som vare meget lange, holde Huseene varme, og fange ikke lettelig Ild. Baaningshuseene kalde de Itrak, men Hæhuseene Jænsøsteret. Paa Landet findes 34 Veirmøller, som ere mindre end de almindelige, da hver 2 til 3 Gaard eller Høus har sin Veirmølle. Bøgnene, som der bruges, have meget store Hjul, da de ofte maae føre deres Tøi over en halv Miil ud i Vandet, hvad de enten brenbringe eller udføre med deres Vaade. Indbyggernes Tal er i alt omtrent 2000. Mandfolkene ere dygtige Søefolk; de bruge hollandsk Stiksdragt, og ere sunde, føre og velstøbte Folk. Fruentimrene besørge Agerdyrkningen, ere velvorne, seer godt ud, ere stærke og leve lange, formodentlig deres stærke Dyrkelse og meget Arbejde. Om Kirkerne og Sognene seer Artik. Byrum, Halds, Vesterse. Landet har kun en liden Skov, kaldet Lunden, og meget Skettræ. Fruentimrene giøre en stor Deel fint Dyrerbaar og Badmel, samt Kilt, som de væve selv og lade farve i Nalborg; deraf udføres en Mængde til Norge. 3 Fierdingvei sønder ud fra Landet ligger 3 store Holme, kaldet Renner eller Rønerne, som tilsammen udgiøre en Miil, kaldet Hornsfi-Konnet, Kringet-Konnet og Lange-Konnet. Søen gaaer imellem alle tre Holme,

Holmer, dog naar Vandet falder kan man gaae med tørre Fodder fra den ene til den anden. Vesten for disse, nær ved Landet, er atter en stor Holm, kaldet Fer-Rønnet. Endnu er der 5 smaa Udholme en Miils Vei fra Landet, som kaldes Tor-Røn. Paa disse Holme vorer hoit Græs, megen Røstare, Hyben og andre Berter. Her opholde sig en stor Mængde Galthunde, en Mængde Fugle, især Ederfuglen, som her kaldes Eder-Blag, Hvidfuglen og mange andre. Her falder en stor Mængde Hornfisk, som saltet, tørret og speeges, hvoraf endeel sælges til de Svenske. 3 Fierdingvei fra Landets nordøst Side findes Østers-Benke og nær ved Landet falder Hummere og store Muslinger. Vandet her paa Landet ere deels brak, deels guul farve. Paa de største Rønner eller Udholmene findes en Brønd med ferskt og godt Vand. Af Biergelønnen for Skibe, som her strande, betale Indbyggerne en femte Part til Dombherrerne i Viborg. Landet har ingen Havn, og ikkun eet Kartwi. Det Segl, som Indbyggerne ved alle Leiligheder betiene sig af, forstiller St. Knud med en Krone paa Hovedet, siddende paa en Trone, med den Overskrift: Sigillum Sancti Kanuti de Leshöe.

Levring Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt, i Narsbøhus Stift, dertil høre Levring Bye, Midstrup, Hindberg

Gaarde, Dossing Gaarde, Boerfrog, Træholt, Skovbohus, Pothus, Clausholm, Gramsborg, Rotterdam, Pinnenbergshus, Paa Byens Grund paa en Vasse er et lidet Rildevæld, kaldet Hellig Rilde. 1745. er en Skole oprettet af Friederich til Valsstrup.

Lidemark Sogn i Biesøer Herred i Tringeløse Amt, Siellands Stift, dertil høre Lidemark Bye, 13 G. 15 H. Gannarsø, 4 G. 1 H. Laagerød, 2 G. 2 H. Odemark, 2 G. 1 H. Vidsstrup, et Skovhus.

Lidøe Sogn i Smørum Herred, Rissenhavns Amt, Siellands Stift. Dertil hører Byen Lidøe, 23 G. 29 Huuse. Kramp-Mølle.

Lim Sogn i Rødding Herred, Skivehus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Limby, Raas Hovedgaard, Smømark Bye, Vadum Bye, Nalbek Bye, Synderhede Bye. Nørhede, Trerupgaard, Sindringgaard, Svinstiegaard, Vester-Hierup, Øster-Hierup, Bavnsgaard. Kirken er en god Bygning, og har et anseeligt Taarn, heet for dums St. Vincentii Kirke. Sønderhede kaldes saa af en liden Heede, som ligger derved.

Limfjorden er 20 Miile lang, gaaer ind fra Kattegat paa den østre Side af Jylland ved Hals Skanse, imellem Vendsyssel og Himmersyssel, langs op i Viborg og Riber Stifter, stødende med den vestre Green næsten

næsten lige op imod Viborg, og med den høire lige til den smalle Landstreg ved Harbo: Dre, langs med Vesterhavet. I Begyndelsen ved Hals er Fjorden kun en halv Miil bred, men siden breder den sig saaledes ud, at der foruden den store **De, Mors: se**, findes følgende smaae **Der: Egholm, Gisl, Øland, Liv: se, Fuur, Rotholm, Vennse, Jegense** og adskillige smaa Holme. Den er een af de største Fjorde i Europa, og deri segles fra og til 6 Kiøbstæder, dog har **Løgstør: Grunde** hidindtil været meget besværlige for Seiladsen, da nogenledes store Skibe ikke kunde gaae derover, men Bahren maatte oversføres ved Pramme; paa hvis Opmundring Hans Majestæt Kongen har anvendt forgieves anseelige Bekostninger, indtil de ved overmaade stærkt Uveir den 28 Martii 1775. ere sunkne, saa at der nu er bleven 14 Qvarteer Vand isteden for før ikkun var 6, og Seiløbet, som før var noget smalt, er bleven 80 Favne bredt. Bunden, som før bestod af Løbe: eller Døeg: Sand, bestaar nu af blaa Kleg. Denne Flod er meget fiskerig, især paa **Sild, Hal, Lar** og **Flyndre**.

Lild Sogn i Vester Hannered, Bendsjøssel Amt, Halsborg Stift. Dertil høre **Lund Dye, Dierre Dye, Kolkier, Diernes, Høllebye, Kier Huse, Klitgaarde, Græsbønd, Rothol, Anner** til **Tømmerbye**. Kir:

ken er bygt af Steenhuggen af **Volkierg** der i **Soanet**, som er af samme Kridt: Art som **Stevens Kline** i **Sielland**.

Lillebrænde Sogn i **Norre: Herred**, i **Nyckøbings Amt**, i **Laalands Stift** paa **Den Falster**. Dertil hører **Lillebrænde, Vaarup, Tvedegaard**. Ved **Vaarup** er en **Øe**, kaldet **Vaarup Øe**.

Lillerød Sogn i **Frides riks: borg Herred**, **Frederiksborg Amt**, **Siellands Stift**. Dertil hører **Lillerød Dye**, 8 G. 19 H. **Værstingerød**, 3 G. 3 H. **Emestie: Huse** 5.

Lime Sogn i **Sønder: Hals Herred**, **Kallø Amt**, **Narhuns Stift**. Dertil hører **Lime Dye, Lemmer Dye, Heilskov Dye, Sø: gind Dye, Kastup Dye, Qu: strup**, en eenlig **Gaard**, **Lind: skov**, et **Huse**. Dette Sogn er et **Anner** til **Narlev**. Kir: ken er bygt **St. Klements** til **Vre**, af **Quadersteen**, tækket med **Dye**, uden **Taarn**.

Linaae Sogn i **Siern Herred**, **Silleborg Amt**, **Narhuns Stift**. Dertil hører **Linaae Dye, Skjelderup Dye, Mølle: rup Dye, Haarup Dye, Lavind Dye, Kiers Mark** og **Mølle**. **Silleborg Ladegaard** og **Mølle**. **Lusbroe** og **Nesensbroe**, tvende **Baathuse**.

Lindballe Sogn i **Torild Herred**, **Koldinghuns Amt**, **Niber Stift**. Dertil høre **Lindballe Dye, Nørskov Dye, Glædsbøl Dye, Næs Dye, Amlund, Venneisbøl, Nebvad** **Boel**,

Boel, Brendgaard. Dette Sogn er et Ainer til Ringgive i Nørreangs Herred. I Sognet er en stor Skov.

Lindberggaard, en Herregaard i Ugod Sogn, Øster Herred, Lundenæs Amt, Nibe Stift, er nye opbyggt af Muur og Bindingsværk af Etatsraad Pichrenberg. 1565. tilhørte den Erik Raas. Gaard og Gods ligger i Heden og er af stor Strækning. Hovedgaardens Tært 45 Tdr. 3 Fdkr. Bøndergods 214 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdkr. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 53 Tønder, 6 Skpr.

Linde Sogn i Nørre Hald Herred, Dronningsborg Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Linde Bye, Lindegaarde, 2 G. Lindegaardes Mølle, den halve Deel af Medelbye; Aineret hertilser Tved. Kirkens Taarn har et lidet Spiir, tækket med Blye. Den anden halve Deel af Medelbye hører til Hardslev Sogn, Stovring Herred.

Lindelse Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt, Vanglands Stift. Dertil høre Lindelse, 14 G. 24 H. Hennemved, 12 G. 5 H. Herslev, 15 G. 15 H. Allebolle, 17 G. 17 H. Vindebye, 12 Gaarde, 14 Huuse.

Linderborg, en Herregaard og Baronie i Blensrup Sogn, Høllum Herred, Aalborghus Amt, Viborg Stift. Den kaldtes tilforn Næsholm og siden Næs, og tilhørte i Kong Valdemars Tid den nu

uddøde Familie Rirt. 1681. den 31 Jan. blev den oprettet til et Baronie af Christen V. for Frue Sopia Amalia Linderov. Borgegaardens søndre Huuser af Grundmuur, 2 Etager, med hvælvede Kiellere og 2 runde Taarne. Det østre Huus er ligeledes af Grundmuur, og det 3 mod Norden er af Muur og Bindingsværk, overalt istandsat af nu værende Eier, Geheimeraad Baron af Schimmelmann. Ladegaarden bestaer af 5 Bygninger, Muur og Bindingsværk. Norden for Borgegaarden gaaer Linderborg Aae, med en Broe 20 Alen lang. Til Baroniet hører Ladegaarden Wildemosagaard og Tilsted, 14 Kirker og et godt Teglbrennerie. Hovedg. Tært 63 Tdr. 5 Skpr. 3 Fdkr. Bøndergods 552 Tdr. 4 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. Skovsk. 5 Tdr. 3 Fdkr. 2 Alb. Møllefyld 21 Tdr. 2 Skpr. Kongetiender 66 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 1 tre syvendedeel Alb. Kirketiender 204 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdkr. 2 fire syvendedeel Alb.

Linderumgaard, en gammel Herregaard i Ugilt Sogn, Venneberg Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Borgegaarden bestaer af 3 og Ladegaarden af 4 Fløie. 1762. har den tilhørt Jens Steen af Linderone Væbner. Hovedg. Tært 45 Tdr. 4 Skpr. 2 Alb. Skovsk. 1 Td. 4 Skpr. 1 Album. Møllefyld 6 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 216 Tdr. 3 Fdkr.

3 Fdfr. 2 Alb. Skovfald 2
 Skpr. 1 Alb. Møllest. 4 Skpr.
 1 Fdfr.

Linderup Sogn i Brads
 Herred, Silkeborg Amt i Nar-
 huns Stift, dertil høre Linde-
 rup Bye, Hiortsvang Bye,
 Pøsgaard.

Lindesvold i Roeskilde Sogn,
 Farsø Herred, Tryggevelde
 Amt, Siellands Stift. Vor-
 tegaarden er Bindingsværk,
 Ladegaarden og de tvende Fløi-
 ere af Kalksteen opførte. Gaar-
 den er opbyggt af Christopher
 Lindenov, af en Bye, kaldet
 Arelhoved, som bestod af otte
 Gaarde. Hovedgaards Tært
 er 33 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdfr. 2
 Alb. Skovst. 7 Skpr.

Lindewitt i Grossenwiehe
 Sogn i Bissherrød, Flensborg
 Amt i Hertugdømmet Slesvig,
 2½ Mill fra Flensborg; til sam-
 me hører Godset Kehraffer og
 Ellund.

Lindholt, en Herregaard
 i Boldborg Herred, Roeskilde
 Amt, Siellands Stift, har
 Navn af et Sted paa Gaardens
 Marker, kaldet Lindholms-
 Bierg, hvor Gaarden tilforn
 skal have staaet, og havt Navn
 af Lindetræer, som paa samme
 Sted have været plantede.
 Gaarden er af Geheimeraad
 Cristian Ludvig von Plessen
 paa nye opbyggt. Bygningen er
 meget prægtig af Grundmuur,
 15 Fag langt af 2 Etager, og
 tre grundmuurede Fløie, hver
 af 10 Fag, til Kjøkken og Do-
 mestiker; derved er en Lysthav,

og en Skov, kaldet Rød, samt
 en prægtig Allé af Lindetræer,
 nogle tusinde Skridt, hvorigen-
 nem Prospekten falder fra Gaar-
 den lige til Roeskilde. Gaar-
 dens Tært er 43 Tdr. 6 Skpr.
 2 Fdfr. 1 Alb. Skovst. 40 Tdr.
 4 Skpr. 2 Fdfr. I Gaarden
 staaer urygelig en Kapital af
 14000 Rdlr., hvis Renter,
 700 Rdlr., skal, efter bemelte
 Geheimeraad Plessens Stift-
 relse, anvendes til nogle danske
 Adelsmænds Opdragelse.

Lindholt, en liden Græs-
 holm, 1 og en halv Mill fra
 Stege Risholm paa Moen, er
 en-fjerdedeel Mill lang og halv
 saa bred.

Lindholt, en liden De en
 Kierdingavei i Omkreds uden for
 Blanse Bye i Stokemark Sogn
 ved Den Laaland. Den bruges
 til Græsning.

Lindholt Sogn i Bøcking
 Herred, Lønder Amt i Her-
 tugdømmet Slesvig.

Lindholms Aae, en fiske-
 rig Aae i Vendsyssel i Jylland;
 den har sit Udspring fra Bilde-
 mose, gaaer 2½ Mill igennem
 Vandet, og falder ud i Limfjor-
 den imellem Rødflot og Sund-
 bye. Den har i forrige Tider
 været seilbar.

Lindkønd Sogn i Malt
 Herred, Nibershus Amt, Ri-
 ber Stift, dertil høre Lindkønd
 Bye, Kjelund Bye, Gildberg
 Bye, Hylkelund Bye, Udfer-
 bøl Bye, Kjelholm Huse, Witte-
 rup Bye, Orland Bye, Debel

Gaard. Dette Sogn er et Anner til Brørup.

Dansk Lindov, et adeligt Gods ved Eliefloden, 2 Milie fra Slesvig, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Tydfst Lindov, en Herregaard i Gottorp Sogn i Dansk Skov Land i Hertugdømmet Slesvig.

Lindstov, en Herregaard i Egense Sogn i Sunds Herred, Nyborg Amt, Høens Stift. Gaarden er Bindingsværk, dog smuk og vel indrettet. Hovedg. Tarten er 20 Tdr. 7 Skiepper, 1 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 1 Fdkr. Møllest. 4 Skpr.

Lindtorp, en liden frie, men ucomplet Sædegaard i Asp Sogn, Hierm Herred, Lundenas Amt, Ribes Stift. Bygningen er af Muur og Bindingsværk, Hovedgaarden teglhængt, de andre Bygninger Straatag. Hovedgaardstørt 11 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 80 Tdr. 7 Skpr. 1 Fd. Eiender 16 Tdr.

Lindum Sogn, Nørre-Lyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, dertil høre Lindum Bye, Vaashuset, Siøring Bye. Dette Sogn er et Anner til Dammen.

Lindvedgaard i Steenløse Sogn, Odense Herred og Amt i Høens Stift, har Aar 1500. tilhørt Jørgen Marsvin. Den er lagt under Brangstrup Herregaard. Hovedgaards Tarter 16 Tdr. 1 Skp. 3 Fdkr. Skov-

skov 1 Skp. 1 Fdkr. 2 Album. Møllest. 2 Tdr.

Lintrup Sogn i Kalsund Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig, har en med Hierting Herred.

Lisbjerg Sogn i Vester Lisbjerg Herred, Hareballegaards Amt, Nørhuus Stift, dertil høre Lisbjerg Bye, Tøp Bye, Møllerupgaard, Graamølle, Rødemølle, Nyemølle. Dette Sogn er et Anner til Haslev i Haslev Herred. Kirken ligger meget høit.

Vester Lisbjerg Herred i Hareballegaards Amt bestaaer af følgende Sogner: 1) Alsted, 2) Ellev, 3) Trige, 4) Spørring, 5) Grundfør, 6) Søften, 7) Ølsted, 8) Lisbjerg Sogner.

Liunge Sogn i Alsted Herred i Sorø Amt, Siellands Stift, dertil høre Liunge Bye, 22 Gaarde, 14 Huuse, Suserup, 4 Gaarde, 8 Huuse, Suserup Mølle, Nyegaard, 1 G. Oldberg, 1 G. Tøpshvi, 9 G. 10 H. Hliiterup, 3 G. 3 H. Steenstrup, 4 G. 3 B. 7 H. Eskildstrup, 7 B. 3 B. 4 H. Kongskilde Mølle, Nyerup, 1 Huus, Lindebierg, 2 G. 3 B. Ørnstrupgaard, et Huus, hører til Sorø Lædegaard.

Liunge Sogn i Liunge Frideriksborg Herred, Frideriksborg Amt, Siellands Stift. Dertil hører Liunge Bye, 23 G. 24 H. Kallersød, 10 Gaarde, 22 Huuse.

Liunge

Liunge Frederiksborg Herred i Frederiksborg Amt, har følgende Sogner: 1) Hille-rød Kirkested, 2) Herløv Sogn, 3) Slangstrup Kirkested, 4) Uvelse Sogn, 5) Liunge Sogn, 6) Uggerløse, 7) Oppe Sundbye, 7) Godse, 9) Sierslev-Vester, 10) Gjorlunde, 11) Udesundbye, 12) Lillerød.

Løpse, under Aalborghuus Amt, Viborg Stift; en liden bekiendt De i Limfjorden, liggende i Løgstør Bredning, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Løgstør, og 1 Mil fra Løgstør Grunde; er 1 Mil i Omkreds, og noget over en halv Mil i Længden. Paa Den er to Bøndergaarde, med et libet Kapel, hvori Indbyggerne holde Morgen og Aften deres Andagte; og naar de for Storm og Iis ikke kan komme til Viørnsholm Kirke, som er deres Sognekirke. Den hører til Herregaarden Viørnsholm, og har endeel Hasseltreer, som bære meget gode Nodder. Imellem denne De og Fuur De løber det saa kaldte Ravndyb, som skal være meget dyb.

Lodberg Sogn i Hasting Herred, Vesterborg Amt paa Halsøen Byde, Aalborg Stift. Dertil høre Lodberg Byde, Søveigaard, Skovsted Byde, Tolbøl. Dette Sogn er et Anney til Svindberg. Dette Sogn har lidt meget af Sandflugt.

Løe Herred i Nibershuus Amt, Niber Stift, bestaer af følgende Sogner: 1) Døstrup,

2) Randrup, 3) Visbye, 4) Brede Sogner.

Løderup Sogn i Sønder Herred, Mors Land, Aalborg Stift, dertil høre Løderup Byde, Gressborg, Fridsøe Byde, Trellebørg, Frysbrønd Byde, Legind Byde, Farup Byde, Korup Byde. Dette Sogn er et Anney til Tykiskbing.

Løgesmose eller Løysmose i Haarløbe Sogn, Waag Herred, Affens Amt, Fyens Stift; bygt 1575. af Peder Øre til Giffensfelt. Borgegaarden er 3 Fleie, 2 Etager Grundmuur, med Taarn, Slaghuur og Klokke, samt et smukt Kappel; rundt om Gaarden er Lustquarterer og et Orangeriehuus. Hovedgaardens Aart 66 Eder. 1 Skp. 2 Fdk. Skovfyld 3 Tønder, 5 Skpr. 1 Fdk.

Løgstød Sogn i Slet Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, dertil høre Løgstød Byde, Miellerup Byde, Ravnstrup Byde, Tøllerup Gaard, Vester Ørbøl Byde, Løgstør Byde, Tofiberg, et eenligt Sted, Vormstrup. Dette Sogn er et Anney til Hornum. Kirken er maadelig stor bygt af hugne Graasteene og tækket med Bløe; den ligger for sig selv paa Marken, en Fierdingvei fra Løgstød, og ligesaa langt fra Løgstør, hvis Beboere søge denne Kirke, som deres Sognekirke.

Løgstør er en liden Flekke i Løgstød Sogn, Slet Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift, ligger imellem Morad-

ser under en Kiede af høie Bakker, inde i en Bugt tet ved Liimfjorden, 6 Mile fra Halsborg og 7 fra Viborg. Øien for Byen er Overfarten imellem Himmerfossell og Haa-Herred ved Agerfund, da der ingen gaaer til Byen. Den har ingen Riibstædeprivilegier, og har først været nogle Fiskerhuse, har nu Lade- og Løseplads-Net-tighed, og svarer Consumtion som andre Riibstæder. Den har 32 Gaarde, 35 Huuse, 8 Riib-mænd, 3 Skippere, endeel Fiskere, en Snees Haandværkere, alt 80 Familier og 250 Personer. Ved Byen er 8 Stibe, hvoraf det største har 13 Laster. Grundene omkring Byen, som ere bekjendte under Navn af Løgstørs Grunde, have kun 3 Rod Vand, saa intet Fartoi kan seile derover, men maae først med stor Bekostning udlosses. I Byen er ingen Kirke, men Indbyggerne søge Løgsted Kirke. Til Byen er 20 Eder. Hartkorn og endeel skønne Græshauger. Byen hører under Mars og Slet Herredsting, og holdes i Løgstør hver Onsdag. Byen svarer 600 Rigsdaler i Consumtion, Markedet holdes den 7 October. Ved Byen holdes et gaaende Postbud, som kommer og afgaer Søndag og Løvedag til Halsborg.

Løhrstorf, et adelige Gods i Oldenburg District i Hertugdømmet Holsteen, har Deel i Kirkebyen Neukirchen, besidder

ogsaa Satjevitz, og Kirkebyen har 40 Plove.

Løistrup, en Ladegaard i Laurberg Sogn, Galtens Herred, Dronningborg Amt, Mars-huus Stift, tilhørende Friens-vold, har tilforn været vel bebygget med Graver omkring, og tilhørt de Sandberger. Hovedg. Tart 48 Eder. 5 Skpr. 1 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyd 4 Eder. 3 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Møllekyld 3 Eder. 2 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb. Vænder-gods 265 Eder. 3 Skpr. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Skovff. 2 Eder. 2 Fdk. Tiender 102 Eder. 2 Skpr.

Løit Sogn ligger i Ries Herred, Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn er stort og meget frugtbart, har to Præster. Dertil hører den liden De, Barsøe, som ligger $1\frac{1}{4}$ Mil fra Landet, og er $\frac{1}{4}$ Mil lang og bred.

Lille Løitofte Sogn i Nørre Herred i Hølsted Klosters Amt, Siellands Stift, dertil høre Lille Løitofte, Sandbjerg og 2 Gaarde i Øster-Charlebye.

Løitmark, en Herregaard i Schwank Sogn og Land i Hertugdømmet Slesvig.

Løtten, et Fiskerleie og tillige en Handelsplads, som ingen Avling og Agerdyrkning har, ligger i Hornested Sogn, Benneborg Herred, Aastrup Amt, Halsborg Stift, har velhavende Beboere. Om Fiskeriet bekymre de sig ikke meget, men de have 5 Sandffuder, som fare bestandig paa Norge med alle Slags

Slags Landets Produkter, og hjembringe Sommer, Jern og andre Vahre. Stedet hører under Told-Districtet i Hjørring.

Lønborg Sogn i Nørherred, Lundesnaas Amt, Riber Stift, dertil høre Lønborg Bye, Lønborggaard Hovedgaard, Kyrling Bye, Sol Bye, Vonderstrup Bye, Stogegaard, Fierbek Gaard, Skovsbye Gaard, Møgelgaard, Marinspil Gaard, Kongsgaard, Lavstrup Bye.

Lønborggaard, en Herregaard i Lønborg Sogn, Nørherred, Lundesnaas Amt, Riber Stift, tilhørte forudm Biskoppen i Ribe, og nævnes derfor ofte Lønborg Bispegaard; siden af Kongen solgt til Heinrich Müller. Virkettinget holdes om Tirsdagen. Ved Gaarden er et bekiendt Larefiskerie, en smuk Have, Jagt og skønne Enge. Hovedgaardens Aar 62 Edr. 4 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Vondergods til Lønborggaard og Skrinsager 547 Edr. 7 Skpr. 2 Fdkr. 7 tiendeel Alb. Møllest. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Fdkr. Lønnen der 127 Edr. 7 Skpr.

Lønne Sogn i Vester Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, dertil høre Lønne Bye, Stafegaarden Lønnehede, Lønnebjerg Gaard. Dette Sogn er et Annex til Høne.

Lørslø Sogn i Sønder Herred, Morslund Amt, Halsborg Stift, dertil høre Lørslø

Bye, Bitterup Bye, Skadsborg, Spiritus Hovedgaard.

Løsning Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, dertil hører Løsning Bye og Mølle, Stubstrup Bye. Kirken ligger paa Marsken midt imellem de tre Byer, og er istandsat af Etatsraad Lichtenberg. I Stubstrup Bye er Sognets Skole.

Løve Herred i Søbyegaards Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Søbye, 2) Hallensløv, 3) Keer. Sløv, 4) Ruds Vedbye, 5) Bakkendrup, 6) Ørslø, 7) Solberg, 8) Savrebierg, 9) Gierløv, 10) Sinderup, 11) Drøffelberg, 12) Hølsinge, 13) Gierløv, 14) Stillinge.

Løvegaard, en usrie Sædeg. i Gierløv Sogn, Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siellands Stift, oprettet 1722. af to Vondergaarde, af Hr. Vigant til Gundetved; til Gaarden er 59½ Ed. Hartkorn.

Løvet Sogn i Nørre Lyng Herred, Hals Amt i Vib. Stift. Dertil høre Løvel Bye, Ristrup Bye, Nastrup Gaarde, Havriis Gaarde, Tvedsg. Dette Sogn er et Annex til Rødding. Kirken er bygt af hugne Steen, takket med Blye, og ziiret med et Taarn.

Løvenborg, et Baronie og Stamhuus i Mørløse Sogn, Holbeks Amt, Siell. Stift, oprettet 1773., tilforn kaldet Birckholm, og i de ældre Tider Erling eller Ellinggaard.

Borgergaarden bestaaer af en Hovedbygning med tvende Fløie, ziiret med tvende lige store ottekantede Taarne, med endel andre Bygninger, og omkring samme meget brede Graver med en Bindelbroe; fra Borgergaarden er en lang Broe til Haugen, som er stor og vel anlagt. De tre Veie fra Gaarden ere i lige Linie med Steengierder omgivne, og ovenpaa plantet levende Gierder, samt paa Siderne af Veien med Linde-Vile og Castanietræer besatte. Markerne ere afdeelte i 9 store Deele, hver paa to Tønder Sød, og 7 mindre, hver paa 5 Tønder Sød; imellem dem er i lige Linie opkastet Diger med Grøfter paa begge Sider, hvilke Diger ere med Torn og Hessel besatte, saavelsom Markerne rensede, og Vandet udgravet. Der besaas aarlig 4 Marker, og 5 hvile. Af de mindre Raabler bruges aarlig 3 og 4 hvile. Der avles aarlig 12 a 1400 Læs Høe. Der kan og holdes 200 a 220 Hol-landerier-Køer, og om Vinteren endeele Stude; desforuden et stort Stutterie og et Skæfferie af Engelske Faar uden Blanding. En Fierdingvei fra Gaarden ligger under frie Hovedgaardstært, Ebbeltved, see Artik. Ebbeltved.

Løvenholm, en Herregaard i Giesing Sogn, Sønder Hald-Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift, har tilforn heddet Giesingholm. Borgergaarden er

med Graver omkring, og bestaaer af 2 Længder Grundmuur, 2 Erager, istandsat af Cancellie-raad Høns, som og har anlagt en smuk Have, omfat Markerne med Steendiger og opdyddet Jorden. Den tilhørte 1570. Anders Barner, blev tillige med Demstrup og Sødvingholm 1670. af Christian den V. opret til et Grevskab for Grev Ditlev Rantzov, under det Navn Løvenholm. 1732. af Christian den VI. forlenet til den Danneskiold Samsøiske Familie; siden er det med Kongelig Tilladelse adspredt og solgt, saa at denne Gaard tilhører Hr. Cancellie-raad Høns, som har visse Tønder Hartkorns Frihed, saalenge bemeldte Grevelige Mandsslinie er til. Til Løvenholm hører og en Ladegaard i Giesing Sogn, kaldet Sørrad, som er lagt under Hovedgaardstært, som er 84 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdkr. Skovskuld 17 Tdr. 5 Skiepper, 2 Fd. 2 Alb. Bøndergods 319 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. 1 Album. Skovskuld 1 Td. 5 Skpr. 2 Fd. Møllest. 8 Tdr. 6 Skpr. Tiend. 33 Tdr.

Løyth Sogn i Schlis Herred, Gottorf Amt, i Hertugdømmet Slesvig, har en Præst med Sønder Brorup.

Løytved, en Herregaard i Steenstrup Sogn, Sunds Herred, Nyborg Amt, Høns Stift. Gaarden er af Bindingsværk, opbyggt af Hr. Etatsraad Niels Krag, og forøget med tvende Fløie af Agent von Westen; frie

Hovede

Hovedgaardstørt er 35 Tønder, 5 Skpr. Skovskuld 4 Tønder, 1 Fd. 2 Alb. Steenstrup Kirke med jus patronatus, og halve Kongetiende 25 Tdr. 6 Skpr. Vester Skierninge Kongetiende 25 Tdr. Bønderaodsets Hartkorn 267 Tdr. 4 Skpr. fire syvendeel Alb. Godset betaler i Landgilde 502 Aldr. 5 Mark $7\frac{1}{2}$ Skill. og i Korn 137 Tdr. 3 Skpr. foruden Smaaredsel. Ved Gaarden er en smuk Have og mange Fiske damme.

Lomborg Sogn i Skodborg Herred, Bøvlings Amt, Riber Stift, dertil høre Brosgaard, Krebsmark, Mulesgaard, ved Kirken, Under Bierget, Nørre Kiergaard, Narmosgaard, Hvasfegaard, Mosen:gaard, Møldomsbiera, Vingelb. Sønder Vingelbye, Østerbiery, Tverhul Huus, Storebiery, Lundsbye, Neder Ravnstebek Gaard, Nørre Hede Gaard, Sønder Hede Gaard, Sønder Ravnstebek, Øster Kronborg, Vester Kronborg, Øster Møllested, Mølgaard, Mølstrupgaard, Glædbiery Gaard, paa Heden, Doigaard, Nisbeksgaard, Øster Kiellergaard, Mellem Kiellergaard, Vester Kiellergaard, Sønder Kieller:gaard, Præstegaarden, Drøsdal.

Lottrup Ladegaard i Naarup Sogn, Bierge Herred, Stiernholms Amt, Narsuus Stift, har ingen Bygning uden et Huus, hvori Skytten og Skovfogden boer. Hovedgaardstørt

tørt 13 Tdr. 1 Skp. 3 Fdkr. 2 Alb. Skovsk. 5 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb.

Løvense Sogn i Bislum Herred, Mariager Amt, Narsuus Stift, dertil høre Løvense Bye, Hessel Hovedgaard, Limgaard, Overgaard, Top 2 G., Skov en G., Skovhuus, 1 G., Øvenskov, 2 Gaarde, Hole Bye, Brendsehuus. Kirken er uden Taarn.

Lumbye Sogn i Lunds Herred, i Odense Amt, Fyens Stift, dertil høre Lumbye, foruden Præstegaarden, 15 G. 27 H. Stege Bye, 10 smaa Gaarde, 33 Huuse, Anderup Bye, Anderup Gaard, 10 G. 17 H. Store Kluset, en Selvs: eiergaard, Lille Kluset, 2 H. Haugebye, 5 G. 24 H. Nysted:gaard, 2 G. 1 H. Lumbyetorup, 16 G. 7 H. Skousboegaard, en Bondeggaard, Serslevhuus, 1 H. Kirken kaldes St. Cathrine Kirke. 3 Stege og Hauge boer endeel Fiskere og Skippere, som haren Hukkert, 14 Galeaser og 4 Jagter. Vinterhavnen er en Miil derfra ved Klintebiery i Schebye Sogn. Skippere ere to, som ere Borgere i Odense, og der svare Skatter og Consumtion.

Lütjemohr eller Torstrandsdismohr, en liden De i Bøsterhavet, som af nogle Neders: landere er med stor Bekostning bleven inddiget, hører til Den Nordstrand, og eies af dem. Paa samme er en lutherisk Sog: nekirke.

Lütjenburg, en liden Stad i Segeberg Amt i Bagrien, i Hertugdømmet Holsteen, fik 1275. den Lybske Ret. Dertil høre 35 Plouge. Ved Kirken er to Præster. Magistraten bestaaer af 1 Borgemeester og 4 Raadmænd.

Lund, en Herregaard i Østerrassels Herred, Ducholms Amt, Naiborg Stift, var fordynt en Kongelig Gaard, og ofte kaldet Lund Slot, folgt af Fred. III. Borgegaarden opbyggt af Oberst Philip Gottfried Samez 1752. af fire Længder Vindingeverkshaus. Gaarden ligger paa en høj Bakke strax ved Porten med en smuk Have, og har været omgivet med Volde og Graver. Den har sit eget Kirk. Hovedgaardstaxt 52 Edr. 3 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb.

Lundbeck, en Herregaard i Bislev Sogn, Hornum Herred, Naiborghuus Amt, Viborg Stift, ligger ved Limfjorden, 1 Fierdingvei sydvest fra Kibstaden Nibe. Borgegaarden bestaaer af 3 Huuse, opbyggt af Kanzler Dve Juul 1651., er omgivet med Graver. Ved Gaarden er 3 Haver, Skov og Fiskerie, og 47 Fiskestader i Limfjorden. Paa Gaarden kan slædes 100 Øren; til samme hører og Herregaarden Pandum, som begge have deres Birket, som holdes her paa Gaarden om Onsdagen. Hovedgaardstaxt 134 Edr. 1 Alb. Bøndergods 562 Edr. 2 Fdkr. 2 Alb. Skovskyl 3 Edr.

5 Skpr. 3 Fdkr. Møllekyl 18 Edr. 7 Skpr. 3 Fdkr. 2 Albun. Tiender 94 Edr. 2 Skpr. 1 Fd. en fire syvendel Alb.

Lundbye Sogn i Hammer Herred, Bordingborg Amt, Stenlands Stift. Dertil høre Lundbye, 26 Gaarde, 26 Huuse, Lundbyetorp, 3 Gaarde, og en Belemølle. Dette Sogn er et Anner til Haager Sogn.

Lundbye Sogn i Slet Herred, Naiborghuus Amt, Viborg Stift. Dertil høre Lundbye, Lundbye Mølle, Frystrup Dve, Store Holkegaard, Lille Holkegaard, Møllegaard, Vilstoft Gaard, Store Eskilstrup Gaard, Lille Eskilstrup Boel. Dette Sogn er et Anner til Seber Klosters Sogn.

Lunde Herred i Odense Amt, i Fyens Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Allespe, 2) Skebye, 3) Otterup, 4) Giadstrup, 5) Østrup, 6) Lumbye, 7) Lunde, 8) Værup Sogner.

Lunde Sogn i Lunde Herred, Odense Amt, Fyens Stift. Dertil hører Vester Lundbye, 10 G. 19 H. en Mølle, Øster Lundbye, 15 G. 5 H. Fremlov, 11 G. 4 H. Toststrup, 4 Gaarde 1 Huus, Veldringe Dve, 5 G. 5 H.

Lunde Sogn i Sunds Herred, Nyeborg Amt, Fyens Stift. Dertil hører Lunde Dve, 6 G. 7 H. Høye, 13 G. 13 H. Boebierg, 6 G. 3 H. Ronenborg, 1 G. Ellehauge, Langkilde, 1 G. Vandmøse, 1 Huus.

Huus. I Lunde Bye er en smuk Gaard, opbygt af Cancellieraad og Herredsfoged Bekker.

Lunde Sogn i Vester Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Lunde Bye, Rastkier Bye, Sønder Torp Bye, Nørre Torp Bye, Hylked, 2 G. Langsig G. Skedsbøl Bye, Dybvad G. Husted, 2 G. Hundstoft, et Huus, Lille Frostrup Bye, nu sde. Frøstrup Hovedgaard, Snittrup, et Huus, Sønderlig, to smaa Steder, Øster Debel, 2 G. Hingerberg, et eenligt Sted, Tangbye, Lundager Bye. Kirken er en smuk Bygning af Quadersteen. Altartavlen og Prædikestolen af smukt Billedhuagerværk.

Lunde-Aaen, en liden Aa i Lunde Herred, Odense Amt, kommer fra Dallund Søe, og falder i Odense Fiord; den driver en Græsmølle, som tilhører Dallundgaard.

Sognefogderiet Lunden i Nørre-Ditmarsken i Hertugdømmet Holsteen. Deri ligger Lunden, en Flekke, og St. Anne Sogn.

Lunden, en vel bygget Flekke, har smukke Huse, ligger ved Eydern. Kirken, St. Laurentii, er meget stor, dertil hører 9 Landsbyer. Der holdes aarlig ved Michaelis Tider et anseeligt Marked. 1529. fik Indvaanerne med megen Møie Stadsbretthighed, men mistede den igien 1559.

Lundegaard, en Herre-

gaard i Nørre Broelbye Sogn, Salling Herred, Nyborg Amt, Svends Stift, byg 1602. af Ludvig Munk. Borgegaarden er en stor grundmuret Bygning med tvende Sidesløie af Bindingsværk. Den store Odense Aa gaaer tæt forbi, hvori, samt i tvende smaa Søer, haves godt Fiskevie. Nu hører Gaarden efter Cancellieraad Peder Schmits Testamente til Enker og andre Fattige, og administreres af Stiftamtmanden og Biskoppen. Hovedgaardstøt er 38 Tdr. 5 Sk. Skovst. 5 Tdr. 4 Skpr. 3 Skd.

Lundenes Amt i Riber Stift, grændser mod Westen til Ringkøbing's Fiord og Vesterhavet, mod Sønden til Riberhuus og Kolbinghuus Amter, mod Østen til Aarhus Stift, og mod Norden til Bøvlings Amt og Viumfiorden. Det staaer under samme Amt som Bøvlings Amt, og under samme Amtstue, som holdes i Ringkøbing. Det contribuerende Hartkorn er 8978 Tdr. Her falder mestendeels godt Agerland og Skov Engbond, men og paa sine Steder Sand og Hebeland. I dette Amt forærbiges en stor Mængde Iydepotter og sort Steentøi, og i Hamrum Herred er et stort Strømpeland, som skal indbringe heni mod 10 til 16000 Rdlr. aarlig. Af Bierge er her ingen uden Isenbierget ved Rast Bye, som kan sees mange Mile. Af Havne findes ingen uden

Struer Løffe: og Ladeplads i Hiern Herred ved Liimfjorden, 2 Mile fra Holstebro. Amtet bestaaer af 5 Herreder: 1) Øster Herred, 2) Nørre Herred, 3) Vølling Herred, 4) Samrum Herred, 5) Hiern Herred.

Lundenæs, en Herregaard i Skiern Sogn, Vølling Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift, var 1467. et Kongeligt Slot med Volde og Graver vel befæstet. Borgegaarden er et anseeligt grundmuret Huus, bygt 1707. af Joachim Werner von Bülow, hvis Sonnesøn Detlev von Bülow, Hannoverſk Kammerherre, Landmarskalk og førstelandraad i Sachsen-Lauenberg, er nu Stamhusets Eier. Gaarden har sit eget Virk, kaldet Skiern-Virk. Hovedg. Tart 59 Edr. 4 Skpr. 1 Fdk. Vøndergods 136 Edr. 6 Skp. 4 Fdk. 2 Alb. Mølleſt. 12 Ed. 3 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Tiender over 657 Edr.

Lundergaard, en Herregaard i Jersmark Sogn, Hvetboe Herred, Bendsøssel Amt, Halsborg Stift. Borge og Ladegaarden er af Muur: og Bindingsværk, den første 3, den anden 4 Huuse. Ved Gaarden er en Frugt- og en Lysthave, samt en Ridskeshave; der holdes Stude til Besæring. Under Gaarden ligger tvende uprivilegerede Avlsgaarde, Vestrup og Soltunggaard. Hovedg. Tart 121 Edr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Mølleſt. 1 Ed. 4 Skpr. 3 Fdk.

Bønderg. 643 Edr. 2 Sk. 3 Fdk. Mølleſt. 6 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Tiender 76 Edr.

Lunderup, en Herregaard i St. Jakobs Sogn i Varde, Vester Herred, Niberhuus Amt, Niber Stift, tilhørte 1661. Otte Krag. Bygningen er af Statsraad Teilmann 1746. Hovedgaardstart 17 Edr. 4 Skpr. 2 Alb. Vøndergods 282 Edr. 4 Skpr. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Mølleſt. 2 Edr. 5 Skpr. 1 Fdk. Tiender 25 Edr.

Lundforlund Sogn i Slagelse Herred, Korsør Amt, Siellands Stift. Dertil hører Lundforlund Bye, 17 S. 3 V. 13 S. en Mølle. Aneret er Gierløv.

Lundgaard, en Herregaard i Gammelstrup Sogn, Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift. Bygningen er Bindingsværk. Ved Gaarden ligger en liden Skov. Hovedgaardstart 122 Edr. 5 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Vøndergods 283 Edr. 2 Skpr. tre sem attendeel Fdk. Skovskjold 2 Skpr. 2 Alb. Mølleſt. 4 Edr. 2 Sk. Tiender 76 Edr. fire semtendeel Fdk.

Lundgaard, en liden Edegaard med god Skov i Slet Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, hører til Herregaarden Bisprinsholm.

Lundsgaard, et adeligt Gods i Grumtoft Sogn, Husbøe Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Lundsgaard, en Herregaard i Refsnings Sogn, Bierge Herred

Herred, Odense Amt, Svends Stift. Gaarden er meget anseelig opbyggt 1765. af Kammerherre Jens Suel, med prægtige Værelser og høje Kieledere. Dens første Eier, som vides, har været Hovenschildt, død 1465. 1768 blev den med tilhørende Gods oprettet til et Stamhuus. Hovedg. Tart 133 Edr. 1 Skp. 3 Fdk. Skovff. 3 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb.

Lundsgaard, et Hertugeligt Lehnsgods i Alderup Sogn, Måbel Herred i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Slesvigborg.

Lundtoft Herred i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, bestaar af 5 Sogner: 1) Ul, 2) Ensted, 3) Feldsted, 3) Rinkenise, 5) Koblebüll.

Lundum Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt, Nørhøns Stift. Dertil høre Lundum Bye, Lundum Skovbye.

Lundø Sogn i Fiends Herred, Halds Amt, Viborg Stift. Dertil høre Lundø Bye, Lundøegaard. Dette Sogn er et Annex til Høgslev. Kirken er liden, byggt af grøne Kampesteene, med et lidet Taarn, har før været et Kapel, tilhørende Viborg Kirke, og indviet St. Clemens til Ere. Sognet er en liden Ø, omflødt af Limfjorden. Grunden er sandet. Indbyggernes nære sig af Ferie.

Lungelse Sogn i Sander Herred, Tranekier Amt, Svends Stift, paa Den Langeland. Dertil høre Lungelse Bye, Nørre Lungelse, Peerstrup, Askemose, Tagemosegaard, Møllegaard Herregaard, Sportsbierg Huuse.

Lungholm, en Herregaard i Nalstrup Sogn, Rugelse Herred, Nalholms Amt, paa Den Laaland. Bygningen er meget smuk, har to grundmurede Huuse. Omkring Gaarden ere Graver og Vindebroe. Lade-gaarden er af Grundmure, den er byggt 1635. af Palle Rosenkrantz. Rundtomkring Gaarden er en stor Skov. Den hører til Grevskabet Christianssøede. Hovedgaardstøt 71 Edr. 3 Skpr. 2 Alb. Skovff. 3 Edr. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

Lybye Sogn i Nørre Herred i Skivehus Amt i Viborg Stift. Dertil høre Nier Lybye, Vester Lybye, Vostrup Bye, Entrup Bye, Dalgaard Bye. Dette Sogn er et Annex til Jeberg. Kirken er stor og har et høit Taarn.

Lyderslev Sogn i Stevns Herred, Tryggevelde Amt, Sielandts Stift. Dertil høre Lyderslev Bye, 11 G. 7 Huuse, Lunnebye, 15 G. 6 H. Giesbø Bye, 10 G. 10 H. Markhuuse, 4 H. Leierstøffe, 1 G. 3 halve, 2 heele H. Høystrup Herregaard.

Lydom Sogn i Vester Herred, Nibershus Amt, Nibers Stift. Dertil høre Lydom Bye, Lydom:

Lydomhede By, Bærup By, Lydomgaard Hovedgaard, Store og Lille Frisgaard, Lykkegaard, Hefensfeld, Anner til Nebel. Midt i agnennem Sognet ligger Lydom Aae.

Lydomgaard, en Herregaard i Lydom Sogn, Vester Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift, tilhørte Gunde Nielsen Lange 1442. Gaarden er 4 Længder med Grave og Træer omkring, bygt paa et Morads af Bindingsværk paa en tyk grundmuuret Fod. Hovedg. Længd 29 Eder. 4 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb. Møllefyld 5 Eder. 2 Fdk. Vøndergods 180 Eder. 3 Skpr. 3 Fdk. 1 en tyvendedeel Album. Møllefyld 1 Tonde 4 Skiepper. 3 Fdk. Tiender 12 Eder. 4 Sk.

Lygum Sogn ligger i Sønder Rangsrup Herred, Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Lygum Sogn ligger i Riber Herred, Sønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Lygum Kloster: Amt i Hertugdømmet Slesvig, grændser mod Norden til Amtet Haderslev, mod Østen til Apenrade Amt, i Sønden til Amtet Søndern, og i Vesten til Loe Herred; er 1½ Mil langt og bredt, har godt Kornland, undtagen nogen Heide og Lyng. Det var forðum et riigt Bernhardiner-Kloster: Stift, stiftet 1152. men blev 1548. af Hertug Hans den ældre forandret til et Amtmandshuus. Dette Amt staaer tillige med Apenrade under een Amt-

mand, som boer paa det gamle Slot, Brønland. Amtet bestaaer af eet Birk, og har 3 Kirkesogner: 1) Lygum Kloster, 2) Nord Lygum, 3) Brede.

Lygum Kloster: Sogn ligger i Lygum Kloster Amt i Hertugdømmet Slesvig. Heri ligger en Flekke af samme Navn.

Lygum Kloster, en Flekke i Lygum Klosters Sogn og Amt i Hertugdømmet Slesvig, her forfærdiges mange Kniplinger.

Lykkesholm, en Herregaard i Ellinge Sogn, Binding Herred, Nyborg Amt, Høens Stift. Vorgegaarden og Ladegaarden er af Grundmuur, omgivet paa de 3 Sider med en smuk Have. Skoven er maadelig stor. Ved Gaarden er endel Fiskerie og i Markerne mange Steengierder. Den er meget gammel, og har hedt Nagelsund; den tilhørte Hartvig Hommersbøttel under Valdemar III. den blev solgt efter Geheimeraad Theodoruss Adeler 1767. til Krigsraad Otto Lindegaard for 71000 Rdlr. Hovedgaardstæt 69 Ed. 5 Skpr. 3 Fdk. Skovsk. 6 Eder. 1 Sk. 1 Alb.

Lykkesholm, en Herregaard i Lyngby Sogn, Sønder Herred, Kallø Amt, Rarhuus Stift, hører tilligemed Fæveile under Baroniet Høgholm. Bygningen er af Bindingsværk, er forsynet med Skov, har en smuk Have og Fiskeparker. Hovedgaardstæt 19 Eder. 2 Skpr. 2 Fdk. 1 Alb.

Skov:

Skovskold 1 Tønde 2 Fierdingfar.

Lyfkesholm, en ucomplet Herregaard i Tringeleu Sogn, Sønder Herred, Tranekier Amt paa Langeland. Bygningen er af Bindingsværk.

Lyndbye Sogn i Strøe Herred, Frederiksborg Amt, Siellands Stift. Dertil høre Lille Lyndbye, 8 G. 1 B. 16 H. foruden Præstegaarden, Store Lyndbye, 16 G. 16 H. Miellose, 19 G. 24 H. Søsterbroe, 1 B.

Lynderup Sogn i Rinds Herred, Halds Amt, Viborg Stift. Dertil høre Lynderup Bye, Lynderupgaard Hovedgaard, noget af Rindsbye, Nørre Rind, Stabel Mølle. Dette Sogn er et Annex til Ulbiørg.

Lynderupgaard, en Herregaard i Lynderup Sogn, Rinds Herred, Halds Amt, Viborg Stift, har fordmær været en Lystgaard for Distopperne i Viborg. 1557. solgte Christian III. den til Christopher Rosenfrands, hvis Son, Sten Rosenfrands, som døde 1571. opbyggede den. Derpaa fødtes 70 til 80 Stykker Væg. Hovedgaardstøt 137 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 1 Sk. 1 Alb. Mølle. Skjld 1 Td. 2 Fdk. Bøndergods 315 Tdr. 1 Alb. Tiender 132 Tdr. 2 Sk. 2 Fdk. 2 Alb.

Lyne Sogn i Nørre Herred, Lundenæs Amt, Rib. Stift, dertil høre Lyne Bye, Ulbøl Bye, Nørrebye, Sønderdiger Bye,

Slipstrup Bye, Østergaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Ørving i Vester Herred, i Riberhuus Amt. Tæt forbi Kirken gaaer Landeveien paa Vesterkanten af Jylland. Kirken er af hugne Steene.

Lyngballegaard, en Sædegaard i Lading Sogn, Sabroe Herred, hører under Greuskebet Frisensborg. Bygningen er som en Ladegaard. Den staaer i Matriculen for 17 Tdr. 6 Sk. 2 en trediedeel Fdk. Harkorn. Her holdes henved 50 Hollendervie: Køer.

Lyngbye Sogn i Børslum Herred og Amt, Halsborg Stift. Dertil høre Sønder Lyngbye, Nørre Lyngbye, Lyngbye Torup Bye. Dette Sogn er et Annex til Tjellstrup i Venneberg Herred.

Lyngbye Sogn i Haslev Herred, Havreballegaards Amt, Nørhuus Stift. Dertil høre Lyngbye, Lyngbyeegaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Borum i Framlev Herred.

Lyngbye Sogn i Sollefunds Herred, Rindsh. Amt, Siellands Stift. Dertil høre Byen Lyngbye, som ogsaa kaldes Kongens Lyngbye, 15 G. 64 H. Kirken har en smuk Altertavle og Prædikestol, smukke Pulpiturer og Stole, og et Kapel, hvori Etatsraad Poulsen og Etatsraad Barkman havde i tvende Marmorkister. I Taarnet er 2 Klokker. I Byen er endeeft Lystgaarde med Hauger, samt

samt en Klæde: og en Silke: Fabrik. Lundroste, 7 G. 11 H. Birum, 15 G. 42 H. Torbek, 26 Huse til Fiskerie. Her er en stor Giestgivergaard og endeel Lystgaarde med Haver. Frideriks-dal, Sorgenfrie, Springforbi, en Kroe og et Lyst-Sted, som nu kaldes Spelund. Fuglevad Mølle, Brede Mølle, Lyngbye-Frideriksdals Mølle, Naadvad Mølle, Drholms Mølle. Om disse Møller see Surese, Eremitagen.

Lyngbye Sogn i Sønder Herred, Rallø Amt, Nørhøus Stift. Dertil høre Lyngbye Alleve Bye, Ødrup Bye, Trustrup Bye, Gladsrup Bye, Saldrup Bye, Søveile Hovedgaard, Lykkesholm Hovedgaard, Pees Mølle, 3 Skovhuse, kaldet Tromborg, Trustrup, Petersborg. Kirken er tækket med Bly, og har et høit Taarn, Altartavle af smukt Billedhugger- Arbeide, og given af Heinrich paa Søveile. I Lyngbye Bys er en Skole.

Lyngbye Sogn i Voldborg Herred, i Roeskilde Amt, Sielands Stift. Dertil høre Lyngbye Bye, 14 G. 24 H. Ugelstrup, 6 G. 5 H. Lille Carlsbye, 3 G. 10 H.

Lyngbye Sogn i Høllum Herred, Nalborghøus Amt, Viborg Stift. Dertil høre Lyngbye Bye, Termstrup Bye og Mølle, Torup Bye, Lundsgaard, en eneste G. Dette Sogn er et Ams til Skibsted.

Lyngbysgaard, en Herredsgaard i Lyngbye Sogn, Høllum Herred, Høvreballe. Amt, Nørhøus Stift, en god Bindingsværks Bygning. 1596. eiede Hr. Christen Munk den. Høvedsgaardstart 39 Edr. 6 Skpr. 1 Fdk. 1½ Alb. Bøndergods 271 Edr. Hartforn. Tiender 43 Edr. 6 Skpr.

Nørre Lyng Herred i Hals Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Domkirken, 2) Sortebrødre Sogn og 3) Graabrødre Sogn i Viborg. 4) Lindum, 5) Lyngum, 6) Rødding, 7) Løvel, 8) Siftbek, 9) Ravnstrup, 10) Sinderup, 11) Døllerup, 12) Romlund, 13) Vammen, 14) Pederstrup, 15) Vorre, 16) Nasmild, 17) Tapdrup, 18) Byrum, 19) Hals, 20) Vesterse Sogner.

Synder Lyng Herred i Dronningborg Amt, Nørhøus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Veirum, 2) Viskum, 3) Ørum, 4) Tiele, 5) Vinge, 6) Vorning, 7) Rorning, 8) Samersbø, 9) Nørbek, 10) Synderbek, 11) Løsten, 12) Biergegrav, 13) Nalum, 14) Tanum, 15) Hornbek Sogner.

Lyng Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Nørhøus Stift. Dertil høre Lyng Bye, Søveistrup Bye, Vind Bye, Saurstov Hovedgaard, Bøgaard, en eenlig Gaard, Vølstrup Smidde, et Skovhøus.

huus. Anneret til dette Sogn er Skjød i Houlbjerg Herred. Kirken, kaldet vor Frue, har et smukt Taarn, belagt med Blye, er hvælvet og jærnlig ind- og udvendig. Paa Lyngemark er en Mark, kaldet Ryssenshøj, og en, kaldet Boeshøj. Paa Bøgaard er en stor Høj, kaldet Røngshøj.

Lyngholm, en Herregaard i Hvidberg Sogn, Helsing Herred, Vesterborg Amt, Aalborg Stift, var fordem en af de anseeligste paa Thy, men er af Flyvelandet meget forðærvet. Tæt forbi Gaarden løber en stor Aa, hvori fiskes Åborrer, Giesder, Åal, og Ristdamme til Karudser, Søndre og Giesder. 1449 tilhørte den Hr. Eskil Nielsen. Hovedgaardstøt 20 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdk. Vøndergods 35 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb.

Lyngbekgaard i Draabye Sogn, Mols Herred, Kallø Amt, Nørhøus Stift, en liden usæd Gaard, byggt som en Herregaard af Muur og Bindingsværk, af Hans Jakobsen. Ved Gaarden er en rindende Bæk og nogle smaa Lyngbækker, en smuk Have, og dens Marker givdede af Mergel, som findes i en Banke ved Gaarden. Hovedgaardstøt 115 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Vøndergods 219 1 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 2 Skpr. 2 Fdk. Møllest. 11 Td. 3 Sk. 2 Fdk. Tiender 29 Td. 1 Sk.

Lyngsø Sogn i Nese Herred, Vesterborg Amt, Aalborg

Stift. Dertil høre Lyngsøgaard, Lyngsøgaard, Gadegaard, Jestrup Bø, Odgaard, Frostgaard, Syndergaard, Hebsgaard, Staktoft, Røndborggaard, Knudsgaard, Tøp Bø. Dette Sogn er et Anner til Hvidberg.

Lysabbel Sogn ligger i Sønderborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. Deri ligger Godeset Røkenisgaard; herfra sætter man over til Erse. Overfarten er 2 Mil.

Lysgaard Herred i Silkeborg Amt i Nørhøus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Lysgaard, 2) Grønbeek, 3) Sengen, 4) Hørup, 5) Sørlø, 6) Rørup, 7) Tøndering, 8) Alsborg, 9) Leving, 10) Vium, 11) Højberg, 12) Almind, 13) Vindelev, 14) Frederiks Kirke Sogner.

Lysgaard Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt, i Nørhøus Stift. Dertil høre Lysgaard Bø, Sjørup Bø. Dette Sogn er et Anner til Vium. Sognet har meest sandig Grund, og liden Græsnings.

Lystager Herregaard i Antvorskov Amt, Siøllands Stift, solgt 1774 den 27 May til Finantsraad Røes for 32020 Rdlr. Hovedgaardstøt 55 Td. 2 Skpr. Skovsk. 6 Tdr. 6 Sk. i alt med Vøndergods 533 Tdr. 2 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb.

Lystager, en Herregaard i Antvorskov Amt, Siøllands Stift,

Stift, som Hans Majestæt Kongen solgte tilligemed Gimlinge 1774. den 27 May til Assessor Dinesen til Trudsholm for 75040 Rdlr. Dens Hovedgaardstact er 55 Tdr. 2 Skpr. Skovskjld 6 Td. 6 Skpr. Dens heele Hovedgaards Tact med Tiender og Bøndergods 533 Tdr. 2 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb.

Lystager, en Herregaard i Krummerup Sogn i Øster Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt, Siellands Stift. Gaarden er afbrændt 1745. hører til Amtvorskov Rytter: Distrikt.

Lystrup Birk i Hviding Herred, Riberhus Amt, Riber Stift, bestaaer af følgende Soaner: 1) St. Catharina, 2) Sem, 3) Mannøe Sogner.

Lystrup Herregaard i Kongsted Sogn, Faxe Herred, Tryggevælde Amt, Siellands Stift. Borgegaarden er Grundmurt, 2 Etaer med et Taarn, bygt som et E. Ladegaarden er bygt som et G 1579. af Riser Grubbe med Graver om. Hovedgaardstact 40 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskjld 1 Td. 7 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb.

Lytkenhorn, en Herregaard i Lek Sogn, Rier Herred, Zønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, 2½ Mil fra Zønder.

Lyeø, en Ø i Salling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift, har 24 Gaarde, 96

Zønder Harkorn, to Øer, Øster og Vester Øe, og en god Havn ved Kevets Krog.

M.

Maabierg Sogn i Hierm Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift. Dertil høre Maabierg Bye, Særtier, Dallerup Bye, Gaarhøie, 2 G. Døe, 2 G. Frøek, 2 G. Frøek Mølle, Sinderlund Bye, Norlund, 2 G. Legaard, 2 G. Legaard Mølle, Tradsberg Gaard, Gaet G. Anner til Hølsbroe i Alborg Herred.

Maaløv Sogn i Smørum Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift. Dertil høre Maaløv, 14 G. 11 H. Søerup, 4 G. 2 H. Østen for Maaløv Kirke ligger en Banke, kaldet Østerhøj.

Maarum Sogn i Holbøe Herred, Kronborg Amt, Siellands Stift. Dertil høre Maarum Bye, 6 G. Tinghusene, 14 H. Togerup, 4 G. 5 H. Trudstrup, 4 G. 5 H. Hølgereskøb, 1 Huus. Ellestrup, 5 G. 4 H. Voelandt, 1 G. 3 H. Nellesrød, 5 G. 4 H. Borringsholms Huuse, 5 H. Glarborg, 1 G. 1 H. Verstrup, 1 G. Kollerupgaard, 1 Gaard. Maarum Mølle. Fuglesang Huuse, 3 Huuse.

Maarup Sogn i Bennerberg Herred, Aastrup Amt, Alborg Stift. Dertil høre Vønstrup Bye, Vilstrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Ruberg.

Madom

Madom Søe ligger i Torup Sogn, Høllum Herred, Nalborgs Amt, Viborg Stift, er en Møl i Omfreds.

Madum Sogn i Ulborg Herred, Bøvlings Amt, Riber Stift. Dertil høre Madum Bøe, Madum Flodgaard. Annexet til Tim i Hind Herred.

Maesleben, et adeligt Gods i Sinsbøye Sogn i Landet Schwangen i Hertugdømmet Slesvig.

Mærlosegaard i Taastrup Sogn, Mærlose Herred, Holbeks Amt, Siellands Stift, var tilførn en Herregaard, nu 3 Bøndergaarde, hver paa 10 Tønder Hartorn.

Mærlose Herred i Holbeks Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Kirkefogner: 1) Mærlose, 2) Grandlose, 3) Asminderup, 4) Agerup, 5) Tølløse, 6) Soderup, 7) Rikildstrup, 8) Thaastrup, 9) Uggeløse, 10) Søstrup, 11) Tidløse, 12) Bitterup, 13) Tersløse, 14) Ondløse, 15) Søndersted, 16) Qvanløse, 17) Sønder Jernløse, 18) Nørre Jernløse, 19) Schiellerberg, 20) Steenlille.

Mærlose Sogn i Mærlose Herred, Holbeks Amt, Siellands Stift. Dertil høre Mærlose Bøe 6 G. 7 H. Taastrup 6 G. 6 H. Langerød 3 G. 4 H. Hellestrup 2 G. Det øvrige hører til Asminderups Sogn. Slotskønsene til Mærlose, og Holbek, 8 H. I Mærlose er et Hospital af 4 Værelser med 8

Senge, stiftet 1771. Det er et Anner til Holbek Ridsbæd.

Maglebrænde Sogn i Nørre Herred i Nylisbings Amt, Laalands Stift. Dertil høre Maglebrænde, Stangerup, Alsestrup, Hindstrup, Rødøe. Sognet er Annexet til Stubben kising.

Maglebye Sogn paa Den Amager i Søffclunds Herred, Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift. Dertil høre Byen Maglebye 48 G. 28 Huse. Dragøe 2 G. 250 H. og 1 Ladegaard. Den Saltholm i Husemand.

Store Maglebye eller Holælenderbyen er paa Den Amager, under Kiøbenhavns Amt, Siellands Stift, er Hollændernes egentlige Sæde, hvor der i Begyndelsen ikkun vare 24 Gaarde, hvilke efterhaanden meget tilroge, men ere nu igien formindskede til 48 Gaarde og 28 Huse. Byen har sin egen Jurisdiction, hvorunder og Dragøe henhører. Samme forvaltes af Schouten med 7 Scheepens eller Visdedere, som aarlig afveje; men naar Ting af stor Vigtighed skal foretages, blive de tvende næst forrige Mars Scheepens ogsaa sammenkaldede, saa at de tilsammen bestaae af 21 Visdedere. I Byen er 2 Smiede, 1 Vædker, 1 Møller og nogle andre Haandværksfolk. Kirken har Sognets Indvaanere paa egen Bekostning meget smuk ladet opbygge 1731. med et lidet Spiir. Til dette Sogn

Sogn er en dansk og en hol-
landsk Præst.

Maglebye Sogn i Moens
Amt, Siellands Stift. Der-
til høre Maglebye Bye 14 G.
9 h. Butzene 10 G. 6 hause.
Mandemark 20 G. 15 h.
Soemark 17 G. 6 h. Budse-
mark 22 G. 11 h. Stubberup
7 G. 3 h. Kirken er anseelig
for med et Taarn.

Maglebye Sogn i Stevns
Herred, Tryggevælde Amt,
Siellands Stift. Dertil høre
Maglebye Bye 37 G. 28 h.
Klippinge 16 G. 5 h. Sø-
holm Herregaard. Søeholms
Vandmølle. Kirken er bygt
1584. af Kridtsteen med Taarn
og Spir. I Kirken er en
smuk Begravelse for Etatsraad
Lindentrone og hans Familie.
I Maglebye er et Hospital,
oprettet af Etatsraad Andre-
sen.

Maglebye Sogn i Vester
Flakkebjerg Herred, Risenh.
Amt, Siellands Stift. Dertil
høre Maglebye Bye 16 G.
16 h. Borrebye Herregaard,
hvortil hører Østerhoved 11 G.
6 h. Holten 12 G. 12 hause.
Moere 26 G. 11 h. Sæbedøe
2 G. I Maglebye er et Hospi-
tal af Grundmuur for 8 Lem-
mer, stiftet 1758. Stianæs,
en enflødt De, en Møl i Om-
freds, hører og til dette Sogn.

Magstrup Sogn ligger i
Gram Herred i Hadersleb Amt
i Hertugdømmet Slesvig.

Maibølle Sogn i Musse
Herred, Kalholms Amt, Læs-

lands Stift. Dertil høre Mai-
bølle 25 G. Hielm 20 Gaarde.
Søemark 12 G. Guldborghu-
set ved Stranden, hvorfra Fær-
gen gaar til Kallster. Annexet
er Sarkisbing.

Malle Sogn i Slet Her-
red, Kalborghuus Amt, Viborg
Stift. Dertil høre Malle Bye,
Hedegaard, Lemdrup Gaard,
Evensstrup Gaard, Østergaard,
Bøstrupgaard, Bansted Gaar-
de. Dette Sogn er et Annex
til Strandbye i Gislum Her-
red. Kirken er af hugne Steen.

Malling Sogn i Ring
Herred, Havreballegaards Amt,
Aarhuus Stift. Dertil høre
Elkier, Polle Bye, Pedholt,
Fløistrup, Malling, Bisgaard,
Snogdrup, Stor-Nør, Lille-
Nør, Aistrup Bye, Sønderup,
Skobling, Kræfær, Søarup,
Vormstrup. Dette Sogn er
et Annex til Beder. I Kir-
ken er de Gyldentroners Begra-
velse.

Malt Herred, i Nibershuus
Amt, Niber Stift, bestaaende
af følgende Sogner: 1) Sol-
ding, 2) Malt, 3) Sørling,
4) Veine, 5) Leborg, 6)
Brørup, 7) Lindkund, 8)
Sølsted.

Malte Sogn i Malt Her-
red, Nibershuus Amt, Niber
Stift. Dertil høre Maltebøl
Bye, Askov Bye, Østrup hør-
vedgaard. Kirken er bygt af
hugne Steen.

Mammen Sogn i Medels-
som Herred, Halds Amt, Vi-
borg Stift. Dertil høre Mam-
men

men Bye. Trengsel, et Huus. Dalsgaard. Hesselholt Gaard. Bryrborg Gaard. Korreborg Huuse. Suorsang Huuse. Herfiersgaard. Mørkehuus. Tenkmellem. Qvolbora. Møraa H. Kirken er en god Bygning, men uden Taarn.

Manglebierget i Hirschholms Amt er et lidet med ung Skov bevoget Bierg, hvis Underdeel har knap en Kierdingvei i Omkreds, men reiser sig dog saa høit fra alle Sider, at det giver en Udsigt af 5 Mil.

Mannø, en liden De i Besterhavet, 3 Kierdingvei fra det faste Land uden for Hviding Herred, og er af Verne den nærmeste ved Ribe. Dette Land er ved en Kanal ligesom deelt i to smaa Der, hvoraf den nordre, eller gammel Mannø er den mindste, men har kostelig Engbond. Nye Mannø derimod er den største, $\frac{1}{2}$ Mil lang, $\frac{1}{4}$ Mil bred, men er meget tør og sandig. Paa Den er kun een Kirke og een Bye. Den hører i det Geistlige under Hviding Herreds Provstie og Ribe Bispedømme, men i det Verdslige under Lystrup Birk, Haderslev Amt. Indbyggerne have kun liden Agerdyrking, men nære sig meest af Fiskerie. 1634 i den bekjendte store Vandflod blev den reent sat under Vand, undtagen Sand-Dynerne. Geheimeraad og Stifamtmand Gabel har paa egen Bekostning ladet Kirken istandsætte.

Margaard, en Herregaard i Vigerslev Sogn, Skovbye Herred, Rugaards Amt, Hvens Stift, en meget anseelig Gaard, tilhørte 1314 Tømme Lauridsen, er af General Gruner meget smuk opbyggt. Hovegaardstøt er 44 Tdr. 2 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 7 Skpr. 1 Fdk. Møllest. 8 Tdr.

St. Margarethæ, et Sognefogderie i Wilstermarsch i Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, har 2 Præster. Dertil hører 13 Byer. 3 St. Margarete Kirkebye er et Toldsted.

Mariæ Magdalena Sogn i Synder Hald Herred, Kallø Amt, Narhuus Stift. Dertil høre Mariæ Magdalena Bye. Klemstrup 2 G. Pinstrup Bye. Øistrup, en G. Lille Øistrup. Brummose. 4 Skovhuuse. En Mølle. Ryomgaard Hovedgaard. Anneret dertil er Skævesø i Øster Lisbjerg Herred. Kirken er opbyggt 1458. af Hr. Otto Nielsen Rosenfrands søn er den istandsat 1739. af Etatsraad Fogh. Mariæ Magdalena Bye ligger meget smuk i en dyb Dal med 3 Bække paa Østre og Vestre Side, alle høie og store, med en Bæk, løbende langs igjennem Byen, hvorhos findes en berømt Kilde. Nord for Pinstrup ligger Fjeldskoven, som er en Mil i Strækning.

Øster Mariæ eller Øster Markes Sogn i Øster Herred, Bornholms Amt, Sidslands

lands Stift. Dertil høre Selveiere, 80 Gaarde. Nye dito, 23 Gaarde. Fiskerleier: Bodelshavn og Yppersted. 3 Kirken er en smuk Altartavle og Prædikestol, samt Epitaphium over den paa Den naavkundige Jens Koefoed, som døde den 4 Julii 1691.

Vester Mariae eller Vester Marker Sogn i Vester Herred, Bornholms Amt, Sjelands Stift. Dertil høre Selveiere 68 G. Nye dito, 18 G. Ved et Sted, kaldet Hækkelet, er 1639 funden en Guldaare, men af liden Vigtighed.

Mariager en liden Kiøbstad i Onsdal Herred, Mariager Amt, Narhuns Stift, under 56 Gr. 43 Min. Latitud. og 25 Gr. 48 Min. Longitud. $7\frac{1}{2}$ Mil fra Narhuns, 3 Mile fra Randers, 5 Mile fra Viborg, 1 Mil fra Hobroe, er paa de tre Sider omgivet med Skov, Eng og Mark, og paa den fjerde af Mariager Fjord, hvor Skibene segle frem og tilbage. Deres første Privilegium er af Christ. I. 1449. Byen har det bekjendte St. Mariae Kloster af St. Virgittæ eller Salvatoris Orden at takke for sin Opkomst. Byens Baaden er et Anker. Kirken, som tilforn var Klosterkirken, er 52 Alne høi, 84 Alne lang, og 48 Alne bred; den har indvendig 3 Rader Hvalvinger, hvilende paa 82 støve ortrekantede Piller. Taarnet er kun 56 Al. høit, Altartavlen er af smukt

Billedhugger: Arbeide. Her i Byen er en dansk Skrive- og Regne: Skole, men intet Hospital eller Naadstue. Byfogeden leier en Stue, hvor Byetingen holdes. Vrigigheden er en Byfoged og en Byeskriver. Byen er deelt i 2 Qvarterer, Øster- og Vester- Qvarter, hvori er 9 Gader, 80 Gaarde og Huuse, assurerede for 20150 Rdlr. Igiennem Byen løbe to imaa Aker eller Bekke. Byens Indvaanere ere Sognekærsten og den residerende Kapellan, 8 Kiøbmænd, 12 Søesfarende, 21 Haandværker, i alt 44 Borgere og 300 Personer. Til Byen ere 4 Fartøier. Toldboden ligger ved Hadsund i Gierlev Herred. Til Byen er god Indsejling, en god Havn og god Løffe- og Ladeplads ved Skibsbroen, som vedligeholdes af Byfogden, imod at han derfor aarlig er tillagt af Accisen 40 Rdlr., som anvises af General-Toldkammeret. Til Byen er 26 Ldr. 2 Sk. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn. Byen har kun fire Skibe, som gaar til Norge og Kiøbenhavn med Korn- og Fedevare. I Fiorden falder og noget Fiskerie af Hal, Glyndre og deslige. Markeder holdes den 5 Febr. med Heste og Qvæg, den 16 Dag efter Pinsedag, den 4de August, Tirsdagen i næste Uge for Mikkelsdag, og endelig den 16 Oct. Hver Torsdag holdes Torvedag. Her holdes et ridende Bud, som hver Tirsdag og Fredag afleverer

rer og modtager Breve paa Nander's Posthuus.

Mariager Fiord ved Rishstæden Mariager, har sit Indløb fra Rategat, og er 4 Mil lang og $\frac{1}{2}$ Mil bred, som længere inde ved Hobroe Rishstæd kaldes Hobroe Fiord. Fra denne Fiord udfiskes aarlig en god Deel Brænde og andre Landets og Egnens Produkter. I forrige Eider faldt her stærk Skibsfart, især med den Kalk, som brændes paa begge Sider af Fiorden, hvor man paa en Mils Vei seer mange Kalkovne og udbulede Kalkbrænderier.

Mariager Amt, kaldes og Mariager Klosters Amt, i Aarhus Stift, grændser mod Norden til Mariager Fiord, Nalborghuus Amt, mod Osten til Dronningborg Amt, mod Sønden til Hals Amt, og mod Vesten til Limfjorden. Det bestaaer af to Herreder: Onsild Herred, som haade i det Verdslige og Geistlige hører under Aarhus Stift, undtagen Hobroe Bys, som i det Verdslige hører til Viborg Stift; og Gislum Herred, som i det Geistlige hører til Viborg Stift, men i det Verdslige er matriculeret under Aarhus Stift. Det contribuierende Hartkorn i Mariager Amt udgjør henved 2300 Tønder. Dette Amt staaer under samme Amtmand som Dronningborg og Silkeborg Amt. Amtstuen holdes i Nander's. Onsild Herred har temmelig god Sædejord og Græs-

ning, i Gislum Herred er der imod Skarp Grund og Hede, og liden Græsning, samt paa sine Steder Klynkesand. I dette Amt ere de to Rishstæder, Mariager og Hobroe, samt 25 Sogner.

Mariager Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift. Dertil høre, foruden Rishstæden Mariager, Mariager Kloster Hovedgaard. Fielsked Bys. Kathierg Bys. Hovbye. Alstrup Bys. Zimmerup Bys. Gladbiere Bys. Maren Mølle og endel Enestehuse.

Mariager Kloster, en Herregaard i Mariager Sogn, Onsild Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift, ligger ved Rishstæden Mariager, har tilforn været et stort Kloster, anlagt i Kong Erich af Pommerns Tid, imellem 1400 og 1420., baaede for Munk og Nonner, Jomfrue Marie og St. Virgittæ til Vre. Hovedgaardstaxt 30 Tdr. Skovskld 2 Tdr. 1 Skp. Bøndergods 252 Tdr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 2 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Møllest. 3 Tdr. 1 Sk. 2 Fdk.

Mariæboe Rishstæd paa Den Lolland, i Nasse Herred, Nalholms og Mariæboe Klosters Amt, Lollands Stift, ligger næsten midt i Landet, 3 Mile Osten for Nalshov, og halv-

redie Niil Vesten for Guldborg Sund og Nykiøbing paa Følster. Byen har tilforn havt tvende Kirker, hvoraf Sognekirken afbrændte 1596. og dens Levninger bleve anvendte til et andet Huus, kaldet Dronninggaarden. Kloster: Kirken blev derpaa gjort til den rette Sognekirke, og istandsat 1598. Klosteret kaldtes Skimminge, siden Marieboe, stiftet 1417. af Kong Erich af Pommern for Nonner af St. Virgittæ Orden. I Kirken, som er meget anseelig, holdes Landemødet. De fattige har et Hospital, kaldet Beugne Huus, for 8 Lemmer. Byens Indvaanere bestaaer af en Sognepræst, en Capellan, en Byefoged og Byeskriver, 8 Kiøbmænd, 2 Skipsperere, 50 Haandværkere, 92 Voregere og 5 Skibe. I Byen boer en Provincial: Medicus, og er et got Apothek. Byetinget holdes hver Torsdag paa Raadshuuser, som er i god Stand. En Miil fra Byen ligger Byens Ladeplads, Vanholm, hvor Toldstedet er; sammesteds boer Toldbetjentene, og Kiøbmændene have her deres Pakhuuse og Korn:Magasiner; de indfinde sig der hver Onsdag og Lørdag, da Bønderne søge der til med deres Korn og drive deres Kiøbmændskab. I Byen holdes Lollands og Følsters Landsting den sidste Onsdag hver Maaned. Ligeledes holdes her Landemødet eengang om Aaret. Byen har god Avling

og got Kiøb paa Brændevæld; og fremfor andre Lollandske Steder har det beste Forraad paa got Vand, samt ferst Fyl af den derved liggende store ferste Søe, som igiennem en liden Aae rager sit Løb forbi Kuuthenborg til Vanholm. Byens Consumtion er 800 Riisdaler. Her holdes aarlig trende Markeder: den 4 Martii, den 9 og 31 October. Til Sognet hører Marieboe Ladegaard, Nevers hale Bye.

Marieboe Ladegaard, en complet Herregaard i Marieboe Sogn, Fugelse Herred, Nalsholms Amt paa Den Lolland, hører til Grevsfabet Kuuthenborg. Hovedgaardstørtten er 59 Eder. 2 Sk. 2 Alb. Skovff. 5 Sk. 2 Alb.

Marie Elisabeths Kog, et octroyeret Stykke Land paa Den Nordstrand i Husum Amt, som er inddiget 1657. og indeholder 980 Demet, 129 Ader.

Narienslund, en nye Herregaard, som hører til St. Hans Sogn i Odense Kiøbstad. Ladegaardten er opbygt 1764. af Kiøbmand Ellshou. Hovedgaardstørtten er 74 Eder. 2 Afd. 1 Alb. Skovff. 6 Skpr. 3 Afd. Vøndergøds 698 Eder.

Narienslyst, et Lyst: Slot tæt ved Helsingør, tilhører Dronning Juliana Maria, er bygt paa det Sted, hvor fordmum Carineliter: Klosteret var. Den forrige Bygning, som kaldtes Lundehave, er opført 1580. under Frederich II. dog noget

noget mindre, var ligesom det nu værende oven med et fladt Italiensk Tag. Den ligger paa en Høi, hvorfra haves en overmaade herlig Udsigt til Dresund og Skaane. Inden i har det endeel velindrettede og smukke Værelser; Høien er rundtomkring besat med fortræffelige Statuer, Alléer, Buegange, samt nogle Kongers Brøstbilleder paa Jodstykker, og skønne Vandspring.

Marne, et Sognesogderie i den søndre Deel af Dithmarsken i Hertugdømmet Holsteen, en temmelig stor Kistebye, som 1717. har lidt overmaade stor Skade af Vandflod. Kirken kaldes Mariæ Magdalena. Ved samme er to Præster. I dette Sogn ligger Sophieskøge.

Marfeldisborg, et Baronie og Hovedgaard i Ribbye Sogn, Ring Herred, Havreballegaards Amt, Aarhus Stift, hedte tilforn Havreballegaard; den ligger nær ved Aarhus, tilhørte forudm Viskopperne i Aarhus. 1661. folgte Frid. III. den til Gabriel Marfeldis, hvis Sønneson Constin. Marfeldis blev 1680. af Christ. V. baroniseret; men da Baronien døde uden Arvinger, faldt det til Kongen, som gav det til Hr. Christian Gyldenløve; nu tilhører det Oberstamtesker Schimmelmänn. Baroniet har sit eget Virk, som holdes hver Tirsdag. Hovedgaardstør 100 Tdr. 2 Sk. 3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 1 Td.

2 Fdk. Vøndergods 712 Tdr. Baroniets privilegerede Vandberg. 100 Tdr. Tiender 30 Td. 2 Skpr.

Marsløv Sogn i Bierge Herred, Odense Amt, Fyens Stift. Dertil høre Marsløv Bne, 11 G. 14 H. Rastrop, 4 G. Hoerlev Bye, 9 G. 7 H. Veyrup eller Veyerup Herregaard. Klarfou Gaard, en Eiendoms Vøndergaard, solgt 1770. for 6500 Rdlr. Annekset er Virkende.

Marstall Sogn ligger paa Den Erøe i Nordborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger Gravensteen Gods og Slot, samt den Flekke Marstal.

Marvinslund, en ucomplet Sædegaard i Bium Sogn, Lyøgaard Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift. opbyggt 1654. af Jørgen Marvins. Gaardens Hartkorn er 12 Tdr. 3 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 1 Sk. 1 Alb. Vønderg. 4 Td. 2 Fdk. 2 Alb.

Marutendorf, et adeligt Gods i Kiels District i Hertugdømmet Holsteen. Dertil hører Lands:Steinforth.

Marvede Sogn i Øster: Flakkebjerg Herred i Amt: Skov Amt, Siellands Stift. Dertil høre Marvede Bye, 26 G. Menstrup, 26 Gaarde. Spiellerup, 17 G.

Masnede: Ve, en liden Ve, med 3 G. 1 H., hører til Vordingborg Sogn i det Geistlige,

men i det Verdslige til Møens Amt, Siell. Stift.

Matterup, et Stamhuus og Herregaard i Tyrsting Sogn og Herred, Skanderborg Amt, Narhuus Stift. Gaarden er en nyemodens grundmuret Bygning, opført af Justitsraad Emanuel Thygesen, som oprettede den anden Gaard til et Stamhuus. Haven er med Terrasser ned ad, og ligger ved Stoven. Paa Gaarden holdes Staldstude. Hovedgaards: tørt 27 Edr. Skovsk. 6 Edr. 2 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Mølle: skuld 9 Edr. 4 Skpr. 2 Fdk. Bøndera. over 290 Edr. Tien: der 58 Edr. 7 Skpr.

Medelbye Sogn ligger i Rier Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Medelbye Sogn i Øster: lisbjerg Herred, Kallise Amt, Narhuus Stift. Dertil høre Medelbye. Kallstrup Bye. Rannestrup Bye. Øgstrup Bye. Bygballer Bye. Dette Sogn er et Anner til Todberg.

Medelsom Herred i Halsø Amt i Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Vindum, 2) Langaa, 3) Grendsteen, 4) Vinge, 5) Siel: mind, 6) Torup, 7) Vinkel, 8) Rind, 9) Hølstup, 10) Mammen, 11) Lee, 12) Øster Velling, 13) Siort: hede, 14) Biering, 15) Skiern, 16) Vester Velling Sogner.

Meelbeck, et adeligt Gods i Ishøj Distrikt i Stormarn,

i Hertugdømmet Holsteen, har 13 Plove.

Meelbeck, et adeligt Gods i Krummendiek Sogn i Wis: termarsch, i Hertugdømmet Holsteen, har 13 Plove.

Meelbye Sogn Strøe Her: red i Frideriksborg Amt, Siel: lands Stift. Dertil høre Meel: bye Bye, 20 G. 24 H. med Præste: og Mensal: Gaarden. Evetoft Bye, 12 G. 8 Huuse. Haagendrup, 6 G. 1 H. Tølle: rup, 8 G. 14 H. Dure Mølle, samt Tøglbrønderne paa Haagendrup Overdrev.

Meelbye Sogn i Skovbye Herred i Rugaards Amt, Fyens Stift. Dertil høre Meelbye, Jullerup Bye, Branstup, Bekkegaarde.

Meenstrup Bierg, en stor Høi, hvor der er steds Vand ved Landsbyen af samme Navn i Corsøer Amt, hvor man driver Dvæget op at drikke, naar Vand fattes i Dalen. Samme er saa høi, at man derfra kan see over 20 Milie.

Meggerkog i Gottorf Amt i Hertugd. Slesvig, grændser til Krop og Bergenhusens Sog: ner, er 1640 Demat, er stor, men har kun lidt Marschland. Den har en fordeelsaartig Octroy af Hertug Friderich IV. 1701. har sin egen Ret og andre ansees: lige Friheder.

Mehrn Sogn i Baarsø Herred i Vordingborg Amt, Siellands Stift. Dertil høre Sønder Mehren, 18 G. 7 H. Nørre Mehren, 15 G. 8 Huuse. Egebye,

Sagebye, 9 G. 6 H. Nørre Mølle, 1 G. Lindvig, 17 G. 7 H. Skaldsbye, 2 G. Sandvig, 13 G. 9 H. Taagebye, 4 G. 1 H. Dito i Skoven, et Huus. Bnadsbyegaard, 2 H. Høvdingaard, 1 G.

Meisgaard eller Medelgaard, en Herregaard i Glesborg Sogn, Nørre Herred, Kallø Amt, Nørhøus Stift. Gaarden er opbygget 1573. af Landsdommer Arel Juul til Villesstrup, af Grundmur, 3 Fløje, 2 Etager, foruden Kieles, men dybe Graver og Broer over. Værelserne ere meget smukke og moderne indrettede. Ved Gaarden er en prægtig Have, en anseelig Skov, og Fiskerie i Havet. Besætningen er deels Staldstude, deels Hollænderie. 1464 tilhørte den Jens Andersson. Hovedgaardstæt 51 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovst. 11 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb. Høndergods 357 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdk. 2½ Alb. Møllestald 8 Tdr. 4 Skpr. Tiend. 83 Td. 1 Fdk.

Meirup Sogn i Hierm Herred, Lundenæs Amt, Riber Stift. Dette Sogn har ingen Landsbyer, men allene eenlige Gaarde og Torper. Kirken er bygget af Quadersteen, tækket med Bly, har et anseeligt Taarn.

Nørre: Fogderiet Meldorf, et Sognesfogderie i Sønder-Ditmarsken i Hertugdømmet Holsten. Deri ligger Flesken Meldorf.

Til Spønderfogderiet Meldorf høre Kirkebyerne Windbergen og Busenwirth.

Meldorf, Meldorp eller Mioldorf, er en anseelig Fleske eller liden Stad uden Muur, 4 Milie fra Isehoe ved Floden Miele, som løber over 250 Roder under Jorden, og naar den kommer frem igjen, kaldes Gilaæ. Byen er den største Fleske i den søndre Deel af Ditmarsken, har en god Havn, og har tilforn havt Borgemeister og Raad, og været vel besættet, men blev 1500 og 1559 indtaget af de Danske og Holstenerne, og leed 1535 en stor Jildebrand. Kirken kaldes St. Johannis Kirke, er en stor stor Kirke; derved er 3 Præster. Kapellet i Windbergen er Anner hertil. Her er en latinsk Skole med Rector, Conrector og Hørere. Her holdes aarlig 3 store Markeder og Torshver Fredag. Markederne ere: 1) Judica, 2) Petri Pauli, og 3) fiorten Dage for Michaelis.

Møllerup Sogn i Støvring Herred, Dronningborg Amt, Nørhøus Stift. Dertil høre Møllerup By, Sobovs Gaarde. Dette Sogn er et Anner til Støvring. Møllerup ligger tæt ved Randers Fiord, som her bliver kaldet Møllerup Fiord eller Havn. Kirken er af ringe Bygning.

Meolden Sogn, Ballum Virk i Løe Herred, Riberhøus Amt, Riber Stift. Dertil

Hjre Meolden Bye. Ottersbøl Bye. Forballum Bye. Hybiereg, 2 G. Kirken er af Quadersteen, tækket med Blye.

Meringgaard, en Herregaard i Rorning Sogn, Hattina Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift, completeret af Etatsraad de Lichtenberg. Derunder ligger Nolegaarden Helsing. Hovedgaardet. 9 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Bønder: imod 300 Edr. Hartk. Tiender 176 Edr. 3 Skpr.

Mesing Sogn i Hielmslev Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift. Dertil hører Mesing Bye. Dette Sogn er et Anney til Adsløv.

Mesinge Sogn paa Halvøen Hindsbøl i Bierge Herred i Nyborg Amt, Byens Stift. Dertil høre Mesinge Bye, 10 Gaarde 11 H. En Veirmølle. Midstbøl Bye, 12 G. 15 H. Torup Bye, 9 G. 1 H. Sahlbye, 18 G. 10 H. Kirken kaldes St. Karens med den blaa Raabe. I Torup Bye har været en Herregaard, kaldet Torslundegaard. Af Bygningen staaer endnu noget, og beboes af Bønder.

Mexen-Øe, en liden Holm i Slie Fiord ved Staden Slesvig i Hertugdømmet Slesvig. Paa denne Holm opholde en utallig Mængde Fugle sig om Foraaret og Sommeren.

Middelfart Ridsbæd i Hindsbøls Amt, Byens Stift, ligger med sine Marker og Herre-

gaarden Hindsbøvl med sine Eenemarkter og Skove omringet paa de 3 Sider af det lille Belt som en Halvø, paa den østre Side er den derimod landfast, og har Poli Hsids 55 Gr. 21 Min. Byens Lænade fra Østerport til Enden af Vester-gade er 1113 Alen, og dens Brede fra Skibsbroen til Enden af Smedegaden 406 Alen. Fra Middelfart til Odense er 6 Miile, til Aflens 4, til Faarborg 7, til Svendborg 10½, til Bogen 3, til Nyborg 10, til Kierteminde 8 Mile. Byens Baaen er et Skib. Byen er meget gammel, men dens rette Alder vides ikke, dog at den har været til før 1290. Gaderne ere 6, Torvet er midt i store Adelgade, som er den smukkeste Deel af Byen. Vandet er ikke med det beste, hvorover de Fortmunde lade hente Vand en Fierdingvei derfra ved Skierbeks Mølle. Gaardene og Husene ere 183, alle af Bindingsværk, assicurerede for 60350 Rdlr., og Kirken, som kaldes St. Nicolai Kirke, for 12000 Rdlr.; den er 65 Alen lang, og 27 Alen bred; Taarnet er 42 Alen høit. Altertavlen er af smukt Billedhuggerarbejde, Orgelværket er af Kirken bekostet 1759 for 1000 Rigsdaler. Hospitalet er 7 Fag Bindingsværk, givet af Borgemeister Claus Madsen, hvori er 7 Sattige. 1767 er af Agent Jversen opbyggt et nyt grundmuret Hospital for 4 Lemmer. Naad-

Guen-

fluen er lige over for Kirken, paa den store Adelsgade, 16 Kaa Bindingsværk, 2 Etager hvi. Her holdes Raadstueringer hver Mandag, og Byetinget hver Fredag. Toldboden og Veierhuseet holdes hos Tolderen. Under dette Toldsted henhører det derfra 3 Fierdingvei liggende Strihs Færgested. Tolden indbringer aarlig mod 500 Rdlr. Byens Indvaanere ere: 1 Sognepræst, 1 Capellan, 1 Byesfoged, som tillige er Byeskriver, 7 Riidsmand, 6 Skipspere, 52 Haandværkere, 100 Borgere, i alt 750 Personer. I Staden ligger en Esquadron Dragoner. Byen har 3 Hestemøller og en Veirmølle. Byens Mark er inddeelt i 2 Marker og 5 Løkker, og udgiøre 600 Tdr. Hartorn, og er meget frugtbar, samt god Græsning. Til Byen en 5 Fartdier, nemlig: 1 Galliot 15 Læster, 1 Galense 15 Læster, 1 dito 13 Læster, 1 Jagt 12 Læster, 1 dito 8 Læster. Byen har ingen sikker Havn, men Skibene maae i Stormveir søge Sikkerhed under Fange, eller paa den søndre Side af Byens Marker. Skibsbroen er 41 Alen lang, og 24 Alen bred. Ved Byen falder endeel Fiskerie og Marsvinsfangst, som drives af et Laug, bestaaende af 30 Personer, stiftet 1593. Consumtionen er 1200 Rdlr. Der holdes 4 Markeder, i Februar, Juli, December og October Maaneder, og tvende Heste- og Dværgmarkeder, og

derforuden hver Tirsdag i Fasten Torvedag og Hestemarket. Kongens Færgemand holder, foruden to Moerbaade, en Færge til de Reisendes Befordring, som kan rumme endeel Passagerer og 10 til 12 Heste. Oversfarten skeer enten fra Byen, eller, naar contrair Vind indfalder, fra en under Hinds-gavl's Løkker beliggende Broe, kaldet Gremermose, en ottendeel Miil fra Byens Broe, til Snoghøi i Jylland. Oversfarten er ved den sidste Broe, som vedligeholdes for Kongens Regning, er en fjerdedeel kortere end fra Middelfart. Tarten er for en Færge om Vinteren 6 Mark, om Sommeren 4 Mark 8 Skill. For en Færgesbaad om Vinteren 4 Mark, om Sommeren 2 Mark 8 Sk. Herforuden en stor Transportfærge til det Kongelige Huuses og Armeens Overforsel. Den ridende Post kommer hver Mandag og Torsdag Estermiddag fra Corsøer, og afgaer hver Onsdag og Lørdag Estermiddag. Den Jydske Søpost kommer hver Fredag Estermiddag fra Fredericia, og afgaer hver Fredag Morgen. Til Middelfart Sogn høre Hinds-gavl, Fange og Anneret Clauslunde.

Middelfart Sund skiller Byen fra Nørre Jylland. Vandet kaldes det Lille Belt, er neppe en Fierdingvei bred.

Milstedgaard, et Cansellies Gods i Milsted Sogn i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Milstedt Sogn i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har 3 Præster og bestaaer af 3 Landsbyer, Milsted, Nantrum og Rødmis.

Windstrup, en frie og komplet Herregaard i Hveisel Sogn, Nørvangs Herred, Eoldinghuus Amt, Riber Stift, som tillige med Skovgaard blev lagt under Stamhuuset Matterup, oprettet af Justitsraad Engesen, som og 1760 har opbyggt Gaarden af Bindingsværk. Gaarden forpagtes bort, og derpaa holdes 80 Fædestude. Til Gaarden er smuk ung Skov og god Torveskær. Hovedgaardstact 17 Td. 7 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 2 Skpr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 2 Fdk. Bøndergods i 3 Aanter 222 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskjold 7 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb.

Mirebüll, et adeligt Gods i Breklum Sogn i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Møborg Sogn i Skodborg Herred, Bøvlings Amt, Riber Stift. Dertil hører Holmgaard, Hovedgaard, Præstegaarden, Østerbye, Krebsgaard, Torp Bye, Næbiørg, Kulskøb, Steenbroe, Kiergaard, Snarengaard, Nørbørg, Øvergaard, Heden, Vester Bøsen, Øster Bøsen, Rattenbø, Søehuus, Møbiørg Aae,

Hylkebal, Lundgaard, Skrædergaarden, Møse, Umstrup, Vester Skovgaard, Øster Skovgaard, Dride. Kirken er tækket med Blye, har et anseeligt Taarn.

Møen, en De i Østersøen mod Sydøst: Kanten af Siøland 54 Gr. 59 Min. latitud. og hører under Siøll. Stift, og stikkes fra Bordingborg Amt mod Vesten ved Ulf Sund, men fra Falslev ved Grønt Sund mod Søndens; paa de andre Sider omgives den med Østersøens Bønde. Fra Nordøst til Sydvest er den tre Mile, men tværs over Landet paa den bredeste halvanden, og ellers kun een Miil. Jorden er meget frugtbar, og bestaaer af en Kridt blandet Muld og Leer, giver Hvede, Rug, Byg og Havre, mange Erter og Bæver. Hartkornet er henved 3000 Tønder Skjold. Landet har samme Amtmand som Falslev, og bestaaer af 7 Sogner, som ere: 1) Steege Rishstød, 2) Elmelunde, 3) Maglebye, 4) Børre, 5) Riøldbye, 6) Sænefjord, 7) Damsholt Sogn. Til Den hører de tvende smaa Der, Lindholm, en halv Miil fra Steege, er til 2 Tdr. Udsæd; og Nygaardssø, en Miil fra Steege, derpaa er 20 Gaarde, 7 Huuse, som ligger til Steege Birk. Paa Den er 5 Herregaarde, deriblandt er Nygaard; de øvrige have endnu ikke Navne.

Møens Amt i Siøllands Stift, bestaaer af et Herred, Møens Herred, bestaaende af 6 Sogner og en Kjøbstad, Steerge. Jorden er frugtbar, Landet høit og sundt. Paa Den er især at mærke Møens Klint, see videre ovenfor Art. Møen. Dette Amt har een Amtmand med Falsker.

Møens Klint, et steilt Fjeld i Elmelunde Sogn paa Møen, er en Række af høie Vænge, der strækker sig i en krum Linie omkring den østre Ende af Landet fra Nord til Sønd, henimod $1\frac{1}{2}$ Mil fra Nalebæk til Buddinge, hvor Landet igjen er fladt. Fra Landsbyen Sjømark kan man se op ad Klinten henved en halv Mil igien, nem afvejlende Bierge og Dale. Det første af de høie Bierge, man bliver paa, ligger paa venstre Haand Nordvest, og kaldes Kopers Vagthaus, fordi Vønderne der i Krigens Tid have staaet paa Udkik, og havt deres Baun eller Jld-Signal til de andre. Sønd for dette Sted er en Dal, som 1756, sank henved 2 til 3 Alen, men beholdt dog sin forrige Skikkelse med Græs og Træer. En lang Strækning af Bierge med Sønd kaldes Indbyggerne Taleren af den fortreffelige Sienlyd, der høres. Et andet Sted kaldes Græderen, der udslyder et Rildevald, kaldet Naglevandet. De to forreste Klipper ere de høieste paa denne Kant, og kaldes af Vønderne Tem-

pler eller Slotsgravler; de hænge steilt ud over Havet; den ene er 168 Alen, den anden, et Høsteskud deraf, 138 Alen høi. Her oven paa en stor Plads, som tilforn har været omgivet med Volde og Graver, kaldet Slottet, hvor en Søerover meenede at have boet, som kaldes Jettens af Upsal, eller Klintes Kongen, hvoraf nogle andre Steder paa Klinten kaldes Kongensberg, Dronningspær. Det høieste Sted paa Klinten kaldes Steilsberg, og et andet Sted Løstehullet, fordum Trolldhuulen. Paa Klinten er endel Skov, og en Sø, kaldet Hunge Sø, hvori ere Giedder, Aborrer, Bræsen og Nal.

Møgelkier, en Herregaard i Faarup Sogn, Bierge Herred, Stiernholms Amt, Aarskifte Stift, er emmaet af mange og store Kier og Moser, saavelsom Skove. Gaarden har skøn Græsning og Skov. Borgegaarden bestaaer af et stort og to andre grundmaurede Huuse, byggt af Otto Rud 1571. Ladegaarden er deels grundmaur og deels Bindingsværk. 1509 tilhorte Jørgen Rud denne Gaard. Paa Gaarden holdes Stutterie, Staldøren og Høerude. Hovedgaardstæt 63 Tdr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovfæld 1 Td. 2 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Vøndergods og Tiender ere anførte ved Herregaarden Boller, som har samme Eier som denne, Greve

Grev Vedel Friis til Frisen:
bora.

Møgelstønder, see Skaf:
kenborg.

Møgelstønder Virk og Her:
red i Ribershus Amt, Ribers
Stift, bestaaer af følgende
Soaner: 1) Møgelstønder,
2) Daler Sogner.

Møgelstønder Sogn i Mø:
gelstønder Virk og Herred, Ri:
bershus Amt, Ribers Stift.
Dertil høre Møgelstønder Bue.
Gallehuuse. Brinke G. Vo:
kenbolle Gaard. Markhede G.
Skafkenborg Hovedgaard.
Bedaae. Roigaard. Spuds:
holm. Emerlykke. Sudeval:
ken. Sudefelt. Lindskov Mølle.
Daler Mølle. Ballum Bye.
Gallebekes Mølle. Kirken kal:
des St. Nikolai Kirke, er ind:
vendig meget smuk, med et me:
get smukt Alter, bekostet af
Grev Otto Diderik Skaf. I
Kirken findes en Bønde afma:
let, Peder Henriksen, som døde
her 1592, 127 Aar gammel.
Ligeledes de to Guldborne, beg:
ge fundne ved Gallehuus, det
eene af en Pige 1639. det an:
det af Bønden Erik Larsen
1734.

Mølgaard, en liden, dog
frie Sædegaard, men af meget
ringe Bygning, i Havbroe
Sogn, Mars Herred, Aalborg:
hus Amt, Viborg Stift, til:
hørte 1592. Lars Munk. Ho:
vedgaardstart 10 Edr. 6 Skpr.
1 Fdk. Søndergods 232 Edr.
1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Tiender
47 Ed. 4 Skpr.

Mølgaard, en upriviligeret
Mølgaard i Ugilt Sogn, Ven:
neberg Herred, Aastrup Amt,
Aalborg Stift. Hovedgaardens
Eart 13 Edr. 1 Skp. 1 Album
Hartkorn.

Mølleborup, en usrie Gaard
i Thaastrup Sogn, Mørkse
Herred, Holbeks Amt. Byg:
ningen er af Bindingsværk, hø:
regaarden Bunderup. 17 Edr.
7 Skpr. 1 Fdk. 2½ Alb. Hart:
korn.

Møllegaard, en Herregaard
i Lungefse Sogn, Nørre Her:
red, Transtier Amt paa Lan:
geland. Hovedgaardstart 11
Edr. 5 Skpr. 2 Fdk. Skovsk.
1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Møllef.
4 Skpr.

Møllerup, en Herregaard
i Felleballe Sogn, Sønder Her:
red, Kallø Amt, Aarhus
Stift. Af Borgegaarden er
Baanhuuser, 2 Etager høit,
bygt 1681. af Knud Gylden:
stjerne, istandsat af Kammer:
herre Trolle, og 2 Fløie, 1
Etage Bindingsværk, den eene
bygt 1722. af Oberstinde Trolle,
den anden 1743. af Kammer:
herre Trolle. Imellem Borge:
og Ladegaarden løber en bred
Aae, som gik Stiel imellem
tvende Herreder, saa at Borge:
gaarden ligger i Sønder Her:
red, og Ladegaarden ligger i
Møls Herred. Til Gaarden er
en smuk Skov, en halv Mil
lang, og en Mølle, kaldet
Ny Mølle. 1286. tilhørte den
Marck Stig. Hovedgaardstart
32 Edr. 5 Skpr. 2 Fdk. 1 Alb.
Skove

Skovskjold 3 Edr. 1 Skp. 2 Fdk.
Møllest. 4 Edr. 2 Skpr. Bøn-
dergods 301 Ed. 1 Skp. 2 Fdk.
to en femtedeel Alb. Skovskjold
2 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.
Tiender 85 Edr.

Møllerup eller Mullerup,
en Herregaard i Guldborre
Sogn, Gudme Herred, Nye-
borg Amt, Høens Stift. Her-
regaarden er opbyggt 1710. af
Frue Sophie Amalia Bind i tre
Bindingsværks-Fløie; derom-
kring ere trede Graver med
Bindebroer, den eene til Lade-
gaarden, den anden Broe til
Norden, ud til en prægtig Ha-
ve, som Geheimeraad Scheel af
Grunden har ladet anlegge.
Noget fra Gaarden i Dyrehav-
en findes et Sted med Graver
og Volde, hvor en Herregaard
skal have staaet, kaldet Knud-
strup. Hovedgaardstøtten er
38 Edr. 7 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb.
Skovskjold 13 Edr. 4 Sk. 1 Fd.
1 Alb.

Møllerup Søe ligger en
Kierdingvei fra Herregaarden
Spøtterup i Røding Sogn og
Herred, Skivehøus Amt, Vi-
borg Stift.

Mølstrup i Timring Sogn,
Alborg Herred, Bøvlings Amt,
Riber Stift, en liden, dog frie
og complet Sædegaard, smuk
og nye opbyggt af Muur- og
Bindingsværk, og reglbægt.
Hovedgaardstøtten 20 Edr. 3 Fd.
2 Alb. Bøndergods 271 Edr.
3 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Møllest.
2 Edr. 2 Skpr. 2 Alb. Tiender

80 Edr. 4 Skpr. 3 Fdk. 2 femte-
deel Alb.

Mønsted Sogn i Fiends
Herred, Hals Amt, Viborg
Stift. Dertil høre Mønsted
Bye. Holte Gaard. Langkov
et Huus. Store Krogsgaard.
Lille Krogsgaard. Mølgaard.
Røsgaard. Røsborggaard. Lov-
gaard. Mørup, en G. Møgele-
biærg. Bryrup. Røvsrup, en
Gaard. Grundelund. Dette
Sogn er et Annex til Dagberg.
Kirken er en god Bygning af
hugne Steen, tækket med Blye.
Paa den vestre Side af Møn-
sted Mark udhugges Ralk-
steen.

Mørke Sogn i Østerlis-
biærg Herred, Ralløe Amt,
Narhøus Stift. Dertil høre
Mørke Bye. Vasse Bye. Om-
strup Bye. Ugelbølle Bye.
Balskov Bye. Dette Sogn
er et Annex til Hølsager i
Sønder Hald Herred. Kirken
er bygt af hugne Steen, har
et anseeligt Taarn, bygt af
Muursteen. Ved Omestrup
og Balskov Byer findes Liim,
Mergel og Jordmarv af den
gule Art.

Mørkegaard, en Herre-
gaard i Mørkø Sogn i Tude-
herred, Holbæk Amt, Siøll.
Stift. Gaarden er nye opbyggt
af Bindingsværk. Gaardens
Marker er skilt fra Bønderne,
og indhegnede. Til samme er
god Skov. Hovedg. Tøst 21
Ed. 2 Sk. 3 Fd. 2 Alb. Skovsk.
4 Ed. 1 Sk. 1 Fdk. 1 Alb.

Mørkø

Mørkflsh Sogn i Tude Herred, Holbek Amt, Siell. Stift. Dertil høre Mørkflsh Bye, 12 G. 16 H. Mørkegaard Herregaard, Vafferup Bye, 6 G. 5 H. Nokenved, 3 G. Vented Bye, 8 G. 12 H. Tveden, 2 G. 10 H. Mørkhuuse, 10 H. I Mørkflsh er et Hospital til 5 Lemmer. I Sognet er 2 store Skove, som høre til Mørkegaard og Knapstrup.

Mørup, en Herregaard i Kiennislew Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift. Bygningen er Vindingsværk. Hovedgaardstøt er 23 Eder. 7 Ekpr. 3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 6 Ekpr. 2 Fdk. 2 Alb.

Mogenstrup Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt, Siellands Stift. Dertil høre Flodløe Bye, 7 G. 7 Huuse. Blangslø, 8 G. 5 H. Pederstrup, 3 G. 1 H. Mogenstrup Mølle. Borupgaard, 1 Huus. Altertavlen er smuk malet. Prædikestolen er af Billedhuggerarbejde. Ved Kirken er to Kilder, som besøges ved St. Hans Dags Tider.

MohrKirken, et Herred, tilførn et Amt, hører til Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, har sit eget Ting og Herredsfoged, som tillige er Amtsforvalter i Gottorf. Det indeholder 1) det egentlige Gods

MohrKirken, som bestaaer af Hovedgaarden MohrKirken

Meyergaarden Schlurdorf, som begge ligge i Vøhl Sogn, har tilførn været et Kloster, oprettet 1390. Det har en frugtbar Jord.

2) Fogderiet Langsted, hvis Bøndergods ligger adspredt i Flensborg Amt og i Landskabet Bredsted.

3) Fogderiet Carlsøra, hvis Landgods er adspredt i Tøndern, Apentrade, Flensborg og Hadersleb Amter.

Moldenit Sogn i Strur-dorf Herred i Gottorf Amt i Hertugdømmet Holsteen, har en Præst med Kahlbye.

Mollerup Sogn i Sønder Herred, Mors Land, Aalborg Stift. Dertil høre Mollerup Bye, Anneret til Frøslev.

Mols Herred i Kallse Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Ebeltoft, 2) Draabye, 3) Agrie, 4) Egens, 5) Tved, 6) Vis-tøft, 7) Knebel, 8) Roelsh, 9) Selgenæs Sogner.

Moltrup Sogn ligger i Hadersleb Herred og Amt i Hertugdømmet Slesvig. Anneret dertil er Bierning.

Momtoft, en stor, men ufrie Avlsgaard i Sønders Sogn, Hillerslev Herred, Vestservig Amt, Aalborg Stift. 1559 fik Niels Steel den af Christ. III.

Mørket Sogn i Ring Herred, Havreballegaards Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Mørket Bye. Stor: Fulden. Hørrit Bye. Langballe Bye. Tøstrup

Testrup Bye. Vilhelmsborg Hovedgaard. Mosgaard Hovedgaard. Opstrup, en Enste-Gaard. Skov Mølle. Kirken er af hugne Steen. I Byen er et Hospital til 10 fattige Qvin-der. Ved Byen er en Aae, kaldet Morslet Aae.

Morsøe eller Mors Land, den største De i Limfjorden i Aalborg Stift, er 3 Mile lang og 2 bred, bestaaer af et Amt, Dueholms Amt, hvori er to Herreder og 42 Kirkefogner; der er 4 Sunde, 2 imellem Thyø og Mors, nemlig Viil- og Læs-Sund, 1 imellem Hanherred og Mors, Feggesund, og 1 imellem Salling og Mors, nemlig Salling Sund. Det con-tribuerende Hartkorn er 3901 Tønder. Landet ligger temmelig høit, og er udsat for alle Vinde; derpaa opkommer ofte en salt Saage, som fordærver Kornet, naar det skal modnes. Sandflugten har paa nogle Steder gjort Skade. Landet er frugt-bart paa Rug og Havre, især paa Bya. Under Sønder Her-red ligger en liden omflødt beboet De, kaldet Uger og Jegense. Jegense hører i det Geistlige til Næs Herred ubi Thyø, men i det Verdslige sorterer det under Sønder Herreds Jurisdiction paa Morsøe. Runde om-kring Landet falder meget Fi-skerie, især Aal. Paa Den er en Riibstød, Apekløbing.

Morsum Sogn ligger paa Den Sydt i Tønder Amt i Her-tugdømmet Slesvig.

Mosbjerg Sogn i Horns Herred, Aastrup Amt, Aalborg Stift. Dertil høre Mosbjerg Bye. Biørnbek. Grarup. Stendrup. Ballehede. Hves-rup. Vien. Vester Blesberg. Øster Blesberg. Vognbyø. Maastrup Bye. Eskier Hovedgaard. Anneret Herredsted ligger til største Deelen i Venne-berg Herred.

Mosgaard i Morslet Sogn, Ring Herred, Hareballegaards Amt, Aarhus Stift, en stor Aalgaard, som hører under Baroniet Vilhelmsborg. Hovedgaardstørt 18 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 1 Td. 2 Fdk. Bøndergøds over 300 Tønder Hartkorn. Tiender 7 Tdr.

Mosemarksgaard i Udbye Sogn, Tude Herred, Holbek Amt, Siellands Stift, har for-dum været en Herregaard, omgivet med dybe Graver; ved Enden af Gaarden sees endnu Møder af et lidet Kastel, som her har været til at forsvare Fjæfjorden for Sø-Navere. Gaarden bestaaer af 18 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb. Hartkorn med frie Hovedgaardstørt, og er kommen under Hørbyegaards Eier. Markerne ere indlukkede i 5 Raabler, og indhegnede deels med Steengierder, deels med Græster, og derpaa en nye Lade-gaard opbyggt.

Mov Sogn i Fleskum Her-red, Aalborghus Amt, Bi-berg Stift. Dertil høre Mov Bye. Egenø Bye. Egenø Kloster

Kloster Hovedgaard. Høstemark Gaarde. Dokkedal Bye. Strit: Mølle, Strebek Bye. Knarimoven Gaard. Fergehusene. Skellet, et Huus. I Sognet løbe 3 store Bække, Strebek, Klandsbek og Strebek, hvorved Strid: Mølle gaar. Ved Dokkedal ere nogle Bierge, som af de Seilende kan sees ved to Mile ude i Søen.

Muggesfeld, et adeligt Gods i Schlammersdorf Sogn i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen, har 22 Plove.

Mühlhorst, et adeligt Gods i Cosel Sogn i Landet Schwanzen i Hertugdømmet Slesvig.

Munkbieergbye Sogn i Alsted Herred i Sorø Amt, Siellands Stift. Dertil høre Munkbieergbye, 15 G. 17 H. Døvringe, 12 G. 1 B. 10 H. Vædebye, 6 G. 1 B. 5 H. Af Rudebye, 8 G. 12 H. Eskildstrup Herregaard. I Sognet er to fiskerige Søer, nemlig Munkbieerg Søe og Eskildstrup Søe.

Munkbieerg Søe, en fiskerig Sø i Alsted Herred, Sorø Amt, Siell. Stift.

Munkboe Sogn i Bierge Herred i Odense Amt, Fyens Stift. Dertil høre Munkboe Bye, 14 G. 23 H. Dræbye, 17 Gaarde, 14 H. Tornøe, en G. Vigels-De, en Gaard. Østergaard, en Herregaard. Kirken er i meget smuk Stand. Her er et Hospital. Dræbyegaard har tilhørt Hans Uene 1581., hører nu til Ulrichs-

holm, og beboes af to Bønder.

Munkbrarup Sogn ligger i Glücksborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. Her ligger det Hertugelige Gods, Philipshof.

Musse Herred i Nalh. Amt, Siell. Stift, paa Den Lolland, bestaaer af følgende Soaner: 1) Kiettinge, 2) Torebye, 3) Rødsted, 4) Maibølle, 5) Virnes, 6) Taars, 7) Vaabensted, 8) Hunsebye, 9) Engistofte, 10) Slemminge, 11) Døllefelde, 12) Gjelde, 13) Musse, 14) Breininge, 15) Herrislev, 16) Øster Mølev, 17) Godsted, 18) Vester Mølev.

Musse Sogn i Musse Herred i Nalholms Amt, Lollands Stift. Dertil hører Musse Bye, Bramlykke Herregaard.

Mygdal Sogn i Horns Herred, Nastrup Amt, Nalborg Stift. Dertil høre Mygdal Bye. Knavre. Røe: Mølle. Gægaard. Hebbelstrup. Holtegaard. Lille Grøntved. Store Grøntved. Løbeltved. Steen Mølle. Retholt. Høitved. Dalsgaard. Skarndal. Degneboeligen. Hoven. Klodskoe. Lildholt. Krogholt. Kobbholt. Urslev. Skovmose. Træholt. Odden Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Biergebye.

Mygind Sogn i Sønder Hald: Herred, Ralsø Amt, Nørhøns Stift. Dertil hører Mygind Bye. Dette Sogn har to Annexer, Krogsbek og Skørring

Sköring. Ligesom Sognet er lidet, og bestaaer allene af 8 Gaarde, 5 Huuse, og en liden Mølle, saa er og Kirken liden og uden Taarn. Vnen horer under Stamhuuset Tustrup, men Kirken til Rosenholm. Her ere to Kilder, kaldede: Vor Frue og Hellig Kilde.

Nyregaard i Næsther Sogn i Sønder Herred paa Bornholm, har 12 Eder Land.

N.

Næraae Sogn i Næsum Herred, Odense Amt, Fyens Stift. Dertil høre Næraae Bye, har paa den nordre Side Laen, 17 G. 1 B. og 5 Huuse, paa den søndre Side Præstegaarden, 4 G. 5 H. og Dræneboeligen. Næraae Mølle. Torpegaard, en Herregaard. Ringstedgaard, et Skovhuus, tilføren en Herregaard. Lærup Bye, 8 G. 1 Veimølle og 8 H. Dre Bye har 8 G. 1 B. 1 H. Anneret er Narsløv i Vinding Herred.

Næraae Sogn i Skam Herred, Odense Amt, Fyens Stift. Dertil høre Næraae Bye, 16 G. 17 H. Nærsløv, 12 G. 9 H. Bredstrup, 2 G. 1 Mølle. Ringebye, 12 Gaarde. 1 Mølle, 9 H. Et Huus, kaldet Holmegaard. Høme Mølle.

Næsborg Sogn i Skads Herred, Nibershus Amt, Niber Stift. Dertil høre Næsborg Bye. Skanager Bye. Vilroft Bye. Anner: Præstegaarden.

Nærviagaard. Dette Sogn er et Anner til Ofse.

Næsborg Sogn i Slet Herred, Viborg Stift. Dertil høre Næsborg Bye. Toldstrup Bye. Nærlands Gaard. Havgård. I dette Sogn er Nærlands Færgeløb. Ved samme og Toldstrup er god Sild: Fiske og af andre Sorter.

Næsborg Sogn i Tøbiere Herred i Vordingborg Amt, Sjællands Stift. Dertil høre Næsborg Bye, 19 G. 22 H. Engelskrofte, 6 G. 5 H. Næsborgholm Herregaard. I Kirken, som er meget gammel, er endel adelige Begravelser.

Næsborgholm, en Herregaard i Næsborg Sogn, Tøbiere Herred, Vordingborg Amt, Sjællands Stift, bestaaer af to grundmuurede Huuse af to Etager og to andre af een Etage Grundmur, bygte 1585. af Steen Bræhe. Midt i Gaarden er et Springvand, ligeledes i Ladegaarden og Haven, i alt paa 5 Steder, som ledes fra en Kilde i Skoven. Omkring Gaarden ere Graver. Den ligger meget fornsielig, omringet med Skove og en stor Lae. Den horer til Grevskabet Lethborg. Hovedgaardstøt 41 Eder. 6 Eder 2 Alb. Skovskyd 8 Eder. 4 Sk. 1 Fok. 1 Alb.

Næsborg Sogn i Odense Amt, Niber Stift. Dertil horer Næsborg Sogn. Næsborg Bye.

bye. Næsbyegaard og Mølle. Kirkendrup. Skous-Høierup. Ratterup.

Næsbyehoved Søe i St. Hans Sogn, Odense Herred og Amt, Fyens Stift, hvori fanges Seder og Bræsen. Ved samme er en Banke, kaldet Slotsbanken, hvor Kong Hanses Dronning, Kirstine, skal have havt et Lustslot, kaldet Næsbyehoved Slot.

Næsfund, et Sund imellem Næseherred i Vestervig Amt og Sønderherred paa Mors i Nalborg Stift.

Næstelsø Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt, Siøllands Stift. Dertil høre Næstedsøe By, 10 G. 4 Huuse. Brandelø, 12 G. 18 Huuse. Pilserved, 6 G. 1 H. Bunderup, 7 G. 2 H.

Næstebølle, en Herregaard i Næstov Sogn, Sølling Herred, Nyborg Amt, Fyens Stift. Gaarden blev 1419. kaldet Gronderupgaard. Bygningen er anseelig, grundmuuret, 2 Etager høit, og et nyt grundmuuret Sidehuus. Om Gaarden er brede Graver, hvori er got Fiskerie, en god Dyrchhave med Stenmuur, 4 Alen høi. Den ældste bekiende Eier var Eiler Bølle 1534. Hovedgaardstøt er 54 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskold 1 Td. 7 Skpr. 2 Alb. Møllest. 1 Td. 4 Skpr.

Nædrup, eller Nænderupgaard i Klade Sogn, Nørre Herred, Ducholms Amt, Nal-

borg Stift. Borge- og Lade-gaarden er af Muur- og Vinsdingsværk, den første reglhængt. 1450. eiede Peder Winter Gaarden. Hovedgaardstøt 27 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Vøndergods 259 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2½ Alb. Tiender 40 Tdr.

Næstov, den største og bedste Riebstad paa Den Lolland, Nørre Herred, Høsteds Klosters Amt, Lollands Stift, under 54 Grad, 51 Min. Vold Høide, ligger paa Landets vestlige Kant, og en lang og bred Fiord eller Havbuat, i hvilken ere adskillige smaa Øer og nogle Sandbaner, som gjøre Siennemfarten vanskelig ved en temmelig dyb, men krum og bugtet Rende, som ved Stager eller flydende Ting maae anvise for de Søfarende, derfor lægge store Stæbe sig ved Halvden Alboe, som danner en stor og sikker Havn, hvorfra Bærene føres paa Pramme til Byen. Den ældste Privilegium er fra Kong Erich Blipping 1266. Den Baaben er to grønne Træer. Byen har tilforn været befæstet, men nu ere Voldene ødelagde. Staden blev indtaget 1658. og 15 Julii 1659. Kirken, kaldet St. Nicolai, er stor og anseelig, og tilforn havde et af de største Spire i Dannemark, opbyg 1618, men ved en Storm omkasted 1625. Høvelingen er høi, hviiende paa 6 Piller. Paa Altartavlen forestilles den hellige Nadvers og Christii lidelse

simul

smuk malet. I Høvelvingen sidder en forgylt Kugle, indskudt af de Svenske. I Byen er et Hospital for 12 fattige, og tvende til 4 fattige Enker, samt en latinsk Skole, som har en Rector, en Corrector og to Høvere; og to danske Skoler, i den ene nyde 12 fatige Børn frie Undervisning. Raadhuset er opbygget 1590. Magistraten er en Boraemester og 2 Raadsmænd, en Byesfoged, en Bye- og Raadstueskriver. Byetinget holdes hver Mandag. I Byen er tre store Gader, 16 mindre Gader, 2de Torve, 321 Gaarde og Huuse, en Sognepræst og en Capellan, 24 Ridsmand, 87 Haandværkere, 180 Borgere, 900 Indbyggere. Byens fornemste Fordeel bestaar af Handelen; de smaa Skibe kan gaa til Volverket, men de store maa blive liggende ved Pippe-Nenden, en liden Fierdingvei fra Byen, hvortil Vahren ind- og udprammes. Til Byen er 18 Færter. Fra Byen til Færgestedet gaaer en lang Broe, opført af Muur 1539. Consumtionen er 3500 Rd. Marked holdes hver Torsdag i Fasten med Heste og Væg. Den Hollandske agende Post ankommer hver Torsdag. Ved Nassov Fiord ligger Engesholm, eller Engelsborg, paa en Ø, kaldet Slots-Øen, der har forud været et rundt mureet Taarn med 1 Jordvold og 1 dobbelt Grav, bygget af K. Hans 1510 tilstedet for Fæstningen Ransborg, bygget 1334. i Virkets

Sogn, odelagt 1510. Til Sognet hører Abeltorbye, Krusholm, Pramholmgård.

Nassov Fiord, et Indløb fra det store Belt ind i Den Lolland, imellem Alkuen og Taarsbye, strækker sig $2\frac{1}{2}$ Mil ind i Landet.

Navnse, en Søe imellem Gundested og Ulstrup Sogner i Slet Herred, Aalborghuus Amt, Viborg Stift.

Navr Sogn i Hierm Herred, Lundenæs Amt, Ribes Stift. Dertil høre Navr Bye. Ulstrup Bye. Vognstrup Bye. Krunderup Bye. Kalsø Bye. Norden for Kirken ligger 3 Høie, kaldet Pilebjerg.

Navtrup Sogn i Harre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift. Dertil høre Navtrup Bye. Glynge Bye. Byesfød Bye. Kierbye.

Nebbegaard, en Lystgaard i Bloustrød Sogn, Lunge Cronborg Herred, Hirschholms Amt, ligger meget behagelig ved Enden af den fiskerige Søe, Selsø, og haver ved Siden en meget smuk Skov, og deri paa en Øi ved Søen et Sted, kaldet Deilighed, hvor forud har staaet et Lysthuis, som tilhørte Dronning Lovise, Kong Frederik IV. Gemalinde.

Nebbegaard, en gammel frie, men ucomplet Herregaard i Gaarstø Sogn, Holmans Herred, Roldinghuus Amt, Ribes Stift, ligger paa et fornøieligt Sted imellem Ransfiord eller Lille-Strand, og en smuk

ung Skov. Af Bygningen er endeel Grundmuur og endeel Grundmuur og endeel Bindingsværk. Østen strax ved Borgegaarden ligger en Høi, hvorpaa har staaet en Bygning med Volde og Graver, som nu er anlagt til en Lusthave. I Skoven findes Ruderne af Nebelbe Slot, som var til i Kong Valdemar IV. Tid. Paa Gaardens Mark ligger en Mølle og nogle Huuse. Hovedgaardstart 24 Edr. 4 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskjold 1 Fdk. 1 Alb. Mølle-skjold 1 Ed. 4 Skpr. 3 Fdk. Bøndergods 39 Edr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 3 Fdk. Tiender 30 Ed. 4 Skpr.

Nebelunde Sogn i Fugelse Herred i Halsbøl Amt, Volands Stift. Dertil høre Nebelunde. Bultkehaug. Nørrebyetofte. Danstedsgaard. Sognet har 28 Gaarde, 24 Huuse. Annexet er Sedinge.

Nebel Sogn i Brust Herred, Roldinghuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Nebel Bye. Nebel Mølle. Annex til Starup.

Nebel Sogn i Skade Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Nebel Bye. Rindrup Bye. Hygom Bye. Blusgaard Hovedgaard. Øllerød Boel. Ølle-Mølle. Skierbek Boel. Søehale Boel. Annex til Brøndum.

Nebel Sogn i Vester Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Nebel Bye.

Præstebye. Rolle Bye. Seding Bye. Volkier Gaard. Hundshale. Røderholm. Kirken har et høit Taarn og en smuk Alterstavle.

Nebel Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nebel Bye. Seridslevgaard Hovedgaard. Seridslev Bye. Bled Bye. Dette Sogn er et Annex til Være.

Nebel var tilforn en stor frie Sædegaard i Vestermandet Sogn, Hillerslev Herred, Vesterborg Amt, Halsborg Stift, er meget bleven fordærvet af Flyvesandet. Bygningen bestaaer af 4 Huuse Bindingsværk, kaldtes tilforn Nybøl, tilhørte 1376. Fruen Elena af Julbye. Hovedgaardstart 10 Edr. 5 Skpr. Bøndergods 57 Edr. 2 Fdk. Møllest. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb.

Nebesager Sogn i Bierge Herred i Stiernholms Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nebesager Bye. Høllerød, 2 Eenestegaarde. Skierildgaard Hovedgaard. Hornshjold Bye. Mølsted og Brothuus, 2 H. Kirken har et Taarn, og er indvendig hvælvet. 1745. har Etatsraad Hans de Hofman ladet giøre nye Altertavle, Pulpitur, indlukkede Stole, Daab og Prædikestol.

Nedenskov, en Herregaard i Sønder-Vissing Sogn, Eysting Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift, kjøbt af Forvalter Rollin i Horsens

1767. for 22030 Rdlr. Hovedgaardstart 18 Tdr. 7 Skpr. 2 Fd. 2 Alb. Skovlyd 1 Td. 3 Skpr. 2 Fd. 1 Alb.

Nedergaard, en Herregaard i Vodstrup Sogn, Nørre Herred, Tranekier Amt, Fyens Stift paa Langeland. Gaarden er Bindingsværk, opbyggt af Oberst Rubek Raas. Hovedgaardstart 48 Tdr. 2 Skpr. 2 Fd. 2 Alb. Skovlyd 2 Tdr. 2 Fd. 2 Alb.

Nees Sogn i Skodborg Herred, Bøvlings Amt, Niber Stift. Dertil høre Nees Bye. Skallstrup Bye. Ulfund Hovedgaard. Ulfund Bye. Dette Sogn er et Annek til Næsborg.

Neesgaard, en Sædegaard i Svenstrup Sogn, Øster Hanherred i Bødsøssel i Nalborg Stift. Den ligger under Hovedgaarden Ørholm. Bøgningen er som en smuk Bøndegaard. Den aarlige Afgift, 30 Rdlr., er henlagt til den Levetzauke Families Marmor-Epitaphii Vedligeholdelse i Ørholms Kirke.

Nembt, et adeligt Gods i Preke District i Hertugdømmet Holsteen.

Næbs Aae løber forbi og igiennem Rishsteden Nibe, kaldes og Nibe Aae. Den Nordre Arm af Aaen har sit Udspring i en Skov i Vansild Sogn, Thørstrup Herred, Haderslev Amt; den søndre Arm kommer fra Haverslund i Sønder

der Rangstrup Herred, Næbneraas Amt.

Merild Dal, en Dal i Lynesogn, Nørre Herred, Lunde-næs Amt, Niber Stift, Østen for Herregaarden Østergaard.

Næsbys Aae i Sielland, kommer Norden fra forbi Ringsted, Sørø, Næsbysholm, Davelse og Næstved, indtil den neden ved Karbeksminde løber ud i Havet; den kaldes tilforn Sus-Aae, hvoraft endnu Suserup Mølle; igiennemfar Sielland fra Kallundborg til Næstved, og gjorde fra begge Sider Indsejling til Ringsted.

Næssaae, en fersk Aae, kommer fra Davelse Sø og gaar forbi Herlufsholm og Næstved til Fiorden ved Karbeksminde.

Næssø, en Aae i Korsør Amt, som kommer fra Landet til Davelse Sø og gaar derfra forbi Herlufsholm og Næstved til Fiorden ved Karbeksminde.

Næstved Rishstæd i Tybjerg Herred, Bordingb. Amt, Siell. Stift, ligger 10 Meile fra Kjøbenhavn imod Sønden, 7 fra Røskilde, 5 fra Korsør, 4 fra Bordingborg, 8 fra Callundborg. Dens Baaben forestiller tre Kroner, fik Rishstæd Privilegium af Kong Erik af Pommern 1426. Den har tilforn været anseelig, og haft Montrettighed, 3 Klosters, 1) St. Petri af Benedictiner-Munk, 2) Graabrødrene, 3) Sortebrødre Kloster, og et Hospital, stiftet af Kong Hanses

Hausens Dronning, Christina. I Byen er 2 Kirker, den ene kaldes St. Mortens Kirke, Altertavlen er af konstig Billedhuggerarbejde. Til dette Sogn hører en Trediedeel af Sortebrødre Gaard, og Landsbyen Aiderup, bestaaende af 12 G. Den anden er St. Peders Kirke med et Taarn over 80 Alen høit, der er byggt 1234. Alteret og Prædikestolen er af Billedhuggerarbejde, Orgelværket er stort og anseeligt; bag Alteret er den gamle Tavle med St. Knuds Billede. Paa St. Petri Kirkegaard er en dansk Skole af Grundmure, som tilforn var en latin Skole, ophævet 1740. og Indkomsterne henlagt til Skolen i Vordingborg. Byen har tvende Hospitaller, 28 Gader og Stræder, 245 Gaarde og Huuse, og ved Karrebeksinde to Huuse, Foldergaarden, som tilhører Kongen, og Lodshuuser, som tilhører Byen. Ved Byens østre Ende ligger en smuk grundmuret Gaard, kaldet Sortebrødre Gaard, hvor tilforn Klosteret har været, med en Have og tvende store Venger. Til Nestved Sogn hører Sortebrødre Gaard. Aiderup, 13 Gaarde, 6 Huuse. Grimstrup. Magle Mølle. Naadhuuset er en gammel grundmuret Bygning, hvor Naadstueretten holdes om Torsdagen og Byetinget om Mandagen; sammesteds er Byens Veierbod og Svogterhus. Byen har en Borge-

mester, som tillige er Byesoged, Herredsfoged i Ringsted og Tvibiera Herreder, Birkedommer til Bregentved, Gisselsfelds og Tvibiergaards Kirker, samt Inspektør ved Gisselsfelds Kloster, og en By- og Naadstue-Præst. To Sognepræster, en Chordegn, som tillige er Skoleholder, to Klokkere og to Organister, 8 Riidsmænd, 90 Haandværkere, 230 store og smaa Familier. Handelen er meget maadelig, Varene udloffes og indkøbes ved Karrebeksinde, en Mil fra Byen, ved Pramme, hvoraf hver kan føre 300 Edr. Til Byen hører et temmelig stort Overdrev, som er indbegnet og inddelt til Byens Beboere. Consumtionen er 5000 Rdlr. Her holdes to store Markeder, Miktels og Mortens Dags Markeder. I Byen er et grundmuret Magazinhuis, hvor Vinten tilforn skal have staaet. Vinteropsten gaaer bort Tirsdag og Loverdag, kommer igien Onsdag og Søndag fra Ringsted.

Neuendorf, et adeligt Gods og Sogn i Dirmarsken, tilhører Heriskabet Breitenburg.

Neuendorf, et adeligt Gods i Oldenburg Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Neuenbrock, et Sognesogderie i Krempersmarsch, Steinhurg Amt i Hertugdømmet Holsteen. Der tilhører 6 Byer. Kirken

Kirken ligger i Landsbyen af samme Navn.

Neuenhof, et adeligt Gods i Kiel Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Neuenkirchen, et Kirkefogderie i Nørre-Ditmarsken, deri ere de Kirkebyer, Neukirchen og Hemme.

Neuenstedt, et Sogn: Fogderiet Hattesburg i Hertskebets Pinneberg i Hertugdømmet Holsteen.

Neuenhaus, et adeligt Gods i Oldenborg Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, paa 62 Plove; Dertil hører Kirkebyen Gieckou.

Neukirchen Sogn ligger i Widding Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Neumünster Amt i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer meest af Hede og Sand, indeholder Flekken Neumünster og 20½ Landebye.

Neumünster, en Flekke, ligger midt i Hertugdømmet Holsteen i en stor sumpig Hede, ved den liden fiskerige og seilbare Flod, Swale, som falder ud i Stør. Tilførn var dette Sted deelt i 2 Deele. Den større Flekke kaldtes Saldern; deri stod et Augustiner-Kloster. Den mindre Wippendorf; deri var

Kirken, og begaar ere 1164. kaldte Neumünster. Heri er et Tugthuus, omgivet med en Vold og Grav. Ved Kirken er 3 Præster. Dertil hører 12 Landsbyer;

Neustadt, en liden Stad i Eismar Amt i Hertugdømmet Holsteen, ved en Fiord i Østersøen, har en dyb og rummelig Havn, erholdt 1393. af Kæv Johan III. Bekræftelse paa den lyfste Ræt.

Nepelø, en liden Dei Følleslov Sogn i Kallundborg Amt i Siellands Stift, 1½ Mil lang og ¼ Mil bred, har 4 Gaarde og nogle Indsiddere, er meget frugtbar. Her fanges endeel Marsvin, som aarslig give en halv Snees Tønder Tran. Om Efterhøsten falder og gode Eild.

Nerpe Ridskud paa Den Bornholm i Øster Herred. Byens Privilegier er af Erkebiskop Peder i Lund 1346. Dens Baaben er det øverste af en Waadsbøge. Sognet Kirken blev meget vel istandsat 1731. I Byen er et Kartighuus, stiftet af Majorinde Sonne; en dansk Læse- og Skrivekole, et Huus, hvori holdes Byeting, og er tillige et Borger-Byghuus, et Ammunitions- og Materials Huus, 253 Gaarde og Huuse, som ere assureerede for 27753 Rdlr., Kirken 12000 Rdlr. 1 Sognepræst, 1 Degen, 1 Organist,

ganist, 1 Bue- og Herredsfoged, 1 Bue- og Herredsskriver, 17 Ridsmand, 82 Haandværkere, i alt 489 Personer. Havnen er i god Stand, hvortil Kongen 1754. skienkede 400 Rdlr. Byen har 16 Fartøier. Paa Byens nordre Side, onitrent et Høstflud fra Landet, dannes af Havet ved stærk Norder Wind en Strøm, kaldet Maltqværnen, som driver Vandet med stærk Brusen omkring Klipperne, som ere stulte i Grunden, ligesom ved den bekjendte Moskde Strøm i Norge. Ved Byen, udenfor Jæsker Sogn imod Havet, er 1754. for Kongelig Regning anlagt et Sandsteenbrud, kaldet 1762. Frideriks Steenbrud.

Nibe, en Ridssted i Hornum Herred, Aalborgs Amt, Viborg Stift, 2 Mile fra Aalborg, 8 M. fra Viborg, ligger under 57 Gr. 1 Min. og 25 Grad. 33 Min. fik 1727. den 19 Dec. af Kong Friderik IV. Ridssteds-Privilegier, og til Vaaben 3 Schild. Kirken har til Anner Vopler Sogn. Først Jildebranden den 22 May 1765., da 78 Gaarde og Huuse bleve opbrændte, bestod Byen af 278 Gaarde og Huuse, som vare assureerede for 36100 Rdlr. Indbyggerne bestaa af 250 Familier, som udgøre 750 Personer over 12 Aar; deriblandt er en Sognepræst, Degn og Graver, en Buefoged, som tillige er Herredsskriver over

Flekkum og Hornum Herred; 12 Ridsmand, 10 Skippere, 39 Fiskere, som selv holde 19 Kaage; i alt 90 Borgere. Byetinget holdes hver Løversdag, og Herredstinget hver Torsdag. Her boer og 23 Familier, som bruge Votling, og har hver 1½ Tønde Harts Korn, hvoraf 8 ere Selveire og de andre Fæstere af adskillige Jorddrotter. Handelen føres med grove Vahre, og fornemmelig Sild, til Ridsenhavn og Norge. Byen har 9 Jaater og 1 Galiot. Silde- og Nales Fiskeriet har tilforn været meget betydeligt, men har nu meget aftaget. Vaarsilden tørrer og forsendes til Ridsenhavn, under Navn af tørre Jnder; Hestsilden nedsaltes. Byen svarer sin Consumtion til Aalborg. Marked holdes den 25 Sept. Posten gaaer til Aalborg hver Mandag, Onsdag, Torsdag og Løverdag, og kommer igien samme Dage om Aftenen.

Nicolai Kirke Sogn paa Den Før i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig. Her er den Flekke Byk, som bestaaer af 149 Huuse, en god Havn og god Skibsfart.

St. Nicolai Sogn i Vardø i Vester Herred, Riberhus Amt, Riber Stift. Dertil ligger paa Landet: Meilsbye, Nørre-Parten af Friesvad Bue.

Nidløsegaard, en Nidløsegaard i Nidløse Sogn, Mærlose Herred, Holbæk Amt, Siøll. Stift, hører til Baroniet Holberg.

Nidløse Sogn i Mærlose Herred, Holbæk Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Nidløse Bye, 11 G. 14 H. Kongsted, 13 G. 12 Huuse. Verup, 5 G. 3 H. Nidløseeg. en Forpagtergaard, hører til Sorø Akademi.

Niebuil Sogn ligger i Bøtting Herred, Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster.

Nielabyegaard, en Herregaard i Kjørling Sogn, Malt Herred, Nibershus Amt, Nibers Stift. Bygningen er meget maadelig. Hovedgaards-Taxt 1 Td. 5 Skpr. 3 Fdk. Mølle-Skyld 1 Td. 4 Skpr. 3 Fdk. Søndergods 217 Tdr. 2 Skpr.

Nielstrup i Ollerup Sogn, Sunds Herred, Nyborg Amt, Sjæns Stift, er een af Landets ældste Gaarde. Af Borgegaarden staaer allene af de gamle grundmurede Bygninger to Sider og en Gav. Ladegaarden er smuk grundmuret Bygning af Johan Lehn. Den ældste Eier var Biørn Olsen 1343. Til Gaarden er Skov og Fiskerie i Nielstrup og Ollerup Søer. Hovedgaards-taxt er 23 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskyld 6 Td. 6 Skpr. 2 Alb. Møllest. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Nielstrup, en Herregaard i Baabensted Sogn, Mølle Herred, Nalholms Amt paa Den Volland, har været en Herregaard 1392., og tilhørt Peder Basse. Gaarden er omringet med dobbelte Graver. Hovedgaardstaxt er 60 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskyld 3 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdk.

Nienhof, en Herregaard i Dänischhagen Sogn, Dannebrog Land i Hertugdømmet Slesvig.

Nienfiken Sogn ligger i Glücksborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn er kun een Landbye.

Nim-Herred i Strienholms Amt, Narhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Horsens Rishof med sine to Kirker, 2) Svering, 3) Tanderup, 4) Underup, 5) Hornborg.

Nim Sogn i Tørring Herred, Skanderborg Amt, Narhus Stift. Dertil hører Nim Bye, Morup Gaard, eller Brestenbroe Bye, Bollundsgaard. Annet til dette Sogn er Underup i Nim Herred. I Nim Skov er et Bierg, kaldet Eslund Bierg, hvor der har staaet en Gaard med Bolde om, hvoraf endnu sees Rudera. Dens sidste Eier var Christopher Holærsen.

Nimtoft Sogn i Næstved Herred, Kallø Amt, Narhus Stift. Dertil høre Nimtoft Bye. Mogenstrup, 2 G. Kølstrup, 2 G. Eisrup, 2 G. Ramten Mølle. Bindgaarde. Battrup

Battrupholt Gaard. Anneret til dette Sogn er Roed i Sønder Hald Herred. Kirken er liden med et liden Taarn. Nissefæste Bue er deelt ved en liden Bæk i toende Deele. I den vestre Deel, som kaldes Svenstrup og ligger i Sønder Hald Herred, er Præstegaarden med 3 Gaarde og 2 Huuse. Kirken er i den østlige Deel, som kaldes Nintoft.

Ming Herred i Hareballe: gaards Amt, Aarhuus Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) Vor Frue, 2) Vibye, 3) Holm, 4) Tiset, 5) Ormslev, 6) Roldt, 7) Morslet, 8) Beder, 9) Malling, 10) Ustrup, 11) Tulstrup, 12) Tranbjerg Sogner.

Tilstrup, en Herregaard i Vester Brøndeslev Sogn, Jerslev Herred, Seigstrup Amt, tilhørte før Reformationen de Guldenstierner paa Aagaard. Hovedgaardstøt 20 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Bødergods 275 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk. 1 Alb. Møllest. 3 Edr. 7 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb.

Nissebagaard i Otterup Sogn i Lunde Herred, Odense Amt, Fyens Stift, blev 1650. oprettet til en Herregaard af Christopher Sehested, og forsonet med en smuk Bygning. Hovedgaardstøt 119 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. Skovst. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

Nisse: Nissum Sogn i Skodborg Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift. Dertil høre

Nisse-Nissum Bue, Kongensgaard Hovedgaard.

Sønder: Nissum Sogn i Ulborg Herred, Bøvling Amt, Ribes Stift. Dertil hører Udstrup Hovedgaard, Riand Bue, Sand: eller Ønd: Aften. Dette Sogn er et Anner til Nissebue. Nissebue Kirke er byggt paa et høit Bierg, lige ved Hareballeerne, med Taarn og et høit Solir.

Nissebagaard er tilligemed Øde Tammestrup Gaard og Ringkloster Gaarde i Hylke Sogn, Vester Herred, Skanderborg Amt, Aarhuus Stift, solgt 1767. til Geheimeraadinde Karlov til Karlovsdal for 26000 Rdlr. Dertil frie Hovedgaardstøt 31 Edr. 3 Fdk. Skovskuld $\frac{1}{4}$ Alb. Bødergods 268 Edr. 7 Skpr. 2 Alb. Skovskuld 1 Edr. 1 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. Møllest. 9 Edr. 4 Skp. 2 Fdk.

Nissebue, en Galley-Havn i Hirschholms Amt, byggt af Haisstsalig Kong Frederik V. Ved samme er et Teglstensværk.

Nissebegaard, en ufrie Sædegaard i Hølebye Sogn, Fugelse Herred, Nalholms Amt, paa Den Lolland.

Nissebegaard i Hølebye Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt paa Den Lolland, oprettet af Geheimeraad Nissebue, opbyggt af Bindingsværk, er ufrie og hører under Grevskabet Knudsenborg.

Nødager Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nødager Bye, Kiehlstrup Bye, Horstved Bye, Stabrand Bye, Peerstrup Bye, Morup Bye og Mølle, Jibierg, en Enesse. Gaard, Skielderup Mark. Dette Sogn er et Anner til Seldballe. Kirken er tækket med Blye, og inden i med Hvalvinger, istandsat 1749. af Kammerherre Trolle. Ved Kirken er en Skole for Sognets Ungdom, stiftet af Generalinde Rosenkrands.

Nødeboe Sogn i Holboe Herred, Cronborg Amt, Siellands Stift. Dertil hører Nødeboe Bye, 7 G. 22 Huuse. Steenholts Mølle, 1 Gaard. Pederstrupsgaard, 1 Gaard. Skullerød, 1 Huus. Ertelands huus, 1 Huus. Steenholts huuse, 2 Boel. Ellepindshuus, 1 B. Spønnildshuus, 1 B. Odderдамshuus, 1 B.

Nølev Sogn i Hads Herred, Aakier Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nølev Bye, Afsenderup Bye. Dette Sogn er et Anner til Sarild.

Nør, et adeligt Gods i Krusendorf Sogn, Danst. Skov Land i Hertugdømmet Slesvig.

Nør: Herred i Lundenæs Amt, Niber Stift, bestaer af følgende Sogne: 1) Lønborg, 2) Egvad, 3) Sønder Bork, 4) Nørre: Bork, 5) Hemmet, 6) Vium, 7) Oddum,

8) Strelev, 9) Lyen, 10) Søven.

Nørager Sogn i Sønder Hald Herred, Eallø Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nørager Bye. Tustrup Bye. Mogenstrup, 2 Gaarde. Hedegaard, 2 Gaarde. Skovgaard. Kiernpgaard. Røkkegaard. Soelgaard. Nygaard og Nygaardstrand. Nye Mølle. Dette Sogn er et Anner til Giesing.

Nøragergaard, en Herregaard i Durup Sogn, Gislum Herred, Mariager Amt, Aarhus Stift. 1542. fik Jacob Jønde den af Christ. III. Borgegaarden er af Grundmuur, to Etager høi, med hvalvede Kieldere til Bruggers og Ristken, bygt 1614. af Claus Sebesteds Huse, Anna Løffe. Værelserne ere meget smukke. Ved Gaarden ere smukke Haver. Ladegaarden er af Muur og Bindingsværk. Paa Gaarden holdes Stude og Hollanderie. Hovedgaardstact 45 Td. 6 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb. Mølle skuld 2 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdk. Bøndergods 284 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdk. tre fjerdedeel Alb. Mølle skuld 2 Tdr. 1 Skp. Tiender 123 Tdr.

Nøragergaard, en Herregaard i Søby Sogn, Løve Herred, Søbyegaards Amt, Siellands Stift. Hovedg. Tact 24 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb.

Nørbek Sogn i Sønder Lyng Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift. Dertil hører

hører Nørbek Vne. Nørbek var for en Herregaard, men beboes nu af 2 Bønder, og er uden al Frihed.

Nørdrup Sogn i Ringsted Herred i Ringsted Amt, Sjællands Stift. Dertil høre Nørdrup Vne, 12 Gaarde, 10 Sklipped, 6 G. 8 H. Mulstrup, 10 G. 4 H. Giftegaard Herregaard. Kirken har en smuk Altertavle og Prædikestol. 3 Sogner er Nørdrup- og Kongens Rilde. Annexet er Faringløse.

Nørgaard, en Herregaard i Grinderslev Sogn, Nørre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift, af nye opbyggt af Muur- og Bindingsværk. 1471 tilhørte den Sti Munk. Der holdes 100 Staldstude, 32 Heste og 100 Faar. Hovedgaardstact 29 Edr. 6 Skpr. 2 Alb. Bøndergods 221 Edr. 3 Skpr. 1 en attendeel Fdkr. Tiender 70 Edr.

Nørgaard, en liden usrie Gaard uden for Viborg i Nørrelyng Herred, Halds Amt, Viborg Stift, paa 3 Edr. 2 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn, har for tilligemed Voller tilhørt Mads Gandorf, nu Mads Rosborg.

Nørhaa Sogn i Hundborg Herred, Drum Amt paa Halvøen Thy. Dertil høre Nørhaa Vne og Præstegaard, Nørhaagaard, Næsgaard, Fredskild, en Eenstedgaard, Legind, Stoftegaards Mølle.

Nørhaagaard, en stor usrie Nølsgaard i Nørhaa Sogn, Hundborg Herred, Drum Amt, Nalborg Stift, ligger under Herregaarden Jadersbøl.

Nørholm, en anseelig Herregaard i Torstrup Sogn, Øster Herred, Lundenæs Amt, Nibe Stift, var 1406. vel befæstet. Borgegaarden bestaar af 3 Klsie. Det store grundmurede Huus paa 24 Faa med Kieldere, er byggt af Iver Bind. Imellem Borge og Ladegaarden løber Varde Næe, som skifter Nibe huus Amt fra Lundenæs Amt. I samme fanges Lar og Ørreder. Ladegaarden er nye opbyggt af Grundmuur. Haven er næsten omgivet af Vand. Ved Gaarden er et Teglsbranderie, en liden Skov, en Mølle og en Stampemølle, skionne Euge og Marker 1457 eiede Hr. Strange Nielson Nørholm. Hovedgaardstact 34 Edr. 6 Skpr. 2 Fdk. Mølleff. 10 Edr. 6 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Bøndergods 412 Edr. 4 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Mølleff. 13 Edr. 6 Skpr. 1 Fdk. Tiend. 103 Edr. 6 Skpr.

Nørholm Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt, Viborg Stift. Dertil høre Nørholm Vne, Klitgaarde. Kirken er en stor og stærk Bygning, tækket med Vne. Altertavlen er af smukt Billedhuggerarbejde. Klitgaardene er et Fiskeleie, $\frac{1}{2}$ Mil førend man kommer til Nibe. Her er en stor

stor Dalk, som bestaaer af Kridt og Kridtleer.

Nørslund, en Herregaard i Nøvnkilde Sogn, Nars Herred Nørhuus Stift. Borgegaarden er af 3 Længder, 2 Etager høje, med 3 Taarne, hvælvede Kieldere af Grundmuur, byggt fra 1581 til 1597. af Ludvig Munk. Den er omgivet med Graver. Staldgaarden er af Muur og Vindingsværk. Ladegaarden bestaaer af 4 grundmurede Længder. Omkring Graverne er en smuk Have. Paa denne Gaard er Fru Kirstine Munk født 1598. Besætningen bestaaer af Stude og Køer. Hovedgaardstart 33 Edr. 4 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Skovskyl 5 Edr. 7 Skpr. 2 Alb. Mølleskyl 3 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. Bøndergoi 3 325 Edr. 3 Skpr. 1 Fdk. Tiender 73 Edr. 5 Sk. 2 Fdk. 2 fire fjerdedeel Alb.

Nør-Ringgaard, en Ladegaard paa 22 Edr. 3 en trediedeel Fierdingkar, i Følbye Sogn, Sabroe Herred, Skanderborg Amt, Nørhuus Stift, hører til Herregaarden Laurbov.

Nørregaard i Slemminge Sogn, Nusse Herred, Nalholms Amt paa Den Holland, ligger nu som en Ladegaard under Stambuset Krenkerup. Dens Hovedgaardstart er 415 Edr. 4 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 6 Skpr. 2 Alb.

Nørre Herred i Vornholms Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Els-

menster, 2) Ruthskier, 3) Olsker, 4) Røe.

Nørre Herred i Hølsted Klosters Amt i Lollands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Branderslev, 2) Sandbye, 3) Rishelso, 4) Uterlev, 5) Vester Carlebye, 6) Lille Løptofte, 7) Vester Nørslunde, 8) Vindebye, 9) Hørslande, 10) Birker, 11) Hølsted, 12) Vesterborg Sogner.

Nørre Herred i Kallge Amt, Nørhuus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Nimstoft, 2) Siellerup, 3) Glesborg, 4) Toftrup, 5) Ginnerup, 6) Grum, 7) Rønshø, 8) Rastberg, 9) Gierild, 10) Semmet, 11) Veggerslev, 12) Sammelev, 13) Enslev, 14) Volbye, 15) Villersø, 16) Karlebye, 17) Grinaar, 18) Anholt Sogner.

Nørre Herred i Mors Land, Nalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Sundbye, 2) Solbjerg, 3) Skallerup, 4) Dragstrup, 5) Galtrup, 6) Øster Følbye, 7) Slade, 8) Bierbye, 9) Draabye, 10) Seierslev, 11) Eierlev, 12) Jorsbye, 13) Alsted, 14) Erslev, 15) Tode.

Nørre Herred i Nyfiebings Amt, Lollands Stift, paa Den Hølsted, bestaaer af følgende Sogner: 1) Tingsted, 2) Ønslev, 3) Stadager, 4) Nørre Kirkebye, 5) Brarup, 6) Rippinge, 7) Vaaefse,

Vaaelse, 8) Nørre Vedbye, 9) Nørre Alslev, 10) Lillebrænde, 11) Torkildstrup, 12) Gundeslev, 13) Maglebrænde, 14) Eskildstrup, 15) Bogøe Sogner.

Nørre Herred i Skivehøns Amt i Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Selde, 2) Junget, 3) Lise, 4) Grindeslev, 5) Jeberg, 6) Ryberg, 7) Grønning, 8) Lybye Sogner.

Nørre Herred i Tranekier Amt, Høns Stift paa Den Langeland. Dertil hører Kiøbstæden Rudkøbing. 1) Staense, 2) Snøde, 3) Bodstrup, 4) Tranekier, 5) Tuleballe, 6) Limersbølle, 7) Skrebelsø Sogner.

Nørre Nabye Sogn i Vends Herred i Hindsøgaards Amt, Høns Stift. Dertil høre Nørre Nabye, Byllerup Gastrup og Brangstrup. Sogner har 26 Gaarde. Kirken har en meget smuk forguldt Prædikestol, givet af dens Sognepræst, Alexander Christensen Sonderborg, som døde 1650. Annecr er Junderslev.

Nørre Alslev Sogn i Nørre Herred i Nykøbings Amt, Lollands Stift paa Den Fælster. Dertil høre Nørre Alslev, Raunsbøye, Værstrup. Kirken er meget smuk.

Nørre Frederichsøeg ved Alversbøll Kirke, i den vestre Deel af Landskabet Eydersted, er inddiget 1696. og oetropet.

Nørre Elkier, en Herregaard i Mosbjerg Sogn, Høns Herred, Nastrup Amt, Nalborg Stift. Korpageren holder Holstænderie og Stude. Hovedgaardstøt 35 Tdr. 6 Skvr. Skovskov 3 Skvr. 2 Kdf. 1 Alb. Vøndergods 203 Tdr. 7 Skvr. 1 Kdf. 1 Alb. Møllest. 1 Skp. 1 Alb. Tiendet 48 Tdr.

Nørre Gadsted Sogn i Sønder Ditmarsken i Hertugdømmet Holsteen. Kirken er opbygget St. Catharina til Vre. I dette Sogn ligger den bestående Skov, Rieseowold, som nu er meget forhugen. Her er 2 Præster.

Nørre Lyndelse Sogn i Nafam Herred, Odense Amt, Høns Stift. Dertil hører Nørre Lyndelse By, 13 Gaarde, 14 Huuse. Treltøfte, 12 G. 5 H. Lundbye, 10 G. 4 H. Demmestrup By, 18 G. 7 H. Brangstrup Herregaard, en Mølle og 3 Huuse ved Eneemarket.

Nørre Ørslev Sogn i Sønder Herred i Nykøbings Amt, Lollands Stift paa Den Fælster. Dertil høre Nørre Ørslev, 20 G. Lidstrup, 10 Gaarde. Altetavlen er overmaade smuk.

Nørre Onsild Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Nørhøns Stift. Dertil høre Nørre Onsild By. Dette Sogn er et Annex til Synder Onsild. Kirken er liden og reglbangt, og har et lidet Taarn. Onsild Broe er bekendt af et Feltslag

Keltslag imellem Kong Erik og Erik Emund.

Nørre Rangstrup Herred i Haderslev Amt, bestaaer af 5 Sogne, som i det Geistlige staae under Biskoppen i Ribe: 1) Branderup, 2) Uggerstov, 3) Bestoft og 4) Tiislund, som have een Præst, 5) Tostlund.

Nørre Ravnstrup, en upriviligeret Hovsgaard i Drum Sogn, Herslev Herred, Seigstrup Amt, Aalborg Stift. Hovedgaardstact 11 Edr. 5 Skor. 1 Fdk. Møllest. 5 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk. Bøndergøds 52 Edr. 2 Skpr. 1 Alb.

Nørre Vedbye Sogn i Nørre Herred i Nykøbings Amt, Vøllands Stift paa Den Kyster. Dertil høre Nørre Vedbye, Engesø, Grimmelstrup, Riserup, Ørehovedbye, Gaabens Færggaard. Kirken har et høit Taarn, en smuk Billedhugger Altartavle og Prædikestol. Inneret er Nørre Allé.

Nør-Snede Sogn i Brads Herred, Silkeborg Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Nør-Snede Bye, Nørhoved Bye, Grotterup Bye, Hampen Bye, Vost Bye, Arrestov Bye, Nørtoiv Bye, Hundshoved Bye. Kirken kaldes St. Mikfels Kirke. I Nør-Snede Bye er en Kilde, kaldet St. Mikfels Kilde.

Nørstrup Sogn i Tyrsil Herred, Roldinghuus Amt, Ribes Stift. Dertil høre Nørstrup

Bye, Engelsholm Hovedgaard, Lime Bye, Limstov Bye, Siadover Bye, Gamsmel Bye, Torild, Trolserup, Sillehøus, Færstalle, Mørup Bye, Gidding Gaard, Gidding Mølle, Søgaard, Kaaserbøl. Kirken er overmaade smuk istandsat af Etatsraad de Lichtenberg, med et jirrligt Spiir og en nye Altartavle.

Nørvangs Herred i Roldinghuus Amt, Ribes Stift, bestaaer af sølaende Sogner: 1) Veile, 2) Langstov, 3) Øster-Snede, 4) Sindbjerg, 5) Hornstrup, 6) Vindelev, 7) Høiefel, 8) Greis, 9) Uldum, 10) Vester, 11) Givskud, 12) Gyve, 13) Tyf Kirke, 14) Ringyve, 15) Brande, 16) Tyregod, 17) Omme Sogner.

Nørstov, en Herregaard i Siestelsv Sogn, Sølling Herred, Ryborg Amt, Ryens Stift. Borgegaarden er opbyggt af nye 1700. Ved Gaarden er god Skov og Fiskerie. Hovedgaardstact er 24 Edr. Skovskyl 4 Edr. 2 Fdk.

Nørtoiv i Nørre Sogn, Hillerslev Herred, Vestervig Amt, Aalborg Stift, liggende paa Hansholm, en gammel og frie Sædegaard. Efter Skiftene imellem Nørre og Hanssteds Sogner ligger en Gaard, som bestaaer af 10 Huuse, en Etage hoi, i Nørre Sogn, og Sædegaarden i Hanssteds Sogn. 1453. har Michel Due eiet denne Gaard. Hovedgaardstact

tort 147 Edr. 4 Skpr. 1 Fdk.
 Mollefeld 4 Edr. 2 Skpr.
 Bøndergøds 229 Edr. 2 Skpr.
 1 Fdk. 1 Alb. Tiender 40 Edr.

Norborg Amt, den nord-
 lige Deel af Den Als, som og-
 saa kaldes; **Nørre Herred**.
 Indbyggerne ere Danske. I det
 Borgerlige inddeles det i **Nørre**
 og **Ekken Herred**, som bestaaer
 af 5 Kirkefogne, som alle staae
 under Biskoppen af Fyen. Sog-
 nene ere: 1) **Norborg**, 2)
Orbüll, 3) **Hackenborg**, 4)
Schwenstrup, 5) **Ekken**.

Norborg eller Tundtoft
 Sogn i **Norborg Amt**, paa **Den**
Als. Heri ligger **Norborg**
Slot, som er en temmelig god
 Bygning, opført af Hertug
 August, ligger i en fiskeriig
 Sø og i en behagelig Egn, og
 har et jærnligt og net Capel.
 Den derved liggende Flekke af
 samme Navn, ligger ret beha-
 gelig, og bliver immer bedre
 bebygget. Til Kirken er to
 Præster. Under dette Amt
 hører og **Den Erøe**.

Norbye Sogn paa **Fanøe**
 i **Stads Herred**, **Riberhus**
Amt, **Riber Stift**. Dertil hø-
 rer **Norbye** og **Mølle**.

Norbye Sø, en fiskeriig
 Sø i **Kierum Sogn**, **Daag**
Herred, **Nissens Amt**, **Fyens**
Stift, især paa **Gieder** og
Aborrer.

Norbye Sogn i **Samsøe**
Land, **Siellands Stift**. Dertil
 hører **Nordbye**, **Maarup**. I
 Sognet er 72 G. 70 H. 3 Veir-
 møller.

Nordentoft, en stor Hols-
 gaard i **Sioring Sogn**, **Hind-**
borg Herred, **Drum Amt**, **Nal-**
borg Stift, tilhørte 1418 **Niels**
Strangesøe.

Norderbratrup Sogn lig-
 ger i **Strurdorf Herred**, **Got-**
torf Amt i **Hertugdømmet**
Slesvig.

Nordhackstedt Sogn lig-
 ger i **Wies Herred**, **Flensborg**
Amt i **Hertugdømmet Slesvig**,
 hvorved ligger **Stifts-Fogderiet**
Hacksted, som hører til **Doms-**
Kapitelets andet Distrikt.

Nordlygum Sogn ligger
 i **Lygum-Kloster Amt** i **Hertug-**
dømmet Slesvig.

Nordmarsch, en liden **De**
 ved **Den Pelvorn** i **Vesterhavet**,
 hører til **Husum Amt** **Hertugd.**
Slesvig.

Nord-De eller Nygaard's
De, en liden **De**, som hører til
Steege Sogn i **Ndens Herred**
 og **Amt**, **Siellands Stift**,
 har 27 Gaarde og Huus-
 mænd.

Nordspen ligger vesten for
Dannemark, og kaldes derfor
 af **Fyderne Vesterhavet**, gaaer
 imellem **Storbritannien**, **Dan-**
nemark og **Norge**, hvoraf en
 Arm gaaer imellem **Vsterlandet**
 af **Jylland** og **Skaane**. Denne
 Sø har sin ordentlige Ebbe og
 Flod, og giver om **Natten** et
 Skin fra sig, som de Søfar-
 rende kalde **Norild**.

Nordrup, en Herregaard i
Arnborskov Amt, **Siellands**
Stift, solgt af hans Majestæt
Kongen 1774. den 27 Maa til
 Kam-

Kammeraad Duns for 24000 Rdlr. Dens Hovedgaardstærk er 42 Edr. 3 Skpr. $\frac{1}{2}$ Album. SkovEjld $1\frac{1}{2}$ Alb., i alt med Tiender og Bøndergods 343 Ed. 3 Skpr. 1 Alb.

Nordrup Sogn i Slagelse Herred i Korsør Amt, Sielands Stift. Dertil hører Nordrup Bye, 16 G. 8 H. Herrestrup, 5 G. 5 H. Skafstelv, 7 G. Skafstelvegaard, 1 H.

Vester Norlunde Sogn i Nørre Herred i Halsned Kloster Amt, Sallands Stift. Dertil hører Vester Norlunde Bye, 12 G. 6 H.

Nors Sogn i Hillerlev Herred, Drum Amt paa Halvden Thy. Dertil høre Nors Bye, Hinding Bye, Hindinggaard, Øregaard, Vorring Bye, Søegaard Hovedgaard.

Nortorf, et Sognefogderie i Rendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, har 21 Landsbyer og 2 Genslethuse. Kirkebyen er Nortorf.

Norstrand, en liden De i Vesterhavet, er en Deel af den langt større De Nordstrand, som, efter at den blev oversvømmet ved en overmaade stor Vandflod 1634. (See Artikkelen Pelvorn.), er siden med megen Beskøning blevet indtaget af nogle Nederlændere, som fik 1652. en meget fordelagtig Octroy og nye Landret, og under hvem Patres Oratorii i Mechelen staaer. Der er en lutherisk og en romersk Katholik

Kirke, samt et Katholik Kapel. Den bestaaer af 5 Koge: Friederichs Kog, Marie Eliabets Kog, Trindermærsk Kog, Nye Kog, Christians Kog. Til denne De hører det liden Eyland, Norstrandischmøhr eller Lütjemøhr, hvorpaa er 12 Huse. Hele Norstrand indeholder 5881 Demat Land.

Norup Sogn i Lunde Herred i Odense Amt, Srens Stift. Dertil høre Norup Bye, Hadsbærk Bye, Egense Bye, Bøttingsholm Herregaard.

Nortmark Sogn ligger paa Den Als i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Augustenborg. Her sætter man over fra Als til Landsbye Bøiten, som ligger ikke langt fra Staden Faaborg i Høen.

Nübel, en Herregaard i Førl Sogn, Fros Herred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig, $1\frac{1}{4}$ Mil østen for Ribe.

Nübel, et Adeligt Gods i Quernum Sogn i Angeln, $2\frac{1}{2}$ Mil østen for Flensborg, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Nübel Herred paa Landet Sundevit, hvilket Land er $1\frac{1}{2}$ til 2 Mile langt, og $\frac{1}{2}$ til 1 Mil bredt, adskilt ved to Vække med Vesten fra Landstøfte Herred og Birket Warnitz, og mod Norden og Østen ved Sønderborg Sund fra Als. Det har Flod Skov, Enge, Agre og Krugthaver, er meget frugt

frugtbar og stærk beboet. Herti ligger Grevskabet Reventlau, 5 Glücksborgske Lehnegods, 4 adelige Godser, 6 Kirkesogne og 17 temmelig store Landskyer. De under Hertugen af Glücksborg til Nübel Herred hørende Kirker ere: 1) Brocker, 2) Nübel, 3) Sattrup, 4) Uldernp. Hertugen har og tre adelige Godser, Vlassgaard, Nübel og Dänischlindow.

Nübel Sogn ligger i Nübel Herred i Hertugdømmet Slesvig.

Mütschau, et adeligt Gods i Preke Distrikt i Hertugdømmet Holstien, ligger i Oldesloe Sogn.

Nyebøllegaard, en Herregaard i Hillerslev Sogn, Salting Herred, Nyborg Amt, Byens Stift. Bygningen er kun som en god Bondeggaard. Hovedgaardstørt 10 Tønder, 7 Skpr. i Album. Skovskylb 2 Alb.

Nyborg Riibstæd i Nyborg Amt, Byens Stift, ved det store Belt, paa Landets Østre Side, lige over for Korsør i Sielland, hvor Overfarten er 4 Mile, ligeledes til Odense 4, til Ålborg 9, til Middelfart $9\frac{1}{2}$, under Vindhøide 55 Grader, 25 Minutter. Byen er anlagt 1175. af Hertug Raud, Pribislai Søn, som havde Valdemar I. Søster til Hustru. Dens Privilegier ere af Kong Erik Skjold 1271. Byen har 2 an-

seelige Porte, 17 Gader, 2 Torve, 271 Gaarde og Huuse, deriblandt 18 grundmuurede. Raadhuset er en massiv og anseelig Bygning, opført 1586. af Quader- og Muursteene. Raadstuesalen er 49 Al. lang og 16 bred. Raadstueretten holdes hver Mandag. Vor Frue Kirke er bygt 1388. af Dronning Margrethe, med tre Rader Hvalvinger, meget anseelig, med et smukt Taarn, opbygt 1588., og mange Begravelser. Ved den latinske Skole er en Rector og to Høvrere. Det ældgamle Slot, som var med tuske Muure og Taarne med Graver omkring, og meget gammelt, blev nedbrudt af Frederich IV. Fæstningen er anlagt af Christian den III., istandsat 1770. I Byen er en Sognepræst og Kapellan, en Borgemeister, som tillige er Byefoged, en Raadmand, en Raadstueskriver, en Amtsskræver, Postmester og Soldat, en Controleur, Soldinspecteur, Veier og Waaler, 8 Riibmænd, 70 Haandværkere, 80 Sværfolk, i alt 1450 Personer, 14 a 16 Skibe, 1 Beirmølle og Grubbenværk. Byens Baaden er en Muur med en Port i Midten, oven over en sekantet Stierne og en halv Maane. Consumtionen er 3700 Rdlr. aarlig. Havnen er meget god, med god Ankergrund. 1758. er anlagt et Grønlandsk Compagni, som aarlig sender et Skib paa 50 Ræster og 5 Chas-louper

louper paa Robbesangst. Compagniet har sin egen Plads og Pakhuus uden for Stranden. Ved Byen falder og endeel Fiske-rie. Til Byen er 45 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb. Hart: Korn, som drives aarlig uden Hvile, Eng og Skov. Her ved Byen ere 6 Færgesjagter, hvoraf den eene er Postjagten, som overfører Postsekken; af de andre afgaaer hver Tirsdag og Lørdag, om Sommeren Kloften 8. og om Vinteren Kl. 9. Formiddag; ellers kan de Reisende daglig blive befordrede. Byens Skibsbroe er 200 Alen lang og 24 Alen bred. Den ridende Post fra Kiøbenhavn ankommer Søndag og Onsdag, og fra Hamborg Søndag og Torsdag. Den agende Post ankommer fra Kiøbenhavn hver Søndag og fra Hamborg hver Onsdag. Her i Byen er og et Kongeligt Told: Contoir, hvor fremmede Skibe, som seile herigjennem, maae betale ligesom i Øresunds Velt, hvorfor ogsaa aarlig ligger et Kongeligt Vagtskib fra Kiøbenhavn.

Nyborg Amt i Fyens Stift, det største Amt der paa Den, og udgjør næsten en Trediedeel af heele Landet. Det strækker sig fra Fyenshovet paa Hindsholm i Nord til neden for Svendborg $7\frac{1}{2}$ Miil i Længden, og 2 til 3 Miile i Bredden. Mod Norden, Østen, og Søndsten omgives det af Veltet, men mod Vesten grændser det til

Odense og Assens Amt. Grænsen er jevn og god, undraaen mod Vesten, hvor der findes endeel nogenledes høie Bakker. Her i Amtet falder endeel Skov og meger Fiske-rie, samt meget Bilde. Amtet bestaaer af fire Herreder: Vinding, Gudme, Sindes og Salling Herred. Deri er 3 Kiststæder: Nye: Kjøbing, Svendborg og Svendborg, samt 71 Kirkefogne.

Nyegaard, en Herregaard i Damsholt Sogn, Vester Herred, Møens Amt, Siellands Stift, paa Den Møen, er oprettet og ved Auktionen over de Kongelige Godsfer solgt 1769. den 29 Sept. til Kammerherre Biertingskiold. Gaarden er smukt opbygget og har tilforu været Amtmandens Residens. Hovedgaardstørt 71 Tdr. 2 Alb. Skovskjold 5 Tdr. 6 Skpr. Bøndergods 294 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. Ved Herregaarden er en smaat Vandmølle.

Nyegaard, en Ladegaard under Tranekier Slot henhørende, i Stoense Sogn, Nørre Herred, Tranekier Slot paa Langeland.

Nye Herred i Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 2 Miile langt og 1 til $1\frac{1}{2}$ Miil bredt, er en meget frugtbar og behagelig Egn med god Skov og de fiske-rie Søer, Søndensee og Winderatsee. Det indeholder 5 Kirkefogne: 1) Sørup, 2) Sterup, 3) Querum, 4) Steinberg, 5) Ragerup.

Nyeker Sogn i Vester Herred, Bornholms Amt, Siøllands Stift. Dertil høre Selveiere 28 Gaarde. Nye dito 15 Gaarde. Kirken, kaldet Alle Helgens Kirke, ganske rund bygt 1530.

Nye Sogn paa Holmøland i Hind Herred, Bøvlings Amt, Riber Stift. Dertil høre Sønder Mosebye, Nørre Mosebye, Sønder Nøiklit, Nørre Nørre Nøiklit, Tamberg, Sønder Vaansbye, Nørre Vaansbye, Præstgaard, Suelsgaard, Steenggaard, Spøgaard Hovedgaard. Paa Klitten disse Byer: Houvig, Søndervig, Klegod, Nørre Lyngvig, Sønder Lyngvig, Margaab, Havervig. Kirken er stor og anseelig, med et maadeligt Taarn.

Nykirke Sogn i Nørvangs Herred, Kolbingshuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Stovgaard Hovedgaard, Allsted Hovedgaard, Sønder Kollemorten, Nørre Kollemorten, Bonbye, Haffstrup Bye, Ørnholt Bye, Damgaard Bye, Tinnet Bye, Ørenbjerg Bye, Nøllegaard. Kirken er smuk og anseelig, med et høit Taarn, kaldet St. Peders Kirke. 3 Sogner er St. Peders og St. Helene Kirker.

Nykirke Sogn i Skads Herred, Riberhuus Amt, Riber Stift. Dertil høre Omme Bye, Storsbøl Bye, Storsbølvaad Bye, Fisserhuus, Naavnøe Bye, Vona Bye, Gaardhuuset, Gummestmark

Gaard, Endrupholm Hovedg. Endrup Mølle, Nalbøl Mølle. Kirken er af huane Steene, med Taarn, belagt med Blye.

Nykiøbing i Ods Herred, Dræb. Amt, Siøll. Stift, ligger i liden Wiil fra Nørvig, 12 Mile fra Roskilde, 8 Mile fra Ringsted og 6 Mile fra Callundborg. Den skal være bygt strax efter Roskilde, og først kaldet Høpkiøbing. Byen har kun een Gade, Adelgaden, som gaar lige igiegnem heele Byen, og 5 Stræder, 87 Gaarde og Høuse, et Raadhuus af Vindingsværk, 3 Ridsmand, 47 Haandværkere, i alt 50 Familier og 350 Personer, en dansk Skole, en Byesoged, en Byes Skriver og en Sognepræst. Handelen er kun meget liden. Byens Jorder er 77 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Hartk.; til Græsning 10 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. Consumptionen er 920 Rdlr. årlig. Her holdes to Markeder, Bodulphi og St. Michels. Byens Vaaben er en Halvmaane og 5 seksantebede Stierner. Posten afgaer til Holbæk hver Onsdag, og kommer hver Torsdag. Denne Bye kaldes, til Forskiel fra andre af samme Navn, Nykiøbing i Ods Herred.

Nykiøbing Ridsbøstæd paa Den falksters vestre Side ved Guldborg Sund, i Sønder Herred, Nykiøbings Amt, Laallands Stift; paa den østre og søndre Side ligger Slotsøen og Skoven. Dens første Oprind

Oprindelse og Privilegier vides ikke, dog har den allerede været til i det 13de Aarhundrede. Dens Vaaben er et Skib. Den har 3 Porte, 4 Hovedgader, 7 Stræder, ved Stranden to Broer, den een kaldet Badstebroe, hvor Skibene kan lægge til at losse og lade; sammeledes er et Skibsverf, hvor forhen nogle Skibe ere bygte; den anden Færgebroen, hvor Skibene ligeledes kan losse og lade, og Færgerne lægge til, som gaae imellem Nykøbing og Sundbye Færgaarde i Lolland. Byen har 205 Gaarde og Huuse, assurerede for 35705 Rdlr., 3 Veirmøller og en Vandmølle. Kirken, som har en Klosterkirke, er en god gammel Bygning, med et Taarn og Spiir, tækket med Kobber. Altertavlen er meget smuk, bestøttet af Dronning Sophia; her er og et got Orgelværk. I Linie med Kirken ligger Hospitalet, Raadhuseet og den latinske Skole. Raadstureten og Byetinget holdes oven over den latinske Skole. Byetinget holdes hver Mandag. Neden under er den latinske Skole, som har store Indkomster, en Rector og 3 Hørere. Ved Siden af samme er Hospitalet, en god Bygning med et lidet Taarn, har gode Indkomster, og deri underholdes 32 Lemmer. Paa Kirkegaarden er et grundmuuret Huus for 4 fattige Enker. Desuden nyde 14ten Enker aarlig Hielp til deres

Underholdning af dertil tiensede Legater. Byens Indvaanere ere: 1 Sognepræst, 1 Cappellan, 1 Bøefoged, 1 Byskriver, 1 Toldbet, 1 Veier og Maaler, 13 Kjøbmænd, 4 Skipsperer, 76 Haandværkere, i alt 120 Borgere og Indvaanere over 12 Aar 670 Personer. Ligeledes boer her Amtmanden, Birkedommeren, Enrollings-Capitainen, 1 Mønsterskriver, 1 Chirurgus, 1 Apotheker. Til Byen er 8 Skibe fra 7 til 19 Pæster drægtige, som bringe Kornvare til Kjøbenhavn og Norge, og hente Tømmer og Jern. Byen har 3 Markter, nemlig Sæe, Strand- og Lindskovs-Markter, afdeelte i 144 Lodder. Meget reent og velsmagende Springvand ledes af Sydstofte Kilde ved Rønder ind til Byen, henvæd en Mil, og fordeles i Gaderne til hver Mandts Huus, som første Gang giver 100 Rdlr. og siden aarlig noget lidet. Byens Consumption er 2360 Rdlr. Ved Byens nordre Side har tilforn ligget det navnkundige og meget gamle Nykøbing Slot, hvor Kong Christoffer II. døde 1333. Det blev ombygget og meget smukt ziret af Dronning Sophia 1589., som her havde sit Enkesæde, og døde 1631. Siden residerede Dronning Sophia Amalia her fra 1670 til 1685., da hun her døde; og endelig residerede Dronning Charlotte Amalia her til 1714. 1766. blev Slottet solgt til Nedbrudelse

belse, og Materialierne anvendte til Ourupgaards, Venerslunds, Nøbbølle og Giekersgaards Opbyggelse. Slotshaven blev ligeledes solgt og bruges til Kornland, dog staaer endnu den yderste Slotsgaards Bygning, som leies bort. Slotrets Nørre Ladegaard, en $\frac{1}{2}$ Fierdingvei fra Nykiøbing, er en Herregaard, kaldet Vestenborg, hvis Eier, Hr. Agent von Westen, har allene Privilegium at anlægge en Umdans og Stivelse: Fabrik.

Nykiøbing, en Kiøbstad i Sønder Herred, Dueholms Amt, Aalborg Stift paa Den Nørre, under Elev. Vøst 56 Gr. 55 $\frac{1}{2}$ Min. Latit. og 24 Gr. 47 Min. Longitudinis. Igen: nem Byen stoder en Aae, som løber forbi Dueholms Kloster, og kaldes Kloster:Aae og Hellig Aands Aae. Herfra til Aalborg regnes 10 Miile, til Aars:huus 16, til Viborg 8, til Randers 9, til Listed 3 Miile. Byens Baaben er en Due, staaende paa en Oliegreen. Byen nævnes 1396. Dens Privilegier vare fra 1460. af Christian I. Byen har 8 Gader, et Torv ved Kirken, 44 Gaarde, 73 Huuse af Muur: og Bindingsværk, tilligemed de offentlige Bygninger affecurerede for 29610 Rdlr. Kirken, kaldet St. Klemens Kirke, har været til for 1422. Kirken er af Grundmuur, med Blye tak; den har en smuk Altartavle, Prædikestol, Orgelværk. I

Byen er en dansk Skole, stiftet 1763. af Sognepræsten Herr Morten Rierulf; to Hospita:ler, et kaldet Hellig Vieskes Huus, stiftet af Borgerne og confimeret af Christoffer af Beyer, og 1528 af Frid. I. Til samme hører Korntienden af Karbye Sogn, Konge: Vægttienden af 27 Sogner i Mors. Huuset bestaaer af 12 Sag Bindingsværk, hvori uindholdes 10 til 12 Fattige, som nyde frie Værelser, Ildes brand og 8 Mark maanedlig, og 8 Mark aarlig til Slagterier. Det andet, kaldet Klingenberg's Hospital, stiftet 1708 af Conferentsraad Poul von Klingenberg, paa nye opbyggt 1750 af Etatsraad Klingenberg, 7 Sag Bindingsværk, teglhængt, for 4 Fattige der af Landet, 2 Mandes og 2 Vindespersoner, som ugentlig nyde 3 Mark, hvortil er 4 Konge-Korntiender. Raadshuuset er 8 Sag Muur: og Bindingsværk, teglhængt, byggt 1757. Deri holdes Byetinget om Løverdagen, og Herredstinget om Mandagen. I Byen er et Magazin for de Kongelige Kornvare. Indvaanerue ere: en Sognepræst, en Capellan, en Chordegn, en Organist, en Klokker og Graver, en Byesfoged og Byeskriver, en Apotheker, en Chirurgus, 14 Kiøbmænd, 21 Skibsfolk, 18 Haandværkere. Handelen drives meest med Korn, Fædevarer, Lærred og andre Landets Producter, som føres til Kiøbenhavn og Norge.

Norge. Byen har en beqvem Havn, 5 Øe- og 3 Fiord-Fartøier; men maae lide megen Ophold ved Løgstørgrundene. Ved Byen falder noget Fiskerie, men den har to gode Marker, Indmarken og Udmarken, paa 47 Eder. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, samt god Fædd til 100 Styrker Kvæg. Byen ligger under en høj Bakke, som indeholder Kalksteen. 1767 var dens Consumption 900 Rdlr. aarlig. Marked holdes den 26 September. Posten gaaer imellem Viborg og Nykøbing toende Gange om Ugen, kommer om Søndagen og Torsdagen, og afgaaer om Onsdagen og Lørdagen.

Til Nykøbings Sogn hører Nykøbing Kiøbstad, Dueholm Kloster Hovedgaard, Dueholms Mølle, Kolstrupgaard.

Nykøbings Amt paa Den Faltst, bestaaer af 2 Herreder, Nørre og Sønder Herred, hvori ere 33 Kirkesogne og 2 Kiøbstæder. I det Verdslige hører det til Lollands Stift; i det Geistlige til Byens Stift.

Nyebog, et octroyeret indiget Stykke Land paa Den Nørstrand i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 1224 Demar stor.

Nyebøgaard, en Herregaard ved Præstøe i Baarse Herred, Vordingb. Amt, Siell. Stift. Gaarden bestaaer af en meget prægtig Bygning med toende Fløie, Grundmuur.

Gaarden er usrie. Dens Hovedgaardstøt er 22 Tønder, 7 Skpr. 1 Alb. Skovsk. 4 Sk. 2 Fdk. 2 Alb.

Næstved Kiøbstad paa Den Lolland i Musse Herred, Nalholms og Marieboe Klosters Amt, LaaLLands Stift, er næst Næstkov den bedste og meest velhavende Kiøbstad, 5 Meile fra Næstkov, fik Kiøbstadrettighed af Erik af Pommern 1409. Byen ligger temmelig høj, især Kirken, som med dens høie Spiir tiener de Svæfrende til et Tegn. I Byen er et lidet Hospital for 8 fattige, og en Skole. Indvaanerne ere: en Sognepræst, en Kapellan, en Amtsforvalter over begge Amtene, en Bøfoged og Byestriver, 6 Kiøbmænd, 7 Skippere, 50 Haandværkere, 100 Borgere. Byetinget holdes om Mandagen. Byen har 7 Fartøier. Consumptionen er aarlig 300 Rdlr. Den Lollandske agende Post ankommer hver Mandag. Den 29de October holdes Marked. Imellem Byen og Grevsfabet Christiansholm er anlagt en Andams-Fabrik. Til Næstved Sogn hører Christiansholms Herregaard, Bantøre.

Næstved Ladegaard ved Næstved i Musse Herred, Nalholms Amt paa Den Lolland, hører til Grevsfabet Christiansholm, paa nye opbyggt 1751.

Nystrup Sogn ligger i Gramherred i Hadersleb Amt, i Hertugdømmet Slesvig.

Nystrup, en upriviligeret og liden Sædegaard i Bang Sogn, Hundborg Herred, Drum Amt, Aalborg Stift, er bleven meget fordærvet af Flyvesander. Den tilhørte 1502 Anders Blif. Hovedgaardstaxt 5 Tønder, 1 Skp. 1 Fdk.

O.

Oddensfogn, Halvdeelen ligger i Husum Amt, og den anden i Syderstedt Amt.

Oekholm Sogn ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig. Her er et Toldsted.

Odbye Sogn i Næs Herred i Vestervig Amt paa Halvøen Thy i Aalborg Stift. Dertil høre Odbye, Serup Bye, Ugerlev Bye, Viørndal. Dette Sogn er et Annex til Spnbiørg. Kirken kaldes St. Mauritii Kirke. Odbye ligger yderst paa Thy Land. I dette Sogn ligger det bekiendte Ottesund.

Odden Sogn i Ods Herred, Drarholms Amt, Siellands Stift. Dertil høre Overbye, 16 S. 6 B. 15 H. Yderbye, 18 S. 9 H.

Odden, en Herregaard i Møgdaal Sogn, Hornsherred, Næstved Amt, Aalborg Stift. Paa Borgegaarden er 3 grundmaurede Huuse, de to af tvende Etager, det tredie lavere, byggt 1652 af Jørgen Lunge, tilhørte 1325 Jens Nielsen de Od. Hovedgaardstaxt 61 Tdr.

3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Mølle, Skjld 8 Tdr. 4 Skp. Bønder, gods 250 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskjld 3 Tønder, 4 Skp. 1 Album. Tiender 55 Tdr.

Oddens Grube, et høit steilt og fra Stranden ubestigeligt Forbjerg i Odden Sogn, Ods Herred, Drarh. Amt, Siell. Stift, Nordvest for Landsbyen Yderbye. Derfra kan sees Samsoe Rugaards Skov, Ebeltoft, Sielm, Hesseløe &c. Udenfor samme er det farlige Ods Rif, som stikker to Mile Nordvest. Havet kaldes ellers Gnien.

Odder Sogn i Hads Herred, Næstved Amt, Næstved Stift. Dertil høre Odder Bye, Ondrup Bye, Fillerup Bye, Balle Bye, Snerild Bye, Rodstenseie-Hovedgaard, Katlovsdal Hovedgaard, Neder Fillerup Mølle, Over Fillerup Mølle, Mosholt Bye. Kirken er af hugne Steen, med Seierværk og Orgelværk, med et anseeligt Marmor Eptaphium over Admiral Jens Rodsteen.

Oddum Sogn i Nørherred, Lundenæs Amt, Riber Stift. Dertil høre Giuris, Strimishol, Skodsvad, Puggelund, Nederbye, Præstegaarden, Odrup, Vitterup, Seirup, Blinkeberg, Vimmeshol, Tærnholm. Ved Kirken Hede-gaard, Skodshol, Tøstруп, Lille Vinding, Vølbøl, Vundsgaard, Naabek, Sundshol, Rosendal,

Rosendal, Præstehoe, Graa-
bede, Lundsbye, Stovstrup,
Byerne og Gaardene i dette
Sogn ligge adspredte over en
Mil i Længden og Bredden.

Odense, Hovedstaden paa
Den Fyen, ligger næsten midt
i Landet, i Odense Herred, 5
Mil fra Aarsens ved det lille
Belt, 6 fra Middelfart, 4 fra
Nyborg ved det store Belt, 22
fra Kjøbenhavn, under Poli
Høide 55 Grader, 28 $\frac{1}{2}$ Min.
Denne Bye er een af de ældste
i Danmark, og skal have sin
Oprindelse fra Odin, som her
skal have resideret. Byens
Baaben forestiller en Konge i
Harnisk med en Hane i den eene
Haand og Verdens Kugle i den
anden. I et mindre Sees en
gul Lillie i blaat Felt. Staden
er $\frac{3}{4}$ Mil lang og omtrent halv
saa bred. Den er inddeelt i 4
Quarterer, har 40 Gader, 6
Porte, 3 Torve, 4 Kirker,
933 Huuse, assureerede for
524,600 Rdlr. Raadhuuset
er en stor og anseelig Bygning,
meget forbedret 1769. St.
Albani Kirke er af de ældste der
paa Stædet, var opbyggt af
Kong Knud I., fort sørend
han blev ihjelslagen 1086 i sam-
me Kirke, og blev her begra-
vet, men 8 Aar derefter ført
til St. Knuds Kirke. Den
blev 1541 foræret til Borgerne
til andet Brug. St. Knuds
Kirke, Stiftets Hovedkirke,
en gothisk gammelbogs Byg-
ning, opført 1093, hvor Præ-
stevælsker og Provstemoder hol-

des, blev meget smuk forbedret
1750. I et liden Capel, paa
den søndre Side af Kirken, er
Knud den Helliges Liigiste ind-
sat i Muuren. Her ere og
mange adelige Liig begravne.
Kirken har et høit Taarn med
Spiir og 4 smaa Sidespidser.
Den anden Sognekirke er vor
Fruer Kirke, regnes fra 1189,
er en stor Bygning med et Taarn
uden Spiir. Den 3 Sogne-
kirke er St. Johannis, en
stor og anseelig Bygning med
Taarn uden Spiir. Her hol-
des dansk og tydsk Prædiken,
til Tjeneste for Garnisonen,
som hører til denne Kirke. Den
4 Kirke er Graabrødre Kirke,
indviet 1343, af Biskop Nico-
laus Hensen. Her holdes kun
Prædiken i Fasten, og Liigpræ-
dikener. I denne Kirke ligger
K. Johannes og hans Dronning
Christina, og K. Christ. II, samt
den første lutheriske Biskop,
Mag. Jørgen Hansen, som
døde 1559, og den første lu-
theriske Præst ved denne Kirke,
Hr. Jakob Frost, død 1549.
Klosterne heri Byen have væ-
ret: St. Knuds, St. Hans,
St. Petri, Graabrødre, St.
Elare, St. Giertruds og St.
Jørgens Hospital uden for
Byen. Hospitalet var tilforn
Graabrødre Kloster, stoder til
Graabrødre Kirke. Derudi er
164 Lemmer og 51 Disciple,
som ved Communitetet, der hør-
er til denne Bygning, ugen-
lig nyde Penge til deres Under-
holdning. Det har sin egen
Kirke

Kirke med Præst og Degn, hvortil Anneret er Vaarnys Landsbykirke. Dets Capital er over 26000 Rdlr. paa Rente, og over 450 Tunder Hartkorn. Til andre Fattige er og Fattighuus, kaldet Docternes Boder og Siæleboderne. Her er og et Tugt- og Manufacturhuus, opbyggt af Friderik V. 1752, har imellem 36 til 60 Lemmer. Gymnasiummet, stiftet 1621. af Christian IV. Bygningen er paa nye opført 1755. og bestaaer af to Auditoriis, og i Kvisten en Sal med to Kamre, hvori er et Bibliothek og tvende store Globi. I dette Gymnasium nyde 12 af den Latinske Skoles ældste Disciple frie Underviisning af 5 Professores, og 20 Rigsdaler aarlig Stipendium. Den Latinske Skole er paa nye opbyggt 1760. Der er: en Rector, en Conrector og fire Hørere, samt en Cantor. 1770 var Disciplernes Antal 80. Det Kongelige Slot ligger ved Byens nordre Side, hvor tilforn var St. Hans Kloster. Bygningen er 70 Alen i Længden med tvende Sidesløie af samme Længde. Ved Siden er Staldhuuse, og haag ved en Fisk Eysthave; opført af Kong Friderik IV., som her døde den 1 Ite October 1730. Landstingshuuset er en grundmuret Bygning, med en Frontespids med Friderik IV. Brystbillede, opført 1706, og ligger ved det

store Torv. Landstinger holdes den sidste Onsdag i hver Maaned. Det adelige Jomfrues Kloster ligger nær ved det store Torv, en stærk gammeldags Bygning, stiftet 1716 af Kriksen Karen Brahe for 8 Kriksener. Til samme gav hun sit rare Bibliothek af danske Bøger. I Byen boer Stiftamtmanden, Biskoppen, Amtmanden over Nyborg Amt, en Amtsforvalter, en Doctor Medicinæ, en Landstingshører, 15 fornemme Familier, Staben af to Regimenter Cavallerie, og 5 Eskadroner Dragoner med deres Officerer, en Borgemeister, to Raadsmænd, en Dødsfoged, en Døds og Raadskriver, 4 Sogneprester, 3 Capellaner, 4 Catecheter, en Klokker, en Degn, 3 Organister, 6 Professores og Rectors, 4 Hørere og en Cantor, 34 Riidsmand, 43 Vertshuusholdere, 351 Haandværkere, omtrent 1000 Borgere. 1769 vare Indvaanernes Antal 5209 af begge Køn, foruden Militære. Af Fabriker er her et Sukker-Raffinaderie, anlagt 1751, og et Sæbesyderie 1755. Byens Mark er 176 Eder. 3 Skpr. 2 Rdlr. Hartkorn, 1 Ed. 5 Sk. 1 Rdl. frie Hartkorn, hvortil høre to Vanders Jord, af 8 Eder. 3 Skpr. 1 Album i Vondebyen Dulsbroe, som tilhører Magistraten pro officio. Næringen bestaaer i Riidsmands Handel og Haandværksarbeide. Byens Ladeplads og Havn er en halv Mil fra Byen ved Steger.

Stegestrånd. Skibenes Antal, som høre til Byen, ere 25. 1767 var Consumptionen 13700 Aldr. Byen er forsynet med got Ridsvand fra Moersdam og den store Aae en Fierdingvei fra Byen, som gaar forbi Byen og driver mange Møller. Markeder holdes 7 Martii, 11 Julii, 29 October, 5 November. St. Jørgens og Møllebroe Portes Forskæder tage aarlig til, hvor ligger gammel og nye Blæsenborg, som udgiøre endeel Huuse. Der udenfor ligger 30 a 40 smaa Bygninger.

Odense Amt i Fyens Stift har mod Osten og Sønden Nyborg Amt, mod Vesten Assens og mod Norden Rugaards Amt. Egnen er behagelig og Grunden frugtbar. Af Skov er der ikke meget, men endeel Fiskerier i Aaer og Søer. Hartkornets samtlige Beløb regnes for 12544 Edr. Amtet bestaar af fem Herreder: Odense, Lunde, Alsrum, Skam og Bierge Herreder, og 52 Kirkesogner. I Amtet ligger Kiøbstæderne Odense og Rierteiminde.

Odense Fiord gaar fra Hindholms øverste Ende henved halvfierde Mil indtil Skibhuusene, til den Landsbye Søder, hvor Odense Kiøbmænd hente deres Vare.

Odense Herred i Odense Amt, Fyens Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) St. Knuds Sogn, 2) Vor Frue

Sogn, og 3) St. Hans Sogn i Odense Kiøbstad, 4) Dalum, 5) Sanderum, 6) Steenløse, 7) Fangel, 8) Brendekilde, 9) Bellinge, 10) Værninge, 11) Brylle, 12) Paarup, 13) Tommerup, 14) Ubbesrød, 15) Trøstrup, 16) Næsbyehoved Sogner.

Odense Sogn i Hvidborg Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil høre Odense By, Frammestev By, Næsby By, Lille Ransing By, Røstrup By, Søstrup, 2 S, Vestergaard. Kirken er temmelig stor, har et maadeligt Taarn.

Ods Herred i Drarholms Amt, Siellands Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) Rørvig, 2) Egebjerg, 3) Jaaerveyle, 4) Hørve, 5) Alsnes, 6) Hørbye, 7) Grevinge, 8) Oddre, 9) Viig, 10) Asminderup.

Ods Rist, et farligt Rist udenfor Forbierget, Oddens Grube, i Odense Sogn, Ods Herred, Drarholms Amt, Siellands Stift. Dette Rist, som ellers kaldes Gnien, stikker 2 Mil Nordvest i Havet. Der findes undertiden af Havet, dog ikke anderledes, end man kan vade derover. I varmt Veir fanges her mange Sælhund.

Oeddis Sogn ligger i Tystrup Herred i Haderslev Amt i Hertuadsømmet Slesvig.

Oelstrup Sogn i Fugelse Herred, Halsholms Amt, Siellands Amt.

lands Stift. Dertil hører Biernis, Pille, Assenballe, Rugerup, Lungeholm Herregaard. I Sognet er 20 S. 17 H. Det er Annexet til Ervinding Sogn.

Oeversee Sogn ligger i Uggel Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Odemark, en Herregaard i Bromaas Sogn, Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift, er ufrie og bestaaer af 18 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdk. Hartkorn.

Odsted, en tiendefrie Gaard i Bredstrup Sogn, Eldboe Herred, Roldinghuus Amt, Nibers Stift, var tilforn et øde Sted, hvorpaa Hofjægermester Gerhard Brokdorf lod opføre en smuk Bygning, og gav Gaarden sit Navn.

Odsted Sogn i Jerlev Herred, Roldinghuus Amt, Nibers Stift. Dertil høre Odsted Bye, Vesterbye, Hollund Bye, Ammitsbøl Bye, Rongsted Bye, Tved Bye. Dette Sogn er et Annex til Røtved. Sognet ligger en Mil fra Hovedsoget, hvorimellem er en flomvei.

Odum Sogn i Galten Herred, Dronningh. Amt, Nars. Stift. Dertil høre Odum Bye, Alstrup Bye, Nave Bye, Langskov Bye, Tostrup Bye, Selting Bye, Andrup, Ebbstrup, en eenlig Gaard. Kirken er en stor og trosfast Bygning og en af de største Landsbykirker i Nars. Stift. Taaeriet er

af stærk Grundmuur. Odum ligger høit og har inter Vand i Byen, men uden omfring er den omgivet med smaa Bække.

Oeland, en De ved den nordre Side i Limfjorden lige over for Ribe, hænger ved en Vei fast med Landet, saa at man fra 3 Landsider kan kjøre og ride dertil over Veilen. Den udgjør et Sogn for sig selv i Øster Hanherred, Bendsjssel Land, Halsborg Stift. Derpaa ligger Herregaarden Ørholm, tilforn et berømt Kloster, kaldet De. Kloster, har sit nærværende Navn af den første Eiers Frands Banners Frue, Anne Øre. Til Kirken, som er det fjerde Huus af Borgegaarden, og er meget anseelig, med de Levekauers adelige Begravelse, hører Østerbye, Vesterbye, Knudegaard og Herregaarden selv. 1695 er Skolen der paa Den stiftet af General-Lieutenant Hans Friderich Levekau. Paa Den er nogen Skov, og ved samme falder gode Fiskerie.

Oeland Sogn i Øster Hanherred, Bendsjssel Land, Halsborg Stift. Dertil høre Østerbye, Knudegaard, Vesterbye, Ørholm Hovedgaard. Kirken er det fjerde Huus af Ørholm Borgegaard, en anseelig Bygning med smuk Altartavle og Prædikestol.

Øhn, en Herregaard i Selting Sogn nær ved Østersøen, næsten 5 Mile fra Slesvig.

Oland,

Bland, en Herregaard i
Horsing Sogn, Hasting Herred,
Vestervig Amt, Aalborg Stift,
tilhørte 1348 Povel Glob.
Hovedgaadstøt 31 Eder. 5
Skpr. 2 Eder. Bøndergods
227 Eder. 2 Skpr. 3 Eder.
I en Hjerdingdeel Alb. Tiender
87 Eder.

Blye Sogn i Hiern Her-
red, Lundenæs Amt, Niber
Stift. Dertil hører Øster
Jølbye, Vester Jølbye, Fjold-
gaard, Kiergaards Mølle.

Blgod Sogn i Øster Her-
red, Lundenæs Amt, Niber
Stift. Dertil høre Blgod
Bye, Medom Bye, Lindberg
Hovedgaard, Forsom Hoved-
gaard, Bøstier Bye, Heding
Bye. Anneget Strelev ligger
i Nørherred. Kirken, kaldet
St. Laurentii, er bygt af store
Quadersteene.

Bllingsfegaard, en Herre-
gaard i Græshauge Sogn i
Sonder Herred, Haldsted Amt
paa Den Volland. Dens første
Eiere, som vides, Niels Eriks-
sen og Hvelensich 1390. Hart-
forneris Tætt er 36 Tønder,
6 Skpr. Skovskylld 6 Sk. 2 Eder.
2 Alb.

Bls Sogn i Hinsted Her-
red, Aalborghus Amt, Vi-
borg Stift. Dertil høre Bls
Bye, Hal-Tosttrup Bye. Bls
Bye ligger i en Dal, omgivet
med høie Bakker. Igienem
Byen gaaer en Bæk, som skiller
to Gaarde og et Huns fra det
øvrige af Byen; den har
mange Bæld og Kildespring,

endog paa de høieste Bakker.
Bøsten for Byen ligger den be-
kiendte Bls Skieppe, som er
en Huuse, meget bred oven til
og i Grunden dyb og smal.
Hal-Tosttrup ligger og i en Dal
med et Kier paa den ene Side,
og høie Bakker paa de andre
Kanter.

Olsemagle Sogn i Kam-
søe Herred i Roskilde Amt,
Stellands Stift. Dertil hører
Olsemagle Bye, 22 Gaarde,
38 Huuse. Igiste Kroe, som
ligger paa Kongeveien til Rige-
benhavn.

Ølst Sogn i Galten Herred,
Dronningb. Amt, Aarb. Stift.
Dertil høre Ølst Bye, Afskild-
rup Bye, Gimmerup Bye,
Trudstrup Bye, Røddrup Bye,
Teilgaard, Wiiskstrup, en eens-
lig Gaard, Brusgaard, Hø-
vedgaard, Ølstvad Kroe, Åger-
huuset, og andre smaa Huuse.
Dette Sogn er et Anner til
Haslund. Kirken er af hugne
Kampesteen, tækket med Blye,
uden Taarn. Altertavlen er
overdragen med forgyldt Kaa-
ber, hvorpaa i forhøiet Arbeide
forestilles Christi Død og Op-
standelse, bekostet 1586. af
Niels Jonson til Torsked-
lund.

Ølsted Sogn i Hasting
Herred, Stiernholms Amt,
Aarhus Stift. Dertil hører
Ølsted Bye, Bortrup Bye,
Onse Bye. Kirken ligger paa
vild Mark imellem Bortrup
og Onse. Taarnet og Spiret
er opbyggt af nye og indvendig
udmalt

udgjort af Etatsraad Lichtenberg. Paa Ølsted Mark er en saa kaldet hellig Kilde, som vander den store Eng Ølsted-Bredmaae. Ølsted Aae, som deeler Byen i 3 Deele løber ud i Horsens Fjord.

Ølsted Sogn i Sørge Herred i Frederiksborg Amt i Siellands Stift. Dertil høre Store Havelse, 14 Gaarde, 30 Huuse. Ølsted Bye, 12 G. 24 H. foruden Præstegaarden. Paa Ølsted Mark er en Kilde, kaldet Dronningens Kilde. Lille Havelse, 5 G. 7 H. Uhberup, 2 G. Grimstrup, 3 G. 5 H. Havelsehuus, 1 H. Errolille Mølle, 1 B. Dette Sogn er et Anner til Sundbye Sogn.

Ølsted Sogn i Vester Lisbjerg Herred, Havreballegaards Amt, Narhuus Stift. Dertil hører Ølsted Bye. Dette Sogn er et Anner til Trige. Ved Ølsted Bye er en Høi, kaldet Ravensberg.

Ølstedgaard, en Herregaard i Sønder Brobye Sogn i Salling Herred, Nyborg Amt, Byens Stift. Stuehuset er af Bindingsværk med høie Kieldere, opbyggt 1737. af Capit. Himmelstrup. 1770 blev den solgt for 15600 Rdlr. af Etatsraad Hans de Hofmand til Schafaligky de Muskadell til Broebyegaard. Hovedgaardstøtt er 19 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdr. 2 Alb. Hartkorn, og 33 Sønder Hartkorn Bøndergods.

Ølstrup Sogn i Bolling Herred, Lundenæs Amt, Ribber Stift. Dertil høre Sønder Brorstrup, Vester Brorstrup, Flytkier, Bierget, Dangaard, Gammelgaard, Gammel Præstegaard, Nørgaard, Hamelsvang. Kirken er meget liden og uden Taarn.

Ølstrup Sogn i Homer Herred, Bordingborg Amt, Siellands Stift. Dertil høre Ølstrup Bye, 10 G. 13 H. Kalbye, 15 G. 2 H. Ølstrupgaard, Holmgaard Hovedgaard.

Ølstykke Herred i Siellands Stift bestaaer af følgende 4 Sogner og Kirker i Riibenshavns Amt: Slagslunde, Gandsløse, Store Værsløse, Sarum Sogn; og 4 i Frederiksborg Amt: Steenløse, Vørse, Ølstykke, Snodstrup Sogn.

Ølstykke Sogn i Ølstykke Herred i Frederiksborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Ølstykke Bye, 16 Gaarde, 37 Huuse. Udebye, 8 G. 5 H. Svendstrup, 7 G. 6 H. Værebroe Mølle, ved samme er en Høy, kaldet Frode Bierg, hvor Kong Frode skal være begravet.

Ølufsgaard, en Herregaard i Nebel Sogn, Skads Herred, Ribberhuus Stift, er frie, men ucomplet. Bygningen af ringe Anseelse. Hovedg. Tøtt 26 Tdr. 3 Skpr. 3 Fdr. 2 Alb. Møllest. 2 Td. 5 Sk. 1 Fdr. Bøndergods 53 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdr. $\frac{1}{2}$ Alb.

Ømpe

Omse Sogn i Øster Flakke-
bjerg Herred, Amtorfskov Amt,
Siøllands Stift. Dertil hører
Omse Bye, 20 Gaarde, 10
Huse; er Anner til Biergbye
i Slagelse Herred.

Ønslev Sogn i Nørre
Herred i Næstveds Amt,
Lollands Stift paa Den Fælster.
Dertil hører Ønslev Bye.
Klodskov, Boderup, Byeskov,
Kirken er meget fin. Anneret
er Esildstrup.

Ørbæk Hovedgaard i Drum
Sogn, Nørre Herred, Kallbe
Amt, Aarhus Stift, hører
under Grevskabet Skel. Byg-
ningen er af Bindingsværk.
Paa Gaarden holdes Stude til
Besætning. Hovedgaardstart
136 Tdr. 5 Skpr. 2 Fd. 1 Alb.
Skovsk. 5 Tdr. 2 Skpr. 3 Fd.
1 Alb.

Ørbæk Sogn i Binding
Herred, Nyborg Amt, Høns
Stift. Dertil hører Ørbæk
Bye, 27 Gaarde, 16 Huse.
Ebbel, 4 G. 1 H. og Mølle.
Stentved, 5 G. Ørbæk lunde
Herregaard. I Ørbæk Bye er
en Kilde, hvorved er en Blok
til de Fattige, og en Nar, som
løber igennem Byen og Mar-
ken. I Byen er og et Høspi-
tal.

Ørbæk lunde, en Herregaard
i Ørbæk Sogn, Nyborg Amt,
Høns Stift. Borgegaarden
er to Etager Grundmure, med
hoie Kieldere, et Taarn midt
paa, og Graver rundt omkring.
opbyggt 1593. Ved Gaarden er
en fin Havn og god Skov.

Hovedgaardstart 43 Tdr. 1 Sk.
2 Fd. 2 Alb. Skovsk. 2 Tdr. 1
Fd. 1 Alb.

Ørding Sogn i Sønder
Herred paa Den Mors i Nals-
borg Stift. Dertil hører Ør-
ding Bye, Hadeegaardene, Stø-
rup Bye, Størupgaard, Nar-
bek Mølle, 2 Genskebhuuse, kal-
det Prostrup. Anner til Lør-
lev.

Øre Sogn i Skoubye Her-
red, Nagaards Amt, Høns
Stift. Dertil hører Øre Bye,
Eksastrup, Husetgaard, Ør-
beks Bye, Øregaard Herre-
gaard med Mølle og Piskhuus-
set. Dette Sogn er Anner
til Brenderup i Vends Her-
red.

Øregaard Herregaard i
i Øre Sogn, Skoubye Herred,
Nagaards Amt, kaldes og Ga-
belslykke. Den hører til
Grevskabet Goldensteen. Frøe
Hartkorn 53 Tdr. 3 Sk. 2 Fd.
2 Alb. Skovsk. 18 Tdr. 2 Fd.
2 Alb.

Øresund, en ufrie Gaard
i Sandager Sogn, Baag
Herred, Høns Amt, Høns
Stift, opbyggt af Frederik I. og
Christian III. Krigs-Overste
Philip von Heiderdorff, blev
solgt 1764. for 6000 Rigs-
daler.

Øresund løber fra Katte-
gat til Østersøen imellem Siø-
land og Skane, og er ved
Helsingør, hvorfra Overfarten
skeer til Helsingborg i Skane,
3 Fierdendeel Mil bred. Alle
Skibe, som seile igennem,
maa

maae betale Told til Kongen af Danremark, saa og strøge Seil for den der liggende Danske Fæstning, Cronborg.

Dridslev Sogn i Voer Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift. Dertil hører Dridslev Bye, Ørskov Bye, Tvingstrup Bye, Høvid 2 G. Dette Sogn er et Annex til Rattrup. Kirken er byggt af et Slags Steen, kaldet Fro-Steen. Ved Landeveien er en privilegeret Kroe.

Øriglevgaard, en Herregaard i Ørterup Sogn, Lande Herred, Rugeaards Amt, Kvens Stift. Gaarden er af Grundmuer med Graver omkring, opført 1620. af Jørgen Friis. Hovedgaardstart 24 Ed. 4 Sk. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskuld 2 Alb.

Ørdrup, en Herregaard i Hørbye Sogn, Sønder Herred, Ducholms Amt, Halsborg Stift. Borge og Lade: gaarden, er nye opbyggt 1742. af Muur og Ege: Bindingsværk, af P. Stiernholm, og derved anlagt en Fruathave. 1540. tilhørte den Mogens Raas. Hovedgaardstart 40 Edr. 1 Skp. 1 Alb. Mølle: skuld 4 Skpr. 1 Alb. Vonder: gods 325 Edr. 3 Skpr. 3 Fdk. 1 Trebiedeel Alb. Tiender 119 Edr.

Ørdrup, en liden ucomplet, dog tiendefrie Sædegaard i Hornum Sogn, Nars Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift. Bygningener af Muur

og Bindingsværk. Hoveda. Tørt 10 Edr. 5 Skpr. Vonder: gods 34 Edr. 7 Skpr. 2 Alb. Tiender 18 Edr.

Ørnhoved, en liden ucomplet, dog frie Sædegaard i Lisring Sogn, Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift. 1598 fik Christen Munk den af Kongen. Hovedgaardstart 16 Edr.

Ørflit, en Herregaard i Venneberg Sogn og Herred, Næstrup Amt, Halsborg Stift, er frie og completer, dog uden Bygning. Paa Gaarden holdes Staldstude. Hovedgaardstart 2 Edr. 4 Skpr. 2 Fdk. Mølle: skuld 4 Skpr. 1 Fdk. Vonder: gods 344 Edr. 2 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskuld 6 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Mølle: skuld 7 Edr. 3 Skpr. 1 Fdk. Tiender 51 Edr.

Ørre Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift. Dertil høre Ørre Bye, Ørregaard, Over: Simeltier, Neder: Simeltier, Tordlund, Foldager, Røning, Sneystrup, Ørstrup Bye, Unnesøring, Rugegaard, Vredvig. Anneret Hidsager ligger i Sinding Herred.

Ørs i Rom Sogn, Skod: borg Herred, Bøvling Amt, en ucomplet Sædegaard, som 1639 tilhørte Jacob Grubbe. Den halve Deel hører til Baronier Nyssensteen, og den anden halve Deel til Kappel, og behøves af Bønder. Ved Gaarden en Aae, kaldet Ørevælle. Den

Den halve Hovedgaardstørt er
frit Hartkorn 5 Eder. 6 Skpr.
3 Fok. 2 Alb. Bøderg. 64 Ed.
2 Sk. 3 Fd. 1½ Alb. Tiender
28 Eder.

Ørsholt, en smuk Lyfsgaard
med en Have ved Gurre Søe,
i Hornbæk Sogn, Cronborg
Amt, Siellands Stift, anlagt
af den Kongelige Svenske Com-
missarius i Helsingør, Hofraad
Krüger.

Ørsløv Sogn i Løve Her-
red i Søhvegaards Amt, Siel-
lands Stift. Dertil hører
Ørsløv Bye, 16 G. 19 H.
Kragerup Bye, 12 G. 12 H.
Kragerup Herregaard. Paa
Gaardens Grund 9 Huuse.
Kragerup og Nyerup frie Jor-
der paa 34 Eder. 2 Skpr. 3 Fd.
1 Album, som bruges under
Hovedgaarden. Altretavlen i
Kirken er af Allébast, givet af
Eggert Ulfeldt til Kragerup-
gaard 1550. Anneret er Sol-
berg.

Ørsløv Kloster Sogn i
Kiends Herred, Halds Amt i
Viborg Stift. Dertil høre
Heihov Bye, Ørsløv Kloster
Hovedgaard, Vastrup Bye,
Lund Bye, Hald Bye, Lai-
gaard, 2 Gaarde. Et Huus ved
Virkunds Færgested. Kirken
udgjør det fjerde og nordre
Huus paa Borgegaarden, er
en god stærk Bygning, mest
af hugne Steen, med et tem-
meligt høit Taarn, indvendig
meget smuk istandsat 1736. af
Oberstlieutenant Verregaards
Enkefrue, Maria Laffon. Ved

dette Sogn falder Kysterne i Lun-
fiorden.

Ørsløv Sogn i Vends
Herred, Hindsgavl Amt, Svends
Stift. Dertil hører Ørsløv
Bye, 10 heele og 2 halve Gaar-
de, 1 B. 7 H. Ellese, 5 G.
3 H. Tellerup Bye, 4 heele og
en halv Gaard, 1 B. 5 Huuse.
Tybring Hovedgaard og et
Skovhuus, Ørsløvs Skovgaard,
Højbæks Mølle, Sammeldams
Mølle, Hylken Mølle, Lam-
mes Mølle, Ulvsrød, Kier-
tingberg, Vedehuuser, Bøls-
levgaard. Norden for Kirken
løber Brenden: Aae, som skiller
Herredet fra Baag: Herred.
Anneret er Søns. I Tellerup
Mark er en Søe med Gieder,
Abborrer og Aal; samme har sit
Tillob fra Sandbjergene, og
har derfra Afstød til Hylken
Mølle. Valvslevs gaards Jord
ligger for sig selv paa Ørsløv
Grund ved Skovgaarden, men
Bygningen er henfløttet til
Velsløv.

Ørsløv Kloster, en Herre-
gaard i Ørsløv Klosters Sogn,
Kiends Herred, Halds Amt,
Viborg Stift, har fordom væ-
ret et bekiendt Nonne- og Jom-
frue-Kloster. 1584 fik Hans
Lindenov den af Friderik II.
General Johan Ranzow hat
ladet Gaarden ombygge, en Etas-
ge meget høi og prægtig med
hvalvede Kielbere og Kamre,
samt Kiøkken og Brøgers neden
under. Borgegaarden bestaaer
af 3 grundmuurede Huuse, som
stutte sig med Kirken, som det

kerde, og har en deilig Udsigt til Haven, Skoven, Marken og Limfjorden. Ladegaarden er 3 Længder Grundmuer, en Staldgaard, hvor Meyeriet er, ligeledes Grundmuer. Ved Gaardene er en smuk Have, Skov, Fiskerie, et Teglsbrænderie og en Værkeret. Hovedgaardstøt 27 Tdr. 1 Skp. 2 Kd. 1 Alb. Bønderaade 310 Tdr. 2 Skp. 2 Kd. Møllest. 4 Tdr. 2 Skp. Tiender 42 Tdr. 3 Skp. 4 sem-
tedeel Kd.

Drøsløv Sogn i Vester Hanherred, Vendsyssel Land, Aalborg Stift. Dertil hører Drøsløv Bye, Store Viggaard, Søndergaard.

Drøsløv Sogn i Baarse Herred i Vordingborg Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Drøsløv Bye, 28 G. 10 B. 35 H. Søbye, 4 G. 1 H. Græsby, 3 G. 3 H.

Drøsløv Sogn i Ringsted Herred, Ringsted Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Drøsløv Bye, 25 G. 2 B. 22 Huuse. Kogstrup, 6 Gaarde, 4 Huuse. Ørtestrup Herregaard.

Drøsløv Sogn i Vester Slækkebjerg Herred i Amtvorskov Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Drøsløv Bye, 7 G. 6 H. Sibberup, 4 G. 2 H. Glænde, 11 G. 8 H. Stubberup, 6 G. 4 H. Sne-
dinge Herregaard. Paa den nordre Side af Alteret er St. Johannis Villedde 1411. Kirken kaldes St. Johannis Kirke,

hvor Groscanzler Holsteins Familie har deres Begravelse.

Drøstved Sogn i Baag Herred, Alsens Amt, Kjøens Stift. Dertil hører Drøstved Bye, 24 G. 23 H. Myerup 4 G. 2 H. Højberg, 3 G. 2 H. Krængerup, en Herregaard, derved 4 Huuse, nemlig Fuglesfang, Kræmmerhuuset, Nydoms Huus og Transtier Huus, Sognets Kirke er stor og anseelig med et smukt Taarn, istandsat 1759 af Stiftamtmandinde Stoltset. Skanørshavn har forud været en Herregaard, og lagt yderst i Sognet. Dens Jorder høre nu til Krængerup.

Drøstved Sogn i Rongsee Herred, Dronningborg Amt, Aarhuus Stift. Dertil hører Drøstved Bye, 35 G. Hefring Bye, Lille Sorup Bye, Rode Bye, Hollensberg Bye, Stenalt Hovedgaard, Eldrupgaard. Kirken er en stor Bygning af hugne Kampsteen, overalt med Blye belagt, og indvendig med Hvalvinger forsynet, har et stort Taarn 40 Alen høit. Ved Kirken er et Hospital for syv Lemmer, og en Skole, oprettet 1639 af Tyge Kruse.

Drøstved Sogn i Rangsø Herred i Roskilde Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Drøstved Bye, 17 G. 6 B. 29 H. Hønske, 1 H.

Drøstose Sogn i Fugelse Herred i Nalholms Amt i Laa-lands Stift. Dertil hører Drøstose, Akerøns, Søver-lykke

lykke Herregaard, Vandholmgaard, Norrbøngaard, Kuglebek, Norrballe, Lange, Kolddinggaard, Paarupby, Vandholmgaard, en frie Nølsgaard i Ørsøfte Sogn, Kugelse Herred, Nalholms Amt paa Den Lolland.

Ørte Sogn i Vaag Herred, Affens Amt, Høns Stift. Dertil hører Øye, 8 G. 13 Huuse. Ladegaarde Øye, 4 G. 2 H. Allersbhus, 1 G. Tøngaard, 1 G. Karupgaard, 1 G. 7 H. Brenholtgaard, 1 G. Skovhuusene, 3 G. Hyldekier, 1 G. 4 H. Froberg, 15 G. 5 H. har forud været en Herregaard, tilhørende Clemens Høgenfildt, og siden de Svenske Dieker.

Ørting Sogn i Hads Herred, Natter Amt, Nørhøns Stift. Dertil hører Ørting Øye.

Drum, en Herregaard i Drum Sogn, Hasting Herred, Vestervig Amt, Nalborg Stift. Gaarden var forud et Kongeligt Slot, nye opbyggt 1748 af Øverste Møldrup. Han lod ogsaa Ladegaarden nye opbygge og forbedrede Haven. Virketen holdes om Fredagen. Den hører under Stamhuset Vestervig. Hovedgaards-Tart 36 Tønder, 1 Skieppe, 3 Rdt. 2 Alb.

Drum Amt i Nalborg Stift udgjør tilligemed Vestervig Amt den nordvestlige Deel af Lolland, som kaldes Thye Land, hvilket er omgivet mod Vesten af Vesterhavet, og mod

Østen af Limfjorden, men hanger fast med det øvrige Land ved tvende smalle Jordballe, nemlig: mod Norden er det landfast med Vester Hanherred, og mod Søndsten med Harsjøssel og Søvlings Amt i Nider Stift, ved et smalt Stykke Land, $1\frac{1}{2}$ Mil lang, men neppe $\frac{1}{2}$ Mil bred. Denne smalle Landstreg kaldes Aggerland, og beboes af Fiskere, og kaldes i gamle Dage Haralds-Eide. Drum Amt bestaaer af 2de Herreder, Zillerslev og Hundborg Herreder. Herredet holdes i Tisted. Begge Amtene sortere tilligemed Ducholms Amt under een Amtmand. Amtstuen holdes i Tisted, hvor Amtsforsvalteren boer. I Hundborg Herred er Riisbøden Tisted. Om Amtets Bestaaffenhed see Art. Thye Land.

Drum Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt, Nørhøns Stift. Dertil hører Drum Øye, Drumgaard Hovedgaard, Øvns Mølle, Røde Mølle. Paa Marken er mange Høie, som kaldes: Bjørnhøi, Kongens Høi, Ternians Høi, Groens Høi. I Drum Øye er en liden Høi, omfat med store Steene, og i Midten 16 Alen i Omkreds.

Drum Sogn i Kiønds Herred, Hads Amt, Viborg Stift. Dertil hører Nør-Drum Øye, Sønder-Drum Øye, Drumgaard, Strandet Hovedgaard, Aris Boel, Dronkermølle. Kirken er en liden Bygning

ning af hugne Steen, tættet med Blye, har et maadeligt Taarn, og er indvendig smukt malet. Ved Sognet er Fiske-rie i Liimfjorden.

Drum Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift. Dertil hører Bøt Bye, Jeberg Bye, Frisenvold Hovedgaard, et Fiskehuus, som hører til Frisenvold, derved fanges god Lax. Dette Sogn er et Anner til Værum. Kirken er bygt af hugne Steen, takt med Blye, har et Spiir paa Taarnet.

Drum Sogn i Hassing Herred, Vestervig Amt paa Halvøen Thye i Halsbø Stift. Dertil høre Drum Bye, Drum Hovedgaard, Sundborg Hede-gaard. Sognet tager megen Skade af Sandflugt.

Drum Sogn i Jerstev Herred, Seigstrup Amt, Halsbø Stift. Dertil høre Drum Bye, Nør-Navnstrup Gaard, Nør-Navnstrup Mølle, Mose, Brumvig, Bjørnholm, Vester Glimvad, Synder Navnstrup, Lille Nagaard, Store Nagaard, Lille Kraghede, Kraghede, Kringlingbroe, Storbakken, Eveden. Sognet er Anner til Sellevad.

Drum Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Drum Bye, Ørbekegaard Hovedgaard, Ulfstrup Bye, Dystrup Bye, Bastland, Ramten Bre, Rnie Bye, Øvsthuus. Kirken er en smukt Bygning af hugne Steen, med

Taarn, belagt med Blye, indvendig hvælvet. Ved Ramten Bye er en god Løremose, en Søe, og en anseelig Skov, kaldet Ramten Skov.

Drum Sogn i Synder Løng Herred, Dronningborg Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Drum Bye, Velds Bye, Hulbek Bye, Møllerup Bye. Kirken er af hugne Steen, tættet med Blye og har et høit Taarn.

Drumgaard, en Herregaard i Drum Sogn, Vierge Herred, Stiernholms Amt, Aarhus Stift. Gaarden er af Muur og Bindingsværk, har en anseelig Skov, tilhørte Henrik Vilse, som døde 1626. Paa Gaarden holdes Staldøren. Hovegaardstart 27 Tdr. 1 Sk. 1 Fdk. Skovskold 2 Tdr. 5 Sk. 1 Fdk. Mølleskold 4 Tdr. 2 Sk. Bøndergods 230 Tdr. Tiender 41 Tdr. 2 Sk.

Øsbye Sogn i Hadersleb Herred og Amt i Slesvig. I dette Sogn er en Færge ved Naresund, hvorfra er Overfarten paa to Miile til Assens i Thyen. Ved Vesterkanten ligger en liden De, Nørpe, som er en Fierdingvei lang, men ikke slet saa bred, og maae ikke tages for Den Arrøe.

Østbirk Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Østbirk Bye, Satterup Bye, Væstbirk Bye, Ellersogaard, Holmgaard, Holm Mølle, Urup Mølle, Naldalgaard, Løghallhuus,

huus, Birkesgaard, Purup-
gaarde, Urup Hovedgaard.
Kirken har en smuk Alter-
tavle og nogle adelige Begra-
velser.

Osteraa, en liden uprivile-
geret Høsegaard i Øster Hasting
Sogn, Rier Herred i Vends-
søss Amt, Nalsborg Stift.
Denne Gaard er solgt 1768 til
Albrecht Slerup for 15000
Rigsdaler. Hovedgaardstart
5 Edr. 2 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb.
Harkorn. Skovskjld 1 Skp.
1 Alb. Vøndergods 36 Edr.
1 Sk. 3 Fd. 1 Alb.

Osterbølle Sogn i Rinds
Herred, Halds Amt, Viborg
Stift. Dertil høre Osterbølle
Bye, Bygum Bye, Allestrup
Bye. Dette Sogn er et An-
mer til Vesterbølle. Kirken
har et maadeligt Taarn og lig-
ger often for Byen. I Øster-
bølle findes endeel Strømper.

Ostergaard, en Herregaard
i Næstrop Sogn, Harre Her-
red, Skivehuus Amt, Viborg
Stift. Vorgegaarden bestaaer
af 4 grundmurede Huuse, om-
given med Graver, bygt 1516
af Lucas Krabbe. Ladegaarden
er Muur og Vindingsværk.
1400 tilhørte den Jens Krabbe,
nu Christian Kierulf, som har
købt den for 20000 Rigsdaler.
Ved Gaarden holdes 140 Stald-
Vren, 40 Heste og Køer, 60
Faar. Hovedgaardstart 39 Edr.
4 Skpr. 1 Alb. Vøndergods
233 Edr. 6 Skpr. 3 et siertebeel
Fdk. Møllskjld 8 Edr. 6 Skp.

2 Alb. Tiender 53 Edr. 1 Skp.
1 Fdk. 1 Alb.

Ostergaard i Munkboe
Sogn, Bierge Herred, Odense
Amt, Hvens Stift. Gaarden
er opført af Oberstlieutenant
Bryggeman 1731. Hovedg.
Tart er 51 Edr. 5 Skp. 2 Alb.
Skovsk. 3 Edr. 4 Skp. 3 Fdk.
2 Alb.

Ostergaard, en Herregaard
i Fjelderup Sogn i Nørre Her-
red, Ralløe Amt i Nærbuns
Stift, ligger i den østre Del
af Byen Fjelderup. Bygningen
er maadelig og af Vindings-
værk. Gaarden har foruden
godt Sædeland ogsaa god Hæ-
Nolung og Skov. Paa Gaar-
den holdes Kødestude. Hoved-
gaardstart 24 Edr. 2 Skpr.
1 Fdk. 2 Alb. Skovskjld 4 Edr.
3 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Møll-
skjld 2 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk.
1 Alb. Vøndergods 203 Edr.
1 Skp. 2 Fdk. Skovsk. 3 Fdk.
Tiender 8 Edr.

Ostergaard, en ucomplet
dog frie Ladegaard i Lyne
Sogn, Nørre Herred, Lunde-
næs Amt, Niber Stift, var
fordum en Vønderbye, kaldet
Nerrild, hvorfra endnu en Dal
østen for Gaarden kaldes Nerrild
Dal. Bygningen er af Vin-
dingsværk. Hovedgaardstart
20 Edr. 3 Skpr. Vøndergods
59 Edr.

Ostergaard, et adeligt Gods
i Steinberg Sogn i Nørre Her-
red, Flensborg Amt i Hertu-
dommet Slesvig, ligger 3 1/2 Mil
fra Flensborg.

Østergaard, en Herregaard i Tullstrup Sogn i Ring Herred, Hareballegaards Amt i Aarhus Stift. Bygningen er som en god Bondegård. Forpagteren holder Stude til Besæring. Hovedgaardstact 24 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Bøndergods over 204 Tønder. Tiender 22 Tdr. 2 Skp.

Østergaard, en frie Gædegaard i Vellø Sogn i Svovelsberg Herred, Dronninghøus Amt i Aarhus Stift, tilhørende Grev Friis til Friisenborg. Hovedgaardstact 24 Tønder 1 Skp. 2 Alb. Skovsk. 4 Skp. 1 Fdk.

Øster Herred i Bornholms Amt i Sjællands Stift, bestaar af følgende Sogne: 1) Øster-Larsker, 2) Øster-Mariæ, 3) Ipsker Sogn.

Øster Herred i Landenæs Amt i Ribe Stift, bestaar af følgende Sogne: 1) Tistrup, 2) Gødde, 3) Torsstrup, 4) Hornne, 5) Ansager, 6) Algod Sogner.

Østerkog ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Østerlisbiørg Herred i Rallø Amt i Aarhus Stift, bestaar af følgende Sogner: 1) Torsager, 2) Bregned, 3) Skærsø, 4) Mørke, 5) Hornlet, 6) Skiddstrup, 7) Tødderberg, 8) Medelbye, 9) Giørtshøj, 10) Egaæ Sogner.

Østerild Sogn i Hillerlev Herred i Ørum Amt paa Hald-

sen Thøe. Dertil høre Tophede, Abildhauge, Højer By, Vesterbye, Sønderbye. Anner til Hundstrup. Her er en Havn, kaldet Højerhavn eller Høfsø Havn, som tiener Thy Land paa den Kant til Løse og Lade-Plads ved Liimfjorden. Ved samme er et Teglbærnderie.

Østersnede Sogn i Mørvangs Herred, Roldinghøus Amt i Ribe Stift. Dertil høre Østersnede By, Agersbøl Hovedgaard, Søle By, Søleskov By, Bastrup By, Kragelund By, Bøghalle By, Kirken er en stor og anseelig Bygning 64 Alen lang af store hugne Steene. Altertavlen er smukt malet og stærk forgyldt.

Østersøen, kaldet saaledes, fordi den ligger mod Østen, adskiller Danmark fra Tydskland, Curland, Preussen og Litland, strækker sig ved den Finske Havbugt op i Rusland og den Botniske Havbugt imellem Sverrig og Finland op til det svenske Lapland, har ingen Ebbe og Flod.

Øster-Velling Sogn i Møddesø Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil høre Østervelling By, Østervelling Mølle.

Østrup Sogn i Lunde Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Dertil høre Østrup By, 12 G. foruden Præstegaarden, Østrup Herregaard, 17 Huuse, Danstrup By, 8 G. 2 B. 3 H. Kirken er iftandsat 1769 af Krigsraad

Krigsraad Schebye til Østrup Herregaard. I Østrup Bøe ligger gammel Østrupgaard, hører under Nislevsgaards Hovedgaard, men beboes nu af en Birkedommer, er ufrie. Til Sognet hører Vikelsø og Hæffelsø. Mønstret er Hindstrup.

Østrupgaard, en Herregaard i Haastrup Sogn, Salting Herred, Nyborg Amt i Høens Stift, hører til Stamhuset Hvedholm siden 1751. Hovedgaardens er et gammelt grundmuret Hus af to Etager. Lødegården er Bindingsværk. Ved Gaarden er god Skov. Hovedgaardstøt 17 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskyl 9 Tønder, 1 Fierdingkar.

Østrupgaard i Østrup Sogn i Lunde Herred, Odense Amt i Høens Stift. Gaarden er af Bindingsværk, opført af af Povel Skinkel, som eiede den 1550. Hovedgaardstøt er 36 Tdr. 17 Skpr. 1 Fdk. Skovskyl 2 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb.

Ohusevig løber ind fra det nordre Velt imellem Vindeby og Noelsø paa Den Laaland, ¼ Mil ind i Landet.

Ørsfeld, et adeligt Gods i Esgrub Sogn i Nye-Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, 4 Mile fra Flensborg.

Ørholms Bog ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Øland, en liden Ø i Bæltet, hører til Høens Amt i Hertugdømmet Slesvig, har en Kirke.

Oldenburg Amt i den nordre Deel af Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, er ved Søer og Floder skilt fra det øvrige af Bagrien. Deri er Staden Oldenburg, Helligenhaven og 3 Landbøer.

Oldenburg eller Altenburg, en liden Stad i den nordlige Deel af Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, var foruden en anseelig Søe og Handelsstad, Kongelig og Bispepelig Residens, og havde foruden et Slot 4 Kirker, 3 Kloster og 5 Porre. 1233 meddeelte Grev Adolph IV. den den Lybske Ret. Den har en Borgemeister og 6 Raadmænd. Til Staden hører 35 Plove. Til Sognet hører de adelige Gaarde, Putlos, Garz, Boudendorp.

Oldenhörn eller Woldenhörn, et Sogn, som tilhører det adelige Gods Alrensborg, og ligger i Trittau Amt i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen.

Oldenswort Sogn ligger i den østre Deel af Eyderstedt i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster.

Det Oldenburgske Distrikt i Hertugdømmet Holsteen bestaaer af følgende adelige Gods: 1) Birau, 2) Ehlerstorf, 3) Garre, 4) Weissenhaus, 5) Sutterkamp, 6) Kleen.

Kleetkamp, 7) Tenhauf, 8) Schmol, 9) Panter, 10) Teltorf, 11) Guldstein, 12) Helmstorf, 13) Garz, 14) Paflos, 15) Gasseburg, 16) Saerhagen med Mühlenkamp, 17) Brodan, 18) Lohrstorf, 19) Siggen, 20) Neuendorf, 21) Peteradorf.

Oldenworden, see Wöhrden.

Olderup Sogn ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig. Heri ligger Godset Klevøst.

Oldesloe, en liden gammel Stad i Segeberg Amt i Wagrien i Hertugdømmet Holstien, har den Lybske Rer, og har indtil det 15de Aarhundrede været i Velstand, da den blev indtaget og plyndret, og har siden den Tid ikke opnaaet sin forrige Velstand. Den staaer for 25 Plove. De aarlige Markeder holdes 1ste Jun. og 8 Dage efter St. Hans Dag.

Ollerup Sogn i Sunds Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Dertil hører Ollerup Bye, 19 G. 3 V. 24 Huse. Nielstrup Herregaard, Nielstrup Mølle, Veierholm, 1 G. Hemedrup, 1 H. Skovsgaard. Staagerup, 9 G. 4 H. Næbhøst ved Øster = Skierning. Ved Veierholm ligger en Bæk med Broe over, som skiller Sunds og Galling Herred fra hinanden. Anneget er Kirkebye.

Olpinis, en Herregaard i Schwans Sogn og Land i Hertugdømmet Slesvig, 3 Mile fra Ekernförde.

Olsker Sogn i Nørre-Herred, Bornholms Amt, Siellands Stift. Dertil hører Selveiere 35 Gaarde. Nye dito 6 Gaarde, og Fiskerleiet Tein.

Ør: Om Sogn i Hind Herred, Bøvlings Amt, Ribes Stift. Dertil hører Omgaard, Nørgaard, Klidsbjerg, Koedal Bye, Grønberg, Sindkier, Prag, Store Spaabek, Præstegaarden, Kiørgaard, Strædsberg, Pøel, Vester Spaabek, Øster lille Spaabek, Halkier, Adskov Bye, Knurberg, Overbye Huus, Brunsagaards Huus, Bierge, Holmegaard, Rødod, Klint, Lille Skrostrup, Store Skrostrup.

Omme Sogn i Nærvangs Herred, Koldinghuus Amt, Ribes Stift. Dertil hører Kirkebye, Østerbye, Nærborg Brande eller Lillebrand Bye, Hiortlund, Klisføv Bye, Hallenbek Bye, Høvel Bye, Skovsønde Bye, Simmelshuus, Julingsholm Hovedsgaard. Anneget hører ligger i Nørherred.

Ompe, en De, ligger en halv Miil synden for Ågersøe, udgjør et Sogn i Vester Flakkebjerg Herred Amtvotføv Amt, Siellands Stift. Kirken er bygt 1574. Paa Den er 20 Gaarde 10 Huse. Indbyggere ere velhavende Folk, nære sig med Ågerdyrking, Fiskerie

og Seilads. Jorden er meget god, og, ligesom paa Agerøe, besaaes aarlig og høiles aldrig. Paa disse Øer findes ingen Røtter eller Muldvarper, men nok Muus.

Ondløse Sogn i Meerløse Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Ondløse Bye, 16 Gaarde 24 Huuse, foruden Præstegaarden, Degneboeligen og en Mølle. Østrup, 14 G. 6 H. Tammerup, 12 G. 11 H. Ulkestrup, 8 G. 9 H. Ulvigs Bye, 4 G. 3 Huuse. Rongsdal Herregaard. 3 Skoven og Marken 11 Huuse. Anneret til dette Sogn er Søndersted Sogn.

Onsberg Sogn i Samsoe Land, Siellands Stift. Dertil hører Onsberg, Toftebjerg. Selsingaard, Staunsgaarde, Waarstrup, Tanderup, Wispegaarden, noget af Villemark Bye, 51 Gaarde, 153 Huuse. Dette Sogn er Anner til Vester Sogn.

Onsild Herred i Mariager Amt i Narhuus Stift bestaaer af følgende Sogner: 1) Hornum, 2) Snabum, 3) Tørre Onsild, 4) Sønder Onsild, 5) Hobroe, 6) Skiellerup, 7) Mariager, 8) Jalslev, 9) Sem, 10) Hem, 11) Sønderstrup Sogner.

Oppe Sundbye Sogn i Linge: Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt, Siellands Stift. Dertil hører Oppe Sundbye, 20 Gaarde, 12 Huuse. Oppe Sundbye Mølle. Paa

Duens Mark er en Sundheds-Kilde, kaldet St. Olufs Kilde, som besøges St. Hans Dag; Sognepr. Hr. Lemvig har 1757 ladet den sætte i Stand.

Opendorf og Schønhorst, to adelige Godser i Schønkirken Sogn, Kiels Amt i Hertzogdommet Holsteen, er af Grev Detlev Rantzou 1755 oprettet til et Stamhuus, saa at ikke noget deraf maas af hans Arvinger afhaendes. Til dette Stamhuus hører og Godset Bårn i Oldenborg Distrikt.

Ording Sogn ligger i Ulsholm i den vestre Deel af Søndersted i Hertzogdommet Slesvig.

Ordrup, en Landesbye i Gjentofte Sogn, Søkkelunds Herred, bestaaer af 8 Gaarde, 13 Huuse, tilhører Grev Bernstorff, ere Selveiere, frie for Hoverie, og har deres Jorder afdeelte; to Gaarde ere udskættede paa Marken. Denne Bye ligger strax ved Charlottenlund, har endeel smaa Skove, som ere deelte til Gaardene, og ligger nær ved Dyrehaugen, har nogle smukke Luststeder, hvor endeel fra Kiøbenhavn logete om Sommeren.

Ormholt eller Vormholt, en gammel Herregaard i Torslev Sogn, Børglum Herred og Amt i Aalborg Stift, tilhørte 1450 en Adelsmand, Anders Thomesen. Bygningen bestaaer af Muur og Bindingsværk. Hovedgaardstart 15 Tdr. 2 Sk. 1 Fdk. Skovfæld 1 Td. 6 Sk. 2 Alb.

2 Alb. Møllefeld 2 Ed. 1 Sk. Vndergodts 236 Edr. 3 Skp. 1 Kd. 1½ Alb. Skovfeld 1 Ed. 2 Skpr. 2 Kd. 1 Alb. Møllefeld. 2 Ed. 7 Sk. 2 Ed. 1 Alb. Tien-der 52 Edr.

Ormslev Sogn i Ring Herred, Havreballegaards Amt i Aarhus Stift. Dertil høre Ormslev Bye, Constantinsberg Hovedgaard, Naboe Bye, Runnerup Gaarde. Kirken har et høit Taarn og Spiir. Paa den nordre Side er fuldt med store Bakker, kaldede Gruens Banker, som en Vold omkring Byen. Paa Marken ligger endel Høie, kaldte Møggeløse, deriblant en, kaldet Vøgehøi. Øien for Byen ligger Krykkehøi og vor Frue Kirke. Runnerupgaarde ere 4, og høre til Hospitalet i Aarhus.

Ornum, en Herregaard i Cosel Sogn i Landet Schwanzen i Hertugdømmet Slesvig.

Ostenfeld Sogn ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn har god Skov.

Osterhever Sogn ligger i Evershop i den vestre Deel af Eyderstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Osterlinnet Sogn ligger i Højs Herred i Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Osterrade, et adeligt Gods i Kiel Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, har 4 Plove.

Otterup Sogn i Lunde Herred i Odense Amt, Byens

Stift. Dertil hører Otterup Bye, 7 G. 5 H. Jorles Bye, 9 G. 11 H. og Degneboeligen. Wislefsgaard Herregaard. Dringlevgaards Herregaard.

Ottense, et Fogderie i Herflader Vinneberg i Hertugdømmet Holsteen. Kirkebyen Ottense, som er en smuk liden Bye, og snarere ligner en Flekke, staaer under Altonas Jurisdiction. Til dette Fogderie hører følgende i Elvstrømmen liggende Der: Aaf der Høse eller Ralsenhof, ved hvis vestre Side ligger Deute, Røddel, Grevenhof eller Schrevenhof, Griesenwerder og Pagensand.

Ottesund, et Sund imellem Thyholm i Vestervig Amt og Harslyssel i Aalborg Stift.

Ottestrup Sogn i Slagelse Herred i Sorø Amt, Sielands Stift. Dertil hører Ottestrup, 4 G. 2 H. Bedbyesønder, 10 G. 8 H. Bedbyesønder, 10 G. 6 H. Dievelsørd, 2 H. Af Skovløb 5 G. 1 H. Derforuden i Sognet 1 Mølle og 3 Huuse. Altetavlen er af Billedhugger: Arbeide, givet 1597 af Stephen Poulsen Scamus.

Ottestrup, en Herregaard i Orslø Sogn, Ringsted Herred og Amt i Sielands Stift. Bygningen er af Bindingsværk. Den hører til Giesegaard. Hovedgaardstærten er 22 Edr. 3 Skpr. 3 Edr. Skovskyl 5 Skpr.

Otting Sogn i Hindborg Herred i Skivehuus Amt i Sieland.

borg Stift. Dertil hører Otting By. Dette Sogn er et Annex til Odense.

Dure Sogn i Gudme Herred, Nørborg Amt i Kjøbenhavns Stift. Dertil hører Dure By, 24 G. 9 H. Albierg, 14 Gaarde 14 Huuse. Nærværende Vandmølle. Lueborg, 7 Huuse. Anneret er Bøystrup.

Durebyegaard, en Herregaard i Sønderborg Sogn i Sønder Herred, Nylisbings Amt paa Den Lolland. Der er en gammeltdags stærk Bygning med Taarne og smukke Værelser, byggt 1587 af Christoffer Gise, ligger i en behagelig Egn og har en god Dyrehave. Dens første Eier, som vides, er Caslo Jensen til Drathby ved Sønderborg 1408. Ved Gaarden er et Capel, byggt 1638 af Fleming Ulfeld. Ved Gaarden er et Hospital af Grundmuur, byggt af Christoffer Gise 1581. Hovedgaardstøt 37 Td. 6 Sk. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskjold 8 Td. 3 Skpr. Det underliggende frie Hartkorn er 219 Tdr. 3 Skpr. Skov- og Mølleeskjold 5 Tønder 5 Skpr. 2 Fdk. I den dertil hørende Lalløe Skov er god Jagt og Fiske.

Dure Sogn i Horns Herred i Frederiksborg Amt, Sielands Stift. Dure By, 22 G. 1 B. 23 H. Gamlose, 5 G. 4 H. 1 Mølle. Næstboe, 10 G. 8 H. Dette Sogn er en De, omringet af Høstørdens Vande, og 7 Fierdingvei i Omkreds. Paa samme ere endeel Kilder,

en Bræmølle, godt Fiske og tvende Bakker, den eene kaldet Steenbjerg, hvor ovenpaa ses Ruinder af et Vistflot fra Dronning Margrethes Tid. Her menes og at Esildsøe Kloster har staaet, og Annesbiere.

Dorupgaard, en Herregaard i Sønderborg Sogn i Sønder Herred, Nylisbings Amt paa Den Falsler, solgt 1766 til Agent von Hinkeldei og opbyggt.

Dorupaard, en Herregaard i Sønderborg Sogn paa Den Falsler i Lollands Stift, solgt af Hans Majest. Kongen 1766 til Agent Hinkeldei, og er opbyggt.

Dusted Sogn i Voldborg Herred i Roskilde Amt, Sielands Stift. Dertil hører Dusted By, 12 G. 15 H. Bøerup er 4 Huuse. Ratholm, 2 G. 1 H. Proustrup er 4 H. Desager, 4 G. 8 H. Jøenstrup Brendved By, 6 G. 7 Huuse. Mandrup, 4 G. 2 H. Sognet er tilforn kaldet Aasted, af de 7 Aar, som omringe Stedet, og Aasbye.

Dusted Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Eier By, Løstrup By, Riis By, Elling By, Bisstrup By, Steenstrup Præstegaard, Tammestrup, en Enestegaard. Ved Kirken er St. Annæ Kirke.

Dorup Sogn i Sønder Herred, Nalborghaus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Dorup

drup Bye, Brorup Bye, Bro-
rupholm, Lufholm, Vredhouge,
Hedegaard, Hornhøt Bue, Hol-
gaard Mølle. Dette Sogn er
et Ainner til Tæsborg.

Ove Sogn i Hindsted Her-
red, Halsborghuus Amt i Vi-
borg Stift. Dertil hører Ove
Bue, Ovegaard Hovedgaard,
Ovegaards Mølle, Stuberup
Bue, Høstved Bue, Kielstrup
Bue, Varsbøl, en Gaard-
Kalks- eller Karlsgaard. Nogle
Skovhuuse. Dette Sogn er
et Ainner til Vibe. Varsbøl
behøves af 4 Bønder, som brænde
Kalk. I Bøen brændes og meget
got Kalk.

Ovegaard i Ove Sogn,
Hindsted Herred, Halsborghuus
Amt, Viborg Stift, er en
gammel og frie, dog ucomplet
Sædegaard, har for Reforma-
tionen tilhørt Mariager Klo-
ster. Bygningen er kun maa-
delig af Bindingsværk. Paa
Gaarden holdes Stude til Ve-
sætning. Hovedgaardstact 25
Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.
Nis keshyd 7 Tdr. 3 Sk. 2 Fdk.
Bøndergods 114 Tdr. 7 Skp.
Skovskyd 10 Tdr. 7 Skiepper.
Tiender 34 Tdr. 1 Skp. 1 ½
Alb.

Overgaard, en Herregaard
i Møbye nedre Sogn, Gierlev
Herred, Dronningborg Amt,
Narhuus Stift, tilhørte for-
dum Bisopperne i Narhuus.
Borgegaarden, som er indluffet
med grundmurede Viller og
Stakitværk derimellem, er bygt
af Grundmurer, bestaaende af

3 store Floie med 2 Taarne,
hvoraf det ene har et høit Spiir,
tækket med Kobber, som tiener
de Søfarende til Mærke. Lade-
gaarden er meest af Grundmurer,
overmaade rummelig. Ved
Gaarden er en stor og prægtig
Have med rare Frugttræer,
anlagt af Etatsraad Arnstorf,
som har sat Bygningen i Stand,
der skal være opført af den be-
kiendte Hr. Jørgen Lyffe. For-
pagtereti paa Gaarden staldes
Oren. Til Gaarden hører en
liden ufrie Gaard, Sugelse,
hvorpaa er en Forpagter. Ved
Gaarden er en Vandmølle, og
ved dens Mark et Færgested,
kaldet Nædenæs, hvor Mariager
Fjord løber forbi ud i Kattegat.
Overgaards Birkeret holdes om
Torsdagen i et Huus ved Gaar-
den, kaldet Biellidt. Af de
første Tiere vides Jørgen Krum-
pen, siden hans Søn, Otte
Krumpen, som døde 1569.
Hovedgaardstact 113 Tønder,
7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skov-
skyd 3 Skp. 2 Alb. Bønder-
gods 476 Tdr. 3 Skp. ½ Alb.
Tiender 79 Td. 2 Sk. 1 Fd.

Overhiørg, en Lædegaard
i Horns Herred, paa Jægers-
pris Amt i Siøllands Stift,
bygt af Generallieutenant Arns-
storf, har frie Hovedgaardstact,
og hører til Euanholm.

Overgaard, en Herregaard
i Sundbye Sogn, Nørre Her-
red, Dueholms Amt, Halsborg
Stift, blev 1764 complet og
Kattefrie, tilhørte 1507 Peder
Madsen Bøvner. Hovedg.

Tact

Tart 16 Tønder i Hjerdingkar
i Alb.

Orbüll Sogn i Nørre Herred, Nørborg Amt paa Den tugsdommet Slesvig. Deri er det Kongelige Gods Weisgaard.

Orenbjerg, en i Historien navnkundig Høy i Søgebye Sogn, Baag Herred, Nissens Amt i Nørens Stift. Der stod Slægt under Christi. III. 1535, som gjorde Ende paa Grevens Feide.

Orendrup Sogn i Gudme Herred, Nørborg Amt, Nørens Stift. Dertil hører Orendrup Bøe, 25 G. 16 H. Tangaar, 2 G. 1 H. Kirken er 1770 istandsat af Grev Moltke.

Orenvadt Sogn ligger i Gram Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Opholm, en Herregaard i Deland Sogn, Øster Hanherred i Vendsyssel Amt, Nalborg Stift, tilforn kaldet De-Kloster, som den ogsaa kaldes i den danske Lovs 5 Bog 10 Cap. 45 Art. Den ligger paa Deland, en omflødt De i Liimfjorden. Bygningen bestaaer af tre grundmuurede Huuse, to Vøstehøie. I den 4de Længde er Kirken med Taarn, og i den anden Ende af denne firkantede Bygning er et Taarn med Svær, grundmuuret neden til i Runddel, oven til ottekanter med Klokkestang og Klokke noget høiere end Kirkeetaarnet. Lødegaarden er fire Længder Muur og Bindingsværk. Denne

Gaard var forud et gammelt og bergent Nonnekloster, stiftet af Biskop Enge i Borglum af Benedictiner-Ordenen, omkring 1160. 1573 fik Herreds Bannet det af Frieder. 3, og kaldte det Opholm efter hans Frue Anne Ore. Denne Gaard har sit eget Virk, kaldet Delands eller Opholms Virk, som holdes om Onsdagen. Under samme hører Herregaarden Halegaard. Til Opholms Gods er god Skov og Fiskerie i Liimfjorden. Korpageren holder Stude og Køer. Hovedgaardstort 46 Tdr. 3 Skpr. 1 Kdk. 2 Alb. Mølleff. 2 Tdr. 1 Skp. Vøndergods til Opholm og Halegaard 502 Tdr. 2 Skp. 1 Kdk. 1½ Alb. Mølleff. 3 Tdr. 3 Skp. 2 Kdk. 1 Alb. Koggetiender 169 Tdr. 4 Skpr. Kirketiender 89 Td.

N.

Naarup Sogn i Odense Herred og Amt i Nørens Stift. Dertil hører Naarup, 3 G. 3 H. Naarupgaard, 1 G. Naarup Bøe, 5 G. 8 H. Snekstrup, 7 G. 4 H. Stigsted, 7 G. 9 H. Vilestøfte, 13 G. 14 H. Munkervadgaarde, 2 G. 1 H. Krogshøj, 1 G. 1 H. Ellegaard 1 G.

Pallesbiørg i Stabye Sogn i Nalborg Herred, Bøvlins Amt i Nibers Stift, en frie Herregaard. Bygningen er af Bindingsværk med et Tætaarn. Valde Juul, Landsdommer i Jylland, etede den 1576. Under

der Gaarden ligger to ufrie Valsegaarde der i Sognet, Brundbjerg og Stahye Kiergaard, paa hvilke holdes Godefæe. Paa Hovedgaarden staldes Orne. Hovedgaardstørt 58 Edr. Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Bøndergods 478 Edr. 1 Skp. 2 Alb. Tiender 201 Tønde, 4 Skp. 3 Fdk. 3 femtedels Alb.

Valsegaard, en Herregaard i Affens Sogn, Bierge Herred, Stiernholms Amt i Nørhøus Stift. Borgegaarden er anseelig med Graver omkring, og har et stort grundmuuret Huus, 2 Etager høit, med Taarne og hvalvede Kiødere, og 2de Fløie. Lade og Staldgaarden er af Bindingsværk. Her holdes Staldbøen, Koersfunde, Hollænderie-Køer og et got Stutterie. Hovedgaardstørt 87 Edr. 4 Sk. 2 Fd. 2 Alb. Skovskyl 1 Ed. 6 Skp. 2 Alb. Møllekyl 2 Ed. 1 Skp. Bøndergods over 548 Edr. Hartk. Tiender 32 Edr. 6 Skp.

Palsstrup, en Herregaard i Høiberg Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt, Nørhøus Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 Huuse: det eene af Grundmuur, 2 Etager med Taarn og Spir, bygt 1631 af Oluf Parsberg. Den vestre af Grundmuur med Port og Indførsel; den østre Fløi af Grundmuur, jærnlagt og beqvemt anlagt, bygget af Jonas Fridrissen 1722 og 1723. med to Lader og endeel andre Stald-

huuse. 1523 tilhørte den Hr. Mogens Munk. Hovedgaardstørt 50 Edr. 6 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Skovskyl 1 Ed. 4 Skp. 3 Fdk. Møllekyl 6 Ed. 3 Sk. Bøndergods til Palsstrup og Kierholm Gaarde 559 Edr. 5 Skp. Skovskyl 4 Edr. 6 Skp. 2 Alb. Møllekyl 2 Ed. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Tiender 127 Edr. 5 Skp. 1 Fdk.

Pandum, en Herregaard i Vopleyr Sogn, Hornum Herred, Nalbørghøus Amt, Bisberg Stift. Bygningen er af Bindingsværk. Den hører til Lindbek Herregaard. Hovedgaardstørt 30 Tønder 5 Skp. 1 Fdk.

Panker, et adeligt Gods i Oldenborg Distrikt i Hertugdømmet Holsteen.

Peblinge-Søen, en fersk Sø udenfor Kiøbenhavns nordre Port, hvorfra det ferske Vand føres igiennem Rønder ind i Byen. Den har Communication med St. Jørgens Sø ved en Dæmning og en Vindebroe. Længs med Peblinge-Søen ligger Blegdamene, samt endeel Fabriker, saasom Rattun-Trykkeriet, Voreblegeriet &c. og Lystgaarden Blaaagaard, som har en smul Have.

Pebring, en Herregaard i Antvorskov Amt, Siøllands Stift, solgt af Hans Majestæt Kongen 1774 den 27 May til Finansraad Roes for 32020 Rigsdaler. Hovedgaardstørt 69 Edr. 7 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovskyl

Skovfald 3 Edr., i alt med Tiender og Bøndergods 393 Edr. 5 Skpr. 2 Fdk.

Pebringe, en Forpagter: Gaard i Gierlov Sogn, Slagelse Herred, Korsøet Amt, Siell. Stift.

Pedersborg Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt i Siellands Stift. Dertil hører Boerød Bye, Hauerdrup, Linaage. Kirken er en Korskirke, liggende ved Odden af Sorø Sø, har et bredt Taarn og te Udbygninger, og seer ud som en gammeldags Fæstning. Altretavlen er af smukt Billedhugger- Arbeide. Hvor Kirken staar, har forud været et Slot, kaldet Pedersborg efter Peder Torstenssen, der 1346 blev myrdet i sin Bryllups-Nat. Paa en Bakke, kaldet Kirkebjerg, findes store Steene lagde i Cirkel, hvor der meenes at have staaret et rundt Kapel.

Pedersker Sogn i Sønder-Herred, Bornholms Amt, Siellands Stift. Dertil hører Selveiere, 30 G. Nye dito, 12 G.

Pedersholm, tilforn Veile Ladegaard, en Herregaard i Veile Sogn, Nørvangs Herred, Koldinghans Amt, Riber Stift, er af Friderik IV. udlagt til Rytterkøbler, 1765 kjøbt af Peder Torkelsen, som derpaa har bygt en Gaard, hvortil han har kjøbt det meste af Vilstrup Bye i Skibet Sogn, og holder paa Gaarden 50 Stude.

Pederstrup, en Herregaard i Vesterborg Sogn, Nørre Herred, Halked Amt paa Den Volland. Bygningen er af Bindingsværk, men meget smuk indrettet 1686 af Geheimeraad Brandt, som der gjorde mange fortreffelige Forbedringer ved Markene, Engene og Skoven. Den ligger ved en fersk Sø og har en stor Skov. Den hører til Grevfabet Christiansløde, og har et Hospital for 8 Lemmer og en Skole i Vester-Skov Sogn. Hovedgaardstact er 116 Edr. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovfald 1 Ed. 5 Skp. 1 Fdk. og frie Gods 100 Edr. Ved Gaarden er et anseeligt Stutterie.

Pederstrup Sogn i Nørre-Lyngherred, Halds Amt i Vesterborg Stift. Dertil hører Pederstrup Bye, Braa Gaarde. Dette Sogn er et Anner til Rødding. Kirken er bygt af hugne Steen uden Taarn.

Pelvorn, en De i Vesterhavet, som hører til Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, og den fornemste Lønning af den store De, Nordstrand, som tilforn var 3 tyske Meile lang, og i til 1½ Mil breed, og indeholder 22 Kirkefogne, var deelt i to Herreder, og bestod af meere end 43000 Demat Land. Men efterat den havde lidt meget af Vandflod tilfaldt 1634 den 11 Oct. om Aftenen Klokken 10 leed den største Elendighed, da 6400 Personer, 1332 Huuse, 30 Veiermøller, 6 Klost.

6 Klokketaarne og 50000 Stykker Qvæg omkom og blev bortdrevet; i Eydersted omkom 2107 Menneſker, 6100 Stykker Qvæg, 6738 Stykker Gaar og Eviin, og 664 Huuse bleve bortſkollede. Af heele Nordſtrand blev da intet meere tilbage, end Den Pelvorn, ſom laae høieſt. Den lille De, ſom nu kaldes Nordſtrand eller Brabander Kog, og den lille De Lütje eller Norſtrandiſchmohr. Paa Den Pelvorn, ſom tilfigemed Nordſtrand er med uudſigelig Mæie og ſtore Befoſtninger, bleve inddigede, er to Kirker. De ſmaa omkringliggende Der, Sooge, Nordmarſk, Langenæs, Oland og Grøde, have hver deres egen Kirke, og have tilfigemed Pelvorn deres egen Ret, beſtaaende af 8 Raadmænd, ſom dømme efter den Nordſtrandiſke Land-Ret; de høre alle under Amtmanden i Huſum.

Perdöhl, et adeligt Gods i Preſte Diſtrikt i Hertugdømmet Holſteen.

St. Peter Sogn ligger i Utholm i den veſtre Deel af Eyderſtedt i Hertugd. Slesvig, har 2 Præſter.

Petersdorf, et adeligt Gods i Oldenborg Diſtrikt, hører til Penſaen Sogn, Eismar Amt i Hertugdømmet Holſteen, har 6 Pløve.

Petersdorf Sogn ligger paa Den Femern i Hertugdømmet Slesvig. Til dette

Sogn hører den liden De Slygge, hvor er 3 Huſe.

Phanefjord Sogn i Mæens Amt, Siellands Stift. Dertil hører Kore: Damme, Vredemoſe, Forſknes, Aſke, Harbolle, Vollerup, Vindebek, Leerbek, Grønſunds Færge. Ved Phanefjord Sund ligger Kirken, en Gierdingvei fra Præſtegaarden. I Egnen ved Vollerup ligger et Bierg, kaldet Præſtebjerg, hvorfra kan ſees til Bordingborg og Falſter. Ved Foden af dette Bierg er en Rilde, ſom om Sommeren er kold, men om Vinteren lunket.

Philipsborg, et fyrſteligt Lehngheds i Ulstrup Sogn, Næbel Herred i Hertugd. Slesvig, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Philipshof, et fyrſteligt Gods i Munkbrarup Sogn, Glücksborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Piedſted Sogn i Holmans Herred, Koldinghuus Amt, Ribe Stift. Dertil hører Piedſted Bye, Gammelbyelykke, et eenligt Sted, Gammelbyemølle.

Pinneberg, et Landdroſtie og Herſkab, ſom blev deelt 1641 imellem Kongen af Danmark og Hertugen af Holſteen: Gottorf, men kom 1773 tilfigemed den øvrige Gottorffiſke Andeel under Kongen af Danmark. Det forvaltes af en Landdroſt og Amtsforvalter. I hvert Fogderie

Fogderie er et Ting eller Fogderie, hvorfra appelleres til Gødding, som bestaaer af 26 af alle Fogderier udvalgte eedsvorne Mænd, og holdes to Gange om Aaret; derfra kan appelleres til den Pinnebergske Over-Appellationsret, som holdes i Glückstadt af Medlemmerne i Regierings-Cancelliet, hvori den Pinnebergske Landdrost er Præsæs, naar det er ham i hans Bestalling paalagt; hvilken Ret tillige, siden 1754, er en Over-Criminal-Ret og et Over-Consistorium. Herskabets Under-Consistorium bestaaer af Landdrosten og Provsten i Overheriskabet Pinneberg og Staden Altona og de til Herskabet Pinneberg hørende Præster, hvorfra appelleres til Over-Consistorium. Fra Riis- og Krede-Paalæg har dette Herskab altid været frit. Til samme hører Landdrostiet Pinneberg og Staden Altona.

Landdrostiet Pinneberg indeholder: 1) og 2) Huus- og Skovfogderiet Pinneberg, 3) Fogderiet Ottense, 4) Fogderiet Gattensburg, 5) Fogderiet Wetersee, 6) Herskabet Herzhorn.

Huus- og Skov-Fogderiet Pinneberg indeholder Flekken Pinneberg ved Vinæe, og Landsbyerne Kelling og Rückeborn.

Fyrstendømmet Pløn i Hertugdømmet Holsteen, har tilforn haft sin egen Hertug. Den sidste, Friederich Carl, døde

1761, da dette Fyrstendømme tilfaldt Kongen af Danmark. Dette Fyrstendømme har 360 Plove. Dertil hører det liden Amt Pløn, Ahrensbock, Reinsfeld, Mariendal og Rethwisch.

Pløns Amt i Fyrstendømmet Pløn i Hertugdømmet Holsteen, har 24 Plove. Dertil ligger Staden Pløn.

Pløn, en Stad, som næsten er rundt omkring omgivet med den liden og store Søe, som er 1 Mil lang, og deles i den gamle og nye Stad, hvoraf den nye hører til Amtet. I den gamle er Sognet Kirken, opbygget 1690 meget smuk; dertil høre Gudsørne Ascheberg og Wieremolde. Her er og en latinsk Skole. Udenfor Lybeker Port er en Forstad. Det hertugelige Residens-Slot, som Hertug Joachim Ernst har ladet opbygge, ligger paa en anseelig Bakke, og har en smuk Udsigt. Mod Vesten er en nye anlagt Have, samt en Dyrehave, og en Vandkunst, hvorved Vandet ledes til Slotet. Ved Siden er en stor Ridskehøve. 1236 har den faaet den Lybske Ret af Grev Adolph IV.

Poppenbüll Sogn ligger i Evershop i den Vestlige Deel af Enderstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Porrenkøge ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har sin egen Ret.

Poulsøer Sogn i Sønder Herred, Bornholms Amt i

Siøllands Stift. Dertil hører Selveiere, 39 G. Nye dito, 14 G. Fiskerleiet Snøgebek; udenfor samme er et Riff, som strækker sig næsten en Miil ud i Havet, og fører Navn af Brøders Riff, som er meget farlig for de Seilende, hvorved ofte skeer Skibbrud.

Præstøe Kiøbstad i Vaarsø Herred, Vordingborg Amt i Siøllands Stift, 2 Miile nord for Vordingborg, $9\frac{1}{2}$ Miil fra Kiøbenhavn, $8\frac{1}{2}$ fra Nøesfjorde, 8 fra Korsør, 11 fra Eallundborg, er egentlig omflødt, og med en Broe ved dens vestre Side føiet til en omflødt Ø, ligger meget behagelig, omringet af Sø og Skov. Dens Naaben er en Mand i Præstekabit med oprakt Haand. Dens Privilegier ere fra 1403 af Erich fra Pommern. Byen har to Gader: Adelsaaden, som gaaer igiennem heele Byen, og Grønnegade. Dens Gaarde og Huuse ere i alt 54. Paa den østre Kant af Byen ligger Kirken, hvorved tilforn har været et Kloster; den kaldes St. Antoni Kirke. Altertavlen er af anseeligt Billedhugger- Arbeide. Byen har en Byefoged og Byeskriver. Byetingen holdes om Mandagen. Raadhuset er af Bindingsværk, derved en dansk Skole og en Stue med Kiøkken til 5 a 6 Fattige. Indbyggærne ere: 1 Sognepræst, 3 Kiøbmænd, 26 Haandværkere, i alt 52 Borgere, 500 Personer. Consumptionen er aarlig 955

Rigsdaler. Byen har en temmelig god Havn i Fiorden, som kaldes Præstøe Fiord, den har kun 4 Skibe af 31 Læster, som fare til Norge med Korn og Fedevare, og med Kalksteen fra Færø til Lybek og Kiøbenhavn. Byens Mark er paa 160 Eder. I August og October Maaneder holdes aarlig Marked. Posten fra Kiøbenhavn til Volland passer her forbi om Søndagen, og fra Volland tilbage Onsdagen eller Torsdagen. Brevene aflægges en halv Miil fra Byen i den saa kaldede Ole Hansens Kroe.

Præstøe Fiord ved Kiøbstaden Præstøe i Præstøe Herred, Tryggevelde Amt, Siøll. Stift.

Præstøe Kloster i Holsteen, ved den liden Flod Bornbek, imellem Kiel og Wismar, er stiftet omtrent 1216 af Albrecht, Greven af Dørlamünde, bekræftet 1226 af Grev Adolph IV. Klosteret har en Priorinde, en Provst til Forstander, og 34 adelige Frøkener af Landets egen Adel. De ældste Frøkener have deres egne Sæihuuse, de øvrige maae enten selv lade dem bygge, eller kobe dem af de afdøde Frøkeneres Arvinger, eller boe til Leie hos de andre Frøkener. Klosterbygningerne ere adskildte fra den liden Fleske Præst ved forommeldte liden Flod Bornbek. Klosteret har sin egen Kirke og Præst. I Undersaatternes Retfærdighed i de saa kaldte Priorinde- Landsbyer, Natiendorf, Barnau

Barnau, Bahrmisse og Ellerbek, har Priorinden det første Forhør, men ellers har Provsten Dømmerrettheden, og udgjør tilligemed Klosterkrivere og en Lovkyndig den ordentlige Kloster-Ret, hvorfra appelleres til Landretten. Klosters Distrikt udgjør 268 Plove, hvoraf contribuieres til Kongen, og bestaaer

I.) af det saa kaldte Provstie, som ligger i Bagrien ved Østersøen, og strækker sig fra Indgangen af Kielerfjorde mod Østen til det adelige Gods Smol, men mod Land siden indsluttes af de adelige Gods, Smol, Salzan, Dobersdorf, Haagen og Schrevenborn. Det indbefatter

1) Schönberg Sogn med Landsbyerne Schönberg, Staßendorf, Krumbeck, Gddersdorf, Håndorf, Kiezhagen, Bornsbeck, Crockou, Wisch.

2) Haagen Sogn med Landsbyerne Haagen eller Probstei, Hogen, Fahren, Passade, Draustorf, Lutterbeck, Brodersdorf, Laboy, Green, Wendstorf.

3) Landsbyerne Ratjendorf og Bentfeldt, som søge den adelige Kirke i Gieckau.

II.) Af Storbyskerne, som ligger i Holsteen, og strække sig fra Depenauer Aae og Schwentin til Kiel i een Sammenhæng.

1) Til Prees Sogn høre følgende Kloster-Steder:

a) Prees eller Prege, en Klette, som Bornbek skiller fra Klosteret.

b) Landsbyerne Schelhorn, Wakendorf, Kaystorf, Pohnstorf, Sieverstorf, Pasfeld, Mettelsee, Eöptien og den liden Gaard Scharstorf.

2) Til Elmshagen Sogn hører følgende Klosterbyer, Elmshagen, Clausdorf, Rönne, halve Garten, Ellerbek, Meyergaarden Neuwühren og Kroog.

3) Til Barkau Sogn hører Kirkebyen Barkau og Groß Barkau, Barnau, Bahrmissen og Honigsee.

III.) Af Landsbyen Tostorf, i Egnen ved Neumünster og 3 Stykker i Gadeland.

Der Preestiske adelige Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af følgende adelige Gods: 1) Utscheberg, 2) Bothkamp, 3) Depenau, 4) Friesenborg, 5) Glosau, 6) Kühren, 7) Lehmkühlen, 8) Muggesfeld, 9) Nembt, 10) Tutschau, 11) Perdschl, 12) Prohnstorf, 13) Rangan, 14) Ripstorf, 15) Kahlstorf, 16) Schönweide, 17) Seedorf, 18) Tralou, 19) Wahlstorf, 20) Wensien, 21) Wittmoldt.

Priesthor, en Ladegaard i Turebye Sogn, Musse Herred, Aalholms Amt paa Den Lolland, eies nu af Kammerherre Walmoden tilligemed Fuglsang. Hovedgaardstact 38 Edr. 4 Skp. i Alb.

Prinsholz, en Herregaard i Seltling Sogn i Angeln i Hertugdømmet Slesvig.

Probsteier: Hagen, see Hagen.

Prohnstorf, et adeligt Gods i Prohnstorf Sogn, Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsten. Dertil hører Prohnstorf Sogn.

Q.

Qværkebye Sogn i Ringsted Herred, Ringsted Amt i Siellands Stift. Dertil hører Qværkebye Bye, 26 G. 20 H. Kongsted, 3 Gaarde, 2 Huuse. Rosengaarden, en Aulsgaard.

Qvandløse Sogn i Mørlose Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Qvandløse Bye, 17 G. 8 H. Halleløe, 7 G. 1 H. Igelsøe, 10 G. 6 H. Broersfeldt, 7 G. 8 H.

Qvarnбек, et adeligt Gods i Flemhude Sogn, Riels Amt i Hertugdømmet Holsten. Dertil høre de Landebyer, Flemhude med dens Sognekirke, Rajenstorf, Stampe, Melstorf, Schinwald, og Meyergaarden Metjenhof.

Qvars Sogn, 2 Milie fra Staden Flensborg i Hertugdømmet Slesvig. Deri ligger det adelige Gods Laygaard.

Qvelstrup, en liden Herregaard i Tyed Sogn, Mols Herred, Kalløe Amt i Narhuns Stift. Bygningen er 4 Lengder Bindingsværk. 1559 eiede Anders Sandberg, Landsdom-

mer i Jylland, den. Hovedg. Tørt 21 Eder. 4 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb.

Qverndrup Sogn i Sunds Herred i Høens Stift. Dertil hører Qverndrup Bye, 24 G. 17 H. Egeskov Herregaard. Egeskov Bye, 14 G. 8 Huuse. Trunderup, 16 G. 9 H. Gultved, 6 G. 1 H. I Kirken, som ligger paa en høi Banke, og kaldes St. Laurentii Kirke, ere endee adelige Begravelser. Ved Kirken er et Hospital, byggt 1770 af Fru Sophia Juel, Sal. Kraghs. Her holdes et Marked, kaldet Egeskov Marked.

Qverum Sogn i Nye Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Qvislemark Sogn i Øster Klakkebjerg Herred, Arvorsskov Amt i Siellands Stift. Dertil hører Qvislemark Bye, 16 G. 9 H.

Qvistrup, en Herregaard i Siemling Sogn, Hiern Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift. Hovedbygningen er et stort grundmuret Huus. Hovedgaardstørt 45 Eder. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskuld 1 Skp. Alb. Møllekuld 5 Eder. 6 Skp. 3 Fdk. Bøndergods 320 Eder. 7 Skp. 2 Fdk. en 12deel Album. Tiender 58 Eder.

Qvols Sogn i Fiends Herred, Halbs Amt, Viborg Stift. Dertil høre Qvols Bye, Qvolsgaard, Kuurgaard, et eenligt Sted, Nybroe, en privilegeret Kroe. Dette Sogn er et An-

ner til Torup. Kirken er en liden, men god Bygning med Taarn. I Qvøls Bye, som ellers kaldes Rouls, er et Høspital, stiftet 1698 af Tønne Quøls Enkefrue, Anne Cathrine Friis, for fire fattige. Til dette Sogn er Fiskerie i Liimfjorden.

Øvøng Sogn i Vester Herred, Nibershus Amt, Niber Stift. Dertil hører Øvøng Bye, Øvorup Bye, Aasted Bye, Halmbye, Kamersgaard, et eenligt Sted, Lyne Høstet, et eenligt Sted. Sterbek Mølle en Græsmølle. Anneret Lyne ligger i Nørherred, Lundenæs Amt. Kirken er af hugne Steen, tækket med Vlye, meget vel istandsat 1752 af Etatsraadinde Heine.

R.

Raabierg Sogn i Horns Herred, Nastrup Amt, Naalborg Stift. Dertil hører Raabierg Bye, Ristum, Hjortlund, Laaskovad, Rillesbek, Løt, Hvidemose, Gaardboe Hede, Savkrog, Garboe Gaarde, Øyrig, Ngerhale, Jennergaard, Knasborg, Langsøe, Hvins, Skibdelund, Havkier, Starholm, Gage, Lecholt, Bansen, Mødal, Præstegaarden, Trolldborg. Her finder man ofte endel Rav i Tangen. I Sognet er Garboe Sø, hvoraf udslyder en Aae, som ved Halsbek løber ud i Havet.

Raabstedt Sogn ligger i Skjerv Herred i Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Raabye Sogn i Sorlev Herred, Dronningsborg Amt, Naarhuus Stift. Dertil hører Raabye, Demstrup Hovedgaard, Dal, en Eenstedgaard. Det halve af Knedsted Bye. Dette Sogn er et Næder til Dalbyenedre.

Raagøe, en Æ i Beltet, hører til Horslunde Sogn, Nørre Herred ved Lolland, beboes af to Bønder paa 12 Eder Hartkorn.

Raarup Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt, Naarhuus Stift. Dertil hører Raarup Bye og Mølle. Møggelkier Hovedgaard. Vestbek Bye. Slatteup, 2 Gaarde. Skier, en Eenstedgaard. Lundgaard. Skjultund Bye og Mølle. Nastrup Bye. Natterup Bye. Kleis Bye. Ørengsvig Gaard, Brendstus Gaard. Gramrede Bye. Lindved Bye. Ravnholt Bye. Gram Bye. Ralsbøl Gaard. Steenkier Gaard. Næssgaard. Næssierg Gaard. Kragberg Boel. Brunsvang Skovhuus. Lotterup Skovhuus. Kirken kaldes St. Anne, er stor og høvelvet, med et Besgravelses Kapel, men uden Taarn. I Sognet ere mange Høye, hvoraf een kaldes Farsøi, en anden Driksøi, har og en Kilde, kaldet St. Anne Kilde.

Raasted Sogn i Støvring Herred, Dronningsborg Amt, Naarhuus Stift. Dertil hører Raasted Bye. Sveistrup Bye. Blegvad. Hedegaard. Af Roudrup

drup Bye den halve Deel. Dette Sogn er et Anner til Kjøfsted i Nørre Haldherred. Imellem Naasted og Tøp Bye i Kjøfsted Sogn er en Broe, som skiller imellem Stovring og Nære Haldherreder.

Naasted Sogn i Ulborg Herred, Høvling Amt, Nibø Stift. Dertil hører Gammel Naasted Gaard. Lille Stenum Bøe. Stenumgaard Hovedgaard. Dælsrup. Raudsig. Gammel Stenum. Huldal. Blashierg. Nye Mølle Gammel Mølle. Fambøi. Hulbyegaard. Gadsdal. Ørnstrup. Anner til Ulborg. Kirken har et høit Taarn.

Raastrup, en Herregaard i Hundborg Sogn og Herred, Drum Amt, tilhørte 1348 Dovel Glob. Hovedgaardet art 27 Edr. 3 Skp. 3 Køl. 2 Alb. Bøndergods 220 Edr. 7 Skp. 1/2 Alb. Tiender 29 Edr.

Rachløv Sogn i Arkherred, Rallundborg Amt i Sielands Stift. Dertil hører Rachløv Bøe, 9 G. 6 H. Nyrup Bøe, 8 G. 8 H. Ræstrup, 6 G. 2 H. Kallerup, 7 G. 1 B. 6 H. Vøllerup, 10 G. 5 H. Øvnstrup, 7 G. 5 H. Saltbek, 7 G. 10 H. Jøllerup, 10 G. 1 B.

Radsted Sogn i Mønsø Herred, Rallundborg Amt i Sielands Stift. Dertil hører Radsted Bøe, Pøngermose Tøfte, Krøngerup, Nørre Langet, Teglgård, Krønstøp Herregaard. Kirken har et høit

Taarn med Kobbel og Spiir, som hviler paa tolv Villere, beklædt med Blye. Ved Kirken er et grundmuuret Hospital til 16 Lemmer og en grundmuuret Skole. Sognet bestaaer af 61 G. og 42 H.

Rære Sogn i Hillerlev Herred, Drum Amt paa Halvøen Thye i Nalborg Stift. Dertil høre Rære Bøe, Rære Braa-Mølle, Hødegård Bøe, Gaarup Bøe, Føbersted Bøe, Hjorteberg Gaarde, Pøgedal, Høstfær, Bierre, Brørup, Hald, Cappel, Nørtoft Hovedgaard. Kirken er af hugne Rampesteen uden Taarn. Sognet har taget megen Skade af Sandflugt.

Rakkeby Sogn i Hørslum Herred og Amt i Nalborg Stift. Dertil høre Rakkeby, Snarup Bøe. Anner til Hørsløv i Venneberg Herred.

Rakkeby Sogn i Sønder Herred, Mors Land, Nalborg Stift. Dertil hører Rakkeby. Blaaborg, en Eenstedgaard. Nør-Mølle, Anner til Tebring.

Ramløse Sogn i Høstebø Herred, Kronborg Amt, Sielands Stift. Dertil hører Ramløse Bøe, 21 G. 40 H. Skierede, 7 G. 6 H. Agerup, 6 G. 8 H. Taagerup, 3 G. 2 H.

Ramme Sogn i Vanløse Herred, Høvling Amt, Nibø Stift. Dertil hører Rammegaard Hovedgaard, Øvre Mølle, Møllem-Mølle, Vester-Mølle.

Mølle. Kirken er liden med Taarn.

Rammegaard, en frie Sødeggaard i Rammeg Sogn, Bændsfuld Herred, Bøvling Amt, Nibber Stift. Bygningen er af Bindingsværk, tilhørte for 1500 Mogens Svend. Hovedgaardstøt 21 Eder. 7 Sk. 2 Hb. 1 Alb. Møllefyld 6 Eder. 3 Sk. Bøndergods 379 Eder. 4 Skp. 3 Hb. ¼ Alb. Møllefyld 8 Sk. 3 Hb. Kongetiender 304 Eder. Kirketiender 208 Eder.

Ramsing Sogn i Rødding Herred, Skivehøns Amt i Viborg Stift. Dertil høre Ramsing By, Sønder Andrup By, Viisholm, en eenlig Gaard, Bustrup Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Søsum. Kirken er liden, men ziirlig, tækket med Blø, har et smukt Taarn, en smuk Altertavle og Prædikestol.

Ramsøe Herred i Roskilde Amt, Siellands Stift, bestaer af følgende Sogner: Bispe Riobstad, 1) Godstrup Sogn, 2) Siuv, 3) Daastrup, 4) Ørsted, 5) Rimmersløv, 6) Borup, 7) Dalbye, 8) Libye, 9) Høvelse, 10) Ølslemagle, 11) Korup, 12) Glim.

Ran Sogn i Skodborg Herred, Bøvling Amt, Nibber Stift. Dertil høre Ran By, Ørs Hovedgaard, Øster Overby, Overdøbbad, Mellem Overby, Bierregaard, Godborrig, Nøderdøbbad, Ørstedgaard, Ravnstø, Holgaard.

Dette Sogn er Annex til Lønborg.

Randbøl Hede begynder ved Randbølle Sogn, Tverild Herred, Roldinghøns Amt, Nibber Stift, og strækker sig 1½ Mil til Vef Sogn. Paa denne øde Strækning har Frid. V. 1761 ladet oprette nye Colonier og opbygge tvende Bønderbyer, nemlig Frederikshaab, for 14 Gaardmænd og 4 Huusmænd til Randbøl Sogn; Frederikshaab, 6 Gaardmænd og 4 Huusmænd; Møllekenberg, 4 Gaardmænd og 4 Huusmænd til Vorfasse Sogn, besat med deels tyske og deels danske Familier, som nyde i 20 Aar, fra 1761 af at regne, Frihed for alle Skatter og Tiender, Udskrivning, Kongereiser og Indquartering, og Børnene beholde Stederne efter Forældrene.

Randbøl Sogn i Tverild Herred, Roldinghøns Amt, Nibber Stift. Dertil høre Randbøl By, Vandel By, Store Almstok, Ryberg By, nu Frederikshaab, Vindballe Bø. Dalbover, Papiirsmøllen. Annex til Tverup. I Sognet er en Papiirsmølle.

Randers, en berømt og fornuende Handelsstad i Strøring Herred, 5 Mil fra Aarhus, 5 fra Viborg, 10 fra Aalborg, under den 56 Grad 30 Min. Latitud. og 25 Grad. 49 Min. Longit. Dens Baaben er tre Taarne med blaa Spidser og en Døe over en rindende Aa.

Den har forud været befestet med Vælde og Graver, hvoraf endnu ses Kiendetegn norden om Byen, ved en Mark, kaldet Flintebjerg, som ligger høiere end Byen. Dens ældste Privilegium er af Kong Erik Mendved 1302. Den første Kirke her i Byen skal være bygt af de Engellske, som flittig skal have besøgt denne Havn. Byen har 7 Porte, 1 Torv, 36 Gader og Stræder, 3 Møller, 515 Gaarde og Huuse, assurerede for omtrent 221490 Rigsdaler foruden Kirken og Raadhuuset. Den Plads, hvor forud Dronningborg Slot har staaet, kaldes endnu Slotspladsen, er nu bebygget med Huuse og Tommerpladse. Her har forud været 4 Klostere: 1) Vor Frue, 2) Graabrødre, 3) Hellig Nands Kloster, og 4) St. Jørgens Huus, samt 6 Kirker: 1) Vor Frue Kirke, 2) Graabrødre Kirke, 3) St. Laurentii Kirke, 4) St. Peders Kirke, 5) St. Clemens Kirke, 6) Hellig Nands Kirke. Nu er St. Mortens Kirke den eeneste Sognekirke i Byen, har været til fra 1346, er en stor og anseelig Bygning, men uden Taarn; Klokkerne hange i et Taarn paa Torvet, og er en Levning af den forhen omfrevne St. Peders Kirke. Udvendig har Kirken 6 hvælvede Gange og et stort hvælvet Chor, hvorved er paa den søndre Side en Udbygning eller et anseeligt Capel af Gullands Greene, kaldet St. Johannis

Capel, udvendig ziret med Billedhuggerarbejde og Apostlernes Statuer i Nicher af Steen; neden under ere endel adelige Familiers Begravelse, saasom Brok, Brahe, Lykke, Brokenhuus. Altertavlen er nye og meget smuk, med Malerie og Forgyltning, Rod- og Knæfald, bekostet 1765 af Niels Brok, Groshandler i Kiøbenhavn. Prædikestolen er af Billedhugger- Arbejde, given 1686 af Søren Simonsen, Kiøbmand i Friderichshald. Orgelværket har Borgemeester Søren Simonsen ladet forfærdige 1752. Den latinske Skole er en grundmauret Bygning, har en Rector, 3 Hørere og 24 Discipler. Hospitalet er stiftet 1358 af Christ. III. Hospitalets Bygning er 47 Fag Grundmuur, 39 Fag Bindingsværk, for 130 Fattige, som ugentlig nyde 2 Mark. Det har 113 Lønder 5 Skpr. 2 Fdk. 1½ Alb. Jordegods og 3000 Rigsdaler paa Rente udsatte, samt 309 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdk. Rug, 369 Tdr. 2 Fdk. Byg, 390 Tdr. Havre og 1381 Rigsdaler 11 Skilling i Penge. Byen har en Borgemeester og 3 Raadmænd, en Sognepræst, to residerende Capellaner og en Hospitalspræst, 50 Kiøbmænd, som har et Laug, oprettet 1693, 148 Haandværkere, 52 Bredvævmænd, 47 Skippere, Sæfarende og Fiskere, 22 Vognmænd og Agerdyrkere, i alt Camle og Unge, Militære

og Civile 3000. Havnen er meget tilstoppet, saa at naar Skibene ere komne op til Nellerup, som er det nærmeste Færgested, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Byen, maae den største Deel af Ladningen hiemføres paa Præmpe. Byens Næringer, som har især giort den bekjent, er 1) dens Lærefangst, som før har været meget anseelig og navnkundig, men nu har taget meget af. 2) Et Slags stærkt Öl, kaldet Randers Bordsöl, som nu ikke meere er saa bekjendt. 3) Randers Håndsker, som haver en særdeles behagelig Lugt, som nogle vil tilskrive Vandet i Gårde-Rilden, som indeholder Salpeter og Ofker; af disse Håndsker udføres en anseelig Mængde. Dens øvrige Næring er Fiskerie, især af Ørreder og endeel andet Fiskerie; Brændeviinsbrænden, ved hvis Hærme fødes en Mængde Sviin; Maltgjøringen, som her er meget anseelig; Lerreder og hiemmegiort Tøi, som føres hertil fra de der i Egnen flittige Bønderkoner, her sælges og endeel deraf udsælbes, samt en anseelig Handel, især med Kornvahre, hvorafr udføres mange tusinde Tønder til Kiøbenhavn, Siølland og Norge. Byens Jorder bestaae af 192 Tønder, 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Her er et Sukker-Maffinaderie og en Rønstegs-Fabrik. Consumptio: nen var 1767 10000 Rigsdaler aarlig. Markeder holdes Tirsdagen for Jæstelavn Sø-

dag med Heste og Fæ, den 21 Febr. med Kramvare i 8 Dage, Tirsdagen for Midsafte med Heste og Qvæg, den 8 Oct. med Kram, Heste og Qvæg i otte Dag.

Til Randers Sogn hører, foruden Riøstaden Randers, Norup Bye, Biellerup eller Dronningborg Ladegaard, en Herregaard.

Randers Fjord har sit Indløb af Kattegat, 4 Mil fra Randers, og foreener sig med Guden: Aaen, som kommer fra Skanderborg Sø, er særdeles betydelig af Seiladsen ved Randers og det fæsnne Fiskerie af alle Slags Fisk, især af den navnkundige Lærefangst.

Randlev Sogn i Hads Herred, Aakier Amt, Aarhus Stift. Dertil høre Randlev Bye. Kirken er liden, af hugne Rampesteen, uden Taarn.

Randrup, en Herregaard i Skibsfed Sogn, Hillum Herred, Halsborghuus Amt, Viborg Stift, tilhørte Jep Andersen 1499. Den hører til Kongstedlund. Hovedgaardstøtt 26 Td. 7 Skp. 1 Alb.

Randrup, en frie og komplet Herregaard i Vinkel Sogn, Medelsom Herred i Hamt. Viborg Stift. Gaarden har en liden Skov, kaldet Randrupslund. Under Gaarden ligger Randrup Mølle. Paa Gaarden fødes 80 Stude. 1421 tilhørte den Peter Porsk. Hovedgaardstøtt 34 Tdr. 3 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 170 Tdr. 2 Skpr.

2 Skpr. 3 Fdk. Skovsk. 7 Sk.
1 Alb. Møllekyld 4 Tønder,
2 Skv. Tiender 34 Tdr. 3 Fdk.
2 Alb.

Randrup Sogn i Loe Herred, Niberhuus Amt, Niber Stift. Dertil hører Randrup Bye, Lunde Bye.

Rantum Sogn paa Den Sylt i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, har en Præst med Vesterlands Sogn.

Ranzau, et Grevskab i Hertugdømmet Holsteen, $2\frac{1}{2}$ Mil langt og $1\frac{1}{2}$ Mil bredt, har noget Marskland. Aaen, som løber her igjennem og opkommer ved Heede, er dyb og seilbar. Det bestaaer af 2 Flekker, Barnstedt og Elms-horn, og 26 Landsbyer, som alle ere inddeelte i 3 Sogner: Barnstedt, Elms-horn og Börnerkirke, som staae under en Provst. 1662 blev det paa Kreds-dagen i Lüneborg optaget til en Kredsstand i den Neder-sachsiske Kreds. Det regieres af en Kongelig Administrator. Underretten holdes af 21 Mænd af Sognerne. Derfra komme alle Sagerne til den 1734 forordnede Appellations-Ret for Grevskabet, som holdes paa Gaarden Ranzau af Administratoren som Præsæs og to af det Glücksborgske Cancelli, hvilke tilligemed endnu to af samme Cancelli ogsaa udgiøre efter den Kongelige Forordning af 1754 Criminal-Retten. Grevskabet har og sit eget Consistorium, som bestaaer af Ad-

ministratoren som Præsæs, Provsten og Præsterne i Grevskabet. Det indbringer aarlig 14000 Rigsdaler, som høves og beregnes af Amtesforvalteren. Tilførn heed det Amtet Barnsted og hørte til Herkabet Pinneberg. Da dette 1649 blev deelt imellem Kong Christian den IV. og Hertugen af Holsteen Gottorf, Frederich III., fik den sidste dette Amt, som solgte det 1649 med al Landshøi-hed, Herligheder og Rettigheder til den Kongelige Danske Stadtholder, Christian Ranzau, for 201000 Species Rigsdaler, som han fik deels i reede Penge, og deels i Gøbser, og frasagde sig for sig og sine Arvinger al Ret dertil. Keiser Ferdinand III. bekræftede 1650 dette Kiøb og ophæiede tillige Stadtholder Christian Ranzau for sig og sine i den Grevelige Stand, og Amtet Barnstedt til et umiddelbart Rigsgrevskab. Da nu dette Grevelige Ranzauiske Huus havde meest Kongen af Danmark at takke for dets Opkomst, gjorde den første Greve Christians Søn, Detlev, 1669 en Disposition, som Keiser Leopold bekræftede 1671, hvorefter, om han eller hans Efterkommere skulde døe uden mandlige Arvinger, skulde Grevskabet Ranzau og Herkabet Breitenburg falde til det Kongelige Huus; dog at dette Grevskab stedse skulde blive adskilt fra Herkabet Pinneberg, og beholde Navnet Ranzau. 1706 vilde det

det Hertugelige Huus af Holsteen: Götterf bringe Grevskabet, mod at erstatte Riøbesummen, til sig; tog det og virkelig i Besiddelse, men maatte efter Keiserlig Befalning indrømme det igien til Grev Christian Detlev Ranzau, som havde store Ueenigheder med hans yngre Broder, Wilhelm Adolph, der 1721 ved dertil kjøbte Følk lod ham Røde ihjel, og derpaa tog Grevskabet i Besiddelse; men Kong Frederich IV. lod ham, da han var paa en Reise til Hamborg, tage fangen i Pinneberg, hvorefter han blev dømt af en Criminal-Commission til evigt Fængsel, og ført til Norge, hvor han er død. Kongen tog derpaa 1726 Grevskabet i Besiddelse, og overlod Hertschabet Breitenborg, under visse Betingelser, til de tvende ullykkelige Grevers eeneste Søster, Cathrine Hedevig, formalet Grevinde til Castel-Rudenhausen.

Gaarden Ranzau, tilforn Barmsted Gaard, er Hovedgaarden paa Grevskabet; de dertil hørende Bygninger ligger i en Skov paa tre smaa Der, som dannes af Naen, som kommer fra Barmstedt. Paa den første De staaer Amtshuset, paa den anden Tinghuset, paa den tredje den egentlige Herregaard, som Administratoren beboer.

Om Barmstedt, Elmshorn og Hörnerkirke, see deres særskilte Artikler.

Ranzau, et adeligt Gods i Preetz Distrikt i Hertugdømmet Holsteen. Den Kongelige Statholder, Heinrich Ranzau, har fra 1590 til 95 anvendt uleget paa Gaardens Bygning og skrevet en særdeles Bog derom. 1649 ombyttede Christian Ranzau det med Barmstedt Amt.

Rast, en stien Kolsgaard i Hvering Sogn, Amt Herred, Stiernholms Amt i Karhuus Stift, har en god Skov. Ladegaarden bestaaer af 3 Fløie Muur: og Bindingsværk, bygget af Major Casson. Hovedgaardstact 48 Eder. 1 Skp. 1 Album. Skovskuld 6 Eder. 1 Skp. 1 Fd. 2 Alb. Bønderg. over 272 Eder. Tiender 18 Eder.

Rastenberg, en Herregaard i Averslev Sogn, Binding Herred, Nyborg Amt i Syens Stift, tilforn kaldet Bagner Gaarden. Borge og Ladegaarden er kun af Bindingsværk, men sat i god Stand af Cancellieraad Dreier. Ved Gaarden er en stor og smuk Have. Gaarden blev solgt 1769 for 115000 Rigsdaler. Hovedgaardstact 166 Eder. 3 Fd. 1 Alb. Skovskuld 1 Eder. 3 Skp. 1 Fd. 1 Alb. Den liden De Sprogø hører under denne Gaard.

Rastorf, et adeligt Gods i Preetz Sogn i den nordre Deel af Baarien i Hertugdømmet Holsteen, har 25 Plove.

Rath:

Rathamstorf, en Herregaard i Gottorf Sogn, Danstkov Land i Hertugdømmet Slesvig.

Rathlovsdal, en Herregaard i Odder Sogn, Hads Herred. Aftier Amt i Karhuus Stift, opreftet af Hr. Jochum Gersdorf af en Bøndebye, kaldet Loverstrup, som han med meere Gods fik af Friderik III. Hofmester Gregorius Ratlov opbygte Gaarden og kaldte den efter sit Navn. Geheimeraad Christian Rathlovs Frue, Dorothæa Sophia Skou, har gjort den tilligemed Gersdorfslund til et Stamhuus. Bygningen er af Bindingværk. Paa Gaarden skaldes Øren. Hovedgaardstøt 23 Tdr. 1 Albm. Skovskyl 1 Td. 6 Skp. 2 Alb. Bøndergods over 275 Tønder. Kongetiender 48 Tdr. 8 niendeel Alb. Kirketiender 35 Tdr. 2 Skp.

Raumohrt, et Sognesogderie i Rendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, som næsten omgiver Staden Rendsborg. Det indbefatter 21 Landsbyer.

Raunstrup, en Herregaard i Herlufmagle Sogn, Lybiørg Herred, Bordingborg Amt i Stenlands Stift. Gaarden bestaaer af et stort grundmuuret Huus af 2 Etager, opbyggt af Oluf Daas og Dorothæa Friis 1595, forbedret af Etatsraad Niels de Hofman. Ved Gaarden er en smuk Have. Hovedgaardstøt er 23 Td. 6 Skp.

1 Td. Skovskyl 1 Td. 1 Skp. 1 Alb.

Ravnholt, en Herregaard i Herredsted Sogn, Binding Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Gaarden, som er Grunde muur af 2 Etager med et smukt Capel og en skøn Have, er meget forbedret af Generallicutenant Ove Juel. Til Gaarden er en ypperlig Skov. Gaarden tilhørte henimod 200 Aar de Villers, hvorfra Edvard Ville levede 1480. Hovedgaardstøt 55 Tdr. 2 Alb. Skovskyl 8 Tønder 3 Skiepper 2 Fierdk. 2 Alb.

Ravnkilde Sogn i Nars Herred, Nalsborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Over-Ravnkilde Bye. Neders Ravnkilde Bye. Nyfom Bye. Fyrkilde Bye. Lille Rørkel Bye. Brorstrup Bye. Skorup Bye. Nørslund Hovedgaard. Dette Sogn er et Aneker til Brorstrup. Kirken ligger paa en høi Bakke, og har et anseeligt Tagr. Af bemeldte Bakke udspringer en Kilde, som flyder Vinter og Sommer. Altertavlen er af Billedhuggerarbejde.

Ravnstrup Sogn i Nørre-Lyngherred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil høre Ravnstrup Bye, Naasstrup Mølle. Kiergaard. Bredsgaard. Halslungaard. Nedergaardsdal. Øvergaardsdal. Jestrupgaard. Dette Sogn er et Aneker til Dollerup.

Reerslöv Sogn i Løve Herred, Søbvegaards Amt i Siellands Stift. Dertil hører Reerslöv Bye, 18 G. 23 H. En Vandmølle. Sønderød, 10 G. 8 H. Hæleberg, 2 G. 2 H. Veier Vandmølle. Taa gerup, 4 G. 6 H. Skovshuse, 13 H. Kirken er indvendig meget smuk. I Sognet er 2 Rilder.

Reerslöv Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Reerslöv Bye, 13 G. 15 H. Stærkinge, 7 G. 3 H.

Reersø, en De under Kallundborg Amt, beboes af 16 Gaardmænd og ligesaa mange Huusmænd. Af Dronning Margrethe, som de siges engang at have frelst af Havsnaud, skal de have faaet nogle Privilegier og Friheder, som endnu gjøre dem særdeles Tieneste.

Kefkiørgaard, en frie og completer Herregaard, som ligger i Hvetboe Herred, men hører til Nabne Sogn i Rier Herred, Vendsyssel Amt i Nalborg Stift, ligger under Stamhuset Birkefeldt og tilhører de Skelers Familie. Forpagteren holder Stude. Hovedgaardstøt 39 Eder. 2 Kdf. 2 Alb. Vøndergods 214 Eder. 2 Skp. 2 Kdf. 2 tre fjerdedeel Alb. Tiender 64 Eder.

Kefninge Sogn i Bierge Herred, Odense Amt i Kyens Stift. Dertil hører Kefninge Bye, 21 G. 21 H. Lunds gaards Skovhuuse, 6 Huuse.

Lundsgaard, en Herregaard. Jershave, en Herregaard, nu under Lundsgaard.

Kefs eller Kefsnæs, en gammel Sødegård i Nørre Konglev Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Bygningener af Muur og Bindingsværk. Voregeaarden er opbyggt 1747 af Hans Radder. 1479 tilhørte den Jens Mortensen. Der holdes Stude til Besætning. Hovedgaardstøt 55 Eder. 2 Skiepper 1 Alb. Skovskold 1 Skp. 1 Alb. Møllestøld 1 Eder. 4 Skp. 2 Kdf. Vøndergods 300 Eder. 3 Skpr. 1 Kdf. Skovskold 1 Skieppe 1 Kdf. 1 Alb. Tiender 30 Eder. 5 Skpr. 2 Kdf. 2 tre-syvendeel Alb.

Kefs Herred i Vestervig Amt paa Halvøen Thye i Nalborg Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Bodum, 2) Nibye, 3) Helligsø, 4) Hvidberg, 5) Lyngsø, 6) Sønbierg, 7) Odbye, 8) Zurup, 9) Heltborg, 10) Gietterup, 11) Vestervig, 12) Jegindø Sogner.

Kefsnæs Sogn i Kallundborg Amt, Siellands Stift. Dertil hører Ulstrup Bye, 9 G. 3 H. 16 H. Diarnstrup, 10 G. 1 H. 13 H. Nagerup, 8 G. 3 H. 9 H. Kongstrup, 7 G. 1 H. 4 H. Færgahuuset ved Kefsnæs. Ved Ulstrup er en Rilde, som aldrig tilfruser. Hestehaven er yderst i Sognet og et lidet Færgested, hvorfra er Overfarten til Samøe. Ved

Sog-

Sognets Punt ere 2de Skander, een ved den søndre og een ved den nordre Strandside, kaldet Refsuæs = Dreng. Dette Mæs eller Punt er meget farligt for de Sæfarende; her salder ellers ved Mikelsdags Tider god Katefanast.

Kestrup, en frie Herregaard i Gædder Sogn, Thyild Herred, Koldinghuus Amt i Riber Stift. Vorgegaarden bestaer af 3 grundmaurede Fløe, opbyggt 1741 af Cancelleraad Poulsens Enke. Lædegaarden ligeledes af Muur og Bindingsværk. Paa Gaarden holdes Kædesæ. Dertil hører god Skov, Jagt og Fiske. 1426 tilhørte den Jens Knudsen, en Adelsmand. Hovedgaardstare 22 Tdr. 1 Skp. Skovskyl 1 Skp. 3 Fdk. Bøndergods 120 Tdr. 4 Skp. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyl 1 Skp. 1 Fdk. 2 fire-syvendeel Alb. Tiender 18 Tdr. 4 Skp.

Reinbeck Amt i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, er 129 $\frac{1}{4}$ Plov stor. Slottet, eller Amtmandens Residens, Reinbeckhof, var indtil 1530 et Nonnekloster. Hertug Adolph gjorde det siden til Slot. Til dette Amt hører, foruden Sognerne, Steinbeck og Sietze, samt Landsbyen Schiffbeck, 22 Landsbyer, samt adskillige Gaarde og Møller.

Reisbye Sogn ligner i Hvidding Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Keffergaard i Horning Sogn, Bolling Herred, Lundens Amt, Riber Stift, en ucomplet Sædegaard med ringe Bygning. Hovedgaardstare 73 Tdr. 3 Skp. 1 Fierdingkar 1 Alb. Møllekyl 6 Tønder, 3 Skp.

Kensborg, en Stad og Fæstning i Hertugdømmet Holsteen, paa Grænserne af Hertugdømmet Slesvig, 13 Mil fra Lybek, paa en Ø, som dannes af Eydæestrømmen. Dens ældste Privilegier er fra 1339. 1690 lod Kong Christian den V. Fæstningen paa begge Sider forøge, og drage Forstaden Bindekier inden dens Omfærd, og lod opbygge et nye Qvarteer og besætte med Borgere. 1692 gav han dem nye anseelige Privilegier og Friheder. Staden har en stærk Besætning, et Kongeligt Læhuus og Proviant-Magazin, en Sognekirke, hvortil er 3 Præster, og en Garnisonskirke, hvortil er 2 Præster, en latinsk Skole, et Consistorium, et Commerce-Collegium, oprettet 1738 af Kong Christian VI. Staden har 3 Borgemeister og 6 Raadsmænd. Her residerer den Kongelige General-Superintendent over Slesvig og Holsteen, som tillige er Provst over det Kensingborgske Consistorium. Til denne Stad hører 75 Plove.

Kensborg Amt i Hertugdømmet Holsteen. Amtet har sin egen Amtmand, hvilken staaer under det Kensingborgske Prov.

Provstie og Consistorium. I Amtet ligger Staden Rendsborg og den flette Kellinghusen, samt 6 Sognefogderier: 1) Raunmørt, 2) Jevensfædt, 3) Norstorf, 4) Høhøwested, 5) Schenefædt, 6) Kellinghusen.

Nesen Sogn i Kiends Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil høre Nesen Bye, Høgild Bye, Rabes, en eenlig Gaard, Neder-Torp, en eenlig Gaard, Over-Torp, en eenlig Gaard, Roldskur, en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Annex til Vrope. Kirken er liden af hugne Sten, med et liden Taarn. Paa Høgild Mark løber en liden Bæk, som har sit Udspring af en Mose østen for Byen, og løber i Karup Naa. Just paa det Sted, hvor Bækken løber i Naen, staar midt i Bækken en Sten, paa hvilken man kan træne over Bækken og paa den staar og kaste med en Sten i Marhuus, i Viborg og Ribe Stifter; i 3 Sysseler, Lower-Syssel, Har-Syssel og Omer-Syssel; i 3 Amter, Silkeborg, Lundenæs og Halds Amter; i 3 Herreder, Vøsgaard, Ginding og Kiends Herreder; i 3 Sogner, Karup, Haderup og Nesen; i 3 Byemarker, Karup, Høsfæld og Høgild.

Nesen Sogn i Hindborg Herred, Elvehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Nesen Bye, Krabbesholm Hovedgaard, Nesengaard, en eenlig Gaard, Høgild, en eenlig S.

Dølhyvad, to smaa Gaarde, Haagens Mølle. Dette Sogn er et Annex til Skive. Kirken er liden og smuk.

Nesen Sogn i Skodborg Herred, Bøvlings Amt i Nibers Stift. Dertil hører Nesen Bye, Røholm, Kiersgaardsig, Matrup, Budsgaard, Vilgaard, Præste-Gaarden, Oregaard, Drøvad, Lille Elbek, Store Elbek, Langergaard, Damsgaard, Vierregaard, Høsgaard, Dalgaard, Paa Heden, Hedesgaard. Herfra har den lærde Nesenske Familie sin Opkomst.

Nestad Sogn i Sønder Herred, Mors Land i Aalborg Stift. Dertil hører Nestad Bye, Sindbjerg Bye, Sindbjerggaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Karbye.

Nestorp, et adelsigt Gods i Kellinghusen Sogn, Rendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Nestrup, en anseelig Herregaard i Sønderholm Sogn, Hørrum Herred, Aalborghuus Amt i Viborg Stift. Denne Gaard er tilligemed Torstedlund og Albek oprettet af Grev Friderich Christian Levehau til et Stamhuus, og har sit eget Viseking, som holdes om Tirsdagen i Aarestrup. Paa Gaarden holdes Staldstude. Dertil er og got Fiskerie i Limfjorden. Hovedgaardstærk 105 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. Møllestyk 1 Td. 4 Sk. 3 Fdk. Vandergods 763 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 1/2 Alb. Møllest. 11 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. Tiender 154 Tdr.

Se

Nestrup,

Røstруп, en frie og complet Herregaard i Hvam Sogn, Nindø Herred, Halbs Amt i Viborg Stift, tilhørte Niels Harbo, som døde 1560. Borge og Ladegaarden er opbyggt af nye 1748 af Herredsfoged Christen Thøstруп. Paa Gaarden sødes 60 Stude. Hovedgaardstart 16 Edr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 336 Edr. 3 Skpr. 1 tretten-attendeel Fdk. Mølle- skuld 6 Edr. 5 Skp. 2 Album. Tiender 61 Edr. 2 Skpr. 2 Fdk. 1 Alb.

Rethwisch, et Slot og Landsby ved Oldeslo i Ahrens- bøl Amt i Bagrien i Hertugd. Holsteen.

Revenstorf, en Herregaard i Gottorf Sogn, Danskø Land i Hertugdømmet Sles- vig.

Reventlau, et Grevskab i Mübel Herred i Hertugdømmet Slesvig, var tilforn det Her- tugelige Lehnsgods Sandberg. 1673 solgte Christian V. det til Grev Conrad af Reventlau, da det fik dette Navn. 1681 ophøiede Kongen det til et Grev- skab, som har 21 fem-siettedeel Plove frit Gods, foruden 30 Plove usrit Gods. Greven har Raldbrettighed til Duppel Sogn.

Revsvindinge Sogn i Vin- ding Herred, Nørborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Revsvindinge Bye, Lille-Nas Mølle.

Rhein, en liden Flod i Herfskabet Herzhorn, og udsly-

der ved Gluckstad ud i El- ven.

Rheinfeld Amt i Hertug- dømmet Pløn, bestaaer af den Flette Rheinfeld og Jarpen Sogn.

Rheinfeld, en Flette i Rhein- feld Amt i Hertugdømmet Pløn, ligger i en smat Skov og har et gammelt Slot, byggt af Jo- hannes, Fyrste af Holsteen, Kong Friderik II. Broder. Til dens Kirke hører 6 Lands- byer.

Rheinfeld, en Flette i Ah- rensbøl Amt i Bagrien i Her- tugdømmet Holsteen, var for- dum et Cistercienser-Kloster, stiftet 1186 af Grev Adolph den III. Slottet er opbyggt af Johannes, Fyrsten af Holsteen, Kong Friderik den II. Broder. Rundtomring Fletten er en fortræffelig Skov. Til Kirken hører 6 Landsbyer.

Ribe, en Riøbstad og Hoved- staden i Ribe Stift i Jylland, ligger paa Grændsen imellem Nørre- og Sønder-Jylland, imellem Hvidding og Ralslunds Her-eder i Riberhuus Amt, under 55 Grad. 20 Min. Latit. 24 Grad 42 Min. Longit. ved den store Riber Naar, hvorfra den er næsten omgivet, og af adskillige af dens Greene igiennemskaa- ren. Fra Ribe er 8 Mile til Roldinghuus og Varde, 6 til Hadersleb og Aabenraa, 4 til Søndern, 10 til Flensborg og Husum, 14 til Slesvig. Byen er overmaade gammel og har været til før 865. Dens ældste Pri-

Privilegium er af Valdemar II. Kong Erik Slipping gav den sin store Stadsret 1269, bestaaende af 123 Artikler. Byens Waaben er en anseelig Bygning med et høit og et lavt Taarn; af det første udspringer treende Løver. Byen har forudm været befaftet og havt et fast Slot, kaldet Niberhuus, anlagt 1115. Byen deles i to Sogner og 4 Kvarteerer, har 32 Gader og Stræder, et Torv midt i Byen ved Domkirken, 100 Fod lang og ligesaa bred, firekantet, med en Brønd, kaldet Rag-Rilde. 2 Porte, Nørre- og Sønder-Port. Over Naen er 6 Broer, 2 Vandmøller, Under- og Midt-Mølle, og en Stampemølle. Byen har to Kirker: Domkirken, eller vor Frue Kirke, er byggt af Biskop Thoro, i Kong Nielses Tid, som døde 1134, af flionne Quadersteen, anseelig stor og næst Aarhus Domkirke den smukkeste i Jylland; den har to høie Taarne, ovenpaa flade, tækkede med Bløe. Kirken er indvendig 100 Alen lang, 50 breed og 45 høi. Høikirkens 6 store Hvalvinger hvile paa 12 Piller af hugne Steen. Ved den nordre Side af Choret er Dom-Capiteler, hvor Nibe Landemode og Tømperværen holdes; der sees og Biskoppernes Skilderier efter Reformationen, og Capitulets gamle Breve og Documenter forvares. Altertavlen er af Billedhugger-Arbejde. Prædikestolen har Valdemar, Parsberg ladet opføre

1597. I Muuren ved den nordre Indgang ligger Kong Erik Emund begravet i en Steenkiste, og midt i Choret under en stor hvid Albastes Steen ligger Kong Christoffer den I. I denne Kirke hviler og M. Hans Tausen og de andre evangeliske Biskopper, som døde i Nibe. Den anden Sognekirke er St. Cathrine eller Sortebrødre Kirke, var forudm en Klosterkirke, er 80 Alen lang og 34 bred. Altertavlen og Orgelværket er befaftet 1683 af Stiftamtmand Grev Otto Diderik Skak. Byen har derforuden forudm havt 11 andre Kirker, 7 Kløstere og Hospitaller, hvoriblant St. Hans eller Korsbrødre Kloster nu er en anseelig Gaard, tilhørende den Statske Familie; ved samme er en flion Have og nogle Jorder; her var og forudm 11 Gilder, 1 Lectorat og Gymnasium. Nu er der en anseelig latinsk Skole med en flion nye grundmuuret Bygning, udvidet 1727, hvorved er en Rector, en Conrector, fire Hørere; 2 danske Skoler, et Hospital for 70 Lemmer, som ugentlig nyde 28 Skilling og frie Brændsel, bestaaer af to grundmuurede Bygninger, med en liden Kirke, som har sin egen Hospitalspræst; herforuden er 20000 Rigsdaler flionkede til de Fattige af Hr. Mathurin Eastensen, Provst i Skads Herred, som er under Stiftamtmandens og Biskops

pens Opsyn. Raadhuset er et grundmuuret Huus, indrettet 1709; der holdes Raadstue: retten om Mandagen og Tors: dagen, Byetingen i den yderste Sal om Tirsdagen og Virke: ringen om Onsdagen. Raad: stueretten har Landstingsret, og Sagerne indstævnes til Højeste Ret. Øvrigheden er: en Præsident, en Borgemeister, og 4 Raadmænd, en Byefoged, som tillige er Virkedominer ved Ribershuus Birk, en Bye- og Raadstuefriver, samt Virke: friver. Foruden Indgvarter: ringen regnes Indbyggernes Antal for omtrent 2000, og ud: gjør 371 Familier, som med Stifraantmanden og Biskoppen ere: to Sognepræster, en Hospi: talspræst, to residerende Ca: pellaner, en Doctor Medicinæ; de ved Skolerne: to Klokkere, en Organist, Magistraten og Øvrigheden, to Procuratorer, Amtsforsvalteren, Tolderen, Hospitalsforstanderen, Contro: troleren, Postmesteren, Myn: sterfriveren, Apothekeren, en Chirurgus, en Musikant, en Visiteur, to Portnere, 5 Riob: mænd, 10 Vertshuismænd, 10 Lærredskremmere, 43 Bogu: mænd og Nolsmænd, 143 Haandværkere, 353 Gaarde og Huuse, deriblandt Giesteboder: ne, som ere 8, for de Fattige, og Almisseboderne, hvori er 16 Bærelser. Uden for Nørre: Port, hvor Byen først har staaet, er 17 nye Huuse. Byens Gorder ere ansatte for 247 Td.

1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. og mange Enge, hvorpaa aarlig kan græs: ses 400 Creature. Ved Byen er og meget Fiske og Lags: fangst i Ribes Naer, som til: hører det Naturinske Lega: tum, og bortforpagtet for 36 Rigsdaler aarlig. Håndelen og Skibsfarten er ifkun liden, da Naen fra Søen til Byen er paa mange Steder tilstoppet. Til Byen selv er ingen Skibe, men fragtes fra Hierting, Romø og andre Steder. I Byen er et Kong: geligt Soldkammer. Veierhus: set ligger ved Naen og Skibs: broen, det betjenes af en Kongl. Veier og Maaler. I Byen gøres endeel Lærret, hvidt, sri: bet og tavlet, som sendes til Kiø: benhavn og andensteds. Mark: feder holdes den 26 Junii og den 8 Sept. med Kram og Travahre, den 15 Martii og 17 Julii med Heste; den 15 May med Kram og den 16 Oct. med Qvæg og Heste. 1767 var Consumptionen 4365 Rigsda: ler. Den ridende Post ankom: mer hver Mandag og Torsdag, og afgaer til Hadersleb hver Onsdag og Lørdag Formiddag Kl. 10. Til Varde og Ringst: hing afgaer den hver Mar: dag og Torsdag Aften, tre Timer efter at den Haders: lebske Post er ankommen, og kommer fra Varde igjen hver Tirsdag og Fredag Aften, naar Veier og Værliget det ellers ikke forhindrer.

Ribe Naer, see Riis Naer.

Riber:

Riberhuus Amt i Riber Stift, er 20 Miile langt, grændser mod Norden til Lundenæs Amt, mod Westen til Vesterhavet, mod Osten til Roldinghuus Amt og endel af Haderslev Amt, mod Sonden til Sønder Amt, indtil Tønder Bye. Af Nørre Jylland hører til dette Amt 4 Herreder: Giørding, Malt, Skads og Vester Herred. Af Sønder Jylland visse Stykker af omliggende Herreder, Birk og saa kaldede Lehn, saasom: Møgeltonder Herred og Birk, Loe Herred og deri Ballum Birk, Loe Birk, Amrom og Vesterlands Jørs Birk, af Tørring Lehn, noget af Svinding Herred, af Høiers Herred og Birk, af Gram Herred og Birk, af Lysstrup Birk, af Nørre Rangsstrup Herred og Birk, af Tønder Herred og Birk, af Røys Herred, af Balslund Herred. Stiftamtmanden over Riber Stift er tillige Amtmand over dette Amt, hvis Amtstue holdes i Riber. Det contribuerende Hartk. er 9840 Tønder, foruden det frie Hartkorn til Herre- og Præstegaarde. Grundene er næsten overalt temmelig god og frugtbar. I Vester Herred ere de Sogne, som ligge nærmest Havet, Høe, Ørbye, Aale, Henne og Lønne, besvarede med Sandflugt, de have derfor ikke megen Avling, men Indbyggerne næresig af Fiskevie og Søefart, tildeels i Hollandsk Tjeneste. Ve-

sterhavet giver Rav, hvoraf en temmelig Mængde findes under Fænge. Bønderne ere gemeenlig ødruelige, Skikkelige og duelige Folk. De tre Herreder, Giørding, Malt og Skads, have en Herredsfoged og Ting, som holdes i Veirup om Tirsdagen, og Fænge Birketing om Fredagen. Vester-Herreds Ting holdes om Fredagen af Byefogeden og Byeskriveren i Varde. I dette Amt ere to Riobskæder, Riber og Varde.

Riber Stift i Jylland grændser paa den heele vestre Side til Vesterhavet, mod Norden til Piimfjorden, mod Osten til Viborg og Nørhuus Stift, samt det lille Belt, og endes i Sønden ved Tønder i Hertugdømmet Slesvig. Længden fra Møgeltonder til Lemvig regnes for 30 Miile, og Bredden 11 Miile. Dette Stift er det ældste fra omtrent 860 i Kong Erik Barns Tid, men kom først i Stand under Harald Blaatand, da Nørhuus Biskopdomme blev oprettet. 1060 blev Viborg Stift, som før laae under Riber, skildt derfra, ligesom Aalborg under Nørhuus, af Kong Svend Estridsøn, som inddelede Landet i 4 Stifter; af dem alle er Riber Stift det største, men ikke det frugtbareste, da deri falde mange og store Herreder og magre Egne, især i de Herreder, som ligge midt i Landet og grændse sammen med Viborg Stift. Dog findes der og mange skønne Strækninger.

især heele Kolding Amt, en stor Deel af Ribershuus Amt og andre Steder. Landet var fordeelt i Vars-Syssel, Hars-Syssel og Jelling Syssel. Nu har det følgende 4 Amter: 1) Ribershuus Amt, 2) Lundenæs Amt, 3) Børling Amt, 4) Koldinghuus Amt. I disse Amter ere 22 Herreder i Nørre-Jylland, foruden endeel Herreder og Bisker af Sønder-Jylland. 230 Kirker i Nørre-Jylland, et Blevskab, et Baronie, 70 frie Herregaarde, 32 usrie Aulsgaarde og 7 Kibstæder.

Nies Sogn ligger i Nies Herred, Apenrade Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Niesmøhringer Kog i Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, hører til Amtet. Denne Kog bliver altid besaaet, og kaldes derfor Kornkog, og indbefatter 4 Kirkesogne.

Niesum Sogn ligger i Børling Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Niis Herred i Apenrade Amt i Slesvig, er $3\frac{1}{2}$ tudsk Mill lang og 3 fjerdedeel til 5 fjerdedeel Mill bred. Jorden er meget behagelig og frugtbar, der findes og god Skov og mange fiskerige Bække og Søer. I dette Herred er 4 Sogne: 1) Loit, 2) Ries, 3) Jordkier, 4) Bislderup.

Niise Sogn paa Den Væde i Nordb. Amt i Hertugd. Slesvig.

Niisinge, en usrie Sædegaard i Hjørdstrup Sogn, Bording Herred, i Nyborg Amt,

Frøens Stift, paa 32 Tønder Hartkorn, ligger ved Stranden ved Landeveien fra Nyborg og Kierteminde, har gode Marker, god ung Elle- og Eskeløv, og 5 Bøndergaarde. 1697 har den tilhørt Rev Dram.

Niisløv Sogn i Tybjerg Herred, Bordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Niisløv Bø, 13 G. 9 H. Riøberup, 3 G. Gierdrup, 4 G. 2 H. Enderup, 5 G. 2 H.

Rinckenis Sogn ligger i Lundtoft Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rind Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Ribers Stift, dertil høre Rindbø, Rindpræstegaard, Kolundbø, Fiederholt Bø, Store Stakelshovet, Lille Stakelshovet, Store Gunderup, Lille Gunderup, Slumstrup, Offelsgaard, Skierbek, Donfig, Elmholt, Nørre Søebø, Sønder Søebø, Vogulund, Sandgaard, Øster Høgild, Vester Høgild, Holte, Svenlund, Nørre-Beien, Sønder-Beien, Ornebørg, Mørup, Gammelboefig. Kirken er bygget af Quardesteen, tækket med Bly, har et høit Taarn.

Rind Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil høre Rindbø, Medelhede, en eenlig Gaard, Skaber Mølle. Dette Sogn er et Anner til Vinkel. Kirken er en fast Bygning med Taarn, opbygget af Jonas Fridenreich til Palstrup. Medelhede staaer for 10 Tønder Hartkorn, og beboes af

af to Mænd. Skaber Mølle
flaager for 1 Ende Jordfjæld og
8 Eder. Møllefjæld.

Rindomgaard, en ucom-
plet, dog Tiendefrie Sædegaard
i Rindum Sogn, Hind Herred,
Bøvling Amt i Niber Stift.
Hovedgaardstøt 9 Eder. 3 Eder.
1 Fok.

Rindum Sogn i Hind
Herred, Bøvling Amt i Niber
Stift. Dertil hører Rindum-
gaard, Synderbye, Vesterbye,
Sædegaard, Medelbye, Øster-
bye, Anner: Præstegaarden,
Nørbye. Anner til Ring-
fjøbing. 3 Sognet er en
Bondegård, kaldet Nugaard,
med en nye og meget smuk Byg-
ning, opført af Generalmajor
Lottig.

Ring Sogn i Tverfing Her-
red, Skanderborg Amt, Nar-
huus Stift. Dertil hører Ring
Bye, Bredstrup Bye. I dette
Sogn er Ring: Søe.

Store Ring Sogn i Fram-
lev Herred, Skanderborg Amt,
Narhuus Stift. Dertil hører
Store Ring Bye, Høver Bye,
Gammelgaard.

Ring Sogn i Gudme Her-
red, Nyborg Amt i Kjøns
Stift. Dertil hører Ring
Bye, 9 G. 8 H. Bolting-
gaard Herregaard med Bolting
Mølle og 5 Huusmænd. Lam-
mehave, en Herregaard med en
Vandmølle og 5 Huusmænd.
Kynkebyegaard, en Herre-
gaard. Rielderupgaard. Brang-
strup, 6 G. 6 H. Kallerup, 5
G. 3 H. Bolstrup, 9 G. 8 H.

Bolteslø, 5 G. 1 H. Bolting-
ge, 4 G. 3 H. Sædinge, 17 G.
7 H. Kynkebye, 17 G. 16 G.
Hospitalet og Skolen er af
Grundmuur. Ved Ring Søe
er en fiskerig Søe, 500 Skridt
lang.

Ringfjøbing, en Rishus
i Hind Herred ved Rudfjerdings
Fjord, 16 Mil fra Nibe, 8 fra
Kolding, under 56 Grad, 7½
Min. Latitud. og 24 Gr. 17
Min. Longitud. Byens Ba-
ben er en langbeenet Den,
staaende paa et Bierg, med ud-
strakte Vinger til at flyve.
Byen har været til allerede
1368. Byen har to Porte,
et Torv, 12 Gader, 121 Huu-
se og Gaarde af Muur og Vin-
dingsværk, med Halm takte,
undtagen i Nælgaden. Kirken
er lav, har et Orgelværk, Taarnet
er fløvt med Spiir og Fløi, hvori
sees Byens Baaben. Byen
har en dansk Skole, intet Hospi-
tal, dog endel gode Capitaler
til de fattige. Raadstuen er en
gammel Bygning ved Torvet.
Borigheden bestaaer af en Bor-
gemester og to Raadmænd.
Borgemeesteren er tillige Byes
skriver, og den een Raadmand
Byefoged. Her holdes den
Kongelige Amtstue for Lunde-
næs og Bøvling Amt. Her er
og et Kongeligt Fødsels-Ind-
byggerne ere: en Sognepræst,
en residende Capellan, Waag-
straten, Amtsforvalteren, Tol-
deren, en Controleur, en Strand-
Inspecteur, en Bye Entrouller,
rings-Officer, en Apotheker,

en Chirurgus, 6 a 8 Handlende, 8 Håndværkere, ialt 60 Borgere, 313 Personer. Handelen og Skibsfarten er ifkun liden, da Byen kun har et Fartoi. Det, som gjør Seiladsen vanskelig, er Nymunde Gab, en smal Nende, 4 Mile herfra, som Naturen har dannet imellem Klitten eller de høie Sandbjerger, der ere imellem Havet og Fjorden. Dette Gab, som Skibene altid maae gaae igjennem, kan om Vinteren deels forandre sit Løb, deels fylbes med Sand, saa at det er besværligt og besværligt at komme igjennem, hvortil ogsaa visse Vinde behøves, som Skibperne maae oppebie. Byens Skibe ligge derfor om Vinteren ved Havrevig, 3 Mil herfra, hvilkken Havn er meget god. I Fjorden og Aaen ved Byen falder godt Fiskerie, samt i Fjorden den Østersbank, som tilhører Baroniet Mønsterteen. Byens Aar er 68 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Harkorn. Byens Consumption er 1360 Rigsdaler. Markeder holdes Martii, Junii, August, September eller October. Posten, som medbringer udenlandske og Kiøbenhavnske Breve, kommer hver Onsdag og Løverdag Aften, og afgaar igjen hver Mandag og Torsdag Morgen til Beile og Ribe. Der til Lemvig gaaende Postbud afgaar hver Torsdag, og kommer tilbage igjen hver Løverdag eller Søndag Aften.

Ringsted Amt i Siellands Stift har mod Norden Holbek og Nøeskilde Amt, mod Osten og Sønden Tryggevælde og Vordingborg Amt, mod Vesten Sorø Amt. Det er 4 Mile langt og 2 Mile bredt. Jorden er seed og frugtbar. I Amtet er endeel Fiskerie og gode Skove. I Amtet ligger Kiøbstaden Ringsted. Amtet bestaaer af 1 Herred, Ringsted Herred, 17 Sogne. Harkornet beregnes til 4664 Tønder. Dette Amt staaer tillige med Sorø Amt under een Amtsmand.

Ringsted Kiøbstad i Ringsted Amt, Siellands Stift, ligger Sydvest fra Kiøbenhavn 8 Mile, fra Nøeskilde 4 Mile, fra Slagelse 4 Mile, fra Kalundborg 7 Mile, fra Næstved 3 Mile, fra Holbek $4\frac{1}{2}$ Mil og 2 Mile fra Sorø, og ligger saaledes næsten midt i Sielland. Byen fik Kiøbstads-Privilegier af Christoffer III. 1441. Den bestaaer af 4 Gader, 107 Gaarde og Huuse, assureerede, foruden Kirken og Landstinger, for 3868 Rigsdaler. Raadstuen er af Bindingsværk. Byens Øvrighed er en Byfoged og en Byeskriver. Borgernes Antal er 105. Indvaanerne ere i alt 709. Kirken, kaldet St. Vents Kirke, ligger i den vestre Ende af Byen, er en anseelig Bygning med to Udbygninger paa den nordre og søndre Side og har to Chore. Ved den østre Ende af Kirken er Landstingshuset, af Grund-

Grundmuur. Ved den søndre Ndbanings østre Ende er Skolehuset, hvori fordam holdtes den latinske Skole, men er nu øde. Kirken er byggt af den Afdelte Bisp, Sveng Norbagger; deri ligger endel Kongelige Liig, saasom Hertug Knud den Hellige, Valdemar I. og II. Kong Byrge af Sverrig og hans Dronning, Erich Ploppenning, Erich Menved og hans Dronning Ingeborg, og mange adelige Personer. Ved Kirken er en Sognepræst og en Capellan. Af St. Hans Kirke er nu ei mere end Kirkegaarden tilovers. 3 de Kattiges Huuse nyde 8 Lønner Almisse. Byens Mæring bestaer meest i Brændeviinsalg og Haandværksarbeid; den har selv ingen Fjord, men bruger i 60 Funder mod aarlig Afkøbt til Kiøge og Bordingborg Skoler, saasom disse Marker horte tilforn til den latinske Skole. Siellandsfars Landstring for Sielland og Møen holdes her een gang hver Maaned. Bytinger holdes hver Mandag. Den ridende Post fra Kiøbenhavn kommer hver Søndag og Onsdag, afgaaer Søndag og Torsdag Nat. Ligeledes afgaaer den ridende Post hver Søndag og Onsdag til Næstved og Vemmeltofte, og kommer derfra hver Tirsdag og Onsdag, samt afgaaer hver Mandag og Fredag til Kiøge og Balløe Kloster, hvorfra den kommer tilbage Torsdag og Fredag Aften. Den agende Post

ankommer fra Kiøbenhavn hver Søndag og fra Hamborg Torsdag eller Fredag. Til Kingsted Bye hører Kingsted Kloster, Tolstrup Bye, 5 Gaarde, 4 Huuse. Haubyr, 13 G. 8 H. Kingsted Torp, 12 G. 5 H. Kieruphuuse, 2 H. Gilsagerhuuse, 2 H. Ellstrup, 3 G. Nørhuus, 1 G. Slangerup, 3 G. 2 H. Valsrup, 4 G. 2 H. Vornhuuse, 2 H. St. Jørgens Gaard, 1 H.

Kingsted Herred i Kingsted Amt, Siellands Stift, bestaer af følgende Sogner: 1) Beueløse, 2) Øværtebye, 3) Vigersted, 4) Harrested, 5) Alindemagle, 6) Jydstrup, 7) Valsbølle, 8) Nordrup, 9) Saringsløse, 10) Tersløv, 11) Ørsløv, 12) Gasse, 13) Bræabye, 14) Jørsløv, 15) Sneesløv, 16) Vetterløv, 17) Hømb Sogner.

Kingsted Kloster, en Herregaard i Kingsted Bye i Kingsted Herred og Amt, Siellands Stift, har fordam været et Benedictiner-Kloster, stiftet 1082 af Biskop Svend Norbagger. Gaarden er en gammel grundmuuret Bygning, to Etager høj. Ladegaarden er af Bindingsværk. Dens frie Hovedgaardst. er 73 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovskov 2 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb.

Kingsebølle Sogn i Fugelse Herred, Aalholms Amt i Siellands Stift. Deril hører Kingsebølle, Lundegaard. Kirken er byggt af Kampsteen, ligger eenlig paa Marken ved en

Næ. Sognet er Annex til Røgebye.

Ringhve Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghøus Amt i Ribes Stift. Dertil hører Ringhve Bye, Hedebye, Ulfinde Bye, Bilsund, Nørre Langlund Bye, Langlund Mølle. Sønder Langlund, Gammelbye, Ulf Bye, Lille Karlshov, Store Karlshov, Trøgelborg, Tegsgaard, Høgelund, Elkie, Baasflund. Annerne, Gadberg og Lindballe, ligge i Tyrlid Herred. Kirken er jærllig, men uden Taarn.

Rixtorf villigemed Tram, et adeligt Gods i Lebrade Sogn i Preeke Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, paa 38 Plove.

Ristrup, en Herregaard i Sabroe Sogn og Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift, har en smuk Bygning af Bindingsværk, en skøn Have, og en Skov, kaldet Riisshov, som gaar rundt om Haven. Af de ældste Ciere vides Hans Rostrop, og siden hans Søn, Laurids Rostrop, fra 1570. 1643 har Kong Christian IV. og Grev Baldemar Christian eiet Gaarden. Paa Gaarden holdes Stald- og Høerfude. Hovedgaardstart 28 Tdr. 4 Sk. 2 Kd. 1 Alb. Skovskyl 4 Sk. 1 Kd. Bøndergods over 131 Td. Hartkorn.

Roakker eller Roor Sogn ligger i Hvidding Herred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Roddenes Sogn ligger i Hvidding Herred, Lønder Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger Brunsodder Bog.

Rodsteenseie, en Herregaard i Odder Sogn i Hads Herred, Nakier Amt i Aarhus Stift, oprettet 1661 af Hr. Jochum Gersdorf, af en ufrie Gaard og Bøndebye, kaldet Hovedstrup, som han fik af Frid. III. for sit Gods i Skaae. Admiral Jens Rodsteen har 1681 ladet Gaarden opbygge og kalde efter sit Navn. Oberste Sehested har ladet tilbygge et Taarn, hvori Indgangen er til Bøllerne. Paa Gaarden holdes Hollenderie. Hovedgaardsstart 41 Tdr. 7 Sk. 2 Kd. Skovskyl 1 Td. 6 Sk. 2 Alb. Bøndergods over 259 Tønder. Kongetiender 39 Tønder. Kirketiender 51 Tdr. 1 Sk.

Roelse Sogn i Mols Herred, Ralsø Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Roelse, et Huus. Roelsegaard Hovedgaard, Brinnæs Bye. Dette Sogn er Annex til Rnebel. Kirken har et lidet Spiir, er istandsat 1750 af Conferentsraad Christian Gersdorf. Fra det Næ, Brinnæs Hoved, strækker sig i Vigen et Sandrif, Nordvest mod Ralsø Slot, hvor et andet Sandrif møder, hvorpaa sees en mægtig stor Steen, rækkende op over Vandet, som en liden Klippe, kaldet Røe-Steenen.

Roefsegaard, en Herregaard i Roefse Sogn i Mols Herred, Kallø Amt, Aarhus Stift. Gaarden er opbyggt af Kongens Nidesfoged, Hans Jakobson. Kirken ligger ved Gaarden. Fra Marken strækker et Næssig ud ad Knebelvig. Hovedgaardstart 46 Edr. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergodset til denne Gaard, samt Isstrup og Quælstруп, tilhørende Conferencesraad Christian Gersdorf, nu hans Søn, Ritmester Joachim Gersdorf, har 629 Edr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Tiender 56 Edr. 6 Skp. 2 Fdk.

Roerslev Sogn i Bends Herred, Hindsø Ams Amt i Ryens Stift. Dertil hører Roerslev Bø, 11 G. Blankebø, 6 G. Kirken har et Taarn, opbyggt 1762 af Kammerraad Vasse.

Roeskilde, en ældgammel Ridsstad, 4 Mile fra Rishenhavn, 5 Mile fra Kallundborg, har sit Navn af Kong Roe og de ved Staden liggende Sundhedskilder. Denne Konge skal have anlagt denne Bø, istedet for en anden, som skal have hedet Hagekipping og ligget i Møl fra Isesfjorden i Naarup Sogn, hvor nu er Sjøby. Den blev siden udvalgt til den Kongelige Residents isfeden for Leire, og 1149, eller, efter andres Mening, 1151, omgivet med Volde og Graver af Kong Svend Grathe, som satte en Ridder, navnlig Ebbe Skjolmsen, til Commendant. 1104

blev byggt det faste Slot, Hæralsborg, ikke langt fra Byen, hvis Voldsted endnu vises ved Isesfjord. Byen fik dens egen nye Stadsret af Erich Glipping 1268. 1443 blev den Kongelige Residents forlagt her fra Byen til Rishenhavn, men forblev Erkebiskoppernes Residents til Reformationen; den var den Tid meget stor, men har siden stedse meer og meer aftaget, og har for nærværende Tid kun 100 Borgere, og om trent 1650 Indbyggere. Den havde tilforn 15 Kirker: 1) St. Lucii Domkirke, 2) St. Laurentii Kirke, blev strax efter Reformationen 1537 af nogle ale for tidligere Borgere nedbrudt; dens Taarn er endnu tilovers ved Raadhuset. 3) St. Mariae, eller vor Frue Kirke, er endnu tilovers, og er en Sogneskirke. 4) St. Petri Kirke, og 5) Alle Helgens Kirke, nedbrudte 1559. 6) St. Olai Kirke, stod endnu 1529. 7) St. Nicolai Kirke, stod ogsaa 1529. 8) St. Michaelis Kirke, blev efter Befaling nedbrudt 1575. 9) St. Martini blev nedbrudt 1590. 10) St. Johannis Kirke stod her 1547. 11) St. Dionysii Kirke nævnes sidst 1527. 12) St. Botulphi Kirke var her 1512. 13) St. Botilda Kirke stod 1476. 14) Graasbrødre Kirke, bygget i det 13de Aarhundrede. 15) St. Jacobi eller St. Jbs Kirke. 16) Graasbrødre Klosters Kirke. 17)

Sortebrødre Klosters Kirke, og 10 Munk- og Nonne-Klostere: 1) Duebrødre eller Hellig Aands Kloster og Hospital, stiftet 1253 af Biskop Jacob Erlandsen. 2) St. Maria Nonne-Kloster, stiftet 1282 af Biskop Svend Norbaage. 3) St. Agnetæ, stiftet 1264 af Prindsesse Agnes, Erich Plovpenning's Datter. 4) St. Clara, stiftet af Frue Inger, Grev Conrad af Regenssens Enke, Erkebiskop Erlandsens Datter; det blev holdet saa særdeles helligt, at ingen turde gaa derind uden Paven's Tilladelse, hvorfor Dronning Ingeborg selv maatte søge denne Tilladelse af den Pavelige Cardinal, Mathias, som tillof hende 1301 tre Gange om Aaret at besøge Nonnerne i St. Clara Kloster med 10 ærbare Matroner. Det afbrændte 1302, og 1561 blev det overdraget til Kjøbenhavns Universitet mod Knardrup Kloster gods. 5) Sortebrødre Kloster, et Munkelovstet af Dominicaner-Ordenen, stiftet 1258, nu det adelige Froskenkloster. 6) Graabrødre Kloster, nedbrudt 1575. 7) St. Jørgens Hospital for Svedalske, stiftet 1253. 8) St. Giertruds Hospital. 9) St. Margrethæ Nonnekloster, bygt af Biskop Absalon 1164, af Cistercienser-Ordenen. 10) St. Damiani Kloster. 11) Hellig Giestes Hus, et Hospital uden for Byen. Byen har nu to Kirker: 1) forommeldte St. Lucii Domkirke,

bygt af Kong Harald Blaatand, formodentlig kort efter at han havde antaget den christelige Religion 948, og blev da kaldet Hellig Trefoldigheds Kirke, samt sat en Engellender, ved Navn Wilhelm, til Stedets Biskop. 1084 lod Knud den Hellige opføre en langt større og smukkere, og kaldte den efter St. Lucii Paves og Martyrs Navn. Den har tvende smukke Spiire. Kirken er 133 Alen lang og 39 $\frac{3}{4}$ Alen bred, og paa Siderne adskillige Capeller, indvendig med høie Viller, og meget lys. Altertavlen, som Christian IV. forærede hertil, forestiller Christi Lidelseshistorie i ophævet forgylt Arbeide; den aabnes paa de tre store Høitider. Prædikestolen er af Marmor, og Daaben bæres af 4 Evangelister af Metal, støbt 1602. Her sees endnu Bispestolen og andre Alberdomme. Den største Merkværdighed ved denne Kirke er de Kongelige Begravelser. I Choret's nordre Pille ligger Kong Harald Blaatand og Svend Estridsen, samt Biskop Wilhelm indmurede i Tinkister. I Choret den store Dronning Margretha i en forhøiet Grav af Marmor, med hendes Billede indhugget i Malsk, samt Christian V. og hans Dronning Charlotte Amalia, samt Friederich IV. og hans Dronning Lovise i overmaade vægtige hvide Marmorkister. Neden under er en stor Hvalving, hvori endeel Kongelige Børn ligger. I et stort

stort Capel paa Kirkens høire Side ligger Kong Christian IV. og Friderich III. med deres Dronninger. Lige over for i det af Christian I. 1462 stiftede Hellig 3 Kongers Capel, ligger Christian I. og Christopher III. med Dronning Dorothea, samt Christian III. og Friderich II. i meget prægtige Grav-Monumenter af sort og hvidt Marmor, 10 Alen lange og 5 Alen brede. Herved bygges nu et overmaade prægtigt Capel til Høifsalig Kong Christian VI. og hans Gemalinde Sophia Magdalena, samt Friderich V. og Dronning Lovise, deres Begravelses. Ved Siden af Kirken er Conventhuuset, byggt 1636, hvor Stiftamtmanden, Biskopen og alle Stiftets Provster tvende Gange om Aaret forsamles til at holde Landemode. 2) Kirke er vor Frue, byggt 1094 af Biskop Svend. 3) St. Jhs Kirke har ikkun en liden Menighed fra Hedegaardene, Ladegaardshuusene, nogle Møller, St. Avene Huusmænd og nogle saa Beboere i St. Jhs Kirkebye. 4) St. Jørgens Kirke, hvortil hører Beboerne paa St. Jørgens Bierg og Bistrupgaard. Præsten til begge Sognene hører paa St. Jørgens Bierg. Næst ved Domkirken ligger det Kongelige Pallads, byggt 1733 af Christian den VI., hvor de Kongelige Høfdeborer logere, naar de komme dertil Byen. Der bestaaer af 4 Længder i Girkant, to Etager høit;

derfra gaaer en Løngang til Galleriet i Domkirken. Det var fordm Erkebiskoppens Boelig. Byens Vaaben er en Ørn i hvidt Feldt. Øvrigheden bestaaer af en Borgemeester, 3 Raadmænd og en Byesoged. Den har tilførn, endog for et Par Aarhundrede siden, havt sin Mynt. Den driver ikke nogen betydelig Handel, da Isefjorden udenfor Friderichsund ikke er saa dyb som tilførn. Til Byen hører 292 Ede. 2 Skp. 2 Fkl. Agerland, og svares 6500 Rigsdaler i Consumption. Her holdes 2de Markeder, nemlig i Ugen efter Paaske det saa kaldte Pæres Marked den 20 Sept. og Deinsmisse Marked St. Dionisii Dag eller 1 Oct. Her er en Papiers Mølle, et Røttun-Trykkerie, et Balleværk med 10 Stamper, et andet med 8 Stamper, et Høllandst Brynværk til Perle, Fimmeske og Vankebyg, og et Sukker-Raffinaderie. Forvalteren paa Palladet er nu tilfille Postmester. Den ridende medbringer Breve fra Kiøbenhavn hver Onsdag og Søndag Morgen, og fra Byen til Kiøbenhavn hver Fredag og Mandag Morgen. Her er en god latin Skole, som har, foruden 8 Kongetiender, en Capital af 22000 Rigsdaler paa Rente. Skolehuuset, en gammel grundmuuret tve Bygning paa Kirkegaarden ved Domkirken; herved er en Rector, en Conrector og 4 Hørere. Her i Byen er og følgende Hospitaller: 1) Duebrødre Kloster eller

eller Hospital, paa nye opbyggt 1741 for 21 Lemmer, som ugentlig nyde hver 3 Mark og Godebrand, og 4 Hørere, samt 40 af Skolens Discipler 4 Mark ugentlig til Kostpenge. Dette Hospital eier, foruden endeel Kongetiender og 400 Tønder Hartkorn, en Capital af 10000 Rigsdaler. Det har sin egen Kirkeret, som holdes hver Frestedag i et Huus paa det saa kaldte St. Jørgens Bierg. 2) Søren Olfens Hospital, hvori 6 Lemmer nyde frie Huus, og hver 24 Ndlr. aarlig i Penge, og 3 uden for Huuset, som Exspectanter, og nyde aarlig 12 Rigsdaler. 3) Jacob Ulfelds Fattighuuse ere nu solgte og Grunden lagt til et Vænge, hvoraf saaes i aarlig Afgift 11 a 12 Rigsdaler, sem uddeles til Fattige til Hielp til Huusleie. 4) Arild Hvidtfelds eller vettere Herluf Trolles Fattighuuse for 12 a 16 Fattige, som nyde frie Huus, og hver sin Andeel af den dertil liggende KaaLhave. 5) Frue Meyerkrones Enkehuis, hvori tvende Enker nyde frie Huus og 3 Mark ugentlig i Penge. 6) Raadmand Hans Langes, hvor og tvende Enker have frie Huus. Herfor uden har Niels Trolle skienket 2000 Slettedaler til den danske Skoles fattige Børn, Otte Schade 300 Rigsdaler til fattige Huusarme, Christen Lodberg 12 Daler aarlig til fattige Barfælgrinder, og Peder Sørensens 50 Rigsdaler ligeledes.

Frue Birgitte Scheel 1000 Rigsdaler til Byens Fattige, og 500 Ndlr. ligeledes. Her i Byen er og

Roeskilde adelige Frøkenkloster, stiftet 1698 af Frue Margrete Ulfeldt, General-Admiral Niels Juels og Frue Birgitte Scheel, General-Lieutenant Niels Rosenkrantzens Enker. Det blev tilforn kaldet Sortebrødre Kloster, og var til 1213. Herved var en Kirke. Klosteret staaer under Byens Jurisdiction, og bestaaer af tre grundmurede Stie, to Crager, foruden 2 nye Bygninger af Vinbingsværk udenfor til 3 Frøkenners Bærelser. Der boer i Priorinde og 16 Frøkener, som tilligemed 10 andre, der ophelde sig hos deres Venner, nyde, Priorinden 220, og hver Frøken 110 Ndlr. aarlig, foruden nogle faa frie Brænde, og de nærværende frie Spiise. Klosterets Indkomster bestaaer af Jordegods 200 Tønder Hartkorn og 100000 Rigsdaler paa Rente. Ved Klosteret er et Capel, hvor Soanepræsten til Himmelsv Meentighed holder Gudstienesten. Under Klosteret er henlagt et Huus, som er frie for Byens Skatter, hvor en Enke har frie Bærelser og noget vist aarlig.

Ved Roeskilde ligger følgende Kirker: 1) Helligkors Kirke paa den vestre Side uden for Byen. 2) Høybrønd Kirke. 3) Magle Kirke, eller, den store, Vesten for Domkirken i Magle Kild. Stræde. 4) Kloster

ster Kilde, kaldes og Apotheker-
Haven. 5) St. Hanses Kilde,
Norden for Byen. 6) Kong
Roes Kilde, i Riibmands-
Bængen. 7) St. Olufs Kilde,
lige ud for Kobbermøllen. 8)
St. Jhs Kilde, ved St. Jhs
eller Jakobs Kirke. 9) Has-
borg Kilde, ved det gamle Slot
Haraldsborg, hvor nu er Ha-
raldsborg Mølle. 10) En Kilde
i Rectorens Have, som nogle
holde for den rette Roeskilde.
11) Store Blegdams Kilde
har et stort Kildevæld til Bleg-
dammens Brug, og herfra løber
Vandet til 5 Møller. Den før-
ste, nemlig Helligkorskilde, som
med Rønder best forsynes og un-
derholdes, er den, som det Kon-
gelige Hærskab betiener sig af.
Ved Byen er 4 Beirmøller og 9
Bændmøller, hvoriblandt Mag-
lekilde Mølle, som er en Papiirs-
Mølle. Byen har 4 Porte,
46 Gader og et Torv med et
smukt Raadhuss.

Roeskilde Amt i Siellands
Stift har mod Vesten Holbeks
Amt, mod Osten Riibenhavn,
mod Norden Jægersborg og Fri-
derichsborg Amt, og mod Søn-
den Ringsted og Truggevalde
Amt, er i Længden og Bredden 4
Mile. Jorden holdes for den
feedeste og frugtbareste i Siel-
land, endeel Strandfiskerie ha-
ves i Jsefiorden. De fleste
Bønder tilhøre Riibenhavns
Bys og dens Magistrat. Amtet
har 4 Herreder: Sømme,
Ramspe. Thune og Vold-
borg Herred, 53 Kirker og

tvende Riibstæder, Roeskilde
og Riøge.

Roskilde Fiord, en Arm af
Jsefiorden til Roeskilde Riib-
stæd, har sit Indløb imellem
Horns og Strøe Herred, har
godt Fiskerie.

Rødbye, en liden Riibstæd
i Fugelse Herred, Nalholms og
Marieboe Klosters Amt i Loll.
Stift, 2 Mile fra Nykøbing, sit
Riibstæd Privilegier af Chri-
stian den I. 1454. Kirken har
et godt Spiir, er istandsat
1632 og 1728 af Friderich IV.
gjort en Tilbygning, sag at den
er en Korskirke. Ralken er fra
1466 af Helle Abbe Andersen.
Byen er en dansk Skole og et
Hospital for 4 Fattige. Byesor-
gøden i Marieboe er her tillige
Byesoged, dog har den sin egen
Byeskriver, som er Solder og
Herredeskriver i Fugelse Herred.
Byetinget holdes hver Mandag.
Indbyggerne ere: en Sognes-
præst, en Capellan, 6 Riib-
mænd, 6 Skippere, 63 Haands-
værksmand, i alt 100 Borgere,
desforuden 13 Waadsmænd og
22 Aulsmænd, som ei ere Bor-
gere. Byen har 7 Skibe, som
ligge ved Drapminde, hvor tillige
er et Færgeløb til Den Femern.
Consumptionen er 640 Riggs-
daler. Imellem Tjørneberg,
en Græsholm og Byen er et dybt
Indløb, som Rødbye betiener
sig af til Havn. Den Vollandske
agende Post ankommer hver
Mandag.

Røde Gaard, en Giestgæ-
vergaard strax uden for Amager
i Port

Port i Sundbye. Øster, kaldes ogsaa Svaneleieiegaard.

Rødenisf, et Fogderie i Mildsted Sogn, Schwabsted Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rødenisfsgaard, et Cancelliegods i Mildsted Sogn, Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rødning Herred i Skivehuus Amt, Viborg Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Balling, 2) Lem, 3) Rødding, 4) Gaasum, 5) Kreiberg, 6) Ransing, 7) Lium, 8) Veibye Sogner.

Rødning Sogn ligger i Frøs Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rødning Sogn i Nørre-Lynghered, Hals Amt i Viborg Stift. Dertil høre Rødning Bye, Syndre Ingstrup Bye, Nørre Ingstrup Bye, Bartum Bye, Bartumgaard, Klarisgaard, Meilgaard, Kofholm, Over-Kofholm, Spedal Hovedgaard, Fristrup. Kirken er byggt af hugne Green, tækket med Blye, indvendig meget ziirlig, med en smuk Altartavle og Prædikestol.

Rødning Sogn i Rødning Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Rødning Bye, Spøtterup Hovedgaard, Mollerup Bye, Kier Bye, Kiergaard, Eistrup Bye, Eistrupgaard, Kund Bye, Grundvad, en eenlig Gaard, Strømmen, en eenlig Gaard, Rye, Mølle, Skjeds-

gaard. Kirken er smuk, hvælvet, med Viller, tækket med Blye, og har et anseeligt Taarn med et høit Spiir.

Rødskilde, en Herregaard i Ulballe Sogn i Galling Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Gaarden er af Vindingesværk. Den er meget gammel, og eiedes af Thyge Lauritsen Abildgaard 1286. Ved Gaarden er af Justitsraad Jens Lange indrettet et Mølleværk til Verle og andre Gryn, samt en Fabrik til Puder og Stivelse. Hovedgaardstøt 42 Tdr. 3 Sk. 2 Bd. 2 Alb.

Rødovre Sogn i Søfferlunds Herred, Kiøbenhavn's Amt i Siellands Stift, er et Annex til Brøndshoi, har 16 Gaarde, 10 Huuse. En af Gaardene kaldes Dambuuset, er en Kroe. Islemark, eller Isøls Mark har tilforn havt 4 Gaarde, men bruges nu til Høeavl til Kongens Heste. Derved er, foruden Markmandens Huus, en Lystgaard, kaldet Roelighed, med tvende Bænger. Her har og ligget en Gaard, kaldet Tostegaard, som nu er øde.

Rødskjold, en Herregaard i Vadum Sogn, Kier Herred, Vendsyssel Amt i Nalborg Stift, kaldes og Rysket. Paa Borgegaarden er et smukt grundmuuret Huus. Paa Gaarden holdes Stutterie og Staldøren. Hovedgaardstøt 39 Tdr. 1 Skp. 1 Rdk. 2 Alb. Møllekjuld 1 Td. 2 Rdk. Bøndergods 305 Tdr. 2 Alb. Møllekjuld

Skuld 3 Edr. 6 Sk. 1 Alb. Tien-
der 84 Edr.

Røe Sogn i Nørre Herred,
Bornholms Amt i Sjællands
Stift. Dertil hører: Selv-
eiere, 27 Gaarde. Røe dito, 9
Gaarde. Dertil hører Fiske-
leier Kæsteb.

Røgind Sogn i Siern Her-
red, Skanderborg Amt i Nør-
hus Stift. Dertil hører Rø-
gind Bye, Klintrup By, Du-
struggaard.

Rømø, en Ø i Vester-
havet ved Jylland, en Mil fra
det faste Land, imellem Den
Mannø og Den Sild, er $1\frac{1}{2}$
Mil lang, $\frac{3}{4}$ Mil bred. Den
vestre Side er Heede og Sand-
dyner. Den østre Side, som
vender mod det faste Land, er
allene beboet, men Jorden er
sandet og lidet frugtbar. Aolin-
gen, som bestyres af Qvindfolket,
er Rug, Bøg og lidet Ernbond.
Mandsfolkene fare paa Grøn-
land, Pigerne kniple. Indbygg-
erne er omtrent 700 Borne.
Kirken kaldes St. Clemens, og
ligger midt paa Landet. Den
deele i tvende Deele, hvoraf den
paa Sønderlandet hører under
Riberhus Amt og Ballum Birk
i Løe Herred, og den paa Nørre-
landet under Hadersleb Amt og
Hviding Herredsting. I det
Geistlige staaer Landet under
Løe Herreds Provstie og Riber
Stift. Byernes Navne paa
Sønderlandet ere: Jvoer, Tof-
tum, Bolindmark, Nør-Vois-
mark, Voismark, Ronasmark.
Paa Nørrelandet: Kirkebye,

Tagholt, Østerhede, Vester-
hede, Brøa, Østerbye, Møl-
bye, Sønderbye, Vestergaard,
Havnen, hvorfra Overfarten er
til Vallum. Paa Landet er to
Veitmøller.

Rømø Sogn i Vallum
Birk i Løe Herred, Riberhus
Amt i Riber Stift. Sønder-
landet bestaaer af: Kirkebye,
Tagholm, Øster- og Vester-
hede: Brøa, Østerbye, Møl-
bye, Sønderbye, Vestergaard,
Havnen, hvor Overfarten er til
Vallum. Nørlandet: Jy-
ver, Tostum, Bolindmark,
Nør-Voismark, Voismark,
Ronasmark. Kirken ligger imel-
lem begge Landene, kaldet St.
Clemens.

Rømø Sogn i Nørre-
Herred, Kallø Amt i Nørhus
Stift. Dertil hører Rømø
Bye, Emmeløv By, Albek,
en Gensæstgaard. Kirken og
Byen ligger paa en høi Banke,
saa at Taarnet tiener de Seilende
til Mærke, som seile til eller forbi
Grinøe, Gierild Bugt, Ry-
gaard Strand eller videre. Ved
Albek er Sandflugt.

Rønbiørg Sogn i Ginding
Herred, Bøvlings Amt i Riber
Stift. Dertil hører Rønbiørg
Bye, Prindal Gaard, Søn-
derbye, Riisgaardstød, Over-
Veilgaard, Neder-Veilgaard,
Vester-Liegaard, Nørkiergaard.
Dette Sogn er et Annex til Eft-
vad.

Rønne Riisbøstød, paa Den
Bornholm, fik 1562 af Fride-
rich den II. Riisbøstød: Vaaben,

Dd

nemlig

nemlig tre hvide Torsk i blaat Feldt, og oven over en Biskop i sin Biskoppelige Draat, har 62 Gader, næsten 500 Gaarde og Huuse, som med Kirken ere assicurerede i Brandkassen for 92000 Rigsdaler. Sognekirken, som kaldes St. Nicolai Kirke, har en smuk Altartavle. Paa Raadstuen holdes Byetinget af Stadens Byesfoged, som tillige er Herredsfoged, og af Byeskriveren, som ogsaa er Herteds Skriver; og om Torsdagen Herredstinget. Den latinske Skole forestaaes af en Rector. Hospitalet med en liden Kirke, hvis Bygning er foræret af Hospitalsforstander Herman Bohn, som gav desuden dertil 1000 Gilledaler, hvoraf 11 fattige ndde hver 5 Mark maanedlig. I Byen er et Kongeligt Magazinhuus, hvor den Kongelige Landgilde, som ydes i Smør, Byg, Havre og Rug, bevares og udfikses til Riøbenhavn. Derforuden et Ammunitionshuus og Materialhuus; tvende Bagthuuse og Toldboden. Indbyggere ere: Commendanten, Amtmanden, Amtsforvalteren, en Sognepræst, en residerende Capellan, en Klokker, en Organist, en Graver, Byesfogeden, Byeskriveren, endel Kongelige Betientere, 11 Riøbmænd, 168 Haandværkere, 10 Skippere, i alt 344 Borgere og omtrent 2000 Personer. Næringen bestaaer i Riøbmandskab, Seilads, Avling og Fiskerie. Havnen er i god Stand og bliver

aarlig forbedret, hvortil Kongen gav 1752. 881 Rdlr. Byens Vang og Indhegninger af al Slags Gædejord udgjør 2000 Tønder Land. Sønden for Byen staaer et rundt Taarn, Castellet kaldes, hvori en stor Deel Krigsforraad er forvaret; saa er og udenfor Byen to Batterier. En Fierdingvei fra Byen er en god Stampe melle.

Rønnebeksholm, en Herregaard i Rønnebek Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Borgegaarden bestaaer af 4 Huuse, hvoraf det eene er af Grundmuur med gipsede og betrokne Værelser. Hovedgaardstaxt 27 Rd. 5 Sk. Skovskylt 1 Rd. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.

Rønnebek Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil høre Rønnebek Bye 13 G. Steenstrup 8 G. Sipperup 6 Gaarde. Borup 4 G. Rønnebeksholm Herregaard. Grevens venge Herregaard.

Rønninge Sogn i Næsum Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Dertil hører Rønninge Bye, foruden Præstegaarden og Degneboeligen, 16 G. 23 H. Rørup Bye 5 G. 5 H. og Tinghuuset. Langvadsgaarde 2 G. 2 H. Langeffou Kro, et Vertshuus. Rønninge Speggaard Herregaard. 3 Møller. I Sognet holdes Herredsting hver Lørdag for Næsum, Bierge og Vin.

Vinding Herreder. Anneret er Nøsteb.

Rønninge: Søegaard, en Herregaard i Rønninge Sogn i Næsum Herred, Odense Amt i Svends Stift. Gaarden, som bestaaer af to grundmurede Fløie, to Etager høi med et Taarn, er opført 1596 af Caspar Markdan. Den ligger ved en lang Sø, kaldet Vome Sø. Hovedgaardstart 38 Td. 2 Sk. 3 Fdk. 2 Alb. Møllefkyld 5 Sk. 3 Fdk.

Rønnovsholm, en Herregaard i Breilø Sogn i Vordinghus Herred og Amt i Nalborg Stift, har fordum været kaldet Thiered eller Tierret. Korpagteren holder Stude til Besætning. Hovedgaardstart 25 Tond. 5 Skiepp. 2 Album. Den hører til Breilø: Kloster.

Nørbel, en ucomplet Sædegaard i Vester Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghus Amt i Riber Stift. Bygningen er ikke stort bedre end en god Bondegaard. Ved samme er en liden Skov. 1549 eiede Hans Johansen Lindenov den. Hovedgaardstart 13 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovfkyld 1 Td. 4 Skp. 3 Fdk. Møllef. 9 Td. 4 Skp. 2 Fdk. Vøndergods 31 Td. 6 Skp. Skovfkyld 3 Fdk. Tiender 5 Td. 6 Skp. Fdk.

Nørbel, en Herregaard i Flodstrup Sogn i Vinding Herred, Nyborg Amt i Svends Stift. Gaarden er af Vindingværk. Hovedgaardstart 56 Td. 51 Skp.

3 Fdk. Skovfkyld 2 Skp. Møllefkyld 2 Td. Under den hører Sædegaarden Rønninge i Flodstrup Sogn paa 32 Td. Hartkorn, er hverken tiender eller Rattestrie.

Nørbel Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhus Stift. Dertil hører Nørbel By. Nørbel Hovedgaard. Volstrup, en Gensædegaard. Volstrup Mølle. Kirken er bygget af hugne Steen. Dette Sogn ligger midt imellem Randers, Viborg, Løgstør og Nalborg, da herfra er 5 Meile til hvert Sted.

Nørbel, en liden ucomplet Sædegaard uden Vandergods, i Nørbel Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhus Stift. Gaarden ligger imellem to Bække. Bygningen er af Mauer og Bindingsværk. Den staaer for 8 Tønder 2 Skiepper 1 Album.

Nørbye Sogn i Næstved, Callundborg Amt i Sielande Stift. Dertil hører Nørbye By 14 G. 22 H. Nørbye 15 G. 16 H. Uggelse 15 G. 18 H. Ved Nørbye er en Høi kaldet Degnehøien.

Nørup Sogn i Vends Herred, Hindsgavl Amt i Svends Stift. Dertil hører Nørup. Henkeboffe. Nalsboe. Esberup. Munkegaarde. Dybmose. Gribsvad Kroe og nogle Høuse. Sønder: Gaard Herregaard. Erholm Herregaard. Sogner har 37 Vøndergaarde. Kirken

har et smukt Taarn og Spiir, opsat 1755.

Rørvig Sogn i Ods Herred, Drarholms Amt i Sielands Stift. Dertil hører Rørvig Bye, 24 G. 24 H. En øde Præstegaard. Degneboeligen. Toldboden. Nakkebye, 23 G. 1 Boeliger, 16 Høuse. Byen Rørvig ligger strax inden for Mundingen af Isefjorden paa den vestre Side, og skal have sit Navn af Rørvig, da den synes tilførn at have været et Tilholdssted for Røvere. Kirken har et høit muuret Taarn, ligger $\frac{1}{2}$ Kierdingvei fra Byen og lige saa langt fra Stranden, og tie: ner til et Mærke for de Søfaren: de. I Kirken er et Catholisk Alter, som forestiller Maria med Barnet.

Røff, et adeligt Gods i Angeln i Rappell Sogn i Hertugdømmet Slesvig. Dertil hører den liden Flekke Rappell, samt Sognekirken.

Rohlstorf i Warden Sogn i Segeberg Amt, Preeke Distrikt i Hertugdømmet Holsteen. Dertil hører Rikebyen Warden. Bestaer af 28 Høve.

Roholte Sogn i Rarøe Herred, Tryggevælde Amt i Sielands Stift. Dertil hører Roholte Bye, 8 G. 8 H. Ourup, 12 G. 2 H. 13 H. Store Elmue, 7 G. 3 B. 9 H. Vinbyeholt, 2 G. 1 B. 3 H. Vinbyeholt Kroe. Vinbyeholt Vandmølle. Røsebølle, 4 G. 2 B. 8 H. Strandegaard og Lindervold, to Herregaarde.

Rold Sogn i Hinsted Herred, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Rold Bye, Torup Hedegaard.

Rolsted Sogn i Nasum Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Dertil hører Rolsted Bye, 7 G. med Møllen, 7 H. Rappedrup Bye, 10 G. 5 H. Hudevad, 5 G. 3 H. Ferriskov Bye, 16 G. 9 H.

Romdrup Sogn i Flessum Herred, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Romdrup Bye.

Romlund Sogn i Nørre Lyngherred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Romlund Bye. Kirkebek Gaarde. Besbek Gaard. Vøllergaard. Dette Sogn er et Annex til Vorre.

Romsø, en liden De en halv Mil fra Halvoen Hindsholm i Bierge Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift, har god Skov og hører til Herregaarden Hvearinge.

Rorup Sogn i Ramsøe Herred, Roeskilde Amt i Sielands Stift. Dertil hører Rorup Bye, 5 G. 7 H. Højbye, 9 G. 6 H. Højbye meenes tilførn at have været en Ridsbød, kaldet Hagekøbning. Annexet til dette Sogn er Glim.

Rosborggaard i Mønsted Sogn i Riends Herred, Halds Amt i Viborg Stift, en eenlig Bøndegaard paa 6 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, ved den ferske Søe, Ros Søe, med en god Bygning af Muur: og Vin:

Bindingsværk, tækket med blåa glasserede Tagsteen, opbyggt af Hans Rosborg. Den kaldtes 1406 det Slot og Fæstning Rosborg, og blev 1637 paa Livstid af Christian den IV. foruundet Major Jesper Lunov.

Rosenberg hører til Baa:disgaard, og tilhører Prindsesse Charlotte Amalia; har ingen frie Hovedgaardstædt.

Rosenbergsgaard, et Høllænderie i Tillike Sogn, Sønder Herred paa Den Volland.

Rosengården, en liden Rosgaard i Quærkeby Sogn i Ringsted Herred og Amt, Siellands Stift, tilforn Quærkebygaard, hører under Grevskabet Conradsborg, og er bortforpagtet.

Rosenholm, en Herregaard i Hornslet Sogn, Øster-Lisbjerg Herred, Kallø Amt i Narhuus Stift, heed tilforn Holme, og tilhørte den gamle og uddøde Familie Røh til 1506, da den kom til Bisckopperne i Narhuus. Siden fik Jørgen Rosenkrands den af Kongen, som gav den dette Navn, og opbygte Borgegaard den med Graver om. Bygningen bestaaer af 4 grundmuurede Huuse, to Etager høie, med hvælvede Kældere. Over Borgegaards: Porten er et Taarn med et lidet Spiir. Værelserne ere gipsede og betrokne, og istandsatte af Geheimeraad Jver Rosenkrands 1741. Paa Gaarden er et smukt Capel, et langt Gallerie med skønne Malerier, en Sal med Skilderier af den

Linie i den Rosenkrandske Familie, som har eiet Rosenholm, et Bibliothek med gode og nye Bøger, et Skab med det Rosenholmske Archiv, hvori ere mange gamle og rare Documenter. Ladegaarden er en stor grundmuuret Bygning. Ved Gaarden er en prægtig Have, skøn Skov og en Dyrehave, og har sin egen Værkeret. Igjennem Engen løber en Aae, hvori sauges Giedder og Aborrer. Siden 1559 har denne Gaard stedse tilhørt de Rosenkrands, hvoriblandt Geheimeraad Jver Rosenkrands oprettede den til et Stamhuus. Hovedgaardstædt 51 Edr. 7 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Skovskjold 8 Edr. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Møllekjold 6 Edr. 3 Skp. Bøndergods 491 Edr. 2 Skp. 1 Fdk. Skovskjold 17 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. 1 Album. Møllekjold 12 Edr. 6 Skp. Tiender 78 Edr. 3 Skp.

Rosenlund, tilforn Totterupholm, en Herregaard i Farø Sogn og Herred. Erngesvelde Amt i Siellands Stift. Bygningen er af Bindingsværk, moderne indrettet, med en Have og Skov, blev oprettet til et Baronie 1748 den 3 May. Hovedgaardstædt 75 Edr. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskjold 5 Skp.

Rosenlund, en Herregaard i Thoreby Sogn i Mølle Herred, Nalholms Amt paa Den Volland. Gaarden har et grundmuuret Huus og en Bygning til Lade og Stald, opbyggt 1538 af Palle Rosenkrantz, hører nu til

Stamhuuset Krenkerup. Hovedgaardstøtten er 51 Tønder, 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskov 6 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.

Rosenvold, en Herregaard i Stouby Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt i Aarhus Stift. Borgegaarden bestaaer af et stort grundmuret Huus med Taarn, bygt 1585 af Kne Karen Gyldestierne, Holær Rosenfrandses Enke til Voller. Ladegaarden er Muure og Bindingsværk, har en stor Skov ud til Velle Fiord. Paa Gaarden holdes Staldøren eller Koersinde. Hovedgaardstøtten 25 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Album. Skovskov 3 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Bøndergods over 256 Tdr. Hartkorn. Tiender 47 Td. 4 Skp.

Roslev Sogn i Hatre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Roslev Bye. Samstrup Bye. Snabe, en eenlig Gaard. Annexet hertil er Ryberg i Nørre Herred.

Rosmos Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Rosmos Bye. Rugaard Hovedgaard. Drup Bye. Ullerup Bye. Vasse Bye. Ennegaarde. Dette Sogn er et Annex til Syllested.

Rostrup Sogn i Hinsted Herred, Aalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Rostrup Bye. Lundgaard Bye. Munstrup Bye. Brønberg

Bye. Hedegaard, en Tønder. Tøstrup. Biveterp. Blegelbye. Stenskov, et eenligt Sted. Harshuus Karindal. Østerhovhuus. Brægaard. Bræe Mølle. Gruberup Mølle. Stampemøllen. Birkevaarde. Dette Sogn er et Annex til Åstrup.

Rotholm, en liden De i Liimfjorden, hører til Herregaarden Ekier i Grinderslev Sogn, Nørre Herred, Skivehuus Amt, Viborg Stift. Derpaa er god Jagt af Vildgæs, Svaner og Vønder.

Rougise Herred i Dronningborg Amt i Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Ørsted, 2) Holbek, 3) Åstruplund, 4) Udbye, 5) Vore Sogner.

Roum Sogn i Rinds Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Roum Bye. Mølledrupgaard. Skamris Gaard. Merris-Gaard. Lund-Gaard. Trængsel. Skravad : Gaard. Skravad Mølle. Åstrupgaard. Hedehuus. Dette Sogn er et Annex til Tøstrup. Åstrup Gaard hører nu til Lynderup Gaard, og behøves af en Fortpagter.

Ruballegaard, en Herregaard i Højer Sogn, Tyrild Herred, Ebeltoft Amt i Ribe Stift, er ucomplet og uden Gods. Paa Gaarden holdes 40 Hollanderie-Køer. Hovedgaardst. 16 Td. 4 Sk. 2 Fdk. Skovsk. 1 Td. 4 Skp. 3 Fdk.

Rubierrgaard, en Herregaard i Tillike Sogn i Sønderherred, Aalholms Amt paa Den Volland. Bygningen er af Grundmuur med et Taarn, opført af Knud Rud 1606. Gaarden har skønne Marker, Græsning og gode Skove, hvoraf Sønderbov strækker sig en Meil langt ved Sønder-Strand af Ege- og Linde-Træer; desforuden en Dyrehave med mange Daadyr. Noget fra Gaarden er en Rilde og Fiskedamme med Karper og Karudser. Hovedgaardstart er 100 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovfyld 1 Td. 7 Skp. 1 Fdk.

Rubierr Sogn i Vennebjerg Herred, Åstrup Amt i Aalborg Stift. Dertil hører Rubierr Bye. Åstrup Bye. Kaiholm Gaard. Kronholm Gaard. Åstrup. Kirken er meget net bygget af hugne Kampsteen.

Rud Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Nielstrup Bye. Bramstrup Bye. Hallingdrup Bye. Stobdrup, en eenlig Gaard. Drosttrup, en Gaard. Åstrup, en eenlig Gaard. Åstrup Mølle. Elgaard. Sundhauke. Dette Sogn er et Annex til Voldum. Kirken ligger for sig selv ved Landeveien imellem Aarhus og Randers, er af store hugne Sten, tækket med Blø, uden Taarn. Paa et sort Eggebret, indmuret i den vestre Ende af Kirken, staar Friderich den IV. og Anna Sophias Navne, som 1722

har ladet Kirken overalt repareret.

Rudfisbing Kiøbsted paa Den Langeland i Nørre-Herred, Tranekier Amt, tilforn kaldet Lavindsfisbing, er meget gammel, da dens Privilegier ere fra 1296 af Hertug Erich Langebeens, og 1447 af Christoffer III. Vaabenet er 3 Rudskaller. Kirken med Taarn og Sptir, som tjener de Sæfærende til Mærke. Ved Kirken er et Høspital til 12 Personer. Indbyggere ere: en Sognepræst, en Capellan, en Væsfoged, som tillige er Herredsfoged over begge Herreder, 15 Handlende, 75 Haandværker, 110 Boraere, 700 Menneffer. Under Boens Told-District, hvortil hører Havnene ved Faareveile, Støense og Ristinge, er 13 Fartøier af 176 Laster, som fare paa Norge og Kiøbenhavn. I Consumtion svares 1700 Rigsdaler. Byen staar under Stiftamtmanden i Volland.

Rullschow Sogn ligger i Husbye Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rugaard, en Herregaard i Rosmus Sogn i Sønder Herred, Rallø Amt i Aarhus Stift. Vorgegaarden er med Graver om, grundmuret, tre Floie, to Etager; ved hver Ende af Hovedbygningen en grundmuret Runddeel, tre Etager høi. Ved Gaarden er en Have, Skov, Dyrehave, en fiskeriig Sø og Aalegaarde ved Haven; har i mange Aar tilhørt de Arnfeldt

felder, og sidst Geheimeraad og Vice Statholder Benzon. Hovedgaardstart 39 Tdr. 1 Skp. Skovskold 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 416 Tdr. 2 Alb. Skovskold 20 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. en trediedeel Alb. Møllestyld 11 Tdr. 6 Skp. Tiender 48 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk.

Rugaard, en Herregaard i Bøllinge Sogn i Skovbye Herred, Rugaards Amt i Fyens Stift, tilhørte 1419 Otto Skinkel, solgt 1764 til Geheimeraad Carl Juel til Taasinge for 90000 Rigsdaler, som siden solgte den til Kammerr. Nicolai Duus, der nu eier Gaarden selv med noget Harkorn, men solgte endeel af Godset bort, til hvilken Jord Ernst Braadt bygte en Gaard ved en Buse, kaldet Vente-Torn, imellem Odense og Middelfart, hvor der Kongelige Herskab stifter Bøgne, naar der reiser der igiennem Landet, og kaldte den Ventelykkegaard.

Rugtved, en gammel adelig Sædegaard i Alsek Sogn i Børlum Herred og Amt i Halsborg Stift, som i et Document af 1377 kaldes Slottet Rughtved. Borgegaarden har tre Huuse af Muur og Bindingsværk, teglhængte. Paa Gaarden holdes Stude. Gaarden har Strandrettighed og god Gege og Bøgeskov. Hovedgaardstart 22 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdk. Skovskold 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 201 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskold 5 Tdr.

3 Skp. 1 Fdk. Møllest. 3 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Rumohrsgaard, et adeligt Gods i Nottmark Sogn paa Den Als, tilhører Hertugen af Augustenborg.

Rundhof, et adeligt Gods i Esarup Sogn i Nye Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Rudsvedbye Sogn i Løve Herred, Søbælg. Amt i Siell. Stift. Dertil hører Rudsvedbye Bøe, 27 G. 29 h. Veiermølle. Skovhuuse, 6 h. Røbhuse, 1 h. Gildehuus, 1 h. Vedbyegaard Herregaard, Kirken er i meget god Stand, med et smukt Alter og et zierligt Capel for den Barnerffe Familie.

Nye Rutebøller Kog grændser mod Sønden til Brundsodder Kog, mod Vesten til Friderichs Kog, og mod Østen til Digerne ved Hyper og Rutebøller, ligger i Sønder Amt, har 1100 Demat, octroyeret 1712, inddiget 1715.

Ruthskier Sogn i Nørre Herred, Bornholms Amt i Siellands Stift. Dertil hører Selveiere, 48 G. Nye dito, 8 Gaarde. Fiskerleier: Bang og Kaa. Til Sognet hører Riststeden Hæle.

Ryberg, en frie, men ucomplet Sædegaard i Velling Sogn i Hind Herred, Bølling Amt i Riber Stift, byggt deels af Grundmuur, deels af Bindingsværk, med en smuk Have, anlagt af Amtmand Jørgen Grubbe Kaa. Hovedgaardstart

tart 17 Edr. 2 Skpr. 2 Kdk.
 Vøndergods 55 Edr. 4 Skpr.
 2 Kdk. 1 Alb.

Nykberg Sogn i Nørre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Nyberg Vye. Jlsberg Vye. Hestbek Vye. Ytterup Vye. Kirkebue. Hømggaard, en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Aaner til Roslev i Hørre Herred. Kirken er gammel, tækket med Blye, og har et temmelig høit Taarn.

Nyde Sogn i Gindina Herred, Bøvling Amt i Ribers Stift. Dertil hører Nyde Vye. Rødhave Hovedgaard. Stendels Vye. Keld Vye. Lille Nydemølle. Dette Sogn er et Aaner til Borberg i Hiern Herred. Kirken er liden med Taarn, har en smuk Altartavle og Prædikestol.

Nyde Sogn i Sønder Herred, Halsed Klosters Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Nyde. Nyhølle. Taarebye. Gammelgaard Herregaard. Haubølle.

Nydehave, en anseelig Herregaard i Nyde Sogn i Ginding Herred, Bøvling Amt i Ribers Stift. Borgegaarden er bygt i en Firkant, de 3 Huuse er af Grundmuur, det fjerde af Bindingsværk. Ladegaarden er stor og ligger lige for Borgegaarden, i 3 Længder Huuse af Muur og Bindingsværk. Ved den ene Side af Gaarden er en liden Skov. Den har længe tilhørt de Sehesteder; 1612 Claus Mal-

tesen Sehested. Under Hovedgaardstarten ligger som en Ladegaard Vinderup i Sale Sogn, hvorpaa er en Forpagter. Hovedgaardstart 54 Edr. 1 Kdk. 1 Alb. Møllefold 3 Edr. 1 Sk. 2 Kdk. Vøndergods til Nydehave og den halve Deel af Stubbergaard 573 Tønder, 1 Kdk. Møllefold 9 Edr. 4 Skp. 2 Kdk. Tiender 90 Edr. 6 Skpr. 1 Kdk. 1 fire-femtedeel Alb.

Nye eller Terslev Aae i Vendsyssel Amt i Aalborg Stift, er meget stor og gaaer mange Meile igiennem Landet forbi Gammelmosen ved Bildmosen, hvor den begynder at blive seilbar; den er rig paa Fiske.

Nye Sogn i Vording Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Nye Vye. Emborg Kloster. Fiskerhuset. Kaarehuset. Nye Mølle. Kirken kaldes St. Søren's Kirke, har tilføen været en stor Korskirke, nu er kun den ene Ende eller 3 Hvalvinaer tilovers deraf. Her ligger Biskop Svend af Aarhus begravet, som døde 1191. Ved Nye Mølle har Nye Søe, Mossøe og andre deri flydende Søer og Aaer deres Udløb, og siden løber ned i Silkeborg Mølleedam, og derefter faaer Navn af Guden Aae. I Nye Skov ligger et meget steilt Bierg, kaldet Himmelbiereg, og i Nye en fordum berømt Sundhedskilde, kaldet St. Søren's Kilde. Emborg Kloster beboes nu af tvende Bønder, var tilføen et berømt Kloster, kaldet

det Om : Kloster, Cara In-
sula.

Nye Sogn i Voldborg Her-
red, Noeskilde Amt i Siellands
Stift. Dertil hører Nye Bye,
11 G. 33 H. Eggebye, 16 G.
17 H. Jentløv, 12 G. 6 H.
Langeved, 5 Gaarde, 6 H. Bye-
gaard.

Nyegaard, en Herregaard
i Langaag Sogn i Gudme Her-
red. Grev Adam Gotlob Molt-
ke har 1769 ladet Gaarden, som
er omgivet med Graver, og Kir-
ken istandsætte, og ladet Skoven
imellem Glorup og denne igien-
nemhugge til en Allée fra den ene
Gaard til den anden, samt Bøn-
dergødet forbedre. Hovedg. Tægt
er 27 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.
Skovsk. 5 Td. 3 Sk. 1 Fd. 1 Alb.

Nyegaard, en Herregaard i
Nye Sogn i Voldborg Herred,
Noeskilde Amt i Siellands
Stift. Gaarden bestaar af to
Længder og to Etager. Hoved-
gaardstægt 86 Tdr. 5 Skp.
Skovsk. 6 Tdr. 4 Skp.

Nynkebye Sogn i Bierge
Herred, Odense Amt i Fyens
Stift. Dertil hører Nynkebye
Bye, 14 G. 27 H. Urup Bye,
9 G. 6 H. Afhundslev Bye
4 G. 1 H. Tvinge Bye, 4 G.
4 H. Skousboegaard Herre-
gaard, har 3 Huusmænd i By-
kerne. Brabeks Mølle, 2 H.
Kirken er omfat med Træer,
istandsat 1752. Anneret er
Beskneget.

Nynkebyegaard, en Meier-
gaard i Ninge Sogn, Nyborg
Amt i Fyens Stift, hører til

Holtinggaard, var tilforn en
Herregaard, som 1588 har til-
hørt Mogens Wilde, blev med-
brudt 1614 af Christian Thott.
Meiergaarden er anlagt af Ge-
neral Kaas. Læden er af Grund-
muer, det øvrige af Bindingss-
værk.

Nyomgaard, en Herregaard
i Marie Magdalene Sogn i
Synder : Haldherred, Kallø
Amt i Nørhims Stift, bestaar
af to Naber Huuse tyk Grund-
muer, to Etager, med Taarn og
Spiir, opbyggt 1642 af Jørgen
Kruse til Hiermislevgaard. Den
har godt Fiskerie i Skarsøe og
to andre Søer, samt god Skov
og en smuk Have. Hovedgaards-
tægt 54 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk.
Skovsk. 8 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk.
1 Alb. Vandergods 419 Tdr.
7 Skp. 3 Fdk. 2 tre-femtedeel
Alb. Skovsk. 15 Tdr. 4 Skp.
2 1/2 Alb. Møllest. 10 Tdr.
5 Skp. Tiender 60 Tdr. 5 Skp.
3 Fdk.

Nyslinge Sogn i Gudme
Herred, Nyborg Amt i Fyens
Stift. Dertil hører Nyslinge
Bye, 15 G. 12 H. Dahlhuuse
ved Nyslinge, 4 H. Tøystrup
Herregaard. Krumstrup Her-
regaard. Lørup, 10 G. 15 H.
Paa Vogbiørgs Hede er Huus.

Nyssensteen, en gammel og
stor frie Herregaard og Baronie
i Bøvling Sogn i Skovborg
Herred, Bøvling Amt i Nider
Stift, har forudm været et
Kongeligt Slot, kaldet Bøv-
ling, og tilhørte Biskopperne i
Nide; siden solgte Kongen det
til

til Generalmajor Heinrich Miise, og 1679, den 25 December, blev det oprettet til et Baronic af Christian V. for bemeldte Herre, hvis Familie nu eier det. Vorgegaarden bestaaer af fire Længder, med smukke Børcher. Gaarden har sit eget Virk, som holdes om Fredagen. Hovedgaardstøt 58 Edr. 3 Skp. 2 Kdf. 1 Alb. Vndergods til Nyssenstein, og Halvdeelen af Vos, 130 Edr. 2 Kdf. 1 Alb. Møllehøld 8 Edr. 4 Skiepper. Tiender 45 Edr.

S.

Saabye Sogn i Voldborg Herred, Roeskilde Amt i Sielands Stift. Dertil hører Saabye Bye, 15 G. 10 H. Torkildstrup, 15 G. 17 H. Vester-Saabye, 21 G. 25 H. Abetved, 4 G. 5 H. Næstrup Herregård. Næstrup Skovhuse, 5 H. Ved Herregaarden Næstrup gaar en Aae igiennem Haugen, som gjør Skiellet imellem Roeskilde og Holbek Amt, og imellem Saabye og Søderup Soan.

Sæbye Sogn i Sæbye Herred, Skanderborg Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Sæbye Bye. Sæbye Mølle. Ristrup Hovedgaard. Udstrup, en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Mølle til Lading.

Sæbye Herred i Skanderborg Amt, Nørhøus Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Sørup, 2) Sæby, 3) Sæby, 4) Sæby, 5) Lyng,

6) Vitten, 7) Søby, 8) Lading Sognerr. Provsten i Søsterlæberg Herred er tillige Provst i dette Herred.

Sæbye, en liden Riistad i Børglum Herred og Amt i Nærborg Stift, under 57 Grad, 21 Min. Latitudinis, og 26de Gr. 12 Min. Longitud. Byen ligger omtrent midtvejs imellem Skagen og Nærborg, 6½ Mil fra Nærborg, 1½ Mil fra Gladsstrand, 3 Mil fra Hjørning. Den har begyndt at tiltage efter 1469, da Mariesteds Kloster blev derudi bygget, fik 1524 af Friderich I. Riistad: Privilegier. Byen har 5 Gader og 5 Gyder, et Torv, 100 Huuse og 85 Baghuuse, bygte af Muur og Bindingsværk, en stor Deel teglhængt, de øvrige med Straa-tag, assurerede for 18110 Rigsdaler. Kirken kaldes St. Mariæ eller vor Frue Kirke. Her er 2 danske Skoler, 2 Hospitalet, det gamle for 8 Fattige, som nyde ugentlig 4 Mark, det nye til 4 Lemmer. Det nye Tinghuus bestaaer af 15 Fag Muur- og Bindingsværk, hvor Byetinget holdes hver Onsdag og Herredstinget hver Torsdag. Øvrigheden er: en Byefoged og en Byeskriver. Indvaanerne ere: Sognepræsten, Capellanen, Chordeggen, Skoleholderen, Byefogeden og Byeskriveren, en Forvalter, en Strand-Controleur, 6 Riismænd, 47 Haandværkere, ialt 314 Personer. Norden omkring Byen løber en temmelig stor Aae, som driver

driver en god Vandmølle, og falder ud i Havnen og Kattegat. Uden for Byen ved samme Aae er og en Stampemølle. Over Aaen gaar en Broe, kaldet Møllebroen. Indvaanernes bedste Næring er, foruden Handelen, Avling, Fiskerie, Ol- og Brændeviinsalg og Haandværker. Handelen er kun meget liden paa Norge, Kjøbenhavn, Aalborg og andre Steder. Her ved Byen er god Leilighed til Handel, naar Havnen, som er tilstoppet af Sand, blev igien sat i Stand. Byen har kun 3 Skibe og nogle Fiskerbaade. Klynder Fiskeriet er det bedste. Her fanges og Torsk og Kuller, og i Mølleaaen Præder, Aborrer, Skaller, Aal og smaa Gieder. Byens Marker ere deelte i 12 Parter, og desuden adskillige Toster og Sædesjorder. I Consumption svares 535 Rigsdaler. Sæbye Marked holdes den 22 Oct.

Sæbye Sogn i Løve Herred, Sæbyeegaards Amt i Sielands Stift. Dertil hører Sæbye Bye, 14 G. 11 H. Hallebye, 6 G. 7 H. Optved, 6 G. 5 Huuse. Ullerup, 7 G. 4 H. Løgrved, 6 G. 7 H. Vurup, 10 G. 10 H. Katterup Herregaard. Uprager Herregaard. Sæbyeegaard Herreg. Gundeved Herregaard.

Sæbye Sogn i Harre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Byen Sæbye. Grønderup Bye. Holme- gaard. Kirken er uden Taarn.

Fra 1747 er endeel af Sognee ødelagt af Sandflugt. Dette Sogn er et Anney til Næsttrup.

Sæbye Sogn i Boldborg Herred, Roeskilde Amt i Sielands Stift. Dertil hører Sæbye Bye, 25 G. 17 H. Bilt-ris, 12 G. 12 H. Egholm Herregaard.

Sæbyeegaard, en gammel Herregaard i Volstrup Sogn i Borglum Herred og Amt i Aalborg Stift. Borgegaarden bestaaer af 3 grundmuurede Fløie, den nordre og beste er 3 Loft høi, bygt 1575 af Otte Ruds Enkes frue, Pernille Dre. Ved hvert Hjørne tvende muurede Taarne, og midt paa et stort og høit Taarn med Spiir, og en stor Klokke. Det østre Huus er bygt af Frue Sophia Brahe, omtrent 1600. Det søndre af nye Grundmuur, bygt 1745 af Cancellieraad Arnfeldts Frue. Omkring Gaarden ere store og dybe Graver med Broe over. Løden er Grundmuur med to Sidefløie af Bindingsværk. Gaardens Virketing holdes om Fredagen. Hovedgaards-Taxt 48 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskold 7 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. Møllestyld 8 Tdr. 4 Skp. Bøndergods 412 Tdr. 6 Skp. Skovsk. 6 Tdr. Møllest. 6 Tdr. Tiender 101 Td.

Sæbyeegaard, en vigtig Herregaard i Sæbye Sogn i Løve Herred, Sæbyeegaards Amt i Sielands Stift. Stuehuuset er to Etager høit af Grundmuur,

muur, som og Laden. Hoved: gaardstøt 77 Edr. 1 Skp. 1 Hd. 1 Alb. Skovsk. 8 Edr. 2 Skp. 2 Hd.

Sæbyegaard, en Herregaard i Sæbye Sogn paa Den Væge, under Nørborg Amt, tilhører Kongen, og staaer under Amtmanden og Herredsfogeden i Nørborg Amt.

Sæbyeegaards Amt i Sielands Stift har mod Vesten det store Velt, mod Sønden og Østen Corsør, Ringsled og Roeskilde Amt, mod Norden Callundborg Amt, fra hvilket det skilles ved Søen Tiisøe. Jorden er god og frugtbar. I dette Amt falder god Skov og Fiskerie; det er $3\frac{1}{2}$ Mil i Længden og 3 Mile i Bredden, har i Hartkorn 5834 Tønder. Det bestaaer kun af eet Herred, Løve Herred.

Sæbyeholm, en Herregaard i Halsned Sogn, Nørre Herred, Halsned Klosters Amt i Vollandes Stift. Gaarden ligger ved Stranden. Vorgegaarden har to Huuse af een Etage. Lædegaarden er istandsat og en nye tilbygt 1745 af Baron Giedde. Denne Gaard var en Herregaard 1568, da den tilhørte Borchard Woppenheim, blev oprettet til et Baronie, tillige med Herregaarden Vintersborg, den 18 Sept. 1673, som var det første Baronie i Dannemark. Til Gaarden er skion Opelsning af Ege Skov.

Sædder Sogn i Viefver Kou Herred, Tryggevalde Amt i Strellands Stift. Dertil hører Sædder By, 8 G. 1 B. 3 H. Ingelstrup, 3 G. 5 B. Alkesstrup, 9 G. 4 H. Ringsbjerg, 5 G. 5 H. Heinerup, 6 Gaarde, 3 H. Dito Skouhuuse, 5 B. Sprettingegaard, 1 G. Tolstrup, 2 G. 1 H. Raavisgaard, 1 G. Randerød, 3 G. 3 H. Sonnerup, 5 G. 2 H.

Sæding Sogn i Valling Herred, Lundenæs Amt i Riher Stift. Dertil hører Sæding By. Steensig, 2 Gaarde. Slumstrup Gaard. Annex til Valling.

Særsløse Sogn, tilforn kaldet Særkelsø, ligger i Voldborg Herred, Roeskilde Amt i Sielands Stift. Dertil høre Særsløse By, 4 G. 11 H. Skovhadstrup, 5 G. 9 H. Talsstrup, 3 G. 6 H. Naunsholt, 1 G. Nunstrup, 1 G. 2 H. Ebberup, 1 G. 3 H. Durupstorp, 1 G. Durupshuus, 1 B. 2 H. Hede-huuse, 2 H. Skouborghuus, 1 H. Endnu i Sognet 4 Huuse. Dette Sogn er et Annex til Valdsø.

Særslø Sogn i Skoubye Herred, Rugaards Amt i Ryens Stift. Dertil hører Særslø By, 8 G. Kaasterslev, 7 G. og 4 B. Moderup By, 7 G. Moderupgaard. Svenstrup, 5 G. Slagstrup, 3 G. Alkesby, 7 G. Hemmersløv, 8 G. Sønder Lerbølle, 6 G. Macherup, 9 G. Tønderup, 5 Gaarde. I Kirken holdes Provestemøde for

for Herredet. Strax ved Kirken er Møe-Rilde.

Sørsløv Sogn i Skjerpings Herred, Callundborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sørsløv Bye, 22 G. 20 H. Svertinge, 10 G. 13 H. Fauerbooe, 10 G. 13 H. Faurboe, 1 G.

Sal Sogn i Hovelboe Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Salbye. Winkelholm, en eenlig Gaard. Skiblund, en eenlig Gaard og en Mølle. Friisholt Hovedgaard.

Sald Sogn i Hovelberg Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Sald Bye. Abtrup Bye. Tulsstrup Hovedgaard. Tulsstrup Mølle. Dette Sogn er Annex til Hammel i Siern Herred.

Sale Sogn i Vinding Herred, Børling Amt i Riber Stift. Dertil hører Sale Bye. Agerbek Bye. Svenstrup Bye. Viert Bye. Hasselholt Bye. Hale Bye. Vinderup Gaard. Nold Gaard og nogle andre Gaarde. Kirken er af hngne Steen, Taarnet med Spiir, er anseeligt, 70 Alen høit. Altertavlen er meget rar og antique med forgylt Messingbeslag og indfattede blaa Steene, og med gamle latinske malede Vers. Vinderup er en Noldgaard under Rydhaves Hovedgaards-tart.

Salling Herred i Nyborg Amt, Fyens Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Dernisse,

2) Svanninge, 3) Bræhetrolleborg, 4) Brarup, 5) Vesteraaebye, 6) Aastrup, 7) Aastrup, 8) Ulbølle, 9) Vester-Skierninge, 10) Øster-Sælinge, 11) Sandholts Lyndelse, 12) Vester-Sælinge, 13) Veyle, 14) Alsted, 15) Espe, 16) Vauringe, 17) Geringe, 18) Jordløse, 19) Horne, 20) Sønderbroebye, 21) Nørrebroebye, 22) Avernacke, 23) Byse, 24) Giesteløv, 25) Seden, 26) Sundstrup, 27) Gillerløv.

Salling, en Bye paa Den Bornholm, paa Landers nordre Side, tæt ved Allinge Bye, hører til Allinge Byes Kirke, og har med den sit eget Virk og Virkfoged, som boer i Allinge. Her er en Lodse- og Ladeplads, og en liden Handling, bestaaende i Avling, Fiskerie og Kroehold; dog har den ingen Riiksheds-Privilegier. Den bestaaer af 3 Gader og 40 Gaarde og Huuse, assurerede for 1490 Rigsdaaler. See videre Artikulen Allinge.

Salling Sogn i Slet Herred, Aalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Salling Bye. Brønnum Bye. Brønnumgaard. Heimrup Bye. Dette Sogn er Annex til Næs-borg.

Saltholm, en Ø, i Mül lang, $\frac{3}{4}$ Mül bred, ligger en liden Mül fra Amager. Her sætte Amagerne deres Qvæg paa Græs om Sommeren, og have deres

deres Malkehuse, samt en Amager, der hører til Taarnbye Sogn, som dermed skal have Indseende. Paa denne Debræktes Kalksteene til Kalkbrænderierne; naar samme ere optagne, fyldes Hullerne og belægges med Torv, at Amagerne ikke skal miste deres Græsning. Landet er fladt og jævnt, og tidt om Vinteren oversvømmes. Melken og Smørret oversføres med Skøiter til Amager.

Saltse, en Herregaard i Karrebek Sogn i Nørre-Slættebygd Herred, Amt i Siøllands Stift. Byggingen er to grundmurede Huuse, to Etager høje, med dybe Graver, og i Muurnet et Billede, som meenes at have været Dronning Margrethes. Den kaldtes tilforn Saltse Slot. Den Hovedgaaedetart er 101 Fd. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskyl 9 Eder. 2 Skp. 2 Fdk.

Saltum Sogn i Hverhoe Herred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Nørre- og Sønder-Saltum Byer. Gaarup Bye. Nørreup Bye. Torpe Bye. Bustrupgaard. Ersted Bye. Drustrup. Kirken er over 60 Alen lang, og den længste i Vendsyssel, næst Skagens Kirke.

Saltumgaard, en uprivilegeret Nulsgaard i Saltum Sogn i Hverhoe Herred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift, hører til Lundergaard. Hovedg. Tart 12 Eder. 5 Skp. 2 Album. Møllest. 4 Skp. 1 Fdk.

Soltau, et adeligt Gods i Seelent Sogn, Kiøls Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, har 42 $\frac{1}{2}$ Plov.

Samsø, en Ø, 3 $\frac{1}{4}$ Mil lang fra Bisborg til Fiskehavet, og 3 $\frac{1}{4}$ Mil bred fra Ringeberg til Langemark, 55 Grader, 40 Minuter, ligger under Callundborg Amt i Siøllands Stift, men i det Geistlige under Aarhus Stift, blev oprettet til et Grevskab 1677 den 31te December, og tilhører den Grevelige Samsøiske Familie. Indbyggerne, som ere Bønder, ere Selveiere, stræbsomme og velhavende. Jorden er meget frugtbar, især paa Vetter og Byg, hvoraf aarlig udføres 2000 Tønder. Hartkornet efter Matrikelen er 831 Tønder. Paa Øen er der 5 Sogne, 327 Gaarde, 453 Huuse. Præsten i Besser er tillige Provst paa Øen. Ved Øen falder meget Fiskerie og god Søhundefangst. Paa Landet er ingen Kiøbstad, men to Herregaarde, Nye Bratningsborg og Bisgaard. Sognene ere: 1) Nørrebye, 2) Øusberg, 3) Besser, 4) Tranberg, 5) Kolbye. Under dette Lands Provstie hører og Øen Thunø.

Samsø Land i Siøllands Stift bestaaer af følgende Sogne: 1) Nørrebye, 2) Øusberg, 3) Besser, 4) Tranbjerg, 5) Kolbye.

Sandagergaard, en Herregaard i Sandager Sogn i Skovbye Herred, Rugaards Amt i Syens

Køens Stift, tilhørte 1413 Niels Tomesen Quikön. Hovedgaardstort er 40 Edr. 7 Sk. 2 Fdk. Skovskyl 1 Ed. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Album. Møllefyl 8 Edr.

Sandager Sogn i Baag Herred, Affens Amt i Køens Stift. Dertil hører Sandager Bye, 13 G. 4 H. Ørelunds Herregaard. Næs, 3 G. Stubberup, 4 G. 4 H. Torup, 5 G. 2 H.

Sandager Sogn i Skovby Herred, Nugaards Amt i Køens Stift. Dertil hører Nørre-Østerbølle, 13 G. 5 H. 11 H. Sandager Herregaard. Gyldensteen, den Grevelige Residens.

Sandby Sandbye Sogn i Nørre-Herred, Halsted Klosters Amt i Hollands Stift. Dertil hører Sandbye. Taarsbye. Reersnis. Røbelø. Høvelunde. Hønsmark. Slotte. Eneby. Lille Venglø. Udserup Herregaard. Friderichsdahl Herregaard.

Sandbye Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sandbye Bye, 20 G. 2 H. 23 H. Vinderup, 4 G. 2 H. Buske, 4 G. 2 H. Sandbye Herregaard.

Sandbyegaard i Sandbye Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Borgegaarden er et grundmuret Huus. Den ligger under Baroniet Comradsberg. Hovedgaardstort 37 Edr. 7 Skp.

1 Fdk. 2 Alb. Skovskyl 1 Ed. 4 Skp. 2 Fdk.

Sanderum Sogn i Odense Herred og Amt i Køens Stift. Dertil hører Sanderum, 19 G. 11 H. Hødmø, 15 G. 11 H. Elmunde, 11 G. 4 H. Rausnebjerg, 17 G. 7 H. Vølle mosegaard, 1 G. 1 H. Store Høsbjerg, 1 G. Vaaemose, 1 G. Knudsrupgaard, 1 G. Dyrupgaard, 2 G. 1 H. Brynøborg, 1 G. Hørdehus, 5 H. Altertavlen er smukt Billedhuggerarbejde, stærk forgyldt, givet af Dronning Kirstine, da hun boede paa Næstved Slot.

Sanderupgaard, en Herregaard i Davinde Sogn, Als sum Herred, Nugaards Amt, Køens Stift, er meget forbedret af nærværende Eier, Generalmajor Verh. Hovedgaardstort 58 Edr. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 5 Sk. 1 Alb.

Sandholm, en meget smuk Gaard i Bloustrød Sogn i Lunds Herred, Hirschholms Amt i Siellands Stift, opbygget af Generalmajor Thura, med en anseelig Have og Avling.

Sandholt, en Herregaard i Panderse Sogn i Galling Herred, Nørborg Amt i Køens Stift. Gaarden bestaaer af fire grundmurede Huuse med Grav. Etatsraad Nobel eiede den 1722, og gjorde den til et Stamhuus. Ladegaarden adskilles fra Borgegaarden ved de brede Graver, hvorefter en Quaderiteens Broe med 3 Buer. Til Gaarden er en smuk Have,

god Skov og Hjerrie. Det frie Hartkorn er 97 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 14 Edr. 6 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Møllest. 2 Edr. 4 Skp.

Sandholt-Lyndelse Sogn i Salling Herred, Nephorg Amt i Høens Stift. Dertil hører Sandholt-Lyndelse. Sandholt, en Herregaard. Solle-rupgaard.

Sarau, et adeligt Sogn i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen, hører til Godset Sarau.

Sarlhausen, et Kongeligt Gods i Kellinghusens Sognekogderie i Rendsberg Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Satrup Sogn ligger i Nibel Herred i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster.

Satrup Sogn ligger i Struudorf Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger det store Kongelige Domaingods Satrupholm, hvortil hører Hovedgaarden Satrupholm og tre Meyergaarde, Obdorf, Nelsberg og Bunsbüll, samt adskillige Laudsbyer.

Saxild Sogn i Hads Herred, Nakier Amt i Nørhus Stift. Dertil hører Saxild Bye. Nud Bye. Kyding Bye. Kirken har et Uhrværk, en smuk Altertavle og Prædikestol.

Saxkiøbing, en Kiøbstad paa Den Lolland i Musse Herred, Nalholms og Marieboe Klosters Amt i Lollands Stift,

1 Mil fra Kiøbstaden Marieboe, mod Nordost, og 4 Mil fra Nakskov. Byens Vaaben er to Udsjæ; dens ældste Privilegie ere af Christoffer II. Ved Kirken er et Sæeristie, som tilforn har været en latinsk Skole. Den danske Skole ligger ved Kirken. Hospitalet er af Grundmaur, bygt 1581 af Christoffer Giese, kaldet Durebegaards Hospital; deri ere 5 Lemmer. Jædvaaerne ere: en Sognekraft, en Capellan, en Bysfoged og Byskriver, 16 Kiøbmænd, 4 Skippere, 43 Haandværkere og 70 Borgere. Byen har 3 Jagter, som ligge en halv Mil derfra ved Drebye, som hører under Vandholms Faldsted. Byens Mark bestaaer kun af 10 Tønder Hartkorn, og er deelt i to Marker, Særmærk og Lillemærk. Consumptionen er 500 Rigsdaler aarlig. Den 4 Julii, 5 September og 7 October holdes Marked. Uden for Byen er en Kilde ved Nørbel Bye, som meget besøges.

Saxkiøbing Fiord, et Indløb fra det store Velt ind i Den Lolland, paa dens nordre Side Drebyegaard, og strækker sig imod Søen til Kiøbstaden Saxkiøbing $\frac{1}{2}$ Mil.

Saxtorf, et adeligt Gods i Niesbye Sogn i Landet Schwansen i Hertugdømmet Slesvig.

Schads Sogn ligger i Høyer Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schafhuuset, en tiendefrie Holsgaard i Sunds Sogn i Haurum Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift, hører under Herningsholms Hovedgaards-taft. Ved Gaardene er en liden Have. Den har godt Fiskerie i en kort derfra liggende Sø, og fik en Jagt af Urhans og andet Vildt. Hovedgaardstakten er 12 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 5 sietter: deel 116.

Scheerbek eller Minen-dahl, en tiendefrie Gaard i Tanderup Sogn i Waage Herred, Aßens Amt i Høus Stift, hører under Grevskabet Vedelsborg. Den er paa 14 Tønder Hartkorn, bygt 1589 af Thale Erichs Datter, Eiler Brokken-husens Enke.

Schelgaard eller Greyleben, et fyrsteligt Lehnegods, som tilhører Hertugen af Glücksborg, ligger i Brocker Sogn i Mäbel Herred i Hertugdømmet Slesvig.

Schenefeldt, et Sognesogderie i Nendsborg Amt i Hertugdømmet Holsteen, bestaar af 24 Landsbyer og tre Genestehuse. Schenefeldt er Kirkebyen.

Schielleberg Sogn i Märløse Herred, Holbeks Amt i Siellands Stift. Dertil hører Schielleberg By, 5 G. 7 H. Herrestrup, 5 G. 1 H. Søebierg, 8 G. 1 H. Taaderup, 9 Gaarde, 2 Huse. Skovhuuse, 2 H.

Schierensee, et adeligt Gods i Westensee Sogn, Kiels Distrikt

i Hertugdømmet Holsteen, har 8 Møve.

Schinkel, en Herregaard i Gottorf Sogn, Danneberg Land i Hertugdømmet Slesvig.

Schlammersdorf, et Sogn i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen. Det adelige Gods Seedorf, har Raldrettighed dertil.

Schlichting, en Landsby i Nørre-Dittmarsken, har sit eget Kapel, St. Rochi, og sin egen Præst; den laae ellers til Hensted Sogn.

Schließ Herred i Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 2 $\frac{1}{2}$ Mil lang, men meget smal, ligger langs ved Lønter Næ. Den har en skøn og frugtbar Grund. Herredsfogeden er tillige over Håsing Herred. Det bestaar af 5 Sogne, hvortil er 3 Præster: 1) Bradersby og 2) Taarsted har een Præst. 3) Sønderbrarup og 4) Løyth, ligeledes een Præst. 5) Tøsterup.

Schlus Herred er to Mil lang og bredt, har 6 Sogne: 1) Hoftrup, 2) Hofst, 3) Raabsted, 4) Bulderup, 5) Burkarl, 6) Tinglef.

Schmol, et adeligt Gods i Oldenburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, paa 32 Møve.

Schobüll Sogn ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schönbergens Sogn i Preetze Provstie i den nordre Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, har een Præst, hvortil

hvortil Preeke Kloster har Kaldrettighed.

Schönhausen, en Herregaard i Schwans Sogn og Land i Hertugdømmet Slesvig.

Schönhorst, et adeligt Gods i Schönkirchens Sogn, Riels Amt i den nordlige Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, er tilligeind Oppendorf 1755 af Grev Detlev Rantzau oprettet til et Stamhus.

Schönkirchen, et Sogn i Riels Amt i den nordlige Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, har en Præst. Dertil hører de adelige Godser: Oppendorf, Dobelstorf, Schrevenborn og Schönhorst.

Schönweide, et adeligt Gods paa 23 Møve i Neukirchen Sogn, Preeke District i Hertugdømmet Holsteen. Her skal Rantzau, Seemhaufer for den berømte danske Slægt Rantzau, have staaet.

Schotshbülgaard, eller Nienhof, et fusteligt Gods i Broaker Sogn, Nibel Herred i Hertugdømmet Slesvig, tilhører Hertugen af Glücksborg.

Schottborg Sogn ligger i Fjæll Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schrevenborn, et adeligt Gods i Schönkirchens Sogn i Riels Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Schrydstrup Sogn ligger i Gram Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schulenburg, et adeligt Gods i Fjæll District i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen.

Schwabsted Amt i Hertugdømmet Slesvig har tillige med Husum Amt een Amtmand, har to Køge, nemlig: Schwabsteds østre og vestre Køge, og deles i to Fogderier: Schwabsted og Rødenf. i Sognet Miltsted. Under har kun eet Kirkesogn, Schwabsted.

Schwabsted Sogn i Fogderiet og Amtet Schwabsted i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn, som har to Præster, ligger den Flette Schwabsted, som er gammel og ser bygeget men nieget behagelig. Paa det der forhen varende Slot boede undertiden Biskopperne i Slesvig.

Schwabsteds østre og vestre Køge; disse to Køge ligger i Schwabsted Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schwanzén, et Land i Hertugdømmet Slesvig, imellem Østersøen, Staden Ekernsørde, Esel Sogn og Schlie, er $2\frac{1}{2}$ Mil langt og 1 til $1\frac{1}{2}$ Mil bredt; en overmaade Fjén og folkeriig Egn, hvori der findes mange behagelige Bakke. Landet hører til lutter adelige Godser. Deri ere følgende adelige Soaner: 1) Riesebye, hvori ere 3 adelige Godser, Sartorf, Stubbe og Büstorf. 2) Siesebye, deri er det adelige Gods Dienebek. 3) Wabs, deri er det adelige Gods Røhøved.

4) Svans, dert ere Godserne: Digenis, Espenis, Gernbye, Dampe, Dørvt eller Carleberg, Grünholz, Loitmark, Schühagen. 5) I Borbye Sogn i Minter Hytten, som tildeels hører til Schwangen, ere de adelige Gogser: Windebye, Himmelmark og Altenhof. 6) I Cosel Sogn i Domkapitelets Amt ere de Godser: Mählhorst, Eschelsmark og Ornum, som ligge i dette Land.

Schwensbye, et adeligt Gods i Sorup Sogn i Nye Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Schwenstrup Sogn ligger i Nørre Herred, Nordborg Amt paa Den Als i Hertugdømmet Slesvig. Her ligger Kammergodset Hirschsprung eller Hartsprung.

Schwentin, en Flod i Landstabet Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, som har sit Udspring af den Vidnske Sø.

Schwesing Sogn ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster. I dette Sogn ligger Kammergodset Schilderholz.

Sebber Kloster, en Herregaard i Sebber Sogn i Slet Herred, Alborgs Amt i Viborg Stift, var allerede 1268 et Munkes og Nonnekloster. Paa Gaarden er Sognetirken for Sebber Sogn. Til Gaarden er anseeligt Sildefiskerie i Liimfjorden. Gaardens Besætning er Stude. Hovedgaardstænen er 24 Eder, 4 Skp. 2 Alb. Mølle:

Skylb. 1 Ed. 2 Skp. 2 Kdf. 2 Alb. Vøndergods 266 Eder, 3 Skp. 2 Kdf. 2 en svendeel Alb. Mølle Skylb 4 Eder, 2 Skp. Tiender 23 Eder.

Sebber Sogn i Slet Herred, Alborgs Amt i Viborg Stift. Dertil hører Sebber Kloster Hovedgaard. Sebbersund Bye. Valsfød Bye. Varmmer Bye. Munkgaard. Ringegaard. Ved Sebber Sund er et Færgested over til Han-Herred.

Sebbersund, en Landsbye og Færgested i Sebber Sogn, Slet Herred, Alborgs Amt i Viborg Stift, hvorfra Overfarten fæer til Han-Herred. Byen selv er et Fiskerleie, hvor fanges megen Silb.

Seddinge Sogn i Fugelse Herred, Alholms Amt i Lollands Stift. Dertil hører Store og Lille Seddinge. Seddinge Herregaard. Sognet har 14 Gaarde, 24 Huse og 2 Møller.

Seddingegaard i Seddinge Sogn i Fugelse Herred, Alholms Amt i Lollands Stift. Bygningen er ringe. Den halve Deel af Gaarden drives ved en Forpagter; den anden halve Deel er forpagtet til 16 Bønder. Dens frie Hovedgaardstænt er 33 Eder, 2 Alb.

Seeden Sogn i Nasum Herred, Odense Amt i Sjæns Stift. Dertil hører Seeden Bye, foruden Præstegaarden, 15 G. 13 H. og et Hospital. Anneret er Nasum.

Seedorf,

Seedorf, et adeligt Sogn i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen, har Patronrettinghed over Schlammersdorf Sogn, har 38 Plove.

Seekamp, en Herregaard i Dänischhagen Sogn i Danstkov Land i Hertugdømmet Slesvig.

Seelent Sogn i Preetze Provstie i den nordre Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, ved Seelenter Søe, har een Præst. Dertil hører Gaardene Lammershagen, Vittenberg og Salsow.

Seem Sogn ligger i Hvidding Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig. Cappellanerne til begge Kirkerne i Ribe kistes til her at forrette Gudstjenesten.

Seest Sogn i Andst Herred, Eoldinghuus Amt i Riber Stift. Dertil hører Overbye, Nederholm og Seest Mølle.

Seestermølle, et adeligt Gods i Jzehoe Distrikt i Stornarn i Hertugdømmet Holsteen. Dertil hører Kirkebyen Seester i Hælsdorfer Marsch. Godset bestaaer af 44 Plove.

Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen, ligger deels i Wagrien, deels i Stornarn. Den nærværende Retsforfatning i verdslige og Kirkesager er ved en særdeels Kongelig Forordning indrettet 1743. Amtsretten bestaaer af Amtmanden som Præs, Amtsforvalteren Huns- og Sognefogeden i Segeberg, Lenzgen og Bornhövet

og Sognefogederne i Bramsted og Kalkenkirchen, som Afseffover. Det holdes to Gange om Aaret i Segeberg. Amtets Under-Consistorium holdes sammesteds 3 Gange om Aaret af Amtmanden, Provsten og den anden Præst i Segeberg, og Præsterne i Leeken, Bornhövet, Warber og Pronstorf. Deri ligge de Steder, Lütjenburg, Zeiligenhaven, Segeberg; og følgende Fogderier: Segeberg, Lenzgen, Bornhövet, Bramsted og Kalkenkirchen.

Segeberg, et Soanefogderie i Segeberg Amt i Hertugdømmet Holsteen. Dertil hører en Deel af Gieschenhagen, som er en Forstad ved Staden Segeberg, nær ved Traven, og 18 Landsbyer.

Segeberg, en liden Stad i Segeberg Amt i Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, bestaaer af omtrent 100 Huuse, foruden Forstaden Gieschenhagen, som deels hører til Amtet Segeberg, deels til Amtet Travendahl. Det ligger under et høit Bierg, som fordiim blev kaldet Alberg, hvorpaa Keiser Luther lod 1137 opbygge et fast Slot, og kaldte det Siegesberg, hvoraf Navnet Segeberg er kommen; nu brydes her fortræffelige Kalksteen. Hersfra kan ikke allene sees Taarnene i Lybek og Hamborg, men endog i den 12 Mil derfra liggende Stad Lüneburg. 1244 har Staden faaet den Lybske Ræt af Grev Adolph IV.

1620 var her en Sammenkomst af de protestantiske Kyrker og deres Gesandtere. Staden har en Boraemester og 3 Raadsmænd. Ved Kirken er to Præster, til Staden er 27 Ploøe Land. Nær ved Staden har Heinrich Rankau 1588 ladet bygge en Pyramide, og 1590 en Obelisk, begge forsonede med Jndkrifter. Under Pyramiden er et Kapel, hvor aarlig paa Pintsesten holdes en Prædiken, og uddeles Penne til de fattige. Ved Philippi, Jacobi, Bartholomæi, Allehelgens holdes aarlige Markeder.

Seglsfod Sogn i Flessum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Seglsfod Bye og Mølle. Anner til Store Vorde.

Sehested, et adeligat Gods i Sehested Sogn ved Eyderen, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Rendsborg. Til dette Gods høre Meyergaarden Schiernow i Vinstorf Sogn, og Grunhorst i Sehested Sogn.

Seierslev Sogn i Nørre Herred, Ducholms Amt, Mors Lan i Nalborg Stift. Dertil hører Seierslev Bye. Hesselberg Bye. Skrandrup Bye. Søe Hovedgaard. Nørre Daaebye. Skierbek. Handstholm. Feggelkist, en eenlig Gaard. Skaregaard. Dybdal Gaard.

Seiglstrup, en Herregaard i Seiglstrup Sogn, Børglum Herred og Amt i Nalborg Stift, tilhørte 1335 Marguart Daghstorn, blev siden Biskoppens Resident i Børglum, og efter

Reformationen et Kongeligt Slot, solgt af Friderich 3. til Baron Jens Rodsteen. Gaarden ligger nu hvor Ladegaarden for stod. Korpateren holder Staldstude og Hollenderie. Hovedgaardstøt 50 Edr. 5 Skp. 1 Fd. Møllestøt 4 Edr. 6 Sk. 1 Fd. Vndergods 429 Edr. 3 Skp. 3 Fd. $2\frac{1}{2}$ Alb. Skovsk. 3 Skp. 3 Fd. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 88 Edr.

Seiglstrup Amt i Nalborg Stift hører under Stiftamtmanden i Nalborg, bestaaer allene af Jerslev Herred. Jorden er frugtbar, undtagen mod Vesterhavet, hvor der er intet uden Klitter, Sand og ufrugtbare Jord. Ved Stranden falder endeel Fiskerie.

Seiglstrup Sogn i Børglum Herred og Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Seiglstrup Hovedgaard. Smidstrup Bye. Stogsted. Aagaard. Nalstrupgaard. Anner til Jerslev i Benneberg Herred.

Seilgaard, en liden Aulsgaard i Finder Sogn i Hinds Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift, er byggt som en Herregaard. Hovedgaardstøtten er 6 Edr. 2 Skp. 2 Fd. Vndergods 107 Edr. 2 Skp. 2 Fd. 1 Alb. Tiender 7 Edr. 2 Skieper.

Seiling Sogn i Hinds Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Seiling Bye. Ebbestrup Bye. Kirken har et lidet Taarn. Fra Gubbe udskyder en Bak, som omringer

ringer de 3 Deele af Seiling Sogn.

Die alte Seite (*Vetus Terra*), et Sognekogderie i Wilsftermarsch, Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, nord og østen for Staden Wilsfster. Dertil hører 12 Steder og Landretten i Staden Wilsfster.

Die neue Seite, et Sognekogderie i Wilsftermarsch, Steinburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, sønden og vesten for Staden Wilsfster. Dertil hører 16 Steder. Begge disse Kogderier hører til Sognekirken i Wilsfster.

Selde Sogn i Norre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Sedebye, Kieldgaard Hovedgaard. Lendum Bye. Houtrup Bye. Eskov, en eenlig Gaard. Inneket hertil er Masted i Harreherred. Kirken er indvendig og udvendig meget smuk overalt, tækket med Blye, meest bygt af hugne Steen, har et smukt Taarn med et firkantet Spiir.

Selleberggaard, en Herregaard i Virkende Sogn i Bierge Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Bogningen er af Bindingsværk. Dens Hovedgaards Aart er 23 Fdr. 2 Fdk. Skovsk. 1 Ed. 1 Fdk.

Sellerup Hovgaard, en Herregaard i Gaverslund Sogn i Holmands Herred, Koldinghuus Amt i Ribes Stift, har i gamle Dage været en Herregaard, nu en Bondeggaard. Paa denne Gaard boede An-

ders Andersen Lindenov, som døde 1562.

Selsøegaard, en Herregaard i Horns Herred paa Jægerspris Amt i Siellands Stift, et nye opbygt Huus med to Etager, og et grundmauret Porthuus, bygt af Geheimeraad Christian Ludvig von Plessen. Over Graverne er en hvalvet Broe med Jernværk. Den er først bygt 1576 af Jacob Ulfeld, men nu tilligemed Lindholm oprettet til et Stamhuus for den Plessiske Familie. Paa Gaarden findes endeel Malerier af Krock. Lige ud for i Roeskilde Fiord paa en De, kaldet Rildsøe, ligger en Ladegaard, som hører til Selsø. Her har forud været et Augustiner Klostet, hvis Munk kom fra Paris med deres Abhed, S. Wilhelm, som døde her Aar 1202, 98 gammel, og blev kanoniseret; de flyttede siden herra til Ebelholt ved Friderichsborg. Her er en smuk Have og et godt Fiskeie af Karper, Karudser, Abborrer, Brasen, Gieser, samt en liden Skov med endeel Eggetræer, kaldet De Skov. Endnu hører til Selsø en god Nolsgaard, kaldet Torp, i Schullelev Sogn. Selsø Stamhuus har sin egen Kirke dommer og Kirkeskriver.

Selsø Sogn i Horns Herred, Friderichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Selsø Herregaard. Sonderbye, 15 G. 27 H. Nibye, 12 G. 16 H.

Selsøe, en fjerdiig Søe i Hirschholms Amt i Siøllands Stift.

Sem Sogn i Lystrup Birk i Hvidding Herred, Nibershus Amt i Niber Stift. Dertil hører Sem Bye. Varning Bye. Høim Bye. Hærvholt Bye. Snevsgaarde. Karstovsgaard. Munksgaard. Kallebek Mølle. Stavnagergaard. Kirken, kaldet St. Andreæ, er en gammel og smuk Bygning med et smukt Taarn.

Sem Sogn i Ousild Herred, Mariager Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Sem Bye. Edderup Bye. Dette Sogn er et Anner til Mariager. Kirken er ganske liden og uanseelig.

Sensdels Sogn i Hillerslev Herred, Drum Amt paa Halvøen Thy i Nalborg Stift. Dertil hører Sandele Bye. Hundal Bye. Ullerup Hovedgaard.

Sengeløse Sogn i Smørum Herred, Risenhøus Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Sengeløse Bye, 16 G. 10 H. Brødsøsemagle, 12 G. 19 H. Vadshø, 8 G. 8 H. Cathrineberg Herregaard. Formedeist Landeveiens Forandring er 1772 Røskilde Kroc afbrødt og forflyttet til Brødsøvejlelle i Hæstvedvester Sogn.

Seridsløe Sogn, en Herregaard i Nebel Sogn i Voor Herred, Skanderborg Amt i Nørhøus Stift. Vorgegaarden er 3 Fløis af Grundmuur, 2 Eder

ger høi, bygt af Assessor Mølle. 1581 eiede Søren Wind den. Her holdes Koer- og Staldstude. Hovedgaardstart 18 Tønder, 5 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skov: Skov 1 Skp. 2 Fdk. Vænder: gods 351 Eder. Kongetiender 49 Eder. 6 Skp. Kirketiender 37 Eder. 2 Skp.

Seridsløe Sogn i Jerslev Herred, Seigstrup Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Seridsløe Bye. Kullum Bye. Hølte Bye. Stel. Østeraae. Væsteraae. Nørhaven. Skarnager. Sønderhaven. Mellemhaven. Hielmsted Gaarde. Anner til Vraa i Børglum Herred.

Serup Sogn i Hinds Herred, Dronningborg Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Serup Bye. Holmgaard. Holm Mølle. Tanskov. Nersdal. Nide i Serup ligger en liden Sø, kaldet Serup Sø. Kirken har et smalt og høit Taarn, og er temmelig stor.

Sevel Sogn i Ginding Herred, Bøvløng Amt i Niber Stift. Dertil hører Sevel Bye. Sevel Skovbye. Dielt Bye. Hægrand Bye. Jætte: rup Bye. Søegaard Bye. Løsborg Bye. Munkberg Bye. Navtrup Bye. Trandum Bye. Trandum Skovbye. Mogen: strup Bye. Salsstrup Bye. Stubergaard Hovedgaard, og endel Eneestegaarde. Kirken har et anseeligt Taarn.

Seyerøe, en De 2 Mile fra det faste Land imellem Næsnaas, hører

hører til Skippinge Herred i Callundborg Amt, Siøllands Stift. Den er langagtig og smal, fra Nordvest til Sydøst 5 Fierdingvei, befæstet paa begge Sider mod Havet ved store Jordbanker. Midt imellem ligger flatte Dale til Tørvemoser og Græsning. Paa Den ligger Seyerøe Bye, 20 G. 40 H. Kongstrup, 8 G. 6 H. Møstrup, 4 G. 2 H. 2 Veirmøller. Den udgjør eet Sogn, som kaldes Seyerøe Sogn, og har sin egen Kirke. Sognets Hartkorn er 149 Tønder, 6 Skieper. Den har et Birketing, hvorfra appelleres til Landsringet.

Siælland er den største af de danske Øer, da den er fra Bordingborg til Gilleleje 17 Mile i Længden, og fra Kiøbenhavn til Nævnæs-Øde 14 Mile bred, og i Omkreds 53 Mile. Luften er gierne fugtig, dog sund og god. Landet er temmelig jævnt, uden mange steile Banker. Jorden er en Blanding af Muld, Leer og Sand, og desaa af meget frugtbar, især paa Byg, hvoraf gøres meget Malt, hvoraf udføres endel til Norge og andre Steder. Her avles og en Mængde Havre, men af Rug voxer ikke meer end til Landets Fornødenhed. Foruden flittige Enge og Græsange ere da i de fleste Egne god Ege- og Bøge-Skov, hvori er meget stort og smaat Vildt. Blant ferske Søer er her, foruden nogle smaa, andre, som holde

nogle Mølle i Omkreds; de fornemste ere: Koromfse, Arresøe, Fursøe, Tiisøe, Viinsstrup og Hærsted Søe, fra hvilken sidste gaaer en Aae, som under Næstved falder i Østersøen. Disse Søer forskaffe Indbyggerne en Mængde Ferskvands-Fiske, ligesom Havet en Mængde Strandfiske. Der deles i 16 Amter, nemlig: Kiøbenhavns, Hirschholms, Kronborg, Friderichsborg, Jægerspris, Næskilde, Holbeks, Dragholms, Kallundborgs, Søbneegaards, Ringsted, Sorø, Korsør, Antvorskov, Bordingborg og Tryggevælde Amt. Her paa Den er 20 Kiøbstæder. De i hvert Amt værende Herreder, Kiøbstæder og Sogner kan eftersees under ethvert Amt især.

Siøllands Stift indbefatter Den Siælland, Møen og Bornholm, hvilke deles i 18 Amter, 35 Herreder, 25 Kiøbstæder, 15 Herregaarde, hvoriblant 4 Grevskaber og 3 Baronier, 443 Hoved-Kirkesogne og Annexer, 1240 Landsbyer, 643 Enestegaarde og 95 Møller. Paa Den Siælland er 16 Amter, som under Artikel Siælland kan eftersees. De tvende andre ere: Møens og Bornholms Amt. I det Verdslige staaer Siøllands Stift under een Stiftamtmand, og i det Geistlige under Biskoppen af Siælland.

Sief eller Siele, et Sogn i Rheinbeck Amt i Hertugdømmet Holsteen.

Sieller Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Sieller Vye. Siellerstovgaard Hovedgaard. Dette Sogn har to Annerer, Skiering i Framlev Herred og Laasbye i Siern Herred.

Siellerstovgaard, en Herregaard i Sieller Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt i Narhuus Stift, tilhørte Laurids Moftrup, som døde 1568. Under Frid. 4. blev det indrettet til Rytter-Kobler. 1762 fik bte Geheimte-Conferentsraad og Ober-Staldmester Vedel Friis til Frisenborg den for 40550 Rigsdaler. Hovedgaardstøt 30 Tdr. 3 Skp. 1 Alb. Skovstød 8 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Møllestød 1 Td. 2 Fdk. Vøndengods 293 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 trediedeel Alb. Skovstød 10 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.

Siem Sogn i Høllum Herred, Halsborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Siem Vye. Bredal, eenelig Gaard. Dette Sogn er Annex til Brøndum.

Sierslevvester Sogn i Liunge Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sierslevvester Vye, 13 Gaarde, 35 Huuse. Havelse Mølle. Dette Sogn fik sine Jorder deelede 1756.

Sigersted Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sigersted Vye, 23 G. 23 H. Englerup, 4 G. En Mølle. Schiellerød, 6 G. 4 H. I Sognet er en Høi, kaldet Signillishur, og en Rilde, kaldet Balsbrønden.

Siir Sogn i Hiern Herred, Lundenæs Amt i Ribes Stift, bestaaer af lutter Eenestegaarde, og har ingen Vyer. Det er lidet og Annex til Navr.

Sild eller Sylt, en Øe ved Hertugdømmet Slesvig, som hører til Tønder Amt i Hertugdømmet Holsteen, er 4 Mile lang, og hvor den er bredest $2\frac{1}{4}$ Mil. Den har temmelig frugtbar Geest og Markland i Sognet Morsum og i Landsbyen Arksum, men henimod Dynerne meget Hede og Sand, hvorfor den ikke heller efter sin Størrelse er meget frugtbar. Paa Dynerne, som ligge mod Spidsen, vører en Slags Halm, som slaar dybe Rodder rundt omkring sig, og forhindrer Flyvesandet fra at udbrede sig. Den har inter Brænde eller Tørv, som Indbyggerne maae hente fra det faste Land. Deres bedste Næring er Agerdyrking, Ovægavling og Skibsfart; de forfærdige og mange Strømper. Fruentimmernes Klædedragt er efter den Frisiske. Deres Sprog er meget forskielligt fra andre Frisiske Mundarter. Den heele Øe indeholder 4 Kirkesogne, 13 Landsbyer, 720 Huuse. Den har

har en Landfoged. De Østers, som her fanges i stor Mængde, høre til Neaalierne. Den har 4 Kirkesogne: 1) Morsum, 2) Røytum, 3) Vesterland og 4) Rantum, som begge have een Præst. Den nordre Ende af denne De kaldes List, og bestaaer allene af det Kongelige Toldhims, 2 Bøndergaarde og 5 H. Beboerne høre til Røytum Kirke, men i Røttergaardsager høre de til Ballum Kirke i Løe Herred. Havnen kaldes Kongens Havn, af Christ. 4., som der indløb med sin Flode; og Dybet, hvorigennem man løber derind af Vestersoen, kaldes Lister: Dyp. Lister Toldsted blev anlagt af Christian den 4de 1682.

Silleborg, en Herregaard i Linaae Sogn i Giern Herred, Silleborg Amt i Aarhus Stift, tilhørte fordom Biskopperne i Aarhus, blev 1719 afbrudt og udlagt til Rytter: Kobler, 1767 solgt for 38000 Rigsdaler til Ritmester Hoff. Hovedgaardstøt 24 Tønder, 4 Skp. Skovskold 2 Tønder, 5 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Bønder: gods 212 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskold 22 Tønder, 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Møllest. 17 Tdr.

Silleborg Amt i Aarhus Stift, mod Norden til Halbs Amt i Viborg Stift, mod Østen til Skanderborg Amt, mod Vester til Vørling Amt i Riber Stift, mod Sonden til Rødinghuus Amt. Amter bestaaer af

3 Herreder, Hinds Herred, Vråds Herred, Lyogaards Herred, og følgende 9 Sogne af Giern Herred, Skanderup Sogn, Linaae Sogn, Sporup Sogn, Voldbye Sogn, Hamel Sogn, Søbye Sogn, Skorup Sogn, Giern Sogn, Tvillum Sogn. Amtets/contribuerende Hartkorn er over 3200 Tønder. Der har samme Amtmand og Amtsforvalter som Dronningborg og Mariager Amter, og hører under Amtstuen i Randers. Jorden er ikke saa god som i de andre Amter i Aarhus Stift. Af Søer ere bekiendte: Graae Sø, Snerup Sø, Sub Sø, Alling Sø, Ildsø, Hengesø, Langesø ved Silleborg, og Hampensø, som maae have sit Væld under Jorden, da den ingen synlig Til: eller Afløb har; denne Søes Vand er høit mod tørre Aaringer, men lavt mod frugtbare Aaringer. I dette Amt, i Kragelunds og Tornings Sogner, ligger den med nye Colonier forsynede Alhede; see samme. I dette Amt er ingen Ridsstød. Sognerne ere 41.

Sillerød, et Lystslot i Rishenhavns Amt, nær ved Landsbyen Sillerød, $2\frac{1}{4}$ Mil fra Rishenhavn, er opbyggt af Grev Friderich Danneviold af Samøse, har et liden Capel, en smuk Have, en hertig Udflugt, et Tryk: værk, som forsoner Slottet og Haven med Springvand, og ligger lige i Sillerød Skov. Det tilhører nu Hans Konges lige

lige Høihered Arveprinds Fri-
derich.

Simensberg Sogn ligger
i Hjøsum Amt i Hertugdømmet
Slesvig.

Simlegaard, en Proprie-
tairgaard i Clemensker Sogn i
Nørre Herred paa Bornholm,
har 27½ Td. Land.

Simmested Sogn i Hinds-
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Dertil hører Simme-
sted Bye. Hverresrup Bye.
Gieseshale Bye. Korsøbye.
Korspegaard. Torup Bye.
Guldager Bye. Bønderup-
gaard. Eveldrup Bye. Dals-
gaard. Præstegaarden er i Evel-
drup. Capellanen boer i Anner-
Præstegaarden i Hvam.

Sindal Sogn i Horns Her-
red, Næstруп Amt i Aalborg
Stift. Dertil hører Sindal
Bye. Sindallund. Stokholm.
Ulfsted. Fielsted Bye. Vagges-
vogn Hovedgaard.

Sindbergsgaard, en privile-
geret, men uccumplet Sædegaard
i Risted Sogn i Sønder Her-
red, Dueholms Amt i Aalborg
Stift. Bygningen er af Vin-
dingsværk med Stæaataa. Hø-
vedgaardstøt 16 Td. Bønder-
gøds 9 Tdr. 3 Skp.

Sindbjerg Sogn i Nør-
vangs Herred, Roldinghuus
Amt i Niber Stift. Dertil hø-
rer Leage Hovedgaard. Lind-
ved Bye. Lund Bye. Ulfier
Bye. Drum Bye. Anner til
Greis.

Sindinggaard, en Herre-
gaard i Sinding Sogn i Ham-

rum Herred, Lundenæs Amt
i Niber Stift. Bygningen er
er smuk af Muur- og Bindings-
værk, højt af Grands Rangkau
til Brotskov 1730. Paa Gaar-
dens Grund og under dens Tørt
er anlagt en liden Bye, kaldet
Lybye. 1552 eiede Mogens
Mogenssen Hvide Gaarden.
Hovedgaardstøtten er 25 Tdr.
3 Skp. 2 Fdk. Skovkyld 226
Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 1 Albm.
Møllekyld 1 Td. 2 Fdk. Tien-
der 5 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. 2 tres
femtedeel Alb.

Sinding Sogn i Hinds
Herred, Dronningborg Amt i
Narhuus Stift. Dertil hører
Sinding Bye. Dette Sogn er
et Anner til Seiling. Kirken
har et lidet Taarn. En Væk,
som udspringer af et Væld ved
Øster-Borring, gjør Skils-
misse imellem Sinding Sogns
Grund og Øster-Borring
Mark.

Sinding Sogn i Hamrum
Herred, Lundenæs Amt i Niber
Stift. Dertil hører Grundvad.
Store Asbjerg. Vaadgaard.
Sindinggaard Hovedgaard.
Nybye. Sønderlund. Nævad-
Gaard og andre Fæstegaa-
de.

Sise, en liden De i Trane-
kier Amt paa Den Langeland.

Sistring Sogn i Hund-
borg Herred, Drum Amt paa
Halvøen Thy i Aalborg Stift.
Dertil hører Sistring Bye.
Vrogaard Sædegaard. Spering
Bye. Speringgaard. Skorup
Bye. Nestrup Bye. Nestrup-
gaard.

gaard. Dollerup Bye. Noren: toft Gaard. Kirken er af hugne Steen. Vesten for Kirken ligger den bekendte Siering Vold, 24 Fod høj, ovenpaa 30 Skridt, neden under 60 Skridt i Diameter.

Sius eller Siuv Sogn i Ramsøe Herred, Roskilde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sius Bye, 4 G. 9 H. Øster-Siuv, 6 G. 7 H. Øhm, 10 G. 7 H. Vibye, 13 G. 15 H. og en Veirmølle. Engevadslund, 4 H. Vibyegaard Herregaard.

Skarupgaard i Tolne Sogn i Horns Herred, Nastrup Amt i Halsborg Stift, en uprivilegeret Sædegaard, som hører under Leerbek Hovedgaard. 1520 nævnes Fene Anne i Skarup. Hovedgaardstørt 22 Tønder, 2 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 3 Fdk. 1 Alb.

Skabygaard, en Herregaard i Hvilsø Sogn i Sønder Haldherred, Rallø Amt i Narsø Stift, oprettet af Jørgen Rosenkrands 1551, som bygte Gaarden 1581 af tre grundmurede Vænge, 10 Etager høj, den fjerde en Brandmure til Haven. Paa Gaarden er et Capel, indviet 1654. Lædegaarden bestaar af 4 grundmurede Huuse, neml. en Læde, to Drenhuuse, en Stald. Omkring Gaarden ere Graver. Som noget rart findes her et Skab af en stor Ege, hvis Rod staaer endnu i Jorden i Kielderen. Paa dette Skab er saa

mange Luger og Dørre, som Maaneder i Karer; inden i har der saa mange mindre, som Uger i Maaneden, og deri saa mange mindre, som Dage i Ugen, alt af Billedhugger- Arbejde, og med Bibelske Historier. Gaarden har skionne Enge og god Sko. Hovedgaardstørt 49 Td. 2 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 7 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Mølleff. 8 Tdr. 4 Skp. Vøndergods 285 Tdr. 2 Fdk. Skovsk. 15 Tdr. 1 Fdk. Mølleff. 3 Td. 5 Skp. 3 Fdk. Tiender 13 Td. 4 Skp.

Skader Sogn i Sønder Haldherred, Rallø Amt i Narsø Stift. Dertil hører Skader Bye. Østrup Bye. Knopstrup, 2 Vøndergaard. Grimsfær, en Vøndergaard. Dette Sogn er et Annex til Søebye.

Skads Herred i Riberhus Amt i Riber Stift, bestaar af følgende Sogne: 1) Guldager, 2) Alløv, 3) Hæstrup, 4) Brøndum, 5) Nebel, 6) Sneum, 7) Tiereborg, 8) Øffe, 9) Næsberg, 10) Nykirke, 11) Saaborg, 12) Grimstrup, 13) Ørre, 14) Jerne, 15) Skads, 16) Starup, 17) Sønderhøe og 18) Nørbye paa Fæst.

Skads Sogn i Skads Herred, Riberhus Amt i Riber Stift. Dertil hører Skads Bye. Ørvang Bye. Bredehø Bye. Arndrup Bye. Soderup Bye. Lunde Bye. Smierhøe Bye. Smarpel Mølle. Sels

Solberg Bne. Ende: Gaard.
Knude: Gaard. Anner til Jer:
net.

Skatelsøgaard, en Sæde:
gaard i Slagelse Herred, Corsøer
Amt i Siellands Stift, er bort-
skjædet 1676 af Kongen, med
Herregaards- og Jagtrettighed.
Den har 7 Marker for sig selv
paa 8 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Hart-
forn. Sonden for Gaarden er
Rudera af 3 Bygninger, hvor-
omkring har været Graver.

Skagen, en Kiøbstad i
Horns Herred, Nistrup Amt i
Aalborg Stift, 14 Mile fra
Aalborg, 7 fra Hjørring, 7 fra
Sæby, 16 fra Nørre og 9 fra
den svenske Kyst. Den ligger
under den 57 Grad, 42 Minut.
Latit. og 26 Grader 42 Minu-
ter Longitud., og er den yderste
Pynt af Nørre-Jylland mod
Nordost. Udenfor denne Pynt
strække sig de saa bekiendte farlige
Sandgrunde og Revler langt ud
i Søen, som kaldes Skagens
Ris, eller Skagerak. Her
haver Nordsøen sit Indløb i
Kattegat. Denne Bne var
1355 endnu et Fiskerleie; under
Kong Erik af Pommern fik den
sit første Kiøbstad-Privilegium.
Idens Baaen fører den en Rist.
Byen ligger ved Ha. et paa en
Fierdingvejs Længde, og vender
ud til Kattegat; den deles i
Vester- og Øster-Bye, har in-
gen Gader, da ethvert Huus li-
ger for sig. En liden halv Mil
fra Byen ligger en liden Bne,
kaldet Sammel: Skagen eller
Saien, og udgjør Byens tre:

die Deel, og er lige deelagtig i
dens Rettigheder. Huusene,
som Indbyggerne ofte maae
flytte formedelsst Flyvesand og
Havets Indløb, ere smaa, af
Bindingsværk, beklædte baade
inden og uden med Bræder og
tækkede med Estraa, udi tagen
10, som ere byggede af Muur-
og Bindingsværk, og deraf 2 til
3 teglhængte; de ere alle af een
Etage, nogle med en liden Qvist,
i alt 155 Huuse og Gaarde.
Her er en Veir- og en Heste-
Mølle, som forsyne Indbygg-
erne med Meel: Malt: og
Gryn: Maling. Kirken, kaldet
St. Laurentii Kirke, er en
anselig Bygning, har et høit
og bredt Taarn; den er overs-
alt tækket med Bløe, indvendig
hvalved, med en smuk Alter-
tavle og Prædikestol, opsat
1583. Den ligger en halv Fier-
dingvei fra Byen. Indbyggere
ne ere: en Sognepræst og res-
derende Capellan, Bysfogeden,
Byskriveren, som tillige er
Tolder, 6 Kiøbmænd, alle de
andre ere Skippere og Fiskere,
2 Tømmermand, 2 Skocma-
gere, 2 Smede og en Snedker,
som ogsaa fiske, i alt 5 a 600
Personer. Bytinget holdes
hver Mandag. Foruden Kir-
ken er her to Capeller, det eene
i Østerbye, hvor holdes Aften-
sang og Ugeprædikener og Skrif-
temaal hver Søndag. Det an-
det i Sammel: Skagen, hvori
holdes Prædiken hver Maaned-
dag og Gamle og Strøbelige be-
tjenes. I Byen er to danske
Skoler.

Skoler. Byen har kun 1 Iden Jord, hvorpaa kun græsses noget Qvæg, da de store Jorder, Byen for har havt, er odelagt af Flyvesand. Handelen er meget liden, da der formeddels mange Sandbanker ingen Handel føres til Søes og meget mindre til Lands, men Indbyggernes leve af Fiskerie, især Rødspetter, Torsk, Tunger og Kulter. Den største Deel Flyndre saltes og kaldes lagede Flyndre, og nogle blive, uden at saltes, strar tørrede, og kaldes Lude-Flyndre. Til Byen er 10 Skuder, som kaldes Brikker, paa 4, 5 a 6 Ræster, og har kun 3 Mand, samt 5 Seilingsbaade, 1 a 2 Ræster dragtig, og 24 store Baade, som de selv bygge. Her er ingen Havn, som er Indbyggernes til stor Besværighed. En Mill fra Byen ligger en Østers-banke af temmelig lang Strækning. Østerserne ere meget skønne, og fanged paa 10 a 12 Favne Vand i den aabne Søe, med der til indrettede Skraber, under fulde Seil, saa at i en Hast af 10 til 12 Baade, hver med 4 a 5 Skraber, kan opskræbes 30 til 40000 Østers. I Stedet for Tørv og Brænde bringe Indbyggernes en Slags brændende Materie, kaldet Martrørv, som er sortebraun, sprød og tung som en Slags Steenkul, og den sandige Kladrørv, som de skræbde af Jorden. Ved Skagerhanken er en liden Søe, kaldet Lorksevaa, og en fersk Søe, kaldet Havspen, som er

usædvanlig dyb, og har Gieder, Abborrer og Nal. Byens Consumption er 700 Rigsdaler. For de Søfarendes Skyld, at de kan vogte sig for det farlige Rif og Sandgrunde, er langt ude paa Odden, som kaldes Greenen, byggt 1747 et prægtigt Fort paa af Grundmure, 29 Alen høit og 21 Alen i Omkreds; ovenpaa staaer en Fjohrpande af Jern, hvorpaa holdes et stærkt Fyrt heele Natten igjennem. Dette Taarn kostede 4938 Rigsdaler. Posten ankommer fra Gladsbønd hver Lørdag eller Søndag, og afgaaer om Mandagen.

Til Skagen Sogn hører Skagen-Kiøbstad, Karild, Øster-Lindholt, Vester-Lindholt, Vessholt.

Skalkenborg i Møgeltonder Sogn og Herred, Ribershus Amt i Riber Stift, den Grevelige Skalkiske Families Residens. Hovedgaarden bestaaer af en stor grundmureet Bygning af 3 Floie, to Etager, opbyggt 1664 af Hans Skalk. Ved Gaarden er en prægtig Have. Gaarden kaldtes i gamle Dage Møgeltonder Slot, og blev indtaget af Herrug Waldermar, men ham igjen fratagen af Erich Slipping 1285. Siden fik Biskopperne af Ribe det; 1661 kjøbte Feltherre Skalk det af Kongen. 1671 blev det af Christian 5. oprettet til et Grevskab for bemeldte Feltherre og hans Arvinger. Under Grevskabet hører 3 Værker, Møgeltonder,

tønder, Vallum og Lystrup Birk. Greven er Patron til Møgelstønder, Daler, Emerlev og Vallum Kirker. Siden en-
 deel af Markerne staaer under
 Band om Vinteren, er Landet
 best plettet til Vaarsæd af Byg,
 Havre, og vpperlig Græsning
 til Stude og Heste. Grevskabet
 gjør selv Regnskab til Kamme-
 ret. Hovedgaardstørt 428 Td.
 3 Skp. 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Mølle-
 skjld 36 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk.
 $1\frac{1}{4}$ Alb. Privilegeret Skattefri-
 Hartkorn 300 Tønder. Bøn-
 dergods 1382 Tdr. 6 Skp. 1 Fd.
 2 soy: tolvteedel Alb. Konge-
 tiender 105 Tdr.

Skallerup Sogn i Nørre-
 Herred, Ducholms Amt, Nørre
 Land i Aalborg Stift. Dertil
 hører Skallerup Bye. Torup
 Bye. Anner til Drægstrup.

Skallerup Sogn i Venne-
 berg Herred, Aastrup Amt i
 Aalborg Stift. Dertil hører
 Sønderlev Bye. Nørlev Bye.
 Villerup Hovedgaard.

Skals Sogn i Rinds Her-
 red, Hals Amt i Viborg Stift.
 Dertil hører Skads Bye.
 Skringstrup Bye. Estrup Bye.
 Holmgaard Hovedgaard. Det-
 te Sogn er et Anner til Laas-
 trup. Skals Bye har godt
 Fiskerie af Ørreder, Gieder,
 Åborrer, Helt og Skaller.
 Skals Aa falder her ud i Liim-
 fiorden.

Skam Herred i Odense Amt
 i Fyens Stift, bestaaer af føl-
 gende Sogner: 1) Uggerslev,
 2) Grindløse, 3) Hundstrup,

4) Høyerup, 5) Næraa,
 6) Bederslev, 7) Klinte, 8)
 Skambye, 9) Ugernæs eller
 Risorup.

Skambye Sogn i Skam-
 Herred, Odense Amt i Fyens
 Stift. Dertil hører Skambye,
 10 G. 18 H. foruden Præste-
 gaarden og Degneboeligen. Vol-
 mer Bye, 8 G. 3 H. Thorup,
 7 G. 4 H. Røstrup, 10 G.
 5 H. Vadstrup Bye, 4 G. 2 H.
 Ullerup, 10 G. 4 H. Bryn-
 strup, 4 G. 1 H. Glannendrup,
 4 G. 2 H. Steensbye, 14 G.
 7 H.

Skamstrup Sogn i Tude-
 Herred, Holbek Amt i Sjællands
 Stift. Dertil hører Skamstrup
 Bye, 17 G. 13 H. foruden
 Præstegaarden og Degneboeli-
 gen. Skielmsted, 8 G. 3 H.
 Ørninge, 8 G. 3 H. Skov-
 huuse, 2 H. Vennebye, 13 G.
 15 H. Syvencioh, 12 Gaar-
 de, 12 H. 3 Byen Skamstrup
 er et fattighuus til 5 a 6 Lem-
 mer.

Skanderborg, en Riis-
 stød i Hiølmlev Herred, Skan-
 derborg Amt i Aarhus Stift,
 omtrent midt imellem Aarhus
 og Horsens, under 56 Grad. 7
 Min. Latitud. og 25 Grad. 50
 Min. Longitud. Nær ved og
 omkring Byen ligger 4 ferske
 Søer, hvoraf den største omrin-
 ger Slottet; derover er to
 Broer, den eene paa den østre
 Side imellem Byen og Slot-
 tet, den anden paa den vestre
 Kant imellem Slottet og den
 smukke Skov, som kaldes Dyre-
 haven.

haven. I disse Søer er en Mængde af alle Slags Fisk, Gæder, Abborrer, Skaller, Suderer. Norden for Byen ligger Skanderborg Ladegaard og den med Steenmuur indhegnede Hestehave, hvori er god Skov af Eg, Bøg og Hæffel; der udenfor ligger Skanderup Skov. Slottet er meget gammelt, det ligger høit, ved den sydvestre Ende af den færfste Sø, næsten omflødt og med store Skove omgivet. 1249 opholdt Kong Erich Ploppennings Dronning, Jutta, sig paa dette Slot. 1767 blev dette Slot solgt for 6481 Rigsdaler, undtagen Kirken, hvori Byens Indvaanere høre Gudstjenesten. 1583 den 28 Oct. fik dette Slot Riksstads-Privilegium af Frederich 2. 1760 fik Byen en Byeforsøg, som tillige er Birkedommer i Districtet, og holder Byeting hver Fredag og Birketing hver Torsdag. Begge Retter holdes i Stuen oven i Slotrets Nosthuus. Her er og en Bye- og Birkeskriver. Byen bestaaer af en stor Gade, en lille Gade og Strædet til Lillgaden, 98 Gaarde og Huuse, assureerede for 32560 Rigsdaler. Huuseene ere alle af Muurs og Bindingsværk, een Etage høie. Indvaanerne ere 126 Familier, bestaaende af 346 Personer: Amtmanden og Amtsforvalteren, Præsten, 8 Riksmænd, 55 Haandværkere, og en Eskvadron Ryttere. Byens Handel er kun liden, siden

den er en Landstad og har ingen Seilads. Consumtionen er 905 Rigsdaler. Her er en Strømpe-Fabrik. Markedet holdes i to Dage, næste Torsdag og Fredag efter Paaske. Her er Torsvedag hver Torsdag. Den ridende Post ankommer hver Torsdag og Fredag Eftermiddag Klokken 3, og afgaer Mandag og Torsdag Eftermiddag Klokken 6 Eft. Udi den store Sø ligger trende Øer: Ebbelpe, ligger et Bøsselund sønden for Slottet; den er begroet med store Bøge og Egetræer, og omtrent 200 Skridt i Omkreds. Callpe. Sønderse ligger omtrent 3 Fierdingvei fra Slottet og Byen. Paa disse Øer vides og saaes, og opholder sig ellers derpaa om Sommeren en stor Mængde Fugle og Vildt.

Skanderborg Amt i Aarhus Stift, grændser mod Norden til Dronningborg Amt, mod Vesten til Silkeborg Amt, mod Sønden til Griernholms Amt og Horsens Fiord, mod Østen til Nakiers og Hareballegaards Amter. Det indeholder 5 herle Herreder og et Stykke af det siette, nemlig: Hielslev Herred, Tyrsting Herred, Voor Herred, Sabroe Herred, Bramlev Herred, og 5 Sogne af Griern Herred. Amtmanden i dette Amt er tillige Amtmand i Nakier Amt. Amtstuen holdes i Skanderborg. Det contribuierende Hartkorn er henimod 8000 Tønder. Torden

er meget god og frugtbar, undtagen i Tørsting Herred, som grændser til Hederne, her er god Græsning og skønne Skove. I Nye Sogn ligger Himmelbierget, som er meget høit. Her i Amtet er 16 ferffe Søer, hvoriblant Blegind og Lading Sø, saa og de Naer, Gudme Naer og Skebne Naer. Her er og sølaende mærkværdige Møller: Rodil Mølle, hvorved er en Høeløe-Fabrik; Brurop Mølle, en Kobber- og Jern-Fabrik; Harelev Mølle, en Kobber- og Høeløe-Fabrik; Rødemølle, hvorved er et Offerverk. I dette Amt er kun een Kiøbstad, Skanderborg.

Skanderborg Søe ved Skanderborg Kiøbstad i Skanderborg Amt, Narhuus Stift, er navnkundig af Christ. 4. første Søeaveiser.

Skanderup Sogn i Andst Herred, Toldinghuus Amt i Niber Stift. Dertil hører Skanderup Bye. Nagbøll Bye. Døllerup Bye. Lunderskov Bye. Siellbølle Bye. Wølles Mølle. Drabek Mølle.

Skanderup Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Skanderup Bye. Holmstøel Bye. Nalshave. Klopgaard. Seelgaard. Dalbye. Dalbyegaard. Dette Sogn er et Annex til Giern.

Skanderup Sogn i Hielmlev Herred, Skanderborg Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Brøld Bye. Gram Bye. Geer-

lev Bye. Skvat Mølle. Fuldbroe Mølle. Skanderborg Kiøbstad. Skanderborg Slot. Skanderborg Ladegaard. Stryghuuset, et eenligt Høus. Kirken er liden, ligger i en halv Fierdingvei fra Skanderborg Kiøbstad, paa Marken, har et Taarn med Spiir, opsat 1741. Kirken har en smuk Altetavle. Ved Skvate Mølle er en Kilde.

Skaregaard, en tiendesfrie Bogdegaard i Seierslev Sogn i Nørre-Herred, Duehølm Amt i Nalborg Stift, beboedes fordm af Adel, tilhørte 1406 Nielsi Erickson.

Skarild Sogn i Hamrum Herred, Lundenas Amt i Niber Stift. Dertil hører Skarild Bye. Kreg. Hesselvig. Nommigaard. Sønder-Karstoft. Skarvegaard. Nør-Karstoft Hovedgaard. Forbi denne og Anneret Arnborg løber den store Skarildaae, som samles med Holrum: Rud: og Sneeborg: Naer.

Skarrespe, en Søe i Biergsted Sogn i Skippings Herred, Kallundborg Amt i Siellands Stift, hører til Grevskalet Lertekborg.

Skarrespe, en stor Søe i Tude Herred, Holbek Amt i Siell. Stift.

Skarrespe Sogn i Øster-Lisbjerg Herred, Kalløe Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Skaresøe Bye. Nistup Bye. Mesballe Bye. Tierild Bye. Dette Sogn er et Annex til Maria

Maria Magdalene i Sønder-Haldherred. Midt i Skarresøe Bye er en stor Sø med Aborrer og Brasen. Ved Astrup ligeledes en fiskeriig Sø.

Skarup Sogn i Sunds Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Dertil hører Skarup Bye, 28 G. 21 H. Øster-Nasbye, 21 G. 23 H. Holmdrup, 13 G. 22 H. Klingstrup Herregaard. Skaarup Hers Huuse, 13. Malgaard, 1 G. Skovmøllen. Klingstrup Mølle. Mærtavlen og Prædikestolen er af Billedhuggerarbejde. Her er og et Orgelværk. Ved Kirken er et Hospital.

Skarvungaard i Vinnum Sogn i Nedelsom Herred, Halds Amt i Viborg Stift, en liden smuk, men usfri Gaard, byggt af Muur- og Bindingsværk. Paa Gaarden fødes 40 Stude. Dens Hartkorn er 11 Tdr. 7 Skp. 3 Kd.

Skebye Sogn i Lunde Herred, Odense Amt i Høns Stift. Dertil hører Skebye. Præstegaarden og 2 Gaarde. Høsum Bye, 9 G. 6 H. Delund Bye, 4 G. 3 H. Gierschow Bye, 11 G. 11 H. Deriklef Bye, 14 G. 16 H. Den Klingeskou, 1 H. Omkring Skoven 6 H. I Gierskov ligger Klintebjerg, som er et temmeligt høit Bjerg; neden for er en Vinterhavn. Anneret er Otterup. Til Gierskov, Delund og Høsum Byer høre følgende ubeboede Øer, hvorpaa saaes nogle Lønder Ørd; Lindø, Daagø, Lam-

sø, Søehoved, Røholm, Klinteskov og Giersø.

Skeel, en Herregaard i Bierild Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt i Karhøns Stift, tilhørte 1428 Svend Ulfsons Enkesøne Christine Anders Datter. 1725 blev den tilligemed Skiervad og Ørbekgaard af Friderich 4. oprettet til et Grevskab for Kammerherre Christian Skeel. Voreggaarden er en grundmauret Bygning af 3 Etager, foruden Kielder, med Graver om og Vindebroe over, beayndt at bygges 1599 af Jakob Seefeld, og fuldfærdiget 1606 af hans Enkesøne Sophia Vilde til Skarup. Til Gaarden er fien Høebjergning, en stor Skov, et Kalkbrønderie og et godt Hølsønderie. Hovedgaardstørt 130 Tdr. 2 Alb. Skovskold 4 Tdr. 7 Skp. Vøndergods til alle tre Gaardene, som ligge under Grevskabet, 1356 Lønder, 6 Skp. 2 Kd. 2 trediedeel Album. Skovskold 24 Tdr. 6 Skp. 1 Kd. 2 Alb. Møllekold 30 Tdr. 6 Skp. 2 Kd. Lønder 179 Td. 4 Skp. 2 Kd.

Skeelsborg, en Herregaard og Baronie i Stubberups Sogn paa Halvøen Hindsholm i Bierke Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Voreggaarden er to Længder, to Etager høj, af Bindingsværk, har tilforn heddet Skebjerg, og tilhørt Eche Skjaln, Hvides Son, og efter ham Skjaln Stegge Marsk 1158, siden den bekiendte Stig Andersen Hvide. 1680 den 12

Martii blev det oprettet til et Baronie af Frider. Wittinghof af Skeel. Under samme hører Gaarden Broelykke paa 41 Tønder frie Hartkorn. Til Gaarden er en meget skøn Eng, kaldet Drenhave, og god Sælbundefangst imellem de naboede Her, Waagø og Meeløe. De uden hører og disse Her under Gaarden, Langøe, 5 G. 2 H. Bogensøe, 3 G. nogen Skov og mange Frugttræer. Veiløe kan undertiden besaaes og Veiløe Rals udyrket. Hovedgaards: tært er 193 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskylb 1 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Frie Bøndergods 100 Tdr.

Skeibye Sogn i Haslev Herred, Havreballegaarde Amt i Nærbuus Stift. Dertil hører Skeibye. Dette Sogn er Anner til Haslev.

Skellerup Sogn i Vinding Herred, Nærborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Skellerup Bye, 12 G. 15 H. Et Hospital, 9 G. 5 H. af Saaderup Bye, som ellers hører til Kullerup Sogn. Bisthorup, 5 G. 1 H. Gindemaae Herregaard. 4 Gæstehuse. Grøn-Mølle. Muneret er Ellinge.

Skelund Sogn i Hinsted Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Skelund Bye. Vedum Bye.

Skiarbef Sogn ligger i Hvidding Herred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Skiæve Sogn i Børglum Herred og Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Omendstrup Bye. Hundrup Bye. Dybrød Hovedgaard. Knudseie Gaard. Knudseie Vandmølle. I Jerslev Herred ligger Stagsted Bye. Navnholt. Store og lille Neisom. Store og lille Brangmose og nogle andre smaa Steder.

Skebbye Sogn i Horns Herred, Jægerspris Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Skebbye Bye, 24 G. 36 H. Manderup, 8 G. 9 H. Vunderup, 3 G. 4 H. Bunderupgaard. Af Røgerup 2 Gaarde. Kirken har et smukt Taarn, 40 Alen høit, bygt 1700 af Gehejmeraad Otto Krabbe og Frue Birthe Skeel.

Skebby Sogn i Tyrsil Herred, Eidinghuus Amt i Ribes Stift. Dertil hører Haralds Fier Hovedgaard. Rue Bye. Trennum Bye. Slede eller Sleel Bye. Bisthorup Bye. Sønderaaen i Jerslev Herred. Trædballe-Huus. Lykkes-Huus. Stokholm-Huus. Frydensborg Huus. Østergaard. Over-Knaberup. Mellem-Knaberup. Riabholt. Neder-Knaberup. Disse 5 Gaarde kaldes Underbiørgs-Gaarde, fordi de ligge under store og høie Banke. Kirken er tækket med Bløe, uden Taarn.

Skebsted Sogn i Høllum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Skebsted Bye. Euanfolt Bye. En

En Fierdingvet fra Skibsted løber en Aae, hvori fanges Fisk. Noget fra Evansfolk løber Smidie Bve.

Skibstedgaard, en ucomplet, men tiendefrie Herregaard i Ydbye Sogn i Ness Herred, Vestervig Amt i Nalborg Stift. Borge og Ladegaarden er af Muur- og Bindingsværk; den ligger ved en Vig af Limnfjorden, hvor den har Fiskerie. Hovedgaardstøt 6 Td. 3 Sk. Bøndergods 37 Tdr.

Skjelbye Sogn i Østerflakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Skjelbye Bve, 7 G. 9 h. foruden Præstegaarden og Degneboeligen, og Holløse Mølle, som ligger i dette Herred. 3 Tybjerg Herred i Vordingborg Amt følgende: Ustrup, 9 G. 2 h. Træløse, 15 G. 11 h. Ragerup, 7 G. 3 h. Naadbye, 10 G. 5 h. Til dette Sogn hører Gundersløv Sogn; de ligge tæt ved hverandre, og en Aae skiller begge Herreder og Amter fra hverandre.

Skjelbye Sogn i Sønder Herred, Nysteds Amt i Volland Stift paa Den Fælster. Dertil hører Skjelbye, Fiskebøl, Stausbye.

Skjellerup Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Skjellerup Bve. Næderup Bve. Gietterup Bve. Skovsgaard. Strandholt, et Huus. Dette Sogn er et Anner til Hobro. Kirken er deels af hugne Sten,

deels af Kridtsteen, med et lidet spidst Taarn og en smuk Altertaale. Af Gietterup Bve hører næsten Halvdeelen til Vester-Torløv Sogn i Nørre-Halds Herred. Det Huus Strands holt ligger under Skovsgaards Tøtt.

Skjelskior, en Riistad i Vester-Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt i Sjællands Stift. Byens Privilegier ere bekræftede af Kong Erich af Pommern 1414. Byen har 3 Segl, det ene med et Taarn med Spiir og to Vgninger, det andet er fra 1647 med to anseelige Vgninger, det tredje fra 1592 er en oval Broe. Kirken kaldes St. Nicolai, har et Taarn 41 Alen høit og to Capeller. I de Catholske Tider var her et Carmeliter-Kloster, stiftet 1418 af Kong Erich, nedbrudt 1570, og var Frue Kloster, som nu kaldes St. Mariæ Kirkegaard. Her var foruden en latinsk Skole, ophevet 1740, nu en dansk Skole med grundmuuret Huus. Naadstuen er bygt 1736. Her holdes Vheting om Mandagen af en Bvesfoged, som tillige er Postmester, en Bve- og Naadstuekriver, som tillige er Controleur, Veier og Maaler. Byens Indvaanere bestaaer, foruden forbeholdte Bvesfoged og Bveskriver, af Sognepræsten, den residerende Capellan, Kloster, Tolde, 7 Riistmand, 47 Haandværkere, 7 Skippere, i alt 70 Borgere og 800 Siæle. I Byen er 8 Gader og to store Broer.

Broer. Handelen er meget li-
ben. Staden har en god Havn,
men Udløbet er tilstoppet, saa
at der ved daglig Vand kan er 5
Fod dybt, hvorover endeel af
Ladningen af de største Fartøier
maa ved Pramme ind- og ud-
føres. Ved Byen er 7 Fartøier,
af hvilke det største er paa 25½
Commercelæst, foruden en Pram
og 5 store Baade. Byens Hart-
forn er 97 Edr. 4 Skpr. Den
har 3 Veir: og en Hestemølle. I
den søndre Deel af Byen,
i Møllegheden, er en Kirke;
Norden for Byen i Klintevan-
get er ligeledes en Kirke, som
besøges St. Hans Dag. Byens
Consumption er 1300 Riggs-
daler.

Skielstøfte Herregaard i Ve-
sterborg Sogn i Sønder-Herred,
Halsted Klosters Amt i Lollands
Stift, oprettet af Geheimeraad
Brandt til en frie Herregaard.
Bygningen er kun en Ladegaard,
og hører under Grevskabet Chri-
stiansæde.

Skienæsved Sogn i Thune
Herred, Roskilde Amt i Siel-
lands Stift. Dertil hører
Skienæsved Bye, 12 Gaarde,
14 Huuse.

Skierildgaard, en Herre-
gaard i Nebbager Sogn i Bierge
Herred, Skjernholms Amt i
Narhøus Stift. Borgegaarden
er af Grundmuur, anseelig op-
byggt af Justitsraad Lindenpalm
til Tirskef. Ladegaarden er af
Muur: og Bindingsværk, byggt
1746 og en anseelig Have, an-
lagt af Etatsraad de Hofman-

Her holdes Staldøren og Køer-
stude. Hovedgaardstøt 27 Eder.
2 Hdf. 2 Alb. Skovskyl 4 Sk.
1 Hdf. 2 Alb. Bøndergods imod
238 Eder. Hartforn. Tiender
708 Eder. 6 Skp.

Skiering-Munkegaard i
Egaae Sogn i Østerlischierg
Herred, Ealsø Amt i Narhøus
Stift, en stor, men uprivile-
geret Udsøgaard af Bindings-
værks Bygning og 29 Eder. 2 Sk.
1 Hdf.

Skierngaard, en Herre-
gaard i Skjern Sogn i Nebel-
sø Herred, Hals Amt i Bis-
berg Stift, kaldes og Skjern
Ladegaard, fordi den uden Tvivl
har været en Ladegaard til det
gamle Slot Skjern, hvoraf
der sees Ruderne. Gaarden er
byggt 1692 af General Arn-
storfs Frue. Den tilhører den
Skeelske Familie, er forpagtet
bort, søder 80 Stykker Qvæg,
har maadelig Skov og sit eget
Bierkeing. Hovedgaards: Tøt
39 Eder. 5 Skp. 2 Hdf. 2 Alb.
Skovskyl 15 Eder. 4 Skp.
3 Hdf. Møllefyl 14 Eder. 7 Sk.
Bøndergods 279 Eder. 3 Skp.
1½ Hdf.

Skjern Sogn i Bølling
Herred, Lundenæs Amt i Nibø
Stift. Dertil hører Skjern
Bye. Albek Bye. Albek Mølle.
Vester: Aurum Mølle. Øster-
Skierbye. Øster: Oldager, to
Gaarde. Lundenæs Hoved-
gaard. Engsig Bye. Øster-
Narup Bye. Øster: og Vester-
Gamer Bye og mange Fæstest-
Gaarde og Huuse. Kirken er af
hugne

hugne Steen, belagt med Blye, har et høit Taarn. Sognet er $1\frac{1}{2}$ Mil i Omfæds. Deri er Gaar Aae. Skjern Broehuus er et Toldsted, hvoraf svarer Told til Lundenæs Ciere, som derfor vedligeholde 5 Broer, een over Kirkeaaen, een over den store Skjern Aae og tre over Tatum Rier.

Skjern Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Skjern Bye. Skjern Mølle. Tingbek Bye. Karmark Gaard. Skjerngaard. Løvskaal Bye. Alsø Bye. Stuberup, et Boel. Dette Sogn er et Anner til Vester-Velling. Kirken ligger for sig selv paa saaben Mark, har et lidet spidst Taarn. Paa en høi Bakke norden for Kirken ligger en Beirmølle.

Vester-Skierninge Sogn i Sunds Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Dertil hører Vester-Skierninge, 21 G. 12 H. Ullemose, 1 G. Nørregaard, 1 G. Ballen, 8 G. 12 H. Kirken kaldes St. Martini. Til dette Sogn er Hundstrup i Salling Herred Anner. Langs med Byen gaar Ollerup Sø, hvorfra gaar en Aae til Vester-Skierninge Mølle.

Vester-Skierninge Sogn i Salling Herred, Nyborg Amt i Høns Stift. Dertil hører Vester-Skierninge Bye, 32 G. 30 H. Opttemaen, 2 H. og en Vandmølle.

Skiersø, en Herregaard i Draabye Sogn i Mols Herred,

Kalløe Amt i Nærhuus Stift, ligger paa en liden Deien Sø, som er næsten udtørret. Gaarden er opbyggt af Falt Gise 1592. Ladegaarden og noget af Vorgegaarden er af Grundmuur, Resten af Bindingsværk. Omkring Gaarden er en smuk Have, indhegnet med Steengierde. Strax ved Gaarden er to gode Kilder. Den har en Kion Skov og Sø, kaldet Kragssø. 1343 nævnes Johannes Magnussøn til Skiersø. Christian Benzøn oprettede den 1722 til et Stamhuus. Hovedgaardstøtt 72 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Skovst. 4 Skp. 1 Fdk. Møllestødt 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Tiender 91 Tdr. 2 Sk.

Skierup Sogn i Holmons Herred, Coldinghuus Amt i Ribes Stift. Dertil hører Skierup Bye. Springbold Bye. Brendlund, et eenligt Sted. Anner til Smidstrup.

Skierum Sogn i Venneberg Herred, Nastrup Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Vester-Skierum og Øster-Skierum Byer. Studstrup. Spensdelund. Skidsig. Skierum Hede. Studsbjerg. Stokholm. Røllen. Bømborg. Eget Hovedgaard. Kirken, kaldet St. Jørgens, er af hugne Kampsteen. Ved Skudsbjerg er en Bakke, hvor ovenpaa er en Kilde.

Skiervad, en Herregaard i Ginnerup Sogn, Nørre Herred i Kalløe Amt, Nærhuus Stift. Vorgegaarden har for-

dum været omgivet med Gra-
ver; nu er Bogningen af Vin-
dingsværk og allene som en Læ-
gaard til en Korpagter. Paa
Gaarden holdes Stude til Ve-
sætning. Den hører nu til Grev-
skabets Skel. Hovedgaardstact
61 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.
Skovfæld 5 Tønder, 2 Skpr.
2 Fdk.

Skierpinge Sogn i Strøe
Herred, Frederiksborg Amt i
Sjællands Stift. Dertil hører
Skierpinge Bye, 22 S. 42 H.
foruden Præstegaarden. Her i
Byen er 4 Kirker.

Skinderup Sogn i Hund-
borg Herred, Hørum Amt paa
Halvøen Ege i Nalborg Stift.
Dertil hører Byen Skinderup.
Den residierende Capellan er al-
tid Sognepræst for Skinderup
Menighed.

Skied Sogn i Hovelberg
Herred, Dronningborg Amt i
Narhuns Stift. Dertil hører
Skied Bye. Dette Sogn er
et Annex til Lynge i Sabroe
Herred.

Skiedstrup Sogn i Øster-
lissberg Herred, Ralløe Amt
i Narhuns Stift. Dertil hører
Skiedstrup Bye. Voanæs-
gaard Hovedgaard. Segalt
Bye. Vastrup Bye. Stustrup
Bye. Boere Bye. Hielmager
Bye. Svinboe Bye. Anneret
til dette Sogn er Østved i Ve-
sterlissberg Herred. Kirken er
Nør og hvalvet af Gruadmurt,
tækket med Slye, har et høit
Taaen. Altertavlen er smukt
malet af 1699 af Frue Mar-

grete Krabbe, som og samme Aar
har bekostet Prædikestolen. Kir-
kegaardsmurene er smukt opført
af Kampsesteen.

Skiering Sogn i Framlev
Herred, Standerborg Amt i
Narhuns Stift. Dertil hører
Skiering Bye. Røsegaarde, to
Gaarde. Dette Sogn er Annex
til Sielles.

Skiering Sogn i Sønder
Haldherred, Ralløe Amt i Nar-
huns Stift. Dertil hører Skie-
ring Bye. Skiering Mølle.
Andi Bye. Dette Sogn er et
Annex til Rygind.

Skieringgaard i Kalkers-
løv Sogn, Sønder Herred i
Næstisbings Amt, Lollands
Stift paa Den Kalkter, er kjøbt
den 9 Sept. 1766 af Justits-
raad Stampe for 44500 Rigs-
daler, som har ladet Gaarden
opbygge af Bindingværk. Dere-
til hører endeel Skov og Tørv-
moer, samt Kistedamme. Den
har 1452 tilhørt Ove Grubens-
dall. Dens frie Hovedgaards-
tact er 101 Td. 7 Skp. 3 Fdk.
2 Alb. Skovfæld 4 Tdr. 4 Sk.
2 Fdk. 2 Alb. Vøndergods 588
Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2½ Album.
Skovfæld 3 Tønder, 5 Skpr.
¼ Alb.

Skierping Sogn i Høllum
Herred, Nalborghuus Amt i
Viborg Stift. Dertil hører
Skierping Bye. Nebild Bye.
Skindberg Bye. Teglsgaard.
Kirken og Taaen er bekl af
hugne Steen, og indvendig
smukt malet. Paa Kirkegaard-
den er en Kirke med en
Døse.

Blok, som besøges af mange
Svæ.

Skjorpinge Sogn i Vester-
Klækebjerg Herred, Amtvorstov
Amt i Sjællands Stift. Dertil
hører Skjorpinge Bye, 16 G.
15 H. Halkvad, 5 G. 4 H.
Halkvad Mølle. To Veirmøl-
ler. I Skjorpinge Byes Mark
er en Kilde, kaldet Koldekilde,
som er omsat med Sten, og har
deilig Vand, som aldrig fryser;
ligeledes endel Høye, hvori-
blandt en kaldes Ørns Kirke,
hvor Steenene ere lagte som
Grunden til en Kirke. Anmerket
er Gaardrup.

Skjorringe Sogn i Fugelse
Herred, Nalholms Amt i Vol-
lands Stift. Dertil hører Øster
Skjorringe, Vester Skjorrin-
ge, Christiansfæde Herre-
gaard. Sognet har 19 Gaarde,
50 Huuse.

Skjold Sogn i Bierge Her-
red, Stiernholms Amt i Nar-
huus Stift. Dertil hører
Skjold Bye. Stourup Bye.
Brund Bye. Skjold Bye ligger
paa en høj Bakke; ved sam-
me er en Aae, hvori fanges
Krebs.

Skjold Aae i Skjold Sogn
i Bierge Herred, Stiernholms
Amt i Narhuus Stift. Dertil
fanges Krebs.

Skjoldborg Sogn i Hund-
borg Herred, Drum Amt paa
Thye Land i Nalborg Stift.
Dertil hører Sønder og Nørre-
Skjoldborg Byer. Næs Bye.
Sundsgaard. Ved Kirkegaar-
den er et Hospital af Kammer-

herre Caspergaard, kaldet Tod-
bol Hospital, til 4 fattige Enker
af Godset, som ugentlig nyde 2
Mark og 9 Mark aarlig til Ildes-
brand.

Skjoldemose, en Herres-
gaard i Steenstrup Sogn i
Sunds Herred, Nyborg Amt
i Køns Stift. Det store grund-
murede Huus er byggt af Cor-
fis Hardenberg. 1265 levede
een, som kaldte sig Petrus
Nicolai de Skjoldemose. Ho-
vedgaardstærten er 25 Tander,
1 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovsk.
12 Tdr. 5 Skp.

Skjoldnesholm i Valsøe-
kille Sogn i Ringsted Herred og
Amt i Sjællands Stift. Byg-
ningen er meget anseelig opbyggt
1766 efter den nyeste Byg-
ningsmaade, med to Sideslag af
Grundmur, og ligger meget
behagelig, omringet med Søer
og Skov. I Valsøelilles store
Sø er en liden Æ med Trær,
Aller, Lyshuuse og Labyrinth.
Næst ved den skal Kong Skjolds
Slot have staaet, hvoraf sees
Rudera. Paa Gaarden er et
Hollenderie og et anseeligt Fi-
skerie. Dens Hartkorn er 59
Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 1 Album.
Skovskjyd 11 Tdr. 2 Fdk. 2
Alb.

Skjoppinge Sogn i Baarse
Herred, Vordingborg Amt i
Sjællands Stift. Dertil hører
Skjoppinge Bye, 18 heele Gaar-
de, 4 halve Gaarde, 24 Huuse.
Emnegaaide, 4 G. 8 H. En
Vandmølle. En Veirmølle.
Skovhuuse, 3 G. 9 H. Ege-
bierge

Bierregaard, 2 G. Hovgaard, 2 G. 6 H.

Skippings Herred i Talsundborg Amt i Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Aunse, 2) Jordsøse, 3) Værsløv, 4) Biergsted, 5) Viskilde, 6) Breininge, 7) Særsløv, 8) Spl. lesløv, 9) Vallekilde.

Skive, en temmelig god Kiøbstad i Hindborg Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift, ved Skive Aae, hvor den falder ud i Liimfjorden, 4 Mile nord-øst fra Viborg, 10 Mile fra Aalborg, 6 Mile fra Holstebro, $3\frac{1}{2}$ Mill fra Nykøbing i Nors Land, under 36 Grad, 43 Min. Latitud. 24 Gr. 52 Min. Longitudinis. Byens Vaaben er en lang Broe, hvorunder er en Ørred. Denne Bye har været til før 1303. Kong Valdemar Erikson har 1326 stadfæstet Skive Byes Privilegier. 1759 den 30 May har den af Frid. 5. faaet Privilegium at have Kiøbstad-Ret 3 Mile om Byen, eller saa langt som Galling Land rækker, som ingen anden Kiøbstad i Danmark har. Byen har 7 Gader, et Torv, 91 Gaarde og Huuse af Muur- og Bindingsværk, alle teglhængte, assurede for 65970 Rdlr. Byens Indvaanere udgiøre ialt 80 Familier, bestaaende af 338 Sieler over 12 Aar. Deriblandt ere: Sognepræsten, den residerende Capellan, en Bæfoged, som tillige er Herredsskriver, Amtsforvalteren, 16 Kiøbmænd, 5

Skippere og 37 Haandværkere. Raadstuen afbrændte 1715, saa at Rietten nu holdes i et dertil leiet Borgerhuus. Byetinget holdes om Fredagen og Herredstinget om Mandagen. Kirken ligger et Høstfeld i Sydvest udenfor Byen paa en høj Bakke, hvorfra haves en behagelig Udsigt. Neden under er en meget stor, viid og dyb Dal, hvorigennem flyder Skive Aae, som kommer fra Sønden af Karup Aae og tager sit Løb her omkring Byen ud i Liimfjorden. Kirken er ifkun liden, bygget af hugne Steen, og belagt med Blye, har et Taarn med et nyt høit Spiir. Altetavlen er bekostet 1600 af Lehnsmanden Hr. Jacob Høg. I den østre Ende af Byen ligger det gamle Slot, Skivehuus, nu en Herregaard. Byen ligger ikke ubequem til Skibsfart, formedelt den Skjønne Aae og Liimfjorden, som gaar en Gierdingvei fra Byen; dog kan ikke bruges store Skibe, formedelt de noksom bekiendte Løgstørs Grunde. Byen har kun 5 Skibe, som gaar til Aalborg, Kiøbenhavn og Norge; de erlægge Told ved Aalborg, som de passere forbi. Borgerne have ladet Aaen opmuddre og gjort seilbar, saa at Skibene kan nu seile lige til Broen og have en bequem og sikker Havn. Byen har 20 Eder. frie Kiøbstads Jord, og 12 Lønder matriculeret Bøndejord, som ikke følger som faste Eiendomme med Huusene. 1767 var Consumptionen

1000 Rigsdaler. Markeder holdes den 2 Junii, 6 May, Tirsdagen efter Trinitatis Søndag med Kramvahre i 3 Dage, og 21de August med Heste, Qvæg og Kramvahre i tre Dage.

Skive Sogn i Hindborg Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Skivehuus Hovedgaard. Vind Bye. Lund Bye. Jægerriis Bilstrup Bye. Vind og Lund Byer ligge i dette Herred, men de øvrige Sognets Byer og Gaarde ligge paa den anden Side af Skive Aae i Fjends Herred.

Skive Aae, en fiskerig Aae ved Riibstaden Skive, ved Skivehuus Herregaard i Skivehuus Amt, Viborg Stift.

Skivehuus Amt, eller Salling, er mod Østen, Norden og Vesten og endeel af den søndre Side omgivet af Liimfjorden. Det øvrige af Amtets Kant er landfast med et Stykke af Ribes Stift. Deter 3 stærke Mile langt og 3 Mile bredt. Veienegaar til tre Sunde, Salling Sund, hvorover man reiser til Morsø, Hale Sund, hvorover man reiser til Fuur, og Fuur Sund, hvorover man reiser til Gislum Herred. Amtet bestaaer af 4 Herreder: Hindborg Herred, hvori Riibstaden Skive; Rødding Herred; Hørre Herred; Nørre Herred, og derudi 37 Kirker, 15 Herregaarde og en ufrie Edegaard. Amtet har sin

egen Amtmand, og forterer under Amtstuen, som holdes i Skive. Det kontribuerende Hartkorn, foruden Herregaardenes, er 5200 Tønder. Herredstinget holdes ligeledes i Skive, hvis Byefoged er tillige Herredsskriver for alle 4 Herreder. Jorden er overmaade frugtbar paa Korn og Græsning. Indbyggerne tillægge en stor Mængde Qvæg og Heste. Fruentimmerne forfærdige en stor Mængde Lærreder, samt Vadmel. I dette Amt ligger Riibstaden Skive.

Skivehuus, en Herregaard i Skive Sogn i Hindborg Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift, har fordmal været et Kongeligt Slot med Volde og Graver, kaldet 1407 det Slot og Fæstning Skive. Gaarden ligger i den østre Ende af Skive Riibstæd, tæt ved Skive Aae. Bygningen, som nu staaer, er af Muur og Bindingsværk, med Graver om. 1661 blev den overdraget af Friderich 3. til Dne Gieddes Arvinger. Baron Verner Rosenfrands har for nogle Aar siden kjøbt den af Geheimeraad Claus Reventlow for 1200. Paa Gaarden holdes 104 Staldstude. Hovedgaardstart 128 Tdr. 1 Fdk. 2 Alb. Bøndergaards 287 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

Skivum Sogn i Aars Herred, Aalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Skivum Bye. Bøggergaard, 2 S. Sønderlund, en eenlig Gaard.

Gaard. Lynderup, 2 G. Kirken har et høit Taaen.

Skobølgaard, en Herregaard i Keldsted Sogn, Lundestoft Herred, Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, 1½ Mil fra Apenrade.

Skodborghuus, en ucomplet Sædegaard i Beine Sogn, Malt Herred, Nibershuus Amt i Niber Stift, har tilforn været et Grændse-Slot, liggende ved Skoborg Aae, som giør Skiel imellem Riget og Hertugdømmet. 1580 fik Kirstine Ulfeld dette Slot af Kong Frid. 2. Bygningen, er af Grundmuur. Hovedgaardstørt 13 Td. 7 Sk. 2 Fdk. 1 Alb.

Skodsborg Aae har sit Udspring fra Skoven i Øddis Sogn, en liden Mil fra Broen ved Colbing, gaaer forbi Gaarden Skodsborg, og falder neden for Bilslev Kirke i Vesterhavet.

Skørholt i Nasted Sogn, Benneberg Herred, Aastrup Amt i Halsborg, en ucomplet Sædegaard. Hovedgaardstørt 11 Tdr. 3 Fdk. 2 Alb.

Skorup Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Skorup By. Græsted By.

Skorupgaard, en Herregaard i Tøbborg Sogn i Østerlilberg Herred, Rallse Amt i Aarhus Stift, har i Christ. 4. Tid lagt under Kronen. Gaarden er opbyggt af Jesper Hvidfeldt af 4 Længder Muur- og Vin- dingsværk. Ved samme er en

Have, omgivet med et Steengierde. Hovedgaardst. 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skov: Skyl 4 Sko. 1 Fdk. Vonder: gods 364 Tdr. 2½ Alb. Skov: Skyl 5 Skp. Mølleskyl 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Tiender 125 Td. 6 Skp.

Slotborg Aae eller Kongegaaden i Nibershuus Amt, giør Grændsekiel imellem Nørre- og Sønder-Jylland.

Skoubye Herred i Rugaards Amt, Høns Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Meelbye, 2) Sandager, 3) Guldbierg, 4) Vigerslev, 5) Børlinge, 6) Skoubye, 7) Kilbye, 8) Gaarslev, 9) Sarslev, 10) Sønderløse, 11) Øre Sogner.

Skoubye Sogn i Skoubye Herred, Rugaards Amt i Høns Stift. Dertil hører Skoubye, 14 G. 18 H. Eskildstrup By, 7 G. 10 H. Kierbye, 12 G. 19 H. Tofte, 10 G. 3 H. Skaarup, 3 G. Harriidslev By, 13 G. 2 H. 13 H. Harriidslev Herregaard, hvorunder ligger 3 Huuse, Fredskou, Hestehaven og Hornskov. Skoubye er Anner til Bogenfse.

Skousholm i Ipsker Sogn Øster Herred paa Bornholm, har 12 Tdr. Land.

Skoubye Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Skoubye, Lundegaard. Dette Sogn er et Anner til Skjholm. Kirken er byggt af Hagne Kampe- Steen, ligger høit, og har et høit

høit Taarn. I Kirken er Egebielker.

Skovgaard, en frie, men ucomplet Herregaard i Kollerup Sogn, Tyriid Herred, Kolddinghuus Amt, Niber Stift. Bygningen er af Bindingsværk, nye opbyggt 1765 af Assessor Thygesen, og ligger under Stamhuuset Møtterup. Hovedgaardstøt 18 Edr. 2 Skp. 1 Fdk. Skovskylvd 3 Skp. 2 Alhum. Vøndergodts 118 Tønder 1 Skp. 1½ Alb. Skovskylvd 5 Skp. 2 Alb. Tiender 9 Edr. 4 Skp.

Skovgaard, en Herregaard i Svæbye Sogn i Baag Herred, Afsens Amt i Fyens Stift, opbyggt 1721 af Bindingsværk, af Oberstinde Holck, blev solgt 1755 til Grev Rantzau paa Bræhestbørg.

Skoulønge Sogn i Sønder Herred, Høitved Klosters Amt i Siellands Stift. Dertil hører Skoulønge Bye. I Skoulønge Bye er to Høye ved to Gaarde, begroede med Buskætser og omgravet med Værker og Volde, hvor tvende adelige Jomfruer have boet, som koin i Trætte om det øverste Stade i Kirken, hvoraf den yngste fløttede til Gurrebye til Annergaarden og byggede Kirken.

Skovsboegaard, en anseelig Herregaard i Rynkebye Sogn, Bierge Herred, Fyens Stift. Hovedbygningen er Grundmuur, to Etager, med Kiselber under, samt et Taarn

med høit Spiir, byggt 1572 af Erich Hardenberg. Ladegaarden er af Bindingsværk. Ved Gaarden er en Have, en Dyrehave, ung Skov, mange Fiskedamme og Net at fiske i Gladsirup Sø. Hollanderiet er i god Stand og Aarene af den engelske Art. 1448 eiede Tns Gunneson til Skovsboe den. Gaarden blev solgt 1766 til Justiterraad Hans Berg for 70000 Rigsdaler. Hovedgaardstøt er 44 Edr. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskylvd 3 Edr. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Møllekylvd 4 Skiepper. Vøndergodset bestaar af 39 Gaarde, 47 Huuse paa 348 Tønder Hartkorn, foruden Nefninge og Rynkebye Kongetien der.

Skovsboe, en ucomplet Herregaard i Fugelsbølle Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt paa Langeland. Gaarden er af Bindingsværk.

Skovsgaard i Humle Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt paa Langeland, en ucomplet Sædegaard af Bindingsværk, to Etager høi.

Skovsgaard, en Meiergaard i Kirkerup Sogn i Vester Flakkebjerg Herred, Amtvorstov Amt i Siellands Stift. Gaarden selv er afbrændt, Meieriet opbyggt 1770.

Skovsgaard i Skjellerup Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Nørhuus Stift, en usfrie Aulsgaard, tilhørte 1570 Erik Lykke, og 1651 Hans Nielsen Drostrup, Dørgemøster i Ma-

i Mariager, som har sat en smuk og reglhængt Bygning derpaa. Hartkornet er 9 Edr. 6 Skp. 1 Alb. Bøndergods 37 Edr. 5 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyl 4 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Tiender 44 Edr. 7 Skp.

Nørre-Skovsgaard, en ufrie Aulsgaard i Svenstrup Sogn i Øster Hanherred, Bendsyssel Amt i Nalborg Stift. Bygningen er en Bøndegaard, har god Hæavl og et Stykke Krat af Hessel og Eeg. Den hører under Herregaarden Bradskov.

Skovsgaard, en liden ufrie Gaard i Tapdrup Sogn, Nørlyng Herred, Halds Amt i Viborg Stift, hører under Asmild Kloster.

Skrafve Sogn ligger i Frøs Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Skrem Sogn i Øster Hanherred, Bendsyssel Land i Nalborg Stift. Dertil hører Skrem Bye. Sundstrup Bye. Aalegaard Hovedgaard.

Skrsbøl Sogn i Nørre Herred, Tranekier Amt i Høns Stift paa Den Langeland. Dertil hører Skrsbøl, Gammel Skrsbøl, Svenstrup Gaarde, Torpe, Pudsellykkegaarde, Kragholm, Henninge, Saareveile Herregaard, Sofrerorpegaarde, Bindeltorpegaarde, Dlangshauge.

Skriksager, en frie Herregaard i Sønderbark Sogn, Nørre Herred, Lundenæs Amt i Ribes Stift, har en smuk Byg-

ning, hører til Lønborggaard, som er Hovedgaarden til Stamhuset, har 28 Edr. 5 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn.

Skulderupgaard, en Sædegaard i Skulderup Sogn i Vaarse Herred, Bordingborg Amt i Siellands Stift, har 10 Edr. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartkorn.

Skulderupholm, en gammel Herregaard i Voldborg Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift, er 1746 henlagt under Grevskabet Lethrabort. Dens Hovedgaardstørt er 36 Edr. Skovskyl 6 Edr. 6 Skp.

Skullesø Sogn i Horns Herred, Frederichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Skullesø Bye, 25 G. 38 H. foruden Præste- og Degneboeligen. Onsved, 10 G. 1 B. 7 H. Torpegaard, en god Aulsgaard, som hører under Selsø Gaard. Paa Skullesø Mark er St. Olai Kirke, som besøges ved St. Hans Dags Tider. Dette Sogn er et Annex til Selsø Sogn.

Skumstrup, en frie, men ucomplet Sædegaard i Sæding Sogn i Vølling Herred, Lundenæs Amt i Ribes Stift, opbygget for nogle Aar siden af Etatsraad og Amtmand Peder von Albertin. 1505 overlod Kong Hans den til Thomas Hansen. Hovedgaardstørt 34 Edr. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Møllekyl 3 Edr. Bøndergods 66 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 25 Edr. 3 Fdk. 3 femtedeel Alb.

Skp.

Skjoldm Sogn i Vaag Herred, Affens Amt i Kpens Stift. Dertil hører Skjoldm Bye, 16 G. 1 Mølle, 31 H. Taarup, 2 G. 2 H. Gavebye, 2 Gaarde. Arup, 2 Gaarde, 2 Huse. Annexet er til Orto.

Skjoldm Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Skjoldm Bye. Herkind Bye. Terp, 2 G. Terp Mølle. 1754 er Kirken ud- og indvendig istandsat af Grev Friis.

Skjoldm Bye i Haffing Herred, Vesterborg Amt i Thye Land, Aalborg Stift. Dertil hører Skjoldm Bye. Dybdal. Skjoldm Veirmølle. Kirken kaldes St. Laurentii.

Slagelse, en Kiøbstad i Slagelse Herred i Sorø Amt, ligger 2 Mile fra Sorø, 4 fra Ringsted, 4 fra Callundborg, 12 fra Kiøbenhavn, 2 fra Skjoldm, 4 fra Næstved, 5 fra Holbek. Den meenes at være bygt i det 10de Aarhundrede af en ved Navn Slag. 1280 gav Kong Erich Slipping Byen Kiøbstad-Privilegier. Byens Waaben forestiller Hellig Anders med Vinger og en Stav i Haanden. Byen har 13ten Gader, hvoraf de største ere Smedegaden og Vredgaden. 256 Gaarde og Huse, 8 Kiøbmænd, 83 Haandværkere, 180 Borgere, 1200 Personer i alt. Magistraten bestaaer af Borgemeister, som tillige er Apoteker, 10 Raadmænd, den eene tillige Bye- og

Herredsfoged, den anden Bye- og Raadstuefriver. Raadstue-Retten holdes om Tirsdagen og Byetinget om Torsdagen; derfra appelleres til Landstinget. Ved Kirkerne er tvende Soanepræster og en Capellan til St. Michels Kirke. Denne Kirke skal være bygt 1080 af den Kjølske Biskop, Svend Norrbagge, i Kong Knud den 4. Tid. Altertavlen er af smukt Billedhugger- Arbejde, har et smukt Orgelværk og Capel. Den anden Kirke er St. Peders Kirke. Den latinske Skole et en gammel grundmuret Bygning paa St. Michels Kirkegaard, og har gode Indkomster. Ved Skolen er en Rector, Conrector, to Hørere og 24 Disciple, som nyde Kostpenge. Fattighuset er stiftet af Frid. 2. 1585 den 24 Oct. og nu paa nye opbygget og sat i meget god Stand, og indrettet for 100 Personer, hvoraf 60 nyde hver ugentlig 3 Mark 8 Skilling, og tvende Studenter 3 Mark ugentlig; de have frie Bærelser i Hospitalet, samt Lys og Ildbrand. Desforuden nyder af dette Hospital 24 Disciple fulde Kostpenge ugentlig 4 Mark og 12 halve Kostpenge, 2 Mark ugentlig. Denne Stiftelse har nu en Capital af 70000 Rigsdaler paa Rente, samt en deel Kongetiender og Jorder, saa at det aarlig kan oplage 3 til 4000 Rdlr. Stadens Magistrat og Sognepræst have Tilfyn med denne Stiftelse, og Stiftesammanden og Dispen ere Districtorer.

rectører. De andre fattige have ellers af andre skienkede Capittaler og frivillige Gaver aarlig noget over 200 Rigsdaler, saa at der ugentlig af Magistraten og Sognepræsten til St. Michels Kirke uddeles 4 Rigsdaler. Byen har forudm havt en Post- og Ladeplads, en Møl fra Byen, ved Skibsholmen, men maatte nedlægge samme, da Corsøer fik Stabel-Ret. Byens Næring bestaaer i Aerdyrkning, Brændeviins-Salg og Haandverksarbejde; den har 250 Tønder Hartkorn, inddeelt i 3 Marker, hvoraf de to besaaes og den tredje udlægges til Græsning. Consumptionen er 4115 Rigsdaler. Her er to Markeder, paa St. Olufs Dag i Juli Maaned og den 4 November. Ved Byen er et Teglblænderie og et privilegeret Farverie. Den agende Post kommer fra Kiøbenhavn om Søndagen og fra Hamborg om Torsdagen. Den ridende Post kommer fra Kiøbenhavn Søndag og Torsdag. De afgaae strax igten. Men til Callundborg og Skjelskier afgaae tvende Viposter Søndag og Onsdag.

Slagelse Herred i Corsøer Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Heininge, 2) Tornborg, 3) Lundforlund, 4) Gierløv, 5) Biergbye, 6) Sludstrup, 7) Boeslunde, 8) Vemmelev, 9) Hemmershøj, 10) Sorterup, 11) Ottestrup,

12) Sønderup, 13) Nordsdrup, 14) Kindertofte.

Slaglille Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt, Siellands Stift. Dertil hører Slaglille Bye, 12 G. 2 B. 21 H. Brandemærk, 4 G. 1 H. Sorø store Ladegaard, foruden Præstegaarden. Carbroe Mølle. Kirken meenes at være bygt af Biskop Absalon, som bygte hele Herredet.

Slagslunde Sogn i Østykke Sogn, Kiøbenh. Amt, Siellands Stift. Byen i har 10 G. 27 H. ved Byen mange gode Kilder, særdeles Klokkeskilden. Paa Marken er mange Streen-dyffer, især en som 66 Skridt lang rundt omkring besat med Kampesteen. Her er og anseelige Skov og siden 1767 omplanter endeeel ung Skov.

Slangerup en liden Kiøbstad i Friderichsborg Amt, Siellands Stift 4 Mile fra Kiøbenhavn, fra Roskilde 3 Mile og fra Friderichsborg 2 Mile, ligger ikke langt fra Isefjord, har faaet Kiøbteds Privilegier 1102 af Kong Erik Eiegod, som her er født, og stiftede her St. Nicolai Kloster for Munke og Nonner, som 1559 blev givet af Kong Friderich II. til Byens Indvaanere; bemeldte Privilegier bleve confirmeret af Christian I. 1451. I Byen er 16 Gader 95 Gaarde Huse 67 Borgere og i alt omtrent 400 Indvaanere, en Byefoged, en Byeskriver, hvorunder tillige hører

hører Friderichsunds Kjøbstad. Kirken har et Taarn 35 Alen høit, og meget smukke gamle Ornamente; ved samme er en Sognepræst og Capellan; her er en dansk Skole og et Hospital for 8 Lemmer. Byen har lidet Kjøbmandskab, Agerdyrkning og Brændevinsbrænden. Byens Vaaben forestiller en Kirke med et Taarn, oven over en Halvmaane og en Stierne. Den svarer 1600 Rigsdaler i Contribution. Her holdes aarlig 4 Markeder, i May, Juni, Juli og October Maanedene. Kratmøllen har Vandløb af 4 Søer og 3 Sluser. Udenfor Slangstrup, imellem Jordhøj og Quinderup, findes en Høj, kaldet Blodhøj, af et blodigt Fjeldslag, som her blev holdet imellem Svend Græthe og Knud, hvilken maatte flye til Jylland. Paa den halve Vej imellem Slangstrup og Røsfilde ved Bærebroe, der tilforn var af hugne Steen, er Kong Frode begravet i en Høj, kaldet Frodehøj.

Slangstrup Sogn i Liunge Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt, Siellands Stift. Deri er Slangstrup Kjøbstad. Højrup, 7 G. 11 H. Mandrup, 3 G. 3 H. Quinderup, 7 G. 12 H. Jordhøj, 7 G. 9 H. Hauge Mølle.

Slaugs Herred i Eolbinghøus Amt, Nibe Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Grimsted, 2) Grene, 3) Zeinøvig, 4) Vorbasse.

Slemminge Sogn i Nasse Herred, Nalholms Amt, Sollands Stift. Dertil hører Slemminge, Lille Slemminge, Østerbye, Ugistrup, Nørregaard, Herregaard, Højrebe, Ekshave. Inneret er Fielssted.

Slesvig. Dette Hertugdømme har sit Navn af Hovedstaden Slesvig, kaldes ellers ofte hos gamle Skribentere Sønder: Jylland, grændser mod Søen til Holsten, hvorfra det skilles ved Eyderen og Levens Aae, mod Østen til Østersøen, mod Vesten til Eolbing og Skodborg Aae, hvorefter det skilles fra Nørre-Jylland, og mod Vesten til Vesterhavet. Det er fra Rensborg til Kolding 18 Mile i Længden, og fra Friderichsstad til Skodborg Aae 15 Mile i Bredden, men dets Brede paa det faste Land fra Østen til Vesten er ulige 8, 9, 10 til 13 Mile. Ved Vesterhavet ligger meget frugtbar Marsklande, nemlig Landskabet Eyderstedt, Vest siden af Husum Amt, Landskabet Bredsted og Amterne Tønder og Hadersleben, de inddigede Lande, Derne Norstrand og Pelworm, Amtet Schwabsted og Landskabet Stappholm. Den østlige Deel af Landet er meget behagelig og frugtbar paa alle Slags Korn, Daghvede og Havesfrugter, samt Eng og Græsning, har meget Dvæg, alle Slags Vildt og Fiske; der udfores mange Heste, Øren og Smør; her gives megen Taro,

men ikke megen Skov. Paa Vester-siden ere Landene inddigede med kofbare og høie Diger, men have slet intet Brände eller Torv eller ferst Vand, undtagen Regnvand, saa at meget Vand overføres til dem fra Den. Der gives ingen egentlig Bierge, men Høye. De høieste Steder ere i Egnene omkring Slesvig og Apenrade. De fornemste Floder og Aar ere Eyderen, som skiller Dannemark fra Tyskland, Teren, som ved Friderichsstad falder igiennem Sluser i Eyderen, Lips Aae ved Ribe, og de fiskefrie Aar, Lohbek, Vid-aae; Grønnae, Suderaae, Soholm Aae, Arle og Løp-ther Aae. Af fiskefrie Søer og Damme er Vitten: Søe den største. Paa Vesterkanten imellem Verne og det faste Land give Østersbænkene mange Østers. Luften er varm og sund i det høie Gæst, men ikke saa reen i de siede Markflande. Hertugdømmet indeholder 13 Stæder, en liden Fæstning, 11 Flekker, 4 Kongelige, 2 fyrstelige Slotter, et Biskopskab, 115 adelige Godser, 280 Sogneskirker, hvoraf 31 have under Biskpestolen i Ribe, og 18 under Biskoppen af Oden-se, 15 Landsbysker, det Landskab Eyderstedt uberegnet. 1768 ere 6726 fødte og 6004 døde. Indvaanerne ere. deels Tyder, deels Nederfærere, Friser og Hollændere i Friderichsstad, samt Brabantere paa Nordstrand, hvorfor her og tales adskillige Sprog. Dette Hertug-

dom er folkeriigt. Indvaanerne ere Adelige, Bergere og Bønder. Det staaer i verdslige Sager under en Statholder, som residerer i Slesvig, og i geistlige Sager under en General-Superintendent. Det indbefatter 13 Amt-ter og 34 Herreder, har 11 latinske Skoler. Det Slesvigiske Baaben er to blaae over hverandre staaende Løver i gult Feldt. Foruden Kongen af Danmark eie og Hertugen af Glyksborg og Hertugen af Augustenborg hver sit Distrikt. Landet har endel Uldene: og Silke-Manufacturere, især i Friderichsstad, og berømte Knip-lings-Arbeidere i Tøndern. Indbyggærne lægge sig stærk efter Handel og Seilads. Den fornemste Handelsstad er Flensborg. Amtene og Landskaberne i Slesvig ere: Hadersleb Amt, Apenrade Amt, Lyngum Kloster Amt, Tønder Amt, Flensborg Amt, Landskabet Bredsted, Stiftsfogderiet Børsum, Husum Amt, Schwabsted Amt, Landskabet Eydersted, Gøt-torf Amt, Mohrkirchens Amt, eller Herred, Landskabet Stappelholm, det Slesvigiske Dom: Capitels Amt, Hyttens Amt, Sønderborg og Norborg Amt, Den Femern, Hertugen af Glyksborgs og Hertugen af Augustenborgs Distrikt, Grevskabet Revent-lou.

Slesvig, Hovedstaden i Herrugdømmet Slesvig, kaldtes i de ældre Tider Hæddebye, ligger ved den yderste Ende mod Vesten af den Wiig eller Fiord Stien, hvoraf den har sit Navn. Allerede i Aaret 808 var den en mærkkelig Stad, ligger i en overmaade smuk Eng, bestaarr af 3 Deele. Det gamle eller egentlige Slesvig, Vollsuf og Friderichsberg. Vollsuf er en lang Gade imellem den gamle Stad og den Dam, som gaar til Slottet Gottorf. Heele Stadens Længde, fra den eene Ende over Dammen til den anden, er en god halv Miil. Den gamle Deel af Staden har kun 1 Kirke, neml. Domkirken, kaldet St. Petri Kirke, som baade indvendig og udvendig er en anseelig Bygning, dog uden Taarn, endstønt dertil er lagt en fortræffelig Grund af Quadersteen. Kirken er bygt 1260, og da den 200 Aar derefter blev næsten ganske ødelagt af Ildbrand, meddeelte Kirkeforsamlingen i Basel 1441 alle dem Afslad, som hialp til dens Opbyggelse. 1450 blev den sydlige og 1501 den nordlige Deel af Staden færdig. Det kunstige Alter, forfærdiget i 7 Aar af Willedhugger Hans Brugmand af Husum, meget kunstig udgraver i Egetræer, stod før i Vordesholm. Det bestaer af 22 Rum, som hver forestiller et Stykke af Christi Lidelses: Historie meget fordeelagtig. I Choret ligger Kong Friderich I. og hans 2de Dronninger, de

Holsteen: Gottorfiske Hertuger af den Oldenborgske Stamme, og mange Biskopper. Til denne Kirke er 3 Præster. Nær derved ligger den latinske Cathedral-Skole og Reisenhuuset, stiftet 1719. Paa det store Torv ligger Raadhuuset, var indtil 1528 en Deel af Barfæders Klostret, stiftet 1240. Den nordre Deel af denne Bygning kaldes endnu det graa Kloster. Paa den nordre Kant af Staden, paa Michaelis Bierg, ligger Michaelis Kirke, hvortil er en Præst, og paa Friderichs Bierg Hellig Trefoldigheds Kirke, bygt 1651, hvortil er to Præster. Tilforn har her været 7 Kirkesogne og 13 Kirker og Klostre. Paa den østre Kant kommer man over Kirkebroen til den saa kaldte Holm, hvorpaa staaer det berømte adelige St. Johannis Kloster, hvori ere 9 adelige Personer og en Priorinde. Dette Kloster, som udvælger sig en Provst af den Slesvig: Holsteenske Adels, er uden Tvivl bleven bygt 1194, og har været besat med Nonner af Benedictiner: Ordenen. Klosteret har et Kapel, hvori holdes Gudstjeneste. I Elsefjorden ved Staden ligger den saa kaldte Mæwen: Øe, hvor en utallig Mængde Fugle opholde sig om Foraaret og Sommeren. 1156 har Staden faaet sin Stadsret af Kong Evend 3. Magistraten bestaer gemeenlig af 2 Borgemeestere, 6 Raadmand og en Stads: Sekretær, 2 Byfogeder.

der. Siden 1744 har den havt en egen Brand-Anordning. Her holdes det Gøttorfste Con-
fistorium over Staden Slesvig og Eckerförde, Ræstningen Fri-
derichsørt, Amtene Gøttorf, Møhrkirken og Landskabet Sta-
pelholm, Amterne Hårten og Dom-Capitelens Amt, samt
over Lutheranerne i Friiderichs-
stad, i alt over 37 Kirkesogne,
hvorefter er 38 Præster. Det
holdes i Amtmandens Huus af
Amtmanden i Gøttorf. General-
Superintendenten som Provst,
og de 3 Præster i Staden. Amtes-
forvalteren i Gøttorf er Rættens
Sekretær.

Slet-Herred i Nalborghuus
Amt, Viborg Stift, bestaaer
af følgende Sogne: 1) Bjørn-
holm, 2) Løgsted, 3) Lund-
bye, 4) Vilsted, 5) Salling,
6) Næsborg, 7) Vindblæs,
8) Kornum, 9) Gundested,
10) Aistrup, 11) Malle, 12)
Ødrup, 13) Farstrup, 14)
Sebber Sogner.

Slette, en Sædegaard i
Hiortels Sogn i Vester Han-
Herred, Vendsyssel Land i Nal-
borg Stift. Den tilhørte i lang
Tid den adelige Familie Griis,
men er ved Flyvesand saaledes
fordervet, at der nu ikkun er et
lidet Bondested paa 2 a 3 Eder.
Hartkorn; og der er at besøgte,
at den med Tiden bliver ganske
ødelagt. I Matrikullen staaer
den for 7 Eder. 2 Skp. 1 Kdk.
1 Alb. Møllested 1 Ed. 2 Kdk.
Bøndergods 14 Eder. 3 Sk. 3 Kdk.
1 Alb.

Sleie eller Schley, en fiske-
rig Fiord ved Staden Slesvig i
Hertugdømmet Slesvig, hvor-
af Staden har sit Navn; deri
ligger Den Mewen-De, hvor-
paa opholde sig en utallig Mæng-
de Fugle om Foraaret og Som-
meren.

Sludstrup Sogn i Slagelse
Herred, Sorø Amt i Siel-
lands Stift. Dertil hører Sluds-
strup Bye, 9 G. 1 B. 3 H.
Sørbyelille, 7 G. 1 B. 7 H.
Harrested, 12 G. 4 H. Kirken
ligger paa et høit Sted. Ved
samme er endel Rildevæld, og
paa Marken St. Virgittes Kilde.
Dette Sogn er et Annex til
Biergbye.

Smeerup Sogn i Stevns
Herred, Tryggevalde Amt i
Siellands Stift. Dertil hører
Smeerup Bye, 11 G. 7 H.
Store Taarsøye, 16 G. 24 H.
Lille Taarsøye, 7 G. En Veir-
mølle.

Smidstrup Sogn i Hol-
mans Herred, Coldinghuus Amt
i Riber Stift. Dertil hører
Smidstrup Bye, Store Velling
Bye, Lille Velling Bye, Smid-
strup Mølle, Tyvkier Bye,
Runshauge, en eenlig Gaard,
som ligger i Brust Herred.
Kirken er en smuk Bygning uden
Taarn. I lille Velling er en
Løstgaard, kaldet Vellinggaard,
opbyggt som en Herregaard af
Hof-Jægermester Vadman.

Smørum Herred i Rigsbe-
havns Amt, Siellands Stift,
bestaaer af følgende Sogne:
1) Ballerup, 2) Maalø, 3)

3) Brøndbye: Øster, 4) Brøndbye: Vester, 5) Glostrup, 6) Vallengsø, 7) Hersted: Vester, 8) Hersted: Øster, 9) Lidø, 10) Smørumovre, 11) Tishøi, 12) Thorslunde: Magle, 13) Høje: Thaastrup, 14) Sengelsø Sogn.

Smørumovre Sogn i Smørum Herred, Kiøbenhavns Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Smørumovre, 15 G. 21 H. Smørumnedre, 14 G. 2 H. Nyeballe Bye, 6 G. 6 H. Edelgave, en Herregaard.

Smøllerup Sogn i Riønds Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Smøllerup Bye, Lanum Bye, Øster: Vørfing Bye, Rørgaard, et eenligt Sted. Dette Sogn er et Anner til Dagberg. Kirken er en god Bygning af hugne Steen med Taarn. Imsellem Smøllerup og Lanum Byer er en Veigjennem en Hule, 840 Alne lang.

Snæbium Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Aarhuus Stift. Dertil hører Snæbium Bye, Sundestrup. Dette Sogn er et Anner til Hornum. Snæbium Sogn er overmaadeligt, ikkan paa 25 Lander Hørforn. Kirken er og meget liden, uden Zirat.

Snebjerg Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Nibe Stift. Dertil hører Snebjerg Bye, Tanderup Hovedgaard. Munkgaard, Riøsgaard, Leevadskier, Vølsgaard, Giesund:

gaard, Vasinggaard, Lundmølle og andre Eenestegaarde.

Snedinge, en Herregaard i Ørslev Sogn i Vester: Flakkebjerg Herre, Amtvorskov Amt i Siøllands Stift. Gaarden bestaaer af to grundmuurede Løngeder, dens Hovedgaardstart er 68 Tdr. 6 Skp. Skovskold 2 Tdr. 3 Skp. 2 Kld. 2 Album. Den hører til Brevskabet Hølssteinborg.

Snedkersteen, et Høfesterleie ved Helsingør.

Snedsted Sogn i Haffing Herred, Bøstervig Amt, Thyø Land i Aalborg Stift. Dertil hører Snedsted Bye, Gierstøl Bye, Elsted Bye, Aarup Bye, Aarup Mølle. Vedsted Bye.

Sneeskø Sogn i Ringsted Herred og Amt, Siøllands Stift. Dertil hører Hiølmøsmagle, 13 G. 9 H. Næstøfte, 6 G. 7 H. Friødsngaarde, 8 G. 2 H. Almstøfte, 3 G. Tvingstrup Veirmølle. Østlilstrup Herregaard. Markhuuse, 9 Gaarde.

Snefere Sogn i Baarsø Herred, Bordingborg Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Snefere Bye, 21 G. 21 H. Næstøfte, 7 G. 7 H. Overeven, 4 G. Østøns Mølle, 1 Gaard. Kongens Mølle, 1 G. Tappensø Kro, 1 H. Store Røtting og Skovboegaarde, 13 G. 6 H. Lille Røtting, 4 G. 3 H. Sneferetorp, 8 G. 2 H. Smidstrup, 8 G. 5 H. Brøderup, 11 G. 10 H. Selverup, 4 G. 3 H. Støfte, 10 G. 6 H.

Sneum Sogn i Skads Herred, Niberhuns Amt i Niber Stift. Dertil hører Sneumgaard Hovedgaard, Opseeum Bye, Allerup Bye, Spøtterupgaard, Timer Bye og Terpanger Bye af Giørding Herred.

Sneumgaard, en Herregaard i Sneum Sogn, Skads Herred, Niberhuns Amt i Niber Stift, oprettet 1621 af Friderik Munk. Til Gaarden er Lare- og Aale-Kiskerie. Der kan staldes 200 Øren, og sødes en god Deelandre Creature. Hovedgaardstart 87 Tdr. 3 Sk. 1 Fdk. Bøndergods 344 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 1 1/4 Alb. Mølle: Skld 2 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. Tien: der 171 Tdr. 6 Skp.

Snodeløv Sogn i Thune Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Snodeløv Bye, 10 G. 11 h. Salsløv, 6 G. 6 h. Hastrup, 14 G. 9 h.

Snodstrup Sogn i Østlykke Herred, Frideriksborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Snodstrup Bye, 4 G. 6 h. foruden Præstegaarden og Degneboeligen. Kirken ligger paa en Punt, som gaar imellem Schienfelse og Haagerup Søer. Store Kørbel, 9 G. 14 h. Lille Kørbel, 5 G. 12 h.

Snøde Sogn i Nørre Herred, Tranekier Amt i Kvens Stift. Dertil hører Snøde Bye, Steenugaard Herregaard, Lille Snøde, Egeballe. Kirken har et høit Taarn, som tiene Sæfærende til Marke, er

meget gammel og har en smul Altartavle og Prædikestol.

Snubbefors, et Crucifix af huane Steen paa en muuret Pille, som endnu fra de Pavelige Tider staar i Taastrup Sogn i Risenhavns Amt paa Landeveien midt imellem Risenhavn og Roeskilde, til hvis Vedligeholdelse er henlagt tvende Bøndergaarde, da er oprettet af en Ridder ved Navn Pile Henningsøn Snubbe, til et Erindringsstegn, at hans Frue blev paa Reisen med ham her overfaldet af Rødselsfimerter, og lykkelig forløst.

Soderup Sogn i Mærlose Herred, Holbæk Amt i Siellands Stift. Dertil hører Soderup Bye, 9 G. 14 h. foruden Præste- og Degneboeligen. Bøkerup, 13 G. 8 h. Tingerup, 9 G. 5 h. Ebberup, 3 G. 2 h. Smidstrup, 7 G. 5 h. Quarmlose Bye, 6 G. 7 h. Af Nørre-Eskilstrup, 7 G. 2 h. Auerrup, en Skovgaard. 3 Møller, nemlig Høfle, Kristrup og Elverdam, og nogle Huuse, som kaldes Søemølle. Paa Soderup Kirkegaard er et Hospital til 7 Lemmer. Anneret er Eskilstrup.

Søbbye Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt i Nørhous Stift. Dertil hører Mølgaard, Stampes Mølle, Søbbyegaard Hovedgaard, Vedsted Bye, Svenstrup Boele, Møgelbye. Dette Sogn er et Atnor til Haverum i Hovelberg Herred.

Søbye Sogn i Sønder-
Hald Herred, Kallse Amt i
Narhuus Stift. Dertil hører
Søbye. Estrup, 2 Bønder-
gaarde. Til dette Sogn er to
Akkerer, Skader i dette og
Halling i Galten Herred.
Byen Søbye ligger midt imellem
2 Søer, Øster- og Vester-
Søe.

Søbyegaard, en Herre-
gaard i Søebye Sogn i Giern
Herred, Silkeborg Amt i Nar-
huus Stift. Bygningen er af
Bindingsværk, og blev 1719
af Frid. 4. kjøbt til Rorters-
Kobler. 1768 solgt til Kam-
mer-Herre Bieringskiold for
36800 Rigsdaler. Hoved-
gaardstart 34 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb.
Skovskjold 1 Td. 2 Skp. 1 Fdk.
Molleskjold 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fd.
Bøndergods 263 Tdr. 7 Skp.
3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 2 Skp.
3 Fdk. 1 Alb.

Sødring Sogn i Gierlev
Herred, Dronningborg Amt i
Narhuus Stift. Dertil hører
Sødring By. Sødringholm
Hovedgaard. Dette Sogn er et
Akker til Dalbyenedre.

Sødringholm, en Herre-
gaard i Sødring Sogn i Gierlev
Herred, Dronningborg Amt i
Narhuus Stift. Bygningen er
opført af Hr. Niels Secher,
Sognepræst til Udbyenedre, af
Maur- og Bindingsværk. Den
har sin egen Viekkeret, som kaldes
Sødringe Viek. 1570 tilhørte
den Hr. Brockenhuusens Frue,
Anna Stuyge Lange. 1670
blev den tilligemed Demstrup og

Giesingholm oprettet til et
Grevskab, kaldet Løvenholm,
siden 1742 solgt til Cancellies-
raad Steensfelt. Ved Gaarden
holdes Stude og Sutterie.
Hovedgaardstart 27 Tdr. 5 Sk.
3 Fdk. Skovskjold 1 Td. 2 Sk.
2 Fdk. 1½ Alb. Bøndergods
283 Tdr. 1 Album. Tiender 12
Tdr.

Søe, en tiendefrie Søde-
gaard i Seierslev Sogn i Nørre-
Herred, Dueholms Amt i Nals-
borg Stift, tilhørte 1470 An-
ders Jepsøn. Hovedgaardstart
19 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.
Molleskjold 85 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk.
2 fem-ottrædel Alb.

Søeboe, en Herregaard i
Jordløse Sogn i Galling Her-
red. Gaarden ligger meget for-
nuftelig med Skov paa den eene
og Søe paa den anden Side,
det grundmuurede Huus moder-
ne indrettet, Bygningerne for-
bedrede, Humle- og Frugethaver
anlagde, Engene besaaede med
Klevert, Beiene besatte med
Træer, og Skoven opskæft, især
ved nærværende Eier, Eratsraad
og Landsdommer Carl Leopold
von Scherwin. Ved Gaarden
er god Skov og Fiskerie i Søebye
Søe. Hovedgaardstart 27 Td.
1 Skp. 1 Alb. Skovsk. 9 Tdr.
3 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Søeborg Sogn i Holboe
Herred, Kronborg Amt i Siels-
lands Stift. Dertil hører Søe-
borg By, 15 G. 26 H. foruden
Præstegaarden og Digneboest-
gen. Dragstrup, 7 G. 6 H.
Herle, 4 G. 1 H. Færhøysgaarde,

2 G. 4 H. Munkrupgaard, 2 G. 2 H. Modkilde, 2 G. 2 H. Passebekgaard, 1 G. Bregnerød, 2 G. 1 H. Hüllerød, 2 H. Heshierg, 2 G. 3 H. Rastkehovet, 1 G. 12 H. samt 2 Byher. Taarne med 2 Huuse til Forvalteren, opbygt 1771. Bannrup, 1 G. 1 H. Heirhuus, 1 H. Strandbierstrup, 2 G. 4 H. Sielenstrup, 5 G. 4 H. Nellerup, 1 G. Dette Sogn er ellers deraf mærkværdigt, at her har i fornum Tid ligget et Slot, ved Naavn Søeborg, paa en liden Holm i Søeborg Søe, som har været meget ældgammel, og hvor mange fornemme Fanger have siddet, saasom Erkebiskop Jens Grand af Lund, Biskop Valdemar af Slesvig og Valdemar den 3. Dronning, Helvig.

Søeborg Søe, en fiskeriig Søe i Søeborg Sogn, hvorved en Landssøe med en Sognekirke.

Søebye Sogn i Næsum Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Dertil hører Søebye, Søebysøegaard, en Herregaard med Mølle. Annexet er Heeden i Sølling Herred.

Søebye Sogn paa Den Erøe i Nordborg Amt i Hertzugdømmet Slesvig, har een Præst med Bregninge. I Søebye Sogn ligger Søebyesøegaard.

Søebye Sogn i Waag Herred, Alsen Amt i Fyens Stift. Dertil hører Kirke. Søebye, 7 G. 15 H. Søe. Søebye, 12 G. 8 H.

Tolledgaarde, 2 G. Tylled Krøe, 1 H. Skovgaardsherregaard. Annexet til dette Sogn er Tullrup. I Sognet er et Hospital for 4 fattige, stiftet af Fru Barbara Steensens, Sal. Oberst Mogens Holkes Enke, 1735. Paa Marken ligger Openbiert, hvor det bekendte Slag stod under Christian 3. 1535, som gjorde Ende paa Grevens Feide.

Søebysøegaard, en anseelig Herregaard i Søebye Sogn, Næsum Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Den store grundmurede Borregaard er opført efter den nu brugelige Bygningsmaade, indrettet meget anseelig af nu værende Eier, Arel Rosenkrantz. Ladegaarden er ligeledes istandsat. Ved Gaarden er en smuk Have med Orangerie. De Urner have fornum længe tilhørt denne Gaard. 1484 døde Jørgen Urene. Hovedgaardstakten i Odense Amt er 62 Eder. 6 Skp. 1 Alb. Skovskyl 3 Ed. 3 Fdk. 1 Alb. Møllefyl 2 Eder. 4 Skp. I Nyborg Amt: Begrundgaard 7 Eder. 6 Skp. 1 Fdk. Skovskyl 2 Skp. Vndergods i Odense Amt 456 Eder. 6 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. I Nyborg Amt 224 Eder. 5 Skp. 3 Fdk. Skovskyl 1 Ed. 3 Skp. 1 Fdk. Søebye Konge og Kirkeiende, Fangel og Steensløse Kirkeiende er i alt 56 Eder. 2 Skp. Tiende, saa at Gaard og Gods med Tiender er i alt 816 Eder. 5 Skp. 1 Fdk. Hartkorn, hvorpaa boer

27 Gaardmænd og 54 Huusmænd. Naar Gaarden er frie for Hæftelse af Gield, skal den indrettes til et Stamhuus efter Marskalk Friderich von Holsteens Testamente af 1752, og kaldes Holsteensgaard.

Sædal, en Herregaard i en Dal ved en Søe i Rødding Sogn, Nørhng Herred i Halds Amt, Viborg Stift, tilhørte 1594 Christopher Marsberg. Ved Gaarden er en liden Skov. Hovedgaardstart 18 Tdr. 4 Sk. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskylb 6 Skp. Bøndergods 213 Tdr. 6 Skp. 1 fem-sittedeel Fdk. Møllefylb 3 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. Tiender 81 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk.

Sægaard, en Herregaard i Asminderup Sogn i Mørkse Herred, er en grundmuuret Bygning af to Etager med Spiir og grundmuurede Fløie, og Lædegaarden af Grundmuur, som bestaaer af 3 Længder. Hovedgaardstart 54 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Skovskylb 6 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

Sægaard, en liden komplet og privilegeret Sædegaard i Nye Sogn paa Holmsland i Sund Herred, Bøvlng Amt i Ribe Stift. Bygningaen er af Muur og Bindingsværk, tilhørte Hans Krabbe, som døde 1647. Hovedgaardstart 19 Tdr. 4 Skp. 1 Alb. Bøndergods 211 Tdr. 3 Fdk. 1 Alb. Tiender 55 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 fire-femtedeel Alb.

Sægaard, en Herregaard i Kliplef Sogn, 2 Mile fra

Klensborg, i Hertugdømmet Slesvig, i en fiskeriig Søe, kaldet Sægaardsøe.

Sæholm, en Herregaard i Kynng Sogn i Baag Herred, Allens Amt i Fyens Stift, solgte 1770 for 38300 Rigsdaler af Grev Holt til Generalmajor Schøler. Hovedgaardstart 21 Tdr. 5 Skp. Skovskylb 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.

Sæholm, en Herregaard i Magleby Sogn i Stevns Herred, Tryggevalde Amt i Siellands Stift. Gaarden er opbyggt af Etatsraad Lindenskrone med fire Længder af Kridsteen, teglhangte, hører til Stamhuuset Gipseløp.

Sæholt, en af de prægtigste Herregaarde her i Landet, ligger i Krynge Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt, ved den store Marieboe Søe paa Den Lolland. Den grundmuurede Værlengde er opbyggt af Just Friderich von Pappenheim 1647; de andre Længder af Scheimeraad Lühau 1698, som og lod opbygge et meget prægtigt Capel med en ziirlig Altertavle, forestillende Madveren, malet af La Croix, Sølv Eftestager, en prægtig Kalk, Døp og Kande, og et Orgelværk, indviet af Biskop Ringo 1698. Til Gaarden er en meget prægtig Have med en stor Mængde Vælgange, Perspectives, kunstige Bandleddninger, Cascader, Statuer og andre Prydelser, saa at den ikke har sin Lige i Danmark. Ved den nordre Side er en stor fersk

Søe og Skove, som omringe Markerne, og ligger lige for Mariehoe Kibstæd. Søeholt har tilforn været et Kloster. Hovedgaardstætt 47 Edr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skov. Skyd 3 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Den har sin egen Kirke: Net.

Sølyst, en smuk Lystgaard i Sientofte Sogn, Kiøbenhavns Amt i Siellands Stift, ved Landshyen Ordrup, har en smuk Have paa en Bakke ned til Stranden, nær ved Dyrehaven, og en deilig Udsigt til Søen.

Søerup Sogn i Sunds Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Søerup By, 21 G. 22 H. Kødskeshølle, 7 G. 3 H. Kirken er tæt ved en Sø. Anneret er St. Jørgens Sogn.

Søevig i Øvrup Sogn i Vester Herred, Ribe Amt i Fyens Stift, ligger ved Enden af den store Filsø. Dener indrettet 1639 af tvende Bøndergaarde, af Oberst Christoffer Hvas til Hønnegaard. Bygningen er af Muur: og Bindingsværk, istandsat og tildeels af nye opbyggt af Bønderne. Ladegaarden ligger i Landrup Sogn. Hovedgaardstætt 18 Edr. 3 Sk. Bøndergods 25 Edr. 6 Sk. 2 Fd. 1 Alb.

Søfretorpegaard, en Sødegård i Nørre Herred, Francisker Amt i Fyens Stift paa Den Fangeland, med en smuk Bygning.

Søften Sogn i Vesterlunds Herred, Havreballegaards Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Søften By. Dette Sogns Anner er Solbye i Søbroe Herred i Skanderborg Amt. Strax udenfor Byen er en hedsens Begravelse med store Steene, kaldet Dvergehøi.

Søegaard i Nørre Sogn i Hillerslev Herred, Vester Vig Amt i Aalborg Stift, en frie, men ucomplet Sødegård, tilhørte Erich Svend 1529, men nu Bønderfolk. Bygningen er som paa en Bøndegaard. Hovedgaardstætt 21 Edr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Album. Bøndergods 35 Edr. 4 Skp. 2 Fdk. 2 Album.

Søllinge Sogn i Vinding Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Søllinge By, 15 G. 13 H. Skidstrup, 12 G. 8 H. Subberupgaard, en Nødegård paa 11 Tønder Hartkorn, har sine egne Løkker og hører til Hellerup.

Søllerød Sogn i Søllerø lunds Herred, Kiøbenhavns Amt i Siellands Stift. Dertil hører Søllerød By, 4½ Gaard og 12 Huuse. Kirken er en Korskirke med Taarn og to Klokker, paa den ene 1592, og paa den anden 1670. Over Indgangen sees et Helgens Billede af Bue, og et Marie Billede i Sandsteen. Frydenlund. Dronninggaard. Søllerød Slot. Kaninholmen. Solte, 6 G. 27 H. 3 Boen er en Lystgaard, Soltegaard. Nærum,

rum, 7 G. 26 H. Deri ligger Geheime: Naad Lårdorps og Agent Vorres Gaarder med tilhørende Jorder. Geelshuus, en Lystgaard med Hauge. Tubborg, en Giesfigvergaard. Drevrød, 6 G. 20 H. har to Lystgaarde. Trøderød, 8 $\frac{1}{2}$ Gaard, 11 Huuse. Grønlund, 4 H. Vedbo, 3 G. 16 H. her er en Lystgaard, kaldet Lenrum. Nær ved ligger Aggershvile, en Lystgaard med Have og endeel Jorder ved Dyrehaven. Skodborg, to Lyststeder. Hertil Sognet hører og Strandmøllen, Balkemøllen og Ryemølle. See Art. Furesø.

Søllested Sogn i Baag Herred, Affens Amt i Hvens Stift. Dertil hører Søllested By, 6 G. 12 H. Vestaarup, 1 G. Buckerup By, 7 G. 7 H. Folden, 1 G. Lysholt, 2 G. Rørmosegaard og Nyboe Eneestegaarde. Kirken skal have været til 1175.

Søllested Sogn i Sønder Herred, Hålsted Klosters Amt i Lollands Stift. Dertil hører Søllested By, Søllested Herregaard, Høyerby, Troelseby. Innererne ere Skovlænge og Gurche.

Søllested i Søllested Sogn i Sønder Herred, Hålsted Klosters Amt paa Den Lolland. Borgegaarden er af Bindingsværk, som og Ladegaarden. Dens Hovedgaardstørrelse er 67 Tdr. 1 Rdt. 2 Alb. Skovskyl 2 Tdr. 1 Esp. 2 Rdt. 2 Alb.

Sømme Herred i Roskilde Amt, Siellands Stift. Dertil hører: 1) Roskilde Domkirke, 2) Vor Frue Kirke i Roskilde med tilhørende Landsbyer, 3) Himmelsø, 4) Jyllinge, 5) Gundsøemagle, 6) Agerup, 7) Kirkerup, 8) Hvedstrup, 9) Glyng, 10) St. Jørgens, 11) Hørsø, 12) Rørnerup, 13) Glim, 14) Svogersø, 15) Giesvinge eller Giesvinge Sogn.

Sønbbierg Sogn i Næs Herred, Vesterborg Amt paa Thy Land i Aalborg Stift. Dertil hører Sønbbierg By, Sønder-Nakier, Villerød Huuse, Østergaard, Høllerød By. Kirken er tækt med Bye.

Sønder Herred i Bornholms Amt i Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Bodølfker, 2) Paulsker, 3) Pedersker, 4) Nakier Sogn.

Sønder Herred i Bornholms Amt, Mors Land i Aalborg Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Nykøbings, 2) Løderup, 3) Elise, 4) Lørslø, 5) Ørding, 6) Blidstrup, 7) Veirslø, 8) Storslø, 9) Mølserup, 10) Øster: Affels, 11) Vester: Affels, 12) Ørttrup, 13) Røstet, 14) Røstebye, 15) Tebrun, 16) Hvidbiere, 17) Rørbye Sogn.

Sønder Herred i Hålsted Klosters Amt i Lollands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Stokemark, 2) Søllested, 3) Gurcheby, 4) Ryde, 5) Skovlænge, 6) Landet, 7) Græs.

Græshauge, 8) Gløslunde, 9) Danmark, 10) Tillige, 11) Vestenstou, 12) Cappel, 13) Arninge, 14) Annede Soan.

Sønder Herred i Lallø Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Aalsø, 2) Soed, 3) Hange, 4) Rosmos, 5) Hyllested, 6) Veilbye, 7) Albøge, 8) Lyngbye, 9) Tistrup, 10) Suglslev, 11) Nedager, 12) Ebdrup, 13) Rolind, 14) Feldballe Soan.

Sønder Herred i Nylis: bings Amt i Vollaads Stift paa Den Faltter, bestaaer af følgende Soane: 1) Nagestrup, 2) Hørbelev, 3) Faltterstav, 4) Hørrebye, 5) Carlebye, 6) Nørre Ørslø, 7) Sønder Kirkebye, 8) Sønder-Alløv, 9) Systofte, 10) Iderstrup, 11) Væggerløse, 12) Skieldbye, 13) Gieddesbye, 14) Sæmø, 15) Sæjsø, 16) Alløv Soan.

Sønder Herred i Tranekier Amt, Høns Stift paa Den Langeland. Dertil hører: 1) Suglsballe, 2) Lindelse, 3) Godsette, 4) Humble, 5) Tryggelev, 6) Maglebye, 7) Langelse Soaner.

Sønder Alløv Sogn i Sønder Herred, Nylisbings Amt i Vollaads Stift paa Den Faltter. Dertil hører Sønder-Alløv, Corkelebye, Corkelebye, ligegaard.

Sønderbøl Sogn i Sønder-Lyngherred, Dronningborg

Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Sønderbøl Bye, Reistrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Nørbøl.

Sønderborg, en Stad paa Den Als, som hører til Hertzugsdommet Slesvig, ved det Sund, som skiller Als og Sundevit fra hverandre. Staden er af midt delmaadig Størrelse, ligger paa en Banke, har kun een Kirke, hvortil er 3 Præster. Ved samme ligger St. Jørgens Hospital og en latinsk Skole, som har en Rector, en Conrector og en Bogholder. Staden har sin beste Næring af Skibsfart. Havnen er dyb og fortæffelig, ligesom det heele Sund imellem Als og Sundevit. Magistraten bestaaer af to Borgemeister og 5 Raadmænd. Staden har næsten ingen Jord. Det Kongelige Slot, som ligger ved den sydlige Side af Staden, tæt ved Indløbet af Havnen, er en temmelig stor og stærk Bygning; i samme har Kong Christian 2. sidet fangen 16½ Aar, fra 1532 til 1549. Den Kongelige Amtmand boer der. I det zirkelige Cappel er den fyrstelige Augustenborgske Begravelse. Under det her værende Consistorium hører kun Staden og Kirkesognet Kiekenis.

Sønderborg Amt, den sydlige Kant paa Den Als, bestaaer af eet Herred, Sønder Herred, hvori er 4 Kirkesoane og hører tilligemed Nordborg under een Amtsforsvalter. Sognene ere: 1) Ulkebüll, 2) Hørup,

Sorup, 3) Lyssabbel, som staaer under Biskoppen af Jyhn, og 4) Refenish. Indbyggerne ere danske.

Sønderbye Sogn i Baag Herred, Aassens Amt i Jyens Stift. Derril hører Sønderbye og Herregaarden Friderichsgave. Kirken er i god Stand, med nogle adelige Begravelser. Ved Byen er en Sø, kaldet Søndersee, med Abborrer og Karudser. Ved Friderichsgave er en Rilde, hvis Vand ledes til Gaarden med Rønder.

Sønderbyegaard, en frie Nulsgaard i Håndberg Sogn, Hiern Herred, Lundenæs Amt, Niber Stift. Hovedgaards: tart 9 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.

Søndergaarde, en Herregaard i Norup Sogn i Vends Herred, Hindsøgaus Amt i Jyens Stift, tilligemed Erholm oprettet til et Stamgods af Conferentsraad Simonsen, naar Gielden er betalt. Hovedgaards: tarten er 36 Edr. 3 Skp. Hatt: korn. Skovskylld 9 Edr. 1 Fdk. Giested Konge- og Kirketiende 84 Edr. 4 Skp.

Sønderhaa Sogn i Haas: sing Herred, Vestervig Amt paa Thy Land i Nalborg Stift. Dertil hører Sønderhaa Bye, Hovstrup Hovedgaard, Gy: rupgaard, Ploovmandsgaard, Kongstrup Mølle, Testrup Bye.

Sønderhadsted Sogn i Sønder: Ditmarsken i Hertug: dommet Holsteen, stod tillige:

med Borg og Edellake umiddela: bar under Biskoppen af Bres: men. Her have mange Adels: mænd boet og havt deres Godser. Kirken er indviet til St. Laurens: tius, har to Præster.

Sønderhoe, en ucomplet Sædegaard i Gyve Sogn, Nor: vangs Herred, Soldinghuus Amt i Niber Stift, liggende i Herden og af maadelig Bygning. 1570 eiede Endold Lauridsen den. Hovedgaardstare 17 Edr. 5 Skp. 1 Alb. Skovsk. 2 Skp. 2 Alb. Tiender 13 Edr.

Søndermarst Kog ligger i Husum Amt i Hertugdommet Slesvig, er frie for alle Afgiv: ter for 5000 Demar, men un: derholder af Kongelige Godser omtrent 1000 Demar med Vi: ger og Demninger. Deri er kun 3 Huuse.

Sønder Onsilb Sogn i Onsilb Herred, Mariager Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Sønder Onsilb Bye, Ulstrup Gaarde. Kirken er liden med et lidet Taarn.

Sønderrangstrup Herred er 3 Mile langt og $1\frac{1}{2}$ Mil bredt, paa andre Steder $\frac{3}{4}$ og 1 Mil bredt, har meget Heede og Lyng. Sognene ere: 1) Lygum, 2) Keldvad, 3) Kevad, 4) Vedsted.

Sønderriis, en ufrie Nulsgaard i Guldhager Sogn i Skads Herred, Niberhuus Amt i Niber Stift, beboes nu af Bø: der, var tilforn en adelig Sæde: gaard, som i 1599 tilhørte Ebr: isloph Kruse. Hovedgaards: tart

tart 13 Edr. 3 Skp. 2 Album.
Møllefkyld 1 Tønde, 4 Skiepper,
3 Fdk.

Sønder Skov, en Herregaard
i Kolding Sogn i Malt Herred,
Riberhuus Amt i Riber Stift,
tilhørte 1505 Hentrich Steen.
Bygningen er opført af Thomas
Juul 1620 af tolv Grundmuur
paa hvælvede Kiøldere, 2 Etager
høit med 2 høie Taarne; den
østre Fløis Grundmuur 2 Eta-
ger. Gaarden er omgivet med
en breed Grav, hvorover er 2de
Broer. Ladegaarden er ogsaa af
Grundmuur. Rundtomkring
Gaarden er en Skov. Hoved-
gaardstart 23 Edr. 6 Skp. 1
Fdk. 2 Alb. Skovfkyld 7 Skp.
3 Fdk. Møllefkyld 8 Edr. 4 Sk.
Bøndergods 282 Edr. 6 Skp.
1 Fdk. Tiender 152 Tønder,
2 Skv.

Sønder sø Sogn i Skov-
bye Herred, Rangaards Amt i
Hvøns Stift. Dertil hører
Sønder sø Bye, Ørriidslev,
Veedbye, Segerup, Dalum-
gaard Herregaard.

Sønder sø, en fiskeriig Sø
i Sønderbye Sogn i Waag Her-
red, Assens Amt i Hvøns Stift,
har Karudser og Abborer.

Søndersted Sogn i Mær-
løse Herred, Holbæk Amt i Stiel-
lands Stift. Dertil hører Søn-
dersted Bye, 10 G. 10 H.
Bregneberg, 3 G. de to ere
afbrudte. Sejberup, 7 G. 7 H.
Boerup, 2 Gaarde, 1 Huus.
Ragerupgaard, 4 Gaarde, 1
Huus. Junkerup Ladegaard.
3 Marken 3 Huuse. Dette

Sogn er et Anner til Dindløse
Sogn.

Sønderup Sogn i Slagelse
Herred, Sorø Amt i Stenlands
Stift. Dertil hører Sønderup
Bye, 6 G. 4 H. Narsløv,
14 G. 9 H. og en Mølle. Halls-
løv, 10 G.

Sønder Skovsgaard, en
ufrie Nølsgaard i Svensrup
Sogn i Øster-Hanherred, Bønde-
syssel Land i Aalborg Stift, er
tiendefrie. Bygningen en Bønde-
gaard. Til Gaarden ligger et
Stykke Krat af Tøe og Hessel.
Den hører til Bradskov Herre-
gaard.

Søndervang i Stadel Sogn
i Hind Herred, Bøvlings Amt i
Riber Stift, en gammel frie og
complet Herregaard. Bygning-
en er kun maadelig. Ladegaar-
den er stot og i god Stand.
1495 tilhørte den Claus Jensen
Babner. I Ringstøbingsfiord,
som her kaldes Stadel Fiord, er
godt Fiskerie, især de skønne
Stadel-Fluydere. Under Hø-
vedgaarden ligger en Ladegaard,
Østertøst, en god Nølsgaard
der i Sognet af 12 Edr. 7 Skp.
2 Fdk. 2 Album, hvorpaa høl-
des 30 til 40 Fødestude. Hoved-
gaardstart 60 Edr. 4 Skp.
1 Fdk. 1 Alb. Bøndergods 274
Edr. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Tiender
38 Edr.

Sønder Vosborg, en frie
og complet Herregaard i W-
borg Sogn og Herred, Bøvlings
Amt i Riber Stift. Bygningen
er kun ringe af Bindingsværk.
1550 tilhørte den Helger Wisse-
rand.

rand. Paa Gaarden holdes Staldstude. Hovedgaardstart 39 Edr. 1 Fdk. Vandergods 231 Edr. 6 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Album.

Sørbyemagle Sogn i Vestre: Flakkebjerg Herred, Antvorskov Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sørbyemagle Vye, 12 G. 15 H. foruden Præstegaarden og Degneboeligen. Nøestad, 11 G. 4 H. Bodstrup, 6 G. 6 H. Engelsestrup, 1 H. 3 Sogner er 3 Husemænd. 3 Nøestad Vye er 4 Kilder.

Sørflev Sogn i Lynggaard Herred, Silkeborg Amt i Narsbhus Stift. Dertil hører Sørflev Vye, Demstrup Vye. Avenberg Hovedgaard. Dette Sogn er et Annex til Almind.

Søtrup Sogn i Nye Herred, Flensborg Amt i Herrerugdommet Holsteen, har to Præster. Deri ligger Herregaarden Gammelbyegaard.

Søstrup Sogn i Mærsløse Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Søstrup Vye, 6 G. 5 H. Sassestrup, 9 G. 8 H. Baarup, 3 G. 5 H. Lingved, 5 G. 2 H. Alf Hollose Vye 1 G. 1 H. Dette Sogn er et Annex til Sønder: Jernløse.

Søvind Sogn i Boor Herred, Sønderborg Amt i Narsbhus Stift. Dertil hører Søvind Vye, Løstum Vye, Drøbek Vye, Næs Vye, Brillested Vye, Vørsøe, Thyrestrup Hovedgaard. Dette Sogn er

et Annex til Gangsted. Kirken ligger østen for Søvind Vye.

Sohngaardsholm, en Herregaard i Nørre: Tranders Sogn i Fleskum Herred, Narsbhus Amt i Viborg Stift, strax østen for Nalsborg, blev tilforn kaldet Silsted Lavegaard, som Johan Sohn 1688 fik Kængelig Frihed at indrette til en Herregaard. Der holdes Staldstude til Besætning. Hovedgaardstart 63 Edr. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Vandergods 346 Edr. 7 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Album. Tiender 100 Edr.

Søffkelunds Herred i Rigs: beghavns Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende 11 Sogner og Kirker: Taarnebye og Mæglebye paa Den Amager, Friderichsberg, Hvidovre, Brønshøj, Gladsaxe, Harsløv, Lyngbye, Gjentofte, Søllerød, Rødovre Sogn.

Solberg Sogn i Høllum Herred, Nalsbhus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Solberg Vye, Viertsholm Hovedgaard, Kaarupgaard, Kaarup Vye, Øster: Kaarupgaard, Næbelundgaard, Krogstvedgaard. Dette Sogn er et Annex til Bælum.

Solberg Sogn i Løve Herred, Søbyegaards Amt i Siellands Stift. Dertil hører Solberg Vye, 18 G. 14 H. Hammerdrupgaard.

Solbjerg Sogn i Nørre: Herred, Dieholms Amt, Nørre: Land i Nalsborg Stift. Dertil hører

hører Solbjerg Bye, Vassehauge, Mellem: Solbye, Jølbyeaaard.

Sollerupgaard, en Aulsgaard i Sandholt: Lyndelse Sogn i Salling Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift, hører under Herregaarden Sandholt.

Solrød Sogn i Thune Herred, Næstved Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Solrød Bye, 16 G. 17 H.

Sommerstedt Sogn ligger i Gram Herred i Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Sonnerup Sogn i Voldborg Herred, Næstved Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Sonnerup Bye, 7 G. 12 H. Englerup, 5 G. 2 H. Skougaard. Derdrup, 10 G. 12 H. Trydsholm Herregaard.

Sonnerupgaard, en Herregaard i Valdsøe Sogn i Voldborg Herred, Næstved Amt i Sjællands Stift, er nye opbyggt, har tilforn staaet paa en Holm, men afbrændte 1731, men igjen et andet Sted inde i Haven opbyggt af Conferentsraad Severin Junge. Ved Gaarden er stærk Skov. Imellem Borge og Ladegaarden falder Veien fra Lejtraborg til Tøllesegaard. Hovedgaardstøtten er 29 Tdr. 6 Skp. Skovst. 8 Tdr. 7 Skp. 2 Bdf.

Sophie Magdalene Kog ved den Flekke Bredsted i Landskabet Bredsted i Hertugdømmet Slesvig, er 1175 Demat stor,

og bleven inddiget 1742 af Geheim: Conferentsraad og Ridder af Dannebrog, Johan Heinrich Deemericius, som den næsten ganske tilhører. Den har en fortræffelig Octroy af Frid. 4. 1708.

Sophienberg, et Kongeligt Lustslot i Hirschholms Amt i Sjællands Stift, bygt 1744 af Dronning Sophia Magdalena, og kaldet efter hendes høie Navn. Det ligger $\frac{1}{2}$ Mil fra Hirschholms Slot, paa en Banke ved Søefanten, med en behagelig Udsigt til Bredfunder. Slotet har en Pavilion ved hver Side af Hovedbygningen, og midt paa et lidet Taarn. Vanden er udskaaren i Terrasser og udgjort med Vildebær.

Sophiendahl, kaldtes tilforn Stengelsrup, en Aulsgaard i Torsløv Sogn, Ringsted Herred og Amt i Sjællands Stift. Bygningen har Grev Moltke ladet opføre af Kridt og Muursteene. Marken er inddeelt i 12 Kaabler og 2 Enghaver, i hver Kaabel en Dam med Karper og Carudser, og en Viig er anlagt midt igennem Kaablerne, levende Gierder plantede, og Markerne revsede, hører til Grevskabet Bregentved. Ved Gaarden er et Hollanderie.

Sorgensric, et Lustslot nord for Lyngby, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Rigsbavn, opbyggt af Grev Carl Ahlefeldt, har siden været beboet af Høifstlig Kong Frederich 5. som Kronprinds. Det tilhører nu Geheimeraad Desmer

mercieres. Haven er meget smuk med Terrasser mod den forbløbende Lyngbye Aae.

Sorøe Ridskæd i Sorøe Amt i Siellands Stift, ligger 10 Mile fra Kiøbenhavn, 2 Mile fra Ringsted, 2 Mile fra Slagelse og 4 fra Korsør. Byen bestaaer nu af een Hoved-Gade, nogle Smaagader og et Terv, 68 Borgere, en Byeseged, en Byestrømer, 6 Ridsmand, 59 Haandværkere. Den svarer i Consumption 2000 Rigsdaler, har aarlig tvende Markeder, i Jullii og October. Ved Byen er hyppeligt Fiskerie i Sorøe Søe. Mundt omkring ligger en delilig Skov. Byer og Birketinger, som forhen er holdet i et Huus udenfor Byen, holdes nu ved Akademiet hver Torsdag i en dertil indrettet Bygning. Den ridende Post fra Kiøbenhavn kommer hver Søndag og Onsdag Formiddag. Den Hamborger kommer Mandag og Fredag og afgaaer Tirsdag og Loverdag. Den agende Post kommer hver Søndag fra Kiøbenhavn og hver Torsdag fra Hamborg. I Byen er

Sorøe Ridderlige Akademie, var tilforn et Cistercienser-Kloster, stiftet 1161 af Biskop Absalon, hans Broder Esbern Snare og hans Farsbroder Toche. 1580 blev det af Friderich 2. oprettet til en Skole for 30 adelige Børn og 30 som ikke vare af Adel. 1632 blev det oprettet til et adeligt Akademie af Christian 4. og var

i overmaade stor Flor, saa at foruden andre Kristelige Personer Kong Friderich 3. og Kong Carl Gustav have her studeret, men blev ophævet 1665, indtil den nu værende Akademie blev stiftet af Friderich 5. 1747 den 7de Jullii. Til Baronier stiftede Baron Holberg sit Frieherkab, bestaaende af Herregaardene Brorup og Tersløfsegaard, samt 2000 Rigsdaler. Ligeledes hører Herregaarden Sællestrup og tvende Ladegaarde til denne Stiftelse. Akademiet har en stor og smuk Kirke, hvori Kong Christoffer 2. med sin Dronning Euphemia, Kong Valdemar 3. og Kong Olaus, Biskop Absalon, Esbern Snare, Baron Holberg og mange andre adelige Liig. Ved Akademiet er og et anseeligt Bibliothek. Akademiet har en Oberhofmester, en Professor Theologia, som tillige er Sognepræst, en Professor Juris, en Professor Eloquentia & Historiar., en Professor Marthes & Philos., en Doctor Medicina, en Sprangmester, en Repetent, en Berider, en Fegtmester, en Dansmester, en Tegnmester, en Forvalter, en Bogtrykker, en Chirurgus, en Apotheker, en Urtegaardsmand, en Spisemester, en Bogbinder, en Taffeldækker, en Svatterisse, en Grovsmied, en Udrider, en Vægter og to Staldkarle.

Sorøe Amt i Siellands Stift, har mod Norden Holbæk og Roeskilde Amt, mod Osten Ring-

Kinastad Amt, mod Vesten
 Corsøer Amt, mod Sønden
 Antvorskov Amt. Jorden er
 feed og frugtbar. 3 Amtet er
 endeel Ristherie. Amtet bestaar
 af eet Herred, 21 sted Herred,
 og 14 Sogner; i samme er en
 Riøstet, Sorøe. Amtets
 Hartkorn er 3129 Tdr.

Sorøe store Ladegaard
 i Slaalille Sogn, Allsted Her-
 red, Sorøe Amt, Siellands
 Stift, opbyggt af Christian 4de
 1643, har længe været bortfor-
 pagtet; derved er et Hollan-
 derie. Hartkorn 79 Td. 4 Skp.
 2 Alb.

Sorøe lille Ladegaard
 tæt ved Sorøe, hvor tillige er et
 privilegeret Bertshuus for Rei-
 sende og en Veir- og Hestemølle.
 49 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.
 Skovf. 7 Tdr. 7 Skp.

Sorøe Søe, en stor og fiske-
 riig Søe ved Sorøe i Sorøe
 Amt, Siellands Stift, hvorover
 er en Broe og den almindelige
 Landevei til Kiøbenhavn.

Sorte Liungs Søe, en
 Søe i Nørrehyndelse Sogn i Na-
 sum Herred, Odense Amt i
 Kvæns Stift, er temmelig stor,
 men ikke dybere end man kan ride
 derigjennem; den har intet Ud-
 løb uden om Vinteren, da den
 løber ned ved den nordre Ende
 over Lundelse Mark over Bram-
 strup Mølleedam.

Sorterup Sogn i Sla-
 aelse Herred, Corsøer Amt i
 Siellands Stift. Dertil hører
 Sorterup Bøe, 5 G. 6 H. Ol-
 drup, 6 G. 3 H. Tygelse, 6 G.

2 H. Næsbye, 14 Gaarde, 5
 Huse.

Spanagergaard, en Herre-
 gaard i Ramstøe Herred, Roes-
 kilde Amt i Siellands Stift,
 hører tilligemed Giesegaard,
 som et fidei commissum, til
 Grev F. Schak. Dens Hoved-
 gaardsstart er 72 Tdr. 1 Skp. 2
 Fdk.

Spandeth Sogn ligger i
 Hvidding Herred, Hadersleb
 Amt i Hertugdømmet Sles-
 vig.

Spandet, en Herregaard
 i Spandet Sogn, Hvidding
 Herred, Hadersleb Amt i Her-
 tugdømmet Slesvig, en Mål
 fra Ribe. Alt Godset, som dertil
 hører, er inddeelt imellem Bon-
 derne.

Sparisholm, en Herre-
 gaard i Torsved Sogn i Ham-
 rum Herred, Vordingborg Amt
 i Siellands Stift, har tilforn
 været et fast Slot, kaldet Pade-
 borg. Bygningen er meget
 stærk, med Hvalvinger, og Lade-
 gaarden af Brændmuer. Ho-
 vedgaardstart 33 Tdr. 1 Alb.
 Skovf. 5 Tdr.

Spentrup Sogn i Nørre-
 Hald Herred, Dronningborg
 Amt i Nærborg Stift. Dertil
 hører Spentrup Bøe, Hadsrup
 Bøe, Jennuun Bøe. Kirken
 har et høit Taarn og Bluetag.

Spiellerup Sogn i Fårøe
 Herred, Vordingborg Amt i
 Siellands Stift. Dertil hører
 Spiellerup Bøe, 16 G. 1 B.
 13 H. En Mølle, en Kroe, 2 H.
 Skovhuuse, 14 H. Vemmel-
 tofte

tofte Herregaard. I Byen er et Hospital, stiftet 1643 af Holger Rosenkrantz for 6 fattige, og 1722 forbedret af Prinds Carl for 21 fattige.

Sporing Sogn i Vester-Aiskierg Herred, Havrehalle-gaards Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Sporing Bye. Dette Sogn er et Annex til Grundfør. Denne Bye ligger midt paa Landeveien imellem Narhuus og Rønders, og har en privilegeret Kroe.

Sporerup, en Herregaard i Rødding Soan og Herred, Skivebøns Amt i Viborg Stift. Børregaarden, som fordam var meget stærk befæstet, er en meget stærk grundmuret Bygning, hvis underste Etage er 3 a 4 Alen høi hvælvede Muure, 4 sammenbygte Huuse og 3 Taarne. Omkring Gaarden er dybe Graver og høie Volde, om Voldene er atter Graver. Nogle Kvæde udenfor de øverste Graver ligger en lang og sikkerig fersk Sø, en Kierdingvei fra Gaarden, Møllerup Søe 1523 eie- de af Biskop Jørgen Friis den, og sit af Kriegerich 2. Vistret til Gaarden. Hovedgaards-Tart 145 Tdr. 1 Skp. Møllehold 3 Tdr. 1 Skp. 2 Kd. Bønder-gode 245 Tdr. 2 Skp. 2 tomiens- deudel Kierdingkar. Tiender 71 Tdr.

Sporup Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Karre Bye, Lynaby. Dette Sogn er et Annex til Røgend. I Kir-

ken ligger endeel af de gamle Fri- ser Aaraven.

Springforbie, en smuk Enstigaard i Longbye Soan, Sø- kelunds Herred, Kjøbenhavns Amt i Siellands Stift, med en smuk Have, ikke langt fra Drev- haven, tilhører Eieren af Pa- pirkemøllen, som ligger strax der- ved, og er den bedste af sit Slags her i Landet.

Sprøge, en liden Demid- imellem Sielland og Byen i det store Belt. Landet ligger høit, er knap en Kierdingvei i Om- kreds, og har kun en Bønder- gaard, som hører under Næborg og efter Kongelig Privilegium af 20 Nov. 1694 er fritaaen fra alle Slaas Skatter, er kun et maadeligt Tilflugtssted for Reis- sende, som nødes til om Vinteren paa Fiskhaadene at tage der- over. Landet har Mængde paa Vand.

Stabye Sogn i Udborg Herred, Bøvlings Amt i Ribes Stift. Dertil hører Palles- biertg Hovedgaard, Arnbiertg, Anaer, Naeltier, Tøkkelsdal, Sønder Bye, Svendsholm, Brundbiertg Gaard. Sta- bye Kiergaard og nogle andre enkelte Gaarde.

Stabye Kiergaard, en usle Møllegaard i Stabye Soan, Uborg Herred, Bøvlings Amt i Ribes Stift, ligger under Herregaarden Pallesbiertg.

Stadager Sogn i Nørre- herred, Næstveds Amt i Vol- lands Stift paa Den Fælster. Dertil hører Stadager, 6 S.

Slundbne, 16 G. Stadager-
gaard. Elfvorslund. Venners-
lund Herregaard. Annexet er
Nørre-Kirkebye.

Stangerup, en Herregaard
i Maglebrænde Sogn, Nørre-
Herred, Nykøbings Amt paa
Den Fælster, solgt 1766 til
Kammeraad Khelet.

Stadel Bye i Hind Herred,
Bøvling Amt i Riber Stift.
Dertil hører Stadel Bye, Al-
rum Bye, Fogelbjerg Bye,
Halkier Bye, Opstrup Bye,
Søndervang Hovedgaard,
Kolbye, Melbye, Østertoft,
Kamp, Skielmose Bye, Sta-
del Ve. Kirken er af hugne Kam-
pesteen, tækket med Blye, har
et høit og anseligt Taarn. Al-
tertaflen er meget smuk, stærk
forvaldt.

Stadel Ve, en liden beboet
Ve i Ringkøbing Fiord, som her
falder Stadel Fiord, hører til
Stadel Sogn i Hind Herred,
Bøvling Amt.

Stagstrup Soan i Haffing
Herred, Vestervig Amt, Thye
Land i Halsborg Stift. Dertil
hører Stagstrup Bye, Sund-
bye, Sundbye Vandmølle, Sles-
rup Bye.

Stapelholm, et Landskab
i Hertugdømmet Slesvig,
grændser mod Sønden til Eyder-
stammen, mod Vesten til Ey-
dersted og Husum, mod Norden
til Amtet Schwabsted, og mod
Østen til Krop og Høhner Her-
red. Dets største Længde er 2½
tydsk Mil, og den største Brede
er 2 tydsk Mile. Paa nogle

Steder er den kun en halv, paa
andre en Mil lang og bred. Det
bestaaer af Geest- og Marsch-
land. Jorden er frugtbar, og
her gives overmaade gode Enge
og Skov. Amtmanden i Got-
torf er tillige Amtmand over
dette Landskab, som ellers har sin
egen Forsamling og Landsfoged.
Det indeholder 3 Kirkesoane:
1) Sønderstapel, 2) Wer-
genhuusen, 3) Krde. Til
Stapel er to Præster. I dette
Landskab ligger Staden Grider-
richsstad.

Starup Sogn i Brurs Her-
red, Toldinghuus Amt i Riber
Stift. Dertil hører Starup
Bye, Aagaard Bye, Fredsted
Bye, Borlev Bye, Hesselballe
Bye, Utegaard Hovedgaard,
Venborghuus. Ved Aagaard
Bye er en stor Aae, hvori fanges
Krebs.

Starup Sogn ligger i Ha-
dersleb Herred og Amt i Sles-
vig, har tilligemed Grarup een
Præst.

Starup Sogn i Stads-
Herred, Riberhuus Amt i Riber
Stift. Dertil hører Nor-Sta-
rup Bye, Sønder-Starup
Bye, Vestertop Bye, Pislund
Bye, Hesselhoeagaard, Tofte-
rupgaard, Galtehoe Bye. Ans-
ner til Aastrup i Giording Her-
red.

Starupgaard, en Herre-
gaard i Høgslev Sogn, Fiends
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Borgegaarden er opbyggt
af Rigets Naad Vigør Raas,
og bestaaer af et stort grundmaas-

ret Huus med et høit rundt
Taarn ved Siden, med Graver
omkring. Bemeldte Kaas fik
1564 af Frid. 2. frie Vikerer
i Hyglslev Sogn, som endnu kal-
des Høgsløv eller Starnupgaard's
Virk. Hovedgaardstærk 35 Ed.
1 Skp. 1 Fd. 1 Alb. Mølleskold
4 Edr. 2 Skp. Vndergod's
256 Edr. 3 Skp. Skovskold
2 Skp. 2 Alb. Tiender 77 Ed.
3 Skp. fire-femtedeel Fd.

Stavis Aae, en Aae i Trø-
strup Sogn, Odense Herred og
Amt i Høens Stift.

Stavning Sogn i Vølling
Herred, Lundenæs Amt i Riber
Stift. Dertil hører Bøvsøe
Bye, Høe Bye eller Hede,
Sønderbye, Høller Bye, Lang-
kier Bye, Øster: Bierregaard,
Bognbjerg Gaard, Anderup
Bye, Østerbye, Medel Bye,
Halsbye. Kirken er en smuk
Bygning, tækket med Bløe,
har et temmeligt høit Taarn,
istandsat af Eratsraad de Lich-
tenberg. Sognet ligger langs
ved Ringkøbings Fiord, som
her kaldes Stavnings Fiord,
er $1\frac{1}{2}$ Mil i Bredden og 1 i Læng-
den. Langs med Nabredden lig-
ger Banker, som Naturen har
ligesom anlagt til Forsvar mod
Havet, som ellers vilde ødelægge
Landet. Det har god Græs-
gang, men stor Mangel paa
Brændsel og godt Vand. Son-
den i Sognet ligger Toldhuuset,
hvor der betales Told for Over-
farten over den store Lønborg
Aae.

Stedefand Sogn ligger i
Kier Herred, Tønder Amt i Hø-
tugdsammet Sleisvig.

Steege Riibstæd paa den
De Noen under Siellands
Stift. Dens eldste Privilegier
er fra 1268 af Kong Erich Oluf-
ping. Ved Byens søndre Side
har ligget et Slot, kaldet Stege-
borg, hvor Boldstedet viser
Kiendetegn til stærke Muure og
Taarne, men blev nedbrudt i
Grevens Feide 1534. Omkring
Byen er en Muur med 3 Taar-
ne og 3 Porte. Kirken kaldes
St. Hans Kirke, er 90 Alen i
Længden og 30 i Bredden; ved
sammen er en Soanepræst og en
Capellan. Ved Siden af Kirken
var den latinske Skole, som
1739 blev forandret til en Na-
vigations-Skole, og 1742 til
et Tugt- og Manufaktur-Huus,
hvortil er sædvanlig 30 til 40
Lemmer. Det staaer under Di-
rektørerne for de fattiges Væsen
i Kiøbenhavn. Til Steege
Sogn hører Udbye, Hovedskov,
Nordøe, Businge, Eskebølle,
Nebbølle, Lindemark, Lindbye,
Lindholm, en De, Kosterbye,
Koster Kærgaard. I Byen er
en Byesoged og en Byeskriver.
Byetinget holdes om Tirsdagen
paa Raadhuuset, og Herredstinget
om Mandagen i Lindemark
Bye. I Byen er 12 Riibmænd,
61 Haandværkere, i alt 800
Indbyggere, 183 Gaarde og
Hause, en god Havn, men
Indsejlingen meget vanskelig.
Consumptionen er aarlig 1400
Rigsdaler, Den 12te October
holdes

holder Marked. Hollands aen-
de Post ankommer fra Køben-
havn hver Mandag Formiddag,
og gaar tilbage til København
Onsdag Middag; men de Bre-
ve imellem Holland og Møen an-
kommer Torsdag Aften og bort-
sendes Lørdag Eftermiddag.

Steenalt eller Steenholt,
en Herregaard i Øst d Sogn i
Gierløp Herred, Dronningborg
Amt i Næstved Stift. Borges-
gaarden er af stærk Grundmuur,
i en Firkant, temmelig høj, 10
Etager, med Graver omgælden,
og en dobbelt Port. Staldgaar-
den er af Muur; og Bindings-
værk Ladegaarden er af Grund-
muur. Gaarden har gode Kiste-
damme, godt Kiskerie i Randers
Fjord, og god Skov. Hoved-
gaardestor 78 Tdr. 4 Skp, 2 Kd.
1 1/2 Alb. Skovskuld 7 Sk. 1 Alb.
Mølleskuld 1 Td. 2 Kd. Bør-
deravde 4 1/2 Tdr. 2 Skp, 1 Kd.
2 Alb. Skovskuld 6 Tdr. 1 Skp.
2 Kd. 1 Alb. Tiender 123 Tdr.
2 Kd.

Steenmagle Sogn i Alsted
Herred, Sorø Amt i Siellands
Stift. Dertil hører Steen-
magle By, 30 G. 21 H. En
Beermølle. Affentorp, 12 G.
7 H. Moerup By, 5 G. 1 H.
5 H. Vandløse By, 13 G.
10 H. Udstrup, 6 G. 4 H.
Korlinge, 5 G. 1 H. 6 H. Ved
en Høj, kaldet Stagebjerg, er en
Pign Kilde.

Steenlille Sogn i Merløse
Herred, Hjørring Amt i Siellands
Stift. Dertil hører Steenlille
By, 10 G. 8 H. Lignved,

7 G. 9 H. Skurupgaard, 1 G.
2 H. Drebroe, 7 G. 6 H. Vaas-
rup, 2 G. 4 H. Sandlinggaard,
2 G. Saltøste By, 9 G. 5 H.
Kjølshøj, 1 H. Nollighed, 1 H.
Paa Saltøste Mark er en Kilde,
kaldet St. Lauritz Kilde. Dette
Sogn er et Anney til Steen-
maale.

Steenløse Sogn i Østflø
Herred, Frederiksborg Amt i
Siellands Stift. Dertil hører
Steenløse By, som bestaaer af
25 G. 30 H. Steenlille, 6 G.
3 H. Søsum, 24 Gaarde, 31
Hunse.

Steenløse Sogn i Odense
Herred og Amt i Fyens Stift.
Dertil hører Steenløse, 8 G.
7 H. Lundegaard, 2 G. Vøl-
derslev, 15 G. 14 G. Even-
strup, 6 G. 3 H. Lindved Her-
regaard og Mølle med Hunse,
Paa Steenløse Mark er en Kil-
de, kaldet Hvide Kilde, som beses
St. Hans Aften.

Steenballe Sund, et lidet
Sund i Være Sogn, Boer Her-
red, Skanderborg Amt i Næst-
ved Stift. Ved samme boer en
Mand, som sætter Folk over til
Horsens Mark.

Steenbæk, en Herregaard i
Vindeslev Sogn i Horns Her-
red, Næstved Amt i Næstved
Stift, tilhørende 1543 Jens
Hansen Hovedgaardestor 22
Tdr. 4 Skp, 1 Alb. Skovskuld
7 Skp 1 Alb. Vedergods 200
Td. 4 Sk. 1 Kd. 2 Alb. Møllesk.
3 Tdr. 1 Skp, 2 Kd. Tiender 34
Tdr.

Steenegaard, en Herregaard i Snabe Sogn i Nørre-Herred, Tranekier Amt paa Den Langeland, en meget smuk Gaard af Grundmuur, med hvalvede Kieldere og Taarne, anlagt paa to Banker, hvorimellem er en liden dyb Sø, har skionne Skove. Denne Gaard kaldtes 1577 Kroger. Den nærværende Bygning er opført 1685. Hovedgaardstakten er 53 Tdr. 1 Alb. Skovsk. 12 Td. 1 Fdk.

Steenegaard, en Herregaard i Svanninge Sogn, Salting Herred, Nørborg Amt i Høns Stift. Hovedgaardens bestaaer af et grundmuuret Huus, to Etager høit, med to Kloie, istandsat 1753 af Etatsraabinde Hein, som testamenterede hendes Broder, Oberstlieutenant Preben Brahe denne Gaard og Damsboe til at ligge under Stamhuset Hvedholm. Ved Gaarden er en smuk Have og godt Fiskevie. 1343 eiede Oluf Bispen denne Gaard. Hovedgaardstakten 33 Tdr. 1 Skp. Skovsk. 1 Td. 1 Fdk. 1 Alb.

Steenegaard, en ufrie Gaard, hører til Baroniet Juelinge.

Steenstrup Sogn i Sunde Herred, Nørborg Amt i Høns Stift. Dertil hører Steenstrup By, 16 G. 14 H. Løgstvedsgaard Herregaard. Skjoldmose Herregaard. Hørrupgaard, 4 H. Høllekieras Mølle. Høe Mølle. Rudmø, 7 G. 4 H.

Hundtofte, 12 G. 8 H. Lille Løgstved, 5 G. 3 H. Skovhuse i Løgstved, 4 H. Stangerup, 2 H. Anneret er Lunde.

Stellan, et Sogn i Steinborg Amt i Hertugdømmet Holsten, som tilhører Herkabet Breitenburg.

Steinbek, et Sogn i Rheinbek Amt i Hertugdømmet Holsten.

Steinborg Sogn ligger i Nye Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Steinburg, en Landsbye i Grevenkop Sognesogderie i Krempermarsch, hvoraf Steinburg Amt har sit Navn, fordi Amtmanden forud boede her. Ved samme er Steinburg Skanse, som er forsynet med en liden Besætning.

Steinburg Amt ligger dels i Stormarn, dels i Holsten, og er iblant alle Amtene i Holsten det vigtigste, fordi det indbefatter Krempe og Wilstermarsch. Begge Märskerne have hver deres Hauptmand og Reichgraf. Amtmanden er Ober-Reichgraf (Over-Direktor). Justitsfører har Amtmanden det første Forhør, og affiger Dommen; derfra staaer det Parterne frit for at appellere til Lødding, som holdes af 16 Tingfogeder. Wilstermarskes Lødding holdes i Staden Wilster paa Torvet, nær ved Kirken, under aaben Himmel; men Krempermarskes Lødding holdes i Krempe i Fogedhuset. Fra begge Løddinger appelleres

pelleres til den for begge Marschlande anordnede Gødding, som bestaaer af 12 saa kaldte sikre Høstteener, hvoraf 6 beskikkes af Bispen, og 6 af Krempermarsch, for deres Livstid. Den holdes enten i Kremppe eller i Jæghoe i den saa kaldte Bura. Derfra appelleres til Ober Amtretten. I Kirkesager staaer Amtet under det Münsterdorfske Consistorium. Deri sidder Amtmanden som Præsæs, Provsten (som gierne er den øverste Sognepræsæs i Jæghoe), og de øvrige Sogneræfter i Glæckstad, Kremppe, Wilster, Jæghoe, ved de adelige Kirker, og Kirken paa Harst, i alt 21, men ikke Cappellanerne. Amtsforvalteren i Steinburg Amt er Sekretær i Retten. Amtmanden residerer i Jæghoe. Under dette Amt hører det Land, som for tiende til Bolde om Kremppe, samt den Deel i Nyttaden Jæghoe, som kaldes Bura. Ellers bestaaer Amtet af Wilstermarsch, som har 6 Sognefogderier, og Krempermarsch, som har 8.

Stenderup Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt i Nørhøns Stift. Dertil hører Stendrup Bye, Lysstrup Bye, Sønder Albm Bye, Nør-Albm Bye, Braae Bye, Braae Skov, en Enefsteegaard, Braae Mølle. Dette Sogn er et Annex til Arlev i Bierge Herred. Kirken er stor, har et høit Taarn.

Stenderup Sogn ligger i Lysstrup Herred, Hadersleb

Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Stenild Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhøns Stift. Dertil hører Stenild Bye, Bolderup Bye, Røgsdrup Bye, Hammerup, en Enefsteegaard. Dette Sogn er et Annex til Durrup. Kirken har et maadeligt Taarn.

Steensballegaard, en Herregaard i Børrer Sogn i Børrer Herred, Skanderborg Amt i Nørhøns Stift. Borgegaarden er, et stort grundmuuret Huus, af to Etager, byggt 1692 af Baron Friderich Krag og Friherinde Charlotte Amalia Griffensfeld. De tvende Etager er een Etage Grundmur. Ladegaarden er omgivet med en stor Skov, og har en flaaen Have. 1408 eiede Hr. Jørg Travellse, Ridder, denne Gaard. Paa Gaarden holdes et Hollenderie af 120 Køer. Gaardens Birketing holdes om Løverdagen. Hovedgaardsaars 46 Eder. 7 Skp. 2 Alb. Skovskylde 6 Skp. 1 Gd. 2 Alb. Bøndergods over 423 Eder. Kongetiender 79 Eder. 1 Skp. Kirkeriender 77 Ender. Under Steensballegaards frie Hartkorn hører og Værholm (see samme), og af Steensbalde Bye 14 Eder.

Steenshede, kaldes ellers store Steenshede, i Vølstrup Sogn, Vørglum Herred og Amt i Aalborg Stift, en gammel compleet Herregaard, som i lang Tid har havt samme Eier som Sæbegaard. Borgegaarden bestaaer

bestaaer af 4 og Ladegaarden af 3 Huuse, alle af Muur- og Bindingsværk. Hovedgaardstøtten 18 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Album. Skovsk. 3 Fdk.

Stenum Sogn i Hærlev Herred, Seigstrup Amt i Nalborgh Stift, Dertil hører Stenum Bøe, Banggaard, Kofholm. Anner til Tolstrup.

Stenumgaard i Naasted Sogn, Ulborg Herred, Bøvling Amt i Nibor Stift. Bygningen er liden. Forpagteren holder Fædefæe. Hovedgaards-tært 20 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. Bøndergods 205 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Mollest. 14 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk.

Stepping Sogn ligger i Tøstrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Gamle Sterdebüller Kog ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Nye Sterdebüller Kog ligger ved Siden af gammel Sterdebüller Kog i Børglum Sogn i Landskabet Bredsted. Dens Oetroyer fra 1687. Den har faaet sin egen Met 1691 og bleven inddiget 1689.

Stenum Sogn ligger i Nye Herred, Hønsborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Stevens Klint ligger ved Storchedinge i Tryggevælde Amt i Siellands Stift, er 40 Alne høit og ganske steilt, og bestaaer af en Vanding af Flintslag, Kalk og Kridtsteen, som ofte afbrydes og bruges til Bygninger.

Stenum Herred i Tryggevælde Amt i Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne:

1) Strøbye, 2) Varpeløv, 3) Naglebye, 4) Høltug, 5) Havneløv, 6) Høperup, 7) Lille Heddinge, 8) Lydersløv, 9) Krørløv, 10) Smøerup, 11) Jellested Sogner.

Stenumhoved, et Lyst- Sted i Bive Sogn i Hinsted Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift, bygt 1669 af en fornemme Mand i Randers, Niels Winter, hører nu under Billestrup. Ved samme er Stevnsbek, et Ladested for det Brænde, som udskibes fra Baroniet Billestrup.

Stierd Sogn i Framlev Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Stierd Bøe. Dette Sogn er et Anner til Stor-Ring.

Stiernholms Amt i Aarhus Stift, grændser mod Norden til Skanderborg Amt og Horsens Fiord, mod Vesten til Eobdinghuus Amt, mod Sønden til Veile Fiord og mod Østen til Belret. Det bestaaer af 4 Herreder: Tim, Hattings og Bierge-Herred, og staaer under Stiftamtmanden i Aarhus, som tillige er Amtmand over dette og Hareballe-gaards Amt. Det henhører under Amtstuen og Amtsforvalteren i Aarhus. Sognene i Amtet ere 31. Det contribuierende Hartkorn er 6000 Tdr. Jorden er god og feed, og frembringer alle Slags Korn, og giver

upperlig Græsning. I Bierge Herred er god Skov. Amtet har 16 gode Vandmøller, hvoraf nogle ere Grøn-, Saug- og Valke-Møller. Her tilkæaes en Mængde Læg og Heste. Indvaanerne ere flittige og stræbsomme. Amtet har gode Landeveie, som savnes i endeel andre. I dette Amt ligger Kibstæden Horsens.

Stilling Sogn i Hiølmlev Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Stilling Bn. Dette Sogn er et Anner til Skanderup.

Stillinge Sogn i Løve Herred, Søbyegaards Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Øster-Kielstrup, Stillinge, Bilsøe, Næsbø ved Stranden. Dette Sogn hører i det Verdslige til Corsøer, og i det Geistlige til Løve-Herred. Kirken og Taarnet er af Kampsteen med et lidet Spiir, 4 Udbygninger; Alteret og Prædikestolen er af jærnlig Billedhuggerarbejde. Strar ved Kirken er en Sundhedskilde, kalder St. Clemens Kilde. I Kielstrup Mark er en Kilde, som besøges St. Hans Dag.

Stodsholt, en Bæ i Glud Sogn, Stiernholmis Amt i Aarhus Stift, gaaer midt igiennem Landsbøen Bidsholt, og deeler den i to Deele, saa at den Deel af Byen, som ligger østen for Bækken, hører til Glud Sogn, og kaldes Øster-Bidsholt, og den anden Deel, vest for, hører til Skjold

Sogn, og hører til Vesters Bidsholt.

Stoense Sogn i Nørre Herred, Tranekier Amt paa Den Langeland. Dertil hører Stoense, Mveegaard, en Meiergaard, Skattebølle, Hovsbo, Hunborg.

Stør, en temmelig stor Flod i Landskabet Stormarn i Hertugdømmet Holsteen, tager sit Udspring ved Landsbøen Bornhøvet, gaaer forbi Neumünster og falder ved Glückstadt ud i Elven.

Stortewerfer eller Trollebiller Kog ligger i Tonder Amt i Hertugdømmet Slesvig, og hører til Amtet.

Støvringgaard, en Herregaard i Støvring Sogn, Støvring Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift, tilhørte 1319 Palne Jønsøn. 1735 den 23 Nov. har Fruen Geheimeraadinde Christine, Baronesse af Kiuren, Hr. Jens Harboes Enkefrue, oprettet den til et Jomfruekloster for en Priorinde og 12 Jomfruer af de 5 første Klasser, som hver nyder aarlig 80 Rigsdaler. Til dette Brug har da værende Etistaminand i Aarhus, siden Vice-Statthalder og Geheimeraad Jacob Benzon, lader opføre den østre og nørre Længde af Borgegaarden af nye Grundsmure, den søndre istandsætte, samt jærnlige og bequemme Værelser, og et meget smukt Capel indrette. I den underste Etage er Spisesalen, gipset, med Geheimeraadindens prægtige Skilderie

derie i Legems Størrelse. Hovedgaardstøt 38 Tdr. 3 Skp. 2½ Alb. Skovskylld 2 Tdr. 1 Sk. 2 Fdk. 2½ Alb. Høndergods 33½ Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. Skovsk. 4 Skp. 1 Fdk. Tiender 52 Tdr. 1 Skp.

Støvring Sogn i Støvring Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Støvring Bys, Aastrup Gaarde, Støvringgaard Hovedgaard. Byen ligger paa en høj Banke. Kirken er af ringe Bygning uden Taarn.

Støvring Herred i Dronningborg Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Randers, 2) Støvring, 3) Møllerup, 4) Hvidslev, 5) Albek, 6) Gimminge, 7) Lem, 8) Aastrup, 9) Borup Sogner.

Stokemark Sogn i Sønder Herred, Halsled Kloster Amt i Vollands Stift. Dertil hører Stokemark, Kiellernis, Blans, Saltvig, Tienemarke, Abed og Skovhuse. Herregaarden Knuttenlund. Kirken er den anseeligste i Volland, kaldet St. Jørgens Kirke. I en Eng ved Kiellernes er en Kilde, som altid vælser op som en siddende Gryde; naar det salte Vand løber over den, skaber samme ovenpaa. Derfor Blans Bys er en liden Ø, en Hjerdingvej i Omkræde, kaldet Lindholm, bruges til Græsning.

Stoktelund, en Herregaard i Tinglef Sogn, Schlus Herred, Tønder Amt i Hertugdømmet

Slesvig, er 1741 lagt til det i Bredsted af Eratsraabinde Grundtum stiftede Hospital for 4 Enker.

Store Arden Sogn i Hinzled Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Store Arden Bys, Hesselholt Bys, Veirholt, Klarlund, Skeelhuuset, Alminden, Heienskov. Dette Sogn er et Anner til Aastrup.

Stormarn, et Landskab i Hertugdømmet Holsteen, kaldes saaledes af Størfloden, og ligger imellem Ditmarsken, Holsteen og Bagrien, til Elven, er 10 Mile breed og 7 lang. Den øverste Deel af Landet indeholder meget Heede, men den underste Deel mod Elven indeholder Skov og Marsklænder. Kløderne i dette Landskab ere:

- 1) Alster, som udgryder sig ved Hamborg i Elven.
- 2) Bille, som ved Hamborg falder ud i Elven, og hvis Løber 7 Mile lang.
- 3) Kröckon, eller Langelbeck, falder ved Sestermöhe i Elven.
- 4) Pinn eller Pinace.
- 5) Rhein floder ved Glyksfab ud i Elven.
- 6) Den store og dybe Stör. Til Stormarn hører følgende Amter: Steinburg, Tremsbüttel, Trittau, Reinfeld og Ketwisch. Deri ligger og Hertsaber Pinneberg, hvori er Hertsaber Gershorn og Gersfaber Karsau.

Stoubye Sogn i Bierge Herred, Siernholms Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Rosenvold Hovedgaard. Stoubye.

bne. Sammelbye. Stoubye Skouhuuse. Ulstrup, 2 Gaarde. Grundbye. Nøden, 2 G. Hyrup Bye. Velle Bye og Mølle. Hoftrup Bye. Gravengaard. Narup Mølle. Nøe Mølle. Kirken ligger midt i Sognet paa Marken, ikke langt fra Sammelbye, hvor Præsten boer.

Stovgaard, en gammel frie og complet Sædegaard i Nykirke Sogn i Nørvangs Herred, Colindhuus Amt i Riber Stift. Vorgegaarden er 1763 nye opbygget af Møsser Smidt. Lædegaarden er af Bindingsværk. Paa Gaarden stalbes 180 Drøge, 50 Stude. Ved Gaarden er en stor Heugt- og Kjøkkenhave, gode Marker og Enge, god Skov, god Tørveflaer, Jagt, og Fiskerie af Søer og Damme. Stovgaards Læe skiller imellem Nibe og Narhuus Stifter. Deri findes skønne Aal, Koreller og Krebs. Gaardens Tiere søge til Tørring Kirke, som ligger ved bemeldte Læe i Brads Herred. 1492 tilhørte den Niels Skram. Hovedgaardstætt 6 Tdr. 7 Skp. Skovskjld 4 Skp. 1 Fdk. Mølle-skjld 12 Tdr. 6 Skp. Vøndergods 231 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk.

Stovgaards Læe ved Herregarden Stovgaard i Nykirke Sogn, Nørvangs Herred, Colindhuus Amt i Riber Stift. Den skiller imellem Nibe og Narhuus Stifter. Deri findes skønne Aal, Koreller og Krebs.

Strandbierrgaard, en ucomplet Sædegaard i Humlum Sogn, Skodborg Herred, Vording Amt i Riber Stift. 1542 fik Frands Jversen denne og Tharum Bispegaard af Kong Christian 3. Hovedgaardstætt 12 Tdr. 1 Alb.

Strandbye Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Narhuus Stift. Dertil hører Vester Grønderup Bye, Mørboi Bye, Ertballe Bye, Landrup Bye, Gunderupgaard Hovedgaard. Til Strambøe er to Annerer, Bispenholm og Malte, i Slet-herred. Kirken ligger for sig selv, bygget af store hugne Steen, takket med Blye, og ziret med et høit Taarn. Indvendig er den en af de smukkeste i Herredet.

Strandegaard i Noholte Sogn i Farsø Herred, Tringvalde Amt i Siølands Stift. Vorgegaarden bestaaer af tre Kløie af Bindingsværk. Hovedgaardstætt er 29 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Album. Skovskjld 4 Tdr.

Strandet, en Herregaard i Drum Sogn i Siølands Herred, Hals Amt i Viborg Stift. Bygningen er af smuk Bindingsværk, dog med Straatag, tilhørte 1560 Palle Juul. Hovedgaardstætt 19 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Vøndergods 208 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Mølle-skjld 1 Td. 2 Fdk. Tiender 26 Tdr. 4 Skp. 3 tre-femtendeel Fdk.

Streløw Sogn i Nørre Herred, Lundenæs Amt i Ribe Stift. Dertil hører Adshol Bye, Mosbøl Bye, Mortorp Bye, Katrevæl Boelskhuuse, Kiergaard, Topgaard,unner Præstegaarden. Dette Sogn er Anner til Vlgod i Vster Herred.

Striib, et Færgested i Fyhn, $\frac{1}{2}$ Mil fra Middelfart mod Østen, hvorfra de Reisende gaae over til Fridericia. Det kaldes paa de fleste Landkort Sophia Odde, hvor Kong Friderich 3. vilde have anlagt en Stad og Fæstning, som skulde svare til det lige over for liggende Fridericia, men blev ikke fuldført. Paa denne Odde laae tilforn en Herregaard, kaldet Søeborg.

Strøe Herred i Friderichsborg Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Cregome, 2) Vinderød, 3) Skiervinge, 4) Gidseløse, 5) Strøe, 6) Lundbye, 7) Ølsted, 8) Tierrebbye, 9) Mlynderup, 10) Thorup, 11) Møelbye.

Strøe Sogn i Strøe Herred, Friderichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Strøemagle, 12 G. 11 Huuse. Strøelille, 5 G. 6 H. Stersløw Vster, 18 G. 19 H. Strøe Mølle.

Strøebbye Sogn i Stevnshered, Trøgøvelde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Strøebbye, 51 G. 33 H. Kirken er bygt af Kridsteen, med

Taaen og en smuk Altertable af Billedhuggerarbeide.

Strupdorf Herred i Gortorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 3 til 4 tydske Mile lange og $1\frac{1}{2}$ til 2 Mile bredt. Det indeholder en behagelig, frugtbar og med Skov forsynet Egn, har mange fiskerige Vasse og Søer, især Langsø og Schripdam. Herredet har 10 Kirkesogne, hvortil er 8 Præster. Sognene ere: 1) Møldenit, 2) Talt, 3) Mlsbye, 4) Fahrensted, 5) Hævetoft, 6) Satrup, 7) Thurebye, 8) Strupdorf, 9) Bøhl, 10) Nørre Brarup.

Strupdorf Sogn i Strupdorf Herred, Gortorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, har een Præst med Thumbye.

Strykøe, en De i Sundshered, Nysigbing's Amt i Svends Stift, er en Mil i Omkreds, bestaaer af 12 Tønder Hartkorn. Paa Den er Strynsø Bye, 45 Gaarde fornden Præstegaarden. Indbyggernes gode Søefolk. Vandet er usundt. Paa Den er et grundsmurret Huus, hvor Grev Ahlefeldt opholder sig, naar han herforlitter sig med Jagt.

Stubbe, et adeligt Gods i Niesebbye Sogn i Landet Schwanden i Hertugdømmet Slesvig.

Stubbekisping, en Kispstad paa Den Kalfster i Nørre Herred, Nysigbing's Amt i Siellands Stift, to Mile fra Nysigbing imod Nordvest, strax uden:

udenfor Grønsund. Byen skal forud have været anseelig og 1503 haavt 2 Borgmestere, 3 Raadmænd og 700 Børgere, er nu kun maadelig, formelst Havnens Tilstoppelse. Byens Baa-ben forestiller et Stib. Den har kun 4 Gader og 3 Stræder, 120 Huuse af Bindingsværk, og midt i Byen et lidet Torv. Kirken er en gammel og stor Bygning med tvende Capeller og et høit Tårn, en jærliq Altartavle og Prædike-stoel; den kaldes St. Anes Kirke. Tinghuset, hvori Tinget holdes om Tirsdagen, er kun lidet. Indbyggjerne ere: en Sognepræst, en Capellan, en Byesoged, en Byeskriver, 6 Riidsmand, 5 Skrivere, 52 Haandværkere, i alt 61 Børgere. Den danske Skole har tilforn været en latinsk Skole. Her er og en Vand- og en Veir-Mølle. Byen har 5 Skibe, som er en Galliot og fire smaa Jagter; men Bahrene maae søres ud paa Strømmen med Baade. Til Byen hører to Marker, kaldede Nyemark og Skovmark, foruden endel Vænger. De 2de Marker bestaaer af 1500 Skillings Jorder, hver til 1 Skieppe Sadeland beregnet. Den 27de Junii holdes Marked. Consumptionen er 900 Rdlr.

Stubergaard, en Herregaard i Sevel Sogn, Ginding Herred, Bøvlings Amt i Riber Stift, var forud et anseeligt Nonnekloster, kaldet Stuber-Kloster, som Kongen solgte 1547 til Jørn Juel. Nyer den

deelt i tvende Deele. Den halve Hovedgaardstørst er 12 Tdr. 1 Skp. 1 Rdl. 1 $\frac{3}{4}$ Alb. Møllest. 6 Tdr. 6 Skp. 3 Rdl. og hører til Rodhave, hvorunder Bøndergodsset er beregnet. Den anden halve Hovedgaardstørst er 12 Tdr. 1 Skp. 1 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$ Album. Møllest. 5 Tdr. 6 Skp. 3 Rdl. Bøndergods 146 Tdr. 4 Skp. 1 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ Album. Tiender 6 Skp.

Subbedrup Sogn paa Halvoen Hørsholm i Bierge-Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Subbedrup By, 5 G. 25. Martostre By, 19 G. 21. H. Lang eller Landet, en De, 5 G. 2 H. Egense eller Jaense, 2 G. Børgense, en Halvoe, 3 G. Nordskov By, 7 G. 7 H. Enabe, en Gaard med et Boelsked og et Huus. Schelenborg, en Herregaard. Paa Grønlund Marker-en Hø, kaldet Steile-Hø, hvor 12 Røvere skal være henrettede. Nordskov kaldes i de gamle Kiempetisser Nordenskov. Dens Marker er omringet af Havet paa treende Sider.

Südenssee, et adeligt Gods i Sødrup Sogn, Nye Herred, Hønsborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Süderau, et Sognesogderie i Krempenmarsch, Steinburg Amt i Hertugdømmet Holstren. Dertil hører 4 Greder. Kirken er i Landsbyen af samme Navn.

Süderbrarup Sogn ligger i Schließ Herred, Gottorf Amt

Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Süderholz er et Kammergods, som ligger i Schwesing Sogn, Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Süderstapel Sogn ligger i Landskabet Stäpelholm i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster.

Silverstedt Sogn ligger i Uggel Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger den Skov Poppolz, som kaldes saaledes af den Slesvigske Biskop Poppo, fordi han har prædiket her i det 10de Aarhundrede, og døbt mange Folk i den her flydende Aa, som kaldes Hilligbek.

Suldrup Sogn i Hornum Herred, Nalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Suldrup Bne, Albek Hovedgaard, Hullested Bne, Holdal Bne, Drstrup Bne, Dalum Gaard, Hidsbek Gaard, Hidsbek Mølle, Frendstrup Gaard. Kirken er liden, uden Taarn.

Sulsted Sogn i Kier Herred, Vendsboel Amt i Nalborgh Stift. Dertil hører Sulsted Bne, Adrup, Stapres, Lille Stapres, Elkier Hovedgaard, Vang Hovedgaard. Annex til Hammer.

Sundbye Sogn i Kier Herred, Vendsboel Amt i Nalborgh Stift. Dertil hører Sundbye, Boi Bierg Bne, Lindholm Bne, Gidsig, Utrup Bne. Bnen har stor Møring baade som Færgestad og Fiskerleie.

Her holdes 6 store og 6 smaa Færger, og 4 aarlige Markeder. Pinte, St. Hans, St. Ols og St. Mikkel's Markeder.

Sundbye Sogn i Mørre Herred, Dueholms Amt, Mors Land i Nalborg Stift. Dertil hører Sundbye, Bekkeby, Vilsund Boel, Gaartoft Bne, Overgaard.

Sundbye Færge i Ude Sundbye Soga i Lunge-Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt i Siølands Stift, ligger kort fra den liden Ridsstød Friderichsfund mod Nordvest, hvor man ved en Færge med Heste og Vogne drages over ved et Toug, som er fastgjort med Hale og Ringe, hen til den anden Side af Landet, nemlig Jægerspris.

Sundevit, see Nibel Herred.

Sunds Herred i Nborg Amt, Hyens Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Søderup, 2) St. Jørgens, 3) Egen, 4) Kirkebye, 5) Ollerup, 6) Steenstrup, 7) Lunde, 8) Overndrup, 9) Øster-Skieringe, 10) Tved, 11) Skaarup, 12) Turoe, 13) Stryppe, 14) Dreybe. Paa Den Taasinge: 1) Breininge, 2) Landet, 3) Bierrebye.

Sunds Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Nibers Stift. Dertil hører Sunds Bne, Torup Bne, Lunde Bne, Sønderaas Bne, Nøven Bne, Høllingholt, Skaphuus, Qualsholm, Skinderholm, en Halv

Halvgaard, Nielsted, Kolbek, Jldhoved, Kiergaard. Skaphuus er en Skatte- og tiendefrie Gaard af temmelig Anseelse.

Svalderup Sogn i Arkherred, Callundborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Svalderup Bye, 20 G. 33 H. Bierrebue, 21 G. 28 H. Ave-rup Mølle, som er smuk opbyggt.

Svanholm, en smuk Herregård i Horns Herred, Jægerspris Amt i Siellands Stift. Dens ældste Eiere nævnes Steen Basse af Sveholm og siden Torbiørn Wille 1450. Den er 1744 meget smuk ombyggt af Kammerherre Andreas von der Låbe, og tilhører nu Cancellieraad Jørgensen.

Svanike Ridsbæd paa Bornholm, ligger paa den østre Side af Landet, 5 Rierdingvei fra Næroe. Byens Waaben er en Svane med en Krone om Halsen. Kirken ligger meget høit og er malet og prydet af Borgemeester Povel Rosfod 1674. Anneret til Kirken er Jpster Sogn. I Byen er et lidet Hospital, en Skrive- og Læsefcole, et Ammunitions- og Material-Huus, et Borger-Bagthuus, 147 Gaarde og Huuse, som tilligemed Kirken er i Brandkassen, assure-rede for næsten 19839 Rigsdaler 3 Mark. Havnen er fuld af Klipper og stet Grund. Byen har kun eet Fartoi, 180 Lander Sødeland, en Sognepræst, en Bye- og Herredsfoged, en Bye- og Herredsskriver, 6 Ridsbænd,

36 Haandværkere, ialt 140 Familiier og 521 Personer. Byetinget holdes om Fredagen og Øster Herredsting om Mandagen. Ved Byen er 3 Veirmøller.

Svanninge Sogn i Salsling Herred, Nyborg Amt i Byens Stift. Dertil hører Svanninge Bye, Østerbye, Millinge, Falfsted, Steensgaard Herregaard, Grubbe Mølle, Nørre Mølle. I Søges Mark er et høit Bierg og en Kilde, kaldet St. Olufs Kilde, en Hvi, kaldet Leer Bierg; i Gaugsted Mark er en god Kilde.

Svendborg Ridsbæd i Nyborg Amt, Byens Stift, 6 Mile fra Odense, 3 Mile fra Nyborg. Byens Waaben er tre Taarne; dens Privilegier er af Erich Pomeranus 1409. Raadhuuset er byggt 1586 af Bindingsværk, to Etager. Byetinget holdes om Mandagen; derved er en Byefoged og en Byeskriver. St. Nicolai Kirke har et Taarn med Spiir, 6 Allen høit, istandsat 1763, og tvende Capeller, kaldet St. Vigittes og St. Giertruds. Vor Frue Kirke er en smuk Korskirke med et høit Taarn med en Klode og Hane. Klosterkirken har tilhørt Graabrødre Kloster, Grunden til den er laagt 1235. I denne Kirke prædiktes kun hver Søndag i Fasten Toloprædiken, same Viigprædikener. I vor Frue Sogn er 138 Gaarde og Huuse, assurerede for 38490 Rigsdaler.

daler. I St. Nicolai Sogn 146 Gaarde og Huuse, assurede for 58927 Rigsdaler, i alt 284 Gaarde og Huuse, 14 Gaarder og Stræder, 2 Sognepræster og 2 Capellaner, 18 Riidsmænd, 14 Skippere, 126 Haandværkere, i alt 1714 Personer, en dansk Skole, et Hospital, stiftet 1586 af Hartvig Hardenberg til Arrekskov for 6 fattige. Havnen er meget god og sikker. Byens Kartotier ere: en Galiot paa 31 Væster, en paa 24 Væster og en paa 14½ Væst, 34 Jagter og 10 Baade. Ved Byen er endeel Fiskerie og mange Kilder. Ved Byens nordre Side løber en Bæk, hvorfra er lagt nogle Mønder, som forsyner Byen med Vand, og driver to Møller. Consumptionen er 3400 Rigsdaler aarslig. Markeder holdes i Julii, September og October, samt hver Fredag i Fasten og Dagen efter Mikkeledag et stort Marked. Byen har 5 Marker af 30 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Hartkorn. Derpaa kan græsses over 600 Hoveder. Posten ankommer hver Mandag og Fredag og afgaar Tirsdag og Torsdag.

Svendstrup, en Herregaard i Borup Sogn i Romsø Herred, Nordsleske Amt i Sjællands Stift. Dens nye Bygninger ere opførte af Erkebiskop Svanne, som Kong Frederich den 3. forærede dette Gods. Den er omringet med smukke Skove, Mark og Enge, en skøn Have med Orangerie, og har meget Vildt, 3 store Dyrehaver og

mange Kikparker. Hovedgaardstare 77 Tdr. 5 Sk. 1 Alb. Skovsk. 7 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Den har sit eget Værktøjs, som holdes hver Tirsdag.

Svenstrup Sogn i Hørnum Herred, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Nørre Svenstrup By, Sønder Svenstrup By, Midemand Mølle, Løngbjerg Gaard, Leere By, Vester og Øster Mølle. Dette Sogn er et Annek til V. Leeshøj.

Svenstrup Sogn i Øster Hanherred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Svenstrup By, Tanum By, Nørre Skovgaard, Næssgaard, Sønder Skovsgaard. Annek til Bredst. Altertavlen i Svenstrup Kirke af smukke Billedhuggerarbejde.

Svenstrup Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Aalborghus Stift. Dertil hører Svenstrup Hovedgaard, Trøe By, Kiellerup Hovedgaard. Dette Sogn er Annek til Torslev i Nørre Haldherred. Kirken er af store hugne Kampessteen, Taarnet er af ujævne, meest runde Steene. Gundredrup, en Gaard, beboes af tre Mænd.

Lille Svenstrup, en uslie Sædegaard i Bringsrup Sogn i Allsted Herred, Sorø Amt i Sjællands Stift, har 20 Tdr. Hartkorn, og tilhører Grevinde Laurvig.

Sverborg Sogn i Hammer Herred, Bordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Sverborg By, 9 G. 13 H. Overvindinge, 11 G. 7 H. Skaverup, 7 G. 4 H. Kastelv, 6 G. 4 H. Svindinge, 4 G. Sneeringe, 12 G. 13 H. Nebbeletorp, 8 G. 4 H. Nembkalde, 6 G. 1 H. Kastelv og Hellevads Møller. Ved Nebbeletorp er en Kilde med Blod; de deri indkommende Penge uddeles til Sognets fattige.

Sviinge, en liden Græsholm, en halv Miil lang, i Sverborg Sogn i Vends Herred, Hindsgavls Amt, til 120 Hoveds Græsning. Her sees Ruder af Graver og Volde.

Svindinge Sogn i Gudme Herred, Viborg Amt i Ryens Stift. Dertil hører Svindinge By, Glorup Herregaard, Landerup, Lund Mølle, Tangaae Mølle. Sognet bestaaer af 12 heele og 16 halve Gaarde, 6 Boel og 4 Møller. Kirken har et Taarn med Spiit, 73 Alen høit, opsat 1578. Den kaldes St. Simons. I Sognet er to Kirker, og ved Røde Mølle Rise Kilde.

Svinninge Sogn i Tude Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Svinninge By, 21 G. 26 H. Hovgaardene, 4 G. 4 H. Gudmunstrup 5 G. 6 H. Arnakke, en G. see Arnakke.

Svogerflav Sogn i Samme Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift. Dertil hører

Svogerflav By, 17 G. 37 H. Svogerflav Mølle, 3 Ed. 4 St. Møllekyld.

Svogerflav Kirke i Samme Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift, er i god Stand, har to Klokker; paa den eene staaer: Hielp Jesus, Maria, Anna og Sancta Eufanna; paa den anden 1748 Krue Charlotte Amalia Scheel, Geheimeraad Jørg Rosenfrands og Kammerherre Niels Juul, Roeskilde Jomfrue: Klosters Patroner. I Kirken er en Liigsteen over Godskalk Bezel, Kanik i Lnd 1554.

Svostrup Sogn i Hids Herred, Silkeborg Amt i Narsbhus Stift. Dertil hører Svostrup By, Gravballe By, Allinggaard, Alling Mølle, Asmildgaard By, Nebel By, Delsgaard By, Borup By. Dette Sogn er Annex til Grønbek i Lysegaard Herred. Kirken er hvælvet, uden Taarn, kaldet St. Mikfels Kirke. Gravballegaard er en stor Gaard, oprettet af 4 andre Vondergaarde, men ufrie.

Synderholm Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Synderholm By, Røstrup Hovedgaard, Testrup By, Nystrup By.

Synderup Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Synderup By, Blæsborg, Knol, et Boel. Munkholm, to smaa Steder. Nebstrup, to Gaarde.

Gaarde. Pleiststrup Gaarde. Trengstrup Gaarde. Totterup, to halve Gaarde. Roelsted Bye. Bravelstrup Bye. Gammelholm, en Eenestegaard. Kirken ligger ved Landeveien imellem Viborg og Halsborg. Alteret er af en stor Kampsteen med et Trædække over.

Systofte Sogn i Sønder Herred, Nykøbings Amt i Volslands Stifte paa Den Falske. Dertil hører Systofte, Hullebek, Bistrup. Dette Sogn er et Annex til Nykøbing.

I.

Taagerup Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt i Siellands Stifte. Dertil hører Taagerup, Hyldestofte, Høibye Gaard Herregaard. Kirken er anseelig. Annexet er Thorslunde.

Taaning Sogn i Voor Herred, Skanderborg Amt i Siellands Stifte. Dertil hører Taaning Bye, Hornstrup Bye, Lavreballe, en Eenstedgaard. Dette Sogn er et Annex til Ousted. Kirken er 1708 indvendig smuk ziiret af en Borger i Riibenhavn, Jens Nielsen Hald, som dertil skienfede 200 Rigsdaler. Han var sødt i Taaning Bye, ten Gaard kaldet Hald.

Taarnborg, en Herregaard i Antvorskov Amt i Siellands Stifte, solgt af Hans Majestæt Kongen 1774 den 27 May til Hr. Eggers til Dyrhoved for 26000 Rdlr. Hovedgaardstaxt 8 1 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 3 Albun. Skovsk. 1 Td. 2 Fdk. 2 Alb.

Taarnbye paa Den Amager under Riibenhavns Amt, Siellands Stifte, har 12 Gaarde og 60 Huuse. Kirken er fra de Catholske Tider, med tvende Pulpiturer, et Orgelværk, 3 Kysekrøner, og ziiret med endeel Malerier. I Taarnet tvende Klokker og et Slaguhr. 1658 hørte Kong Carl Gustav og 1748 Kong Friderich 5. der Prædiken. Byen har sin egen Skole, ligesom alle de øvrige Byer her paa Den, som lønnes af Byemændene; 2de Mattevægtete, samt Spøyster med Brandredskab, ligesom i de andre Byer, hvor een af Indvaanerne i denne Bye er Opsynsmand. Denne Bye og det dertil hørende Sogn behøes af de danske Amagere, da Maglebye Sogn behøes af de hollandske Amagere.

Taarnbye Sogn paa Den Amager i Søkkelunds Herred, Riibenhavns Amt i Siellands Stifte. Dertil hører Taarnbye, 12 Gaarde, 60 Huuse. Maglebyelill, 16 G. 12 H. Sundbyes Vester, 13 G. 70 H. Rødeggaard Ullerup, 6 G. Naagaard. Biverup, 2 G. 11 H. Castrup Bye, 3 G. 32 H. og Castrupgaard. Stielgaard og Tømerup, 18 G. 20 H. i alt 94 Gaarde og 300 Huusemand.

Taarnbye Sogn i Biefferkov Herred, Tryggvælde Amt i Siellands Stifte. Dertil hører Taarnbye Bye, 19 G. 1 H. 13 H.

Taars Sogn i Borglum Herred og Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Taars By, Hvidsted By, Havstrup By, Borup By, Viornstrup, Jernskov, Loholt Gaard og endeel andre Gaarde, Hvidstedgaard Hovedgaard, Tidmandsholm Hovedgaard. Næst til Ugilt i Verneberg Herred.

Taars Sogn i Musse Herred, Nalholms Amt i Lollands Stift. Dertil hører Taars, Kallø, Bramstoftegaard, Tuderød, Kallerup, Faversledgaard, Berringgaard Herregaard.

Taarstedt Sogn i Schles Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, har een Præst med Brodersbye.

Taastrup, en De i det lille Belt, lige over for Svendborg, i Nyborg Amt, Fyens Stift, er henved 2 Mile lang og knap een Mil bred; tilforn kaldt Thorsland. Grunden er jevn og lav, meget frugtbar og særdeles beqvem til Byggesed, samt mange Græsgange. Skovene ere flonne, har Eg, Bøg og Eik, mangfoldigt Vildt, og meget fersk og salt Vands Fiske-rie. Indbyggerne ere meget stræbsomme og vel oplagte til Seilads. Paa Den er 3 Kirker, som høre til Sunds Herred i Nyborg Amt, nemlig Bregninge, Lande og Bierrebye, med tilhørende 17 Landsbyer. Den har sin egen Birket, som holdes paa Valdemars Slot, opbyggt af Christian 4. for sin

Søn med Grevinde Kirstine Munk Valdemar. Siden er det ombyggt efter nu brugelige Byg- uingskunst af Kammerherre Niels Juul og har et smukt Ca- pel og en prægtig Have. Slots- Ladegaardens frie Hovedgaards- tart 56 Eder. 4 Skp. 2 Rd. 1 Alb. Skovsk. 13 Eder. 2 Skp. 2 Rd. 2 Alb. Møllesk. 6 Eder. Læn- dets heele Hovedgaards- er over 9 Eder. Imellem Den og det faste Land ligger Holmene Rik- holm og Egholm, som bruges til Græsning. Alt Bøndergods- set hører under Stamhuset, undtagen 3 Bøndergaarde, som høre til Faareveile Gods paa Langeland.

Tærpe, en liden De i Kalle- hauge Sogn, Vordingborg Amt i Sjællands St. har fire Gaarde.

Tanderup, en gammel frie, men ucomplet Herregaard i Snebjerg Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Ribes Stift. Paa Borgegaarden, som var omgivet med dybe Gra- ver, har været en anseelig Byg- ning, som er afbrændt. Lade- gaarden er nye opbyggt af Niels Linde. 1506 nævnes Lars Niel- sen af Tanderup. Hovedgaards- 16 Eder. 6 Skp. 3 Rd. 2 Alb. Bøndergods 40 Ed 6 Sk. 1 Rd. 2 Alb.

Tanderup Sogn i Baag Herred, Assens Amt i Fyens Stift. Dertil hører Haare, 15 G. 20 H. Hiorbye, 9 G. 8 H. Emteker, 11 G. 16 H. Næbe, 4 G. Scheerbe, nu

Minendahl, en Sædegaard.
Brende Mølle. 3 Mølle.
Naen findes Ørter, Krebs,
Gieder.

Tanderup, en Herregaard
i Vidsted Sogn i Hasting Her-
red, Vestervig Amt i Aalborg
Stift. Bygningen er Muur-
og Bindingsværk, med Graver
omkring Borgegaarden, tilhørte
Peder Nielsen 1391. Virke-
retten, hvorunder Herregaar-
den Korfstrupsforterer, holdes om
Fredagen. Hovedgaardstart 41
Eder. 3 Skp. 3 Fdk. 1 Albm.
Bøndergods 489 Eder. 6 Skp.
1 Fdk. 2 1/4 Alb. Tiender 15 Eder.
4 Skp.

Tandrup Sogn i Nim-
herred, Stjernholms Amt i
Aarhuus Stift. Dertil hører
Brinding Bye, Enner Bye,
Aarup Bye, Bisgaard, Tam-
drup Bye, Mølger Bye, Ris-
rup Bye, Lund og Vinten Bye.
Kirken er stor og anseelig med
Taarn. 1279 kaldtes Byen
Thomæthorp.

Tanum Sogn i Sønder-
lyng Herred, Dronningborg
Amt i Aarhuus Stift. Dertil
hører Tanum Bye. Dette
Sogn er et Anner til Bierge-
grav.

Tandzeth Sogn. ligger
paa Den Als i Hertugdømmet
Slesvig, tilhører Hertugen af
Augustenborg.

Tammestrup-Gaard, en
Herregaard i Ousted Sogn,
Boor Herred, Skanderborg
Amt i Aarhuus Stift, kjøbt paa
Auction 1767 af Etatsraadinde

Vehrenberg for 26000 Rdlr.
Ufrie Hovedgaardstart 10 Eder.
3 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovsk.
3 Fdk. Bøndergods 266 Eder.
2 Skp. 1 ni-fertendeel Albm.
Skovskold 6 Skp. 1 Fdk.

Taps Sogn ligger i Tysstrup
Herred, Hadersleb Amt i Her-
tugdømmet Slesvig.

Tating Sogn ligger i Utz-
holm i den vestre Deel af Eydere-
stedt i Hertugdømmet Slesvig,
har 2 Præster.

Tavlov Sogn i Eldboe
Herred, Koldinghuus Amt i
Riber Stift. Dertil hører Tav-
lov, Nebelbye, Skierbek Bye,
Grundsøl Bye, Gudsoe Bye,
Børup Bye, Taarup Bye, Øder-
sted Bye, Søholm.

Tardrup Sogn i Nørlyng
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Dertil hører Tardrup
Bye, Surbek Mølle, Tisted
Bye, Skovsgaard Ladegaard,
Spanggaard. Dette Sogn er
et Anner til Graabrødre Sogn
i Viborg, er i Matriкулstarten
henregnet til Sønderlyng Her-
red i Aarhuus Stift.

Tebring Sogn i Sønder-
herre, Dueholms Amt, Mors
Land i Aalborg Stift. Dertil
hører Tebring Bye, Botborg, en
Enestegaard.

Teglgaard, en Aulsgaard i
Sviorping i Høllum Herred,
Aalborghuus Amt i Viborg
Stift, hører under Bunderup-
holm. Bygningen er af Muur-
og Bindingsværk. Hartformet
er 11 Eder. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.
Skovsk. 2 Eder. 7 Skp. 1 Fdk.
2 Alb.

2 Alb. Den har forud været et teglværk, som har hørt til Slottet Egholm i Dronning Margaretes Tid. Sydvest for Gaarden ligger en Havn, kaldet Kræer: Havn, eller Dronning Margaretes Havn, og Sønden derfor nogle lange Vækker, kaldede Kræerlundes Vækker.

Tellingsted, et stort og folkeriigt Sogn i den nordre Deel af Ditmarsken. Kirken er opbyggt St. Martini til Hæ. Dertil 19 Landsbyer. Her har forud ligget et Slot, kaldet Tielensbiereg.

Tem Sogn i Brabts Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tem Bye, Korfstrup Bye, Børd Bye, Birkelund Bye, Salten Bye, Sebstrup Bye. Kirken er en stor Bygning med et stort Taarn. Jorden i dette Sogn er skarp og Hede-Egn.

Tersløse Sogn i Mærløse Herred, Holbæk Amt i Siellands Stift. Dertil hører Tersløse Bye, 22 G. 19 H. foruden Præste- og Degneboeligen, Tersløsegaard, en Herregaard, Brankrup, 9 G. 7 H. Altrurup, 5 G. 7 H. Kørsholte, 8 G. 4 H. Anmerket til dette Sogn er Schiellsbiereg i Løve Herred.

Tersløse, en Herregaard i Tersløse Sogn i Mærløse Herred, Holbæk Amt, Siellands Stift. Baron Zolberg Kienfede Gaard og Gods til Sorø Academie, dog skulde en Enke der forundes frie Værelser og

Udvælsning af Skoven. Hoveds gaarstart 35 Ed. 1 Skp. 1 Hdf. 1 Alb. Skovskyl 6 Ed. 3 Skp. 3 Hdf. 2 Alb.

Tersløv Sogn i Ringsted Herred og Amt i Siellands Stift. Dertil hører Tersløv Bye, 22 G. 14 H. Storgaard, 1 G. Mærløse, 10 G. 6 H. Heboe, 2 G. Naftishuuse, 5 H. Terebye, 11 G. 5 H. Bierret, 5 G. 2 H. Tøllerød, 6 G. 1 H. Alstrup, 6 G. 1 H. 4 H. Hæfentorp, 3 G. Hadstrup, 3 G. 2 H. Nværede, 5 G. Steensfeldstrup Herregaard. Skovhuuse, 4 H. I Tersløv Mark er Turpe og Ellekilde. Anmerket er Orsløv.

Tøstorp, et adeligt Gods i Hanstuen Sogn i Oldenburg Amt i Hertugdømmet Holsteen, paa 25 Plove.

Tøstrup Sogn i Ninds Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Tøstrup Bye, Tøstrup Gaard, Vesterriis Bye, Røstrup, en Tønstedsgaard, Rynneb Bye. Dette Sogn er Annex til Gislum i Gislum Herred.

Tøstrupgaard, en liden Sædegaard i Tøstrup Sogn i Ninds Herred, Halds Amt i Viborg Stift, tilhørte 1399 Jacobus Hemmingi, nu Etatsraad Rosenkrone til Møragergaard. Gaarden er en ordineret Bondebygning, kan føde 40 Stude.

Tøstrupgaard i Ratterup Sogn i Vørr Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift, bygget

bnat som en Herregaard af Maut- og Bindingsværk, og Borgegaarden realhængt af Riermester Johannes Skud til Riergaardsholm. Derved er anseelig Skov.

Tetenbüll Sogn liager i Evershop, den vestre Deel af Enderstedt i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster.

Thaastруп Sogn i Mærlose Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Thaastруп Bye, 8 G. 13 H. Usherup, 4 G. 8 H. Houborup, 6 G. 2 H. Oustrup, 9 G. 6 H. Hammershuus, 1 G. 1 H. Mærlose, 17 G. 19 H. Overdrup, 10 G. 5 H. Mærlose Vandmølle, og den ene Gaardmand er tillige privilegeret Kroeholder. Søetofte, 3 G. 1 H. Af Kyringe 7 G. 2 H.

Thestrup Sogn i Ringsted Herred og Amt i Siellands Stift, er Anner til Averslose. Byen hedder Skuderlose.

Thiesvilde, en Landsbye i Holboe Herred paa Kronborg Amt i Siellands Stift. Ved denne Landebye er 1738 oprettet en trefanter Steenstøtte, Kong Friderich 4. og Christian 6. til Hæd, med en latinsk, dansk og tudsk Indskrift, fordi efter Høistfammes Befaling under Ammand Friderik v. Grams Opsigt og Joh. Ulr. Røhl's Klid blev ved Gierder, ved Matehalms Sød og ved Skovværens Besfordring dæmmet for det Fløvesand, der som en Strøm oversvømmede een Ager

og Bye efter en anden, havde ødelagt den gamle Herregaard Afferboe, stoppede Aresøes Udløb i Hæstorden.

Thorebye Sogn i Mølle Herred, Nalholms Amt i Lollands Stift. Dertil hører Thorebye, Nagelstie, Sundbye, Flintinge, Birket, Rønerup, Grange, Skofferup, Røsemarke, Ploustrup, Priesterkø Herregaard, Suglesang Herregaard, Rosenlund Herregaard. I Sundbye er en Fergegaard, hvorfra man gaaer over til Nyekjøbing i Kalster.

Thorslunde Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt i Siellands Stift. Dertil hører Thorslunde Bye.

Thorslundemagle Sogn i Smørum Herred, Riabenhavns Amt i Siellands Stift. Dertil hører Thorslundemagle 15 G. 18 H. foruden Præstegaarden. I samme Sogn er to Vandmøller, 4 Huusmænd, samt Benzonsdahls Herregaard.

Thorup Sogn i Strøe Herred, Friderichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Thorup Bye, 11 G. 11 H. foruden Præstegaarden. Halb, 9 G. 2 H. 5 H. Ellingegaarde, 3 G. 5 H. Overkenstrup, 5 G. Rønerup, 2 G. 2 H. Gryndesegaard, 2 G. 2 H. Rørup, 5 G. 6 H. Ullerup, 14 G. 6 H. Topholm, 1 G. Evens Færgestied, 5 H. Torupmagle, 6 G. 5 H. Tammerup, 7 G. 4 H. Toruplille, 6 G. 1 H. Rikshavns

havns Fiskeleie, 10 Huuse, a 3 Ekr. 2 Fdk. 12 Huuse a 1 Ekr. 3 Fdk. Ved Thorup Bye er en Kilde, kaldet MølleKilden, Ofte for en anden, kaldet Dyffe-Kilden.

Thumbye Sogn ligger i Strurdorf Herred, Gortorf Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Thune Herred i Roskilde Amt, Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogner: 1) Vindinge, 2) Keersløv, 3) Rildebrønde, 4) Greve, 5) Harslund, 6) Caristrup, 7) Solrød, 8) Tersle, 9) Haudrup, 10) Skjendaved, 11) Snodeløv, 12) Thune.

Thune Sogn i Thune Herred, Roskilde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Thune Bye, 26 S. 41 H. Strax udenfor Byen er Balders Høj, hvor en Riempe, kaldet Balder, ligger begravet.

Thurse, en liden De, som hører til Kierum Sogn i Vaag Herred, Affens Amt i Fyens Stift, har en Gaardmand paa 8 Tønder Hartkorn. Den hører til Friderichsgave.

Thye Land er den nordvestlige Del af Jylland i Aalborg Stift, og bestaaer af toende Amter, Brum og Vesterovig Amter. Dette Land er som en Halvø, med Vesten omgivet af Vesterhavet, og mod Østen af Limfjorden, men hænger fast ved det øvrige Land med toende Jordhalve, nemlig mod Norden er det landfast med Vester Hanherred

i Aalborg Stift, og mod Sønden med Harslyssel og Bøvling Amt i Niber Stift, ved en smal Strimmel Land, $1\frac{1}{2}$ Miil lang, men neppe halv saa bred, kaldet Aggerland. Thye Land er 7 Miile langt og 3 breedt, men paa andre Steder kun een Miil. Det contribuerende Hartkorn i begge Amtene udgjør omtrent 7300 Tønder. Midt i Landet og paa den Side mod Limfjorden er Thye meget frugtbar paa Korn og Græsning, og har store Heste, skønne Stude, gode Kaar og Sviin, og de bedste Kæer i Jylland. Neden paa den Side til Vesterhavet er Landet ufrugtbart og idel Klit og Sandbanke. I Thye er intet Hollænderie, undtagen paa Tjørnørp. De øvrige Herregaarde holde allene Stude. Thyboe Øster er meget bekiendte udenfor Provindsen, især i Kjøbenhavn, ja endog i Engelland. Landet har mange Kilder, Bække, Aar og fiskerige Søer. Ved Havet falder megen Fisk. Mergelfjord, nogle Steder hvid, andre graa, falder og overalt, og kaldes der Leer og hvid Leer. Hele Thye Land har ingen beqvemme Havne, men Ankergrund findes ved Vesterhavet i Versø Sogn, kaldet Virnæs Havn, og ved Limfjorden i Østerild Sogn Høje Havn. Indbyggere ere flittige og opfindsomme.

Thyholm, et Stykke af Næs Herred i Vesteravia Amt, men saa godt som et lidet Land for sig selv, da der er en Halvø, som hænger

hænger sammen med det øvrige Thyeland ved en smal Strimmel Land. Samme Strimmel er ganske flad, ufrugtbar, af Naturen ligesom brodelagt med småa Green, af en halv Miils Længde og kaldes Veile-Dravet. Liimfjorden, som omgiver Thyholm, breder sig saa ud imod Østen, at der fra Thyholm til Salling er en Miil over. Paa Landet er to Odder, den ene kaldet Hellsøe, den anden Thors-Odde. Landet udgjør een Kvadratmiil, og flaaer for 890 Tønder Hartkorn. Deraf ligger 215 Tønder til Hindsø Herregaard, 170 Tønder til Hellekildegaard, og 190 til Vestervig Kloster. Af Landet svares i Skatter, tillige med Ertraskatten, 3650 Rigsdaler. Landet har 4 Kirkesogne: 1) Hvidberg Hovedsogn, har 9 Byer, bestaaende af 94 Gaarde og 43 Huuse, 472 Tønder Hartkorn. I dette Sogn er Herregaarden Hindsø og Hellekildegaard. 2) Dets inner Lyngsø Sogn, har 4 Byer, bestaaende af 35 Gaarde og 16 Huuse, 150 Tønder Hartkorn. 3) Sønberg Hovedsogn har to Byer og nogle Eensteegaarde, i alt 33 Gaarde og 25 Huuse, 130 Tønder Hartkorn. 4) Dets inner, Odbye Sogn, har 4 Byer, bestaaende af 41 Gaarde og 18 Huuse, 140 Tønder Hartkorn, i alt 196 Familier, deriblandt 20 Haandværkere. 1765 var Personernes Antal 1053 over 12 Aar. Indbyggere ere velholdne Folk, ædrue-

lige, arbeidsomme og skarpsindige. Ved Kysterne fanges meget Mal. Paa Landet findes tre Hvidleer-Grave, hvorved Jorden er meget bleven forbedret. Sønden for Serup Bakker ved Stranden er en Sundhedsilde. Den beste Havn er Styplbek ved Borg, men Fartøier over 400 Tønder kan for Løgstør Grunde ei komme over, og en anden god Havn, kaldet Terrihøjl.

Thystrupgaard i Thystrub Sogn og Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig, er 1770 solgt af Kongen til de Mahrstke Brødre for 20000 Rigsdaler, og af dem kaldet Christiansfeldt. De have erholdet anseelige Friheder, have deres egen Præst, som hverken staaer under Provsten eller Superintendenten, et Apothek, adskillige Haandværker og Manufacturer, og lægge sig efter Agerdyrkningen.

Tibirke Sogn i Holbø Herred, Kronborg Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Tibirke By, 5 G. 4 H. Tiisvalde, 10 G. 15 H.

Tidemandsholm i Taars Sogn, Børglum Herred og Amt i Nalberg Stift, en gammel frie, men ucomplet Herregaard, kaldes og Tidmandsholm. Herregaarden har to fløie Muur- og Bindingsværk, med Graver omkring, og en Veirmølle. I gamle Dage har denne Gaard heddet Karetost og hørt til Børglum Kloster. Hovedgaardstørt

30 Tdr. 1 Skp. 1 Alb. Skovsk.
1 Td. 3 Rdf. 1 Alb. Møllefæld
4 Skp. 1 Rdf. Bønderg. 1 Td.
3 Rdf. 1 Alb. Møllefæld 4 Sk.
1 Rdf. Bøndergods 117 Tdr.
1 Skp. 1 Rdf. 2 Alb. Møllefæld
3 Tdr. 1 Skp. 1 Rf.

Tidseelhold, en Herregaard i
i Veistrup Sogn i Gudme Her-
red, Nøborg Amt i Høens Stift.
Gaarden er af Bindingsværk
med en høi Brandmuur neden
under og Graver omkring Gaar-
den. Ved Stranden er en Dr-
retgaard, som agtes for een af de
beste i Landet. Hovedgaardstart
18 Tdr. 1 Rdf. Skovsk. 1 Td. 6
Skp. 1 Rf. 1 Alb.

Tiele, en Herregaard i Tiele
Sogn i Sønderlyng Herred,
Dronningborg Amt i Nørhøus
Stift, indrettet og ombyggt
1585 af Jørgen Skram. Borge-
gaarden er Grundmuur, to Eer-
ger høi, med et Taarn og Spiir.
Til Gaarden er to prægtige Sko-
ve: Vigum Skov, riig paa
store Bøgetræer, og Lindum
Skov, har de beste Egetræer;
stion Jagt, godt Fiskei i ferske
Soer, fordelagtig Aalefangst,
og en liden Ridebane. Lade-
gaarden er af Bindingsværk.
Dens ældste Eier, som vides, var
Erik Jønsen 1430. 1759 er
den indrettet tilligemed Vinge-
gaard til et Stamhuus for Ge-
neralmajor Christian Detlev
von Lütichau. Hovedgaardst.
67 Tdr. 3 Skp. 3 Rdf. 2½ Alb.
Skovfæld 5 Tdr. 2 Skp. 2 Rdf.
Møllefæld 6 Tdr. 5 Skp. 2 Rdf.
Bøndergods til begge Gaardene

482 Tdr. 2 Skp. 3 Rdf. 1½ Alb.
Skovfæld 5 Tdr. 2 Skp. 2 Rdf.
Møllefæld 3 Tdr. 3 Skp. 2 Rdf.
1½ Alb. Kirkeriendit 45 Tdr.
3 Rdf. tre-femtedel Alb.

Tiele Sogn i Sønderlyng
Herred, Dronningborg Amt i
Nørhøus Stift. Dertil hører
Kovlum Bye, Ruse Bye, Kør-
mre Bye, Vester Tiele, Tiele
Hovedgaard. Kirken ligger tæt
udenfor Herregaarden Tiele, er
byggt af store huane Steen, tækket
med Blye, Prædikestolen og
Konten af smukt Billedhugger-
Arbeide, er givet 1578 af Jør-
gen Skram til Tiele. Over Kir-
kester Lovskau er et prægtigt
Marmor-Monument, forfæ-
diget 1740 af Friderich Ebbisch,
og har kostet 3000 Rigsdaler.
I Taarnet er hans sorte Mar-
mor-Kiste med mange Jirater af
hvidt Malmst, gjort af samme
Kunstner.

Tiereborg Sogn i Skads
Herred, Nørhøus Amt i Nørhøus
Stift. Dertil hører Tiereborg
Bye, Krogsgaard Hoved-
gaard, Haven, et Huus. Anner
til Seneum.

Tierebye Sogn i Vester-
Klækebjerg Herred, Amtorff
Amt i Siellands Stift. Dertil
hører Tierebye Bye, 12 G. 11 H.
Vidskølle, 16 G. 6 H. Lundbøe,
5 G. 9 H. Tviskefte, 12 G.
4 H. Lundstorp, 4 G. 1 H.
Basmæs Herregaard med fem
Skovhuse, samt Basmæs Veir-
mølle. Kirken er anseelig med en
smuk Prædikestol, jiret af Axel
Kunfeldt 1629.

Tier-

Tierrebye Sogn i Strøe Herred, Frederichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Tierrebye Bne, 3 G. 8 H. Hareløse, 14 G. 27 H. Ullerød, 6 G. 18 H. Rønnehuus, Vencegods, Truntehuus, Gingehuus, Fiebohuus, Ebenholts Huus; disse 7 Huuse har hver 1 Skieppe Hartkorn, og ere Skov- og Banghuus. Paa Ullerød Mark er en Høy, kaldet Ulf van Jern, afen Kiempe, som der skal være begravet. I den Kongel. Græsvang sees Ruderer af Ebelholts Kloster, som har været stort og anseet. I en høi Banke i Tierrebye Bang, ikke langt fra Landeveien, findes Ruderer afen Gang af hugue Kampesteene, som synes at gaae ned i Jorden. Den er to Alen paa hver Side i Fjirkant.

Tiersted Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt i Follands Stift. Dertil hører Tiersted, Naserup, Brandstrup, Vierringe, Veedbye, Øster-Tiersted. Sognet har 37 G. 56 H.

Tiisfund Sogn ligger i Nørre Rangstrup Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig. Dette Sogn har een Præst med Bæstoft Sogn.

Tiisfse, en temmelig stor Sø i Rallundborg Amt, Siellands Stift, er 7 Mil i Omkreds. Deri fanges en Mængde Gieder, Aborrer, Bræsen, Skaller, Hal, Loier og Rinder.

Tifsiø Sogn i Lunge Kronborg Herred, Kronborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører 5 Gaarde, 16 Huuse, foruden Præstegaarden og Degneboeligen. Kirken og Taarnet er meget smuk istandsat 1763 af dens Eier, General-Krigscommissair Hansen. Tifsiø Skovhuus, 11 H. Kathei, 1 Gaard. Lille Esbønderup, 4 G. 5 H. Saande, 2 G. Jøcnstrup, 5 G. 3 H. Botterup, 5 G. 1 B. 4 H. Hærrikhvi, 3 G. 13 H. Vedstrup, 5 G. 1 H. Riisbye, 2 G. 5 H. Birkehuus, 1 H. Versholm, 9 G. 11 H. En af Gaardene tilhører Sr. Clauman, er smuk byggt af Grundmuur og teglhængt, har to Gaardes Møl. Pleielt, 12 G. 1 B. 9 H. Hæreholm, 6 G. 7 H. Hørnebye, 9 G. 8 H. Søhuuset, 1 H. Holmegaard, 1 G. Steenstrup, 3 G. 2 H. Saunte, 10 G. 9 H. Skibstrup, 7 G. 7 H. Apperup, 4 G. Teilstrup, 1 B. Fuglesfinger, 2 H. Hørserød, 7 G. 1 B. 7 H. Grsholt, 1 G. Notterup, 1 G. Gurre, 6 G. 4 B. 5 H. Gurrehuus, 1 H. Leerhuuset, 1 H. Nyrup, 6 G. 6 H. Nyrup Nørthuus, 2 H. Kronborgsgaard er paa 30 Tønder Hartkorn. Kronborg Teglværk. Snekersteen, et Fiskeleie, 4 B. 14 H. Deri er en grundmuuret Gaard, hvortil er en privilegeret Kroe. Teglgårdshuus, 1 H. Fiskebaaden, 1 B. Møllenborg, 1 H. Skotterup, 8 Huuse. Løkkerup. Dahlborg, et Lyft-Sted ved Stran-

Dertil hører Tingsted, Laaderup, Kraghauge, Overup, Stubberup, Bruntose, Nørre Ladegaard.

Tjöring Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Niber Stift. Dertil hører Tjöring Bye, Trælund Bye, Brehoved Gaard, Sivebek, Vatterburg, Krøsig, Liollerbek. Næst til Snebjerg.

Tirsbek, en Herregaard i Engum Sogn, Harting Herred, Stiernholms Amt i Nærhuus Stift, ligger ved Aaen Tirsbek. Borgegaarden har 3 Kløde, to Trager høie, af Grundmuur, med hvælvede Kældere, bygt 1577 af Iver Lunge, og paa nye istandsat af Justitsraad Hvos de Hindenvalm. Rundt omkring ligger Skove, og ved Gaarden en meget pragtig Have med høie Terrasser, og derfra en Allé til Haven. Ladegaarden er af Muur- og Bindingsværk. 1421 tilhørte den Jens Lagerse. Hovedgaardstøt 4 Tdr. 5 Skp. 3 Kdk. Skovskud 13 Tdr. 6 Skp. 2 Kdk. Mølleskud 6 Tdr. 3 Kdk. Bøndergods 105 Tander Hartkorn. Tiender 98 Tdr. Til Tirsbek hører Brystenberg; see samme.

Tise Sogn i Terslev Herred, Seigstrup Amt i Nærhuus Stift. Dertil hører Tise Bye, Manne Bye, Fulholm Bye, Ladegaard, Samelmose Hovedgaard.

Tise Sogn i Nørre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Sønder Tise Bye,

Nørre Tise Bye, Tise Torp, Øster Heigert Hedegaard, Rikskov, en eenlig Gaard, Børsting Gaards, Sundsøer. Kirken og Taarnet er overalt tækket med Blø. Præstegaarden ligger i Sunget Sogn i Grotterup Bye, fordi der var forud Sognekirken.

Tiset Sogn i Nings Herred, Havrehøllegaards Amt i Nærhuus Stift. Dertil hører Tiset Bye, Ravnholt Bye, Ingeslev Bye, Tander Bye, Musstrup, Vatterup Bye, Solberg Bye. Til Ingeslev ligger en god Skov, kaldet Ravnholt Skov, hvoraf et Stykke kaldes Tingstoven, fordi der før har ligget et Tingshus, som er bleven forflyttet til Marselisborg.

Tisted, en Riksstad i Drum Amt i Nalborg Stift paa Thy Land. Den vestre Deel ligger i Hundborg Herred, og den anden Deel, som skilles ad ved en Aa, ligger i Høllerslev Herred. Dens Polt Høide er 57 Grad. 3½ Min. Latitud. og 24 Grad. 46 Min. Longitud. Paa den østre og søndre Side støder en Bugt af Limfjorden lige op til den. Byen kaldtes 1367 Ny-stad. Dens Riksstad-Privilegier er af Friderich I. 1524. Byens Vaaben er et kronet Tomsrue Mariae Billede med Barnet, omstraalet omkring det heele Legeme med en Gloria. Kirken er anseelig og meget gammel, har et anseeligt Taarn og Spiir, opbyggt af Kong Hans

og iftandsat 1706 af Friderich 4. Kirken er indvendig smuk, med Altertavle og Prædikestol af smukt Billedhugger- Arbejde, og et smukt Orgelværk. Kirken har gode Indkomster. Præstegaarden er stienket af Friderich den 2. 1579, er af Mør- og Vindingsværk. Byen har en dansk Skole, stiftet 1740 af Justitsraad Caspergaard; et Hospital, stiftet af Frue Hebevig Brockenhuus Sælle for 6 fattige, og dertil stienket 5000 Rigsdaler. Byens Hørigbed er en Byefoged og en Byeskriver, som tillige er Herredsfoged og Herredsskriver i Hundborg og Hilleflev Herreder. Naadstuen, som og kaldes Tinghuset, ligger paa det store Torv; her holdes Byetinget om Løverdagen og Herredstinget om Mandagen. Over Aaen, som løber igiennem Byen ud i Limfjorden, er tvende Broer. Byen har 7 Gader og 11 Gyder, 4 Torve, 171 Huuse, deraf 24 teglhængte, assurerede for 30875 Rigsdaler, og Kirken for 12000 Rigsdaler. En af de smukkeste Bygninger og en Ziit for Staden, er den Gaard paa Østergade, som Cancellieraad og Byefoged Scavenius lod opføre 1766. Hos Amtsforvalteren holdes Amtstuen for Druth, Bestervig og Dueholms Amter. Her er og Magaziner til Kornvare. Indbyggerne ere: En Sognepræst, en residerende Cappellan, som tillige er Sognepræst i Øskellerup, en Klokker, som tillige er Chordegn, en dansk

Skole, Amtsforvalteren, en Tolder, en Controleur, for nærværende Tid en Doctor Medicinæ, en Apotheker, en Chirurgus, 8 a 10 Riidsmand, 6 Skippere, 58 Haandværkere, 200 Familier, 600 Personer. Til Byen hører 98 Tdr. 3 Skp. 1 Kd. 1 Alb. Hartkorn og noget Fiskerie. Byen har ingen fisker Havn, kun 5 smaa Hartøier, som meest fare i Limfjorden, og have megen Uleilighed af Løgstør Grundene, hvor de maae løse deres Vahre, for at komme over. Her er Toldstedet for denne Lands Egn, hvor alle Skippere, som bue omkring ved Vesterhavet og fare med deres Skuder paa Norge, maae erlægge Told. Af saadanne Skuder er der 13 ved Klitmøllen, 4 ved Birse og een ved Steenberg. Byens Consumption var 1767. 1350 Rdlr. Den 13 Junii holdes Marked ved Capelsteenen udenfor Byens vestre Port med Heste og Kvæg, den 18 Julii, 17 Julii og 4 Oct. i Byen med Kramvare.

Til Tisted Sogn hører, foruden Tisted Riidsstad, Gaartoft Bye, Tinstrup Bye, Torp Bye, Bisgaard.

Tisted Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Aarhuus Stift. Dertil hører Tisted Bye, Vonderup Bye, 2 Huuse paa Alstrup Hede. Kirken er liden, uden Taarn. Imellem Tisted og Vonderup er en liden rindende Bæk.

Tistrup Sogn i Øster Herred, Lundenæs Amt i Ribe Stift.

Stift. Dertil hører Tistrup Bye, Snorup Bye, Kragshøj, Grødvang, Galt Hovedgaard og andre Gaarde. Anter til Godde.

Lønder Amt i Hertugdømmet Slesvig, grændser mod Norden til Loe Herred og Amtene Løgum Kloster og Apenrode, mod Osten og Sønden til Apenrade, Amtet Flensborg og Lønder Bredsted, mod Vesten til til nogle indbyggede Lande og Byerhavet, er 8 Mile lang og 5 Mile bred, paa andre Steder smallere. Jorden er tildeels frugtbar, ellers i de fleste Herreder Heede og Lyng. De meere værdigste Floder eller Aar ere: Hvidaae, Grønaae og Søndergaae. Under dette Amt ligger de fleste Hærsbænke i dette Hertugdømme, og det fornemmelig ved Den Sylt, og nogle ved Koor. Indbyggernes ere Jyder og Friser. Amtet bestaaer af 7 Geest- og 2 Marsch Herreder. Fire af de første have hver deres Ting, og det femte, nemlig Høyer Herred, er Ting og en Birketier, men Koor og Sylt, som og de tvende Marsch Herreder, Bøking og Viding Herred, have hver deres Raad, som bestaaer af 12 Raadsherrer. Den østlige Deel af Den Koor og Den Sylt, undtagen dens nordre Spids, hører til dette Amt. Amtet har 46 Sognekirker, som høre under Lønder's Provstie, undtagen Hemmerlef, som staaer under Bisoppen i Ribe. Til dette Amt hører mange privilegerede Ind-

diagninger, som kaldes Køge:

1) Enger eller Engeshüllinger Kog, 2) Støtewefer eller Troldhüller Kog, 3) Wangarder Kog, 4) Rahretoster Kog, 5) Herrenkog, 6) Koblendammer Kog, 7) Niesemohringer Kornkog, 8) Kleinemmelshüller Kog, 9) Gortes Kog, 10) Brunsodder Kog, 11) Høyring, Lønder og Kærherred Kog, 12) desaa kaldte Dankels Kogs Ländereyen. Til dette Amt hører Den Sylt, de adelige Godser, Åhrup, Boverstedt, Belsbüll, Jresenhagen Gaarde, Grühngrift, Høgelund, Karharde i Kier herred, Kieding, Kiellstrup, Klipbülle, Lütkenhorn, Skobüllegaard, Stoltelund, Tofum. Herrederne ere: 1) Bøking Herred, 2) Hørsbek eller Widding Herred, 3) Kier Herred, 4) Lundtoft Herred, 5) Schlaux Herred, 6) Lønder Herred, 7) Høyer Herred.

Lønder Bye i Hertugdømmet Slesvig, er næst Slesvig een af de ældste Stæder i Hertugdømmet, da den i 1243 blev gjort til en Stad af Hertug Abel, og fik den Løbske Stadsret. Den ligger paa en De, som dannes af Hvidaae, er just ikke stor, men vel bygget, og har god Møring af Korn- og Læg-Handel, og af fine Knipsliager, som her forfærdiges. Den havde tilforn god Skibsfart, nu lade Indbyggerne deres Bahre komme deels igennem den store Canal, som gaaer igjennem

igiennem den nye Rutebiller Kog, paa Dramme og flade Kartgier, deels betiene de sig af Havnen ved Høver. Staden har en Sognekirke, opbyggt 1592, en latinsk Skole, et Hospital, paa nye opbyggt 1751 for 24 Personer, og som et Vei-senhuus for 16 fattige Børn. Denne sidste Stiftelse er af en Riibmand ved Navn Peter Struk, som dertil har lagt 96 Demater Markland i Friderichsfog. Magistraten bestaaer af 2 Borgemeister og 6 Raad-mænd. Under Consistorium staaer 46 Kirker. Det forrige Slot er nu nedbrude.

Tønder Herred i Tønder Amt, i Hertugdømmet Slesvig, er 2 Mile langt og $\frac{1}{2}$ til 1 Mil bredt, har en meget frugtbar Jord. Dette Herred har een Herredsfoged med. Høver Herred. Kirkesognene ere 1) Ulborg og 2) Abel.

Tøndering Sogn i Hærre Herred, Skivehuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Tøndering Bye, Hegnet Hovedgaard, Hegnet Mølle, Hedergaard, Biergmølle. Dette Sogn er er Anner til Durup.

Tønnerbye i Vester-Hanherred, Bendsbyssel Land i Halsborg Stift. Dertil hører Tønner Bye, Langvad Bye, Sønder-Mørre og Mellem-Møller, Højstrup Bye, Ristrup Bye, Krøstrup Bye, Rødbroe, en Gaard. Kirken er af hugne Steen, tækket med Blye; ved samme er et lidet Capel.

Tønning Sogn i Tørsting Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tønning Bye, Gammelstrup Bye. Kirken har et høit og stort Taarn.

Tønningen, en Stad i den østre Deel af Landskabet Ederstede, er det fornemste Sted i Landet, blev 1644 stærkt besættet af Hertug Friderich. Den er ikke stor, men temmelig velbyggt. 1713 blev den indtaget af Frider. 4., da General Green-buk havde med sine Tropper retteret sig derind. 1714 blev Fæstningsværkerne slojede. Staden fører en Tønde i sit Vaaben. Det forrige Slot, som var meget forfaldet, blev 1734 nedrevet paa Kongelig Befaling. Ved Kirken er to Præster. Havnen blev 1613 paa Kjøstellig Bekostning udgravet og forbedret. Staden har temmelig Næring af Søen, da aarlig en Mængde Vahre, som næsten fra heele Landet Ederstede her selges om Mandagen, udfikses til andre Lande.

Tørningslehn, saaledet kaldes 31 Sogne i Hadersleb Amt, som staae under Biskoppen af Ribe. Det indeholder 300 Plove. Distriktet har sit Navn af Stedet Tørning i Hammelev Sogn, som fordmum var et stort adeligt Biergslot, og har lagt overmaade høit. Man finder endnu ovenpaa Bierget vidtloftige Ruder og store Støkker Muure deraf. Nu beboes Stedet af en Herredsfoged og en Møller,

Møller, som har byggt neden for og næsten ind i Bierget, midt i Skoven ved en liden Sø, som driver Møllen, herpaa males overmaade gode Perlegrøn.

Tørring Sogn i Vandfald Herred, Bøvling Amt i Nibers Stift. Dertil hører Vadstiergaard, Hovedgaard, Kalløse By, Vælle By, Storegaard, og mange Eenestegaarde. Kirken er af hugne Steen, tækket med Blye.

Vester Tørslev Sogn i Gerlev Herred, Dronningborg Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Vester Tørslev By, Jleshøj By, Tørring By, af Kneðstrup By 4 Gaarde. Kirken med Taarnet er i god Stand. I Vester Tørslev er stiftet en Skole 1735 af Cancellieraad Brahm. Til Giestinggaard her i Sognet er to Gravhøje, kaldet Steenshøj og Hylhøj, samt to Kirker, St. Mortens og Nielses Kirke.

Vester Tørslev Sogn i Nørre Haldherred, Dronningborg Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Vester Tørslev By, 3 Gaarde af Giestrup By, hvoraf det øvrige hører til Skjellerup Sogn i Onsil Herred. Anneret hertil er Sværstrup i Onsil Herred. Kirken er byggt af Kridsteen, har været til 1387. Taarnet er af Kampsteene. Norden for Tørslev By er en Bæk, som løber af Trøe Sø hen i Gienstrup Sø, og skiller imellem dette og Mariager Sogn, eller imellem

Nørre Haldherred og Onsil Herred.

Tøsterup Sogn ligger i Schließ Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Tøsterup, et adeligt Gods i Angelen, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, ikke langt fra Godset Röst.

Tøstrup Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Tøstrup By, Sivested By, Skifard By, Kousrup, to Eenestegaarde. Sivested har godt Fiske.

Tostlund Sogn ligger i Nørre Rangstrup Herred, Haderslev Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Tostum, en Herregaard i Emmelsbüll Sogn i Vidding Herred, Sønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Tostum i Heltum Sogn, Næs Herred i Vester Vig Amt, Nalborg Stift, en uprilegeret Aulegaard, tilhørte Peder Mortensen Bøvner 1452. Nu bruges denne Gaard af Bønder, og er ikke byggt anderledes end en god Bøndegaard. Hartkornet er 22 Tdr. 1 Skp. 2 Fok.

Tolk Sogn i Strurbof Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, har een Præst med Råbbel Sogn.

Tolkschubye, et Cancellies Gods i Tolk Sogn i Angelen i Hertugdømmet Slesvig.

Tolløse Sogn i Marløse Herred, Holbek Amt i Siølands Stift. Dertil hører Tolle

løse Bye, 11 G. 3 B. 30 H.
Maarup, 9 G. 3 H. Skinnede,
4 G. 1 H. Lunnerød, 8 G. 2 H.
Nyebye, 7 G. 7 H. Tiærnebye,
7 G. 7 H. Rørrø Vallnerød,
11 G. 6 H. Skou Vallnerød,
8 G. 3 H. Af Quarmløse 5 G.
2 H. Af Esildstrup 3 G. Tol-
løse Herregaard.

Tolne Sogn i Horns Her-
red, Nastrup Amt i Nalborg
Stift. Dertil hører Tolne Bye,
Dverretved Bye, Skjærpinge-
hede, Kraghede, Skaarup-
gaard Hovedgaard.

Tolstrup Sogn i Jerslev
Herred, Seigstrup Amt i Nal-
borg Stift. Dertil hører Ti-
mer Bye, Kiersgaard, Meilsted
Gaarde, Taarup, Holte, Vinde-
rup Bye, Nadergaards Mølle,
Gunders Vandmølle, Hiermis-
lev Bye, Hiermislev Hovedg.
og dens Vandmølle.

Tolstrup Sogn i Voor Her-
red, Skanderborg Amt i Nar-
huus Stift. Dertil hører Tol-
strup Bye, Giedved Bye, Tame-
strup Bye, Eldrup Bye, Gied-
ved Mølle, Tolstrup Mølle.
Dette Sogn er Annex til Rætte-
rup.

Tolstrup Aae, en fiskertig
Naai Vendskøfel Land, Nalborg
Stift i Jylland.

Tommerup Sogn i Ards
Herred, Rallundborg Amt i
Siellands Stift. Dertil hører
Tommerup Bye, 10 G. 16 H.
foruden Præstegaarden og Deg-
neboelstgen. Kaastrup, 15 G.
17 H. Abberup, 14 G. 19 H.
Niebiergl, 7 G. 9 H. Andas

4 G. 4 H. 3 Tommerup
Byes Mark ere to store Bakker,
den eene kaldet Bøgebjerg, og
den anden Kildebjerg; heage
har Kildevæld, der nedflyde fra
samme.

Tommerup Sogn i Odense
se Herred og Amt i Hvens Stift.
Dertil hører Tommerup, 29 G.
68 H. Store Abye, 1 G. 2 H.
Baagegaard, 1 G. 1 H. Skiel-
huuset, 1 G. Tøllerup, 1 G.
5 H. Holmebauge, 1 Gaard.
3 Byen Tøllerup er en stor
Bondeggaard, meget anseelig op-
byggt af Major Hey med et for-
deelagtigt Tøglbrønderie. An-
neget er Brylle.

Torild Sogn i Hads Her-
red, Nalier Amt i Narhuus
Stift. Dertil hører Torild
Bye, Krogsstrup Gaarde, Hens-
holt Bye. Annex til dette Sogn
er Nedstet i Voor Herred. Kir-
ken er liden med et lidet Taarn.
Ved Torild Byes Neder-Mølle
er et Kildevæld, kaldet Blide-
Kilde, som fordmum har været
søgt for Helbrede Skuld.

Toring Sogn i Brads Her-
red, Silkeborg Amt i Narhuus
Stift. Dertil hører Toring
Bye, Plovstrup Bye, Reisen-
huus, et eenligt Sted, Urskov
ligeledes, Toringsskov, Toring-
broehuus, Tegholm Mølle.
Dette Sogn er Annex til Aale.
Kirken er lovlig stor og i god
Stand, og har et smukt Taarn,
byggt af Tønseller Giebested. 3
Sognet løber en Aae, som gior
Grandskøfel imellem Narhuus
og Nibet Stift.

Torkildstrup Sogn i Nørre Herred, Nykøbings Amt i Laalands Stift paa Den Kalkter. Dertil hører Torkildstrup Hundsemagle Bye, Laarup, Sullerup, Dufferup. Kirken er byggt af hugne Steen med murede Hvalvinger, ligger paa en Høy, og er til Mærke for de Søfarende, er kun 11 Alen bred, men 44 Alen lang, hvorfor den kaldes Lange-Maren. Anneret er Lillebrænde.

Tornborg Sogn i Slagelse Herred, Sorøer Amt i Sielands Stift. Dertil hører Tornborg Bye, 2 G. Halsebye, 6 G. 4 H. En Mølle. Svenstrup, 9 G. 11 H. Tierebye, 10 G. 6 H. Frølund, 14 G. 20 H. Halkbye, 15 G. 20 H. Bunderup. Dyrehovedgaard. Nordost for Sorøer har ligget et Slot, kaldet Tornborg, af hvis Graver og Volde endnu sees nogle Levninger.

Tornbye Sogn i Horns Herred, Nastrup Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Sønder og Nørre Tornbye, Kierogaard Hovedgaard, Eistrup Gaard, Riøbsted Bye. Anneret Vidstrup ligger i Venneberg Herred.

Tornegaarden eller Bondevæde, en Propretaire-Gaard i Pedersker Sogn i Sønder Herred paa Den Bornholm.

Torning Sogn i Lynggaard Herred, Silkeborg Amt i Nars-huus Stift. Dertil hører Torning Bye, Ungtrup Bye, Vatstrup Bye, Skærbye, Nørre-

Knudstrup Bye, Kiersholm Hovedgaard, Gamle Friderichsdal, Gamle Friderichsmøbe. Torning ligger høit, istandsat 1743 af Jens Friderich med et smukt Taarn. Om Colonierne i dette Sogn see Alheden. Igiennem Nørre Knudstrup Bye løber Landeveien til Viborg og Skive. Paa Mærken er Kirkebjerg eller Bareshøj, og Bjørnehøj, samt Graa Sø, hvorfra en Strøm løber ud i Graa eller Grotheden. Vesten i Sognet udspringer en liden Strøm, som paa 5 Rierdingvei driver 4 Vandmøller: Kiersholms Mølle, Hunde Mølle, Hørup Mølle, Høstberg Mølle, indtil den ved den Bye Lange indgyder sig i Guden Aa.

Torpegaard, en Herregaard i Narsø Sogn i Nalsum Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Gaarden, som er et Huus af Bindingsværk, er byggt 1631 af Jørg Wind. Under Gaarden ligger Eiendommen af Ristingedgaard, hvorfra endnu sees Ruidera. I Steden for samme er allene et Skovfogedhuus. Hovedgaardstarten er 25 Tønder, 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovf. 4 Skp.

Torris Vig, en Fiord paa Den Laaland ved Røgesund.

Torsager Sogn i Nørreherred, Kallø Amt i Nars-huus Stift. Dertil hører Torsager Bye, Skerup Bye, Røstved Bye, Haarup Bye, Nivved, en Genskedgaard. Kirken er af Grundmuur, ligger paa en høi Bakke

Vakke midt i Vyen, og er overalt tækket med Blye; den er bygget i en Runddeel, hvis Gienneimsnit er 21 Alen; i Midten 4 runde Piller, som gaae igiennem Hvalvingen, og samle sig oven over i 4 Buer, hvorpaa er byggt et lidet firkantet Taarn med Spiir, omtrent 20 Alen høit. Til Kirkens Hovedbygning er sat et Chor, Vaabenhuus og et ordinair Taarn, 24 Alen høit.

Torslev Sogn i Vørslum Herred og Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Braa Bye, Trygge Bye, Braagaard, Gamegaard, Galterupaard og endeel andre Gaarde, Vrnholt Herregaard, Seesfelt Herregaard.

Torslev Sogn i Øster Hanz Herred i Vendsissel Land i Nalborg Stift. Dertil hører Torslev Bye, Artrup Bye, Narup Bye, Klegnm Bye, Alsbiørg Bye, Røffedal Hovedgaard. Kirken er inden og uden anseelig af hugne Steen, med en smuk Altertavle og Prædikestol.

Torsø Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Torsø Bye, Torsø Mølle, Ruting Bye. Dette Sogn er et Annex til Vederslev.

Tørsted Sogn i Hatting Herred, Stiernholms Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Ørnstrup Bye, Tørsted Bye. Kirken ligger for sig selv paa Marken, imellem Byerne, har intet Taarn, men en smuk Altertavle, er Annex til Horsens Hospital.

Tørsted Sogn i Hind Herred, Børling Amt i Nibers Stift. Dertil hører Vostbek Bye, Sønder Esbye. Kirke Bye. Abbesgaard. Vinkielder. Vinkielder Mølle. Sammelbye. Nørre-Esp. Narup Gaard og nogle andre Gaarde.

Tørsted Sogn i Hundborg Herred, Drum Amt paa Halvøen i Nalborg Stift. Dertil hører Tørsted Bye. Er Annex til Sigving.

Tørstedlund, en Herregaard i Nærestrup Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Vorgegaarden bestaaer af 3 Fløie, en Etage høi, nye Bindingsværk, med Graver om. Til Gaarden hører en smuk Skov, Haver, Fiskedamme og ferske Søer. Den er tilligemed Næstrup og Albek et Stamhuus. Paa Gaarden holdes Vren. Hovedgaardstarten er 45 Edr. 2 Skp. 2 Fdk. Skov: Skyd 5 Edr. 7 Skp. 1 Fdk. 1 Album. Vøndergods til Tørstedlund og Albek 569 Edr. 6 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb. Skov: 5 Edr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Mølle: 5 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. Tiender 96 Edr.

Tørstrup Sogn i Øster Herred, Lundenes Amt i Nibers Stift. Dertil hører Tørstrup Bye. Tange Bye. Sig Bye. Yderik Bye. Øvebøl Bye. Kirkebø. Vinding Gaard. Vinding Mølle. Nørholm Hovedgaard. Nørholms Mølle. Øsling Bye.

Torum Sogn i Harre Herred, Skivehøus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Møgel Torum Bye. Lille Torum Bye. Hinderup Bye. Hegelund G. Dette Sogn er Anner til Juncget i Nørre Herred.

Torup Sogn i Kiends Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Torupgaard Hovedgaard. Vornup Bye. Knud Bye. Kofsted Bye. Jordbroe Mølle. Nør. Nøvn Gaard. Sønder. Nøvn Gaard. Mosegaard. Niisgaard. Teilsgaard. Kirken ligger høit, har en smuk Anseelse, er byggt af Muursteen og tækket med Blye. Altertavlen er af fortræffeligt Billedhuggerarbejde, 3 Etager, smuk malet og forgyldt, med Aarstal 1682. Prædikestolen er ligeledes meger ættrilig. Ved Kofstedlund ligger en Høi, kaldet Kroghøi, hvorfra kan tælles 38 Kirker. Ved Torup Sogn falder Fiskerie i Limfjorden. Ved Torupgaard er et Indløb af bemeldte Fiord, hvor Fartøier fra Aalborg kan lægge til og udfiske Tømmer og andre Vahre.

Torup Sogn i Høllum Herred, Aalborgshøus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Torup Bye. Høllum Bye. Asp Bye. Ravnhusene. Tilsted Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Brøndum. Kirken har et lidet Taarn og indvendig tre Hvelvinger. Til denne ligger Madsom Søe.

Torup Sogn i Hundborg Herred, Drum Amt paa Hålv-

sen Thye i Aalborg Stift. Dertil hører Torup Bye. Langgaard. Korsgaard. Vester. Dierends. Færgaard. Anner til Vang.

Torup Sogn i Medelsom Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Torup Bye. Dette Sogn er et Anner til Langaas. Kirken er 1748 prydet med et lidet Taarn og Spirr.

Torup Sogn i Vestersee Herred, Vendsøssel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Vester Torup Bye. Holme Bye. Vester Ulstrup Bye. Røge Gaard. Anner til Klim. Indbyggerne i Torup fare med deres Sandstuder til Norge og til Kiøbenhavn. Her fanges Kablian, Koller, Flyndre og andre Fiske.

Torupgaard, en Herregaard i Torup Sogn i Kiends Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Borgegaarden er af Grundmuur med tvende Fløie af Bindingsværk, byggt af Hr. Niels Raas, som døde 1594. Hr. Tønne Juul og Frue Anna Cathrina Friis testamenterede Gaarden til Underholdning for 6 Trængende af Familien. Gaarden er under Forpagtning og kan føde 80 Stude. Hovedgaardstæt 35 Tdr. 1 Skp. 1 Albm. Vanderaods 236 Tdr. 4 Skp. $\frac{1}{2}$ Fdk. Skovsk. 1 Td. 4 Skp. 3 Fdk. Møllest. 1 Td. 1 Skp. 1 Fdk. Tiender 24 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.

Tøstrup Sogn i Rinds Herred, Halbs Amt i Viborg Stift. Dertil hører Tøstrup Bye, Trovelstrup Bye, Spanggaard, Fruergaard, Skindrup Mølle, Neder-Mølle, Over-Ugeltræs, Neder-Ugeltræs. Spanggaard og Fruergaard have tilforn været Herregaarde.

Torverød Sogn i Hammer Herred, Vordingborg Amt i Sjællands Stift, bestaaer af Torverød Bye, 13 G. 19 H. Doserup, 4 G. 2 H. Gøestrup, 10 G. 9 H. Ravnstrup, 4 G. 3 H. Ravnshøj, 5 G. 2 H. Søerup, 5 G. 5 H. Døstved, 11 Gaarde, 21 Huse. Sparrisgaard, 2 G. 9 Gaarde, 5 Huse.

Træden Sogn i Tørring Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Træden Bye, Bredvads Mølle. Dette Sogn er et Anner til Tørring. Bredvads Mølle ligger ved en Aae, som skiller imellem Tørring og Brads Herreder, og har sit Udspring i Nykirke Sogn, hvorfra den løber forbi Vends Mølle til Kloster Mølle, hvor den udfalder i Nye Sø.

Tranderup Sogn hører paa Den Eræi Nordborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. I dette Sogn ligger Baber Vude-rup.

Tralau, et adeligt Gods i Tørring Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, ligger i Oldesløj Sogn.

Tranbjerg Sogn i Ninge Herred, Havreballegaards Amt

i Aarhus Stift. Dertil hører Nierbø, Bisstrup, Gundersstrup, Slette Bye, Bornup, Jegstrup. Kirken har et smukt lille Taarn.

Tranbjerg Sogn i Samsø Land i Sjællands Stift. Dertil hører Tranbjerg Bye, af Pillesmark, Brønby, Ørby, Gaarden Brattingsboorg, to Veirs møller. I Sognet er 73 G. 115 H.

Tranekier Amt i Ryens Stift, bestaaer af Den Lange land. Deri er to Herreder: Nørre- og Sønder-Herred, samt 14 Sogne, en Ridsstad og et Slot. Om Amtens egentlige Beskaffenhed see Art. Langeland.

Tranekier Slot og Herregaard i Nørre-Herred, Tranekier Amt i Ryens Stift paa Den Langeland, ligger paa en høj Bakke med dobbelte Graver omkring, blev 1671 oprettet til et Grevskab. Til samme hører de paa Landet værende 14 Kirker, undtagen Kirken i Rudkøbing. Hovedgaardstakten er 44 Tdr. 3 Kd. Skovskyl 6 Tønder, 6 Skp. 2 Album. Møllefold 1 Tønde. Friheds-Gods 100 Tønder.

Tranekier Sogn i Nørre-Herred, Tranekier Amt i Ryens Stift paa Den Langeland. Dertil hører Tranekier Bye, Tranekier Slot, Løsebølle, en Sødegård, Pæregaard, en liden Sødegård, Voetøfte Bye, Strandbye. I Kirken ligger endel

endeel adelige Liig og Landets høie Eier.

Nørre Tranders Sogn i Flesskum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Nørre Tranders Bye, Rilsted Ladegaard, nu kaldet Sohngaardsholm, Hovedg., Utterup Bye, Sundbye. Anner til vor Frue Kirke i Nalborg.

Sønder Tranders Sogn i Flesskum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Sønder Tranders Bye, Gny Bye. Dette Sogn er Anner til vor Frue Kirke i Nalborg.

Trans Sogn i Vandfald Herred, Vauling Amt i Riber Stift. Dertil hører Kirkebye, Pefbye, Herpudgaard, endeel eenlige Gaarde og Fiskehytter. Anner til Fielstring.

Tranum Sogn i Øster Hanherred, Vendsyssel Land i Nalborg Stift. Dertil hører Tranum Bye, Farmsted Gaarde, Bratbjerg Gaarde, Eistrup Bye, Leerbeks Huuse, Bratbjerg Bye. Kirken er af hugne Steen. Anner til Lerup.

Trav, en anseelig Flod i Landskabet Bagrien i Hertugdømmet Holsteen, tager sit Udspring ved Eutin i samme Landskab, og tilligemed Schwentin omgive samme. Deri udløbe de smaa Floder: Vesse, Stedknif, Wakenif og Schwartzau.

Travendahl, et Lystslot ikke langt fra Segeberg i Travendahl Amt i de Plönske Lande i Her-

tugdømmet Holsteen, ved Landebyen Grossen-Gladenbrügge, i en behagelig Egn, har en meget smuk Have. Her blev den beskiendte Travendahlske Fred sluttet 1700.

Travendahl Amt i Plön i Hertugdømmet Holsteen. Dertil hører Slottet Travendahl, en Deel af Forstaden Gieschenshagen. Ved Segeberg: det ved Floden Trave liggende Kalkbjerg, Herrnhühle og adskillige Landsbyer.

Trembüttel Amt i Stormarn i Hertugdømmet Holsteen. Deri er Kirkebyen Barchtheede, Landsbyen Trembüttel og 13 andre Landsbyer.

Treya Herred hører til Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig. Dets Pløve ligge adspredte i Flensborg Amt. Den har Navn af Sognet Treya. Jorden er middelmaadig; dog har dette Sogn Skov og gode Enge og Græsning ved Treen.

Trige Sogn i Vester Lisbjerg Herred, Havreballegaards Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Trige Bye, Herst Bye, Pnanderup Bye. Østen for Kirken ligger en høi firkanter Plads med Graver om, kaldet Østrup, som meenes at have været en Herregaard, kaldes endnu Slotet. Her er nogle Kiempegraver, Møgelhøi, Tredshølle, Byehøi, Børnshøi, Lerballehøi, Gildhøi.

Trindermarstøeg, et oetrotteret Stykke Land paa Den
St 4 Nord:

Nordstrand i Husum Amt, indeholder 1512 Demar.

Trinderup, en ucomplet, dog tiendefrie Sødegaard i Hornum Sogn i Onsild Herred, Mariager Amt i Aarhus Stift. Gaarden er kun af 12 Bygning, har 1443 tilhørt en Herremand, Niels Gied. Hovedgaardstørt 13 Edr. 2 Skp. 2 Alb. Bøndergods 74 Edr. 5 Skp. 1 Fdk. 2 $\frac{1}{2}$ Album. Tiender 59 Edr. 6 Skp.

Til Trinitatis Sogn i Fridericia høre de Landsbyer, Trøstrup og Gamm, og en Gaard, kaldet Raabelgaarden.

Trittau Amt i Stormarn i Hertugdømmet Holsten, har 172 $\frac{1}{2}$ Moug. Det indbefatter Kirkebyerne; Trittau, hvori Amtshuset er, Eck eller Eichehede, Bærgstedt eller gammel Koleststedt, og over 20 Landsbyer, hvoraf Meyendorf, Oldensfelde, Bramfelt og Sassel ere 1750 afstaaede til Hamborg.

Troiborg, en Herregaard i Bisbne Sogn i Bøe Herred, Nibershus Amt i Nibe Stift. Bygningen er stor og anseelig, indelukket af 4 grundmurrede Huuse, to Etager høie, med 4 kobbetakte Taarne og dobbelte Graver omkring. Dronning Maragrete kjøbte Gaarden af Hr. Claus Limbek, og lagde den under Kronen, da den blev kaldet Troiborg Slot. Siden kom det til Bisfopperne i Nibe, siden fulgte Kongen det til Peder Rantzow, som i 1589 opførte Bygning

gen, og befæstede den saaledes, at den i Krigen kunde modstaae de Svenske. Frid. 2. har givet Eieren Herredstingsret over Bøe Herred. Godset bestaar af 4 Sogner i Bøe Herred, og Eieren er Patron for Bisbne, Meolde, Randrup og Trøstrup Kirker. Under Gaarden hører det lidet Gods, Østerbøegaard, i Odys Sogn ved Skodborg Aae, under Troiborg. Hovedgaardstørt 121 Edr. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Mølleff. 15 Edr. 7 Skp. 2 Fdk. Bønderg. 1128 Edr. 7 Skp. Tiender 147 Edr. 6 Skp.

Trøstrup Søe i Trøstrup Sogn i Odense Herred og Amt i Syens Stift, har Gieder, Brassen, Abborrer og Hal.

Trøstrup Sogn i Odense Herred og Amt i Syens Stift. Dertil hører Trøstrup, 10 heele og halve Gaarde, 5 Huuse. Store Pederstrup, 2 G. Lille Pederstrup, 1 G. 2 G. Korup, 11 G. 2 B. 4 H. Igennem dette Sogn gaar Veien fra Odense til Middelfart. I Sognet er Trøstrup Søe, Staviss Aae og en Kilde, som udslyder af en Sandbanke.

Trøldholm, en liden Deeller Holm, liggende udi store Fjlsøen i Bøe Herred, har tilforn hørt til Henneberg Herregaard, men nu til Herregaarden Søevig; dog saaledes, at Herregårdsboerne skal aarlig have 80 Læs Afdebrand af denne De.

Trudsholm, en Herregaard i Rastberg Sogn i Gierlev Herred,

red, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. 1387 tilhørte den Christen Wendelbo. Borgegaard den er bygt af Etatsraad Marsvin. Forpagteren paa Gaarden til Besæmning Stude og Stutterie. Til Gaarden ligger en Vandmølle, kaldet Mæ-Mølle. Hovedgaardstart 66 Tdr. Skovskjold 3 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Bøndergods 530 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb. Mølle-skjold 11 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. Tiender 62 Tønder, 3 Skiepper, 2 Fdk.

Trudsholm, en Herregaard i Volborg Herred, Roeskilde Amt i Siellands Stift. Bygningen er af Grundmuur, 2 Etager, med Arkstal 1551, med Graver omkring Gaarden og Haven. Dens Hovedgaards-takt er 31 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. Skovsk. 15 Tdr. 6 Skp.

Tryggelev Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt paa Den Langeland. Tryggelev er delt i fire Parter: Lykke-sholm Herregaard, Tryggelev Gaard, en Meyergaard.

Tryggevelde Amt i Siellands Stift, grændser mod Norden til Næstved Amt, mod Østen til Havet, mod Vesten til Ringsted Amt, mod Sønden Bordingborg Amt, er 4 Mile langt og 2½ Mile bredt. Jordden er meget frugtbar, især paa Vug, hvoraf i Riege og Risben-havn gøres endel Malt. Her vorer og meget Erter og noget Hvede. I Amtet ligger: Sta-reus, Sappe og Bierverfkor

Herreder, og Riøbstaden Store-bedinge. Dets Hartkorn er 9921 Tdr.

Tryggevelde, en Herregaard i Karise Sogn i Karø Herred, Tryggevelde Amt i Siellands Stift. Gaarden er nye opbygt, de tre Længder af Grundmuur og den fjerde Bindingsværk. Ved Gaarden er en Stampemølle og en Klæde-fabrik, har forud været et Kongeligt Slot. Den tilhører Grev Moltke. Hovedgaards-takt med tilhørende Alslevgaard, er 126 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 12 Tdr. 5 Skp.

Tved Sogn i Hillerslev Herred, Drum Amt paa Halvøen Thy i Nalborg Stift. Nær til hører Sønderbye, Nørbye, Vellerum Bye, Riergaard, Skieltgaard, Skielsberg. Anner til Nør.

Tved Sogn i Mols Herred, Kallø Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tved Bye, Is-gaard Hovedgaard, Øvelstrup Hovedgaard, Ege Bye, Zillerup Bye, Vistrup Bye, Blaa-kier Bye, Deigret Bye, Taarup Bye, Landborup Byer. Kirken, kaldet St. Laurentii Kirke, er stor, tækket med Bly, har et libet Taarn af Bindingsværk. Tved Sogn er en Halvø paa de Sider, hvor den er omringet af Havet, men paa den østre Side, imellem Knebel Vig og Selgenæs Vig, som er kun et godt Kanon-skud, landfast med Herredet. Knebel Vig, som og kaldes Tveds Vig, er næsten 1½

Mil i Omfreds. Indsiget, som er fra Kallbe Vig, imellem rørende udfluhende Odder, den ene fra Tvedsøe Hoved, den anden fra Koellegaards Næs, er hvert over Dybet kun et godt Muskerskud bredt, men i Gabet og Renden seldkommen i i Favn dybt. Overalt i heele Vigen er ingensteds ringere end 6 Favn dyb, og mange Steder meget mere. Midt i Vigen gaar fra Landet en Hage, kaldet Konges Hage, ved 20 Skridt bred, men en halv Fierdingvei lang ud i Havet. Ved Præstegaarden er en smuk Have og Flan Udfigt til Vigen, samt et Kildevæld.

Tved Sogn i Nørre Hald Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tved By, Tvedgaard, Bierregaard, Skalmstrup By, Gieslinggaard Hovedgaard, Giesling Mølle, Hjornkiers Mølle, Gade Mølle. Kirken er af hugne Steen, men Taarnet af Muursteen, beløstet 1584 af Christen Munk, er indvendig overmaade smuk udjiret af Etatsraad Fossach.

Tvedegaard staaer for 14 Tdr. 7 Skp. 2 Album Hartkorn. Bierregaard, som 1600 tilhørte Christen Munk til Gieslinggaard, staaer for 15 Tønder 4 Skp.

Tvede Sogn i Gunds Herred, Nyborg Amt i Sjæls Stift. Dertil hører Tvede By, 19 G. 12 H. Bjørnemose Herregaard, Øverste Ørkels Mølle,

Nederste Mølle, Haldager, 7 G. 16 H. Stevninghuuset, Skovhuuset.

Evensstrup Sogn i Hads Herred, Aastier Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Evensstrup By, Sørbek By. Dette Sogn er et Næder til Odder. Kirken skulde efter Frid. 3. Tilsladelse været nedbrudt, og Sognemændene gaar til Odder Kirke; men de udsirkede ved Admiral Kopssteen, at de maatte beholde deres Kirke, mod selv at holde den vedlige, og dog svare Tiende. Endelig Kirken altsaa er annulleret i Cansellet, og Præsten allene kaldes til Odder Sogn, prædikes dogi begge Kirker.

Tversted Sogn i Horns Herred, Aastrup Amt i Viborg Stift. Dertil hører Øster og Vester Tversted By, Tversted Lerpby, Sønder og Nør Sjøring, Sønder og Nør Hornsnab, Nør Elker Hovedgaard. Dette Sogn har lidt megen Skade af Sandflugt.

Tvilumgaard, en Herregaard i Twilum Sogn i Gierns Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift, har som en Ladergaard hørt til Twilum Kloster, som for længe siden er nedbrudt. Siden har Twilumgaard hørt til Rytterdistriktet, og er endelig 1767 solgt uden Bygning til Conferentsraad Ditlev Trap paud for 43060 Rigsdaler. Hovedgaardstact 47 Td. 4 Sk. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskyd 6 Td. 5 Skp. 2 Album. Høndergodt 348 Tdr. 4 Skiepp. 2 Fdk. 1/2 Album.

² Album. Skovskjld 5 Tdr.

² Alb.

Tvillum Sogn i Giern Herred, Silleborg Amt i Narhuns Stift. Dertil hører Volebye, Horn Bye, Smingebye, Trustrupbye, Faarevang Gaarde, Tvillum Hovedgaard. Dette Sogn er Anner til Skovrup. Kirken ligger paa Marken udenfor Tvillum Ladegaard, tæt ved Sudenaale, i et stort Moerads.

Tvis: Kloster, en Herregaard i Tvis Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift, tilhørte i Kong Valdemar I. Tid Hertug Burich, og stiftede i 1163 den 24 Martii et Cistercienser Munkeløster, kaldet Tvisel, paa Latin Tuta Vallis, fordi det laae i en dyb Dal, omgivet med høie Sandbanker. 1547 fik Oluf Munk dette Kloster og dets Gods af Kongen. Dens nærværende Eier er Justitsraad Hvas. Sognekirken er en grundmauret Længde af Vorgegarden. Gaarden har sin egen Kirkeret, som holdes om Løverdagen. Hovedgaardstarten er 28 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Album. Møllekjld 2 Tdr. 1 Skp. Bøndergods 235 Tdr. 5 Sk. 2 Fk. Tiender 48 Tdr.

Tvis Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift. Dertil hører Tvis Kloster Hovedgaard, Skovved, Skovrup, Over Ure, Store og Lille Medal, Grydholt, Breinhold, Høldgaard og nogle andre

Gaarde. Anner til Selbing i Ulborg Herred.

Tudse Herred i Holbek Amt i Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Udbye, 2) Hørbye, 3) Sagested, 4) Svinnige, 5) Tudse, 6) Vierbye, 7) Gallinge, 8) Hiembek, 9) Rundbye, 10) Jyrdendahl, 11) Mørkshøj, 12) Tyderup, 12) Skamstrup.

Tudse Sogn i Tudse Herred, Holbek Amt i Siellands Stift. Dertil hører Tudsebye, 28 G. 19 H. Allerup, 5 G. 4 H. En privilegeret Kroe. Byen ligger midt imellem Roeskilde og Corsør, og har Bognmandslaug.

Tudsenæs, den yderste Deel af Tudse Herred i Holbek Amt, Siellands Stift, en Halvø, saa den af Isefjorden, der deeler sig i to Deele, hvoraf den Østre kaldes Lammefjorden, som skiller Tudsenæs fra Ods Herred, og den Vestre fra Horns og Rørløse Herred. Derpaa er 3 Sogne: Udbye, Hørbye og Sagested.

Tule Søe, en fiskeriig Søe, har Krebs, Gieder, Aborrer, Brasen, ligger i Pedersborg Sogn i Alsted Herred, Sorø Amt i Siellands Stift.

Tullebølle Sogn i Nørre Herred, Tranekier Amt i Siellands Stift paa Den Langeland. Dertil hører Tullebølle, Klausebølle, Skelberg, Trellervig, Steensgade, Løkkebye, Lismoose, Bleggholmgård, Thottisholm Gaard,

Gaard, Tioretvedgaard, Biergbuegaard. Kirken kaldes St. Martini Kirke. Altertavlen skal være opsat 1508. Vesten for Clausbølle er en stor Holm med Graver og Volde, hvor sees Rundera af et gammelt Slot, kaldet Holme Slot. I Sognet ligger Steensgade Sø, hvori er Gieder, Abborrer og Aal.

Tulsted, en liden ucomplet Sædegaard i Torup Sogn, Hallum Herred, Aalborgs Amt i Viborg Stift. Den hører nu under Baroniet Lindenborg. Besætningen er Stude. Hovedgaardstøtten er 10 Tdr. 1 Alb. Vonderaods 35 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Tiender 29 Td. 3 Sk. 1 Fd. 1 en spvendel Alb.

Tulstrup Sogn i Giern Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tulstrup Bye. Javngude Bye. Tørring Bye. Skovsrode G. Klisegaard. Dette Sogn er et Anner til Alling. Ved Skovsrode Bye ligger en Kongelig Skole.

Tulstrup Sogn i Ring Herred, Havreballeaaards Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Nederstrup Bye. Østergaard Hovedgaard. Dette Sogn er et Anner til Holme. Kirken har et smukt Taarn, hører til Konstantinsborg. Paa Altertavlen sees en Jomfrue med Krone paa Hovedet, og 10 mindre med uildskede Hoveder, som forestiller

St. Ursula og de 11000 Jomfruer.

Tulstrup, en Herregaard i Sald Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg i Aarhus Stift, hører til Grevskalet Frisenborg. Hovedgaardstøtten 24 Td. 4 Sk. 3 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 7 Skp. 1 Alb. Møllest. 6 Skp. 1 Fdk.

Tunse, en De i Aarhus Stift i det store Belt, en halv Mil Vesten fra Samsø, hører i det Verdslige under Ring Herred, i det Geistlige under Samsø Herred eller Vedser Provstie. Den er ikke stor, men dog et Kirkesogn, som bestaaer af Den Tunse og Præstegaarden. Vønderne nære sig af Algerdykning og Fiskerie. Dens Hartkorn er 24 Tønder. Den hører under Amtstuen i Aarhus. Den har 17 G. 20 H. Indbyggernes Antal beløber sig til 200, som ere Selveiere og svare kun en aarlig Afgift til Aarhus Domkirke. Paa Den er en liden Kirke og en Beirsmølle.

Turebye Sogn i Farø Herred, Tryggevalde Amt i Sicilands Stift. Dertil hører Turebyeholm Herregaard. Nyelbye, 2 G. Væstved, 4 G. 1 H. Turebye Markhuuse, 25 Huuse. Trunhiems Huuse, 5 H. Røderup, 9 G. 1 H. Nye Huse, 4 H.

Turebyeholm, en Herregaard i Turebye Sogn i Farø Herred, Tryggevalde Amt i Sicilands Stift. Ved Gaard den,

den, som er byggt af Henrik Gise, er en smuk Have. Hovedgaardstøtten er 198 Tdr. 3 Skp. 2 Alb. Skovskyl 9 Td. 6 Sk.

Turse, en De strar udenfor Den Taasinge, Vesten for Langeland, adskilt fra Høen ved et smalt Udsøb, kaldet Skaarup Sund, som ikke kan besejles uden af smaa Baade. Thurse er en halv Mil lang og ikke slet saa bred, med høi og jevn Grund og god Skov. Hartkornet er 98 Tdr. Deraf høre de 32 Tønder til Ladegaarden Marsviinsholm, opbyggt af Frue Ellen Marsviin til Ellensborg; beboes nu af 8 Mænd, som drive Holingen. Det øvrige hører til Landsbyen Thurse, som har 22 Gaarde, 14 Huuse og omtrent 250 Indvaanere. Jorden pløies idelig; Beboerne lægge sig meget efter Havefrugt og Skibsfart. Paa et Sted, kaldet Bundsletten, ligger en stor Steen, hvor en Kiempe, Rune, skal være begravet. Denne De er Anner til St. Nicolai Kirke i Svendborg.

Turup Sogn i Waag Herred, Assens Amt i Høens Stift. Dertil hører Turup By, 15 G. 13 H. Blangstrup, 8 G. 7 H. Heesler, 4 G. 1 H. 3 Sogner er Hestholms Søe, fiskerig paa Aborrer og Sieder.

Tåstrup Sogn ligger i Tystrup Herred i Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Tystrup i Hørning Sogn i Sønder Haldherred, Kallø Amt i Aarhus Stift, skal

1657 først være bleven en Herregaard. Bygningen er af Muur og Bindingsværk, allene indrettet som en stor Ladegaard. 1726 er den tilligemed Essenbek og Hefringholm, oprettet til et Stamhuus. Hovedgaardstøtten 72 Tdr. 3 Skp. Skovsk. 5 Sk. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 69 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Album. Skovskyl 8 Tdr. 2 Fdk. Mølle-skyl 9 Td. 4 Sk. 2 Fd. Tiender 112 Td. 4 Skp.

Tåstrup, en liden ueomplet Ladegaard i Fræer Sogn i Helsing Herred, Halsborghuus Amt i Viborg Stift, hvis Bygninger er af Muur og Bindingsværk. Der holdes Stude til Besætning. Til Gaarden er en Korn- og Stampemølle. Hovedgaardstøtten 13 Td. 5 Fdk. 2 Alb. Mølle-skyl 8 Td. 4 Sk. Bøndergods 41 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovsk. 4 Skp. 3 Fdk. Tiender 15 Tdr.

Tyberggaard, en Herregaard i Tyberg Sogn og Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Det nye grundmurede Huus med anseelige Værelser, er af Etatsraad Tycho Rothe, som meget har forbedret Gaardens Marker. Ved Gaarden er et Hospital for 8 fattige. Hovedgaardstøtten 70 Tdr. 3 Skp. Skovskyl 1 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.

Tybjerg Herred i Vordingborg Amt i Siellands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Glumise, 2) Bafvelse, 3) Næsbye, 4) Tyvelse.

5) Herlufsmagle, 6) Aversle, 7) Riisløv, 8) Vester Egede, 9) Sandbye, 10) Drangstrup, 11) Tybjerg, 12) Hindsmark.

Tybjerg Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Tybjerg Vye, 10 G. 19 H. Drup, 9 G. 6 H. Hækkerup, 4 G. 1 H. Hiemsgelisse, 12 G. 6 H. Tybjerglille, 9 G. 5 H. Tybjerggaard Herregaard. Ved Kirken er en Kilde og et Høspital.

Tybjerg, en Herregaard i Ørslev Sogn i Vends Herred, Hidsøgaavls Amt i Høns Stift. Gaarden er af Vindingssværk, hører under Grevskabet Vedelsborg. Her er et Hollanderie paa 200 Kær. Hovedgaardstøtten er 76 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Frihedsgods og frie Kirkejord 21 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Vøndergods 300 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovskold 9 Tdr. 4 Skp. Rundt omkring paa Gaardens Marker er 10 Kilder.

Tyregod Sogn i Nørvangs Herred, Eolldinghuus Amt i Nibet Stift. Dertil hører Tyregod Vye, Tyregodlund Vye, Hæstrup Hovedgaard, Seirup Vye, Dørfen Vye, Lønaa Vye, Hindskov Vye, Høefkov Vye, eller Røtbor, og endel eenlige Gaarde. Kirken siges at være bygget af Dronning Tyre Dannebød. I tvende Høie, Hestehøie kaldede, siges Kong Gorm og denne Dronning skulde være

begraven, men bleve det i Tilling Høie. Kirken har et smukt Taarn.

Tyrestrupgaard, en Herregaard i Sørvind Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Borgegaard den er med Graver om, bygget af Mauer og Vindingssværk af Major Müller, men Ladegaarden af H. Juul. 1400 tilhørte Gaarden Ebbe Galt og hans Familie over 200 Aar. Paa Gaarden holdes Kær og Køer stude. Hovedgaardstøtten 138 Tdr. 3 Fdk. Skovsk. 3 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Vøndergods 211 Tdr. Kongetiender 41 Tdr. 7 Skiepper. Kirketiender ligeledes.

Tyrholm, en liden Græsholm tæt ved Ulfshale paa Den Møen, bruges af Steege Borgere til Høstiering.

Tyrild Herred i Eolldinghuus Amt i Nibet Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Skibet, 2) Høver, 3) Telling, 4) Bredsteen, 5) Lundballe, 6) Gadbjerg, 7) Nørup, 8) Randbøl, 9) Kollerup.

Tyrsted Sogn i Hattings Herred, Stiernholms Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tyrsted Vye, Dallerup Vye, Dalsnæs Vye. Inner til dette Sogn er Udt i Vierge Herred. Kirken ligger for sig selv paa Marken.

Tyrsting Herred i Skanderborg Amt i Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Tønning, 2) Træden,

3) Ring, 4) Gredstrup, 5) Vinding, 6) Bryrup, 7) Souling, 8) Tyrsting, 9) Nim, 10) Rye, 11) Vissing Sogner.

Tyrsting Sogn i Tyrsting Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Tyrsting Bye. Hutholm, en eenlig Gaard. Matteredup Hovedgaard. Matteredup Mølle. Stis Mølle. Bærnap, et Huus. Dette Sogn er ee Anner til Kloborg i Brads Herred.

Tysrup Herred er $2\frac{1}{2}$ tudske Milelang, og 2 til 3 Mil bred, er overmaade behagelig og frugtbar, og et af de beste Herredet i Hertugdømmet. Det bestaaer af 14 Herreder: 1) Vansild og 2) Dalbye, som have een Præst sammen. 3) Biert. 4) Stenderup. 5) Hvils og 6) Veistrup, som have een Præst sammen. 7) Aller, 8) Taps, 9) Sielstrup, 10) Tysrup, 11) Hiernstrup, 12) Oddis, 13) Stephing og 14) Svørup, som og have een Præst sammen.

Tyvelse Sogn i Tybjerg Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Tyvelse Bye, 16 Gaarde, 4 B. 18 H.

II.

Urbarg Sogn ligger i Lønder Herred og Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Ubbørd Sogn i Odense Herred og Amt i Syens Stift.

Dertil hører Store Ubbørd, Høibierg, Lille Ubbørd, Troelsrød, Øster Bisbjerg, Lille Bisbjerg, Store Bisbjerg, Dyredsgaard, Lille Høsbierg, Erensbierg, Grevhuuset, Korsbiergsgaard, Husmosegaard, Teglggaard, Ringmose, Speksbierg, Kalsogaard, Langaard, Store Eilstrup, Lille Eilstrup, Dyregavede, Beyerupgaard, Boelstedet, Ravneshierghuus, Lindmose, 4 smaa Steder, Gundersø. Skoven her i Sognet kaldes Kollin-Skoven.

Ubbølle Sogn i Salling Herred, Nøborg Amt i Syens Stift. Dertil hører Ubbølle Bye, Rødkilde Herregaard, Strandbølle eller Dure, Ubbølle Bye har 30 heele og 9 halve Gaarde og 22 Huusmænd.

Uck Sogn ligger i Lundtofte Herred, Lønder Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Udbye Sogn i Næst Herred, Callundborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Udbye Bye, 25 G. 28 H. Kloubye, 12 G. 10 H. Fosinge, 10 G. 11 H. Frankerup, 6 G. 3 H. Kielleklinte, 10 G. 13 H. Seltostegaard, 1 H. Hvas Eieendom er lagt til Vesterbyegaard.

Udbye Sogn i Baarsø Herred, Vordingborg i Siellands Stift. Dertil hører Udbye Bye, 13 G. 13 H. Granløse, 12 G. 15 H. Teistrup, 4 G. 2 H. Skalderup, 9 G. 8 H.

Udbye Sogn i Kongsoe Herred, Dronningborg Amt i Nær-

Narhuns Stift. Dertil hører Udbye, Udbye-Høi, et Kærges huns. Dette Sogn er et Anney til Holbæk. Kirken er liden og tækket med Blye, har et maadeligt Taarn. Udenfor Udbyehøi Færgeshus kaste Kartstierne, som gaar til og fra Randers, Anker.

Udbye Sogn i Lunds Herred, Holbæk Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Udbye Bye, 17 G. 12 H. foruden Præstegaarden og Degneboeligen. Kidserup, 13 G. 14 H. Kidserup Beirmølle. Bogens, 6 G. 6 H. Roserup, 12 G. 8 H. Mosemarksgaard. Paa Kidserup Mark er en Steen, kaldet Holmesteen, 3 Alen høi, 20 Alen i Omkreds. Fra Kidserup oversættes Folk af Bønderne til Ods Herred. Paa Bogens Mark er en stor Steen, kaldet Alter-Steenen, hvor de Cætholske holdte Messe for de Søfarende. Dette Sogn er det øverste af de tre Sogner paa Lundsøen, som er en Halvø, der dannes af Isefjorden, som deeler sig i to Dele, hvoraf den Deel falder i Lammefjorden, som skiller Lundsøen fra Ods Herred, og den vestre fra Høns og Mølse Herred.

Udbye Sogn i Vends Herred, Hidsøgaards Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Udbye med Udbye-Mosegaard og Brønde Gaarde, Roelund, Roenæs, Viibye og en Mølle. Sognet har 36 Gaarde.

Udbyenedre Sogn i Gierselev Herred, Dronningborg Amt i Narhuns Stift. Dertil hører Udbyenedre Bye, Udbyeovre Bye, Ratterup Bye, Fuglsø Bye, Overgaard Hovedgaard. Kirken er en stor og smuk Bygning, har et høit Taarn. Ved Byen findes en Høi, kaldet Kælf Høi, og en Kilde, kaldet Steenkilden.

Udesundbye Sogn i Lunge Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Udesundbye Bye, 15½ G. 29 H. og en Mølle. Kirken er bygt 1744 af Christian 6. Til samme hører Friderichsfund, en Kjøbstad. Sunbyelille, 8 G. 4 B. 9 H. hvoraf 5 Gaarde og 5 Huuse høre til Hjarlsunde Sogn. Vunderup, 3 G. 4 H.

Udstrup, en frie og complet Herregaard i Rissum Sogn i Ulfborg Herred, Bøvling Amt i Ribe Stift, tilhørte 1486 Palle Juul og hans Familie. Nu hører den til Baroniet Rysenssteen. Bygningen er kun ringe. Korpagteren holder Kødeshude. Hovedgaardstaxt 24 Ed. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 286 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. 1 en ottendeel Alb. Tiender 21 Edr. 7 Skp. 2 to femtedeel Alb.

Udt Sogn i Stiernholms Amt, Narhuns Stift. Dertil hører Udt Bye, Boller Hovedgaard, Udstrup Bye, Sejt Bye. Dette Sogn er et Anney til Lyssted i Harting Herred.

Kirken

Kirken er bygt 1575 af Frue Karen Gyldestjerne, som tillige med hendes Gemal, Holger Rosenkrands, ligger der begravet. Ved Kirken ligger et Hospital for 6 Lemmer, stiftet af Kirstine Munk, med en Skole.

Uetersen, et Fogderie i Landdrostiet og Hertskebispe Pinneberg i Hertugdømmet Holsteen. Deri ligger Flekken Uetersen og Klosteret.

Uetersen, et adelsat Frøkens Kloster i Flekken Uetersen i Hertskebispe Pinneberg i Holsteen, er stiftet 1235 af Henrik von Bramstedt, og af Maximilian 2. og Rudolph 2. optaget i deres og Rigets særdeles Skæds. Det bestaaer af en Priorinde og 15 Frøkener, og har en Provst til Forstander. Klosteret selv staaer under Landretten; men alt, hvad der ligger uden omkring Klosteret, staaer under det Pinnebergske Hertskebispe, da der fra Conventretten over Klosterfrøkenerne appelleres til Landretten, men fra Klosterets Underret over dets i Hertskebispe Pinneberg boende Undersaatter appelleres til den Pinnebergske Gædding, og derfra til Over-Appellationsretten. Af Sognet Horst har Klosteret 11 Landsbøer, hvor det og holder en særdeles Ret eller Ting, hvorfra ikke appelleres til Landretten. Kirken i Horst staaer under det Münsterdorske Consistorio i Amtet Steinborg, og Klosterets Fogderie i Horst ansees som et adelsligt Marschgods. Klosteret con-

tribuerer til Kongen af 28 $\frac{1}{2}$ Ploug.

Ugelbye Næ, en fiskeriig Næ i Vendsøssel Land, Nalborg Stift i Jylland.

Ugerbye Sogn i Horns Herred, Nastrup Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Ugerbye, Tolstrup Bø, Staabel Bø, Steen.

Uggel Herred i Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig, 1 Mil langt og 1 til 1 $\frac{1}{2}$ Mil bredt, har megen Hebe og Sand, nogen Skov, og Soerne Sandflammer Sø og Tres Sø. Sognene ere: 1) Oversee, 2) Grosholt, 3) Kleinholt, 4) Süverstedt, 5) Eggebek, 6) Jordel.

Uggeløse Sogn i Lunge Friderichsborg Herred, Friderichsborg Herred, Friderichsborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Uggeløse Bø, 16 G. 23 H. Vadstrup, 10 G. 13 H. Vassingerød, 10 G. 14 H. Hovelskhuus, en Græsvang. Lindholmsgaard, 2 G. 4 H. Mørdrup Gaarde, 12 G. Hestetangs Mølle. To Huuse i Skov aen til Vassingerød. I Udskanten af Skoven, ved Søen, er et Sted, kaldet Borre Slot, hvor sees Ruidera af Bygninger og Graver.

Uggeløse Sogn i Mærlose Herred, Holbek Amt i Siell. Stift. Dertil hører Uggeløse Bø, 20 G. 21 H. Jønstrup, 6 G. 6 H. Brandholt, 4 G. 3 H. Nystrup, 5 G. 7 H. Connerup, 2 Gaarde. Flæskou, 2 Huuse,

Huuse, liggende udi Løvenborg Skov.

Uggerflev Sogn i Skam Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Dertil hører Uggerflev By, 22 G. 20 H. Uggerflev Herregaard, Slesstrup Gaarde, 2 G. Annevret er Bødenlev.

Uggerflevgaard, en Herregaard i Uggerflev Sogn i Skam Herred, Odense Amt i Fyens Stift, ligger under Grevskaftet Guldenssteen, og er forpagtet til Bønderne. Dens første Eiere, som vi des, var Johan Frøle 1466. Hovedgaardstør 253 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. Skovskjold 1 Fdk. 1 Alb.

Ugilt Sogn i Venneberg Herred, Næstруп Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Ugilt By, Linderum By og endel andre Gaarde, Egeberg Hovedgaard, Linderumgaard Hovedgaard. Annevret Taars ligger i Dorsum Herred.

Ulbjerg Sogn i Rinds Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Ulbjerg By, Tolstrup By, Sundstrup By ved Virksund, Ulstrupgaard, Skovgaard, Giorup By, Støre Torup By, Lille Torup By, Skinderup By. I Giorup By er et Hospital for 4 Fattige, byggt 1744 af Commerceraad Jens Giorup. Præsten til Ulbjerg og Lynderup er egentlig residierende Capellan for Bispepen i Viborg, som dette Kald pro officio er tillagt.

Ulborg Herred i Bøvling Amt i Ribes Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Hølstbroe, 2) Sønder-Usum, 3) Husbye, 4) Ståbye, 5) Ulborg, 6) Madum, 7) Raasted, 8) Vinding, 9) Vind, 10) Jom, 11) Selding, 12) Timring.

Ulborg Sogn i Ulborg Herred, Bøvling Amt i Ribes Stift. Dertil hører Kirkebye, Sønder-Rierbye, Rytterup By, Sønder Vosborg Hovedgaard, Nørre Vosborg Hovedgaard, Lillelund By, Viem By, Omstrup By. Enlige Steder: Nørre Lange, Kielse, Bulbjerg, Veilstrup, Kierngaard, Raaborg, Løstlund. Kirken har et høit Taarn.

Ulderup Sogn ligger i Nalbel Herred i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster. Heri ligger de Hertugelige Gaarde, Lundegaard og Philipsborg. Ved det adelige Gods Dallegaard sætter man over til Als, $\frac{1}{2}$ Mil over.

Ulkebüll Sogn ligger i Sønderborg Amt i Hertugdømmet Slesvig. Deri ligger Langeløvsø og Rønshof.

Ullerflev Sogn ligger i Vinding Herred, Nørborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Ullerflev By, 23 Gaarde, 25 Huuse.

Ulderup, en frie og komplet Herregaard i Galtrup Sogn i Nørre Herred, Dueholms Amt i Nalborg Stift. Gaarden er ny, opbyggt 1755 af Christen

Drifte

Quistgaard. Borgegaardens 3 Huse og Ladegaarden af Muur- og Bindingsværk, og den første teglhenot, tilhørte 1705 Albret Muus Bøbner. Hovedgaardstætt 33 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Møllekyld 4 Tdr. 2 Skp. Bøndergods til Ullerup og Øvergaard, som have een Eier, 419 Td. 3 Sk. 2 Fd. 2 $\frac{2}{3}$ Alb. Tiender 62 Tdr.

Ullerupgaard, en Herregaard i Søndels Sogn i Hillerlev Herred, Vesterdølg Amt i Nalborg Stift. Til denne Gaard hører et Kalk- og Teglbrænderie ved Højer Havn i Østerild Sogn. Hovedgaardstætt 66 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Bøndergods 409 Tdr. 1 Skp. 1 Alb. Tiender 60 Tdr.

Ullids Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhøns Stift. Dertil hører Ullids Bø, Øster Søbel Bø, Vester Søbel Bø. Kirken ligger paa en Sandbanke, som ved den søndre Side er meget steil. Den er for neden byggt af hugne Sten, for oven af Muursteen, takket med Blye, repareret 1745 af Generalmajor Lütichau. Taarnet er af store Kampesten.

Ulrichsdal i Godfred Sogn i Musse Herred, Nalholms Amt paa Den Laaland, blev fordmulig kaldet Bispens Bø, og tilhørte de Catholske Biskopper i Høen. Ved Gaarden er en smuk Have og liden Skov. Dens Hovedg. Tætt 42 Tdr. 3 Fdk. 2 Alb. Skovkyld 2 Tdr. 2 Skp.

Ulrichsholm, en anseelig Herregaard i Kjølstup Sogn i Bierge Herred, Ødense Amt i Fyens Stift, tilforn kaldet Skinnerup og Skendincegaard, tilhørte 1539 Michel Pedersen Mølleie. Hovedbygningen bestaaer af to anseelige grundmuurede Kloie, to Etager med Taarn og Kieldere, opført af Ulrich Christian Gyldebrande. Deromkring er Graver, en stor Dyk og Krugthave, Skov og Ørthave. Fiskerie haves af Damme og og Fiorden, som løber fra Kierte- niade her forbi Haven. Ladegaarden er af Bindingsværk, med et Hus, hvori Gaardens Dirkeret holdes. Hovedgaardstætt 69 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. Skovkyld 1 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Ulsbø Sogn i Strudfors Herred, Gottorf Amt i Hertugdømmet Slesvig, har een Præst med Sæbrensted.

Øster Ulslev Sogn i Musse Herred, Nalholms Amt i Laaland Stift. Dertil hører Øster Ulslev Bø.

Vester Ulslev Sogn i Musse Herred, Nalholms Amt i Laaland Stift. Dertil hører Vester Ulslev, Handermølle, Ollebølle, Søerup, Skøse, Sandager.

Ulsø Sogn i Farsø Herred, Tryggevælde Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Ulsø Bø, 2 G. 7 H. Dølsrup, 10 G. 7 H. Nielsrup, 12 G. 9 H. Stoverup, 3 G. 2 H.

Ulsted Sogn i Rier Herred, Vendsjøssel Land i Nalborg Stift. Dertil hører Ulsted Bye, Elsnap, Meelholt Bye, Gietterup Gaard, Klitgaard, Røtterup, Bådeholt, Grasholt, Langsved, Bindelborg, Hytten, Rammen, Sønder Bådeberg, Nørre Bådeberg, Broen, Øster Bådeholt, Nørre Heden, Lunden, Sønden Lunden.

Ulstrup Sogn i Mars Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Ulstrup Bye, Sutterup Bye, Hvorvarp Bye, Sønderup Gaard, Lerred Gaard, Helming Gaard, Skierup Boel, Gyvelde Gaard, Tavadal, Faderstrup Gaard, Graarup Gaard. Dette Sogn er et Anner til Gundersted i Slet Herred.

Ulstrup, en Herregaard i Hundborg Sogn og Herred, Drum Amt i Nalborg Stift. Borge og Ladegaarden bestaaer af 3 Huuse, byggt af Muur og Bindingsværk med Straataag, tilhørte Nis Palmesøn Kirth Bøbner 1459. Hovedgaardstørt 34 Tdr. 6 Skp. 3 Fd. 1 Alb. Møllekyld 1 Td. 2 Fdk. Bøndergods 27 1 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2 1/2 Alb. Tiender 49 Tdr.

Ulstrup, en Herregaard i Binge Sogn i Medelsom Herred, Halde Amt i Viborg Stift, liggende ved Guden Aae. Gaarden er af anseelig Bygning. Borge og Ladegaarden er af Grundmuur. Borgegaarden har 4 Huuse. Det søndre Huus, hvor Herskabets Bærelser ere, er

ziiret med et Taarn. I den østre Bygning er Kirken. Ladegaarden er opbyggt 1664 af Christen Skeel, som eiede Estrup, Søstrup, Skiervad og Ulstrup i Sylsland, Raunholt i Jven, Tølkase i Sielland og Krenkerup i Paaaland, var Geheimeraad og Stiftsamtmand i Viborg. Omkring Borgegaarden er Graver med en Broe over, og Indfarselsen igiennem en hvælvet Port. Paa Gaarden skaldes 150 Øren, er under Forpagtning, har gode Fiskeie af Aaen og en smuk Skov, meest af Eg, hører til Greyskabet Skeel, og skal være et Sæde for Enke- Grevinderne af Skeel. Hovedgaardstørt er 43 Tdr. 5 Skp. 2 Album. Skovkyld 8 Tdr. 3 Fdk. 2 Alb. Møllekyld 2 Tdr. 1 Skp. Bøndergods 454 Tdr. 3 Skp. 3 1/2 Fdk. Skovkyld til Ulstrup og Skiering: 18 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Tiender 56 Tdr. 3 Fdk. 2 Alb.

Ulsund, en gammel frie og complet Herregaard i Nees Sogn i Skodborg Herred, Bøvling Amt i Ribes Stift, ved en Aae, som falder ud i Bøvling Fiord, og har derfor godt Fiskeie, tilhørte 15 14 Christen Grøn Bøbner. Hovedgaardstørt er 27 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 210 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. Tiender 6 Tdr.

Ulvesshull Sogn ligger i Evershøp i den vestre Deel af Endersted i Hertugdømmet Slesvig.

Understed Sogn i Vor-
slum Herred og Amt i Nalbora
Stift. Dertil hører Brangbek
Bye, Skifved Bye, Narved
Bye, Ries Bye, Gadeholt.

Underup Sogn i Nimi
Herred, Stiernholms Amt i
Narhuus Stift. Dertil hører
Underup Bye, Vorbierg Bye,
Torp Bye. Dette Sogn er et
Aner til Nimi i Vorsting Her-
red. Sydost for Underup Bye
er en Høi, kaldet Ørstbiørg.

Unewatt, et adeligt Gods i
Grumtoft Sogn i Husbye Her-
red, Flensborg Amt i Hertug-
dømmet Slesvig.

Urlev Sogn i Bierge Her-
red, Stiernholms Amt i Nar-
huus Stift. Dertil hører Urlev
Bye, Spettersup Bye, Sto-
venbiørg Mølle. Kirken er
istandsat 1754 af Etatsraad
Hans de Hofman. Strax neden
for Urlev løber en Aae, som skiel-
ner imellem Bierge og Hatting
Herred.

Urup, en Herregaard i Øst-
birk Sogn i Voor Herred,
Skanderborg Amt i Narhuus
Stift. Borgegaarden er om-
ringet med Graver, ligger tæt
ved Skoven og to fiskerige Søer,
bestaaer af 3 Længder, to Etager
høie, af Grundmuur, og har to
Taarne, hvoraf det ene er høit,
og Spiret tækket med Kobber,
byggt af Admiral Peder Skramsen
1582. Ladegaarden er af
Muur og Bindingsværk. Paa
Urup staldes 150 Øren. Hoved-
gaardstøt 40 Tdr. 4 Skp. 2
Fdk. Bøndergods over 553

Tdr. Kongetiender 73 Tdr. 4
Skp. Kirketiender 97 Tønder,
1 Skp.

Urupgaard i Grensted Sogn
i Slags Herred, Koldinghuus
Amt i Niber Stift, har fordem
været en adelig Sædegaard, be-
boet af Morbyer, Munke og
Krabber, og havt en anseelig
Bygning, men er nu kun en
fikkelig Bøndegaard.

Ussing, en liden Sædegaard
i Korning Sogn i Harting Her-
red, Stiernholms Amt i Nar-
huus Stift, hører til Mering-
gaard. Borge og Ladegaarden
er opbyggt af Etatsraad de Lich-
tenberg, af Muur og Bindings-
værk, og dens Marker inddeelte.
Gaarden staaer for 23 Tdr. 2
Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn.
Skovskold 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Utterslev Sogn i Nørre
Herred, Høstet Kloster Amt i
Laalands Stift. Dertil hører
Utterslev, Kastager, Tjørnebye,
Langaard Herregaard. Bøvet,
Vintersborg Herregaard. Sogs-
net bestaaer af 58 Gaarde og 68
Huuse.

Uvelse Sogn i Lunge Fri-
derichsborg Herred, Frederichs-
borg Amt i Siellands Stift.
Dertil hører Uvelse Bye, 17 G.
22 H. Løstrup, 7 G. 20 H.

V.

Vaabensholm eller Vab-
nersholm, en Herregaard i
Fouling Sogn i Vorsting Her-
red, Skanderborg Amt i Nar-
huus Stift, tilhørte Tertil Vab-
ner og hans Søn Peder Vab-
ner.

ner, som døde 1596. 1767
købt af Korygster Mønstet paa
Bygholm for 19800 Rigsdaler.
Dertil frie Hovedgaardstørt 14
Eder. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Album.
Bøndergøds 226 Eder. 2 Skp.
2 Fdk. 1 Alb. Skovskyl 5 Skp.
3 Fdk. 1 Alb.

Vaabensted Sogn i Muffe
Herred, Nalholms Amt i Vla-
lands Stift. Dertil hører Vaa-
bensted, Buderup, Maltrud-
gaard, Træstrup, Levrupgaard,
Nagerup, Krærup, Tielstrup
Herregaard. Annexet er Engels-
tøfte.

Vaælske Sogn i Morre Her-
red, Nykøbings Amt i Hollands
Stift paa Den Kjøster. Dertil
hører Vaælske Bye, 36 G. 28
h. Egense, 1 i G. 5 h. Egense
Herregaard. Sognet er omrin-
get af Stranden, som en Halvø,
er tilforn kaldet Valnæs. Paa
Egense Mark er et Sted, kaldet
Morre-Nakke. Til Sognet hør-
rer en liden Ø, kaldet Sudevæ,
hvorpaa er vilde Asparges, Pe-
berred, Grønkaal, Væg og Sil-
lerie.

Vaar, en anseelig Herregaard
i Karstrup Sogn i Slet Herred,
Nalborghuus Amt i Viborg
Stift. Gaarden er af Grund-
mure paa en stærk Grund af
hugne Sten, 3 Ræie, 2 Stok-
værk høi, med et Taget midt paa,
hvælvede Kældere, og en Brand-
mure, som indelukker Gaarden,
opført 1590 af Frue Karen
Friis. 1722 er den paa nye om-
bygget af J. hum Poulsen, Taar-
net afbrudt og Værelserne mo-

derne indrettede. Besætningen
er Staldstude. Under Gaarden
ligger en stor og ufrie Aulsgaard,
som bruges dertil, og staaer for
16 Eder. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Album
Hartkorn.

Vaar Sogn i Jerslev Her-
red, Seigstrup Amt i Nalborg
Stift. Dertil hører Vaars-
gaard Hovedgaard, Aggested
Bye. Annex til Albek i Vær-
glum Herred.

Vaargaard, en stor Herre-
gaard i Vaar Sogn i Jerslev
Herred, Seigstrup Amt i Nal-
borg Stift. Vorgegaarden be-
staaer af to grundmurede Hæn-
se, to Etager med hvælvede Kiel-
dere. Ved hver Ende er en Pa-
villon, bygget af Frue Ingeborg
Staal 1591. Omkring Vorge-
gaarden er Graver og en Broe
til Lavegaarden, opbygget af
Grundmure. Denne Gaard
har i gamle Dage været befestet,
og 1644 belejret, da de Svenske
deri havde indlagt en Besætning.
Birketinget holdes om Løverda-
gen. Hovedgaardstørt 96 Eder.
2 Skp. 3 Fdk. Møllest. 1 Ed.
4 Skp. 4 Fdk. Bøndergøds
252 Eder. 7 Skp. 1 Album.
Skovskyl 1 Ed. 7 Skp. 1 Fdk.
2 Alb. Møllest. 27 Eder. 2
Skp. Tiender 53 Eder. 4 Skp.

Vadskiergaard, en frie og
complet Herregaard i Tørring
Sogn i Skodborg Herred, til-
hørte 1522 Niels Friis og hans
Arvinger i lang Tid. Bygnin-
gen er Bindingsværk med
Straatag. Hovedgaardstørtten
er 20 Eder. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.

Dan:

Vøndergods 325 Tdr. 2 Skp.
 $\frac{1}{2}$ Alb. Møllest. 4 Tdr. 6 Skp.
 2 Fdk. Tiender 29 Tdr.

Vadum Sogn i Kier Herred, Vendsissel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Vadum Bye, Vadum Mølle, Øster Holmebye, Vester Holmebye, Haldager Bye, Rødsgaard, Bjerningaard, Ridsinge Huse, Vadstiergaard, Brobelis, Skov, Rødslet Hovedgaard.

Være Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Haldrup Bye, Steensballe Bye, Blirup Bye, Møllerup Bye, Steensballegaard Hovedgaard, Væreholm Hovedgaard. Kirken er ud- og indvendig meget smuk istandsat af Baron Frid. Krag. Ved samme er et stort Begravelse, hvori den navnkundige for-
 dum Groscaulier og Greve af Griffenfeld ligger begravet. Ved Steensballe Sund boer en Mand, som sætter Folk over til Horsens Mark.

Værhølm, en gammel Herregaard i Være Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt i Ribe Stift, men Bygningen er afbrudt og Gaarden lagt under Steensballegaard, hvor Afgrøden opbeværes. Hovedg. Tort 14 Tdr. 1 Alb. Skovst. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.

Værslø Sogn i Skjippinge Herred, Rallundborg Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Værslø Bye, 11 $\frac{1}{2}$ G. 27 H. foruden Præstegaarden. Aasminderup, 10 G. 13 H. Biv:

Ende Herregaard. Vælle Kroe. Mark og Skovhuse, 5 H. 1 Bodker. Skoven ved Værslø er en Høi, hvorfra haves en fin Prospect til Samsoe og Røen.

Værum Sogn i Galten Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Værum Bye, Værum Mølle, Næstkov, et Huse. Kirken er liden uden Taarn.

Valbye, en Herregaard i Antvorskov Amt i Siøllands Stift, solgt 1774 den 27 May af Hans Majestæt Kongen til Oberstlieutenant von Casten. Skib for 60000 Rdlr. Hovedgaardstart 68 Tdr. 7 Sk. 3 Fd. 2 Alb. Skovskold 1 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. i alt med Tiender og Vøndergods 507 Tønder, 1 Alb.

Valdemars Slot, en Herregaard og Slot paa Den Taasinge, opbyggt istedenfor Herregaarden Kierstrup af Kong Christian 4. til sin Søn Valdemar, og siden ombygget efter den nu brugelige Bygningsmaade af Kammerherre Niels Juul, har et smukt Capel og en prægtig Have. Slots-Ladegaardens frie Hovedgaardstart er 56 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovst. 13 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovst. 6 Tdr.

Vallekilde Sogn i Skjippinge Herred, Rallundborg Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Vallekilde Bye, 7 G. 7 H. foruden Præstegaarden og Degneboeligen. Bierresøe, 16 G.

12 H. Skippinge, 12 G. 9 H. Stareklinte, 9 G. 1 B. 7 H. Vindefilde, 16 H. og en Sqvate Mølle.

Vallensbæk Sogn i Smørum Herred, Kiøbenhavn's Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Vallensbæk, 14 heele Gaarde, 2 halve Gaarde, 24 Huuse. Kirken er af Sal. Etatsraad Nissen sat i meget smuk Stand. Præste- og Degneboeligen følger uden Betalning og Afgifter til Mandester Mand Af Glostrup og Vallensbæks Kirkers Indkomster underholdes bestandig 10 fattige Dreng og Piger, som nyde ugentlig 3 Mark til deres 15de Aar. Her ligger bemeldte Sal. Etatsraad Nissen og hans Frue i et dertil af ham indrettet Begravelse.

Vallensgaard, en Proprietairgaard i Næ Kirkebye Sogn i Sønder Herred paa Bornholm, har 18 Edr. Land.

Vallensved Sogn i Øster Flakkebjerg Herred, Amtvorskov Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Vallensved Bye, 17 G. 7 H. Saltø Bye, 10 G. 2 H. En Vand- og Veirmølle. Ollerup, 3 G. 5 H. Stubberup, 4 G. Kysø, 14 G. 4 H. Lundbye, 5 G. 2 H. Jensestrup, 4 G. 1 H. Desforuden 4 Gaarde, som høre til Hylinge Sogn. I Sognet er en Høy, kaldet Høsehøy.

Valløe Slot og adelige Kloster i Tringgelve Amt i Siøllands Stift, ligger en Mil sønden for Kiøge, 5 Mile fra Kiø-

benhavn, i en meget fornøielig Egn, blev af Frederik 4. oprettet til et Grevskab, bestaaende af de 4 Herregaarde, Valløe, Billeborg, Gunderup og Lellinge, og 1738 den 14 May indviet til et adeligt Kloster for 10 Stifts-Damer, som hver nyder aarlig 300 Rigsdaler, foruden hendes Deputat af Brønde, Hæveurter, Vilde ic.; en Decanisse, som nyder 600 Rdlr. og en Fyrstelig Abbedisse 2000 Rdlr., samt Kost og Liberie for et Antal Betientere. Til Curatores for Stiftelsen udvalges to Herrer af Ridderstanden. Slottets Bygning er overmaade forbedret og udiret af Dronning Anna Sophia og Sophia Magdalena. Ved samme er et meget smukt Capel, hvor vefelviis holdes dansk og tydsk Prædiken af Sognepræsten i Valløe Bye, som tillige har Løn som Stiftspræst. Ved Slottet er en pragtig Have. Betienterne boe i en liden Gade udenfor Slotsbroen. Valløe Hovedgaardstørt er 79 Edr. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskyd 5 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Tilførn have følgende Sædegaarde hørt under Grevskabet Valløe: Grubbeholm, som har været den allerældste, men blev nedbrudt 1376; i en indelukket Skov, ikke langt fra Valløe, findes endnu Røderaderaf. Gunderup ligger i Hørsølge Sogn, er bygt 1582 af Frue Mette Rosenkrantz. Den behøves nu af en Forpagter. Billeborg ligger i Hørsølge Sogn, har

har forud været en Vondebye, kaldet Egesøye. Søllerup har forud været en god Volsgaard, nu indrettet til Vøndergaarde. Taagerød, i Lidemark Sogn, har været en god Herregaard, nu er den to Vøndergaarde. Lidemark har havt 12 Lønder Hartkorn, nu drives Avlingen ved en Vonde; den hører til Juelsøinge.

Vallsebye Sogn i Viesøer, Fov Herred, Tryggevelde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Vallsebye Bye, 17 G. 17 H. Vallse Kroe og 4 Huuse ved Vallse.

Valsgaard Sogn i Hinsted Herred, Aalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Valsgaard Bye, Nise Bye, Raals Mølle, Herredsdal, Herredsdal Mølle, Hieds, et Hedehuus, Tostegaard, Staverslund, Krogen, Skovboe, Nøkkendal, Dramslev, en eenlig Gaard, Nakkedal, Ulstrup Gaarde, Friisdal, en Gaard, Lille Skovsgaard, Søndergaarde. Dette Sogn er et Anner til Nive. Staverslund har to Beboere, og et godt Ladested. Krogen er en Ad Huuse, bygte langs ned ad Mariagers Fjord, med Høbroe Kisthed. Friisdal har to Beboere, ligger i en smuk Dal. Skovsgaard, en liden fornuelig Selveiergaard ved Mariager Fjord, har et beqvemt Ladested til Brændehandel. Valsgaard Kirke ligger over 2 Mile fra Hovedsognet.

Store Værlose Sogn i Østfiske Herred, Kiøbenhavns Amt i Sielland Stift. Dertil hører Store Værlose Bye, 16 G. 35 H. Lille Værlose, 14 G. 23 H. Rolleskølle, 3 G. 2 H. Bringe Bye, 7 G. 5 H. Jonstrup Mølle, Vørupgaard, et Huus.

Valsøelille Sogn ligger i Ringsted Herred, Ringsted Amt i Siellands Stift. Dertil hører Valsøelille Bye, 8 G. 14 H. Høebye, 6 G. 4 H. Svallensrup, 2 G. Skoldenesholm Herregaard. Kirken er meget smuk og ny.

Vamdrupgaard eller Vrandrup Hovgaard, en liden Lystgaard i Vamdrup Sogn i Andst Herred, Roldinghuus Amt i Riber Stift, ligger paa den søndre Side af Kongegaen. Den er nu egentlig ifkun en Vøndergaard, men forud en bekjendt Herregaard, som 1454 tvende Adelsmænd skrev sig til.

Vamdrup Sogn i Andst Herred, Roldinghuus Amt i Riber Stift. Dertil hører Vester Vamdrup Bye, Øster Vamdrup Bye, Vamdrup Mølle, Vamdrupgaard, Vøstrup Bye, Holt Bye og Østerbyegaard. Kirken er anseelig, af hugne Steen, med Taarn. Vamdrupgaard har forud været en Herregaard.

Vammen Sogn i Nørre Lyng Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vammen Bye, Høstrup Bye, Nørup Gaard, Taarupgaard, Sønderupgaard.

Vandborg Sogn i Vand-
fuld Herred, Bøvlings Amt i Ri-
ber Stift. Dertil hører Kup-
strup, Klyves, Brunsgaard,
Skovmose, Gaaeskier, Hal-
gaard, Vestergaard, Mølgaard,
Gressbek, Bierg, Strande,
Aver, Halsgaard, Munksgaard,
Morgaard, Drageshol, Skre-
dergaard, Møbek, Katkier,
Gammelgaard, Brængaard,
Høstergaard, Galtmose, Hovdam,
Mpegard, Minusholm, Skis-
denggaard, Qvistgaard, Guld-
berg, Maagaard, Riekenstgaard,
Damsgaard. Sognet bestaaer
af bare eenige Steder, undtagen
Strande, som ligger ved Lim-
fjorden, og har 5 Beboere.

Øster Vandet Sogn i Hil-
lerlev Herred, Drum Amt paa
Halvoen Thye i Aalborg Stift.
Dertil hører Øster Vandet Bye,
Øster Løsting Gaard. Aaen
til Vester Vandet.

Vester Vandet Sogn i Hil-
lerlev Herred, Drum Amt paa
Halvoen Thye i Aalborg Stift.
Dertil hører Vester Vandet
Bye, Agerholm Bye, Sønder
Bilsbøl, Nørre Bilsbøl, Na-
batstoft, Høldirhaage, Bierre-
gaard, Lind, Skaarup, Sander,
Løsting, Bleggholt Bye, Klitz-
møller, Østerklitz Mølle, Mel-
lemMølle, VesterMølle, Tebel
Hovedgaard.

Vandfuld Herred i Bøv-
lings Amt, Ribers Stift, bestaaer
af følgende Sogne: 1) Gjal-
tring, 2) Trans, 3) Jer-
ring, 4) Dybe, 5) Vand-
borg, 6) Engborg, 7)

Hygum, 8) Hove, 9) Ram-
me.

Vandsted, en liden ufrie og
ucomplet Mølsgaard i St. Hans
Sogn i Venneberg Herred, Aa-
strup Amt i Aalborg Stift,
paa 7 Tdr. 6 Skp. 3 Bdk. Hart-
korn.

Vandsbek, et adeligt Gods
og Bye i Hølstens, en liden Møl
Nordost fra Hamborg. Ved det
adelige Huus, som tilforn hedte
Vandsborg, og nu er nye og støn
opbyggt, er en angennem Have, af
hvilken man kommer i en meget
smuk indrettet Skov. Flekken
ved det adelige Huus, som be-
staaer af 136 Jdssteder, er vel
bebyggt. Hamborgerne besidde
her Hauger og smukke Huuse.
Stedet har et Bogtrykkerie, tre
Cattrun-Manufacturere, som
allene ernære nogle hundrede
Mennesker, en Bor- Bleg,
Vaand- og Strømpevævere,
Korn- Træ- Barke- Papirs-
og Tobaks-Møller. Der boe og
saa andre Haandværksfolk. Der
kommer ogsaa mange Fremmede
her at søge deres Færdselsse, saa
Stedet deraf og har megen Næ-
ring. Tilforn boede her mange
Jøder, nu ere der endnu kun 6
eller 7 Familier tilovers. Til
det adelige Gods hører, foruden
Flekken, betydelige Agerjorder
og Enge, og forskellige Møller,
to Mølsgaarde, Landsbyerne
Hirschfeld og Todtendorf, og
enkelte Huuse paa den saa kaldte
Løbe. Det er af det Kongelige
Danske Huus i nogle hundrede
Aar givet forskellige Personer
til

til Lehn, og 1762 blev det solgt til Baron von Schimmelmann for 110000 Rigsdaler, med den Betingelse, at han uden det danske Hofs Forevidende ikke maatte afhænde det til nogen Fremmed.

Vang Sogn i Hindborg Herred, Drum Amt i Aalborg borg Stift. Dertil hører Vang By, Nystruggaard, Øster Diernæs, Klostergaard, Hævegaard, Korsborg Boel, Røkedal, Tarp, Strurup, Jute, Sandklitterne, Tvæde, Voelsmand, Skaarhede, Overgaard, Røregaard, Krogsgaard.

Vang, en Herregaard i Gullsted Sogn i Kier Herred, Bendslyssel Amt i Aalborg Stift. Borgegaarden er bygt af Gullands Kyrræe og Muur af Jens Høg, Landsdommer paa Gulland. Paa Gaarden holdes Holkenderie og Seude. Hovedg. Tært 48 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. Bøndergods 236 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Skovsk. 1 Skp. 1 Fdk. Møllekyld 2 Td. 3 Sk. 2 Alb.

Vantinge Sogn i Galling Herred, Nyborg Amt i Byens Stift. Dertil hører Vantinge By, 15 G. 1 B. 14 H. En Vand- og en Stampemølle. Høllerslev. Giesstou Herregaard. Nyhølle Gaard og By. Galling By. Høierupgaard. Gallinglund By.

Varpelev Sogn i Stevns Herred, Trøgøvelde Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Varpelev By, 20 G. 9 H.

Varde, en liden Risthæd i Vester Herred, Riberhuus Amt i Riber Stift, 8 Mile fra Ribe og 9 fra Guldning, under den 55 Grad, 35 Min. Bredd og 24 Gr. 21 Min. Længde, anlagt høsten Aar, som løber ud igiennem Høe Dyb til Haven. Østen for Byen er en Banke, kaldet Klenburg. Byens Vaaben er en kronet Løve, staaende opreist over et Vand. Dens ældste Privilegier, som vides, er af Christoffer af Bayern 1440. I Byen er 13 Gader og Stræder, 146 Gaarde og Huuse, alle af Muur- og Bindingsværk, assureerede for 48810 Rdlr., et Torv, 4 Porte, 2 Kirker, hvortil er en Sognepræst, som holder en personel Capellan, da der holdes Høstmesse hver Søndag i hver af dem. St. Jacobi Kirke er den største, med en smuk Prædikestol, hvor paa 6 Tavler af Alabast forestilles Jesu Kristens Historie, og et lidet Orgelværk. St. Nicolai Kirke er en dobbelt Bygning med Kende imellem Tagene. Ved den søndre Bygning er Taarnet. Kirken har intet Chor. I Byen er et lidet Hospital af Muur- og Bindingsværk for 12 fattige. Raadhuuset er bygt 1752. Byen har kun een Raadmand, efter hvis Afgang den allene skal have en Byefoged og Byeskriver. Raadstueretten holdes om Torsdagen, Byetinget om Mandagen. I den østre Ende af Raadhuuset er den danske Skole. Indbyggernes Antal beløber sig til 800 i alt, bestaaende af 150

Familier, en Sognepræst, en Capellan, en Raadmand, en Bnefoged, som er Herredsfoged i Øster-Narre- og Vester-Herred, en Bne- og Raadskueskriver, som tillige er Hospitalsforstander og Kirkenænger, 10 Ridsmand, en Stads-Chirurgus, 7 Handverkere. Skibe har Byen ingen, da store Vaade eller Dramme ikke kan komme nærmere end til Tanderup, en Mølvesten fra Byen. Alsaa er Hjerting nu den Havn, som Ridsmandene i Varde betjene sig af til deres Vares Ud- og Indførsel, hvortil og fra de føres enten til Bogus eller paa større og mindre Vaade. Varde Toldkammer er derfor lagt til Hjerting, hvor og Skipperne boe. Byens Jorde staae i Matrikelen for 112 Tønder Hartkorn, og ere deelte i 8 Deele, hvoraf 4 saaes og 4 hvile. I Consumption betales 1767. 1605 Rd. Otte Dage for Juul holdes Marked.

Varde Aac løber imellem Nørholms Borge og Ladegaard og skiller Riberhuus Amt fra Lundenes Amt. I samme fanges Lar, Ørreder og andre Ferskvandsfiske.

Varniz, et Virk i Apenrade Aime, $\frac{3}{4}$ Mile langt og $\frac{1}{2}$ Mil bredt, har en frugtbar Jord, og indeholder eet Sogn, kaldet Varniz.

Varpelev Sogn i Stevns Herred, Tryggevelde Amt i Siøllands Stift. Dertil hører Varpelev Bne, 20 S. 9 S.

Vebbestrup Sogn i Hinzled Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vebbestrupgaard, Ganderup Bne, Truc Bne, Doense Bne, Øster Doense Bne, Høndrup Bne, Frangdrupgaard, Stokholmgaard. Dette Sogn er et Anner til Rold.

Vedbyegaard, en Herregaard i Rudsvedbye Sogn i Løve Herred, Søbyeegaards Amt i Siøllands Stift. Gaarden er meget smuk af Grundmuur i en Kirkant. Ved Gaarden er en smuk Have, en Dyrehave, samt trende Kilder, Ester: Lunde- og Helene: Kilder. Hovedgaardst. 54 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Skovst. 15 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.

Vedelsborg, Hovedgaard den paa Grevskabet Vedelsborg i Huusbye Sogn i Vends Herred, Hindsøgaavls Amt i Byens Stift, forðum kaldet Ivernes. 1450 eiede Henrik Knudsen Gjldenstierne den, blev oprettet til et Stamhuus den 11te Dec. 1672. Vedelsborg Hovedgaard er 70 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Frihedsgods 9 Tønder, 6 Skp. 1 Fdk. Frit Hartkorn 300 Tønder. Contribuerende Vndergods 254 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. Alb. Hartkorn. Møllestuld 10 Tdr. Paa Gaarden holdes 300 Rser og gives 3000 Rdlr. i Forpagtning. Mindesdahls Hovedgaardstærk er 13 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. Frie Kirkejorder 3 Tdr. 3 Skp. 2 Alb. Vndergods 278 Tdr. 7 Skp. 2 Alb.

2 Alb. og 22 Edr. Mallefkyld
Hjumsbye Konge: og Kirketiende
33 Edr. Tanderup Konge: og
Kirketiende 51 Edr. 4 Skp.
Neslev Konge: og Kirketiender
33 Edr. Valslev Konge: og
Kirketiende 72 Edr. Fens
Konge: og Kirketiender 22 Edr.
Ubye Konge: og Kirketiender 58
Edr. 4 Skp. Gumborn Konge:
og Kirketiender 21 Ed. Brands:
øe, hvorpaa er en Bondegård,
13 Edr. 1 Skp. 3 Kdf. 2 Alb.
Skovsk. 2 Skp. 2 Alb. Waag:
øe 80 Edr. 1 Skp. 3 Kdf. Her:
foruden Herregaarden Tybring
og Bannerslund i alt 2026
Edr. 1 Skp. 3 Kd. Paa Grev:
fabet er 10 Skoler.

Vederslev Sogn i Hovel:
bera Herred, Dronningborg Amt
i Narsuus Stift. Dertil hører
Vederslev Bye, Vorre Bye,
Kataad Mølle, et Skovhuns.
Byen og Sognet kaldes gemeen:
lia Veierlev, Friues og Veger:
lev Kirken er en Korskirke,
byggt af hvide Steen, med Taarn
og Spir, er indvendig hvælvet.
Den blev 1713 anseelig istand:
sat af Grev Christian Friis.
Altartavlen er gjort 1595, en
smuk Prædikestol bekostet 1717
af Rishmand og Skarper Niels
Vederslev Vorre. Paa Veier:
lev Mark er en Plads, kaldet
Glensborg Slot.

Vedse, en liden Herregaard
i Rod Sogn i Sønder Hald:
Herred, Kallø Amt i Narsuus
Stift, er næsten ganske omsluttet,
da den paa de 3 Kanter er omgi:
ven med Rier Sund og paa den

Søndre med Røllind Sund.
Gaarden er af Muur og Vin:
dingsværk, 3 Aker, 2 Trager
høje. Den har en smuk Skov,
frugtbar Grund, Fionne Tien:
der, god Jagt og Fiskerie. Paa
Gaarden holdes Hødestude til
Beserning. 1656 tilhørte den
Jørgen Neek. Hovedgaardse.
19 Edr. 5 Skp. 3 Kdf. 1 Alb.
Skovskold 1 Ed. 2 Kd. Malle:
fkyld 1 Ed. 3 Skp. 2 Kdf. Vøn:
dergaard 252 Edr. 1 Skp. 3 Kd.
2 Alb. Skovskold 7 Ed. 1 Skp.
2 Kdf. 1 Alb. Tiender 73 Edr.
3 Skp.

Vedstet Sogn i Voor Her:
red, Skanderborg Amt i Nars:
huus Stift. Dertil hører Veds:
stet Bye, Affendrup Bye. Dette
Sogn er et Annex til Torrild i
Hads Herred.

Vedtofte Sogn i Waag
Herred, Affens Amt i Fyens
Stift. Dertil hører Vedtofte
Bye, 12 G. 14 H. Mølleballe,
5 G. 2 H. Hestled, 6 G. Bra:
hesholm, en Herregaard, Bys:
lebjerg Mølle. To Huuse, neml.
Snapiind og Vorbjerg, som hø:
rer under Herregaarden. I
Vedtofteer et Hospital. An:
nexet til Sognet er Sollested.

Vegerlev Sogn i Nørre
Herred, Kallø Amt i Narsuus
Stift. Dertil hører Vegerlev
Bye.

Veggerbye Sogn i Hov:
num Herred, Nalsborghuus Amt
i Viborg Stift. Dertil hører
Veggerbye, Hids By, Busted:
gaard, Høirrigsgaard, Brasted
Bye, Astrupgaard, Tornbals:
gaard,

gaard, Byrste Bye, Liungsvæ Bye, Kallstrup Bye, Kirke-torn.

Væggerløse Sogn i Sønder Herred, Nylisbings Amt i Paalant's Stift paa Den Kallster. Dertil hører Væggerløse, Naad-bierrebø, Højgerbø, Marre-bek, Bruserup, Butø, Hasel-øe, to Væ, Stoubø.

Veibergsgaard, en frie, men ucomplet Gaard i Humlum Sogn i Skodsborg Herred, Bøvling Amt i Riber Stift, tilhørte fordm. Biskopperne i Ribe. Hovedgaardstact 1 i 1/2 D. 1 Skp. 3 Fd. 1 Album. Vøndergod's 98 Eder. 3 Skp. 1/2 Fd. Tiender 35 Eder.

Veibye Sogn i Holbøe Herred, Kronborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Veibye, 16 G. 26 H. Myngø, 9 G. foruden tvende Gaarde til Valbøe Sogn. Ørbø, 16 G. 14 H. Holse, 13 G. 4 H. Underup, 4 G. 7 H.

Veibye Sogn i Nodding Herred, Skivehøus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Veibye Bye. Dette Sogner et Annex til Lem. Kirken er liden med Taarn.

Veilbøe Sogn i Sønder Hald Herred, Kalløe Amt i Nars-høus Stift. Dertil hører All-strup Bye, Tvistrup Bye, Kier-gaard, en stor Bøndegaard. Kirken har et spidst Taarn.

Veilbøe Sogn i Vends Herred, Hindsgauls Amt i Fyens Stift. Dertil hører Veilbøe, Staarby, Nøgle,

Kulbø, Kustrup, Bøgelund og Strib, Nørre Thaarup af to Gaarde og Huuse, Bøgelund, tre heele og en halv Gaard, Billeshøue, en Herreggaard. Sognet har i alt 70 Bønder-gaarde. De 3 første ere nogenles des store Byer. Kulbø og Kustrup, to smaa Byer med en Mølle. Strib, to Gaarde med et Høraested, hvor der og er et godt Fiskerie af Sild, Torsk, Hornfisk, Makrel og Al.

Veierflev Sogn i Sønder Herred, Mors Land i Nalborg Stift. Dertil hører Veierflev Bye, Kalundborg, Nør og Sønder Vandmøller, Præstegaarden, Vilbø Bye, Vilsgaard, Viborgsgaard, Veierflevsgaard.

Veilbøe Sogn i Edbøe Herred, Eobdinghøus Amt i Riber Stift. Dertil hører Veilbøe Bye, Trelle Bye. Annex til den danske Kirke i Fridericia.

Veilbøe Sogn i Haslev Herred, Havrebøllegaards Amt i Nars-høus Stift. Dertil hører Veilbøe. Kirken er takt med Bye, Skion og i god Stand, har et anseeligt Taarn. Den øverste Capellan til Domkirken Nars-høus er Sognepræst til Veilbøe Sogn.

Veierflevsgaard, er uprivilegeret Aulsgaard i Veierflev Sogn i Sønder Herred, Dues-høus Amt i Nalborg Stift, tilhørte 1480 Niels Krabbe. Den har 17 Tønder, 1 Skieppe, 2 Fierdingfar, 1 Album Hart-torn.

Veilbye Sogn i Sønder Herred, Kallø Amt i Nørhuns Stift. Dertil hører Veilbye, Nørn Bye, Tolstrup Bye, Ingvorstrup, en Eensædsgaard, Lille Mølle. Kirken er rækket med Blye, istandsat 1744 af Kammerherre og Stiftamtmand Nofensørn. Altertavlen er aiert 1588. Ved Veilbye er et Bælt, som løber fra Boelsbæk norden igennem Byen, imellem tvende Bierge, til Suehullet, hvorfra Vandet dels falder ud i Sønder, dels oven til gior en Aae, kaldet Dybdals Aae; derfra udsnyder en Bæk sig, kaldet Børnbæk, hvorhos er et Kildespring med overmaade sundt og godt Vand. Ved Nørn er godt Fiskerie, og ved Tolstrup Karudsedamme.

Veile, en liden Kiøbstad i Nørvangs Herred, 4 Mile fra Koldina, 4 Mile fra Horsens og 3 Mile fra Fredericia, under 55 Gr. 46 Min. Latitud. og 25 Gr. 24 Min. Longitud. Byen ligger i en Dal, men paa en Bakke, som rejser sig over Engen, som omgives af høie Bierge, flaaene Skove, frugtbare Aare, Tøfter og Haver, ved den fiske- rige Veile Fjord, har sund Luft, godt Kiøb paa Fødevare, og er meget behagelig. Byens Baa- ben er endeel Strømme imellem to høie Bierge, og med en Broe, som sammensøier disse Bierge. Byen er meget gammel, og næv- nes 1227. Dens første Privi- legier ere af Kong Valdemar 1327. Byen er inddeelt i fire

Kierdinger, har 13 Gader, et Torv, 3 Porte, 5 Broer, som løbe omkring og igennem Byen, 165 Gaarde og Huuse af Vin- dingsværk, 2 til 3 Etager høie; hver Gaard og Huus har en Ha- ve. Kirken, kaldet St. Nicolai Kirke, holdes for at være meget gammel. Paa det nordre Capels indvendige Mauer sees indmurede 23 Mennekespander, som siges at have været Søerøvere. Kirken er forbedret og istandsat 1744. 3 Taarnet er to Klokker. Den tilhører det astronomiske Taarn i Kiøbenhavn efter Chris- tian 5. Gavebrev af 16 Febr. 1676. Hospitalet er stiftet af Christian 3. 1558, nye opbyggt af Grundmuer til 20 Lemmer, udvidet 1766. Naadstuen er en gammel grundmuuret Bygning, tilført Gortebrodrer Kloster, stienet 1530 af Frid. 1. Muu- rene ere $1\frac{1}{2}$ Alen tykke, 27 Alen lange, $12\frac{3}{4}$ Alen breede, 10 Alen høie til Taget, af to Etager, hvoraf den underste er hvelvet, staaende paa 5 Piller, med et høit Taarn af tre Grundmuer. Byen har en Byesoged, som tillige er Herredsfoged i Nør- vangs og Thyld Herreder, og en Byeskriver, som tillige er Her- reds Skriver. Indbyggene ere omtrent 154 Familier af 600 Siæle, foruden Indqvarterin- gen. Deriblandt ere: Sogne- præsten, den residerende Capel- lan, som tillige er Hospitals- præst, en Klokker, en Catechet, en Skoleholder, en Byesoged, en Byeskriver, en Postmester og Tol-

Tolder, en Veier og Maaler, en Hospitalseforstander, en Procurator, en Apoteker, en Chirurgus, to Farvere, en Giestgiver, 4 Riebmænd, en Skildrer, en Maler, to Guldsmedde. Byen har 124 Eiendomme af Agerland; i hver kan saaes 4 a 5 Tønder Sæd. Til hver Eiendom hører 4 Enghæfter, hvorpaa avles 6, 7 a 10 Læs Høe. Desuden 75 Enghaver og Toster, hvori saaes 41 Tønder Sæd og avles 168 Læs Høe. Byen er meget beqvem til Handel, da den store Fiord er meget dyb, og kan tage imod de største Skibe, indtil paa $1\frac{1}{2}$ Fierdingvei nær ved Byen, hvor de maae ankre og ved smaa Baade udlosse Varene og indtage Ladning. Byen har to maadelige Kartwier, som ligge i Vinterhavn ved Virsbeek, $\frac{1}{2}$ Mil fra Byen. I Fiorden fanges Lar, store Dredere, Torsk og en deel andre Fiske. Veile Mølle er meget gammel og nævnes 1339, har to Quærne, een til Malt og Gryn, een til Rug og en Siate. Den skatter til Kongen for Møllestyld af 21 Tønder, 2 Skp. Foruden Byens Kilde eller den store Brønd paa Torvet, er Sverpøst Kilde Sønden for Byen og Clausens Kilde Norden for Byen. Byens Consumption var 1767. 2220 Rigsdaler. Markeder holdes den 22 April, 2 May, 12 Jun. 26 September, 30 October, Torvedag hver Onsdag.

Veile Sogn i Galling Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift.

Dertil hører Veile Bye, 17 G. 3 B. 18 H. Veilegaard, en Herregaard. Vestergaard, 2 G. Teilgaard, en Gaard. Veile Mølle.

Veile-Dravet, en ganske flod ufrugtbar Strimler Land, hvorved Thyholm hænger fast med det øvrige af Næs Herred i Vestervig Amt i Aalborg Stift, er af Naturen ligesom broelagt med smaa Steen af en halv Mils Længde. Den formeeres imellem Limfjorden paa den søndre og en Veile eller Arm af samme paa den nordre Side, som kaldes Thyholms Veile.

Veilegaard, en Herregaard i Veile Sogn i Galling Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift, blev bygt 1619 af Caspar Markdan. Bygningen er smuk og vel indrettet, dog kun af Bindingsværk, uden til beklædet med Muur af rare Steen. Ved Gaarden er en stor og god Skov. Hovedgaardstøarten er 31 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. Skovstyld 6 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Album. Møllestyld 2 Tdr.

Veine Sogn i Malt Herred, Riberhuus Amt i Riber Stift. Dertil hører Veine Bye, Skodborghuus Hovedgaard, Skallevad Huus, Veine Mølle, Gruue, et Boel. Meilund, et Boel.

Veirum Sogn i Hierum Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift. Dertil hører Veirum Bye, Præstegaarden, Aulumgaard Hovedgaard, Lund Bye, Overdalen og flere eenlige Steder

det og Gaarde. Kirken er af hugne Steen, tækket med Blye, har et høit Taarn.

Veirum Sogn i Sønder Long Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Veirum Bye, Store Fuglesang, Veirumholt, Snirrup, BroeMølle. Dette Sogn er et Anner til Brum. Kirken er liden, ligger paa en høi Bakke.

Veirup Sogn i Giording Herred, Nibershus Amt i Niber Stift. Dertil hører Sønder Veirup Bye, Nørre Veirup Bye, Vibek Gaard, Sønder Grisbek Gaard, Nørre Grisbek Gaard, Sønderkrog Gaard, Nebelsig Gaard, Løkkisgaard, Annergaarden.

Vellerup Sogn i Horns Herred, Jægerspris Amt i Siell. Stift. Dertil hører Vellerup Bye, 10 G. 9 H. Vellerup G. fordum en Herregaard, nu under Egeholm. Weilemølle, 5 H. Sognet er Anner til Hertslov Sogn. I Vellerup er et lidet Hospital, stiftet 1713 af Geheimeraad Otto Krabbe for 8 Lemmer, hvoraf hver nyder 3 Mark maanedlig, og to hver Nyaaersdag.

Veslev Sogn i Hovelberg Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Veslev Bye, Enslev Bye, Enslevgaard Sødeggaard, Østergaard Sødeggaard, Røvdal, en eenlig Gaard. Teisgaarden, Over Narup Mølle. Holm, et Skovhuus. Tostrup, 2 G med et Skovhuus. Næbroshuus.

Belling Sogn i Hind Herred, Børling Amt i Niber Stift. Dertil hører Belling Bye. Heeboltstoe Bye. Vester Benner Bye. Bennergaard Hovedgaard. Klaptost Bye og Mølle. Betorp Bye. Røvsrup Bye. Rybjerg Hovedgaard. Astrup Bye. Nørboe. Kirken er tækket med Blye, har et høit Taarn. Igiennem Sognet løber Benner Aae.

Bellingsgaard, en Proprietærgaard i Nykier Sogn i Vester Herred paa Bornholm, har 12 Eder Land.

Bem Sogn i Hierm Herred, Lundenæs Amt i Niber Stift. Dertil hører Vester Bem Bye. Øster Bem Bye. Annergaarden. Sand, og flere eenlige Eeder. Anner til Giording.

Bemmeløv Sogn i Slagelse Herred, Sorø Amt i Siellands Stift. Dertil hører Bemmeløv Bye, 18 G. 7 H. Omeløv, 23 G. 16 H. Føreløv, 17 G. 3 H. Anneret er Hemmershøi.

Bemmeløstoe Kloster i Spiellerup Sogn, Trøggevælde Amt i Siellands Stift, har været en Herregaard 1556, og oprettet 1735 til et adeligt Kloster for 20 adelige Jomfruer, som nyde hver 250 Rigsdaler, og hver af Frøkenerne 150, samt frie Baaning. Borgegaarden bestaar af et Slot med Graver omkring, hvorover er en Broe til Haven. Udenfor ere Huuse til Betientere og Handverksfolk, og en Kirkegaard til Egenes Begravelse.

velse. Bemmeltøfte Gods har 351 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hovedgaardetart. For Godseters fattige har Prinds Carl stiftet et Hospital.

Vends Herred i Hindsgavls Amt i Rhens Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Ørster, 2) Balle, 3) Hunsbye, 4) Gamborg, 5) Nørre Nabye, 6) Harndrup, 7) Roerslev, 8) Jons, 9) Rybye, 10) Udbye, 11) Rødrup, 12) Indslev, 13) Gielsted, 14) Røperup, 15) Brendrup, 16) Veilbye, 17) Clauslunde, 18) Gielsted Sogner.

Vendsløv Sogn i Vester Klækebjerg Herred i Amtyskov Amt, Siellands Stift. Dertil hører Vendsløv By, 23 G. 11 H. Sterrede, 4 G. 4 H. Nide, 4 G. 3 H. Nide Veimølle. Ølstrup Gaarde, 2 G. Bissrup, 8 G. Holstenborg, den Grevelige Residens.

Vendsyssel; saaledes kaldes den nordøstlige Deel i Jylland i Østerrigsk-Nalborg, og indbefatter Rier, Hvetboe, Øster og Vester Han-Herreder i Nalborgh. Amt.

Veng Sogn i Hjelmslev Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Veng By. Venggaard. Haarbye. Ebballe By. Nørre-Bissing By. Dette Sogn er et Aaner til Dover. Kirken kaldes Hellig Trefoldigheds Kirke, er en temmelig stor og smuk gammel grundmaaret Bygning med et stort og høit Taarn. Ved

Veng er toende smaa Søer, Vengsø og Raavnsø.

Venner Nae ligger igiennem Velling Sogn og stikker Velling Herred fra Hind Herred.

Vennergaard, en Herregaard i Velling Sogn i Hind Herred, Børling Amt i Riber Stift, tæt ved Ringkøbing, en gammel frie Edegaard ved Venner Nae. Bygningen er af Bindingsværk, nye opbyggt af Cancellieraad Helvad. 1496 tilhørte den Thomas Fastie. Hovedgaardetart 58 Td. 6 Sk. 2 Fdk. Møllehold 6 Td. 3 Sk. Vonderg. 220 Td. 1 Sk. Tiender 39 Tdr.

Vennerslund, en Herregaard i Stadaager Sogn i Nørre Herred, Nylisbings Amt paa Den Kaldet, solat 1766 til Peder Thesstrup. Gaarden bestaaer af 5 Langer. Hovedgaardetart 51 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Skovskuld 16 Tdr. Vonderg. godset er 522 Tdr. 6 Sk. Harts-korn.

Venneberg Herred i Nærstrup Amt, Nalborg Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) St. Latharina, 2) St. Olufs, 3) St. Hans, 4) Ugilt, 5) Bierum, 6) Glade, 7) Nasted, 8) Skierum, 9) Lendum, 10) Vidstrup, 11) Hørmested, 12) Skallerup, 13) Vennebjerg, 14) Hardslev, 15) Jellstrup, 16) Maarup, 17) Rubierg.

Vennebjerg Sogn i Vennebjerg Herred, Nærstrup Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Venne-

Vennebjerg Bye. Lophauge Gaarde. Vester Hedegaard. Døstergaard. Havgaard. Stade. Nørre Harildslev Bye. Grøft Hovedgaard. Nummer til Skallerup.

Venge eller og Vennerland, en liden De i Limfjorden tæt ved Ottesund, imellem Thye, Salting og Har Øyssel. Landet udgjør et heelt Sogn, har sin egen Kirke og Sognepræst, hører til Skodborg Herred i Bøvlings Amt i Ribe Stift. Dertil hører Venner Bye, Sønderbyeskov, Veibjerg, Nørrebyeskov.

Ventetlykkegaard, en Sædegaard i Skovby Herred, Ringboms Amt i Ryens Stift, er for saa Aar siden opbygget af Ernst Braadt ved en Buss, kaldet Ventetorn, hvor det Kongelige Høfshandelskammer Bøgne, naar det reiser derigjennem Landet.

Vestervig Kloster, en Herregaard i Vestervig Amt i Aalborg Stift, har været et af de ældste Klosters i Landet og havt kostbare Bygninger af Quadersteen, stiftet 1110, kaldet St. Thøgers Kirke og Kloster i Vestervig, for 12 Augustiner Munk; kom ved Reformationen til Kongen, og 1674 solgt til Jochim Jørgens von Westervig, en Hollænder, som havde været Forvalter paa Gaarden, og af Kongen nobiliteteret, han lod opføre en smuk grundmauret Bygning. 1733 den 28 Febr.

blev den oprettet til et Stamhus for Assessor Møldrup og hans Ulfom 1732 bygte Oberste Møldrup Gaarden op iglen, da den 1703 den 30 Dec. var afbrændt, og satte et stort grundmauret Hus, 100 Alen langt, to Etager høit, og 1752 et nyt Hus af hugne Sten, saa at Borgegaarden udgjør tilligemed Kirken en stor firkanter Bygning. Til samme er to nye Lødegårde, et Teglbærderie og en smuk Have, og Fiskerie. Virkeveien holdes om Fredagen. Hovedgaardstart 88 Td. 5 Sk. 1 Kd. Vøndergods til Vester, vig og Drumer 75 1 Tdr. 5 Sk. 1 Kd. 2 1/2 Album. Møllefold 18 Tdr. 2 Sk. Tiender 242 Td. 2 Skp.

Verninge Sogn i Odense Herred og Amt i Ryens Stift. Dertil hører Verninge. Langsted. Hjelmerup. Sollevad, en Gaard. Naarup. Bregnemose. Skovbyegaard, 1 G. Volsgaard, 1 G. Sognet bestaaer af 62 Gaarde og 32 Huuse. I Sognet er to Vække, hvoraf den ene skiller Sognet fra Tommerup Sogn, den anden flyder forbi Brendekilde og skiller samme Sogn fra Vrylle. Ofte for Volsgaard er en Aar, som skiller dette Sogn fra Fangel Sogn. Ved et Sted, kaldet Holbraad, skiller Naen tre Herreder fra hverandre, nemlig: Salling, Baag og Odense Herreder.

Verring Sogn i Sønder Hals Herred, Ralsø Amt i Narsø Stift. Dertil hører Ver-

ring Bye. Amelhede Bye. Kastrup Bye. Fløek Bye. Kierup Boel, et eenligt Høus. Ugel-Huufene, 8 H. ved Randers. Flord En Gaard af Kloistrup Bye, kaldet Kirkegaard. Kirken ligger paa en høj Bakke strax østen for Verring Bye. Byen er paa den søndre Side omringet af Moser og Kier.

Verst Sogn i Andst Herred, Koldinghuus Amt i Riber Stift. Dertil hører Verst Bye. Hindsted Gaard. Tersbøl, et eenligt Sted. Tøstet, to Gaarde.

Vesløs Sogn i Vester Hant Herred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Vesløs Bye. Vesløsgaard. Hovedgaard. Lille Escholin. Store Escholin. Annex til Ørs, Ips.

Vesløsgaard, en Herreg. og Stamh. i Vesløs Sogn i Vester Hant herred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Bygningen er af Muur- og Bindingsværk. Paa Gaarden holdes Stude til Besætning. Hovedgaardstart 25 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Møllefyld 1 Td. 2 Fd. Vøndergods 346 Td. 2 $\frac{1}{2}$ Album. Mølleff. 1 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Tiender 122 Tdr.

Vesternborg, en Herreggaard i Øystrofte Sogn i Sønder Herred, Nykøbings Amt i Vøllands Stift paa Den Kalkst. var tilførn Slotrets Nørre Ladegaard, blev solgt 1766 den 9 Sept. til Agent von Westen for 53000 Rdlr. Hovedgaardstarten er 132 Tdr. 3 Fdk. 1 Alb. Skov-

Skov 5 Tdr. 1 Skp. 2 Alb. og Vøndergods 566 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartk. Skovff. 5 Td. 2 Skp. 1 Fdk.

Vestenskov Sogn i Sønder Herred, Hålsed Klosters Amt i Vøllands Stift. Dertil hører Vestenskov. Samsøe. Naagerup. Kattebølle Huuse. Vestenskov Gaarde. Veilø. Løssø. Knubbelslykke. Brydekølle. Næsbø.

Vesteraabye Sogn i Salming Herred, Nuborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Vesteraabye, 24 G. 39 H. og en Gaard, Viilegaard. Brendegaard, en Herreggaard. Kragegaard, 1 Gaard. Peirup, 11 G. 2 V. 7 H. Gialbebedes Gaard, en Gaard. Bremmerhuus, et Boel ved Skoven. Lindevads Mølle. Kirken er i god Stand.

Vesterborg Sogn i Nørre Herred, Hålsed Klosters Amt i Siellands Stift. Dertil hører Vesterborg. Maglerwing. Vønnede. Vedbye. Skieltofte Herreggaard. Søgaard. Gysted. Pederstrup Herreggaard. Evingbye. Langsøe. Sørupgaard. Klavenborg. Annexet er Birker i Sønder Herred.

Vester Herred i Bornholms Amt i Siellands Stift, bestaar af følgende Sogne: 1) Vester Mariæ, 2) Nye Laskier, 3) Knudsker, 4) Tyetær.

Vester Sogn i Nørvangs Herred, Koldinghuus Amt i Riber Stift. Dertil hører Vesterlund Bye. Lunder Bye. Rørbej Hovedgaard. Vester Mølle.

Mølle. Dette Sogn er Næner til Tyregod.

Vesterbølle Sogn i Rinds Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vesterbølle Bye. Lerkenfeld Hovedgaard. Lerkenfelds Mølle. Knudstrup Bye. Grudstrupgaard. Svingelberg Bye. Glerup Bye. Kirken ligger midt i Byen og har et maadeligt Taarn. 3 Knudstrup og Glerup Byer lægge en del af Beboerne sig efter Strømpebinderie, hvoraf de have god Fordeel.

Vesterbygaard, en frie Herregaard i Jordløse Sogn i Skjerpinge Herred, Corsøer Amt i Siøllands Stift. Under Gaarden er lagt Byen Vesterby, som er afbrudt, hvorfor Præsten faaer aarlig Istedet for Tiende 68 Rigsdaler, og Degnen og Skolerholderen 21 Rigsdaler. Hovedgaardstaxten er 64 Tdr. 1 Skp. 1 Kd. 1 Alb. Gaarden hører til Stamhuset Lerchenborg.

Vestergaard, en ucomplet Bindingsværks Ladegaard i Humble Sogn i Sønder Herred, Tranekier Amt paa Den Langeland, hører under Stamhuset Ahlesfeldt, som bestaaer af de Godter, som tilhøre den Ahlesfeldtske Familie paa denne Ø, foruden Grevskabet.

Vesterhever Sogn ligger i Nisholm i den vestre Deel af Enderstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Vesterfog ligger i Husum Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Vester Ladegaard, en frie og complet Sædegaard strar udenfor Nalborg Byes vestre Port, hører til St. Bodulphi Sogn i Hornum Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Borgegaarden er af Muur og Bindingværk, teglhængt. Der holdes deels Grude og deels Kver til Besætning. Hovedgaardstaxt 37 Tdr. 4 Skp. 3 Kd. Bøndergods 264 Tdr. 4 Skp. 2 Kd.

Vester Velling Sogn i Mødelssom Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vester Velling Bye. Terp Bye. Lille Torup Bye. Dengsø, et Boel.

Vester Vedsted Sogn ligger i Hvidding Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Vestervig Amt i Nalborg Stift, udgjør tilligemed Drum Amt den nordvestlige Deel af Jylland, som kaldes Thyeland. Vestervig Amt bestaaer af to Herreder, Hasting og Refs Herred. Det staaer tilligemed Drum og Dueholms Amter under een Amtmand. Amtstuen holdes i Tisted, hvor Amtsforsalteren boer. Om Amtets Beskaffenhed see Artikel Thyeland.

Vestervig Sogn i Refs Herred, Vestervig Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Vestervig Bye. Tingstrup Bye. Handerup Bye. Ørenbøl. Taaelby. Tinggaard. Rabbelsgaard. Villerup Bye. Mel-

vand Mølle. Skorup Vandmølle. Franker By. Seiersbøl. Over Adstrup. Neder Adstrup. Abbol. Villegaard. Toppenberg. Nørbon. Øster Ulfed. Vester Ulfed. Skorup. Røskier. Staversbøl. Rodenhierg. Vestervig Kloster Hovedgaard. Kirken er stor, høi og anseelig, 110 Alen lang, med en anseelig Altertafle, bekostet 1740 af Oberst Møderup.

Vesterse Sogn paa Den Lefføe i Nørhng Herred, Halsø Amt i Viborg Stift. Dertil hører Tanne. Linsø. Putten. Gaasboel. Sundet. Grefser. Besgrøn. Gaasdam. Lavskov. bek. Overhauge. Borlumgaard. Tralmosen. Gaihelgaard. Røskier. Dette Sogn er Annek til Byrum.

Vestrup, en upriviligeret Nylsgaard, hører til Lundergaard. Hovedgaardstøtten er 11 Td. 6 Skp. 2 Kd. 1 Albun. Møllefjeld 1 Skp. 1 Kd. 1 Alb.

Vetterlev Sogn i Ringsted Herred og Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Vetterlev By, 15 G. 33 H. Søerup, nu Conradsborg Herregaard. Kirken er meget smuk. 3 Sogneker et Hospital.

Veyerupgaard, en Herregaard i Marslev Sogn i Bierse Herred, Odense Amt i Fyens Stift. Vorgegaarden er tre grundmurede Huse, een Etage med høie Kistebæ. Hovedg. Tøtten er 49 Td. 5 Sk. 3 Kd. 1 Alb. Møllest. 1 Td. 6 Sk.

Veyersøe Sogn i Hind Herred, Bøvling Amt i Nider Stift. Dertil hører Veyersøe Kirkeby. Abiørg Hovedgaard. Husby. Tørup By. Bierregaard. Dykier. Frankier.

Veyleby Sogn i Fugelse Herred, Nalholms Amt i Volslands Stift. Dertil hører Veyleby, 24 Gaarde og Huuse. Kirken ligger meget høi, hører til Tjørsted Sogn.

Veylø Sogn i Hammer Herred, Bordingborg Amt i Sjællands Stift. Dertil hører Veylø By, 13 G. 10 H. Vassens, 9 G. 6 H. Rettestrup, 9 G. 5 H. Svenstrup, 14 Huuse. Ussens, 4 G. 9 H. Dybsøegaard. Gaunse Herregaard. Kirken kaldes St. Andree Kirke. Ved Stranden er en Kilde med friskt Vand. Svenstrup var en Herregaard, som Geheimeraad Knud Thott lod nedbryde og lagde dens Jord til den Bondeby Vassens, og det øvrige til Huusmand.

Veystrup Sogn i Gudme Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Dertil hører Veystrup By, 29 G. 25 H. Tidseholt Herregaard. Veystrup Herregaard og Veystrup Mølle. Kirken er udvendig og indvendig istandsat. Altertavlen, som er opsat 1764 af Rigsraad Plum, forestiller Christus i Urtegaarden.

Veystrupgaard, en Herregaard i Veystrup Sogn i Gudme Herred, Nyborg Amt i Fyens Stift. Vorgegaarden bestaar af

af 3 afd. dimaurede Høuse, een Etage, med Kielder, byggt af Kammerraad Vork Lund, og en afd. maauret Løbe af Røken Gægg. Hovedgaardstarten er 23 Eder. Skovskold 2 Eder. Ved Gaarden er god Skov og Fiskevie.

Viborg Stift i Jylland grændser mod Norden og Vesten til Aalborg Stift, hvorfra det skilles ved Limfjorden, en Deel af den vestlige og sydlige Kant til Ribe Stift, det øvrige af den sydlige Kant og en Deel af den østlige til Aarhus Stift, det øvrige mod Osten til Kattegat. Dette Stift er omtrent 10 Mile langt og 12 bredt, og det mindste af de fire Jyllands Stifter. Den vestre Deel af Stiftet, som stæder til Ribe Stift, bestaaer meest af Heede og Lyng; Jord. Derimod er den nordre Deel meget frugtbar, fornemmelig Skivehøus Amt. I Truds og Riends Herred vorer overmaade god Rug, og overalt er Viborg en af Danmarks beste Rugegne. Der i Stiftet falder og overalt godt Fiskevie, saavel af den salte Søe, eller Kattegat, og Mariager Fjord, som af de ferske Søer, Aaer og Bække. Dette Stift er oprettet af Svend Estridsen 1065. Det bestod fordm af Himmer, Sysel, Omer, Sysel og Salling; nu deeles det i det Verdslige i følgende Amt: Halds Amt, Skivehøus Amt og Aalborghøus Amt, men i det Geistlige hører derforuden til

Viborg Stift Synderlyng Herred i Dronningborg Amt, og Gislum Herred i Mariager Amt. Endledes hører Hobroe Kibstæd i det Verdslige under Halds Amt i Viborg Stift, som og den Løfføe; men Aalborg, som ligger i dette Stift, hører til Aalborg Stift. Dette Stift bestaaer af 3 Amt, 14 Herreder i det Verdslige, men 16 i det Geistlige, 3 Kibstæder, 222 Kirkesogner og 70 Herregaarde.

Viborg, Hovedstaden i Viborg Stift, 8 Mile fra Aarhus, 10 Mile fra Grønnae, 5 Mile fra Randers, 10 Mile fra Aalborg, 20 Mile fra Ribe, 19 Mile fra Skagen, under 57 Gr. 33 Min. Latitud. 35 Gr. 13 Min. Longitud. Den er een af de ældste Stæder i Riget, og en af de fornemste og største Kibstæder i Jylland, og regnes endnu $\frac{1}{2}$ Mil i Omkreds. Den ligger og langt fra Havet, hvorfor den altid er bleven holdt for meget sund og et godt og let Levested, formedelst overflodig Fiskefæst og billige Priser paa Høusleie, Jdebrand, Kist og andre Levnedsmidler. Den har tilforn været befæstet med Graver og Volde, hvorfra endnu findes nogle Levninger. Hverkenes at have været til for den kristelige Religions Indførelse her i Riget, fører i sit Vaaben et Mandsskold og et Huentimmer med en Støtte imellem sig. Dens ældste Privilegier, som nu havees, ere af Christopher af Bagern

1440. 1726 den 25 Julii ed den en overmaade stor Ildbrand, som i 24 Timer fortærede alle dens offentlige Bygninger, indtagen Graabrode Kirke og Dombuuse, samt ødelagde de allerfleste Adelige og Borger-Huuse, saa at meget saa bleve tilovers. Byen har tilforn havt 16 Kirker, hvoraf følgende tre endnu ere tilovers: Dømkirken, indviet St. Maria til Vre, er opbyggt kort efter Christendommens Indførelse i Riger. Ved samme er to Capeller eller Tilbygninger, St. Kieles og St. Anna. I denne Kirke ligger Kong Erik Slipping begravet. Den blev opbyggt paa nye stræ efter Branden 1726, og indviet 1728; har to anseelige Taarne med Kupler paa isteden for Spiir. Altertavlen er meget smuk, given af Frid. 4. Prædikstolen er af rart Billedhuggerarbejde. Byen har fordum havt 3 Kloostere, hvoraf Graabrode Kloster blev af Christ 3. 1541 skienket til et Hospital, som bestaaer af 3 høie grundmuurede Huuse. I det eene Huus er Hospitals Gruen, hvorudi, foruden 19 indelukte Senge, er i Midten et Alter og en Prædikestol. Tienesten forrettes af Klosteren ved Dømkirken, og Sakramenter uddeles af Graabrode Kirkes Sognepræst. I Hospitalet er 19 Lemmer, som nyde ugentlig 28 Skilling, og udenfor Hospitalet nyde 31 Katzige samme Penge. Den latinske Skoles Bygning er to Etager

høi af Grundmuur og 3 andre Fløie af Bindingsværk. Ved Skolen er en Rector, en Conrector, 4 Hørere og 40 Discipler, hvoraf 15 nyde frie Kost. Tugt- og Manufacturhuuset bestaaer af 4 anseelige grundmuurede Bygninger, to Etager høie, bygte 1740 for hele Nørre-Jylland, har sin egen Præst. Hospitalsforstanderen har tillige Inspection herover. Raadhuuset er en meget smuk grundmuuret Bygning, opført 1730, hvor Raadstueretten, Byetinget, Provstemødet og Militair-Sessionen holdes. Magistraten bestaaer af en Borgemeister, som tillige er Tolder, og to Raadsmænd, en Byefoged, som tillige er Politimester og Brandmajor, en By- og Raadstue- skriver. Raadstueretten holdes hver Tirsdag, og Byetinget hver Mandag. Efter Frid. 3. Privilegium af 20 Sept. 1661 har Byen Landstingsrettighed, saa at Byefogdens Domme gaar til Raadstuen, og Magistratens Domme ligger til højeste Ret, uden at have noget med Landstinget at gjøre. Bispe-Residenten er af Grundmuur, med 3 Fløie af Bindingsværk. Landstingshuuset er af Grundmuur, to Etager høit. Ved denne Ret er 5 Landsdommere, hvoraf een boer i Byen og de andre omkring i Provinzen. Landstingens Baaben er en Løve over 9 Hierner. Venzons Kloster er en Bygning til 12 Præster og andre Enfers Boelig, hvoraf enhver nyder

10 Rdlr. aarlig af Eftvadgaards Indkomster. Byens Indpaa-
nere ere Biskoppen, 3 Sogne-
præster, 3 Capellaner, Tugt-
huuspræsten, 6 Skolelærere, en
Landsdommer, Landstingshøve-
ren, Landstingskrivere, 10
Overretsprocuratorer, en Bor-
gemeester, 2 Raadmand, Byesof-
geden, By- og Raadstueskrive-
ren, Hospitals- forstanderen,
Postmeesteren, en Veier og
Maaler, 3 Organister, 2 Skole-
holdere, 8 a 10 Riismænd, en
Doctor Medicinæ, en Apotheker,
10 Chirurgi, 10 Wiinhandlere,
en Bogtrykker, 142 Haandvær-
kere, ialt omtrent 300 Familier,
bestaaende i alt af 2000 Perso-
ner. Byen bestaaer af 300
Gaarde og Huuse, deraf er 24
grundmuuret, og de øvrige af
Muur- og Bindingsværk, alle
teglhangte og i Brandkassen
affecurerebe for 280570 Rdlr.
Byen har 5 Porte, 3 Torve,
6 smukke Gader og endeel Stræ-
der, to Sprøiter og et vel indret-
tet Brandvæsen. Et af Byens
beste Næringsmidler skulde være
Handelen, men samme drives
ikke uden Besværlighed og Be-
kostning, da Byen ingen Seilads
har, men maae føre sine Vare
over Land fra Hjerting, som lig-
ger 20 Mile sydvæst fra Viborg,
samt nogle over Halsborg paa
Limfjorden ind ved Hjarbek, som
skeer med megen Vanskelighed,
over Løassørs Grunde. Byens
største Herlighed er, at der hver
Torvedag, som er om Løvedag-
en, indføres en stor Velsignelse

af alle Slags ferst Fisk, saasom
Kablian, Drasen, Al, Helt,
Gieder og Sild, saa og den saa
kaldede Ranniskfisk, som meest be-
staar af Abborrer, og undertiden
nogle Gieder; dog har Fiskeriet
paa nogle Aar taget meget af.
Af tørrede Strandfiske kommer
her og en Mængde. Den anden
Herlighed for Byen er det navn-
kundige Snapsting, Nørre
Jullands Omslags Termin,
som er aarlig fastsat til den 26de
April, og vedvarer i 14 Dage,
hvoraf Indbyggerne have nogen
Fordeel, ved at leie deres Værel-
ser til Fremmede. Den tredje
Herlighed er de gode Kornmar-
ker, som for det meste søde Ind-
byggerne. De ere anslagte for
200 Tønder Hartkorn. Den
fjerde Herlighed er Lyng Torve-
stier, men liden eller ingen Græs-
ning og af Skov slet intet.
Snapstinget holdes aarlig den
26 April og varer i 14 Dage.
Foruden Snapstings Marked
holdes her et den første Tirsdag
i Martii Maaned med Heste i 3
Dage, et den 18 Sept. med
Heste, Fæ og Kram i 14 Dage,
et den 23 Oct. med Qvæg i 3
Dage. Byen svarede 1767 i
Consumption 5315 Rdlr. Byen
har en Søe tæt ved sig, og deraf
libet Fiskerie af Abborrer og Dra-
sen og libet Al. Ved Søen har
for ældgammel Tid siden været et
Slot, hvis Volde kaldes Borge-
Vold. Volden er anlagt af
Kong Svend Grathe, som og
har befæstet Byen. Den ridende
Post ankommer hver Onsdag og

Strangerhuuse. Mored Vand-
mølle. Mourøddbye. Elverøds-
gaard. Smorvraad. Taage-
rød. Store Traam. Lille Traam.
Amagerbye. Amager Skov.
Sveruphuuse. Sverup Mølle.
Store Himmelskrup. Ulstrup-
gaard. Blæshjerg. Munke-
huus. Riellebye. Hauløse, et
Boel. Rønrog, et Boel. Hjul-
skov. Staldevad, et Boel. Ny-
købning. Hængsted. Byds Mølle.
Rødvals Mølle. Pimkilde. Nel-
lemose. Tverskov Bye. Tver-
skov Mølle. Katseque Huuse.
Ved Landeveien til Odense er no-
gle Steder, kaldet: Kom igien.
Høogaard. Margaard Herre-
gaard. Langsøe Herregaard,
med et Teglværk. Anneret er
Vopplinge. Ved Kirken er en
Sognepræst og Capellan.

Vigersted Sogn i Ringsted
Herred, Ringsted Amt i Siel-
lands Stift. Dertil hører Vi-
gersted Bye, 7 G. 8 H. Age-
rup, 4 G. 15 H. Ngerstrup, 4
G. Snekkerup, 10 G. 19 H.
Derved, 12 G. 14 H. I Viger-
sted Mark er en Kirke, kaldet
Vilhelmi Kirke.

Vigsø Sogn i Hillerød
Herred, Drum Amt paa Hal-
øen Iøye i Nalborg Stift.
Dertil hører Vigsø Bye.
Vierre Bye. Høfeldal. Lov-
gaard. Buthoragaard. Søe-
borg. Anner til Røse.

Vilg Sogn i Odø Herred,
Drogsholms Amt i Sjællands
Stift. Dertil hører Vilg Bye,
16 G. 1 B. 29 H. Høufinge,
17 G. 1 B. 19 H. Sidinge,

7 G. 3 H. Jyderup, 11 G.
6 H. Vognes, 3 G. 1 H. Ru-
de, 5 G. 1 B. 3 H. Skildstrup,
5 G. 7 H. Rielsrup, 9 G. 1 B.
7 H. Seierskrup, 2 G. 1 H.
Kollekolde, 5 G. 1 H. Lille
Engelbiera, 6 G. 4 H. Ulstrup,
3 G. I Sognet findes Røder
af en Herregaard, kaldet Ri-
elsrup, hvis Jorder nu ligge
til Sielsrup i Egeberg Sogn.

Vil Sogn i Hørre Herred,
Skivehuus Amt i Viborg Stift.
Dertil hører Vil Bye. Strands-
gaard. Vestergaard. Nørup-
gaard. Skjoldsgaard. Tange-
lane. Dette Sogn er et Anner
til Tautrup.

Vikelsøe, en liden Ø, $1\frac{1}{4}$
Mile lang og $\frac{1}{2}$ Stædingvei bred,
i Østrup Sogn i Lunde Herred,
Odense Amt i Ryens Stift.
Dervaa græsser 150 Hoveder;
den beboes af en Huusmand, og
hører til Ulrichsholm.

Vildborg Sogn i Hamrum
Herred, Lundenæs Amt i Ribes
Stift. Dertil hører Vildberg
Præstegaard. Rødding. Eising-
er. Pugdal. Buurgaard.
Vægaard. Merrild. Rødding-
lund. Hellestov. Nagaard. Odø-
gaard. Toosn. Vierre. An-
neret Timring ligger i Ulborg-
Herred i Voppling Amt. Kirken
ligger høit. Her er en stor
Mose.

Vildmose, en stor Stræk-
ning af Engmose i Jerslev
Sogn i Tune Herred, Rastreb
Amt i Nalborg Stift, er to Mile
lang og næsten lige saa bred.
Grunden er næsten overalt los og
framt

svampig. Ved Kanterne ligger endeel Engbond, som de omgrændsende Beboere har tilegnet sig; men da Jorden er kold og saur, avles ikke nær saa meget Græs og Høe, som der kunde. Fra Vildmosen har en anseelig Aae sit Udspring, som gaaer $2\frac{1}{2}$ Mil iagennem Landet og falder ud i Limfjorden imellem Rødfløt og Sundbye, under Navn af Lindholms Aae. I Vildmosen voxer Maltbær, Tyttebær, Franchær, Røvlinger og Blaabær.

Vildmosegaard, en privilegeret Sædegaard, som tilforn var en stor Vildmose, som Grev Adam Gotlob Moltke begyndte at lade udskiere, og derpaa indtættet nærværende Sædegaard og en anseelig grundmuuret Bygning, opført af Geheimeraad Baron Schimmelmann. Her holdes Hollænderie og Staldstude. Hovedgaardstaxten er 30 Tønder Harkorn. Den hører under Baroniet Lindborg.

Vilhelmsborg, et Baronie i Morsø Sogn i Ring Herred, Havreballegaards i Narhøus Stift, var tilforn en Bønderbye, kaldet Skamstrup, som Vilhelm de Marselis fik oprettet til et Baronie, da han af Oluf 5. 1673 blev optagen i Friherresstanden med Navn af Guldenskrone. Gaardens Bygning er gammel. Paa Godset er af Geheimeraad Guldenskrone opretholdt 6 danske Skoler. Besættin-

gen bestaaer af Staldstude, foruden et Sputterie. Baroniet har sit eget Virk, som holdes om Mandagen. Ved Maarfløt Kirke, som hører til Baroniet, er et Hospital, indrettet for 10 fattige Fruentimmer af Godset, med en Forstanderinde, stiftet af Baron Vilhelm Guldenskrones Frue, Sophia Regise Wind. Hovedgaardstart 81 Td. 5 Sk. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskold 1 Td. 2 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb. Baroniets Bøndergods 100 Tønder. Contribuerende Bønderg over 550 Td. Tiender 155 Td. 1 Sk.

Villersl. v Sogn i Hasting Herred, Vestervig Amt i Nalborg Stift. Dertil hører Villerslev Bye. Gillestoft Bye. Gudenæs Bye. Sundegaard. Annex til Hasting.

Villersø Sogn i Nørre Herred, Kallø Amt i Narhøus Stift. Dertil hører Villersø Bye. Dalsrup, 2 Gaarde. Dette Sogn er et Annex til Vesterlev.

Villerup, en Herregaard i Skallerup Sogn i Venneberg Herred, Næstруп Amt i Nalborg Stift. Borgegaarden er to Længder Høus og Ladegaarden tre, nemlig Laden og to Drenghuse; tilhørte Otto Henrikson Bæbner 1375. Paa Gaarden holdes Stude og Køer. Hovedgaardstart 21 Tdr. 3 Sk. 2 Fdk. 2 Alb. Bøndergods 113 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Tiender 56 Tdr.

Villestrup, en anseelig Herreg. i Næstруп Sogn i Hindsted Herred,

red, Aalborgshuus Amt i Viborg Stift. Borregaarden er fire Huuse af stærk Grundmuur, to Etager høi, opbyggt 1542 af Axel Juul, og omgivet med Graver, Have, Kistedamme og Enge. Paa Gaarden er et Capel med smukke Prydelser. Ladegaarden er af Muur og Bindingsværk. Gaarden har Stude og Køer til Forpagning. 1757 d. 7 Mart. oprettet til Baronie af Frid. 5. for Kammerherre Berner Rosenkrands. Hovedgaardstøtten er 22 Edr. 2 Fdk. Skovskuld 47 Edr. 2 Fdk. 1 Alb. Mølle: skuld 8 Edr. 4 Skp. Bønder: gods 369 Edr. $\frac{1}{4}$ Alb. Skov: skuld 14 Edr. 3 Skp. 1 Album. Tiender 70 Edr. 3 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.

Vilsløw Sogn i Giarding Herred, Ribeishuus Amt i Ribe Stift. Dertil hører Vilsløw Bye. Jæstøed Bye. Halv Hilerup Bye.

Vilsted Sogn i Slet Herred, Aalborgshuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vilsted Bye. Vilsted Mølle. Vilstedgaard. Hølstedgaard. Vester: Stree Gaard. Hørnsbøgaard. Gramengård. Gaastedgaard. Halderup Gaarde. Fleisborg. Svenstrup. Kirken har et fir: kanter høit Taarn.

Vidstrup Sogn i Brust Herred, Roldinghuus Amt i Ribe Stift. Dertil hører Sønder Vidstrup Bye. Lønderupgaard. Skovsgaard. Anner til Eltang.

Vidstrup Sogn ligger i Ha:

derfles Herred og Amt i Hertug: dommet Slesvig.

Vilslund, et Sund i Thy Land og Mors i Aalborg Stift.

Vind Sogn i Ulborg Herred, Bøvlings Amt i Ribe Stift. Dertil hører Vind Bye. Røstier Bye. Voldsted. Tærolldhøst. Blaatier eller Blaamose og noale andre Gaarde.

Vindblæs Sogn i Gerlev Herred, Dronningsborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Norup Bye. Haderup Bye. Løstrup Bye. Nistrup Bye. Nebstrup Bye. Kragelundsgaard. Falslevgaard. Hadsunds Færgeshuus. Røfsbø Huus. Aae Mølle Kirken har et anseeslikt Taarn og ligger ude paa Marken midt i Sognet. Alter: tavlen er nye og smuk, foræret 1747 af Følder Severins Enke. Ved Hadsund er Færgestedet imellem Omers og Himmer: Søssel, og Voldstedet, hvor alle Skibe, som passere Kiørdentil og fra Mariager og Hobroe, skal gjøre Riaticighed.

Vindblæs Sogn i Slet Herred, Aalborgshuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vindblæs Bye. Engestrup Bye. Østerfret. Aarupgaard. Bisrum Slet. Dette Sogn er Anner til Vilsted.

Vindebøye Sogn i Mørre: Herred, Halsted Kloster: Amt i Voldlands Stift. Dertil hører Vindebøye. Skretorp. Vindebøegaard, blev 1393 beboet af Hr. Niels Vasse, nu af Fæstebønder.

Vindelev

Vindelev Sogn i Nørre-
vangs Herred, Koldinghøus
Amt i Nibe Stift. Dertil hø-
rer Vindelev Bye. Kløstrup
Bye. Annex til Røllerup i Ty-
rild Herred.

Vinderød Sogn i Strø-
herred, Frederiksborg Amt i
Sjællands Stift. Dertil hører
Vinderød Bye, 9 G. 13 H.
Kassemose, 7 G. 1 B. 8 H.
Oure Mølle. Frederiksværk.
Krudmøllen. Salpeter Høuse.
I dette Sogn er Arresøe, som
er 5 Mile i Omkreds. Ved Kir-
ken er en Banke, hvor den første
lutheriske Præst blev ihjelslagen,
formedelt hans Midkierhed imod
de Catholiske.

Vinderflev Sogn i Lyb-
gaard Herred, Silkeborg Amt
i Aarhus Stift. Dertil hører
Vinderflev Bye. Vinderflev-
gaard Hovedgaard. Mønsting
Bye. Pederstrup Bye. Haug
Bye. Esker Bye. Dette Sogn
er et Annex til Henge. Kirken
ligger ude for sig selv paa Mar-
ken, er af hugne Steen, tækket
med Blye.

Vinderflevgaard, en Her-
regård i Vinderflev Sogn i
Lybgaard Herred, Silkeborg
Amt i Aarhus Stift, liggende
paa en Odde i Henge Søe. Byg-
ningen er af Muur og Vin-
dingsværk, undtagen et Huus-
som kun er et Loft høit. Hoved-
gaardsstør 20 Tdr. 2 Sk. 2 Fd.
1 Mk. Bøndergods 257 Tdr.
6 Skp. 2 $\frac{1}{2}$ Mk. Skovskyd 3
Tdr. 1 Skp.

2 Tdr. 7 Skp. 2 Fd. Vinder
25 Tdr. 7 Skp.

Vinding Herred i Nyborg
Amt, Sjæns Stift, bestaaer af
følgende Sogne: 1) Vinding,
2) Frørup, 3) Ørbæk, 4)
Herrested, 5) Sællerup, 6)
Sellinge, 7) Høyerup, 8) El-
linge, 9) Rørvindinge, 10)
Kullerup, 11) Ullerflev, 12)
Glødsrup, 13) Bogenfæ, 14)
Munslev, 15) Skællerup, 16)
Narslev, 17) Ellested.

Vinding Sogn i Holmans
Herred, Koldinghøus Amt i Ni-
ber Stift. Dertil hører Vin-
ding Bye. Paa Kirkemuren
er i Kampesten udbugget to i
Jernkæder sænglede Mænd.
Den residerende Capellan i
Veile er Sognepræst til Vin-
ding Sogn.

Vinding Sogn i Tørring
Herred, Skanderborg Amt i
Aarhus Stift. Dertil hører
Vinding Bye. Langballe, en
Censfædgaard. Ulstrup, en Cens-
fædgaard.

Vinding Sogn i Ulborg
Herred, Bøvlings Amt i Nibe
Stift. Dertil hører Bogstrup
Bye. Svenstrup Gaarde. Veis-
vad Gaarde. Tvegaard. Tims-
ager. Spaabæk. Ranskov. Pop-
ager. Roldkier. Røgegaard.
Høegaard, og nogle andre
Gaarde.

Vinding Sogn i Vinding
Herred, Nyborg Amt i Sjæns
Stift. Dertil hører Vinding
Bye, 20 G. 21 H. Gølfen-
havn Herregård. Røsfæde,
10 G. 3 H. Landerup, 6 G.
2 H.

2 H. Sultendrup Bue, 9 G.
7 H. og en Mølle. Kogsbølle
Bue, 29 G. 1 Mølle, 24 H.
Dorehaven, 5 H. 2 Skovhuse.
2 V. ved Stranden. Segne-
kirken kaldes St. Mathias, med
et smukt Alter og Prædikestol,
meget velistandsat 1769, og har
endeel adelige Begravelser. Paa
Kogsbølle Mark ligger en pøper-
lig Rilde, kaldet St. Madses
Rilde.

Vindinge Sogn i Thune
Herred, Høstfælde Amt i Siel-
lands Stift. Dertil hører Vin-
dinge Bue, 24 G. 25 H.

Vindum Sogn i Medelsom
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Dertil hører Vindum
Bue. Vindum Overgaard
Hovedgaard. Haarup Bue. Dyr-
skovhus eller Daclund. Stand-
strup Bue. Høvedgaarde. Lange
Bue. Holmbyus. Skovgaard.
Sognet har en smukt Kirke og et
anseeligt Taarn og Spir.
Skovgaard er et smukt Sted
ved Landeveien, som bestaer af 12
Tønder Hartkorn, og har forhen
været to Bøndergaarde.

Vindum Overgaard i
Vindum Sogn i Medelsom Her-
red, Halds Amt i Viborg Stift,
den øverste Gaard i Bønderbyen
Vindum, oprettet 1648 af Ni-
gels Mønst, Anders Vilde, til
en Herregaard. Bønderbyen
er Vindingsværk, men Ladegaar-
den, som bemeldte Herre har la-
det opføre, er en stikig grund-
muret Bygning, juret med et
lidet Taarn. Gaarden har me-
get god Skov, og staaer over

150 Stude. Hovedgaardstøt
41 Tdr. 7 Etp. 2 Fdk. 2 Alb.
Skovskov 5 Tdr. 1 Etp. 3 Fdk.
2 Alb. Bøndergods 271 Tdr.
1 Etp. $\frac{1}{2}$ Fdk. Skovsk. 3 Td.
1 Etp. Møllefold 1 Tønde,
4 Etp. 3 Fdk. Lædder 66 Td.
 $\frac{3}{4}$ Fd.

Vinge Sogn i Medelsom
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Dertil hører Vinge
Bue. Konge Bue. Ulstrup
Hovedgaard. Dette Sogn er
Anner til Langaas.

Vinge Sogn i Sønderlyng
Herred, Dronninggaard Amt i
Narhuus Stift. Dertil hører
Vinge Bue, 6 G. Vingegaard.
Vinge Mølle. Dette Sogn er
Anner til Tiele.

Vingegaard, en liden frie
Ladegaard i Vinge Sogn i
Sønderlyng Herred, Dron-
ningborg Amt i Narhuus Stift,
ligger under Stamhuset Tiele.
Bygningen er allene en Ladeg-
gaard. Hovedgaardstøtten er
12 Tdr. 7 Etp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Al-
bum.

Vinkel Sogn i Medelsom
Herred, Halds Amt i Viborg
Stift. Dertil hører Vinkel
Bue. Vigstrupgaard. Hørsdal
Gaard. Randrup Hovedgaard.
Randrup Mølle. Nave, en
Gaard. Osagaard. Kierstrup,
en Gaard. Engedal, et lidet
Sted. Kirken er opbygget 1744
af Jannus Fridenreich til Pal-
strup. Vigstrup staaer for 9 Td.
Hartkorn, og beboes af 3 Mand.
Hørsdal har 7 Tønder, og beboes
af

af 4 Mænd. Navefhar 4 Tønder, og beboes af 4 Mænd. Ods-gaard 6 Tønder, beboes af to Mænd. Kierstrup 4 Tønder, ligeledes af 2 Mænd. Engedal har 1 Td. Hartkorn.

Vintersborg, en Herregaard og Baronie i Uterslev Sogn i Nør-Herred paa ~~Falsten~~ kaldtes tilforn Otterslev, og har bestaaet af vidtløftige grundmuurede Bygningaer med Taarn, omgivet med store Graver, uden Tvivl byggt 1590 af Eiler Rud, men nu er den allene afeen Etage. Allerede 1400 har Johan Skarpenberg eiet den. 1673 den 18 Sept. blev den oprettet til et Baronie tilligemed Sæbyeholm. Hovedgaardstarken, tilligemed Sæbyeholm, er 139 Td. 5 Sk. 2 Alb. Skovskyl 1 Td. 2 Fdk. 2 Alb. og Friheds-Gods 100 Tdr.

Vidst Sogn ligger i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig, har to Præster.

Visborg Sogn i Hinsted Herred, Halsborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Visborg Bye. Visborggaard Hovedgaard. Havnø Hovedgaard. Gierup Bye. Glargaarden. Kaarup Mølle. Nogle Skovhuuse. Dette Sogn er et Anner til Skelund. Visborg Kirke er anseelig af Bygning.

Visborggaard, en Herregaard i Visborg Sogn i Hinsted Herred, Halsborghuus Amt i Viborg Stift, opbyggt meget prægtig af Grundmuur, 3 Eta-

ger høi, af Jacob Seefeld, D. N. N., ziiret med 7 Taarne, siden istandsat af Capitain Andreas von Arnsdorph, og bestaaer af to Etager foruden Kielderen. Ladegaarden er af Muur: og Bindingsværk. Allerede 1343 tilhørte den Andreas Nielsen de Wisburgh, som den da blev kaldet. Gaarden har sin egen Vikeret, som holdes om Onsdagen. Hovedgaardstarken er 81 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. Bøndergods 302 Tdr. 2 Skp. $\frac{2}{3}$ Alb. Skovskyl 14 Tdr. 6 Sk. 2 Alb. Tiender 33 Tdr. 4 Skp.

Visbye Sogn i Loe Herred, Ribershuus Amt i Ribes Stift. Dertil hører Visbye. Nørbye. Møllerup Bye. Gammelbye. Trøsborg Hovedgaard. Af Gierup Bye den halve Deel. Kirken har et høit Taarn og Spiir.

Visbye Sogn i Hassing Herred, Vestervig Amt paa Halvaen Bye i Halsborg Stift. Dertil hører Visbye. Nørre-Hedegaard. Sønder-Hedegaard. Ambye Gaard. Anneret Heltborg ligger i Næs Herred.

Vistum Sogn ligger i Sønderlyng Herred, Dronningborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Vistumgaard Hovedgaard. Over-Vistum. Vistum Mølle, nu øde. Erikstrup. Lundtoft. Kaardal Bye. Ørevang. De Bye. Store Torsager. Lille Torsager. Dunkø. Dette Sogn er et Anner til Ørum. Sønden for Vistumgaard løber en Aae, som skiller imellem

imellem Sønderlyng og Mødel:
som Herreder.

Viskumgaard, en Herre:
gaard i Viskum Sogn i Sønder:
lyng Herred, Dronningborg
Amt i Aarhus Stift, laae for
Reformationen til Biskopperne
i Aarhus. Gaarden ligger
sraar ved Kirken og er af Vin:
dingsværk. Hovedgaardstøtten
er 32 Tdr. 1½ Alb. Skovskjold
2 Skp. 1½ Alb. Møllekjold 1
Tdr. 2 Skp. Søndergods 169
Tdr. 5 Skp. 3 Skp. 1 Album.
Skovskjold 4 Sk. 1 Skp. Mølle:
skjold 5 Tdr. 2 Skp. 2 Skp. Tien:
der 39 Tdr. 2 Skp.

Viskindsogn i Skippings
Herred, Callundborg Amt i
Stiellands Stift. Dertil hører
Viskinds Bye, 22 G. 39 H.
foruden Præstegaarden. Rugt:
ved, 5 G. 1 H. Løgtved, 8 G.
1 H.

Viskinderøyle, en Aae i
Greininge Sogn i Skippings
Herred, Callundborg Amt i
Stiellands Stift, voxer ofte ved
høit Vand saa meget, at den gjør
Veiene farlige for dem, der reise
til Callundborg.

Visselberg, en Herregaard
i Aalev Sogn i Skads Herred,
Riberhøus Amt i Riber Stift,
tilhørte fordom de catholske Bis:
per i Ribe. Frid. 2. solgte den
til Jørgen Munk. Hoved:
gaardstøtten er 57 Tdr. 7 Skp.
2 A. 6. Søndergods 283 Tdr.
2 Skp. 3 Skp. Møllekj. 9 Tdr.
4 Skp. 2 Skp.

Vissenberg Sogn i Waag
Herred, Aassens Amt i Sjens

Stift. Dertil hører Præster:
gaarden. Kuglevig. En Vande:
mølle. Ellevors Huuse, 3 H.
Kaaefildegaard med 2 Huuse.
Breedbø, 11 G. 1 B. 26 H.
Aalebølle, 4 G. 9 H. Rold:
huuse, 11 B. Gadsbølle, 5 G.
14 H. Kildevig, 1 H. Ander:
bølle, 7 G. 10 H. Sprattens:
bø, 5 H. Aalemosse, 1 G.
Mølle, 1 B. 1 H. Grøstes:
bieregaard med en Mølle og 4
Huuse. Kaaebierg, 8 G. 17 H.
Skovsbø, 6 G. 9 H. Kiele:
strup, 5 G. 1 B. 11 H. 2 Kiele:
strup Skov 23 Huuse; der for:
færdiges sorte Leerkar, og ders:
over kaldes de Karhuuse.
Skallebølle, 3 G. 12 H.
Sundsted. Pillebjerg. Enge:
lund. Hjortebierg, 4 eenlige
Steder. Vaaning, 2 G. Waag:
denbølle, 11 G. 5 H. Scals:
bierg, 17 G. 2 B. 30 H.
Vissenbergs privilegerede Kro:
et ved Kirken, som er en stor og
anseelig Bygning med et stort
Taarn og smukt Spiir, og ligger
meget høit. Dette Sogn hører
under Naanebjergs Herred:
ting. Sognet har 473 Lønder
Hærforn, og havde 1769
1119 Personer. Gaardmens:
dene ere Selveiere. Jorden er
meget skarp, men Græsningen
god, samt god Skov og Løves:
skær.

Vissing Sogn i Galten
Herred, Dronningborg Amt i
Aarhus Stift. Dertil hører
Vissing Bye. Ørenholt, et een:
ligt Sted. Ryborg, et Huus.
Anner til Galten.

Vissing Sogn i Thyrring Herred, Skanderborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Sønder Vissing Bye. Alder Bye. Nedenskov, en Tensfedaard. Viholt, en Tensfedaard. Vinds Mølle. Vissing Kloster. Anneret er Voor Ladegaard Sogn i Voor Herred.

Vistoft Sogn i Mols Herred, Kallø Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Vistoft Bye. Fuglsø Bye. Strands Bye. Bogtrup Bye. Bogens Bye. Bogensholm Hovedgaard. Tøgerboe Bye. Vidstrup Bye. Legeholm Bye. Kirken ligger paa en Bakke, et lidet Stykke fra Byen. Altertavlen er bekostet 1666 af Præsten, Christen Christensen.

Vitten Sogn i Sabroe Herred, Skanderborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Vitten Bye. Ved Kirken er en Kirke, kaldet Dagmars Kirke.

Vitved Sogn i Hiemslev Herred, Skanderborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Vitved Bye. Fastrup Bye. Dette Sogn er et Anney til Krue: Ring. Paa Fastrup Mark ligger en stor Steen, kaldet Orme: Steenen, som gjør Grøndseffel imellem Hads, Hiemslev: og Ring: Herreder, imellem Vitved, Astrup og Hvilsted Sogner, og imellem Fastrup, Ønsted og Hvilsted Byer.

Vium Sogn i Hamrum Herred, Lundenæs Amt i Riber Stift. Dertil hører Vium Bye. Eggertie, et eenligt Sted

med en Søvattemølle. Synderup, et eenligt Sted. Gistbek. I Hamrum Herred, østen Naen: Skierbek Bye. Lille Biorflev. Store Biorflev. Kro, et eenligt Sted. Anney: gaarden. Anney til Vordegod i Velling Herred.

Vium Sogn i Lysgaard Herred, Silkeborg Amt i Nørhuus Stift. Dertil hører Vium Bye. Næsgaard. Over-Hvam: Gaard. Neder: Hvamgaard. Papsø Huns. Giedhuuset. Marsvinslund Hovedgaard. Kofhuus, en Gaard af Coloniærne. Kirken har et lidet Taarn. Præsterne have siden Reformationen til 1754 været 10 i alt, alle af een Slægt, oftest Søne efter Fader.

Viumgaard, en ucomplet Sødegård i Vium Sogn i Nørre Herred, Riberhuus Amt i Riber Stift. Borge: og Ladegaarden er af Bindingsværk, tilhørte Knud Henrik Galt, som blev myrdet af en Bønde paa Østergaard 1698, og var den sidste af Slægten. Hovedgaardstart 18 Edr. 4 Sk. 3 Fd. 1 Alb. Bøndergods 270 Edr. Hartkorn.

Vive Sogn i Hinsted Herred, Nalborghuus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vive Bye. Vive Mølle. Dalsgaard. Hovedgaard. Østergaard Bye. Grevlund Gaard. Stevn, en eenlig Gaard. Stevnhoved. Stevnbek. Mærisholt, et lidet Sted. Katrup. Nogle Skovhuuse.

Vivild Sogn i Sønderhald Herred, Kallø Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Vivild Bye. Lystrup Bye. Nielstrup Gaarde, 2 G. Hefring Mølle. Hefringholm Hovedg. Kirken er i god Stand, har et spidst Taarn. Paa Vivild Kirkegaard er en Skole opbyggt.

Virnas Sogn i Mølle Herred, Aalholms Amt i Lollands Stift. Dertil hører Virnas Bye.

Vøvlinge Sogn i Skovbye Herred, Rugaards Amt i Fyens Stift. Dertil hører Vøvlinge Bye. Nølsgaard. Bedehye. Hedeboerne. Levringe. Sæserup. Fuglebjerglund. Røsbekken. Hestehaugen. Skaderød. Hoved. Nyegaarde paa Vøvlinghede. Skovmøllen. Dyrbeek Huuse. Bedeleergaard. Sielbenglad. Lille Røsbekken. Trellisdal. Bangsgaard. Græverhuus. Genemerker. Elvedgaard, en Herregaard, derved et Teglværk og en Vandmølle. Rugaards Herregaard og en Vandmølle. 3 Vøvlinge Bye er et Hospital til 4 Lemmer.

Vognsild Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Nørhøus Stift. Dertil hører Vognsild Bye. Svolderup Bye. Vesther Narup, en Gaard. Øster Narup, en Gaard. Vestrup Bye. Meistrup, en Gaard. Østrup Bye. Morum Bye. Dette Sogn er et Annex til Farsø. Kirken har et lidet Taarn.

Vognstrup, en Herregaard i Rindbye Sogn i Løbe Herred, Holbek Amt i Siøllands Stift, en anseelig grundmauret Bygning med tre Længder Ladegaard af Bindingsværk, ligger under Baronier Løvenborg. Markerne ere afdeelte i 9 Deele ved dobbelte Græsier og levende Gierder, hver paa 50 Tønder Rug Land, hvoraf 4 bruges og 5 hvile. Til Gaarden kan avles 7 a 800 Læs Høe, og holdes 200 Køer, samt Heste og Faar. Høvedgaardstøarten er 78 Td. 2 Sk. 1 Alb. Skovsk. 4 Td. 3 Sk. 1 Td. 1 Alb.

Voldbiert, en meget gammel og anseelig frie Herregaard i Høe Sogn i Hind Herred, Vovling Amt i Ribe Stift. Vovlingaarden bestaaer af tre teglhængte Fløie, bygte af Egetømmer med murede Tavler. Til Gaarden er en Rende, en Fierdingvei lang, fra en Bæk, hvoraf Vandet flyder igiennem en liden Søe i Gaardens Fiskedamme og Graver. 1450 tilhørte den Christen Skram. Hovedgaardstøarten er 91 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. Møllestyk 12 Tdr. 6 Skp. Vøndergods 523 Tdr. 2 Skp. Møllestyk 3 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. Tiender 86 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.

Voldborg Herred i Roeskilde Amt, Siøllands Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Sæbye, 2) Giershøj, 3) Kirke-Syillinge, 4) Lysbye, 5) Sæbye, 6) Røderup, 7) Rye, 8) Sommerup, 9)

Hvaløse, 10) Særløse, 11) Østved, 12) Allesløj.

Voldbye Sogn i Giern Herred, Silkeborg Amt i Narsbuss Stift. Dertil hører Voldbye. Dette Sogn er et Anner til Hammel. I Kirken er en smuk Altertavle af Billedhuggerarbejde.

Voldbye Sogn i Holboe Herred, Kronborg Amt i Sielands Stift. Dertil hører Voldbye, 18 G. 1 B. 27 H. Slettet, 4 G. 8 H. Bonnehiergaard, 2 G. 1 H. Henningstrup, 2 G. 2 H. Badshuuse, 1 B. 2 G. Aggeboe, 3 G. 3 H. Boefsgaard, 1 G. Dito Skovhuuse, 6 B. 9 H. Af Mønge Bye i Veibye Sogn 2 Gaarde og 2 Huuse.

Voldbye Sogn i Nørre Herred, Kalø Amt i Narsbuss Stift. Dertil hører Voldbye. Torstøe Bye, Sangstrup Bye. Dette Sogn er et Anner til Karlebye. Kirken er anseelig, bygt 1379, har et smukt Taarn, 30 Alen høit. Udenfor Sangstrup Byes Mark gaar et Ridsen Mølledam i Haven. Ved Byens Forstrand er et steilt Kalk-Klint-Bjerg.

Voldsted Sogn i Fleksum Herred, Nalbora Stift. Dertil hører Voldsted Bye. Anner til Særløse.

Voldum Sogn i Galken Herred, Drønningborg Amt i Narsbuss Stift. Dertil hører Voldum Bye, Nigstrup Bye, Hvaløse Byg. Clausholm Hovedgaard. Clausholm Mølle.

Melmølle. Havens Mølle. Kirken er opført af store Muursteene, tækket med Blye, og med Hvalvinger, 55 Alen lang og 15 bred, udvendig og overalt hvid kalket, opbygt 1616 af Peder Bræbe og Peder Marsvin. Taarnet er 30 Alen høit foruden Spiret. Ved Kirken er Clauslunde Hospital, stiftet 1710 af Grosscanklerinde Nevenlov som 6 fattige, som hver nyder ugentlig 2 Mark, hvortil er lagt Odum Sogns Kongetiende. I Byen er en Skole, stiftet 1721 af Frid. 4.

Vollerflav Sogn i Biesvæskou Herred, Tryggevælde Amt i Sielands Stift. Dertil hører Vollerflav Bye, 14 G. 8 H. foruden Præstegaarden, Skov og Markhuuse, 5 H.

Vollerwick Sogn ligger i den østre Deel af Eyderstedt i Hertugdømmet Slesvig.

Volling Sogn i Hindborg Herred, Skivehus Amt i Bisborg Stift. Dertil hører Vollling Bye. Refshoved, en eenlig Gaard. Dette Sogn er et Anner til Balling i Rødding Herred. Kirken har et maadeligt Taarn, og er vel istandsat.

Vollstrup, en Herregaard i Giern Sogn og Herred, Lundersnæs Amt i Nibers Stift, bygt 1313, og hørte til Bisfopperne Nibe. 1542 solgte Christian 1. den til Oluf Munk, dansk Rigsraad. Længs ved Limfjorden er et lidet Krat, som hører til Gaarden. Hovedgaardstøtten er 52 Tdr. 2 Skp. 1 Bd. 2 Alb. Skov.

Skovsøld 2 Sk. 2 Alb. Mølle: Skov 4 Tdr. 6 Sk. 1 Rd. Vandergods 3 1/2 Td. 6 Sk. 2 en trediedeel Alb. Tiender 105 Tander.

Vollstrupgaard, en stor Aulsgaard i Nørre Sogn i Gislum Herred, Mariager Amt i Aarhus Stift, med en smuk og stor Bygning af Tegelbygningværk, med en Have og en Mølle. Gaardens Hartkorn er 10 Tdr. 5 Skp. 1 Rd. 2 Alb. Vandergods 124 Tdr. 3 Skp. 1 1/2 Alb. Mølle Skov 4 Td. 2 Sk. Tiender 34 Td.

Vollstrup Sogn i Vorum Herred og Amt i Aalborg Stift. Dertil hører Vollstrup By. Ørtøft By. Ørenhede By. Søbyegaard Hovedgaard. Store Steenshede Hovedgaard.

Vonaage, en fiskerlig Aal ved Risholmen Ringkøbing i Vording Amt, Ribe Stift. Der er et Færgested, hvor man overføres for Penge.

Vonsbøl Sogn i Haderslev Herred og Amt i Slesvig, er en meget behagelig Egn.

Voor Herred i Skanderborg Amt, Aarhus Stift, bestaaer af følgende Sogne: 1) Voor Ladegaards, 2) Østbirk, 3) Niding, 4) Lundum, 5) Kansted, 6) Øststed, 7) Taaning, 8) Være, 9) Nebel, 10) Spvind, 11) Gangsted, 12) Tollstrup, 13) Bredsted, 14) Battrup, 15) Hylke, 16) Vedstet Sogner.

Voor Ladegaards Sogn i Voor Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Voor Ladegaard By. Dørup By. Møllerup, en Genskedgaard. Krog ligeledes. Voor: Kloster Mølle. Hans By. Gantrup By. Dette Sogn er et Annek til Vissing i Thy Herred. Kirken har et høit Taarn, ligger noget fra Byen.

Vorbasse Sogn i Slang Herred, Roldinghus Amt i Ribe Stift. Dertil hører Vorbasse By. Nebel By. Fitting By. Friderikssnaade By. Moltkenborg By. Slang Gaard og nogle andre Gaarde. Kirken er meget stor. I Vorbasse By er et Marked den 28de August med Næg. Sognet er 3 Meile i Længden og 2 i Bredden. Colonien Friderikssnaade har 6 Gaardmænd og 4 Huusmænd. Moltkenborg har 4 Gaarde og 4 Huuse.

Store Vorde Sogn i Slesvig Amt, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Store Vorde By. Kirken har et høit Taarn og er vel vedligeholdt.

Lille Vorde Sogn i Slesvig Amt, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Lille Vorde By. Annek til Gudum.

Vordegod Sogn i Velling Herred, Lundenas Amt i Ribe Stift. Dertil hører Vordegod By. Videbek By. Verda By. Annek til Vium hører

meest til Hamrum Herred. Sog-
net er 3 Mile i Omfreds, og be-
staaer af smaa Byer og eenlige
Steder. Kirken er af hugne
Steen med Taarn. Her i Sog-
net er Vordevad Aae, som deeler
det i to Deele, Verda-Aae, Abil-
trup-Bek, Vedbek, og Herborg
Bek.

Vordingborg Amt i Siel-
lands Stift har mod Norden
Sorø og Ringsted Amt, mod
Østen Tingsølv, med Vesten
Antvorskov Amt, mod Sønden
Havet og Den Røen, som Killes
fra dette Herred ved et lidet
Sund, kaldet Grønsund, er
7 Mile i Længden og 4 i Bredden,
er meget frugtbar, især paa Byg,
og nogle Steder paa Rug.
Bønderne overgaar de fleste an-
dre i Sielland i Stræbsomhed og
Velstand, lægge sig efter Frugt-
træer og Humle-Avl, og feeder
mange Sviin, da her gives
megen Ødenskov. 3 Amitter er
og en stor Skov med meget
Vildt. Amtet bestaaer af 3 Her-
reder: Baarse, Hamner og
Lybiørg. 3 Amitter ligger
Kjøbstæderne Vordingborg,
Præstø og Næstved. Amtets
Hartkorn er 11301 Td.

Vordingborg i Baarse Her-
red, Vordingborg Amt i Siel-
lands Stift, en gammel og be-
rømt Kjøbstad, ligger 11
Mile fra Kjøbenhavn, 4 fra
Næstved, 10 fra Roskilde, 7 fra
Ringsted, 12 fra Kallundborg
og 3 Mile fra Korsør, kaldes i
de gamle Breve Bæver Ørborg
og Ørbhungborg, har især

været mærkværdig af Slottet,
byggt af Kong Valdemar den 1ste
1166, som var stort og vidt-
løst, omgivet med stærke
Muure og endel Taarne; han
udgav herfra 1171 den Siel-
landske Lov, og døde her paa den
12 May 1182. Byens Privi-
legier ere fra 1415 af Kong
Erik af Pommern. Dens Baa-
ben forestiller et Taarn og en
Sø. Gaderne ere 5, Huuse og
Gaardes Antal er 143, som tilli-
gemed Kirken ere assurede for
82170 Rdlr. Kirken har en
fian Altertafle af Villedhugger-
Arbeide. Ved Kirken er en Sog-
nepræst og en Capellan, en Klof-
ter og Organist. Til den latinske
Skole en Rector og to Hørere.
Skolens fornemste Indkomster
er foruden Tiender 416 Rdl., som
nydes aarlig af Kongens Kasse
til Spiisning. 3 Byen er en
dansk Skole og et Hospital til 12
Fattige. Raadhuuset er en
grundmuuret Bygning. Her er
en Byefoged, som tillige er Tol-
der, og en Byeskriver, som er
Controleur, af dem holdes Bye-
tinger hver Mandag. 3 Byen
er 9 Kjøbmænd, 52 Haandvær-
kere, 5 Skippere, 87 Borgere
og ialt 600 Personer. En Fier-
dingvei fra Byen, i Myraad,
ere 18 Gaarde og Huuse, som
høre til Byen og nyde Kjøbstad-
Ret, og nære sig af Nøling.
Handelen ved Byen er meget
ringe. Havnen er tilstoppet, saa
at allene smaa Baade kan gaae
til Skibbroen, dog kan Fartier
der meget sikkert ankre, da Gm-
den

den er god, og de paa Landbredden liggende Skove beskierme for Kasterinde. Til Byen er 3 Tægter og nogle Baade. Til Byen er frie Kjøbstædjord 39 Tønder, 5 Skiepper Hartkorn i Kullekier og Myeraads Mark; desuden 400 Høveders Græsning i Knudskov og Dre, og en Deel, bestaaende af 82 syv ottendeel Tonde Land paa Steensved Overdrev, som nu er for sig selv. Byen svarer 1405 Rigsdaler i Consumption. Hver 23de Julii on 3 Oct. holdes Marked. Den Hollandske Post ankommer om Sommeren fra Kiøbenhavn Søndag Middag, og om Vinteren Søndag Aften, og afgaer et Aar Timer derefter til Holland og Færøer; kommer igjen derfra om Sommeren Onsdag Nat og om Vinteren Torsdag Eftermiddag, og afgaer ligeledes efter et Aar Timer til Kiøbenhavn. Vesten for Byen i Dringe Skov findes to Kilder, kaldet Baldemars Kilder, og hvor det gamle Slot stod, er en Kilde, kaldet Prindsen af Vårtenbergs Kilde. Til Vordingborg Sogn hører Knudsby, 6 heele Gaarde, 6 halve dito, 6 H. Riødehauge, 1 G. Færgegaarden, 1 halv G. Winterhølle, 1 heelt 3 halve G. 4 H. Myerød, 2 halve G. 1 B. 11 H. Hulemose Mølle, 1 G. Vassehølle, 7 heele 9 halve G. 19 H. Røsgaardshøuset. Græsbjerg, 5 halve G. 2 H.

Vordingborg Hovedgaards Mark blev deelt i 26 Parceller,

og ved Auction solgt den 4 Junii 1772, saaledes, at den Kjøbende selv opbygger samme, og deraf svarer aarlig i alt af disse 26 Deele 791 Tønder 7 Skiepper Dng, og blev solgt til adskillige.

Vore Sogn i Kongssø Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Vore Bye. Nummeret til Vore er Estruplund. Kirken er bygget af hugne Steen og vel vedligeholdt med et lidet Taarn mod Vesten. I Byen er en Skole, stiftet 1740 af Etatsraad Vile. Imellem denne og Møllerup Bye er Lodse; og Ladepladsen for de noget store Skibe, som seile til Randers, hvorfra de føre deres Vahre med Pramme til Kiøbstæden. Her er og en Færg imellem Vore og Møllerup.

Vorgaard, en Herregaard i Bælum Sogn i Høllum Herred, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Vorgaarden er af Muur- og Bindingsværk, og bestaer af to Floie. 1491 eiede Anders Jacobsen Wiørn Vore, som den da kaldtes. Til Gaarden er to Vandmøller og en Stampemølle. Hovedgaardst. 20 Tdr. 2 Skp. i Alb. Skovskjld 1 Skp. 1 Alb. Møllekjld 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Vøndergods 243 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. Skovskjld 5 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. Møllest. 8 Tdr. 4 Skp.

Vorning Sogn i Sønderlyng Herred, Dronningborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Vorning Bye. Holm

Vye. Hviding Vye. Vorning Mølle, som er en liden Græsmølle. Kirken har et Taarn og er tækket med Blye.

Vorre Sogn i Nørhng Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vorre Vye. Navnstø Vye. Hiarkel Vye. Kiølsing Vye. Lunds-gaard. Pygsgaard. I Hiarkel er Viborg Vyes Løffe og Landplads, ligger en Mølle Wei fra Viborg ved Limfjorden, hvorpaa Varene, som komme fra eller gaar til Aalborg, overføres. Af bemeldte Fjord er til denne Vye godt Fiskerie. Paa Marken findes god Mergel, som kan være Hedeboerne til stor Nytte i deres Agerdyrkning.

Vorsø, en liden De med en Gaard paa i Søvind Sogn i Voer Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift.

Vorstov, en liden Herregaard i Øretøfte Sogn i Fugelse Herred, Aalholms Amt paa Den Volland, hører til Greyskabet Knuthenborg.

Vorstovsgaard, en frie Mølle-gaard i Øretøfte Sogn i Fugelse Herred, Aalholms Amt paa Den Volland.

Vorre Vosborg, en gammel frie og complet Herregaard i Aalborg Sogn og Herred, Vorning Amt i Nørhng Stift. Den skal være bygt af den bekjendte Hr. Niels Bugge paa Haldsø, levede i Christoffer 2. og Valdemars Tid. Gaarden med Sædybe Graver og høie Volde, er anlagt som en Seierne. Det

østre Hus er af Grundmure, 3 Loft høit, opbyggt af Predbiserne Gyldestierne. De øvrige Huse ere af Bindingsværk. Tilførlaae den længere ud mod Aalborg Fjord, men ved Vandstød er den flyttet derfra. Hovedgaardstart 65 Edr. 7 Skp. 1 Fd. 1 Alb. Bøndergods 211 Edr. 6 Skp. 3 Fd. 1 Alb. Møllekyld 1 Ed. 2 Sk. 2 Fd. 2 Alb. Tiender 52 Edr.

Vosnæsgaard, en Herregaard i Skidstrup Sogn i Østerlissbiørg Herred, Kallge Amt i Aarhus Stift. Vorgesgaarden bestaaer af 3 fløie Bindingsværk, bygt 1725 af Conserentsraad Jochum Gersdorf. Til Gaarden er en smuk Have, god Skov og Fiskerie af Kallge Vig. Gaarden har sin egen Virkeret. Paa Gaardens Mark ved bemeldte Vig er en privilegeret Kroe, kaldet Lygten. Hovedgaardstart 66 Ed. 2 Fd. 1 Alb. Skovkyld 3 Ed. 7 Skp. 3 Fd. 2 Alb. Bøndergods 601 Ed. 1 Fd. 1 Alb. Skovkyld 4 Ed. 1 Skp. 3 Fd. Tiender 84 Edr. 7 Sk.

Vorlev Sogn i Hornum Herred, Aalborghus Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vorlev Vye. Pandum Hovedgaard. Grøstved Vye. Hareld. Østergaard. Simsted Gaard. Kleistrup Vye. Kleistruplund Vye. Taarup Vye. Gielstrup Vye. Rødstrup Vinnerup Vye. Anner til Tibe.

Vraag, en Herregaard i Aistrup Sogn i Rier Herred, Vendsyssel

spissel Land i Aalborg Stift. Borgegaarden er et stort grundmureret Huus, omgivet med Graver, opbyggt af Sten Væ, har tvende Fløie af Muur og Vindingsværk. Ladegaarden har to Huuse af Muur og Vindingsværk. Frue Else Braa eiede den 1355. Hovedgaardstørt 78 Tdr. 2 Skp. 1 Alb. Møllestøld 1 Td. 4 Sk. 3 Rd. Bøndergods til Vraa og Elkie 988 Td. 2 Sk. 2 Alb. Skovstøld 2 Td. 6 Sk. 2 Alb. Møllestøld 1 Td. 7 Sk. Kongetiender 50 Td. Kirketiender 150 Td.

Vraabye Sogn i Bispeherred, Tryggevelde Amt i Siellands Stift. Dertil hører Braabye, Skraadeberg.

Brads Herred i Silkeborg Amt, Aarhus Stift, bestaer af følgende Sogne: 1) Tem, 2) Brads, 3) Tørr Snede, 4) Eistrup, 5) Hammer, 6) Linderup, 7) Tørring, 8) Hale, 9) Kloborg.

Brads Sogn i Brads Herred, Silkeborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Brads Bye. Store Brelund Bye. Dette Sogn er et Annex til Vinding i Thyning Herred. Kirken er uden Taarn. Altertavlen er af Billedhuggerarbejde, er givet 1654 af Frederik 3. Udenfor Brads Bye er en stor Sandflugt og Heide.

Brangstrup Sogn i Thykieraa Herred, Vordingborg Amt i Siellands Stift. Dertil hører Brangstrup Bye, 12 G. 11 H. Kirken er liden med et Tættaarn

fra 1588. Udenfor Byen er en liden De, omgivet med tvende Naer.

Vreilev Sogn i Børglum Herred og Amt i Aalborg Stift. Dertil hører Vreilevkloster Hovedgaard. Guldager Bye. Gunderup Bye. Grynderup Bye. Rønnebjerg Bye. Aarup Bye. Tollestrup Bye. Høgsted Bye. Rønnovsholm Hovedgaard. Kirken kaldes St. Nicolai Kirke, er høi og anseelig.

Vreilevkloster, en Herregaard i Vreilev Sogn i Børglum Herred og Amt i Aalborg Stift, var allerede 1268 et stort Munkeløster, har en stor og gammel Klosterbygning med en Kirke, som før var Kloster, nu Sogneskirken, blev 1575 solgt af Frid. 2. til Jens Bilde. Virkettinget holdes om Onsdagen. Hovedgaardstørt 46 Td. 7 Sk. 2 Alb. Møllestøld 1 Td. 2 Rd. Bøndergods til Vreilevkloster og Rønnovsholm 667 Td. 4 Sk. 1 Rd. 2 Alb. Skovstøld 7 Sk. 1 Rd. 2 Alb. Møllestøld 4 Td. 5 Sk. 2 Alb. Tiender 94 Td.

Vrensted Sogn i Jerslev Herred, Seigstrup Amt i Aalborg Stift. Dertil hører Vrensted Bye. Sundsted. Helmon. Nafendrup Bye. Kirken kaldes St. Thøgers.

Vrigsted Sogn i Bierge Herred, Stiernholms Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Over Vrigsted Bye. Neder Vrigsted Bye. Dette Sogn er Annex til Barrit.

Vristed Sogn i Kiends Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vristed Bye. Treerød Bye. Egeberg Bye. Hagebroe, et Kroehuus. Kirken er en god fast Bygning, meest af hugne Steen, tækket med Bløe og har et anseeligt Taarn. Hagebroe, et privilegeret Kroehuus ved en Broe af samme Navn, hvorved de Reisende betale Broepenge. I dette Sogn begynder en Dal, som gaaer mange Mile fra Vesten til Østen igiennem Landet.

Vrove Sogn i Kiends Herred, Halds Amt i Viborg Stift. Dertil hører Vrove Bye. Sørrup Bye. Vester Vørsting Bye. Vitttrup, en Gensidigaard. Kirken er af hugne Kampsteen med et høit Taarn, tækket med Bløe. Prædikestolen er af smukt Billedhuggerarbejde, gjort i 609.

Vust Sogn i Vester Hantherred, Vendsyssel Land i Aalborg Stift. Dertil hører Vust Bye. Ho'm Bye. Ellersbølle Gaarde. Nørhøve. Sønderhøve. Møllebøks Huus. Søffelmunds Huus. Bliksted Huus. Aaner til Klim.

Vpye Sogn i Brust Herred, Rosdinghuus Amt i Ribers Stift. Dertil hører Vpye Bye. Lutteraafl, et Skovhuus. Aaner til Gerslev.

W.

Wagrien, et temmeligt Landskab 8 til 10 Mile langt fra Hørsen til Trave, og 5 til 6 Mile bredt. I de ældste Tider boede her de Vandaler, og siden de Vender og Sæver. Dette

Landskab holdes for den frugtbareste Deel af Holsten, frembringer Korn i Mængde, har Skønne Skove, meget Vildt og mange fiskerige Søer, samt de Floder Trave og Sventin. Det deles i 2de Deele, den nordlige Deel af Wagrien og den sydlige Deel. I den nordlige Deel ere Amtene Oldenborg og Lismar, en Deel af Kiels Amt, Provstiet Preez, og Sognene Schönkirchen, Carstenhagen, Schönbergen, Guskow, Bleken dorp &c. I den sydlige Deel ligger Amtet Segeberg, Forstendømmet Plön, foruden Bispedømmet Lütin eller Lübek. Dette Landskab forekommer hverken i Titel eller Vaaben. Dets Tegn er et blaat lige ud for sig seende Kæbhoved i guult Feld.

Wahlsdorf, et adeligt Gods i Preeke Distrikt i Hertugdømmet Holsteen, har 14 Plove.

Walsbüll Sogn ligger i Wies Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Walsdorf, et adeligt Gods i Preeke Sogn i den nordlige Deel af Wagrien i Hertugdømmet Holsteen, har 14 Plove.

Wanderup Sogn ligger i Wies Herred, Flensborg Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Warleberg, en Herregaard i Sottorf Amt i Dannebrog Land i Hertugdømmet Slesvig.

Waygarder Kog ligger i Hertugdømmet Slesvig og hører til Amtet.

Weddingsted, et Sognesogderie i Nørre Ditmarsken i Hertug-

tugdømmet Holsteeu, skal være den ældste Kirke i Ditmarsken. Her laae fordm den faste Slot Stellerborg. Steller er en stor Landsby her i Soanet, hvor i 1593 den nye Bei fra Stelle til Weddingsted igjennem et stort Morads er med mange Befestninger anlagt.

Wedel, en Flekke og Sogn i Fogderiet Hattensburg i Herskabet Pinneberg i Hertugdømmet Holsteeu. Her holdes aarlig om Foraaret et stort Dren-Marked.

Weissenhaus, et adeligt Gods i Oldenborg Distrikt i Hertugd. Holsteeu paa 25 Plove.

Weistrup Sogn ligger i Trustrup Herred, Ladersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Welt Sogn ligger i den østre Deel af Cyderstedt i Hertugd. Slesvig.

Wensten, et adeligt Gods i Werder Sogn i Preetze Distrikt i Hertugdømmet Holsteeu, har 20 Plove.

Weseby, et lidet Gods i Hürup Sogn i Angeln i Hertugdømmet Slesvig.

Weslingbahren, en smuk velbebyggel Flekke og Sogn i Nørre Ditmarsken i Hertugd. Holsteeu. 1746 afbrændte Kirken, St. Bartholomæi, samt 98 Huuse, som 1748 igjen blev opbygget og indviet. Derved er tre Præster. Dertil hører 15 Landsbyer. Ved Landsbyen Schulpensiel er en god Havn, som flittig besøges af Hollanderne og Rendsborgerne om Semneren.

Westensee, et adeligt Sogn i Rensborg Amt i Hertugdømmet Holsteeu. Deri ligge Herregaardene Westensee, Basse, Schireuse, Klein Nordsee.

Westensee, en Herregaard i Westenser Sogn, Rensborg Amt i Hertugd. Holsteeu, har 8 Plove.

Westerbek, en Herregaard i Noaggen Sogn i Hvidbina Herred i Hertugdømmet Slesvig, $\frac{1}{2}$ Mil fra Ribe.

Westerland Sogn ligger i Sylt Herred, Lander Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Wewelsfleth, et Sognesogderie i Wilstermarsch i Steinburg Amt i Hertugd. Holsteeu. Dertil hører 9 Steder. Kirken ligger ved Landsbyen af samme Navn, ved det Sted, hvor Störfloden fløder ud i Elven. Her betaler Skibene Told og Licent.

Wibbegaard, en Herregaard i Ramsøe Herred i Roeskilde Amt, Siell. Stift. Bygningen er af Bindingsværk, opbygget af Conferentsraad Benzons Hovedg. Tart 20 Rd. 2 Sk. 3 Rd.

Wilster, en liden Stad i Stormarn i Hertugd. Holsteeu ved Staden Wilster. 1282 fik den Stadsret og den Vobste Ret af Grev Gerhard 2. Kirken, hvorved er 3 Præster, ligger i Steinburg Amts Distrikt. I Staden er 2 Borgemeister og 5 Raadmand.

Wilstermarsch i Steinburg Amt i Hertugd. Holsteeu har 6 Sognesogderier: 1) Die alte Seite, 2) Die neue Seite, 3) Beyensfleth, 4) Wewelsfleth,

feth, 5) Broekdorf, 6) St. Margarethe.

Wimingen, et Kanzellie: Gods i Mordenitt i Angeln, ikke lanat fra Slesvig.

Windebye, et adeligt Gods i Barbye Sogn i Landet Schwarzen i Hertugd. Slesvig, nær ved Ekernsørde.

Wisch, et adeligt Gods i Schwabsted Sogn og Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Wittenberg, et adeligt Gods i Seelent Sogn i Hertugd. Holsteen.

Wittmoldt, et adeligt Gods i Preeke Distrikt i Hertugd. Holsteen.

Wittsted Sogn ligger i Gram Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Wizwort Sogn ligger i den nordlige Deel af Eydersted i Hertugdømmet Slesvig, har 2 Præster.

Wodder Sogn ligger i Herred, Hadersleb Amt i Hertugdømmet Slesvig.

Wörden, et Kirkefogderie i Nørre Ditmarsken i Hertugd. Holsteen.

Wöhrden, et Sognesfogderie i Sønder Ditmarsken i Hertugd. Holsteen. Deri ligger Flekken Wöhrden og Friderichsgabe Rog.

Wöhrden eller Oldenwörden, er en smuk rund og vel bebyggt Flekke i Sønder Ditmarsken i Hertugd. Holsteen, har

kun en Bet fra Osten, hvorefter alle andre Beie og Stier ledes til. Kirken er indviet til St. Nicolao Episc., og har et smukt Orgelværk, som skal have været det første i Ditmarsken. Ved Kirken er 2 Præster. 1704 blev et stort Stykke Land indtaget og kaldet Friderichsgabe Rog.

Wonsild Sogn ligger i Tysstrup Herred i Hadersleb Amt i Hertugd. Slesvig.

Wröy, store og lille, tvende smaa Holme, som Kong Christ. 3. skienkede Kallundborg Bye, bruges til Græsning.

Wulsfelde, et adeligt Gods i Ahrensböck Amt i Hertugd. Slesvig.

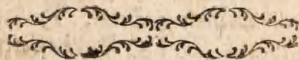
Y.

Yding Sogn i Næs Herred, Vestslev Amt paa Halvøen Thy i Aalborg Stift. Dertil hører Ydbye Bye. Ydbyegaard. Ginderup Bye. Døver Bye. Dover Mølle. Brængaard. Trolum Bye. Klarup Bye. Holmgaarde. Hebegaard. Næstorp G. Gunderst Mølle. Næsbye. Skibstedgaard. Hovedgaard. Anner til Bodum.

Yding Sogn i Boor Herred, Skanderborg Amt i Aarhus Stift. Dertil hører Yding Bye. Saabye. Anner til Østbirk.

Z.

Zarpen, et Sogn i Rheinfeld Amt i Hertugd. Plön, har een Præst.

Side 354. er følgende glemt:

Nøvling Sogn i Flessum Herred, Aalborghus Amt & Viborg Stift. Dertil hører: Nøvling Bye, Sundergaard, Guttentorp, Søderup Bye, Giistrup Bye, Vesse Bye. Dette Sogn er Anner til Sunderup.

Nøvling Sogn i Hamrum Herred, Lundenes Amt & Ribe Stift. Dertil hører: Vekgaard, Nyboe, Hulstod, Volsgaard, Korshøj, Egdek, Østerhoe, Nøvlingsskov, Tvedvad, Skibild, Bredkier, Præstegaarden.

Hans Jacob Henrichsen
1813

Memoriae de Regio
1836

